

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + Keep it legal Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

HARVARD COLLEGE LIBRARY

THE ESSEX INSTITUTE TEXT-BOOK COLLECTION

GIFT OF GEORGE ARTHUR PLIMPTON OF NEW YORK

JANUARY 25, 1924

THE

ANABASIS

OT

X E N O P H O N:

ŝ

CHIEFLY ACCORDING TO THE TEXT OF L. DINDORF;

WITH

NOTES:

FOR THE USE OF SCHOOLS AND COLLEGES.

BY

JOHN J. OWEN.

PRINCIPAL OF THE CORNELIUS INSTITUTE.

FOURTH EDITION.

N E W - Y O R K . LEAVITT, TROW & CO., 194 BROADWAY. 1844.

Educt 1295.650.844

MARYARD COLLEGE LIBRARY GIFT OF BEORGE ARTHUR PLIMPTON JANUAKY 20, 1924

ENTERED according to Act of Congress in the year 1843, by JOHE J. Ower, in the Clerk's Office of the District Court of the Southern District of New-York

University Press, JOHN F. TROW, 33 ANN ST New-York.

THES WORK

۲

IS

RESPECTFULLY INSCRIBED

то

.

PROFESSOR THEODORE D. WOOLSEY,

AS A

TRIBUTE

то

SINCERE PIETT. PROFOUND ERUDITION, AND AN ENTEUSIASTIC DEVOTEDNESS TO THE INTERESTS OF GREEK LITERATURE.

PREFACE.

This edition of Xenophon's Anabasis, is chiefly based upon the text of L. Dindorf's larger edition, 1825. Whenever it differs from that, the variation is usually found in the notes at the latter end of the volume. The following are the editions, to which the editor has had access in the correction of the text and in the preparation of the notes. 1. Hutchinson's, Glasgow, 1825, a work so well known to students as to need no passing remark. 3. Bornemann's, Leipzig, 1825, an excel-2. Schneider's. lent edition, especially, as throwing light upon obscure and doubtful readings. 4. Dindorf's, Leipzig, 1825, in which the text has been made perhaps as perfect as in any edition extant. 5. Poppo's, Leipzig, valuable among other things for the Index of Greek words based on Zeune's, but enlarged and improved. 6. Krüger's, Halle, containing brief but very valu-7. Belfour's, London, 1830. 8. Long's, London, able notes. 1837, a beautiful edition, following the text of Dindorf, with the more important variations noted at the foot of the page.

References to the Grammar of E. A. Sophocles will be found at the bottom of each page of the text, as far as the end of the first book. To have continued them through the whole work, would have swelled the volume to an expensive size, and besides, they were principally designed to assist the student in acquiring habits of accuracy and research, by frequently introducing him to his grammar in the opening pages of his author, and not falsely to impress him with the idea, that he is to make no references, solve no grammatical or lexical difficulties, save such as are presented to his notice by the editor.

The Notes have been prepared with special reference to students in the earlier stages of their education, who cannot be expected to have at their command, rare and expensive helps to elucidate the meaning of the author they are study-Hence will be found explanations of idioms, unusual ing. constructions, the use of moods, &c., which to a ripe scholar might seem superfluous, or which apparently might have been dismissed by a simple reference to some grammar or commentary, where the point is fully discussed and explained. But it may be asserted that, even when they have the means at their command, students seldom turn aside from the immediate duty of preparing themselves for recitation, to search out references and investigate idiomatic constructions. It will be seen, however, that after a given explanation has once been made, a similar word or construction, usually, is either passed by without comment, or simply referred to the note where the explanation has been previously given. In the preparation of the notes, much help has been derived from the labors of others, which I have aimed to acknowledge, although in some instances, through inadvertence or a desire of brevity. I may have omitted to do this.

The references to Buttmann's and Matthiæ's Grammars are quite copious, inasmuch as the editor believes that these works have now quite an extensive circulation, and are in the hands of almost every teacher of the language. Equally copious references were originally made to Thiersch's and Rost's Grammars, but were mostly suppressed from the belief, that very few copies of those excellent works are in the private libraries of teachers and students.

The punctuation is essentially that of Dindorf, carefully revised, however, by a comparison of the punctuation of Bornemann, Krüger, and Poppo. It may appear to some, that

PREFACE.

too many of the usual points have been omitted. If the editor has erred in this, it has been done with the approbation of some of the best classical scholars in this country, whom he consulted in reference to the principles of punctuation, and with the example of eminent scholars abroad, whose recently published works have fewer points of punctuation than appeared in older editions.

As it regards the geography of the places spoken of in the Anabasis, the editor has taken pains to avail himself of the best helps within his reach, yet he is far from claiming to have done more than partial justice to this most important task of the commentator. The geography of Western Asia, especially of those countries through which the Retreat was in part conducted, is so imperfect, that there is great difficulty in locating many places with accuracy. The facilities of access to those regions however are now so great, that they will doubtless soon be explored and their geographical statistics more accurately defined, when, if it shall please the public to receive this my first offering to the cause of classical literature with kindness and favor, so as to call for a second edition, I shall endeavor to prefix a map, to assist the student in tracing both the arabaous and xarabaous of the Greeks. and in locating the places referred to by the historian,

I should do injustice to my feelings, were I to forbear acknowledging my obligations to Professors Felton of Harvard University, Woolsey of Yale College, and Lewis and Johnson of the New-York University, for many valuable suggestions in the plan of the work. Especially to Prof. Woolsey and Dr. Robinson am I indebted, for the freely proffered use of their choice and extensive libraries, which placed within my reach many books, that were of great use in preparing this edition.

CORNELIUS INSTITUTE, MAY 2, 1843.

ABBREVIATIONS AND EXPLANATIONS

6.	stands	for	Sophocles' C	freek	Grammar.
Mt.	"	"	Matthiæ's	"	"
Butt.	"	4	Buttmann's	"	"
Vig.	"	"	Viger's Gree	k Idio	oms (Seager's ed.).
N.	"		note.		
cf.	"	"	" compare, consult.		
c. v.	66	"	connecting v	owel.	
π. τ. λ	. "	"	καί τα λοιπ	á ==	dec.
th.	"	"	theme.		
lit.	"	66	literally.		
pen.	u	"	penult.		
- #C.	"	**	scilicet.		
synt.	"	u	syntax.		

The references to Buttmann, are made to his larger grammer translated by Dr. Robinson.

SUMMARY.

BOOK I.

- CTRUS the Younger is accused to his brother Artaxerxes of plot-I. ting against him, upon which he is apprehended, and obtains his liberty only at his mother's intercession. He returns to his satrapy, and secretly raises an army, part of which are Greeks, in order to make war against his brother.
  - H. He sets out from Sardis, and marches through Lydia, Phrygia, and Lycaonia into Cappadocia, whence he enters Cilicia and finds it deserted by Syennesis, who is however at last induced by his wife to have an interview with Cyrus.
  - III. The Greeks suspecting the real object of the enterprise, refuse to go any further; but by the prudence of Clearchus they consent to follow Cyrus, who says that the expedition is intended against Abrocomas.
  - IV. The army passes the Pylæ Syriæ. Two of the Greek generals, Xenias and Pasion, having taken offence at Cyrus, desert the expedition. The magnanimity of Cyrus in not pursuing them, causes the army to follow him with great enthusiasm. They reach Thapsacus on the Euphrates, where Cyrus discloses the real design of the expedition; but the army, by fresh promises and the craft of Menon, are induced to cross the river.
  - V. They pass through a desert country, having the Euphrates on their right. Many of the beasts of burden perish for want of fodder. While provisions are brought over from Carmande, a town on the opposite bank of the Euphrates, a quarrel arises between Clearchus and Menon, which is settled by a serious appeal from Cyrus.
  - VI. Orontes, a relative of Cyrus, is apprehended when on the point of deserting to the king. He is tried and condemned to death.
- VII. Cyrus, supposing that the king would join battle the next day, reviews his army at midnight, and makes an encouraging speech to the Greeks. The next day, with his army in order of battle, he passes a trench dug by the king, after which, thinking that his

brother had given up all intention of fighting, he proceeds less cautoously.

- VIII. Suddenly and unexpectedly it is announced, that the king's army is approaching in fine order, whereupon Cyrus and the Greek commanders hastily marshal their forces and prepare for battle. The Greeks, whose position is on the right wing, charge the ene my, and easily rout that part of the royal forces oppposed to them. Cyrus, seeing the king in the centre, rashly attacks him and is slain
  - IX. The eulogy of Cyrus.
  - X. The king takes and plunders the camp of Cyrus, but is repulsed from the Grecian camp. Joined by Tissaphernes he proceeds against the main body of the Greeks, who again put his army to flight. The Greeks return to their camp.

BOOK IL

- **CHAP.** The Greeks hear with surprise and grief of the death of Cy. I. rus. They offer the throne of Persia to Ariæus, who declines it, and expresses his intention of returning forthwith to Ionia. The king summons the Greeks to deliver up their arms. Finding them resolute and undismayed, the envoy in the name of the king, offers them peace if they remain where they are, but threatens them with war, in case they advance or retreat. They dismiss the messenger with a bold answer.
  - II. The Greeks join Arizeus, with whom they form a treaty, and take counsel in reference to their return. During the night following the first day's march, the army is seized with a panic, which Clearchus pleasantly allays.
  - III. The next morning the king proposes a truce, and sends guides to conduct the Greeks, where they can obtain provisions. A treaty is here concluded between the two parties, the terms of which are, that the Persians shall faithfully conduct the Greeks to their own country, furnishing them with provisions, which the Greeks are to buy, or procure from the country through which they pass, without doing injury to it.
  - JV. Mutual suspicion which ripens into enmity, arises between the Greeks and Persians. The armies pass the Median wall and cross the Tigris.
  - V. Having halted at the river Zabatus, Clearchus, in order to put an end to the suspicions, seeks an interview with Tissaphernes, at whose invitation he repairs the next day to the Persian camp, with four other generals and twenty captains. At a given signal, the generals are made prisoners, and the captains put to death. Arizus then comes to the Greek camp, and in the king's name demands the surrender of their arms. The Greeks return a reproach ful answer.

VI The character of the five generals.

BOOK III

- . CHAP. The Greeks are in great dejection. Xenophon, awakened from
  - I. his slumbers by a remarkable dream, arouses first the captains of Proxenus, and then the generals and captains of the other divisions. At his suggestion, they elect new commanders, in place of those, who had been seized by Tissaphernes.
  - II. A new council is held, at which, after speeches made by Chirisophus, Cleanor, and Xenophon, the order of march is resolved upon, and his post assigned to each commander.
  - III. As the Greeks are about to commence their march, Mithridates, under the guise of friendship, comes to them, but soon shows that he is an enemy, and they resolve for the future, to enter into no negotiations with the Persian king. After the passage of the Zabatus, they are harassed by Mithridates, and suffer for the want of slingers and horsemen. By Xenophon's advice, men are enrolled for these services.
  - IV. Mithridates again pursues the Greeks, but is easily repulsed. They reach the Tigris, after which they are attacked by Tissaphernes with a large army. The Greeks repulse him and then change their order of march. Passing over a mountainous country, they are harassed by the enemy, but getting possession of an eminence, commanding the one occupied by the Persians, they descend into the plain.
  - V. Having arrived at a point, where the Carduchian mountains press close upon the river, and being still harassed by the enemy, the generals hold a consultation, and resolve to march over the mountains.

BOOK IV.

- CHAP. They enter the Carduchian territory, but suffer much from the
  - I. wind and cold, and also from the assaults of the barbarians, by whom they are shut up in a valley.
  - II. A prisoner is compelled to serve as a guide, who conducts a part of the army to an eminence, whence they disperse the barbarians, and thus enable the Greeks to leave the valley.
  - III. They arrive at the river Centrites, which, by a series of skilful manœuvres, they cross in safety, and disperse the Persians, who are drawn up on the opposite bank to oppose their passage.
  - IV. The Greeks enter Armenia, pass the sources of the Tigris, and reach the Teleboas. Here they make a treaty with Teribazus, the satrap of the province, whom they soon find to be insincere.
  - V. In their march through the country, they suffer intensely from the cold, and deep snow, as well as from the want of food. At

length they reach some villages well-stored with provisions, where they remain seven days.

- V1. They set out from these villages with a guide, who being struck by Chirisophus, deserts them. After wandering about for several days, they reach the river Phasis. Thence having marched two days, they arrive at a mountain occupied by the Phasiani, whom with much address and gallantry the Greeks dislodge.
- VII. Entering the country of the Taochi, the Greeks storm a fort, in which they find a great number of cattle, upon which they subsist, while passing through the country of the Chalybes. They cross the Harpasus, and march through the country of the Scythini, to Gymnias, from which town a guide conducts them to Mount Teches, where they obtain a view of the sea.
- VIII. The Greeks having descended the mountain, and made a treaty with the Macrones, ascend the Colchian mountains, and rout the enemy who are drawn up to oppose them. Thence they descend into well-furnished villages in the plain, and in two day reach Trapezus, a Grecian city on the Euxine Sea.

BOOK V.

- CHAP. Chirisophus is sent to obtain ships from Anaxibius, the Spartan I. admiral. Xenophon, in the mean while, takes other measures to procure ships, in case the mission of Chirisophus should prove unsuccessful, and sees that the roads are well prepared for the army, should it be obliged to proceed by land. Dexippus betrays the trust reposed in him and deserts the army.
  - II. The Greeks being in want of provisions, Xenophon leads a foraging expedition against the Drilæ. Destroying all their property in the fields, these people shut themselves up in their principal fort, which the Greeks, after meeting with a fierce resistance, take and burn. The next day they return to Trapezus.
  - III. Embarking the camp-followers, invalids and baggage, in the ships, the army commences its march towards Greece by land. At Corasus, they divide the money raised from the sale of captives. The tenth part is given to the generals to be kept for Apollo and Artemis of Ephesus. A short description of Scillus, the residence of Xenophon.
  - IV. The Mossynæcians prohibit the Greeks from passing through their territory. An alliance is formed with a part of the Mossynœcians hostile to those opposing the Greeks. With these allies the Greeks force their way into the chief city, which is destroyed. The barbarous manners of the Mossynæcians described.
  - V. The army passes through the country of the Chalybes, and ar rive at Cotyora. Not being hospitably received, the Greeks sub

sist by plundering the Paphlagonians and the territory of Cotyora. Of this the people of Sinope, through their ambassadors, complain, but are satisfied by the reply of Xenophon.

- VI. The Greeks are advised by these ambassadors to proceed by sea. The design of Xenophon to build a city in Pontus, is frustrated by the treachery of Silanus, to whom he had communicated it.
- VII. Xenophon defends himself from the charge of intending to sail to the Phasis, and accuses certain of the soldiers, who some time previous had insulted the ambassadors from Cerasus.
- VIII. The conduct and accounts of the generals being investigated, some are fined for delinquencies. Xenophon being accused of using severity towards the soldiers, admits the fact, but shows in an eloquent speech, that he was justified in the circumstances.

BOOK VI.

- CHAP The ambassadors of the Paphlagonians, coming to negotiate a
  I. peace, are treated with a sumptuous banquet. Peace is concluded with them, after which the Greeks sail to Sinope. Here the army determines to choose a commander-in-chief, and elect Xenophon, but he declines the appointment, the omens he offered being un propitious. Chirisophus is then chosen.
  - II. The Greeks sail to Heraclea. At this place, a dissension arises, which results in the division of the army into three parts, one composed of the Arcadians under their own leaders, the other two respectively under Chirisophus and Xenophon.
  - III. At the port of Calpe, the Arcadians disembark, and making a predatory incursion against the Bithynians, are in imminent danger of destruction, but are rescued by the timely arrival of Xenophon. They all return to Calpe and join Chirisophus.
  - VI The army pass a decree, that it shall be a capital offence to propose another separation. Neon, contrary to the auguries, leads out two thousand men to forage, but is attacked by Pharnabazus, and retreats with the loss of five hundred men. He is brought back to the camp by Xenophon.
  - V. The next day, Xenophon under favorable auspices leads out the troops, buries those who had been slain the day before, and puts to flight the enemy, who suddenly had shown themselves on a hill.
  - VI The army now finds plenty of booty, which they take in perfect security. Cleander, the Spartan harmostes of Byzantium, arrives, and by the intrigues of Dexippus is at first prejudiced against the Greeks, but is reconciled through the wise endeavors of Xenophon. The command of the army is offered to him, which he declines, the omens being unfavorable. The army reach Chrysopolis.

SUMMARY.

BOOK VII.

- **CHAF.** At the instance of Pharnabazus, who wishes to get the Greeks 1. out of his territories, Anaxibius, the Spartan admiral, invites the army by a false promise of pay, to cross over to Byzantium. Having been treacherously excluded from the city by Anaxibius, the Greeks force their way in, but are appeased by Xenophon. Cœratades, a Theban, proposes himself to the army as their general, promising to conduct them into the Delta of Thrace, but soons resigns the office conferred upon him.
  - II. Many of the soldiers now leave the army, while those who remain in Byzantium are sold as slaves by Aristarchus, the successor of Cleander. The Greeks wish to cross back into Asia, but are hindered by Aristarchus. Xenophon repairs to Seuthes a Thracian chief, who had invited the army to enter his service, to learn upon what terms he wishes to engage their services.
  - III. The Greeks accept the offers of Seuthes, and proceed to his quarters, where they are hospitably entertained.
  - IV. They march against his enemies, whose villages they burn, but are attacked in their quarters by some fugitives, who had pretended submission, and thus spied out the situation of the camp. The barbarians are repulsed, and submit to Seuthes.
  - V. Seuthes neglects to pay the army as he had promised, whereupon the Greeks cast the blame of the affair upon Xenophon.
  - VI. Xenophon defends himself from certain charges and suspicions in respect to the pay withheld by Seuthes. He refuses to remain with Seuthes, preferring to accompany the army into Asia, whither it is about to proceed to engage in the war with Tissaphernes.
- VII. The absurdity of the charge of Medosades, a Thracian, against Xenophon is shown by him, upon which the Lacedæmonian deputies refuse to conduct the Greeks into Asia, until Seuthes has paid them. Xenophon at last prevails on Seuthes to pay the wages due to the army.
- VIII. Xenophon himself receives no pay, and is so straitened as to be obliged to sell his horse to raise funds. He proceeds with the army to Pergamus, where he is hospitably received by Hellas the wife or Gongylus. By her advice he attacks the castle of Asidates. At first he is unsuccessful, but on the following day, he takes Asidates prisoner, with his wife, children, and all his riches. He receives a large share of the booty and delivers the army to Thimbron, to be incorporated with the forces levied against Tissaphernes.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

$KYPOY ANABA\Sigma E \Omega \Sigma A.$

CAP. I.

1. ΔΑΡΕΙΟΥ¹ καὶ Παρυσάτιδος γίγνονται παῖδες δύο,^{*} πρεσβύτερος μὲν 'Αρταξέρξης, νεώτερος ⁸ δὲ Κῦρος. 'Επεὶ δὲ ἡσθένει Δαρεῖος καὶ ὑπώπτευε τελευτὴν τοῦ βίου, ἐβούλετο ⁴ τὼ παῖδε ἀμφοτέρω παρεῖναι. 2. 'Ο μὲν οὖν πρεσβύτερος ⁵ παρὼν ⁶ ἐτύγχανε.⁷ Κῦρον δὲ μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ⁸ ῆς αὐτὸν σατράπην ἐποίησε, καὶ στρατηγὸν δὲ αὐτὸν ἀπέδειξε ⁹ πάντων ὅσοι εἰς Καστωλοῦ πεδίον ἀθροίζονται. 'Αναβαίνει οὖν ὁ Κῦρος λαβὼν Γισσαφέρνην ὡς φίλον · καὶ τῶν Ἑλλήνων δὲ ἔχων ὁπλίτας ἀνέβη¹⁰ τριακοσίους, ἅργοντα¹¹ δὲ αὐτῶν Ξενίαν Παζράσιον.

3. 'Επεί δὲ ἐτελεύτησε Δαρεῖος καὶ κατέστη εἰς τὴν βασιλείαν 'Αρταξέρξης, Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὡς ἐπιβουλεύοι¹⁸ αὐτῷ. 'Ο δὲ πείθεταί τε καὶ συλλαμβάνει Κῦρον ὡς ἀποκτενῶν ¹³ ἡ δὲ μήτηρ ἐξαιτησαμένη¹⁴ αὐτὸν ἀποπέμπει πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχήν. 4. 'Ο δ ὡς ἀπῆλθε κινδυνεύσας καὶ ἀτιμασθείς, βουλεύεται ὅπως ¹⁵ μήποτε ἔτι ἕσται ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ, ἀλλ' ἢν δύνηται βασιλεύσει ἀντ' ἐκείνου. Παρύσατις μὲν δὴ ἡ μήτηρ ὑπῆρχε τῷ Κύρφ,¹⁶ φιλοῦσα αὐτὸν μᾶλλον ἢ τὸν βασιλεύοντα 'Αρταξέρξην. 5. °Οςτις δ' ἀφικνεῖτο τῶν παρὰ βασιλέως πρὸς αὐτὸν πάν-

¹ § 175. N. 2. $-\frac{9}{5}$ § 137. N. 8. $-\frac{9}{5}$ § 57. 1. $-\frac{4}{10}$ Root? $-\frac{5}{5}$ § 57. 2. $-\frac{6}{5}$ § 135. 3. $-\frac{7}{5}$ 222. 4; Butt. § 144. $-\frac{9}{5}$ account for the circumflex acc. (§ 31. N. 2.) $-\frac{9}{5}$ § 96. 9. $-\frac{10}{5}$ § 118. B: 117. 12. $-\frac{11}{5}$ § 184. 1. $-\frac{19}{5}$ § 216. 1. $-\frac{19}{5}$ § 222. 1. $-\frac{14}{5}$ What is this mid. voice=(§ 207. 2.)? $-\frac{18}{5}$ § 228 2: 213. N. 4. $-\frac{16}{5}$ Why in the Dat.?

τας ούτω διατιθείς άπεπέμπετο ωςθ' ¹ έαυτῷ² μᾶλλον φίλους είναι η βασιλει. Καί τῶν παι έαυτῷ δὲ βαιβάρων είπεμελειτο ώς πολεμεϊν τε ίχανοι είησαν και εύνοϊκώς έχοιεν αυτφ. 6. Την δε Έλληνικήν δύναμιν ήθροιζεν ώς 5 μάλιστα έδύνατο έπικρυπτόμενος, όπως ότι άπαρασκευότατον λάβοι βασιλέα. Ωδε ούν έποιεϊτο την συλλογήν. 'Οπόσας είχε φυλακάς ε έν ταϊς πόλεσι παρήγγειλε τοῖς φρουράρχοις ' ἐκάστοις λαμβάνειν & άνδρας Πελοποννησίους ότι πλείστους καὶ βελτίστους, ὡς ἐπιβουλεύοντος Τισσαφέρνους ταῖς πόλεσι. Καὶ γὰρ ἦσαν αι Ἰωνικαὶ πόλεις Τισσαφέρνους 10 τὸ άρχαῖον ἐκ βασιλέως δεδομέναι, τότε δ' ἀφεστήκεσαν προς Κῦρον πασαι πλην Μιλήτου. 7. Έν Μιλήτο δε Τισσαφέρνης προαισθόμετος τὰ αὐτὰ " ταῦτα βουλευομένους, ἀποστῆναι ποὸς Κῦρον, τούς μέν αὐτῶν ἀπέκτεινε 12 τοὺς δ' ἐξέβαλεν. ΄Ο δὲ Κῦρος ὑπολαβών τούς ωεύγοντας συλλέξας 13 στράτευμα έπολιόρχει Μίλητον χαί κατά γην 14 και κατά θάλατταν και έπειρατο κατάγειν τους έκπεπτωκότας. Καὶ αῦτη αἶ άλλη πρόφασις ἦν αὐτῷ τοῦ ἀθροίζειν 15 στράτευμα. ' 8. Πρός δε βασιλέα πέμπων ήξίου άδελωός ων αυτού δοθηταί¹⁸ οι ταύτας τας πόλεις μαλλον ή Τισσαφέρτητ άρχειτ αύτών, και ή μήτηρ συνέπραττεν αύτῷ ταῦτα · ώςτε βασιλεύς τῆς μέν ποός έαυτον έπιβουλης 17 ούκ ήσθάνετο, 18 Τισσαφέρνει δε ένόμιζε πολεμούντα αύτον άμφι τὰ στρατεύματα δαπανάν. ωςτε ούδεν ήγθετο 1º αὐτῶν πολεμούντων · καὶ γὰρ ὁ Κῦρος ἀπέπεμπε τοὺς γιγνομένους δασμούς βασιλεί έκ τῶν πόλεων 20 ών δ Τισσαφέρνης έτύγγανεν * έχων. 9. Αλλο δε στράτευμα αυτῷ συνελέγετο έν Χεόδυνήσω τη 22 καταντιπέρας 'Αβύδου τόνδε τον τρόπον. Κλέαργος Λακεδαιμόνιος φυγάς ην. τούτω συγγενόμενος ό Κύρος ήγάσθη τε αὐτὸν καὶ δίδωσιν αὐτῷ μυρίους δαρεικούς.23 'Ο δὲ λαβών τό γρυσίον στράτευμα συνέλεξεν από τούτων τῶν γρημάτων χαὶ

¹ §§ 25: 14. 2 — ² § 196. 1. — ³ § 182. — ⁴ § 216. 1. — ⁵ § 228. 2. $\dot{\omega}_{\text{c}}$. — ⁶ § 151. 2, 3. — ⁷ Component parts? — ⁸ §§ 96. 6: 12. 1. — ⁹ What does this gen. abs. denote (§ 192.)? — ¹⁰ Synt? — ¹¹ § 144. 3. — ¹² §§ 118. K: 104. 2. — ¹³ §§ 104. 1: 9. 2: 12. 3. — ¹⁴ Account for the circumflex. — ¹⁵ § 221. — ¹⁶ Why does the ult here take the acute accent (22. 2.)? — ¹⁷ § 179. 1. — ¹⁸ Account for the *s* • subs. — ¹⁹ Th.? Used here in a lit. or trop. sense? — ²⁰ § 43. 3. — ²¹ §§ 96. 7: 12. 2: 222. 4. — ³² § 140. 2. — ³⁵ Val. of the daric? See N.

ł

έπολέμει έκ Χεφρονήσου όρμώμενος τοῖς Θραξί τοῖς ' ὑπέρ 'Ελλής. ποντον οίκοῦσι καὶ ὡφέλει τοὺς Ελληνας · ὡςτε καὶ χρήματα συνεβάλλοντο αύτῷ είς την τροφήν τῶν στρατιωτῶν αί Ελληςποντιαχαί πόλεις έχοῦσαι. Τοῦτο δ' αὖ οὕτω τρεφόμενον ⁸ ἐλάνθανεν αὐτῶ τό στράτευμα. 10. Αρίστιππος δε ό Θετταλός ξένος ών ετύγγανεν αύτῷ, καὶ πιεζόμενος ὑπὸ τῶν οἶκοι⁸ ἀντιστασιωτῶν ἔργεται πρός τόν Κύρον και αίτει άντόν είς διεχιλίους ξένους και τριών µղขพข 5 µเธ vor, พ่ร over neoiyeroueros 6 พิม เพีย สารเธร สงเพร พ.? Ο δὲ Κῦρος δίδωσα αὐτῷ εἰς τετρακιςχιλίους καὶ ἕξ μηνῶν μισθόν, καί δείται αύτοῦ * μή πρόσθεν καταλῦσαι πρός τοὺς άντιστασιώτας πρίν αν αύτῷ συμβουλεύσηται. Ουτω δὲ αὖ τὸ ἐν Θετταλία έλάνθανεν αὐτῷ τρεφόμενον στράτευμα. 11. Πρόξενον δε τόν Βοιώτιον ξένον όντα αυτώ εκέλευσε λαβόντα άνδρας ότι πλείστους παραγενέσθαι,¹⁰ ώς είς Πεισίδας βουλόμενος στρατεύεσθαι,¹¹ ώς πράγματα παρεγόντων των Πεισιδών τη έαυτου χώρα. Σοφαίνετον δε τον Στυμφάλιον και Σωκράτην τον Αγαιόν, ξένους όντας και τούτους, ἐκέλευσεν άνδρας λαβόντας ¹² ἐλθεῖν ὅτι πλείστους, ὡς πολεμήσων 13 Τισσαφέρτει σύν τοῖς φυγάσι " τῶν Μιλησίων. Καὶ BROLOUN 15 อยังอง อยังอเ.

CAP. II.

'Επεί δ' ἐδόκει ήδη πορεύεσθαι αὐτῷ ἄνω, τὴν μὲν πρόφασιν ἐποιεῖτο ὡς Πεισίδας βουλόμενος ἐκβαλεῖν παντάπασιν ἐκ τῆς χώρας · καὶ ἀθροίζει ὡς ἐπὶ τούτους τό τε βαρβαρικὸν καὶ τὸ Ἑλληνικὸν τὸ ἐνταῦθα στράτευμα, καὶ παραγγέλλει τῷ τε Κλεάρχφ λαβόντι ἥκειν ὅσον ἦν αὐτῷ στράτευμα, καὶ τῷ 'Αριστίππφ(συναλλαγέτι\πρός τοὺς οἶκοι ἀποπέμψαι ¹⁰ πρὸς ἑαυτὸν ὃ εἶχε στράτευμα καὶ Ξενία τῷ 'Αρκάδι, ὅς αὐτῷ ¹⁶ προεστήκει τοῦ ἐν ταῖς πόλεσι ¹¹

¹ § 140. 2. — ² § 222. 4. — ⁸ Why not properispon. (§ 20. N. 1.)? — ⁴ Accus. of thing following this verb? — ⁵ What does this gen. denote (§ 173. N. 1)? — ⁶ § 222. 1. — ⁷ § 184. 1. — ⁸ § 181. 1. — ⁸ § 197. N. 4. — ¹⁹ Why paroxytone (§ 93. 3.)? — ¹¹ Why proparoxytone (§ 20. 1, N. 1.)? — ¹² §§ 118. $A: 96. 7: 12. 1. - {}^{18}$ § 95. — ¹⁴ §§ 39. 1: 10. 2. — ¹⁵ Why the imperf.? — ¹⁶ Synt.? — ¹⁷ Dat. plur. how formed?

ξενικοῦ, ηκειν παραγγέλλει λαβόντα τοὺς ανδρας πλην ὑπόσοι' ixaνοί ήσαν τὰς ἀκροπόλεις φυλάττειν. 2. Ἐκάλεσε² δὲ καὶ τοὺς Μίλητον πολιορχούντας, χαί τοὺς φυγάδας³ ἐχέλευσε σὺν αὐτῷ στρατεύεσθαι, ύποσχόμενος ' αὐτοῖς, εί καλῶς καταπράξειεν 5 ἐφ' 6 ἇ έστρατεύετο, μη πρόσθεν παύσασθαι πριν αυτούς χατάγοι οίχαδε. Οἱ δὲ ἡδέως ἐπείθοντο · ἐπίστευον γὰρ αὐτῷ · καὶ λαβόντες τὰ ὅπλα παρησαν είς Σάρδεις. 3. Ξενίας μέν δη τους έκ των πόλεων λαβών παρεγένετο⁸ είς Σάρδεις όπλίτας είς τετραχιςχιλίους. Πρόξενος δε παρῆν ἔγων ὑπλίτας * μέν εἰς πενταχοσίους και γιλίους, γυμνήτας δὲ πενταχοσίους · Σοφαίνετος δε ό Στυμφάλιος όπλίτας έγων γιλίους · Σωχράτης δε ό 'Αχαιός όπλίτας έχων ώς πενταχοσίους. Πασίων δε ό Μεγαρεύς είς τριαχοσίους μέν όπλίτας, τριαχοσίους δε πελταστάς έγων παρεγένετο. ην δε και ούτος και ό Σωκράτης των άμφι Μίλητον στρατευομένων.¹⁰ 4. Ούτοι μέν είς Σάρδεις αύτῷ ἀφίκοντο. Τισσαφέρνης δε κατανοήσας ταῦτα καὶ μείζονα ήγησάμενος 11 είναι η ώς έπι Πεισίδας την παρασχευήν πορεύεται ώς βασιλέα η έδύνατο τάχιστα ίππέας έχων ώς πενταχοσίους. 5. Καί βασιλεύς μέν δή έπει ήκουσε παρά Τισσαφέρνους τον Κύρου στόλον, άντιπαρεσκευάζετο.12

Κῦρος δὲ ἔχων οῦς ¹³ εἶρηκα ὡρμᾶτο ¹⁴ ἀπὸ Σάρδεων · καὶ ἐξελαύνει ¹⁵ διὰ τῆς Λυδίας σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας εἶκοσι καὶ δύο ἐπὶ τὸν Μαίανδρον ποταμόν. Τούτου τὸ εὖρος δύο πλέθρα · γέφυρα δὲ ἐπῆν ἐζευγμένη ¹⁶ πλοίοις ἑπτά. 6. Τοῦτον διαβὰς ¹⁷ ἐξελαύνει διὰ Φρυγίας σταθμὸν ἕνα παρασάγγας ὀκτὼ εἰς Κολοσσὰς, πόλιν οἰκουμένην, εὐδαίμονα καὶ μεγάλην. Ἐνταῦθα ἕμεινεν ἡμέρας ἑπτά · καὶ ἦκε Μένων ὁ Θετταλὸς ὁπλίτας ἔχων χιλίους καὶ πελταστὰς πεντακοσίους, Δόλοπας ¹⁸ καὶ Λἰνιᾶνας καὶ 'Ολυνθίους. 7. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας εἶκοσιν εἰς Κε-

¹ Pron. adj. of what kind ? — ² § 95. N. 1. — ³ Nom. how formed ? — ⁴ § 118. Y. — ⁵ § 87. N. 3. — ⁶ How does $i\pi$? become $i\phi$? (§§ 25: 14. 2.) ? — ⁷ § 121. N. 3. — ⁸ Tense – root ? c. v.? Term.? — ⁹ § 127. 5: Butt. § 119. N. 11. 1). — ¹⁰ Synt.? — ¹¹ § 208. Root ? — ¹² §§ 135. 3: 226. 1. — ¹³ § 151. R. 1. — ¹⁴ In what tenses are pure verbs contracted ? — ¹⁶ § 15. 3; Butt. §. 26. 6. — ¹⁶ § 76. 2. — ¹⁷ Part. how formed ? — ¹⁸ §§ 36. 2.

λαινάς, της Φουγίας πόλιν οἰκουμένην, μεγάλην και εὐδαίμονα. 'Ενταῦθα Κύρω βασίλεια ἦν ' καὶ παράδεισος μέγας ἀγρίων θηρίων² πλήρης, α έχεινος έθήρευεν από ίππου, όπότε γυμνάσαι⁸ βούλοιτο έαυτόν ' τε καί τους ίππους. Διά μέσου δε του παραδείσου ρει⁵ ό Μαίανδρος ποταμός · αί δὲ πηγαὶ αὐτοῦ εἰσιν⁶ ἐχ τῶν βασιλείων · δει δε και δια της Κελαινών πόλεως. × 8. "Εστι δε και μεγάλου βασιλέως βασίλεια έν Κελαιναῖς έρυμνὰ ἐπὶ ταῖς πηγαῖς τ τοῦ Μαρπύου ποταμοῦ⁸ ὑπὸ τῆ ἀχροπόλει· ἑεῖ δὲ καὶ οὖτος διὰ της πόλεως και έμβάλλει είς τον Μαίανδρον τοῦ δὲ Μαρσύου τὸ εύρος έστιν είχοσι και πέντε ποδών. 'Ενταῦθα λέγεται Απόλλων έχδειραι 10 Μαρσύαν, νικήσας έρίζοντά 11 οι περί σοφίας και το δέρμα κρεμάσαι 12 έν τῷ άντρο όθεν 13 αί πηγαί. διὰ δὲ τοῦτο ό ποταμός καλειται Μαρσύας. 9. Ένταῦθα Ξέρξης, ὅτε ἐκ τῆς Έλλάδος ήττηθείς " τη μάχη άπεχώρει, λέγεται οἰκοδομησαι 15 ταῦτά τε τὰ βασίλεια καὶ τὴν Κελαινῶν ἀχρόπολιν. 16 Ἐνταῦθα ἔμεινε Κύρος ήμέρας² τριάχοντα και ήχε Κλέαρχος ό Λαχεδαιμόνιος φυγάς έχων όπλίτας χιλίους και πελταστάς Θράκας όκτακοσίους και τοξότας Κρητας διακοσίους. Αμα δε και Σωσίας παρην ό Συραχούσιος έγων όπλίτας τριαχοσίους, και Σοφαίνετος ό Άρχας έχων όπλίτας γιλίους. Καὶ ἐνταῦθα Κῦρος ἐξέτασιν καὶ ἀριθμόν τῶν Έλλήνων ἐποίησεν ἐν τῷ παραδείσφ, καὶ ἐγένοντο οἱ σύμπαντες ύπλιται μέν μύριοι και γίλιοι, πελτασται δε άμφι τους διεγιλίους.

10. Έντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα εἰς Πέλτας, πόλιν οἰκουμένην. Ἐνταῦθ Ἐμεινεν ἡμέρας τρεῖς ἐν αἶς Ξενίας ὁ ᾿Αρκὰς τὰ Λύκαια ἔθυσε καὶ ἀγῶνα ἔθηκε.¹⁷ τὰ δὲ ἆθλα ἦσαν στλεγγίδες χρυσαῖ.¹⁸ ἐθεώρει δὲ τὸν ἀγῶνα καὶ Κῦρος. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δώδεκα εἰς Κεραμῶν ἀγορὰν, πόλιν οἰκουμένην, ἐσχάτην πρὸς τῆ Μυσία χώρα. 11. Ἐν-

¹ § Why the sing ? — ² Synt ? — ³ What has become of ζ in the pres. ? — ⁴ Why the acute accent (§ 22. 3.) ? — ⁵ § 4. 2. — ⁶ Why unaccented ? — ⁷ § 31. N. 2. (2.) — ⁸ § 33. N. 3. (2.) — ⁹ §§ 175 : 36. 2. (5.) Copula and gram. pred. of this clause ? — ¹⁰ §§ 104. 2 : 20. N. 1: 21. 2. — ¹¹ Why two accents ? — ¹² § 95. N. 2. — ¹⁸ §§ 121. 2 : 123. — ¹⁴ Dif. between pass. mid. and depon. mid. ? — ¹⁵ § 135. 1. — ¹⁵ Comp. parts ? — ¹⁷ § 104. N. 2. — ¹⁸ Why perispom. ?

πολλά γρήματα έχομεν άνηρπαχότες. Ούτος' μέν δή τοιαύτα είπε. μετά δὲ τοῦτον Κλέαρχος είπε τοσοῦτον 15. Ως μὲν στρατηγήσοντα έμε ταύτην την στρατηγίαν μηδείς ύμων λεγέτω πολλά γάρ ένορω δί α έμοι τούτο ού ποιητέον . 2 ώς δε τῷ ανδρί3 δν αν έλησθε πείσομαι' ή δυνατόν μάλιστα, ίνα είδητε ότι και άρχεσθαι έπίσταμαι ως τις καὶ άλλος μάλιστα ἀνθρώπων. 16. Μετὰ τοῦτον άλλος άνέστη, έπιδειχνύς μέν την εύήθειαν του τα πλοία αίτειν κελεύοντος, ωςπερ⁶ πάλιν τον στόλον Κύρου μη ποιουμένου, έπιδειχνύς δε ώς εύηθες είη⁷ ήγεμόνα αίτεϊν παρά τούτου & λυμαινόμεθα την πράξιν. Εί δέ τι και τῷ ήγεμόνι⁸ πιστεύσομεν ῷ⁹ αν Κῦρος διδῷ. τί¹⁰ χωλύει καί τα άχρα ήμιν χελεύειν Κύρον προχαταλαμβάνειν; 17. Έγω γαρ όκνοίην'' μεν αν είς τα πλοΐα εμβαίνειν α ήμιν δοίη, μη ήμας αυταϊς ταϊς τριήρεσι καταδύση,12 φοβοίμη»18 δ αν το ήγεμόνι οδ δοίη επεσθαι, μη ήμας άγάγη δθεν ούχ οίόν14 τε έσται έξελθεϊν βουλοίμην δ αν άχοντος άπιων Κύρου λαθεϊν αὐτὸν ἀπελθών ὃ οὐ δυνατόν ἐστιν. 18. Άλλ ἔγωγε¹⁵ φημὶ ταῦτα μèr φλυαρίας είναι. δοχεῖ δέ μοι ανδρας έλθόντας πρός Κῦρον οἶτινες 16 ἐπιτήδειοι σὺν Κλεάρχω ἐρωτῶν17 ἐχεῖνον, τί18 βού-אצימו אָשוֹי צַפְאָסטמו · אמו למי עצי א הפמלוג א המפמהאאטנים סוֹמְהצּפי י καί πρόσθεν έχρητο τοῖς ξένοις,20 επεσθαι καὶ ἡμᾶς καὶ μὴ κακίους¹⁶ είναι των πρόσθεν τούτφ συναναβάντων · 19. έαν δε μείζων21 ή πραξις της πρόσθεν φαίνηται και έπιπονωτέρα και έπικινδυνοτέρα, άξιοῦν η πείσαντα²³ ήμᾶς άγειν η πεισθέντα πρός φιλίαν άφιέναι · ούτω γάρ και έπόμενοι²³ αν φίλοι αυτῷ και πρόθυμοι έποίμεθα και απιόντες ασφαλώς αν απίοιμεν. ό τι δ αν πρός ταῦτα λέγη²⁴ ἀπαγγεῖλαι²⁵ δεῦρο ἡμᾶς δ' ἀκούσαντας πρός ταῦτα βουλεύεσθαι. 20. Έδοξε ταῦτα, καὶ ανδρας έλόμενοι σύν

¹ § 149. 1. — ² §§ 162. N. 1: 200. 2. — ³ § 40. 2. Synt. ? — ⁴ § 118. Π . — ⁵ § 158. 3. — ⁶ § 192. N. 2. — ⁷ Subj. ? — ⁸ Synt. ? — ⁹ Why the dat. ? — ¹⁰ What does the accent show this to be ? — ¹¹ §§ 87. N. 2: 217. 2. — ¹⁸ Why subjunct. ? — ¹³ Why optat. ? — ¹⁴ § 160. N. 1. — ¹⁵ § 64. N. 1. — ¹⁶ Decline. — ¹⁷ Accus. of thing ? — ¹⁸ § 167. R. — ¹⁹ § 167. 1. — ²⁰ § 198. N. 1. — ²¹ How formed (§ 58. N. 3.) ? — ²⁹ Root ? Tense how formed ? — ²³ § 209. 1. — ³⁴ Upon what verb does this subjunct. depend ? — ²⁵ § 104. 2.

Κλεάρχω πέμπουσι», οι ήφωίτων Κῦρον τὰ δόξαντα τῆ στρατιặ. Ό δ ἀπεκρίνατο ὅτι ἀκούοι ᾿Αβροκόμαν΄ ἰχθρον ἄνδρα ἐπὶ τῷ' Εὐφράτη ποταμῷ είναι, ἀπέχοντα δώδεκα σταθμούς προς τοῦτον οὐν ἔφη βούλεσθαι ἐλθεῶν · κἂν² μὲν ἦ ἐκεῖ, τὴν δίκην ἔφη χρήζειν ἐπιθεῖναι αὐτῷ, ῆν δὲ φεύγη, ἡμεῖς ἐκεῖ προς ταῦτα βουλευσόμεθα. 21. ᾿Ακούσαντες δὲ ταῦτα οἱ αἰρετοι³ ἀναγγέλλουσι τοῖς στρατιωταις · τοῖς δὲ ὑποψία⁴ μὲν ἦν ὅτι ἅγει προς βασιλέα, ὅμως δὲ ἐδόκει⁵ ἕπεσθαι. Προςαιτοῦσι δὲ μισθόν ' ὁ Κῦρος ὑπισχνεῖται ἡμιόλιον πᾶσι δώσειν οῦ πρότερον ἔφερον, ἀντὶ δαρεικοῦ τρία ἡμιδαρεικὰ τοῦ μηνὸς⁶ τῷ στρατιώτη · ὅτι δὲ ἐπὶ βασιλέα ἅγοι οὐδ' ἐνταῦθ' ἦκουσεν ρὐδεἰς ἕν γε τῷ φανερῷ.

CAP. IV.

1. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα ἐπὶ τὸν Σάρον ποταμόν, ού ήν τὸ εἰρος τρία πλέθρα. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμόν ένα παρασάγγας πέντε έπι τόν Πύραμον ποταμόν, ού τό είοος στάδιον. Έντεῦθεν έξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας πεντεχαίδεχα είς Ισσούς, της Κιλιχίας έσχάτην πόλιν έπι τη θαλάττη οίκουμένην,⁷ μεγάλην⁸ και ευδαίμονα. 2. Ertavoa έμειναν ήμέρας τρεϊς· και Κύρφ παρησαν⁹ αι έκ Πελοποννήσου νηες τριάκοντα καί πέντε και έπ' αύταις ναύαρχος 'Ο Πυθαγόρας Λακεδαιμόνιος. 'Ηγείτο δ' αὐτῶν'' Ταμώς Αἰγύπτιος ἐξ Ἐφέσου, ἔχων ναῦς12 ἑτέρας Κύρου πέντε καὶ εἶκοσιν, αἶς ἐπολιόρκει Μίλητον, ότε Τισσαφέρνη φίλη¹⁸ ήν, και συνεπολέμει⁷ Κύρφ προς αυτόν. 3. Παρητ' δε και Χειρίσοφος ό Λακεδαιμόνιος έπι των νεών, μετάπεμπτος ύπο Κύρου, έπταχοσίους έχων όπλίτας, ών έστρατήγει, παρὰ Κύρφ. Αἱ δὲ νῆες¹⁵ ὦρμουν παρὰ τὴν Κύρου σκηνήν. Ένταῦθα καὶ οἱ παο' Άβροκόμα μισθοφόροι Ελληνες ἀποστάντες

13

ήλθον παρά Κύρον τε~~τρ~~αχόσιοι όπλιται καὶ συνεστρατεύοντο ἐπι βασιλέα.

4. Έντευθεν έξελαύνει σταθμόν ένα παρασάγγας πέντε έπι πύλας της Κιλικίας και της Συρίας. Ήσαν δε ταυτα δύο τείχη, καί τὸ μὲν ἐσωθεν πρὸ τῆς Κιλικίας Συέννεσις είχε καὶ Κιλίκων φυλακή, τὸ δ' έξω τὸ² πρὸ τῆς Συρίας βασιλέως ἐλέγετο φυλακή φυλάττειν. Διὰ μέσου δὲ δεῖ τούτων ποταμός Κέρσος όνομα,⁸ εύρος πλέθρου. Απαν δε το μέσον των τειχών ήσαν στάδιοι τρείς καί παρελθεϊν ούκ ήν βία ήν γαρ ή πάροδος στετή και τα τείχη είς την θάλατταν καθήκοντα, υπερθεν⁵ δ' ήσαν πέτραι ηλίβατοι. έπὶ δὲ τοῦς τείχεσιν ἀμφοτέροις ἐφειστήχεσαν⁶ πύλαι. 5. Ταύτης ένεκα της παρόδου Κύρος τας ταύς μετεπέμψατο, δπως όπλίτας άποβιβάσειεν⁸ είσω καὶ έξω τῶν πυλῶν, καὶ βιασάμενοι τοὺς πολεμίους παρέλθοιεν, εί φυλάττοιεν έπι ταῖς Συρίαις πύλαις, ὅπερ ϣετο ποιήσειν δ Κύρος τον Άβροχόμαν, έχοντα πολύ στράτευμα. Άβροχόμας δε ού τούτο έποίησεν, άλλ' έπει ήχουσε Κύρον έν Κιλικία όντα, αναστρέψας έκ Φοινίκης παρά βασιλέα απήλαυτεν, έχων, ώς έλέγετο, τριάχοντα μυριάδας10 στρατιᾶς.

6. Έντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ Συρίας σταθμὸν ἕνα παρασάγγας πέντε εἰς Μυρίανδρον, πόλιν οἰχουμένην ὑπὸ Φοινίχων ἐπὶ τῆ Φαλάττη · ἐμπόριον δ ἦν τὸ χωρίον καὶ ὥρμουν αὐτόθι¹¹ ὁλκάδες πολλαί. 7. Ἐνταῦθ ἔμειναν ἡμέρας ἑπτά · καὶ Ξενίας ὁ ᾿Αρχὰς στρατηγὸς καὶ Πασίων ὁ Μεγαρεὺς ἐμβάντες¹² εἰς πλοῖον καὶ τὰ πλείστου ἅξια ἐνθέμενοι ἀπέπλευσαν¹³ ὡς μὲν τοῖς πλείστοις ἐδόχουν φιλοτιμηθέντες ὅτι τοὺς στρατιώτας αὐτῶν τοὺς παρὰ Κλέαρχον ἀπελθόντας ὡς ἀπιόντας εἰς τὴν Ἑλλάδα πάλιν καὶ οὐ πρὸς βασιλέα εία¹⁴ Κῦρος τὸν Κλέαρχον ἔχειν. Ἐπεὶ δ' οὖν ἦσαν ἀφανεῖς,¹⁵ διῆλθε λόγος ὅτι διώχοι αὐτοὺς Κῦρος τριήρεσι.¹⁶ καὶ οἱ μὲν

¹ When are nouns of the third declen. contracted ? — ² § 140. 2. — ³ § 167. — ⁴ Subj. ? — ⁵ § 121. 2. — ⁶ § 77. N. 2. — ⁷ Why mid. voice ? — ⁸ Why optat. ? — ⁹ § 222. 2. — ¹⁰ § 62. 1. — ¹¹ § 121. 1. — ¹³ Root ? — ¹⁸ Why $\pi\lambda \epsilon \nu$ here and $\pi\lambda \epsilon$ in the pres. ? — ¹⁴ Aug. ? — ¹⁵ Why perispon. ? — ¹⁶ Synt. ? τουτο ώς δολίους όντας αὐτοὺς ληφθῆναι⁴ οἱ δ΄ ϣ̈́¤τειρον³ εἰ ઑσυαντο.²

Α. Κύψος δὲ συγκαλέσας⁴ τοὺς στρατηγοὺς εἶπεν ' Απολελοίπασιμ⁵ ήμᾶς Ξενίως καὶ Πασίων ἀλλ' εὖ γε μέντοι ἐπιστάσθωσαν ὅτι οὕτε ἀποδεδράκασιν ⁶ οἶδα γὰρ ὅπη οἴχονται · ὅντε ἀποπεφεύγασιν ^έχω γὰρ τριήρεις ὥςτε ἑλεϊν⁷ τὸ ἐκείνων πλοῖον. 'Αλλὰ μὰ⁶ τοὺς θεοὺς οὐκ ἔγωγε αὐτοὺς διώξω · οὐδὲ ἐρεῖ οὐδεἰς ὡς ἐγὼ ἕως μὲν ἂν παρỹ⁹ τις χρώμα, ἐπειδὰν δὲ ἀπιέναι βούληται, συλλαβών καὶ αὐτοὺς κακῶς ποιῶ καὶ τὰ χρήματα ἀποσυλῶ. 'Αλλὰ ἰόντων,'⁶ εἰδότες ὅτι κακίους εἰσὶ¹¹ περὶ ἡμᾶς ἡ ἡμεῖς περὶ ἐκείνους. Καίτοι ἔχω γε αὐτῶν καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας¹² ἐν Τράλ λεσι φρουρούμενα · ἀλλ' οὐδὲ τούτων ¹⁸ στερήσονται, ἀλλ' ἀπολήψονται τῆς πρόσθεν¹⁴ ἕνεκα περὶ ἐμὲ ἀρετῆς. 9. Καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἰπεν · οἱ δὲ ἕλληνες, εἶ τις καὶ ἀθυμότερος ἦν πρὸς τὴν ἀνάβασιν,¹⁸ ἀκούοντες τὴν Κύρου ἀρετὴν ἥδιον καὶ προθυμότερον συνεπορεύοντο.

Μετά ταῦτα Κῦρος ἐξελαύνει σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας είκοσιν ἐπὶ τὸν Χάλον ποταμὸν, ὅντα τὸ εἶρος πλέθρου, πλήρη δ ἰχθύων μεγάλων καὶ πραέων,¹⁶ οῦς οἱ Σύροι θεοὺς ἐνόμιζον καὶ ἀδικεῖν¹⁷ οἰκ είων, οὐδὲ τὰς περιστεράς. Αἱ δὲ κῶμαι ἐν αἰς ἐσκήνουν¹⁸ Παρυσάτιδος¹⁹ ἦσαν εἰς ζώνην δεδομέναι. 10. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς πέντε παρασάγγας τριάκοντα ἐπὶ τὰς πηγὰς τοῦ Δαράδακος ποταμοῦ,²⁰ οὖ τὸ εἶρος πλέθρου. Ἐνταῦθα ἦσαν τὰ Βελέσυος βασίλεια τοῦ Συρίας²¹ ἄρξαντος, καὶ παράδεισος πάνυ μέγας καὶ καλὸς, ἔχων πάντα ὅσα³² ὡραι φύουσι. Κῦρος δ' αὐτὸν ἐξέκοψε καὶ τὰ βασίλεια κατέκαυσεν.

11. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, ὅντα τὸ εὖρος τεττάρων σταδίων •

¹ § 118. A. — ² Account for ι subs. — ³ Root? — ⁴ Account for γ — ⁵ § 99. — ⁶ § 118. A. How does $\delta_{\ell} \delta_{\ell} \delta_{\ell} \delta_{\ell} \delta_{\ell} \delta_{\ell} \gamma_{\ell} \gamma_{\ell}^{-7}$ § 220. 1. Root? — ⁵ § 171. N. 1. — ⁹ § 214. 4. — ¹⁰ § 88. 1. — ¹¹ Dif. between $\ell \sigma \iota$? — ¹² § 46. 1. — ¹³ §§ 181. 2: 206. 3. — ¹⁴ § 141. 1. — ¹⁵ § 129. 3. — ¹⁶ § 56. Decline. — ¹⁷ § 158.3. — ¹⁸ Th. ? — ¹⁹ § 175.— ²⁹ Why perispon. ? — ²¹ Synt. ? — ²³ A pronom. adj. of what kind ?

καί πόλις αὐτόθι ψκεῖτο μεγάλη και εὐδαίμων Θάψακος όνόματι. 'Ενταῦθα ἕμειναν ἡμέρας πέντε · χαὶ Κῦρος μεταπεμψάμενος του στρατηγούς των Ελλήνων έλεγεν ότι ή όδος έσοιτο προς βασιλέα μέγαν είς Βαβυλώνα · και κελεύει αύτους λέγειν ταυτα τοις στρατιώταις και άναπείθειν έπεσθαι. 12. Οι δε ποιήσαντες έκκλησίαν άπήγγελλον ταῦτα · οἱ δὲ στρατιῶται ἐχαλέπαινον τοῖς στρατηγοῖς, καὶ ἔφασαν αὐτοὺς² πάλαι ταῦτα εἰδότας³ κρύπτειν,4 καὶ τοὐκ • έφασαν ίέναι,⁵ έαν μή τις αύτοῖς χρήματα διδῷ,⁶ ὥςπερ καὶ τοῖς προτέροις μετά Κύρου άναβασι παρά τόν πατέρα τοῦ Κύρου, καὶ ταῦτα οὐκ ἐπὶ μάγην ἰόντων, ἀλλὰ καλοῦντος τοῦ πατρὸς⁷ Κῦρον. 13. Ταῦτα οἱ στρατηγοὶ Κύρφ ἀπήγγελλον · ὁ δ ὑπέσγετο⁸ ἀνδρὶ έκάστω⁹ δώσειν πέντε άργυρίου μνας,¹⁰ έπαν¹¹ είς Βαβυλώνα ήχωσι, και τον μισθον έντελη μέχρις αν καταστήση τους Ελληνας είς 'Ιωνίαν πάλιν. Το μέν δη πολύ τοῦ Ελληνικοῦ οῦτως ἐπείσθη. Μένων δε πριν δηλον είναι τι ποιήσουσιν οι άλλοι στρατιώται, πότερον έψονται Κύρφ η ού, συνέλεξε το αύτου στράτευμα γωρίς τῶν άλλων¹² καὶ έλεξε τάδε.¹³

14. "Ανδρες, ἐἀν ἐμοὶ πεισθῆτε, οὕτε κινδυνεύσαντες οὕτε πονήσαντες τῶν ἄλλων πλέον προτιμήσεσθε στρατιωτῶν ὑπὸ Κύρου. Τί οἶν κελεύω ποιῆσαι; Νῦν δεῖται Κῦρος ἕπεσθαι τοὺς ἘΕλληνας ἐπὶ βασιλέα ἐγὼ οὖν φημὶ ὑμᾶς χρῆναι διαβῆναι τὸν Εὐφράτην ποταμὸν πρὶν δῆλον εἶναι¹⁴ ὅ τι οἱ ἄλλοι ἘΕλληνες ἀποκρινοῦνται Κύρφ. 15. "Ην μὲν γὰρ ψηφίσωνται¹⁶ ἕπεσθαι, ὑμεῖς δόξετε αίτιοι εἶναι ἄρξαντες τοῦ διαβαίνειν¹⁶ καὶ ὡς προθυμοτάτοις οὖσιν ὑμῖν χάριν εἶσεται Κῦρος καὶ ἀποδώσει · (ἐπίσταται ὅ εἶ τις καὶ ἅλλος ·) ἢν ὅ ἀποψηφίσωνται οἱ ἅλλοι, ἅπιμεν μὲν ἅπαντες εἰς τοῦμπαλιν ὑμῖν ϐ ὡς μόνοις πειθομένοις πιστοτάτοις χρήσεται καὶ εἰς φρούρια καὶ εἰς λοχαγίας · καὶ ἅλλου οὖτινος ἂν δέησθε οἶδα ὅτι ὡς φίλου τεύξεσθε Κύρου.¹⁷ 16. 'Ακούσαντες ταῦτα ἐπείθοντο καὶ διέβησαν

¹ § 197. 2. -2 § 144. 1. -3 § 118. E. -4 §§ 96. 2. Accus. of pers. following this verb? -5 § 158. 2. -6 Why subjunct? -7 What does this gen. abs. denote? -8 § 118. Y. -9 § 140. N. 7. -10 Why circumflexed (§ 32)? -11 Composition? -12 Synt.? -13 § 70. -14 § 220. 2. -15 § 134. Th.? -16 § 221. -17 § 178. 2.

πρίν τούς άλλους αποχρίνασθαι. Κύρος δ' έπει ήσθετο' διαβεβηκότας, ησθη³ τε καί τῷ στρατεύματι πέμψας Γλουν είπεν · Έγω μέν. ω ανδρες, ήδη ύμως έπαινω. όπως δε και ύμεις έμε έπαινέσετε έμοι μελήσει, ή μηκέτι με Κυρον νομίζετε. 17. Οἱ μὲν δη στρατιώται ἐν έλπίσι⁵ μεγάλαις όντες εύχοντο αύτον εύτυγησαι. Μένωνι δε καί δώρα έλέγετο πέμψαι μεγαλοπρεπώς. Ταῦτα δὲ ποιήσας διέβαινε. συνείπετο δε και το άλλο στράτευμα αυτῷ άπαν και τῶν διαβαινόντων⁶ τόν ποταμόν οὐδεὶς ἐβρέγθη ἀνωτέρω⁷ τῶν μασθῶν⁸ ὑπό τοῦ ποταμοῦ. 18. Οἱ δὲ Θαψακηνοὶ ἔλεγον ὅτι οὐ πώποθ' οῦτος10 ὁ ποταμός διαβατός11 γένοιτο πεζη εί μη τότε, άλλα πλοίοις α τότε 'Αβροχόμας προϊών' κατέχαυσεν, ίνα μη Κύρος διαβη. 'Εδόχει' δη θεῖον είναι καί σαφώς ύπογωρησαι τον ποταμόν Κύρφ ώς βασιλεύσοντι.

19. Έντεῦθεν έξελαύνει διὰ τῆς Συρίας σταθμοὺς ἐννέα παρασάγγας πεντήχοντα, χαὶ ἀφιχνοῦνται πρὸς τὸν Ἀράξην ποταμόν. Ένταῦθα ἦσαν χῶμαι πολλαὶ μεσταὶ σίτου χαὶ οἶνου. Ἐνταῦθα έμειναν ημέρας τρείς και έπεσιτίσαντο.13

CAP. V.

1. Έντεῦθεν έξελαύνει διὰ τῆς Άραβίας τὸν Εὐωράτην ποταμὸν έν δεξιά έχων σταθμούς έρήμους πέντε παρασάγγας τριάχοντα καί πέντε. Έν τούτφ δε τῷ τόπφ ἦν μεν ή γη πεδίον απαν όμαλον ώςπερ θάλαττα, άψινθίου δε πληρες 14 εί δε τι και άλλο ενην ύλης ή καλάμου, απαντα ήσαν εὐώδη ὥςπερ ἀρώματα · δένδρον δ' οὐδὲν ἐνῆν. 2. Θηρία δε παντοῖα,15 πλεῖστοι μεν όνοι άγριοι, οὐκ ὀλίγαι¹⁶ δε στρουθοί αί μεγάλαι · ένησαν δε και ώτίδες και δορχάδες · ταυτα δε τα θηρία οι ίππεις ένίστε έδίωχον.17 Καί οι μεν όνοι, έπεί τις διώχοι, προδραμόντες¹⁸ ἂν ἕστασαν ·19 πολύ γὰρ τῶν ἴππων θᾶττον έτρεγον· και πάλιν έπει πλησιάζοι²⁰ ο ίππος ταυτον έποίουν.²¹ και ούκ ην λαβειν, εί μή διαστάντες οι ιππεις θηρωεν22 διαδεγόμενοι

¹ Account for i subs. $-\frac{9}{5}$ § 222. 2. $-\frac{9}{5}$ Root ? $-\frac{4}{5}$ Subj. ? $-\frac{5}{5}$ How formed ? $-\frac{6}{5}$ § 140. 3: 177. 1. $-\frac{7}{5}$ § 125. N. 2. $-\frac{8}{5}$ § 186. 1. $-\frac{9}{5}$ § 25 : 14. 2. Composition ? $-\frac{10}{5}$ § 140. 5. $-\frac{11}{5}$ § 132. 1. $-\frac{12}{5}$ § 82. $-\frac{13}{5}$ Th. ? $-\frac{14}{14}$ Decline. $-\frac{15}{5}$ Why properispom. (§§ 130: 21) ? $-\frac{16}{5}$ § 58. N. 3. $-\frac{17}{7}$ What does this imperf. denote ? $-\frac{18}{5}$ § 118 T. $-\frac{19}{5}$ § 209. N 4: 213. N. 3. $-\frac{90}{5}$ Th. ? $-\frac{91}{5}$ § 210. N. 2. $-\frac{24}{5}$ § 7. N. 2.

τοῖς ῗπποις.¹ Τὰ δὲ κρέα τῶν ἁλισκομένων³ ἦν παραπλήσια τοῖς ἐλαφείοις, ἀπαλώτερα δέ. 3. Στρουθὸν δὲ οὐδεὶς ἕλαβεν · οἱ δὶ διώξαντες τῶν ἱππέων³ ταχὺ ἐπαύοντο · πολὺ γὰρ ἀπεσπᾶτο φεύγουσα, τοῖς μὲν ποσὶ δρόμφ, ταῖς δὲ πτέρυξιν⁴ ἄρασα,⁵ ὥςπερ ἱστἰφ χρωμένη. Τὰς δὲ ἀτίδας ἅν τις ταχὺ ἀνιστῷ, ἔστι λαμβάνειν · πέτονται⁶ γὰρ βραχὺ, ὥςπερ πέρδικες, καὶ ταχὺ ἀπαγορεύουσι. Τὰ δὲ κρέα αὐτῶν ἦδιστα ἦν.

4. Πορευόμενοι δε δια ταύτης της χώρας άφικνοῦνται έπι τον Μασχάν ποταμόν, τό εύρος πλεθριαΐον." Ένταῦθα την πόλις έρήμη, μεγάλη, όνομα⁸ δε αυτη Κορσωτή · περιεδρείτο⁹ δε αύτη ύπο τοῦ Μασχα χύχλω. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς χαὶ ἐπεσιτίσανro.10 5. Έντεῦθεν έξελαύνει σταθμοὺς ἐρήμους τρεῖς καὶ δέκα παρασάγγας ένενήχοντα τον Εύφράτην ποταμόν έν δεξιά έγων, χαί άφικνεῖται ἐπὶ Πύλας. Ἐν τούτοις τοῖς σταθμοῖς πολλὰ τῶν ὑποζυγίων άπώλετο¹¹ ύπὸ λιμοῦ· οὐ γὰρ ἦν χόρτος οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν δένδρον, άλλὰ ψιλη ην απασα12 ή χώρα. οἱ δὲ ἐνοικοῦντες όνους ἀλέτας παρά τόν ποταμόν δούττοντες καί ποιούντες είς Βαβυλώνα ήγον καί έπώλουν καί άνταγοράζοντες σίτον έζων. 6. Το δε στράτευμα ό στος έπέλιπε, και πρίασθαι ούκ ην εί μη έν τη Αυδία άγορα¹³ έν τῷ Κύρου βαρβαρικῷ, την καπίθην' άλεύρων η άλφίτων τεττάρων σίγλων .14 'Ο δε σίγλος δύναται 15 επτὰ όβολοὺς καὶ ἡμιοβόλιον 'Αττικούς ή δε καπίθη δύο χοίνικας 'Αττικάς εχώρει.16 Κρέα ούν έσθίοντες οι στρατιώται διεγίγνοντο. 7. Ην δε τούτων τών σταθμῶν¹ οῦς πάνυ μαχροὺς ήλαυνεν, ὑπότε ἢ πρὸς ὕδωρ¹⁷ βούλοιτο διατελέσαι η πρός χιλόν. Και δή ποτε στενοχωρίας¹⁸ και πηλού φανέντος ταϊς ἁμάξαις δυςπορεύτου. επέστη ό Κυρος σύν τοις περί αύτον αρίστοις και εύδαιμονεστάτοις και έταξε²⁰ Γλούν και Πί-

⁻ Synt.? — ³ Signif. of perf. act. (§ 205. N. 2.)? — ³ § 177. N. 1. — ⁴ Nom. how formed ?— ⁵ § 104. N. 5. — ⁶ Dep. pass. or dep. mid.? — ⁷ § 131. 1. — ⁸ §§ 157. N. 10: 160. 2. — ⁹ §§ 82. R: 13. — ¹⁰ Why Mid. voice? — ¹¹ Root? Log. Subj.? — ¹² §§ 53. N. 2: 10. 2: 12. 5.— ¹³ Why perispon.? — ¹⁴ 190. 1.— ¹⁵ § 208. N. 1. — ¹⁶ Th.? — ¹⁷ § 46. 1. — ¹⁶ Composition? — ¹⁹ § 132. 1.— ²⁰ Tenseroot?

γυητα λαβόντας τοῦ βαρβαρικοῦ στρατοῦ' συνεκβιβάζειν² τὰς ὑμάξας. 8. Επεί δε έδόκουν αυτώ σχολαίως ποιείν ως περ όργη έκέλευσε τούς περί αύτον Πέρσας τούς χρατίστους συνεπισπεύσαι τας άμάξας. "Ένθα δη μέρος τι³ της εύταξίας ην θεάσαθθαι. 'Ρίψαντες' γάρ τούς πορφυρούς κάνδυς όπου έτυχεν έκαστος έστηκώς, ίεντο ωςπερ αν δράμοι τις περί νίκης, και μάλα κατά πρανούς γηλόφου, έχοντες τούτους τε τούς πολυτελείς γιτώνας και τάς ποιχίλας άναξυρίδας, ένιοι δέ χαι στρεπτούς περί τοῦς τραχήλοις και ψέλλια περί ταῖς χερσίν · εὐθὺς δὲ σὺν τούτοις εἰςπηδήσαντες είς τόν πηλόν θάττον' ή ως τις αν φετο μετεώρους έξεχόμισαν τάς άμάξας. 9. Τὸ δὲ σύμπαν δηλος ἦν Κῦρος σπεύδων πᾶσαν την ὑδὸν⁸ και ού διατρίβων δπου μη έπισιτισμοῦ ένεκα η τινός άλλου άναγκαίου έκαθέζετο, νομίζων, όσφ μέν αν θάττον έλθοι, τοσούτφ άπαρασχευαστοτέρω» βασιλεῖ μάγεσθαι, όσω δε σχολαιότερον, τοσούτο πλέον συναγείρεσθαι βασιλεί στράτευμα. Καί συνιδείν δ ήν τῶ ποος έγοντι10 τον νοῦν ἡ βασιλέως ἀρχὴ πλήθει11 μέν χώρας καὶ άνθρώπων ίσχυρα ούσα, τοῖς δὲ μήκεσι τῶν όδῶν καὶ τῷ διεσπάσθαι18 τας δυνάμεις ασθενής, εί τις δια ταγέων τον πόλεμον ποιοίτο.

10? Πέραν δὲ τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ¹³ κατὰ τοὺς ἐρήμους σταθμοὺς ἦν πόλις εὐδαίμων καὶ μεγάλη, ὅνομα δὲ Χαρμάνδη. Ἐκ ταύτης οἱ στρατιῶται ἡγόραζον¹⁴ τὰ ἐπιτήδεια, σχεδίαις διαβαίνοντες ῶδε. Διφθέρας ὡς εἶχον σκεπάσματα¹⁶ ἐπίμπλασαν¹⁶ χόρτου¹⁷ κούφου εἶτα συνῆγον καὶ συνέσπων, ὡς μὴ ἅπτεσθαι τῆς κάρφης¹⁸ τὸ ὕδωρ.¹⁹ Ἐπὶ τούτων διέβαινον καὶ ἐλάμβανον τὰ ἐπιτήδεια, οἶνόν τε ἐκ τῆς βαλάνου πεποιημένον²⁰ τῆς ἀπὸ τοῦ φοίνικος²¹ καὶ σῖτον μελίνης.²² τοῦτο γὰρ ἦν ἐν τῆ χώρα πλεῖστον.

11. 'Αμφιλεξάντων δέ τι ένταῦθα τῶν τε τοῦ Μένωνος στρατιωτῶν καὶ τῶν τοῦ Κλεάρχου, ὁ Κλέαρχος κρίνας ἀδικεῖν τὸν²³ τοῦ

¹ § 178. 1. — ² § 96. 1. Force of $\sigma i\nu$ and $i\pi$ in this word? — ³ § 22. 3. — ⁴ § 4. 2. — ⁵ Why not *perispom*. in accus. plur. like $i\chi \partial \dot{\nu}_{c}$ (43. 1.)? — ⁶ § 222. 4. — ⁷ §§ 6. N. (2): 124. 2. Compare. — ⁶ § 167. — ⁹ Th.? — ¹⁰ § 140. 3. — ¹¹ § 197. 2. — ¹² § 221. — ¹³ § § 188. 2: 121. (3.) — ¹⁴ Th.? § 134. 1. — ¹⁵ § 129. 4. — ¹⁶ § 118. Π . — ¹⁷ § 181. 2. — ¹³ § 179. 1. — ¹⁹ Why does ν take the rough breathing? — ⁸⁰ Account for η in the antepen.? — ²¹ Nom. how formed? — ³² What relation does this gen. denote? — ⁹³ § 140. 4.

Μένωνος πληγὰς ἐνέβαλεν ὁ ἱ ὅ ἐλθών ποὸς τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα ἕλεγεν ἀ κούσαντες ὅ οἱ στρατιῶται ἐχαλέπαινον καὶ ἀργίζοντο® ἰσχυρῶς τῷ Κλεάρχω. 12. Τỹ ὅ αὐτῆ ἡμέρα Κλέαρχος ἐλθών ἐπὶ τὴν διάβασιν® τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐκεῖ κατασκεψάμενος τὴν ἀγορὰν ἀφιππεύει[•] ἐπὶ τὴν αύτοῦ σκηνὴν διὰ τοῦ Μένωνος στρατεύματος σὺν ὀλίγοις τοῖς περὶ αὐτόν · (Κῦρος ὅ οὖπω ἡκεν, ἀλλ ἕτι προςήλαυνε ·) τῶν δὲ Μένωνος στρατιωτῶν ξύλα σχίζων τις ὡς είδε τὸν Κλέαρχον διελαύνοντα, ἕησι τῆ ἀξίνη. Καὶ οὖτος μὲν αὐτοῦ° ἦμαρτεν,⁶ ἅλλος δὲ λίθω καὶ ἅλλος, είτα πολλοὶ, κραυγῆς γενομένης.⁷

13. Ο δε καταφεύγει είς το εαυτού στράτευμα, και εύθυς παραγγέλλει είς τὰ ὅπλα· καὶ τοὺς μὲν ὑπλίτας αὐτοῦ ἐκέλευσε μείναι⁸ τὰς ἀσπίδας πρός τὰ γόνατα⁹ θέντας αὐτὸς δὲ λαβών τούς Θράχας και τούς ιππέας οι ήσαν αυτώ έν τω στρατεύματι. πλείους10 ή τετταράχοντα, τούτων 8 οι πλεϊστοι Θράχες, ήλαυνεν έπὶ τοὺς Μένωνος, 11 ῶςτε ἐκείνους ἐκπεπληγθαι12 καὶ αὐτὸν Μένωνα, και τρέγειν έπι τα δπλα. Οι δε και έστασαν¹³ άπορουντες τῶ πράγματι. 14. Ο δὲ Πρόξενος, έτυχε γὰρ ὕστερος προςιών14 και τάξις αύτῷ έπομένη των όπλιτων, εύθυς ούν είς το μέσον άμφοτέρων άγων έθετο τὰ ὅπλα, καὶ ἐδεῖτο τοῦ Κλεάργου μὴ ποιεῖν ταῦτα. 'Ο δὲ ἐχαλέπαινεν ὅτι αὐτοῦ ὀλίγου δεήσαντος καταλευσθηναι¹⁵ πράως λέγοι τὸ αὐτοῦ πάθος ἐκέλενέ τε αὐτὸν ἐκ τοῦ μέσου έξίστασθαι.¹¹ 15. Έν τούτο δε έπήει και Κύρος και έπύθετο¹⁶ το πράγμα, εύθυς δ' έλαβε τα παλτά είς τας γείρας και σύν τοῖς παροῦσι¹⁷ τῶν πιστῶν¹⁸ ἦχεν ἐλαύνων εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει τάδε. 16. Κλέαργε και Πρόξενε και οι άλλοι οι παρόντες Ελληνες, ούκ ίστε19 ο τι ποιείτε. Εί γάρ τινα20 άλλήλοις μάγην συνάψετε νομίζετε έν τηδε τη ήμέρα έμε τε κατακεκόψεσθαι²¹ και ύμας ου

¹ § 142. 1. — ² Th.? — ³ What do verbal nouns ending in σ_{45} denote? — ⁴ § 209. N. 1. — ⁵ § 180. 1. — ⁶ Root? — ⁷ What does this gen. abs. denote? — ⁸ Why properispom.? — ⁹ § 46. 1. — ¹⁰ Compare and decline. — ¹¹ Relation denoted? — ¹² How is $\pi\lambda\eta\sigma\sigma$ formed from $\pi\lambda\alpha\gamma$ (§ 118. Π)? Account for χ in the penult. — ¹³ Why the imperf.? — ¹⁴ § 222. 4. — ¹⁵ Synt.? — ¹⁶ Root? — ¹⁷ What is this part. = to? — ¹⁸ § 177. N. 1. — ¹⁹ § 118. E. N. 1. — ³⁹ Why not accented? — ²¹ § 211. N. 3.

πολύ έμοῦ ὕστερον Χαχῶς γὰρ τῶν ἡμετέρων ἐχόντων πάντες ούτοι οῦς ὁρᾶτε βάρβαροι πολεμιώτεροι ἡμῖν ἔσονται τῶν παρὰ βασιλεῖ ὅντων. 17. Ἀχούσας ταῦτα ὁ Κλέαρχος ἐν ἑαυτῷ ἐγένετο · καὶ παυσάμενοι² ἀμφότεροι κατὰ χώραν ἔθεντο τὰ ὅπλα.

CAP. VI.

 Έντεῦθεν προϊόντων³ ἐφαίνετο⁴ Ϊχνια ἵππων καὶ κόπρος εἰκάζετο δὲ εἰναι ὁ στίβος ὡς διςχιλίων⁵ ἵππωτ.¹ Οὖτοι προϊόντες ἑκαιον καὶ χιλὸν καὶ εἶ τι ἅλλο χρήσιμον ἦν. 'Ορόντης δὲ Πέρσης ἀνὴρ, γένει⁶ τε προςήκων βασιλεῖ καὶ τὰ πολεμικὰ⁷ λεγόμενος ἐν τοῖς ἀρίστοις Περσῶν⁸ ἐπιβουλεύει Κύρφ καὶ πρόσθεν πολεμήσας.
 Καταλλαγεὶς δὲ οὖτος Κύρφ εἶπεν, εἰ αὐτῷ δοίη⁹ ἱππέας χιλίους, ὅτι τοὺς προκατακαίοντας ἱππέας ἡ κατακαίνοι ἂν ἐνεδρεύσας ἡ ζῶντας πολλοὺς αὐτῶν ἕλοι καὶ κωλύσειε¹⁰ τοῦ καίειν¹¹ ἐπιόντας, καὶ ποιήσειεν ὡςτε μήποτε δύκασθαι αὐτοὺς ἰδόντας¹² τὸ Κύρου στράτευμα βασιλεῖ διαγγεῖλαι. Τῷ δὲ Κύρφ ἀκούσαντι ταῦτα ἐδόκει ὡφέλιμα¹³ εἶναι· καὶ ἐκέλευσεν αὐτὸν λαμβάνειν μέρος παῷ ἑκάστου τῶν ἡγεμόνων.

3. Ο δε 'Ορόντής νομίσας έτοίμους αὐτῷ εἶναι τοὺς ἱππέας γράφει ἐπιστολὴν παρὰ βασιλέα ὅτι ἥξοι ἔχων ἱππέας ὡς ἂν δύνηται πλείστους · ἀλλὰ φράσαι¹⁴ τοῖς ἑαυτοῦ ἱππεῦσιν¹⁵ ἐκέλευεν ὡς φίλιον αὐτὸν ὑποδέχεσθαι. Ἐνῆν δ' ἐν τῆ ἐπιστολῆ καὶ τῆς πρόσθεν¹⁶ φιλίας ὑπομνήματα καὶ πίστεως. Ταὐτην τὴν ἐπιστολὴ δίδωσι πιστῷ ἀrδρὶ ὡς ῷετο · ὁ δὲ λαβὼν Κύρφ δείκνυσιν. 4. · Ἀναγνοὺς¹⁷ δὲ αὐτὴν ὁ Κῦρος συλλαμβάνει¹⁸ 'Ορόντην, καὶ συγκαλεῖ¹⁹ εἰς τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν Περσῶν τοὺς ἀρίστους τῶν περὶ αὐτὸν ἑπτά · καὶ τοὺς τῶν Ἑλλήνων στρατηγοὺς ἐκέλευεν ὑπλίτας ἀγαγεῖν, τούτους δὲ θέσθαι τὰ ὅπλα περὶ τὴν ἀντοῦ σκηνήν. Οἱ δὲ ταῦτα

¹ Synt. ? — ⁸ Why mid. voice ? — ⁸ § 27. N. 1. — ⁴ Why rng. ? — ⁶ § 60. N. 4. — ⁶ § 197. 2. — ⁷ Deriv. ? Synt. ? — ⁸ § 177. l. — ⁹ § 216. 3. — ¹⁰ § 87. N. 3. — ¹¹ §§ 221 : 180. 2. — ¹² § 118. **5**. — ¹⁵ § 131. 4. — ¹⁴ Root ? — ¹⁵ Why properispom. ? — ¹⁶ § 141. 1. — ¹⁷ §§ 118. Γ : 36. 2 : 12. 5. — ¹⁸ § 12. 3. — ¹⁵ § 12. 2. — έποίησαν, ἀγαγόντες ώς τριςχιλίους ὁπλίτας. 5. Κλέαρχον δὲ καὶ είσω παρεκάλεσε σύμβουλον, ὅς γε καὶ αὐτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐδόκει προτιμηθηναι μάλιστα τῶν Ἐλλήνων. Ἐπεὶ δ' ἐξηλθεν, ἐξήγγειλε τοῖς φίλοις την κρίσιν τοῦ ᾿Ορόντου ὡς ἐγένετο · οὐ γὰρ ἀπόρρητον¹ ἦν. ¨Εφη δὲ Κῦρον ἄρχειν τοῦ λόγου² ὦδε ·

6. Παρεκάλεσα ύμας, ανδρες φίλοι, όπως συν ύμιν βουλευόμενος, ό τι δίκαιόν έστι και πρός θεών και πρός άνθρώπων, τουτο πράξω³ περί 'Ορόντου τουτουί." Τοῦτον γὰρ πρῶτον μέν ὁ ἐμὸς πατήρ έδωκεν ύπήκοον έμοι είναι.5 Επεί δε ταχθείς, ώς έφη αύτος, ύπό το ῦ ἐμοῦ ἀδελφοῦ ούτος ἐπολέμησεν ἐμοὶ ἔχων την ἐν Σάρδεσιν αχρόπολιν, και έγω αυτόν προςπολεμών έποίησα ώςτε δόξαι τούτω τοῦ πρὸς ἐμὲ πολέμου⁸ παύσασθαι, καὶ δεξιὰν ἕλαβον καὶ έδωκα. 7. Μετά ταῦτα, ἔφη, ὦ 'Ορόντα,' ἔστιν ὅ τι⁸ σε ἡδίκησα ;* Ο δε απεκρίνατο, ὅτι10 οῦ. Πάλιν δε ὁ Κῦρος ἠρώτα Οὐκοῦν11 ύστερον, ώς αύτος σύ όμολογεις, ούδεν ύπ' έμοῦ ἀδικούμενος ἀποστάς είς Μυσούς κακῶς ἐποίεις¹² τὴν ἐμὴν χώραν ὅ τι ἐδύνω ;¹³ "Εφη ό Ορόντης. Ούχοῦν, ἔφη ὁ Κῦρος, ὁπότ αὖ ἔγνως14 τὴν σεαυτοῦ δύναμιν, έλθών έπι τον της Αρτέμιδος βωμον μεταμέλειν τέ σοι έφησθα¹⁵ καί πείσας έμε, πιστα πάλιν έδωκάς μοι και έλαβες παζ έμοῦ ; Καὶ ταῦθ' 16 ὡμολόγει ὁ ἘΟρόντης. 8. Τί οὖν, ἔφη ὁ Κῦρος, άδικηθείς ύπ' έμου νυν το τρίτον έπιβουλεύων17 μοι φανερός γέγοvas ; Einórtos de tou 'Ogórtov őti odder ading deis, 18 gowinger10 ό Κῦρος αὐτόν ' Ομυλογεῖς οὖν περὶ ἐμὲ άδικος²⁰ γεγενῆσθαι ; ³Η γὰρ άνάγχη, έφη δ 'Ορόντης. 'Εκ τούτου πάλν ήρωτησεν ό Κυρος' "Ετι ούν αν γένοιο τῷ ἐμῷ άδελφῷ πολέμιος, ἐμοί δὲ καὶ φίλος καὶ πιστός; Ο δε απεκρίνατο ότι ούδ εί γενοίμην, ω Κύρε, σοί γ αν . έτι ποτέ δόξαιμι. 🧹

9. Πρός ταῦτα ὁ Κῦρος εἶπε τοῖς παροῦσιν · Ο μὲν ἀνὴρ τοιαῦτα μὲν πεποίηχε, τοιαῦτα δὲ λίγει · ὑμῶν δὲ σὺ πρῶτος, ὦ

¹ § 132. 1. — ² § 184. 1. — ³ § 214. 1. — ⁴ § 70. N. 2. — ⁵ § 219. 2. — ⁶ § Synt? — ⁷ § 31. (4.) — ³ Why $5 \tau \iota$ and not $5 \tau \iota$? Synt. (§ 167)? — ⁹ Th.? — ¹⁰ § 228. 2. — ¹¹ § 15. 4. — ¹³ § 165. N. 2. — ¹³ § 117. N. 3. — ¹⁴ § 117. 1. What c. v. is dropped (§ 85. 1)? ¹⁵ § 84. N. 6. — ¹⁶ Account for ϑ . — ¹⁷ 222. 2. — ¹⁸ § 222. 1. — ¹⁹ Accus. of thing following this verb? — ²⁰ § 161. 1. Κλέαρχε, ἀπόφηναι γνώμην ὅ τί σοι δοκεϊ. Κλέαρχος δὲ εἰπε τάζε · Συμβουλεύω ἐγὼ τὸν ἄνδρα τοῦτον ἱ ἐκποδὼν³ ποιεῖσθαι ὡς τάχιστα, ὡς μηκέτι δέη τοῦτον φυλάττεσθαι, ἀλλὰ σχολὴ ϳ ἡμῖν τὸ κατὰ τοῦτον εἰναι³ τοὺς ἐθελοντὰς φίλους τούτους εἶ ποιεῖν. 10. Ταύτη δὲ τῷ γνώμῃ ἔφη καὶ τοὺς ἀλλους προςθέσθαι. Μετὰ ταῦτα κελεύοντος Κύρου ἐλάβοντο τῆς ζώνης⁴ τὸν 'Ορόντην ἐπὶ θανάτῳ, ἅπαντες ἀναστάντες καὶ οἱ συγγενεῖς ⁵ εἰτα δὲ ἐξῆγον αὐτὸν οἰς προςετάχθη. Ἐπεὶ δὲ εἰδον αὐτὸν οἶπερ πρόσθεν προςεκύνουν, καὶ τότε προςεκύνησαν,⁶ καίπερ εἰδότες ὅτι ἐπὶ θανάτῷ ἅγοιτο.⁷ 11. Ἐπεὶ δὲ εἰζε τὴν 'Αρταπάτου σκηνὴν εἰσηνέχθη τοῦ πιστοτάτου τῶν Κύρου σκηπτούχων,⁸ μετὰ ταῦτα οὖτε ζῶντα 'Ορόντην οὖτε τεθνηκότα⁶ οὐδεἰς εἰδε πώποτε, οὐδ ὅπως ἀπέθανεν οὐδεἰς εἰδὼς ἕλεγεν εἴκαζον δ ἅλλοι ἅλλως · τάφος δ οὐδεἰς πώποτε αὐτοῦ ἐφάνη.

CAP. VII.

 Έντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Βαβυλωνίας σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας δώδεκα. Ἐν δὲ τῷ τρίτφ σταθμῷ Κῦρος ἐξέτασιν ποιεῖται τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἐν τῷ πεδίφ περὶ μέσας νύκτας ¹⁰ ἐδόκει γὰρ εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἔω ῆξειν βασιλέα σὺν τῷ στρατεύματι μαχούμενον ¹¹ καὶ ἐκέλευε Κλέαρχον μὲν τοῦ δεξιοῦ κέρως¹² ἡγεῖσθαι, Μένωνα δὲ τὸν Θετταλὸν τοῦ εἰωνύμου · αὐτὸς δὲ τοὺς ἑαυτοῦ διέταξε. 2. Μετὰ δὲ τὴν ἐξέτασιν ἅμα τῷ ἐπιούσῃ ἡμέρα¹⁸ ἦκοντες αὐτόμολοι παρὰ μεγάλου βασιλέως ἀπήγγελλον Κύρφ περὶ τῆς βασιλέως στρατιᾶς. Κῦρος δὲ συγκαλέσας¹⁴ τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς τῶν Ἑλλήνων συνεβουλεύετό¹⁵ τε πῶς ἂν τὴν μάχην ποιοῖτο, καὶ αὐτὸς παρήνει¹⁶ Φαξφύνων τοιάδε. 3.
 ³Ω ἅνδρες ἕλληνες, οὐκ ἀνθρώπων¹⁸ ἀπορῶν βαρβάρων συμμάχους

¹ § 140. 5. — ² § 124. N. — ³ § 221. N. 3. — ⁴ § 179. 2. — ⁵ Account for γ in the antepen. — ⁶ Th. ? — ⁷ § 216. 3. — ⁸ Why paroxytone ? ⁹ § 118. Θ . — ¹⁰ Nom. how formed ? — ¹¹ § 222. 5. — ¹² § 42. N. 3. — ¹³ Synt. ? — ¹⁴ Why ε in the pen. contrary to gen. rule (§ 95.) ? — ¹⁶ Why two accents ? — ¹⁶ Account for the ε subs.

υμας άγω, άλλὰ τομίζων ἀμείνονας καὶ κρείττους πολλῶν βαρβάρων υμας είναι, διὰ τοῦτο προςέλαβον. Όπως οἶν ἔσεσθε' ἄνδρες άζιοι τῆς ἐλευθερίας² ἡς ³ κέκτησθε καὶ ὑπὲρ ἡς ὑμᾶς ἐγὼ εὐδαιμονίζω.⁴ Εἶ γὰρ ἴστε ὅτι τὴν ἐλευθερίαν⁵ ἐλοίμην ἂν ἀντὶ ŵν ἔχω πάντων καὶ ἄλλων πολλαπλασίων. 4. ὅΠως δὲ καὶ εἰδῆτε εἰς οἶον⁶ ἔρχεσθε ἀγῶνα, ἐγὼ ὑμᾶς εἰδὼς διδάξω. Τὸ μὲν γὰρ πλῆθος πολὺ καὶ κραυγỹ³ πολλῆ ἐπίασιν ἂν δὲ ταῦτα ἀνάσχησθε, τὰ ἄλλα⁷ καὶ αἰσχύνεσθαί μοι δοκῶ οΐους ἡμῶν γνώσεσθε τοὺς ἐν τῆ χώρα ὅντας ἀνθρώπους. ΄ Γμῶν δὲ ἀνδρῶν³ ὅντων καὶ εὐτόλμων γενομένων, ἐγὼ ὑμῶν⁹ τὸν μὲν οἶκαδε βουλόμενον ἀπιέναι τοῦς οἵκοι¹⁰ ζηλωτὸν ποιήσω ἀπελθεῖν · πολλοὺς δ' οἶμαι ποιήσειν τὰ¹¹ παξ ἐμοὶ ἐλέσθαι ἀντὶ τῶν οἶκοι. Δει

5. 'Ενταῦθα Γαυλίτης παρών φυγὰς Σάμιος, πιστὸς δὲ Κύρφ, είπε Καὶ μὴν, ὦ Κῦρε, λέγουσί τινες ὅτι πολλὰ ὑπισχνῆ νῦν διὰ τό έν τοιούτφ είναι τοῦ χινδύνου προςιόντος αν δ εῦ γένηταί τι. ού μεμνησθαί¹² σέ¹³ σασιν · ένιοι δε ούδ' εί μεμνῶό¹⁴ τε καί βούλοιο. อับหลง อิลเ ลิห ล่ทอออบหลเ อ็อล¹⁵ บทเอหทู. 6. 'Axovoas รลบรล อีโeξεν ό Κῦρος · 'Αλλ' ἔστι μὲν ἡμῖν, ὦ ανδρες, ἡ ἀρχὴ ἡ πατρώα πρός μέν μεσημβρίαν μέχρις ου 16 δια καύμα ου δύνανται οι κείν άνθρωποι πρός δε άρχτον μέχρις ού δια χειμώνα τα δ έν μέσω τούτων απαντα σατραπεύουσιν οι τοῦ ἐμοῦ ἀδελφοῦ φίλοι. 7. "Ην δ' ήμεῖς νικήσωμεν, ήμᾶς δεῖ τοὺς ήμετέρους φίλους τούτων έγχρατείς ποιήσαι. ⁶Ωςτε ού τοῦτο δέδοιχα¹⁷ μη ¹⁸ ούχ έχω ό τι δῶ ἑκάστω τῶν φίλων, ἂν εἶ γένηται, 19 ἀλλὰ μὴ οὐκ ἔχω ἱκανοὺς οίς δω. 'Τμών δε των Έλλήνων και στέφανον εκάστω γρυσούν δώσω. 8. Οί δε ταῦτα ἀχούσαντες αὐτοί τε ἦσαν πολύ προθυμότεροι καί τοῦς άλλοις έξηγγελλον. Εἰςήεσαν δὲ παζ αὐτὸν οί τε στρατηγοί και των άλλων Έλλήνων τινές,20 άξιουντες είδεναι τί

¹ § 213. N. 5. — ² § 190. 2. — ³ Synt.? — ⁴ Th.? — ⁵ § 128. — ⁶ Pronom. adj. of what kind? — ⁷ § 167. — ⁸ § 40. N. 3. (2). — ⁹ § 177. N. 1. — ¹⁰ § 121. N. 1. — ¹¹ 140. N. 5. — ¹² Would this word have received two accents had it been paroxytone? — ¹³ § 22. N. 2. — ¹⁴ Account for the *i* subs. — ¹⁵ § 150. 5. — ¹⁶ § 194. – ¹⁷ § 98. N. 3. — ¹⁸ § 224. 5. — ¹⁹ § 157. N. 8. (1). — ²⁰ Why does this enclitic retain its accent? σφισιν έσται, ἐἀν κρατήσωσιν. 'Ο δὲ ἐμπιπλὰς ἀπάντων τὴν γνώμην ἀπέπεμπε. 9. Παρεκελεύοντο δ' αὐτῷ πάντες ὅσοιπερ διελέγοντο μὴ μάχεσθαι, ἀλλ' ὅπισθεν ἑαυτῶν¹ τάττεσθαι. Ἐν δὲ τῷ καιρῷ τούτῷ Κλέαρχος ὡδέ πως ἦρετο Κῦρον · Οἶει γάρ σοι μαχεῖσθαι, ὦ Κῦρε, τὸν ἀδελφόν; Νη³ Δί°, ἔφη ὁ Κῦρος, εἶπερ γε Δαρείου καὶ Παρυσάτιδός ἐστι παῖς, ἐμὸς δὲ ἀδελφὸς, οὐκ ἀμαχεὶ ταῦτα ἐγὼ λήψομαι.

10. Ένταῦθα δη έν τη έξοπλισία άριθμος³ έγένετο των μέν Έλλήνων άσπις μυρία και τετρακοσία πελτασται δε διεγίλιοι χαὶ πενταχόσιοι τῶν δὲ μετὰ Κύρου βαρβάρων δέχα μυριάδες και άρματα δρεπαγηφόρα άμφι τα είκοσι. 11. Των δε πολεμίων έλέγοντο είναι έχατον χαι είχοσι μυριάδες χαι άρματα δρεπανηφόρα διαχόσια. "Αλλοι δε ήσαν έξαχιςγίλιοι ίππεῖς, ών Αρταγέρσης ήρχεν · ούτοι δε πρό αυτοῦ βασιλέως τεταγμένοι ήσαν. 12. Τοῦ δὲ βασιλέως στρατεύματος ήσαν άργοντες και στρατηγοί χαι ήγεμόνες τέτταρες, τριάχοντα μυριάδων έχαστος, Άβροχόμας, Τισσαφέρτης, Γωβρύας, 'Αρβάκης. Τούτων δε παρεγένοντο έν τη μάγη έννενήχοντα μυριάδες και άρματα δρεπανηφόρα έχατον χαί πεντήχοντα 'Αβροχόμας γαρ ύστέρησε της μάγης' ήμέρας πέντε, έκ Φοινίκης έλαύνων. 13. Ταῦτα δὲ ήγγελλον πρός Κῦρον οἱ αύτομολήσαντες έκ των πολεμίων παρά μεγάλου βασιλέως πρό της μάχης · και μετά την μάχην, οι υστερον ελήφθησαν των πολεμίων, ταύτὰ ήγγελλον. 14. Έντεῦθεν δὲ Κῦρος ἐξελαύνει σταθμὸν ἕνα παρασάγγας τρείς συντεταγμένω τω στρατεύματι παντί καί τω Έλληνικώ και τῷ βαρβαρικῷ. ὦετο⁵ γάρ ταύτη τη ήμέρα μαχείσθαι βασιλέα · κατά γάρ μέσον τόν σταθμόν τοῦτον τάφρος ἦν όρυκτη⁶ βαθεία, το μέν εύρος όργυιαι πέντε, το δε βάθος όργυιαι τρείς. 15. Παρετέτατο' δὲ ἡ τάφρος ἄνω διὰ τοῦ πεδίου ἐπὶ δώδεκα παβασάγγας μέχρι τοῦ Μηδίας τείχους. "Ενθα δη εἰσίν αι διώρυχες, από τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ ἑέουσαι ·* εἰσὶ δὲ τέτταρες, τὸ μὲν εὐ-

¹ Synt.? — ⁸ § 171. N. 1. -- ⁸ Subj. or pred.? — ⁴ § 198. — ⁵ Why the imperf.? — ⁶ § 132. 1. Th.? — ⁷ Root? — ⁵ When does ϱ take the rough breathing? — ⁹ What does the accent show this to be?

ρος πλεθριαΐαι, 1 βαθείαι δε ίσγυρος, και πλοία πλεί έν ανταίς σιταγωγά ·² εἰςβάλλουσι δὲ εἰς τὸν Εὐφράτην, διαλείπουσι⁸ δὲ ἑκάστη התפתהמקוקה, ולקטעמו לל בחבוהוי. 16. Hr לל המט מידלי דלי Evφράτην πάροδος στενή μεταξύ του ποταμού και της τάφρου ώς είκοσι ποδών τὸ εὖρος. Ταύτην δὴ τὴν τάφρον βασιλεὺς μέγας ποιει άντι έρύματος, έπειδη πυνθάνεται Κύρον προςελαύνοντα. 17. Ταύτην δή την πάροδον Κυρός τε και ή στρατιά παρηλθε και έγένοντο είσω της τάφρου. Ταύτη μέν οἶν τη ήμερα οὐκ έμαγεσατο βασιλεύς, άλλ ύπογωρούντων φανερά ήσαν και ίππων καί άνθρώπων ίγνη πολλά. 18. Ένταῦθα Κῦρος Σιλανόν χαλέσας τον Αμβρακιώτην μάντιν έδωκεν αύτῷ δαρεικούς τριςγιλίους, ότι τη ένδεκάτη απ' έκείνης της ήμέρας πρότερον θυόμενος είπεν αυτφ ότι βασιλεύς ού μαγείται δέχα ήμερων ·7 Κύρος δ' είπεν, Ούχ άρα έτι μαγείται, εί έν ταύταις ού μαγείται ταις ήμέραις έαν δ άληθεύσης,⁸ ύπισγνοῦμαί σοι δέχα τάλαντα. Τοῦτο τὸ χουσίον τότε άπέδωκεν, έπει παρηλθον αι δέκα ήμέραι. 19. Έπει δ' έπι τη τάφρφ ούκ έκώλνε βασιλεύς το Κύρου στράτευμα διαβαίνειν, έδοξε אמו איט אמו דסוב מאאטוב מאדידישאלימו דסי אמידנסטמו שביד דין שמדבραία Κύρος έπορεύετο ήμελημένος μαλλον. 20. Τη δε τρίτη έπι τε τοῦ ἄρματος χαθήμενος¹⁰ την πορείαν ἐποιείτο χαὶ όλίγους ἐν τάξει έχων πρό κύτου τό δε πολύ αύτω άνατεταραγμένον έπορεύετη και των όπλων τοις στρατιώταις πολλά έπι άμαξων ήγοντο ສະເ ບໍ່ສວຽນາເພາ.

CAP VIII.

 Καὶ ἦδη τε ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν καὶ πλησίον¹¹ ἦν ὅ στὰθμὸς ὅνθα ἕμελλε¹⁸ καταλύσειν, ἡνίκα Παταγύας ἀνὴρ Πέρσης¹⁸ τῶν ἀμφὶ Κῦρον πιστῶν προφαίνεται ἐλαύνων ἀνὰ κράτος ἰδροῦντι τῷ ὅππφ · καὶ εὐθὺς πᾶσιν οἶς ἐνετύγχανεν ἐβόα καὶ βαρβαρι-

26

La b.

¹ What kind of adj.? — ² Composition? — ³ § 157. 4. — ⁴ Synt.? — ⁵ § 222. 2. — ⁶ § 201. — ⁷ § 191. 3. — ⁹ Th.? How formed? (134. 1.)? — ⁹ §§ 221 : 190. 2. — ¹⁰ How is $x \acute{a} \delta \eta \mu a \iota$ formed from xa- $* \acute{a}$ and $\tilde{\eta} \mu a \iota$? — ¹¹ 121. (3)? — ¹² § 219. N. 1. — ¹³ § 136. R.

κώς' καί Έλληνικώς, ότι βασιλεύς σύν στρατεύματι πολλφ προςέργεται ώς είς μάχην παρεσκευασμένος.² 2. "Ενθα δή πολύς τάραχος έγένετο αυτίκα γαο έδόκουν οι Ελληνες και πάντες δε άτάκτοις σφίσιν έπιπεσεῖσθαι. 3. Καὶ Κῦρός τε καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἄρματος τόν θώρακα ένέδυ, και άναβώς έπι τον ίππον τα παλτά είς τας γείρας έλαβε, τοῖς τε άλλοις πῶσι παρήγγελλεν⁸ ἐξοπλίζεσθαι⁴ καὶ καθίστασθαι είς την έαυτοῦ τάξιν έχαστον. 4. "Ενθα δη σύν πολλη σπουδη χαθίσταντο, Κλέαργος μέν τὰ δεξιὰ τοῦ χέρατος⁵ έγων πρός τῷ Εὐφράτη ποταμφ, Πρόξενος δε έχόμενος · οι δ άλλοι μετά τουτον. Μένων δε και το στράτευμα το ενώνυμον κέρας έσγε τοῦ Ελληνικοῦ. 5. Τοῦ δε βαρβαρικού ίππεις μεν Παφλαγότες είς χιλίους παρά Κλέαρχον έστησαν έν τῷ δεξιῷ, καὶ τὸ Ἑλληνικὸν πελταστικόν έν δὲ τῷ εύωνύμου 'Αριαϊός τε δ Κύρου υπαρχος και το άλλο βαρβαρικήν. 6. Κύρος δε και ίππεις μετ αυτού όσον έξακόσιοι ώπλισμένοι θώραξι⁷ μέν αύτοι και παραμηριδίοις και κράνεσι⁸ πάντες πλην Κύρου. Κύρος δε ψιλην έχων την κεφαλήν είς την μάγην καθίστα-[Λέγεται δε και τους άλλους Πέρσας ψιλαϊς ταις κεφαλαίς **70**. έν τῷ πολέμφ διακινδυνεύειν.]7. Οἱ δ' ἵπποι ἅπαντες οἱ μετὰ Κύρου είχον και προμετωπίδια¹⁰ και προστερνίδια είχον δε και μαγαίρας οι ίππεις Έλληνικάς.

8. Καὶ ἦδη τε ἦν μέσον ἡμέρας¹¹ καὶ οῦπω καταφανεῖς¹² ἦσαν οἱ πολέμιοι ἡνίκα δὲ δείλη ἐγίγνετο, ἐφάνη κονιορτὸς⁴ ῶςπερ νεφέλη λευκὴ, χρόνϣ⁹δὲ [οὐ] συχνῷ ὕστερον ὥςπερ μελανία τις ἐν τῷ πεδίφ ἐπὶ πολύ. ⁶Οτε δὲ ἐγγύτερον ἐγίγνοντο, τάχα δὴ καὶ χαλκός τις ἦστραπτε,¹⁸ καὶ αἱ λόγχαι καὶ αἱ τάξεις καταφανεῖς ἐγίγνοντο. 9. Καὶ ἦσαν ἱππεῖς¹⁴ μὲν λευκοθώρακες¹⁵ ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου τῶν πολεμίων ⁶ Τισσαφέρνης ἐλέγετο τούτῶν ἄρχειν ἐχόμενοι δὲ τούτων γεξόροφόροι ἐχόμενοι δὲ ὀπλῖται σὺν ποδήρεσι ξυλίναις¹⁶ ἀσπίσιν¹⁷ Λἰγύπτιοι δὲ οὖτοι ἐλέγοντο εἶναι ἅλλοι δ ἱππεῖς ἅλλοι

¹ § 119. 1.—³ Account for σ in the antepen. (§ 10. 1.)—³ Why the imperf. ?—⁴ Th. ? —⁵ §§ 42. N. 3 : 177. 2.—⁶ § 131. 1. —⁷ Nom. how formed ?—⁸ § 39. 1.—⁶ Synt. ?—¹⁹ § 127. N. 3. —¹¹ § 177. 2.—¹³Root ? —¹³ What does this imperf. denote ?—¹⁴ § 44.—¹⁵ Composition ? — —¹⁶ § 131. 2.—¹⁷ How formed ?

-

τοξόται. Πάντες δε ούτοι κατά έθνη έν πλαισίω πλήρει άνθρώπων έχαστον τὸ έθνος έπορεύετο. 10. Πρὸ δ αὐτῶν ἄρματα διαλείποντα συγνόν απ' αλλήλων τα δρεπανηφήρα' καλούμενα.² είγον δε τα δρέπανα έκ των άξόνων είς πλάγιον αποτεταμένα και ίπο τοις δίφροις εις γην βλέποντα, ώς διαχόπτειν³ ότο έντυγγάνοιεν, 'Η δε γνώμη ην ώς είς τας τάξεις των Ελλήνων ελώντων και διακοψόντων. 🗙 11. Ο μέντοι Κῦρος είπεν ότε καλέσας παρεκελεύετο τοις Ελλησι την κραυγήν των βαρβάρων ανέχεσθαι,5 έψεύσθη τουτο ·6 ού γάρ κραυγή άλλά σιγή ώς άνυστον και ήσυγη⁷ έν ίσω καί βραδέως προςήεσαν. 12. Καὶ ἐν τούτο Κῦρος παρελαύνων αὐτὸς Λ σύν Πίγρητι τῷ⁸ έρμηνες και άλλοις τρισιν η τέτταροι τῷ Κλεάργφ έβόα άγειν τὸ στράτευμα κατὰ μέσον τὸ τῶν πολεμίων, ὅτι ἐκεῖ βασιλεύς είη ... Καν' τουτο, έφη, νιχωμεν, πάνθ γ ήμιν πεποίηται. 13. Ορῶν δὲ ὁ Κλέαργος τὸ μέσον στῖφος καὶ ἀχούων Κύρου¹⁴ έξω όντα! 5 τοῦ Ἑλληνικοῦ εὐωνύμου βασιλέα · τοσοῦτον γὰρ πλήθει περιην βασιλεύς ώςτε μέσον το έαυτου έγων16 του Κύρου εύωνύμου έξω ήν · άλλ' όμως ό Κλέαργος ούκ ήθελεν αποσπάσαι από τοῦ ποταμοῦ τὸ δεξιὸν κέρας, φοβο ύμενος μη 17 κυκλωθείη έκατέρωθεν 18 τῷ δὲ Κύρω ἀπεκρίνατο ὅτι αὐτῷ μέλοι ὅπως καλῶς ἔγοι.19

14. Καὶ ἐν τούτω τῷ καιρῷ τὸ μèν βαρβαρικόν στράτευμα ὑμαλῶς προήει ²⁰ τὸ ὅ Ἑλληνικὸν ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ μένον συνετάττετο ἐκ τῶν ἔτι προςιόντων. Καὶ ὁ Κῦρος παρελαύνων οὐ πάνυ πρὸς αὐτῷ τῷ στρατεύματι κατεθεᾶτο ἑκατέρωσε ἀποβλέπων εἶς τε τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς φίλους. 15. Ἰδών δὲ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὑπελάσας ὡς συναντῆσαι ἤρετο εἴ τι παραγγέλλοι ὁ ὅ ἐπιστήσας εἰπε καὶ λέγειν ἐκέλευε πᾶσιν, ὅτι καὶ τὰ ἱερὰ καὶ τὰ σφάγια καλά.²¹ μe16. Ταῦτα δὲ λέγων, θορύβου⁹ ἦκουσε διὰ τῶν τάξεων ἰόντος, καὶ ἦρετο τίς²² ὁ Φόρυβος

¹ Th. ? — ² What is the gram. and log. subj. of this proposition ? — ⁸ § 220. 1. — ⁴ § 222. 1. Why paraxylone and not properispom. ? —⁵ Subj. ? — ⁶ § 167. — ⁷ § 124. 1.—⁸ § 139. 3.—⁹ Synt. ?—¹⁰ Upon what verb does this optat. depend (§ 216. 3.) ? — ¹¹ What is this kind of contraction called ? — ¹² Account for ϑ . — ¹³ § 209. N. 6. — ¹⁴ § 179. 1 — ¹⁵ § 222. 2.—¹⁶ § 222. 1.—¹⁷ § 224. 5. — ¹⁸ § 121. 2. — ^{.9}§ 157. N. 8.(1).—²⁰§ 118. $\epsilon_{\mu\epsilon}^{3}$ N. 1.(end).—³¹§ 157. N. 10.—²²§ 147.

είη. Ο δε Ξενοφών είπεν ότι το σύνθημα παρέργεται δεύτερος ήδη. Καὶ ὅς¹ ἐθαύμασε τίς παραγγέλλει καὶ ήρετο ὅ τι είη τὸ σύνθημα. 'Ο δε απεχρίνατο ότι ΖΕΥΣ ΣΩΤΗΡ ΚΑΙ ΝΙΚΗ. 17. 50 δε Κῦρος ἀχούσας, Αλλὰ δέγομαί τε, ἔφη, χαὶ τοῦτο ἔστω Ταύτα δε είπών είς την έαυτοῦ χώραν ἀπήλαυνε · καὶ οὐκ ἔτι τρία ή τέτταρα στάδια² διειγέτην τω φάλαγγε απ' άλλήλων, ήνίχα έπαιάνιζόν τε οι Ελληγες και ήργοντο άντίοι ιέναι³ τοις πολεμίοις. 18. ·Ως δε πορευομένων έξεχύμαινε τι της φάλαγγος, το επιλειπόμενον ήρξατο δρόμω⁵ θείν και αμα έσθέγξαντο⁶ πάντες οιόν περ τώ Ένυαλίω έλελίζουσι, και πάντες δε έθεον. Λέγουσι δέ τινες ώς και ταϊς άσπίσι πρός τὰ δόρατα έδούπησαν φόβον ποιούντες τοις ίπποις. 19. Πριν δε τόζευμα έξιχνεισθαι' έχχλίνουσιν οι βάρβαροι καὶ φεύγουσι. Καὶ ἐνταῦθα δὴ ἐδίωκον μὲν κατὰ κράτος οί Ελληνες, έβόων δε άλλήλοις μη θειν δρόμφ, άλλ έν τάξει έπεσθαι. 20. Τὰ δὲ ἄρματα ἐφέρετο τὰ μὲν⁸ δỉ αὐτῶν τῶν πολεμίων, τὰ δὲ καὶ διὰ τῶν Έλλήνων, κενὰ ήνιόχων.⁹ Οἱ δὲ, + έπει προϊδοιεν, διίσταντο· έστι δ' δςτις' και κατελήφθη ώςπερ έν ίπποδρόμω έκπλαγείς.' και ούδεν μέντοι ούδε τουτον παθειν έαασαν.12 ούδε άλλος δε των Έλλήνων έν ταύτη τη μάχη έπαθεν ούδεις ούδεν13, πλην έπι τω εύωνύμω τοξευθηναί τις έλεγετο.

21. Κῦρος δὲ ὁρῶν τοὺς Ἐλληνας τικῶντας¹⁴ τὸ καθ' αὑτοὺς καὶ διώκοντας, ἡδόμενος καὶ προςκυνούμενος ἦδη ὡς βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀμφ' αὐτὸν, οὐδ' ὡς ἐξήχθη διώκειν · ἀλλὰ συνεσπειφαμένην ἔχων τὴν τῶν σὺν ἑαυτῷ ἑξακοσίων ἱππέων τάξιν ἐπεμελεῖτο, ὅ τι ποιήσει βασιλεύς. Καὶ γὰρ ἦδει αὐτὸν ὅτι μέσον ἔχοι τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος. 22. Καὶ πάντες δὲ οἱ τῶν βαρβάρων ἄρχοντες μέσον ἔχοντες τὸ αὐτῶν² ἡγοῦντο, νομίζοντες οῦτω καὶ ἐν ἀσφαλεστάτψ¹⁵ εἰναι, ἢν ἦ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ἐκατέφωθεν, καὶ εἶ τι παραγγεῖλαι χρήζοιεν, ἡμίσει¹⁶ ἂν χρόνφ αἰσθάνεσθαι τὸ στράτευμα. 23. Καὶ

29

¹ § 152. (Form. xa) δ_{5}). — ³ Synt. ? — ⁸ § 219. 1. — ⁴ What does this gen. abs. denote ? — ⁵ § 198. — ⁶ Root ? Tense how formed ? ⁷ § 220. 2. — ⁸ § 142. (Att. Dial.) — ⁹ § 181. 1. — ¹⁰ § 150. 5. — ¹¹ Why $\pi\lambda\alpha\gamma$ in this tense, and $\pi\lambda\eta\sigma\sigma$ in the pres. ? — ¹³ Why subj. not expressed ? — ¹⁸ § 225. 1. — ¹⁴ What is this part. = to ? — ¹⁵ § 57. 4. — ¹⁶ Decline.

βασιλεύς δη τότε, μέσον έχων της έαυτοῦ στρατιᾶς ὅμως έξω ἐγένετο τοῦ Κύρου εὐωνύμου κέρατος. Ἐπεὶ δὲ οἰδεὶς αὐτῷ ἐμάχετο ἐκ τοῦ ἐναντίου οὐδὲ τοῖς αὐτοῦ τεταγμένοις ἕμπροσθεν, ἐπέκαμπτεν ὡς εἰς κίκλωσιν. 24. Ἐνθα δη Κῦρος δείσας μη ὅπισθεν γενόμενος κατακόψη τὸ Ἐλληνικὸν ἐλαύνει ἀντίος καὶ ἐμβαλών σὺν τοῖς ἑξακοσίοις νικῷ τοὺς πρὸ βασιλέως τεταγμένους καὶ εἰς φυγην ἔτρεψε τοὺς ἑξακιςχιλίους · καὶ ἀποκτεῖναι λέγεται αὐτὸς τῆ ἑαυτοῦ χειρὶ ἘΑρταγέρτην τὸν ἅρχοντα αὐτῶν. Δο

25. 'Ως δε ή τροπή εγένετο διασπείρονται και οι Κύρου έξαχόσιοι είς το διώχειν δρμήσαντες πλην πάνυ όλίγοι άμφ αύτόν κατελείωθησαν,² σγεδόν οί όμοτράπεζοι καλούμενοι.³ 26. Σύν τούτοις δε ων καθορά βασιλέα και το άμφ' έκειτον στίφος. και εύθύς ούκ ήνέσγετο, άλλ' είπων, Τον ανδρα όρω, чετο⁵ έπ' αύτον καί παίει⁶ κατά τό στέρνον καί τιτρώσκει διά τοῦ θώρακος, ώς φησί' Κτησίας ό ἰατρός χαὶ ἰᾶσθαι αἰτός τὸ τραῦμά φησι. 27. Παίοντα δ' αὐτὸν ἀχοντίζει τις παλτῷ ὑπὸ τὸν ὀφθαλμόν βιαίως · και έντανθα μαγόμενοι και βασιλεύς και Κύρος και οί άμφ αύτους ύπερ έχατέρου, όπόσοι μεν των άμφι βασιλέα άπέθνησκον Κτησίας λέγει παι έχείνω γαρ ήν Κύρος δε αυτός τε απέθανε אמן טאדש טן מטוסדטו דשי אבטן עטידטי לאבוידט לח מטדש. 28. אסדםπάτης δε ό πιστότατος αυτώ των σχηπτούγων θεράπων λέγεται, έπειδη πεπτωχότα⁸ είδε Κύρον, χαταπηδήσας από του ίππου πεοιπεσειν° αύτφ. 29. Και οι μέν σασι βασιλέα χελευσαί τινα10 έπισφάξαι αυτόν Κύρφ · οί δε, έαυτόν επισφάξαι, σπασάμενον τόν άκινάκην είχε γάρ χρυσούν, καί στρεπτόν δε έφόρει και ψέλλια καί τὰ άλλα ωςπερ οἱ άριστοι τῶν Περσων έτετίμητο γὰρ ὑπό Κύρου δι εύνοιάν τε και πιστότητα.11

¹ Tense how formed ? — ² Root ? Account for φ in the antepen. — ³ § 140. 3. — ⁴ § 82. N. 3. — ⁵ Why mid. voice ? — ⁶ § 209. N. 1 —⁷ Why is $\varphi\eta\sigma t$ here accented ?—⁸ Account for $\pi\tau\omega$ in the root of the perf. and $\pi\iota\pi$ in that of the present. —⁹ § 96. 15. — ¹⁰ § 14S. 2.— — ¹¹ §§ 12S. N. 2 : 35. N. 2. (1).

CAP. IX.

1. Κύρος μέν ούν ούνως έτελεύτησεν, ανήρ ων Περσών των μετά Κύρον τον άργαϊον γενομένων βασιλικώτατός τε καί άργειν άξιώτατος, ώς παρά πάντων δμολογείται των Κύρου δοχούντων έν πείρα γενέσθαι. 2. Πρώτον μέν γάρ έτι παις ών ότε έπαιδεύέτο' καί σύν τω άδελωω και σύν τοις άλλοις παισί.² πάντων πάντα χράτιστος³ ένομίζετο. 3. Πάντες γὰρ οἱ τῶν ἀρίστων Περσῶν παίδες έπι ταϊς βασιλέως θύραις παιδεύονται ένθα πολλην μέν owgooovyy xaraµáto av ris, alozoov o ovočev ovre axovoa ovr ίδειν έστικ 4. Θεώνται δ' οί παίδες και τους τιμωμένους υπό βασιλέως και άκούουσι, και άλλους άτιμαζομένους. 5 ωςτε ευθύς παίδες όντες μανθάνουπιν άρχειν τε και άρχεσθαι. 5. "Ενθα Κύρος αίδημονέστατος⁶ μέν πρώτον των ήλιχιωτων έδόχει είναι, τοις τε πρεσβυτέροις⁷ και των έαυτου ύποδεεστέρων⁸ μαλλον πείθεσθαι. έπειτα δε φιλιππότατος' και τοις ιπποις αριστα γρησθαι. Έκρινον δ' αύτον και των είς τον πόλεμον έργων, τοξικής τε και άκοντίσεως,10 giloµaθέστατυν είναι και μελετηρότατον.11 6. Έπει δε τη ήλικία⁵ έπρεπε, και φιλοθηρότατος¹² ήν και πρός τα θηρία μέντοι φιλοχινδυνότατος. Και άρχτον ποτε επιφερομένην ούκ έτρεσεν, מאאמ סטעותבסטי אמדבסהמסטין מאל דסט והחסטי אמו דע עצי בהמטבי, יי δν καὶ τὰς ἀτειλὰς φανερὰς είχε, τέλος¹⁴ δὲ κατέκανε¹⁸ καὶ τὸν πρώτον μέντοι βοηθήσαντα πολλοῖς μαχαριστον ἐποίησεν.

7. Ἐπεὶ δὲ κατεπέμφθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς σατράπης Λυδίας τε καὶ Φρυγίας τῆς μεγάλης καὶ Καππαδοκίας, στρατηγὸς¹⁶ δὲ καὶ πάντων ἀπεδείχθη οἶς καθήκει εἰς Καστωλοῦ πεδίον ἀθροίζεσθαι, πρῶτον μὲν ἐπέδειξεν αὐτὸν, ὅτι περὶ πλείστου ποιοῖτο, εί τφ σπείσαιτο¹³ καὶ εί τφ συνθοῖτο καὶ εί τφ ὑπόσχοιτό τι, μηδὲν ψεύδεσθαι. 8. Καὶ γὰρ οὖν ἐπίστ**ῶ**ον μὲν

¹ Th.? How formed ?—³ Compare. —⁴ § 179. N. 1. — ⁵ § 135. 4. —⁶ § 132. 5. —⁷ § 57. 2. —⁸ Synt. ? —⁹ Composition ? ¹⁶ § 129. 3. —¹¹ § 131. 3. —¹² Composition. —¹³ Root ?—¹⁶ § 124. 1 — ¹⁵ § 105. —¹⁶ § 166. N. 1. αὐτῷ¹ αἱ πόλεις ἐπιτρεπόμεναι, ἐπίστευον δ οἱ ἄνδρες καὶ εἶ τις πολέμιος ἐγένετο, σπεισαμένου Κύρου ἐπίστευε μηδὲν ἂν παρὰ τὰς σπονδὰς παθεϊν 409. Τοιγαροῦν ἐπεὶ Τισσαφέρνει ἐπολέμησε, πᾶσαι αἱ πόλεις ἑχοῦσαι² Κῦρον εἶλοντο³ ἀντὶ Τισσαφέρνους πλὴν Μίλησίων · οὖτοι δὲ ὅτι οὐχ ἤθελε τοὺς φεύγοντας προέσθαι, ἐφοβοῦντο⁴ αὐτόν. 10. Καὶ γὰρ ἔργφ ἐπεδείκνυτο καὶ ἔλεγεν ὅτι οὐχ ἄν ποτε προοῖτο, ἐπεὶ ἅπαξ φίλος αὐτοῖς ἐγένετο, οὐδ εἰ ἐτι μὲν μείους⁵ γένοιντο, ἕτι δὲ καὶ χάχιον πράξειαν.⁶ 11. Φανερος ὅ ἦν καὶ εἰ τίς τι ἀγαθὸν ἢ κακὸν ποιήσειεν⁷ αὐτὸν⁸ νικᾶν πειρώμενος · καὶ εὐχὴν δέ τινες αὐτοῦ ἐξέφερον ὡς εὕχοιτο τοσοῦτον χρόνον ζῆν ἕςτε νικψη⁹ καὶ τοὺς εὖ καὶ τοὺς κακῶς ποιοῦντας ἀλεξόμενος. 12. Καὶ γὰρ οὖν πλεῖστοι δὴ αὐτῷ ἑνί γε ἀνδρὶ τῶν ἐφ ἡμῶν ἐπεθύμησαν καὶ χρήματα καὶ πόλεις καὶ τὰ ἑαυτῶν σώματα προέσθαι.

13. Οὐ μὲν δὴ οὐδὲ τοῦτ ἄν τις εἶποι ὡς τοὺς ΧαΧούργους¹⁰ καὶ ἀδίκους εία καταγελῷν, ἀλλ ἀφειδέστατα πάντων ἐτιμωρεῖτο. Πολλάκις¹¹ ὅ ἦν ἰδεῖν παρὰ τὰς στιβομένας ὁδοὺς καὶ ποδῶν¹ καὶ χειρῶν καὶ ὀφθαλμῶν στερουμένους ἀνθρώπους ῶστε ἐν τῷ Κύρου ἀρχῷ ἐγένετο¹² καὶ ἕλληνι¹³ καὶ βαρβάρφ μηδὲν ἀδικοῦντι, ἀδεῶς πορεύεσθαι ὅποι τις ἦθελεν, ἔχοντι ὅ τι προχωροίη. 14. Τούς γε μέντοι ἀγαθοὺς εἰς πόλεμος πόδς Πεισίδας καὶ Μυσούς. Στρατευόμενος οἶν καὶ αὐτὸς εἰς ταύτας τὰς χώρας οῦς ἑώρα¹⁶ ἐθέλοντας κινδυνεύειν, τούτους καὶ ἄρχοντας ἐποίει ἡς κατεστρέφετο χώρας,¹⁶ ἐπειτα δὲ καὶ ἀλλοις δώροις ἐτίμα 15. ὡςτε φαίνεσθαι τοὺς μὲν ἀγαθοὺς εἰδαιμονεστάτους, τοὺς δὲ κακοὺς δούλους τούτων ἀξιοῦν είναι. Τοιγαροῦν πολλὴ ἦν ἀφθονία αὐτῷ τῶν ἐθελόντων κινδυνεύειν, ὅπου τις οἶοιτο Κῦρον αἰσθήσεσθαι.

16. Είς γε μην δικαιοσύνην εί τις αύτῷ φανερος γένοιτο έπιδείκνυσθαι βουλόμενος, περί παντος έποιείτο τούτους πλουσιωτέρους

¹ Synt. ? — ² § 53. N.2. — ³ Root ? — ⁴ What does this imperf. denote ? — ⁵ Compare and decline (§§ 59 : 58. 2). — ⁶ § 87. N. 3. — ⁷ Dialect ? — ⁶ § 165. 1. — ⁶ § 87. N. 2. — ¹⁶ Composition ? — ¹¹ § 120. — ¹² Subj. ? — ¹⁸ § 196. 3.— ¹⁴ § 167. N. 3.— ¹⁵ § 80. N. 3.— ¹⁶ § 151. 1. 3.

ποιεϊν των' έκ. τοῦ ἀδίκου φιλοκερδούντων.³ 17. Καὶ γὰρ οἶν άλλα τε πολλά δικαίως αὐτῷ διεχειρίζετο καὶ στρατεύματι⁸ ἀληθινῷ έχρήσατο. Καὶ γὰρ στρατηγοὶ καὶ λοχωγοὶ οὐ χρημάτων ἕνεκα πρώς έχεινον έπλευσαν, άλλ' έπει έγνωσαν χερδαλεώτερον είναι Κύρφ καλώς πειθαργεϊν η το κατά μηνα κέρδος.5 18. Άλλά μην εί τίς γέ τι αυτῷ προςτάξαντι χαλῶς υπηρετήσειεν, οὐδενί πώποτε άγάριστον είασε⁸ την προθυμίαν. Τοιγαρούν χράτιστοι δη ύπηφέται παντός έργου Κύρω έλέγθησαν γενέσθαι ο 19. Εί δέ τινα όρώη δεινόν όντα οίχονόμον έχτοῦ διχαίου και χατασχευάζοντά τε ής άργοι γώρας10 και προςόδους ποιούντα, ούδένα αν πώποτε άφείλετο, άλλα αεί πλείω" προςεδίδου . ωςτε και ήδέως έπόνουν καί θαφραλέως έκτῶντο, και ά¹² έπέπατο¹³ αὖ τις, ηκιστα Κῦρον έχρυπτεν· ού γάρ φθονών τοις φανερώς πλουτουσιν¹⁴ έφαίνετο, άλλά πειρώμενος χρησθαι τοῖς τῶν ἀποκρυπτομένων γρήμασι. 20. . Pilous ye un boous noingairo xai eurous yroin orras 15 xai ixaνούς χρίνειε συνεργούς είναι ο τι ε τυγχάνοι βουλόμενος χατεργάζεσθαι, όμολογείται πρός πάντων χράτιστος δη γενέσθαι θεραπεύειν." 21. Καί γάρ αύτό τοῦτο ούπερ αὐτός ἕνεκα φίλων φετο δεῖσθαι. ώς συνεργούς έγοι, χαί αὐτός ἐπειρατο συνεργός τοις φίλοις χράτιστος είναι τούτου ότου 18 έχαστον αίσθάνοιτο επιθυμούντα.

22. Δῶρα δὲ πλεϊστα μὲν, οἶμαι, εἶς γε ἀνὴρ ῶν ἐλάμβανε διὰ πολλά · ταῦτα δὲ πάντων δὴ μάλιστα τοῖς φίλοις διεδίδου, πρός τοὺς τρόπους ἑxάστου σχοπῶν καὶ ὅτου μάλιστα ὑρώη ἕκαστον δεόμενον. 23. Καὶ ὅσα τῷ σώματι αὐτοῦ κόσμον πέμποι τις ἢ ὡς εἰς πόλεμον ἢ ὡς εἰς καλλωπισμὸν, καὶ περὶ τούτων λέγειν αὐτὸν ἔφασαν¹⁹ ὅτι τὸ μὲν ἑαυτοῦ σῶμα οὐκ ἂν δύναιτο τούτοις πᾶσι⁹⁰ κοσμηθῆναι, φίλους δὲ καλῶς κεκοσμημένους μέγιστον κόσμον

¹ Synt. ? — ² Th. ? — ⁸ § 198. N. 1. — ⁴ With what does this adj. agree ? Th. ? — ⁵ § 186. N. 5. — ⁶ Dialect ? — ⁷ § 197. N. 4. — ⁹ What verbs form their augment by lengthening ε into $\varepsilon \varepsilon$? — ⁹ § 124. N.—¹⁰ Why the gen. (§ 151. 3. 2.) ?—¹¹ Compare and decline. — ¹² §§ 165. 1 : 150. 5. — ¹³ § 118. Π . — ¹⁴ §§ 140. 3 : 196. 2. — ¹⁵ § 222. 2. — ¹⁶ Antecedent ? — ¹⁷ Object of this verb ?— ¹⁸ § 182. — ¹⁹ Why is the subj. not expressed ? — ⁹⁰ Dat. plur. how formed (§ **99**. 1.)?

άνδρι νομίζοι. 24. Καί τὸ μέν τὰ μεγάλα νικῶν τοὺς φίλους εἶ ποιούντα ούδεν θαυμαστόν, έπειδή γε και δυνατώτερος ήν το δε τη έπιμελεία περιείναι των φίλων και τω προθυμείσθαι² χαρίζεσθαι, ταῦτα ἔμοιγε μᾶλλον³ δοχεῖ ἀγαστὰ είναι. 25. Κῦρος γὰρ ἔπεμπε βίχους οίνου ήμιδεεϊς πολλάχις, όπότε πάνυ ήδυν λάβοι, λέγων ότι ούπω δή πολλού χρόνου⁵ τούτου ήδίονι οίνφ έπιτύχοι. τουτον ούν σοι έπεμψε και δειταί σου τήμερον τουτον έκπιειν σύν οίς μάλιστα φιλεῖς. 26. Πολλάκις δὲ χῆνας ἡμιβρώτους ἕπεμπε καὶ ἄρτων ήμίσεα και άλλα τοιαύτα, έπιλέγειν κελεύων τον φέροντα · Τούτοις ησθη Κύρος βούλεται οἶν καὶ σὲ τούτων⁶ γεύσασθαι. 27. Οπου δε χιλός σπάνιος πάνυ είη, αυτός δ' εδύνατο παρασκευάσασθαι διὰ τὸ πολλοὺς ἔχειν' ὑπηρέτας καὶ διὰ τὴν ἐπιμέλειαν, διαπέμπων έχέλευε τούς φίλους τοις τα έαυτων σώματα άγουσιν ίπποις έμβάλλειν τουτον τόν χιλόν, ώς μή πεινώντες τούς έαυτου φίλους άγωσιν. 28. Εί δε δή ποτε πορεύοιτο χαι πλεϊστοι μέλλοιεν⁵ όψεσθαι, πμοςκαλών τούς φίλους έσπουδαιολογειτο, ώς δηλοίη. ούς τιμά · ωςτε έγωγε, έξ ών άχούω, ούδένα χρίνω ύπό πλειόνων πεφιλήσθαι'' ούτε Έλλήνων ούτε βαρβάρων. 29. Τεχμήριον δέ τούτου καὶ τόδε / παρὰ μὲν Κύρου δούλου ὅντος οὐδεὶς ἀπήει πρὸς βαπιλέα · πλην ' Ορόντας έπεχείρησε / ' και ούτος δη δν φετο πιστόν οι είναι, ταχύ αυτον '2 εύρε Κύρφ φιλαίτερον η έαυτφ · παρά δε βασιλέως πολλοί πρός Κύρον απηλθυν, έπειδη πολέμιοι αλλήλοις έγένοντο, καί ούτοι μέντοι οι μάλιστα ύπ 'αύτοῦ άγαπώμενοι, νομίζοντες παρά Κύρφ όντες άγαθοι άξιωτέρας αν τιμης 18 τυγχάνειν η παρά βασιλεί. 30. Μέγα δε τεχμήριον χαί τὸ ἐν τῆ τελευτῆ τοῦ βίου αυτώ γενόμενον, ότι και αυτός ήν άγαθός, και κρίνειν όρθῶς έδύνατο τούς πιστούς και εύνους και βεβαίους. 31. Αποθνήσκοντος γάρ αὐτοῦ¹⁴ πάντες οἱ παρ' αὐτὸν φίλοι καὶ συντράπεζοι άπέθανον μαχόμενοι ύπερ Κύρου πλην Αριαίου. ούτος δε τετα-

¹§ 160. N. 1. — ²§§ 221: 198. — ³§ 125. N. 3. — ⁴§ 216. 1. —⁵§ 191. 2. — ⁶§ 179. 1. — ⁷ Synt. ? — ⁸§ 219. N. 1. — ⁹ Th. ?—¹⁰ Subj. ?—¹¹ Account for η in the pen. — ¹³§ 144. N. 1. — ¹³§ 178. 2. — ¹⁴ What does this gen. abs. denote ? •

LIB. I. CAP. X.

γμένος ετύγχανεν' επί τῷ εὐωνύμφ τοῦ ἱππιχοῦ ἄρχων ' ὡς δ' ἦσθετο Κῦρον πεπτωχότα,³ ἔφυγεν, ἔχων χαὶ τὸ στράτευμα πῶν οὖ ἡγεῖτο.

CAP.X.

1. Ένταῦθα δη Κύρου άποτέμνεται ή κεφαλή και χείο ή δεξιά. Βασιλεύς δε και οι σύν αύτῷ διώκων είςπίπτει είς το Κυρείον στρατόπεδον καὶ οἱ μέν μετὰ Αριαίου οὐκέτι ἴστανται, ἀλλὰ ωεύγουσι διά τοῦ αύτῶν στρατοπέδου είς τον σταθμόν ένθεν ώρμηντο τέτταρες δε έλέγοντο παρασάγγαι είναι της όδου. 2. Βασι-. λεύς δε και οί σύν αύτῷ τά τε άλλα πολλά διαρπάζουσι, και την Φωκαΐδα⁸ την Κύρου παλλακίδα την σοφήν και καλήν λεγομένην είναι λαμβάνει. 3. Η δε Μιλησία ή νεωτέρα ληφθεϊσα ύπο των άμα] βασιλέα, έκφεύγει γυμνή πρός των Έλλήνων οι έτυγον έν τοις σκευοωόροις όπλα έγοντες, και άντιταγθέντες πολλούς μεν των άρπαζόντων απέκτειναν, οί δε και αυτών απέθανον ου μην ξουγόν γε, άλλὰ καί ταύτην έσωσαν και άλλα όπόσα έντος αύτῶν και γρήματα καὶ ἄνθρωποι ἐγένοντο πάντα ἔσωσαν. 4. Ἐνταῦθα διέσχον ἀλλήλων βασιλεύς τε καί οι Ελληνες ώς τριάκοντα στάδια, οι μέν διώκοντες τούς καθ' αύτούς, ώς πάντας νικώντες · οί δε άρπάζοντες ώς ήδη πάντες νικώντες. 5. Έπει δε ήσθοντο οι μεν Ελληνες ότι βασιλεύς σύν τῷ στρατεύματι έν τοῖς σχευοφόροις είη, βασιλεύς δ' αὐ ήχουσε Τισσαφέρνους ότι οι Έλληνες νικώεν το καθ' αύτους και είς το πρόσθεν οίγονται διώχοντες, ενταῦθα δη βασιλεύς μέν άθροίζει τε τούς έαυτοῦ, καὶ συντάττεται · ὁ δὲ Κλέαργος ἐβουλεύετο Πρόξενον καλέσας, πλησιαίτατος⁸ γαρ ην, εί πέμποιέν τινας ή πάντες ιοιεν έπι το στρατόπεδον αρήξοντες.

6. Ἐν τούτφ καὶ βασιλεὺς δῆλος ἦν προςιὼν πάλιν ὡς ἐδόκει ὅπισθεν. Καὶ οἱ μὲν Ἐλληνες συστραφέντες παρέσκευάζοντο ὡς ταύτη προςιόντος καὶ δεξόμενοι ὁ δὲ βασιλεὺς ταύτη μὲν οὐκ ἦγεν, ἦ δὲ

¹ How is τυγχάνω used with the part. ? — ² § 222. 2. — ³ § 127. 3. – ⁴ § 118. *A*. — ⁶ Synt. ? — ⁶ § 180. 1. — ⁷ § 222. N. 2. — ³ § 121. 1. (3.) — ⁹ § 222. 5.

EXPEDITIO CYRL

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΤΡΟΤ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Β.

CAP. I.

S Σ μέν οὖν ήθροίσθη Κύρω τὸ Ἑλληνικὸν, ὅπότε ἐπὶ τὸν ἀδελφόν Αρταξέρξην έστρατεύετο, και όσα έν τη ανόδω έπραγθη και ώς ή μάχη έγένετο καί ώς Κύρος έτελεύτησε καί ώς έπι το στρατόπεδον έλθόντες οι Ελληνες έχοιμήθησαν, οίόμενοι τα πάντα νιχαν χαί Κυρον ζην, έν τω έμπροσθεν λόγω δεδήλωται. 2. Αμα δε τη ήμερα συνελθόντες οι στρατηγοί έθαύμαζον ότι Κύρος ούτε άλλον πέμποι σημανούντα ό τι γρή ποιείν, ούτ αυτός φαίνοιτο. Έδοξεν ούν αύτοις συσκευασαμένοις α είγον και έξοπλισαμένοις προϊέναι είς τό πρόσθεν, έως Κύρο συμμίζειαν. 3. "Ηδη δε εν όρμη όντων, αμ ήλίω ανίσχοντι ήλθε Προκλής, ό Τευθρανίας άρχων, γεγονώς από Δαμαράτου τοῦ Λάχωνος, χαὶ Γλοῦς ὁ Ταμώ. Οῦτοι έλεγον ὅτι Κύρος μέν τέθνηκεν, Αριαΐος δε πεφευγώς έν τῷ σταθμῷ είη μετά των άλλων βαρβάρων δθεν τη προτεραία ώρμωντο · και λέγοι ότι ταύτην μέν την ημέραν περιμείνειεν αν αυτούς, εί μέλλοιεν ηχειν. τη δε άλλη απιέναι φαίη έπι 'Ιωνίας, όθενπες ήλθε. 4. Ταυτα άχούσαντες οι στρατηγοί χαι οι άλλοι Ελληνες βαρέως έφερον. Κλέαργος δε τάδε είπεν ' Αλλ' ώφελε μεν Κύρος ζην επεί δε τετελεύτηχεν, απαγγέλλετε Αριαίφ ότι ήμεις γε νιχώμεν βασιλέα χαί, ώς όρατε, ούδεις έτι ήμιν μάχεται και εί μη ύμεις ήλθετε, έπορενόμεθα αν έπι βασιλέα. 'Επαγγελλόμεθα δε 'Αριαίφ, έαν ένθάδε έλθη, είς τόν θρόνον τόν βασίλειον χαθιείν αύτόν των γάρ την μάγην νικώντων καί τὸ άρχειν έστι. 5. Ταῦτ εἰπών ἀποστέλλει τούς άγγέλους καὶ σὺν αὐτοῖς Χειρίσοφον τὸν Λάκωνα xαì Μένωνα τόν Θετταλόν και γάρ αυτός ό Μένων έβούλετο. ήν γαρ φίλος και ξένος Αριαίου. 6. Οι μεν φχοντο, Κλέαρχος δὲ περιέμενε. Τὸ δὲ στράτευμα ἐπορίζετο σἶτον ὅπως ἐδύνατο ἐκ τῶν ὑποζυγίων, κόπτοντες τοὺς βοῦς καὶ ὅνους Ἐνίλοις δ᾽ ἐχρῶντο, μικρὸν προϊόντες ἀπὸ τῆς φάλαγγος οὖ ἡ μάχη ἐγένετο, τοῦς τε ὀιστοῖς πολλοῖς οὖσιν; (οὖς ἡνάγκαζον οἱ Ἐλληνες ἐκβάλλειν τοὺς αὐτομολοῦντας παρὰ βασιλέως,) καὶ τοῦς γέβἰοις καὶ ταῖς Ἐνλίναις ἀσπίσι ταῖς Λίγυπτίαις · πολλαὶ δὲ καὶ πέλται καὶ ὅμαξαι ἦσαν φέρεσθαι ἔρημοι · οἶς πᾶσι χρώμενοι κρέα ἕψοντες ἦσθιον ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

7. Καὶ ήδη τε ην περὶ πλήθουσαν ἀγορὰν χαὶ ἔργονται παρὰ βασιλέως καί Τισσαφέρνους κήρυκες, οι μεν άλλοι βάρβαροι ήν δε αύτῶν Φαλίνος είς Ελλην, ὃς έτύγγανε παρά Τισσαφέρνει ῶν καὶ έντίμως έχων και γαο προςεποιείτο έπιστήμων είναι των άμφι τάξεις τε και όπλομαγίαν. 8. Ούτοι δε προςελθόντες και καλέσαντες τούς των Ελλήνων άργοντας λέγουσιν ότι βασιλεύς κελεύει τούς Ελληνας, έπει νιχών τυγγάνει και Κύρον απέχτονε, παραδόντας τὰ ὅπλα ἰόντας ἐπὶ τὰς βασιλέως θύρας ευρίσχεσθαι αν τι δύνωνται άγαθόν. 9. Ταῦτα μὲν είπον οἱ βασιλέως κήρυκες · οἱ δε Ελληνες βαρέως μεν ήχουσαν, όμως δε Κλέαργος τοσούτον είπεν ότι ού των νικώντων είη τὰ ὅπλα παραδιδήναι 'Αλλ', ἔφη, ὑμεῖς μέν, ω άνδρες στρατηγοί, τούτοις άποχρίνασθε ο τι χάλλιστόν τα και άριστον έχετε έγω δε αυτίκα ήξω. Έκάλεσε γάρ τις αυτόν των υπηρετών, όπως ίδοι τα ίερα έξηρημένα · έτυχε γάρ θυόμενος. 10. Ένθα δη άπεχρίνατο Κλεάνωρ μεν ό Αρχας, πρεςβύτατος ών, ότι πρόσθεν αν αποθάνοιεν ή τα όπλα παραδοίεν Πρόξενος δέ ό Θηβαΐος, 'Αλλ' έγω, έφη, ω Φαλίνε, θαυμάζω πότερα ώς κρατών βασιλεύς αίτει τὰ ὅπλα ἡ ὡς διὰ φιλίαν δώρα. Εἰ μέν γάρ ώς χρατών, τί δει αυτόν αίτειν, και ού λαβειν έλθόντα; εί δε πείσας βούλεται λαβεϊν, λεγέτω τί έσται τοις στρατιώταις, έαν αὐτῷ ταῦτα γαρίσωνται. 11. Πρός ταῦτα Φαλῖνος είπε · Βασιλεύς νικάν ήγειται, έπει Κύρον απέκτονε. Τίς γαρ αυτφ έστιν όςτις τῆς ἀρχῆς ἀντιποιεῖται ; Νομίζει δὲ καὶ ὑμᾶς ἑαυτοῦ εἶναι, ἔχων έν μέση τη έαυτου χώρα και ποταμών έντος άδιαβάτων, και πληθος ανθρώπων έφ' ύμας δυνάμενος αγαγείν όσον ούδ εί παρέγοι บพมา อีบาลเสอ ลา สสอมระโาลเ.

12. Μετά τούτον Θεόπομπος Αθηναΐος είπε. 'Ω Φαλίνε,

νῦν ώς σύ όρας ήμιν οὐδέν ἐστίν ἀγαθόν ἄλλο εί μή ὅπλα καὶ ἀρετή. Οπλα μέν ούν έχοντες οιόμεθα αν και τη άρετη χρησθαι παραδόντες δ ພν ταυτα χαι των σωμάτων στερηθηναι. Μη ούν οίου τὰ μόνα άγαθὰ ήμιν όντα ύμιν παραδώσειν : άλλὰ σύν τούτοις χαί περί τῶν ὑμετέρων ἀγαθῶν μαγούμεθα. 13. 'Αχούσας δὲ ταῦτα ό Φαλίνος έγέλασε και είπεν ' Αλλά φιλοσόφφ μεν έοικας, ώ νεανίσχε, χαι λέγεις ούχ αγάριστα. ίσθι μέντοι ανόητος ών, εί οίει αν την ύμετέραν άρετην περιγενέσθαι της βασιλέως δυνάμεως. 14. Αλλους δέ τινας έφασαν λέγειν ύπομαλακιζομένους ώς και Κύρφ πιστοί έγένοντο καί βασιλεῖ γ' αν πολλοῦ άξιοι γένοιντο, εἰ βούλοιτο ωίλος γενέσθαι · και είτε άλλο τι θέλοι χρησθαι, είτ' έπ' Αίγυπτον στρατεύειν, συγκαταστρέψαιντ αν αυτώ. 15. Έν τούτω Κλέαργος ήχε χαι ήρωτησεν εί ήδη αποχεχριμένοι είεν. Φαλινος δ ύπολαβών είπεν · Ούτοι μέν, ὦ Κλέαρχε, άλλος άλλα λέγει · σύ δ ήμῖν είπε τί λέγεις. 16. 'Ο δ' είπεν 'Εγώ σε, ω Φαλίνε, άσμενος έώρακα, οίμαι δε και οι άλλοι πάντες [ούτοι] σύ τε γαρ Έλλην εί και ήμεις, τοσούτοι όντες όσους σύ δράς · έν τοιούτοις δε όντες πράγμασι συμβουλευόμεθά σοι τί χρη ποιείν περί ων λέγεις. 17. Σύ ούν, πρός θεών, συμβούλευσον ήμιν ό τι σοι δοχει χάλλιστον χαί αριστον είναι, και ό σοι τιμήν οίσει είς τον έπειτα χρόνον άναλεγόμενον, ότι Φαλινός ποτε πεμφθείς παρά βασιλέως χελεύσων τούς Έλληνας τὰ ὅπλα παραδοῦναι συμβουλευομένοις συνεβούλευσεν αὐτοῖς τάδε. Οἰσθα δὲ ὅτι ἀνάγκη λέγεσθαι ἐν τῆ Ελλάδι ἃ ធν συμβουλεύσης. 18. Ο δε Κλέαργος ταῦτα ὑπήγετο, βουλόμενος και αυτόν τόν παρά βασιλέως πρεςβεύοντα συμβουλευσαι μή παραδούγαι τὰ ὅπλα, ὅπως εὐέλπιδες μαλλον είεν οἱ Ελληνες. Φαλινος δ' ύποστρέψας παρά την δόξαν αύτοῦ είπεν ώδε.

19. 'Εγώ, εἰ μὲν τῶν μυρίων ἐλπίδων μία τις ὑμῖν ἐστι σωθῆνωι πολεμοῦντας βασιλεῖ, συμβουλεύω μὴ παραδιδόναι τὰ ὅπλα · εἰ δέ τοι μηδεμία σωτηρίας ἐστὶν ἐλπὶς ἄχοντος βασιλέως, συμβουλεύω σώζεσθαι ὑμῖν ὅπη δυνατόν. 20. Κλέαρχος δὲ πρὸς ταῦτα εἶπεν · 'Αλλὰ ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις · παρ' ἡμῶν δὲ ἀπάγγελλε τάδε, ὅτι ἡμεῖς οἰόμεθα, εἰ μὲν δέοι βασιλεῖ φίλους είναι, πλείονος ἂν ἄξιοι είναι φίλοι ἔχοντες τὰ ὅπλα ἢ παραδόντες-ἅλλφ καραδόντες. 21. 'Ο δὲ Φαλῖνος

είπε· Ταῦτα μὲν δὴ ἀπαγγελοῦμεν · ἀλλὰ καὶ τάδε ὑμῶν εἰπεῖν ἐκέλευσεν βασιλεὺς, ὅτι μένουσι μὲν ὑμῶν αὐτοῦ σπονδαὶ είησαν, προϊοῦσι δὲ καὶ ἀπιοῦσι πόλεμος. Είπατε οὖν καὶ περὶ τούτου πότερα μενεῖτε καὶ σπωνδαί εἰσιν ἢ ὡς πολέμου ὅντος παρ ὑμῶν ἀπαγγελῶ. 22. Κλέαρχος ὅ ἔλεξεν · ᾿Απάγγελλε τοίνυν καὶ περὶ τούτου ὅτι καὶ ἡμῶν ταὐτὰ δοκεῖ ἅπερ καὶ βασιλεῖ. Τί οὖν ταῦτ ἐστίν ; ἔφη ὁ Φαλῖνος. ᾿Απεκρίνατο Κλέαρχος · Ἡν μὲν μένωμεν, σπονδαί · ἀπιοῦσι δὲ καὶ προϊοῦσι πόλεμος. 23. Ὁ δὲ πάλιν ἠρώτησε · Σπονδὰς ἢ πόλεμον ἀπαγγελῶ ; Κλέαρχος δὲ ταὐτὰ πάλιν ἀπεκρίνατο · Σπονδαὶ μὲν μένουσιν, ἀπιοῦσι δὲ ἢ προϊοῦσι πόλεμος. °Ο τι δὲ ποιήσοι οὐ διεσήμανε.

CAP.II.

1. Φαλίνος μέν δη φγετο και οι σύν αύτφ. Οι δέ παρά · Αριαίου ήχον, Προχλής χαι Χειρίσοφος · Μένων δε αύτοῦ έμενε παρά 'Αριαίφ ούτοι 8 έλεγον ότι πολλούς φαίη 'Αριαΐος είναι Πέρσας έαυτοῦ βελτίους, οῦς οὐκ ἂν ἀνασγέσθαι αὐτοῦ βασιλεύοντος άλλ εί βούλεσθε συναπιέναι, ηχειν ήδη χελεύει της νυχτός εί δε μη, αύτος πρωί απιέναι αησίν. 2. Ο δε Κλέαργος είπεν ' Αλλ' ούτω γρη ποιείν, έαν μεν ηχωμεν, ωςπερ λέγετε · εί δε μη, πράττετε όποιον άν τι ύμιν οίησθε μάλιστα συμφέρειν. 3. "Ο τι δε ποιήσοι ούδε τούτοις είπε. Μετά δε ταῦτα, ήδη ήλίου δύνοντος, συγχαλέσας τούς στρατηγούς και λοχαγούς έλεξε τοιάδε · 'Εμοί, ω άνδρες, θυομένω ιέναι έπὶ βασιλέα οὐκ έγίγνετο τὰ ἱερά. Καὶ εἰκότως άρα ούκ έγίγνετο. 'Ως γὰρ έγώ νῦν πυνθάνομαι, έν μέσω ήμῶν καί βασιλέως ό Τίγρης ποταμός έστι ναυσίπορος, δν ούκ αν δυναίμεθα άνευ πλοίων διαβηναι πλοΐα δ' ήμεις ούχ έγομεν. Ού μέν δή αύτοῦ γε μένειν οιόν τε · τὰ γὰρ ἐπιτήδεια οὐχ ἔστιν ἔγειν · ίέναι δέ παρά τούς Κύρου φίλους πάνυ καλά ήμιν τα ίερα ήν. 4. Ωδε ουν χρή ποιείν. απιόντας δειπνείν ο τί τις έχει. έπειδαν δε σημήνη τῷ χέρατι ώς άναπαύεσθαι, συσχευάζεσθε · έπειδάν δε τὸ δεύτερον, ανατίθεσθε έπι τα ύποζύγια έπι δε τῷ τρίτφ έπεσθε τῷ ήγουμένο, τὰ μὲν ὑποζύγια έγοντες πρός τοῦ ποταμοῦ, τὰ δὲ ὅπλα έξω. 5. Ταῦτα ἀχούσαντες οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀπῆλ-

4*

Οσν καὶ ἐποίουν οῦτω· καὶ τὸ λοιπὸν ὁ μὲν ἦρχεν, οἱ ♂ ἐπείθοντο, οὐχ ἐλόμενοι, ἀλλ' ὁρῶντες ὅτι μόνος ἐφρόνει οἶα δεῖ τὸν ἄρχοντα, οἱ δὲ ἄλλοι ἄπειροι ἦσαν. 6. 'Αριθμὸς δὲ τῆς ὁδοῦ ἦν ἦλθον ἐξ Ἐφέσου τῆς Ἰωνίας μέχρι τῆς μάχης σταθμοὶ τρεῖς καὶ ἐννενήκοντα, παρασάγγαι πέντε καὶ τριάκοντα καὶ πεντακόσιοι, στάδιοι πεντήκοντα καὶ ἑξακιςχίλιοι καὶ μύριοι· ἀπὸ δὲ τῆς μάχης ἐλέγοντο εἰναι εἰς Βαβυλῶνα στάδιοι ἑξήκοντα καὶ τριακόσιοι.

7. Εντεῦθεν δή, ἐπεί σχότος ἐγένετο, Μιλτοχύθης μέν ὁ Θράξ, έχων τούς τε ίππέας τούς μεθ' έαυτοῦ εἰς τετταράχοντα, χαὶ τῶν πεζῶν Θραχῶν ώς τριαχοσίους, ηὐτομόλησε πρὸς βασιλέα. 8. Κλέαρχος δέ τοις άλλοις ήγειτο κατά τα παρηγγελμένα, οί δ' είποντο. אמו מקואיסוידמו ווֹב דטי תפטידטי סדמטעטי תמפע גרפומוסי אמו דאי έχείνου στρατιάν άμφι μέσας νύκτας και έν τάξει θέμενοι τά δπλα συνήλθον οί στρατηγοί και λοχαγοί των Ελλήνων παρά 'Aquaior · καί ωμοσαν οι τε Ελληνες και ό 'Aquaios και των συν αύτῷ οἱ κράτιστοι μήτε προδώσειν άλλήλους σύμμαγοί τε έσεσθαι. οί δε βάρβαροι προςώμοσαν και ήγήσεσθαι άδόλως. 9. Ταῦτα δ ώμοσαν, σφάξαντες ταῦρον χαὶ λύχον χαὶ χάπρον χαὶ χριὸν εἰς ασπίδα, βάπτοντες οι μεν Ελληνες ξίφος, οι δε βάρβαροι λόγγην. 10. Έπει δε τα πιστα εγένετο, είπεν ο Κλέαρχος. "Αγε δή, ω Αριαΐε, έπείπερ ό αυτός ήμιν στόλος έστι και ήμιν, είπε τίνα γνώμην έχεις περί της πορείας πότερον απιμεν ήνπερ ήλθομεν ή άλλην τινά έννενοηκέται δοκείς όδον κρείττω; 11. Ο δ είπεν Ήν μεν ήλθομεν απιόντες πάντες αν ύπο λιμοῦ απολοίμεθα · ὑπάργει γάρ νῦν ήμῖν οἰδέν τῶν ἐπιτηδείων. Επταχαίδεχα γάρ σταθμῶν τῶν έγγυτάτω οίδε δεύρο ίόντες έκ της γώρας ούδεν είχομεν λαμβάνειν. ένθα δ είτι ήν, ήμεις διαπορευόμενοι κατεδαπανήσαμεν. Νύν δ έπινοούμεν πορείεσθαι μαχροτέραν μέν, των δ έπιτηδείων ούκ απορήσομεν. 12. Πορευτέον δ' ήμιν τούς πρώτους σταθμούς ώς αν δυνώμεθα μαχροτάτους, ίνα ώς πλεϊστον άποσπασθωμεν τοῦ βασιλιχοῦ στρατεύματος · η γ γάρ απαξ δύο η τριών ήμερων όδόν απόσχωμεν, ούχ έτι μή δύνηται βασιλεύς ήμας χαταλαβείν. 'Ολίγω μέν γαο στρατεύματι ου τολμήσει έφέπεσθαι πολύν δ έχων στόλον ου δυνήσεται ταχέως πορεύεσθαι ισως δε και των επιτηδείων σπανμε. Ταύτην, έφη, την γνώμην έχω έγωγε.

13. Ην δ' αύτη ή στρατηγία ούδεν άλλο δυναμένη ή άποδράναι η αποφυγείν ή δε τύχη έστρατήγησε χάλλιον. Έπει γαρ ημέρα άμα ήλίω δύνοντι είς κώμας της Βαβυλωνίας χώρας. Και τουτο μεν ούχ εψεύσθησαν. 14. "Ετι δε άμφι δείλην έδοξαν πολεμίους όραν ίππέας · και των τε Ελλήνων οι μη έτυγον έν ταις τάξεσιν όντες είς τὰς τάξεις έθεον, και Άριαῖος, (ἐτύγγανε γὰρ ἐφ' ἀμάξης πορευόμενος διότι έτετρωτο,) καταβάς έθωρακίζετο και οι σύν αὐτῷ. 15. Ἐν ὡ δὲ ὡπλίζοντο ἡκον λέγοντες οἱ προπεμφθέντες σχοποί ότι ούν ίππεις είσιν, άλλα ύποζύγια νέμοιτο. Και εύθίς έγνωσαν πάντες ότι έγγύς που έστρατοπεδεύετο βασιλεύς και γάρ και καπνός έφαίνετο έν κώμαις ου πρόσω. 16. Κλέαρχος δε έπι μέν τούς πολεμίους ούχ ήγεν (ήδει γάρ και άπειρηκότας τους στρατιώτας και ασίτους όντας · ήδη δε και όψε ην) οι μέντοι ούδ' απέχλινε, φυλαττόμενος μη δοχοίη φεύγειν αλλ' εύθύωρον άγων άμα τῷ ήλίφ δυομένο εἰς τὰς ἐγγυτάτο χώμας τοὺς πρώτους έγων κατεσκήνωσεν, έξ ών διήρπαστο ύπό τοῦ βασιλικοῦ στρατεύματος καί αύτα τα άπό των οίκιων ξύλα. 17. Οι μεν ούν πρωτοι όμως τρόπω τινί έστρατοπεδεύσαντο, οί δ υστεροι σχοταΐοι προςιόντες ώς ετύγγανον έχαστοι ηθλίζοντο, χαί χραυγήν πολλήν εποίουν χαλούντες άλλήλους, ώςτε και τους πολεμίους άκούειν. ώςτε οι μέν έγγύτατα τῶν πολεμίων χαὶ ἔφυγον ἐκ τῶν σχηνωμάτων. 18. Δηλον δε τούτο τη ύστεραία εγένετο. ούτε γάρ ύποζύγιον έτι ούδεν έφάνη ούτε στρατόπεδον ούτε καπνός ούδαμοῦ πλησίον. Έξεπλάγη δέ, ώς έοικε, καί βασιλεύς τη έφόδω του στρατεύματος · έδήλωσε δε τούτο οίς τη ύστεραία έπραττε. 19. Προϊούσης μέντοι τῆς τυπτός ταύτης και τοῖς Ελλησι φόβος ἐμπίπτει, και θόρυβος καί δοῦπος ην οίον είκὸς φόβου ἐμπεσόντος γίγνεσθαι. 20. Κλέαςγος δε Τολμίδην 'Ηλεῖον, ὃν ετύγγανεν έγων παζ έαυτῷ κήρυχα άριστον των τότε, τουτον άνειπειν έχέλευσε σινήν χαταχηρύζαντα ότι προαγορεύουσια οί άρχοατες, δε αν τόν άφέντα τόν όνον είς τά όπλα μηνύση, ότι λήψεται μισθόν τάλαντον άργυρίου. 21. Έπεί δε ταύτα έχηρύγθη, έγνωσαν οι στρατιώται ότι χενός ό φόβος είη καί οἱ ἄρχοντες σῶοι. ΄ Αμα δὲ ὅρθρφ παρήγγειλεν ὁ Κλέαργος εἰς τάξιν τα οπλα τίθεσθαι τους Ελληνας ήπερ είγον ότε ην ή μάγη.

CAP. III.

1. Ο δε δή έγραψα ὅτι βασιλεύς έξεπλάγη τη έφόδο, τῷδε δηλον ην τη μέν γαρ πρόσθεν ημέρα πέμπων τα όπλα παραδιδόναι έχελευε, τότε δε αμα ήλίω ανατελλοντι χήρυχας έπεμψε περί σπονδων. 2. Οί δ έπει ήλθον πρός τούς προφύλακας, έζήτουν τούς άργοντας. Έπει δ' απήγγειλαν οι προφύλακες, Κλέαργος τυγών τότε τάς τάξεις έπισχοπών είπε τοις προφύλαξι χελεύειν τούς κήρυκας περιμένειν άγρις αν σχολάση. 3. Έπει δε κατέστησε το στράτευμα ώςτε καλώς έχειν όρασθαι πάντη φάλαγγα πυκνήν, των δε ἀόπλων μηδένα καταφανη είναι, ἐκάλεσε τοὺς ἀγγέλους καὶ αὐτός τε προηλθε τούς τε εὐοπλοτάτους έγων καὶ εὐειδεστάτους τῶν αύτου στρατιωτών, και τοις άλλοις στρατηγοις ταυτά έφρασεν. 4. Έπει δε ήν πρός τοις άγγελοις, άνηρώτα τι βούλοιντο. Οι δ έλεγον ότι περί σπονδών ηχοιεν άνδρες οίτινες ίκανοι έσονται τά τε παρά βασιλέως τοις Έλλησιν άπαγγείλαι και τά παρά των Έλλήνων βασιλεί. 5. 'Ο δε απεχρίνατο 'Απαγγελλετε τοίνυν αυτώ ότι μάγης δει πρώτον · άριστον γάρ ούκ έστιν ούδε ό τολμήσων περί σπονδών λέγειν τοῖς Έλλησι μη πορίσας άριστον. 6. Ταῦτα άκούσαντες οι άγγελοι απήλαυνον, και ήκον ταχύ . & και δηλον ήν ότι έγγύς που βασιλεύς ην η άλλος τις & έπετέτακτο ταῦτα πράττειν έλεγον δε ότι είκότα δοκοίεν λέγειν βασιλεί, και ήκοιεν ήγεμόνας έχοντες οι αύτους, έαν αι σπονδαί γένωνται, άξουσιν ένθεν έξουσι τὰ ἐπιτήδεια. 7. 6 δ' ήρώτα εἰ αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι σπένδοιτο ίοῦσι καὶ ἀπιοῦσιν, ἢ καὶ τοῦς άλλοις ἔσοιντο σπονδαί. Οί δὲ, Πᾶσιν, ἔφασαν, μέχρις ἂν βασιλεῖ τὰ παρ' ὑμῶν διαγγελθῆ. 8. Επεί δε ταῦτα είπον, μεταστησάμενος αὐτοὺς ὁ Κλέαργος έβουλεύετο · και έδόκει τας σπονδάς ποιεϊσθαι ταγύ και καθ ήσυχίαν έλθεῖν τε έπὶ τὰ ἐπιτήδεια καὶ λαβεῖν. 9. 'Ο δὲ Κλέαργος είπε · Δοκεί μέν και έμοι ταύτα · ου μέντοι ταχύ γε άπαγγελώ, άλλα διατρίψω έςτ' αν όκνήσωσιν οι άγγελοι μη άποδόξη ήμιν τας σποιδάς ποιήσασθαι ο ζμαί γε μέντοι, έση, και τοις ήμετέροις στρατιώταις τόν αύτόν φόβον παρέσεσθαι. Έπει δε έδόχει χαιρός είναι, απήγγελλεν ότι σπένδοιτο, και εύθυς ήγεισθαι έκέλευε πρός τα έπιτήδεια.

l

10. Καί οἱ μέν ήγοῦντο, Κλέαρχος μέντοι ἐπορεύετο τὰς μέν σπονδάς ποιησόμενος, τὸ δὲ στράτευμα έγων ἐν τάξει· καὶ αὐτὸς δε ώπισθοφυλάκει. Και ένετύγγανον τάφροις και αύλωσιν ύδατος πλήρεσιν ώς μη δύνασθαι διαβαίνειν άνευ γεφυρών : άλλ' έποιούντο διαβάσεις έκ των φοινίκων, οι ήσαν έκπεπτωκότες, τούς δέ και έξέκοπτον. 11. Και ένταῦθα ην Κλέαρχον καταμαθεϊν ώς צהצסדמדנו, לי עצי דה מפוסדנפת צנוטו דם לטפט לצטי, לי לב דה לבצות βακτηρίαν και εί τις αυτώ δοχοίη των πρός τουτο τεταγμένων βλαχεύειν, έχλεγόμενος τον έπιτήδειον έπαισεν αν, χαί αμα αυτός προςελάμβανεν sig τον πηλον έμβαίνων. ωςτε πασιν αίσχύνην είναι μή ού συσπουδάζειν. 12. Καὶ ἐτάγθησαν μέν πρὸς αὐτοῦ οἱ τριάχοντα έτη γεγονότες · έπει δε χαι Κλέαργον εώρων σπουδάζοντα, προςελάμβανον και οι πρεσβύτεροι. 13. Πολύ δε μαλλον ό Κλέαργος έσπευδεν, ύποπτεύων μη άει ούτω πλήρεις είναι τας τάφρους νδατος · (ου γαρ ην ωρα οία το πεδίον άρδειν ·) άλλ' ίνα ήδη πολλα τα απορα προφαίνοιτο τοῖς Ελλησιν είναι εἰς την πορείαν, τούτου ένεχα βασιλέα ύπώπτευεν έπὶ τὸ πεδίον τὸ ῦδωρ ἀφεικέναι.

14. Πορευόμενοι δὲ ἀφίχοντο εἰς κώμας, ὅθεν ἀπέδειξαν οἱ ἡγεμόνες λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια. Ἐνῆν δὲ σῖτος πολὺς καὶ οἶνος φοινίχων καὶ ὅξος ἑψητὸν ἀπὸ τῶν αὐτῶν. 15. Αὐταὶ δὲ αἰ βάλανοι τῶν φοινίχων, οἶας μὲν ἐν τοῖς Ἐλλησίν ἐστιν ἰδεῖν, τοῖς οἰχέταις ἀπέχειντο · αἱ δὲ τοῖς δεοπόταις ἀποχείμεναι ἦσαν ἀπόλεκτοι, θαυμάσιαι τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος · ἡ δὲ ὄψις ἡλέκτρου οὐδὲν διέφερε · τὰς δέ τινες ξηραίνοντες τραγήματα ἀπετίθεσαν. Καὶ ἦν καὶ παρὰ πότον ἡδὺ μὲν, κεφαλαλγὲς δέ. 16. Ἐνταῦθα καὶ τὸν ἐγκέφαλον τοῦ φοίνιχος πρῶτον ἔφαγον οἱ στρατιῶται, καὶ οἱ πολλοὶ ἐθαύμασαν τό τε είδος καὶ τὴν ἰδιότητα τῆς ἡδονῆς. Ἡν δὲ σφόδρα καὶ τοῦτο κεφαλαλγές. 'Ο δὲ φοίνιξ ὅθεν ἐξαιρεθείη ὁ ἐγκέφαλος ὅλος αὐαίνετο.

17. 'Ενταῦθα έμειναν ἡμέρας τρεῖς · καὶ παρὰ μεγάλου βασιλέως ἡκε Τισσαφέρνης καὶ ὁ τῆς βασιλέως γυναικὸς ἀδελφὸς καὶ ἅλλοι Πέρσαι τρεῖς · δοῦλοι δὲ πολλοὶ εἶποντο. 'Επεὶ δὲ ἀπήντησαν αὐτοῖς οἱ τῶν Ελλήνων στρατηγοὶ, ἔλεγε πρῶτος Τισσαφέρνης δἰ ἑρμηνέως τοιάδε ·

18. Έγω, ω ανδρες Ελληνες, γείτων οἰκῶ τη Ελλάδι καὶ ἐπεὶ ὑμᾶς είδον εἰς πολλὰ κακὰ καὶ ἀμήγανα ἐμπεπτωκότας, εὕρημα ἐποιησάμην εί πως δυναίμην παρά βασιλέως αἰτήσασθαι δοῦναι μοι ἀποσῶσαι ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Οἶμαι γὰρ ἂν οὐκ ἀχαρίστως μοι ἕξειν οὕτε πρός ὑμῶν οὕτε πρός τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης. 19. Ταῦτα δὲ γνοὺς ἡτοὑμην βασιλέα, λέγων αὐτῷ ὅτι δικαίως ἂν μοι χαρίζοιτο, ὅτι αὐτῷ Κῦρόν τε ἐπιστρατεύοντα πρῶτος ἡγγειλα καὶ βοήθειαν ἔχων ἅμα τῆ ἀγγελία ἀφικόμην · καὶ μόνος τῶν κατὰ τοὺς ἕλληνας τεταγμένων οὐκ ἕφυγον, ἀλλὰ διήλασα καὶ συνέμιξα βασιλεῖ ἐν τῷ ὑμετέρῷ στρατοπέδῷ, ἔνθα βασιλεῦ ἀφίκετο ἐπεἰ Κῦρον ἀπέκτεινε. Καὶ τοὺς ξὺν Κύρῷ βαρβάρους ἐδίωξα σὺν τοῖςδε τοῖς παροῦσι νῦν μετ' ἐμοῦ, οἶπερ αὐτῷ εἰσι πιστότατοι.
20. Καὶ περὶ μὲν τούτων ὑπέσχετό μοι βουλεύσασθαι · ἕρεσθαι δέ με ὑμᾶς ἐκίλευσεν ἐλθόντα τίνος ἕνεκεν ἐστρατεύσατε ἐπ' αὐτόν. Καὶ συμβουλεύω ὑμῶν μετρίως ἀποκρίνασθαι, ἕνα οἰαπράξασθαι.
21. Πρὸς ταῦτα μεταστάντες οἱ ἕλληνες ἐβουλεύοντο · καὶ

21. Πρός ταῦτα μεταστάντες οἱ «Ελληνες ἐβουλεύοντο · καὶ ἀπεκρίναντο, Κλέαρχος δ΄ ἕλεγεν · Ήμεις οῦτε συνήλθομεν ὡς βασιλεῖ πολεμήσοντες οῦτ ἐπορευόμεθα ἐπὶ βασιλέα · ἀλλὰ πολλὰς προφάσεις Κῦρος εὕρισκεν, ὡς καὶ σὺ εὐ οἰσθα, ἕνα ὑμᾶς τε ἀπαρασκευάστους λάβοι καὶ ἡμῶς ἐνθάδε ἀναγάγοι. 22. Ἐπεὶ μέντοι ἡϑη αὐτὸν ἑωρῶμεν ἐν δεινῷ ὅντα, ἰσχύνθημεν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους προδοῦναι αὐτὸν, ἐν τῷ πρόσθεν χρόνφ παρέχοντες ἡμᾶς αὐτοὺς εὐ ποιεῖν. 23. Ἐπεὶ δὲ Κῦρος τέθνηκεν, οῦτε βασιλεῖ ἀντιποιούμεθα τῆς ἀρχῆς οῦτ ἐστιν ὅτου ἕνεκα βουλοίμεθ΄ ἂν τὴν βασιλέως χώραν κακῶς ποιεῖν · οὐδ' αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἂν ἐθέλοιμεν, πορευοίμεθα δ' ἂν οἴκαδε, εἶ τις ἡμᾶς μὴ λυποίη · ἀδικοῦντα μέντοι πειρασόμεθα σὺν τοῖς θεοῖς ἀμύνασθαι · ἐὰν μέντοι τις ἡμᾶς καὶ εὐ ποιῶν ὑπάρχη, καὶ τούτου εῖς γε δύναμιν οὐχ ἡττησόμεθα εὖ ποιοῦντες. 'Ο μὲν οὕτως εἰπεν.

24. 'Αχούσας δὲ ὁ Τισσαφέρνης ἔφη · Ταῦτα ἐγῶ ἀπαγγελῶ βασιλεί καὶ ὑμῖν πάλιν τὰ παζ ἐκείνου · μέχρι ὅ ἂν ἐγῶ ἦκω αἰ σπονδαὶ μενόντων · ἀγορὰν δὲ ἡμεῖς παρέξομεν. 25. Καὶ εἰς μὲν τὴν ὑστεραίαν οἰχ ἦκεν · ὡςθ οἱ Ἐλληνες ἐφρόντιζον · τῆ δὲ τρίτη ἦκων ἕλεγεν ὅτι διαπεπραγμένος ἦκοι παρὰ βασιλέως δοθῆναι αὐτῷ σώζειν τοὺς Ἐλληνας, καίπερ πάνυ πολλῶν ἀντιλεγόντων ὡς οἰκ ἄζιον εἶη βασιλεῖ ἀφεῖναι τοὺς ἐφ ἑαυτὸν στρατευσαμένους · 26. Τέλος ὅ εἰπε · Καὶ ῦν ἕξεστω ὑμῖν πιστὰ λαβεῖν παζ ἡμῶν ἦ μὴν φιλίαν παρέξειν ὑμῖν τὴν χώραν καὶ ἀδόλως ἀπάξειν εἰς τὴν 'Ελλάδα, ἀγορὰν παρέχοντας ὅ ὅπου δ΄ ἂν μὴ ἦ πρίασθαι, λαμβάνειν ὑμᾶς ἐκ τῆς χώρας ἐἀσομεν τὰ ἐπιτήδεια. 27. 'Υμᾶς δ αὖ ἡμῖν δεήσει ὀμόσαι ἦ μὴν πορεύσεσθαι ὡς διὰ φιλίας ἀσινῶς, σῖτα καὶ ποτὰ λαμβάνοντας, ὁπόταν μὴ ἀγορὰν παρέχωμεν ὅ ἦν δὲ παρέχωμεν ἀγορὰν, ὠνουμένους ἕξειν τὰ ἐπιτήδεια. 28. Ταῦτα ἔδοξε · καὶ ὡμοσαν καὶ δεξιὰς ἔδοσαν Τισσαφέρνης καὶ ὁ τῆς βασιλέως γυναικὸς ἀδελφὸς τοῖς τῶν Ελλήνων στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς καὶ ἕλαβον παρὰ τῶν Ελλήνων. 29. Μετὰ δὲ ταῦτα Τισσαφέρνης εἶπε · Νῦν μὲν δὴ ἅπειμι ὡς βασιλέα · ἐπειδὰν δὲ διαπράξωμαι ἅ δέομαι, ἦζω συσκευασάμενος ὡς ἀπάξων ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ αὐτὸς ἀπιὼν ἐπὶ τὴν ἐμαυτοῦ ἀργήν.

CAP. IV.

1. Μετά ταῦτα περιέμενον Τισσαφέρνην οι τε Ελληνες και Αριαΐος, έγγυς άλλήλων έστρατοπεδευμένοι, ήμέρας πλείους ή είχοσιν. 'Εν δε ταύταις άφικνουνται πρός Αριαίον και οι άδελφοί καί οι άλλοι άναγκαῖοι, και πρός τούς σύν έκείνω Περσῶν τινες, παραθαδόύνοντές τε καί δεξιάς ένιοι παρά βασιλέως φέροντες μή μηποικακήσειν βασιλέα αυτοίς της σύν Κύρω έπιστρατείας, μηδέ άλλου, μηδενός των παροιγομένων. 2. Τούτων δε γιγνομένων ένδηλοι ήσαν οι περί τον Αριαΐον ήττον προςέχοντες τοις Ελλησι τόν νοῦν . ώςτε χαὶ τοῦτο τοὶς μέν πολλοῖς τῶν Ελλήνων οὐκ ήρεσχεν, άλλα προςιόντες τῷ Κλεάρχο έλεγον και τοῖς άλλοις στρατηγοίς 3. Τί μένομεν; η ούχ έπιστάμεθα ότι βασιλεύς ήμας άπολέσαι αν περί παντός ποιήσαιτο, ίνα καί τοῖς άλλοις Ελλησι φόβος η έπι βασιλέα μέγαν στρατεύειν ; Και νῦν μèν ήμᾶς ὑπάγεται μένειν διά τὸ διεσπάρθαι αὐτῷ τὸ στράτευμα · ἐπειδὰν δὲ πάλιν άλισθη αύτω ή στρατιά, ούκ έστιν όπως ούκ έπιθήσεται ήμιν. 4. "Ισως δέ που η αποσκάπτει τι η αποτειγίζει, ώς απορος η ή όδός. Ού γάρ ποτε έχών γε βουλήσεται ήμας έλθόντας είς την Έλλάδα άπαγγείλαι ώς ήμεις, τοσοίδε όντες, ένιχωμεν την βασιλέως δύναμιν έπι ταις θύραις αύτοῦ και καταγελάσαντες ἀπήλθομεν.

5. Κλέαρχος δὲ ἀπεκρίνατο τοῖς ταῦτα λέγουσιν Ἐγώ ἐνθυμοῦμαι μèν καὶ ταῦτα πάντα ἐννοῶ δὲ ὅτι εἰ rῦν ἄπιμεν, δόξομεν πολλής καὶ ἀγαθής ούσης καὶ τῶν ἐργασομένων ἐνόντων εἶτα δε καὶ ἀποστροφὴ γένοιτο, εί τις βούλοιτο βασιλέα κακῶς ποιεϊν. 23. Μετὰ ταῦτα ἀνεπαύοντο ἐπὶ μέντοι τὴν γέφυραν ὅμως φυλακὴν ἔπεμψαν. Καὶ οῦτε ἐπέθετο οὐδεἰς οὐδαμόθεν οῦτε πρὸς τὴν γέφυραν οὐδεἰς ἦλθε τῶν πολεμίων, ὡς οἱ φυλάττοντες ἀπήγγελλον. 24. Ἐπειδὴ δὲ ἕως ἐγένετο, διέβαινον τὴν γέφυραν, ἐζευγμένην πλοίοις τριάκοντα καὶ ἐπτὰ, ὡς οἱόν τε μάλιστα πεφυλαγμένως ἐξήγγελλον γάρ τινες τῶν παρὰ Τισσαφέρνους Ἑλλήνων ὡς διαβαινόντων μέλλοιεν ἐπιθήσεσθαι. ᾿Αλλὰ ταῦτα μὲν ψευδῆ ἦν · διαβαινόντων μέντοι ὁ Γλοῦς αὐτοῖς ἐπεφάνη μετ ἅλλων σκοπῶν εἰ διαβαίνοιεν τὸν ποταμόν · ἐπεὶ δὲ είδεν, ῷχετο ἀπελαύνων.

25. 'Από δε τοῦ Τίγρητος ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας είχοσιν έπι τόν Φύσχον ποταμόν, τό εύρος πλέθρου. έπῆν δὲ γέφυρα. Καὶ ἐνταῦθα ϣκεῖτο πόλις μεγάλη, ή ὅνομα ³Ωπις · πρός ην απήντησε τοις Ελλησιν ό Κύρου και Άρταξέρξου νύθος άδελφός, από Σούσων και Έκβατάνων στρατιάν πολλην άγων ώς βοηθήσων βασιλεί και έπιστήσας το έαυτου στράτευμα παρερχομένους τοὺς Ελληνας ἐθεώρει. 26. Ο δὲ Κλέαργος ήγειτο μέν είς δύο, έπορεύετο δε άλλοτε και άλλοτε έφιστάμενος. Οσον δ [αν] γρόνον το ήγούμενον τοῦ στρατεύματος επιστήσειε, τοσούτον ην ανάγκη χρόνον δι όλου του στρατεύματος γίγνεσθαι την επίστασιν. ώςτε το στράτευμα και αυτοίς τοις Ελλησι δόξαι πάμπολυ είναι και τον Πέρσην έκπεπληγθαι θεωρούντα. 27. Έντεῦθεν δὲ ἐπορεύθησαν διὰ τῆς Μηδίας σταθμοὺς ἔρήμους ἕξ παρασάγγας τριάχοντα είς τὰς Παρυσάτιδος χώμας τῆς Κύρου καί βασιλέως μητρός. Ταύτας Τισσαφέρτης Κύρω έπεγγελών διαρπάσαι τοις Ελλησιν ἐπέτρεψε πλην ἀνδραπόδων. Ἐνην δὲ σιτος πολύς και πρόβατα και άλλα χρήματα. 28. Έντευθεν δ' έπορεύθησαν σταθμούς έρήμους τέτταρας παρασάγγας είχοσι τον Τίγρητα ποταμόν έν άριστερα έχοντες. Έν δε τῷ πρώτφ σταθμῷ πέραν τοῦ ποταμού πόλις ψχείτο μεγάλη και ευδαίμων όνομα Καιναι, έξ ής οί βάρβαροι διηγον έπι σχεδίας διφθερίναις άρτους, τυρούς, οίνον.

CAP. V.

Μετά ταῦτα ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Ζάβατον ποταμὸν, τὸ εὖρος τεττάρων πλέθρων. Και ένταῦθα έμειναν ήμέρας τρεῖς. Ἐν δε ταύταις ύποψίαι μεν ήσαν, φανερά δ' ούδεμία εφαίνετο επιβουλή. 2. "Εδοξεν ούν τῷ Κλεάργω συγγενέσθαι τῷ Τισσαφέρνει καὶ, εί πως δύναιτο, παύσαι τὰς ὑποψίας, πρίν έξ αὐτῶν πόλεμον γενέσθαι. και έπεμψέ τινα έρουντα ότι συγγενέσθαι αύτῷ γρήζοι. 'Ο δε έτοίμως έκέλευσεν ηκειν. 3. Επειδή δε συνηλθον, λέγει ο Κλέαρχος τάδε · 'Εγώ, & Τισσαφέρνη, οίδα μεν ήμιν δρκους γεγενημένους καί δεξιὰς δεδομένας μη ἀδικήσειν ἀλλήλους · φυλαττόμενον δὲ σε τε ὁρῶ ώς πολεμίους ήμας. και ήμεις όρωντες ταυτα άντιφυλαττόμεθα. 4. Ἐπεὶ δὲ σχοπῶν οὐδὲν δύναμαι οὕτε σὲ αἰσθέσθαι πειρώμενον ήμας κακώς ποιείν, έγώ τε σαφώς οίδα ότι ήμεις γε ούδ' έπινοούμεν τοιούτον ούδεν, έδοξέ μοι είς λόγους σοι έλθεϊν, όπως εί δυναίμεθα έξελοιμεν άλλήλων την άπιστίαν. 5. Και γαρ οίδα ήδη άνθρώπους. τούς μέν έχ διαβολής, τούς δέ χαι έξ ύποψίας, οι φοβηθέντες άλλήλους, ωθάσαι βουλόμετοι πρίν παθεῖν, ἐποίησαν ἀνήχεστα χαχὰ τούς ούτε μέλλοντας ούτ αύ βουλομένους τοιούτον ούδέν. 6. Τάς ούν τοιαύτας άγνωμοσύνας νομίζων συνουσίαις μάλιστα αν παύεσθαι, ήχω χαὶ διδάσχειν σε βούλομαι ώς σừ ήμιν οὐχ ὀρθῶς ἀπιστεῖς. 7. Πρῶτον μέν γὰρ καὶ μέγιστον, οἱ θεῶν ὅρκοι ἡμᾶς κωλύουσι πυλεμίους είναι άλλήλοις · όςτις δε τούτων σύνοιδεν αυτώ παρημεληχώς, τούτον έγω ούποτ αν ευδαιμονίσαιμι. Τον γαρ θεών πόλεμον ούκ οίδα ούτ από ποίου αν τάχους φεύγων τις αποφύγοι, ούτ είς ποιον αν σχότος αποδραίη, ούθ δπως αν είς έγυρον γωρίον άποσταίη. Πάντη γαρ πάντα τοῖς θεοῖς υπογα καὶ πανταγῆ πάντων ίσον οί θεοί χρατούσι. 8. Περί μέν δή των θεών τε καί των δρχων ούτω γιγνώσχω, παρ' οίς ήμεις την φιλίαν συνθέμενοι χατεθέμεθα · τών δε άνθρωπίνων σε έγωγε έν τῷ παρόντι νομίζω μέγιστον είναι ήμιν άγαθόν. 9. Συν μέν γάρ σοι πασα μέν ήμιν όδός εύπορος, πας δε ποταμός διαβατός, των δ έπιτηδείων ούκ άπορία · ανευ δε σοῦ πασα μεν διὰ σκότους ή όδός · οὐδεν γὰρ αύτῆς ἐπιστάμεθα πᾶς δὲ ποταμὸς δύςπορος, πᾶς δ ὅχλος φοβερός • φοβερώτατον δ έρημία · μεστή γάρ πολλης απορίας έστίν. 10. Εί

δε δή και μανέντες σε κατακτείναιμεν, άλλο τι αν ή τον είεργέτην κατακτείναντες πρός βασιλέα τόν μέγιστον έφεδρον άγωνιζοίμεθα; Οσων δε δη και οίων αν ελπίδων εμαυτόν στερήσαιμι, εί σε τι κακον έπιγειρήσαιμι ποιείν, ταύτα λέξω. 11. Έγω γαο Κύρον έπεθύμησά μοι φίλον γενέσθαι, νομίζων των τότε ιχανώτατον είναι εθ ποιεϊν ον βούλοιτο. Σέ δε νῦν όρω τήν τε Κύρου δύναμιν καί γώραν έγοντα καί την σεαυτού άρχην σώζοντα, την δε βασιλέως δύναμιν, ή Κῦρος πολεμία έγρητο, σοι ταύτην σύμμαγον ούσαν. 12. Τούτων δε τοιούτων όντων, τίς ούτω μαίνεται όςτις ού βούλεται σοὶ φίλος είναι; Άλλὰ μην, (ἐρῶ γὰρ καὶ ταῦτα ἐξ ὧν έγω έλπίδας και σε βουλήσεσθαι φίλον ήμιν είναι.) 13. οίδα μεν γαρ ύμιν Μυσούς λυπηρούς όντας, ούς: νομίζω αν σύν, τη παρούση δυνάμει ταπεινούς ύμιν παρασγείν οίδα δε και Πεισίδως άκούω δέ και άλλα έθνη πολλά τοιαυτα είναι, α οίμαι αν παυσαι ένογλούντα άει τη ύμετέρα ευδαιμονία. Αιγυπτίους δε, οίς μάλιστα ύμας νύν γιγνώσκω τεθυμωμένους, ούγ όρω, ποία δυνάμει συμμάγω γρησάμενοι μαλλον αν χολάσεσθε της νυν σύν έμοι ούσης. Αλλά μην έν γε τοῖς πέριξ οἰκοῦσι σὺ, εἰ μὲν βούλοιό το φίλος είναι, ώς μέγιστος αν είης, εί δε τίς σε λυποίη, ώς δεσπότης άναστρέφοιο έγων ήμας ύπηρέτας, οί σοι ούχ αν τοῦ μισθοῦ ένεχα μόνον ύπηρετοίμεν, άλλά και της γάριτος ην σωθέντες ύπο σου σοι αν έγοιμεν 15. Έμοι μέν δη ταυτα πάντα ένθυμουμένω ούτο δοχεί διχαίως. θαυμαστόν είναι τό σε ήμιν απιστειν ωςτε και ήδιστ αν ακούσαιμι τούνομα τίς έστιν ούτω δεινός λέγειν ώςτε σε πείσαι λέγων ώς ήμεις. σοι έπιβουλεύομεν. Κλέαρχος μέν οὖν τοσαῦτα εἶπε Τισσαφέρνης δε ώδε απημείη. θη .

16. 'Αλλ' ήδομαι μέν, ὦ Κλέαρχε, ἀχούων σου φρονίμους λόγους ταῦτα γὰρ γιγνώσχων εί τι ἐμοὶ χακὸν βουλεύοις, ὅμα ὅν μοι δοκεῖς καὶ σαυτῷ χακόνους είναι. 'Ως δ' ἂν μάθης ὅτι οὐδ' ἂν ὑμεῖς δικαίως οῦτε βασιλεῖ οῦτ' ἐμοὶ ἀπιστοίητε, ἀντάχουσον. 17. Εἰ γὰρ ὑμᾶς ἐβουλόμεθα ἀπολέσαι, πότερά σοι δοκοῦμεν ἱππέων πλήθους ἀπορεῖν ἡ πεζῶν ἡ ὁπλίσεως, ἐν ἡ ὑμᾶς μὲν βλάπτειν ἱχανοὶ εἴημεν ἂν, ἀντιπάσχειν δὲ οὐδεὶς χίνδυνος; 18. 'Αλλὰ χωρίων ἐπιτηδείων ὑμῖν ἐπιτίθεσθαι ἀπορεῖν ἅν σοι δοχοῦμεν; Οὐ τοσαῦτα μὲν πεδία ἡμῖν φίλια ὅντα σὺν πολλῷ πόνφ διαπορεύεσθε, τοσαῦτα δὲ δρη ὑμῶν ἑρᾶτε ὅντα πορευτέα, ἂ ἡμῖν ἕζεστι προχαταλαβοῦσιν

απορα ύμϊν παρέχειν ; τοσούτοι δέ είσι ποταμοί, έφ' ών έξεστιν ήμιν ταμιεύεσθαι όπόσοις αν ύμῶν βουλώμεθα μάχεσθαι; Εἰσὶ δ αὐτών ούς ούδ αν παντάπασι διαβαίητε, εί μη ήμεις ύμας διαπορεύοιμεν. 19. Εἰ δὲ ἐν πᾶσι τούτοις ἡττώμεθα, ἀλλὰ τό γέ τοι πῦρ του καρπού κρειττόν έστιν . Ον ήμεις δυναίμεθ αν κατακαύσαντες λιμόν ύμιν αντιτάζαι, o ύμεις ούδ εί πάνυ αγαθοί είητε μάγεσθαι άν δύναισθε. 20. Πως άν ουν έγοντες τοσούτους πόρους πρός τό ύμιν πολεμειν, καί τούτων μηδένα ήμιν έπικινδυνον, έπειτα έκ τούτων πάντων τουτον αν τόν τρόπον έξελοίμεθα ός μόνος μέν πρός θεῶν ἀσεβής, μόνος δὲ πρὸς ἀνθρώπων αἰσχρός; 21. Παντάπασι δε απόρων έστι και αμηγάνων και ανάγκη εχομένων, και τούτων πονηρών, οίτινες έθέλουσι δι έπιορχίας τε πρός θεούς χαί άπιστίας πρός άνθρώπους πράττειν τι. Ούχ ούτως ήμεις, ώ Κλέαργε, ούτε ήλίθιοι ούτε άλόγιστοι έσμέν. 22. 'Αλλά τί δη ύμας έξον απολέσαι ούχ έπι τουτο ήλθομεν; Ευ ίσθι ότι ό έμος έρως τούτου αίτιος τοῦ τοῖς Έλλησιν ἐμὲ πιστόν γενέσθαι καὶ ῷ Κύρος ανέβη ξενικώ δια μισθοδοσίας πιστεύων, τούτω έμε καταβηναι δι εύεργεσίας ισχυρόν. 23. Όσα δέ μοι ύμεις χρήσιμοι έσεσθε, τὰ μέν καί σύ είπες, τὸ δὲ μέγιστον έγώ οίδα. την μέν γάρ έπι τη κεφαλή τιάραν βασιλεϊ μόνο έξεστιν όρθην έχειν, την δ' έπι τη καρδία ίσως αν ύμων παρόντων και έτερος εύπετως έγοι.

24. Ταῦτα εἰπῶν ἔδοξε τῷ Κλεάρχω ἀληθῆ λέγειν, καὶ εἶπεν Οὐκοῦν, ἔφη, οἶτινες τοιούτων ἡμῶν εἰς φιλίαν ὑπαρχόντων πειρῶνται διαβάλλοντες ποιῆσαι πολεμίους ἡμᾶς, ἄξιοί εἰσι τὰ ἔσχατα παθεῖν; 25. Καὶ ἐγὼ μέν γε ἔφη ὁ Τισσαφέρνης, εἰ βούλεσθέ μοι οΐ τε στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐλθεῖν ἐν τῷ ἐμφανεῖ, λέξω τοὺς πρὸς ἐμὲ λέγοντας ὡς σὺ ἐπιβουλεύεις ἐμοί τε καὶ τῆ σὺν ἐμοὶ στρατιῷ. 26. Ἐγὼ δ, ἔφη ὁ Κλέαρχος, ἄξω πάντας · καὶ σοὶ αὐ δηλώσω ὅθεν ἐγὼ περὶ σοῦ ἀκούω. 27. Ἐκ τούτων δὴ τῶν λόγων ὁ Τισσαφέρνης φιλοφρονούμενος τότε μὲν μένειν τε αὐτὸν ἐκέλευσε καὶ σύνδειπνον ἐποιήσατο · τῷ δ ὑστεραία Κλέαρχος, ἐλθῶν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, δῆλός τε ἦν πάνυ φιλικῶς οἰόμενος διακεῖσθαι τῷ Γισσαφέρνει, καὶ ἅ ἕλεγεν ἐκεῖνος ἀπήγγελλεν · ἕφη τε χρῆναι ἰέναι παρὰ Τισσαφέρνην οῦς ἐκέλευσε, καὶ οἱ ἂν ἐξελεγχθῶσι διαβάλλοντες τῶν Ἑλλήνων, ὡς προδότας αὐτοὺς καὶ κακόνους τοῖς ἕλλησιν ὅντας τιμωρηθῆναι. 28. Υπώπτευε δὲ εἶναι τὸν διαβάλλοντα Μένωνα, είδώς αὐτόν καὶ συγγεγενημένον Τισσαφέφνει μετὰ Άρι αίου καὶ στασιάζοντα αὐτῷ καὶ ἐπιβουλεύοντα, ὅπως τὸ στράτευμα ἄπαν πρὸς ἑαυτὸν λαβών φίλος ϳ Τισσαφέφνει. 29. Ἐβούλετο δὲ καὶ ὁ Κλέαρχος ἅπαν τὸ στράτευμα πρὸς ἑαυτὸν ἔχειν τὴν γνώμην καὶ τοὺς παφαλυποῦντας ἐκποδών είναι. Τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀντέλεγόν τινες αὐτῷ μὴ ἰέναι πάντας τοὺς λοχαγοὺς καὶ στρατηγοὺς, μηδὲ πιστεύειν Τισσαφέρνει. 30. Ὁ δὲ Κλέαρχος ἰσχυρῶς κατέτεινεν, ἔςτε διεπράζατο πέντε μὲν στρατηγοὺς ἰέναι, εἶκοσι δὲ λοχαγοὺς · συνηκολούθησαν δὲ ὡς εἰς ἀγορὰν καὶ τῶν ἅλλων στρατιωτῶν ὡς διακόσιοι.

31. Επεί δ' ήσαν έπι ταις θύραις ταις Πισσαφέρνους, οι μέν στρατηγοί παρεκλήθησαν είσω, Πρόξενος Βοιώτιος, Μένων Θετταλός, 'Αγίας 'Αρχάς, Κλέαργος Λάχων, Σωχράτης 'Αγαιός · οί δέ λογαγοί έπι ταις θύραις έμενον. 32. Ού πολλῷ δ υστερον ἀπό του αύτοῦ σημείου οί τε ένδυν συνελαμβάνοντο χαὶ οἱ έξω χατεχόπησαν. Μετά δε ταῦτα τῶν βαρβάρων τινες ἱππέων, διὰ τοῦ πεδίου έλαύνοντες, φτινι έντυγχάνοιεν Ελληνι η δούλω η έλευθέρω, πάντας έκτεινον. 33. Οἱ δὲ Ελληνες τήν τε ἱππασίαν αὐτῶν ἐθαύμαζον, έκ τοῦ στρατοπέδου δρώντες, καὶ ὅ τι ἐποίουν ἡμωιγνόουν, πρίν Νίκαργος Αρχάς ήκε φεύγων, τετρωμένος είς την γαστέρα και τά έντερα έν ταϊς γερσίν έχων, και είπε πάντα τα γεγενημένα. 34. Έκ τούτου δη οί Ελληνες έθεον έπι τα όπλα πάντες έκπεπληγμένοι και νομίζοντες αὐτίκα ἥξειν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. 35. Οἱ δὲ πάντες μὲν ούκ ήλθον, Αριαΐος δε και Αρτάοζος και Μιθριδάτης, οι ήσαν Κύρφ πιστότατοι ' ό δε των Έλλήνων έρμηνευς έφη και τον Τισσαφέρνους άδελφόν σύν αύτοις όραν και γιγνώσκειν συνηκολούθουν δε και άλλοι Περσών τεθωρακισμένοι είς τριακοσίους. 36. Ούτοι έπει έγγυς ήσαν, προςελθεϊν έκέλευον εί τις είη των Έλλήνων η στρατηγός η λοχαγός, ίνα ἀπαγγείλωσι τὰ παρὰ βασιλέως. 37. Μετὰ ταῦτα ἐξῆλθον φυλαττόμενοι των Έλλήνων στρατηγοί μεν Κλεάνωρ 'Ορχομένιος καί Σοφαίνετος Στυμφάλιος, σύν αύτοις δε Ξενοφων Αθηναίος, όπως μάθοι τὰ περί Προξένου · Χειρίσοφος δ' ἐτύγγανεν ἀπών ἐν κώμη τινί σύν άλλοις έπισιτιζόμενος. 38. Έπει δ' έστησαν είς έπήχοον, είπεν Αριαΐος τάδε · Κλέαρχος μέν, & ανδρες Ελληνες, έπει έπιορχών τε έφάνη και τας σπονδας λύων, έχει την δίκην και τέθνηκε Πρόξενος δε και Μένων, ότι κατήγγειλαν αύτοῦ την έπιβουλην, έν μεγάλη

τιμη είσιν · ύμας δε βασιλεύς τὰ ὅπλα ἀπαιτεῖ · ἐαυτοῦ γὰο είναι φησίν, ἐπείπεο Κύρου ἦσαν τοῦ ἐχείνου δούλου.

39. Πρός ταῦτα ἀπεχρίναντο οἱ Ελληνες, (έλεγε δὲ Κλεάνωρ ό 'Οργομένιος) · 'Ω κάκιστε άνθρώπων, 'Αριαΐε, και οι άλλοι όσοι ήτε Κύρου φίλοι, ούκ αἰσχύνεσθε ούτε θεοίος ούτε ανθρώπους, οίτινες όμόσαντες ήμιν τούς αύτούς φίλους και έχθρους νομιειν, προδόντες ήμας σύν Τισσαφέρνει τῷ άθεωτάτω τε καί πανουργοτάτω τούς τε ανδρας αύτους οίς ωμνυτε ώς απολωλέχατε και τους άλλους ήμας προδεδωχότες σύν τοις πολεμίοις έφ' ήμας έρχεσθε; 40. 'Ο δε 'Αριαΐος είπε Κλέαρχος γαρ πρόσθεν επιβουλεύων απερός έγέτετο Τισσαφέρτει τε και 'Ορόττα και πάσιτ ήμιτ τοις σύν τούτοις. 41. Έπι τούτοις δε Ξενοφών τάδε είπε Κλέαργος μέν τοίνυν, εί παρά τούς δρχους έλυε τάς σπονδάς, την δίχην έχει. δίκαιον γαρ απόλλυσθαι τους επιορκούντας. Πρόξενος δε και Μένων έπείπει είσιν ύμέτεροι μέν εύεργέται, ήμέτεροι δε στρατηγοί, πέμψατε αύτούς δεύρο. δηλον γάρ ότι φίλοι γε όντες άμφοτέροις πειράσονται και ύμιν και ήμιν τα βέλτιστα συμβουλεύειν. Πρός ταῦτα οἱ βάρβαροι πολύν χρόνον διαλεγθέντες ἀλλήλοις ἀπῆλθον ούδεν άποχρινάμενοι.

CAP. VI.

 Οἱ μὲν δὴ στρατηγοὶ οῦτω ληφθέντες ἀνήχθησαν ὡς βασιλέα, καὶ ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλὰς ἐτελεύτησαν εἰς μὲν αὐτῶν Κλέαρχος ὁμολογουμένως ἐκ πάντων τῶν ἐμπείρως αὐτοῦ ἐχόντων δόξας γενέσθαι ἀνὴρ καὶ πολεμικὸς καὶ φιλοπόλεμος ἐσχάτως.
 Καὶ γὰρ δὴ ἕως μὲν πόλεμος ἦν τοῖς Λακέδαιμονίοις πρὸς τοὺς ᾿Αθηναίους παρέμεινεν ἐπεὶ δ' εἰρήνη ἐγένετο, πείσας τὴν αὐτοῦ πόλιν ὡς οἱ Θρᾶκες ἀδικοῦσι τοὺς ἕλληνας καὶ διαπραξάμενος ὡς ἐδύνατο παρὰ τῶν Ἐφορων ἐξέπλει ὡς πολεμήσων τοῖς ὑπὲρ Χεφρονήσου καὶ Πειρίνθου Θραξίν. 3. Ἐπεὶ δὲ μεταγνόντες πως οἱ Ἐφοροι ἦδη ἕξω ὅντος αὐτοῦ ἀποστρέφειν αὐτὸν ἐπειρῶντο ἐξ Ἰσθμοῦ, ἐνταῦθα οὐκέτι πείθεται, ἀλλ' ῷχετο πλέων εἰς Ἑλλήςποντον. 4. Ἐκ τούτου καὶ ἐθανατώθη ὑπὸ τῶν ἐν τῷ Σπάρτη τελῶν ὡς ἀπειθῶν. ¨Ηδη δὲ φυγὰς ῶν ἕρχεται πρὸς Κῦρον, καὶ ἑποίοις μὲν λόγοις ἕπεισε Κῦρον ἅλλη γέγραπται. δίδωσι δ αὐτῷ Κῦρος μυρίους δαρειχούς 5. ὁ δὲ λαβών, οὐκ ἐπὶ ὑφθυμίαν ἐτράπετο, ἀλλ' ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων συλλέξας στράτευμα ἐπολέμει τοῖς Θραξί καὶ μάχη τε ἐνίκησε καὶ ἀπὸ τούτου δὴ ἔφερε καὶ ἦγεν αὐτούς καὶ πολεμῶν διεγένετο, μέχρι Κῦρος ἐδεήθη τοῦ στρατεύματος τότε δ' ἀπῆλθεν ὡς σὺν ἐκείνφ αὖ πολεμήσων.

6. Ταῦτα οἶν φιλοπυλέμου μοι δοχει ἀνδρός ἔργα είναι, ὅςτις, ἐζόν μεν είρήνην άγειν άνευ αίσχύνης χαι βλάβης, αίρειται πολεμειν. έξον δε δαθυμεϊν, βούλεται πονεϊν ώςτε πολεμεϊν · έξον δε χρήματα έγειν ακινδύνως, αίρειται πολεμών μείονα ταυτα ποιείν. Έκεινος δε ώςπερ είς παιδικά η είς άλλην τινά ήδονην ηθελε δαπανάν είς πόλεμον. Ούτω μέν φιλοπόλεμος ην. 7. Πολεμικός δε αθ ταύτη έδόχει είναι ότι φιλοχίνδυνός τε ήν, χαι ήμέρας χαι νυχτός άγων έπι τούς πολεμίους, και έν τοις δεινοις φρόνιμος, ώς οι παφόντες πανταχοῦ πάντες ώμολόγουν. 8. Καὶ ἀρχικὸς δὲ ἐλέγετο είναι ώς δυνατόν έχ τοῦ τοιούτου τρόπου οίον χαὶ έχεινος είχεν. Ίχανός μέν γάρ ως τις και άλλος φροντίζειν ην όπως έξει ή στρατιὰ αὐτοῦ τὰ ἐπιτήδεια καὶ παρασκευάζειν ταῦτα ἱκανὸς δὲ καὶ έμποιησαι τοῖς παροῦσιν ὡς πειστέον εἶη Κλεάρχο. 9. Τοῦτο δ έποίει έκ τοῦ χαλεπός είναι. Καὶ γὰρ ὁρῷν στυγνὸς ἦν καὶ τῆ φωνη τραγύς έκόλαζε τε άει ίσχυρως, και όργη ενίστε, ωςτε και αὐτῷ μεταμέλειν ἔσθ' ὅτε. Καὶ γνώμη δὲ ἐκόλαζεν · ἀκολάστου γὰρ στρατεύματος οὐδὲν ἡγεῖτο ὄφελος εἶναι. 10. Άλλὰ καὶ λέγειν αύτὸν ἔφασαν ώς δέοι τὸν στρατιώτην φοβεῖσθαι μᾶλλον τὸν ἄρχοντα η τους πολεμίους, εί μέλλοι η φυλακάς φυλάξειν η φίλων άφεξεσθαι η απροφασίστως ίέναι πρός τούς πολεμίους. 11. Έν μέν ούν τοις δεινοις ήθελον αύτου άκούειν σφόδρα και ούκ άλλον ήρουντο οί στρατιώται. Καὶ γὰρ τὸ στυγνὸν τότε φαιδρὸν αὐτοῦ ἐν τοῶς προςώποις έφασαν φαίνεσθαι και τό χαλεπόν έζόωμένον πρός τούς. πολεμίους έδόχει είναι · ωστε σωτήριον και ουκέτι χαλεπόν έφαίνετο-12. Ότε δ έξω τοῦ δεινοῦ γένοιντο καὶ ἐξείη πρὸς άλλους ἀρχομένους απιέναι, πολλοί αὐτὸν ἀπέλειπον · τὸ γὰρ ἐπίχαρι οὐκ είχεν, άλλα ακί γαλεπός ην και ώμός δετε διέκειντο πρός αυτόν οί στρατιώται ώςπερ παίδες πρός διδάσκαλον. 13. Καί γάρ ούν φιλία μέν και ευνοία έπομένους ούδέποι είχεν. οίτινες δε ή ύπο πόλεως τεταγμένοι η ύπο του δείσθαι η άλλη τινί ανάγκη κατεγό-นะงาง สะเอรเทธละ ลงระดิ. ธองอ้องล สะเบิงแร่งงาร รังกัรง. 14. Ereston de

καὶ ἦρξαντο νικῷν σὺν αὐτῷ τοὺς πολεμίους, ἦδη μεγάλα ἦν τὰ χρησίμους ποιοῦντα εἶναι τοὺς σὺν αὐτῷ στρατιώτας τό τε γὰρ πρὸς τοὺς πολεμίους θαἰξαλέως ἔχειν παρῆν καὶ τὸ τὴν παζ ἐκείνου τιμωρίαν φοβεῖσθαι αὐτοὺς εὐτάκτους ἐποίει. 15. Τοιοῦτος μὲν δὴ ἄρχων ἦν · ἄρχεσθαι δ' ὑπὸ ἅλλων οὐ μάλα ἐθέλειν ἐλέγετο. Ἡν δὲ, ὅτε ἐτελεύτα, ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα ἕτη.

16. Πρόξενος δε ό Βοιώτιος εύθύς μεν μειράχιον ων έπεθύμει γετέσθαι ανήρ τα μεγάλα πράττειν ίχανός και δια ταύτην την έπιθυμίαν έδωχε Γοργία άργύριον τῷ Λεοντίνω. 17. Έπει δε συνεγένετο έχείνα, ίχανός νομίσας ήδη είναι χαι άρχειν χαι φίλος ών τοις πρώτοις μή ήττασθαι εύεργετών, ήλθεν είς ταύτας τας σύν Κύρφ πράξεις και φετο κτήσεσθαι έκ τούτων όνομα μέγα και δύναμιν μεγάλην και χρήματα πολλά. 18. Τοσούτων δ έπιθυμών σφόδρα ένδηλον αυ και τουτο είχεν ότι τούτων ουδέν αν θέλοι xτασθαι μετά άδικίας, άλλά σύν τῷ δικαίω καὶ καλῷ ώετο δεϊν τούτων τυγχάνειν, άνευ δε τούτων μή. 19. Αρχειν δε χαλών μέν xai น่าลยิณีข อิบาลรอร ที่ข. où แย่ขรอเ oบีร ลเอิลี รอเร ธรอลรเพรรลเร savτοῦ ούτε φόβον ίκανὸς ἐμποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ ἡσγύνετο μαλλον τοὺς στρατιώτας η οί άρχόμενοι έκεινον και φοβούμενος μαλλον ην ωανερός τό άπεγθάνεσθαι τοις στρατιώταις η οί στρατιώται τό άπιστεϊν έχείνω. 20. "Ωιετο δε άρχεϊν πρός το άρχιχον είναι και ζοκείν τόν μέν καλώς ποιούντα έπαινείν, τόν δε άδικούντα μή έπαινεϊν. Τοιγαρούν αύτω οι μέν καλοί τε κάγαθοι των συνόντων εύνοι ήσαν, οί δ άδικοι έπεβούλευον ώς εύμεταγειρίστο όντι. Οτε δε απέθνησκεν, ην έτων ώς τριάχυντα.

21. Μένων δὲ ὁ Θετταλὸς ὅῆλος ἦν ἐπιθυμῶν μὲν πλουτεϊν ἰσχυρῶς, ἐπιθυμῶν δὲ ἄρχειν, ὅπως πλείω λαμβάνοι · ἐπιθυμῶν δὲ τιμᾶσθαι, ἕνα πλείω κερδαίνοι · φίλος τ΄ ἐβούλετο εἶναι τοις μεγιστα δυναμένοις, ἕνα ἀδικῶν μὴ διδοίη δίκην. 22. Ἐπὶ δὲ τὸ κατεργάζεσθαι ῶν ἐπιθυμοίη συντομωτάτην φετο όδὸν εἶναι διὰ τοῦ ἐπιορκεϊν τε καὶ ψεύδεσθαι καὶ ἐξαπατῷν · τὸ δὲ ἀπλοῦν καὶ τὸ ἀληθὲς ἐνόμιζε τὸ αὐτὸ τῷ ἡλιθίω εἶναι. 23. Στέργων δὲ φανερὸς μὲν ἦν οὐδένα, ὅτῷ δὲ φαίη φίλος εἶναι, τούτῷ ἔνδηλος ἐγίγνετο ἐπιβουλεύων. Καὶ πολεμίου μὲν οὐδενὸς κατεγέλα, τῶν δὲ συνόντων πάντων ὡς καταγελῶν ἀεὶ διελέγετο. 24. Καὶ τοῖς μὲν τῶν πολεμίων κτήμασι» οὐκ ἐπεβούλευε · χαλεπὸν γὰς φετο εἶναι τὰ

τῶν φυλαττομένων λαμβάνειν τὰ δὲ τῶν φίλων μόνος φετο εἰδέναι ἑξατον ὂν ἀφύλακτα λαμβάνειν. 25. Καὶ ὅσους μὲν αἰσθάνοιτο ἐπιόρχους καὶ ἀδίχους, ὡς εἶ ὡπλισμένους ἐφοβείτο τοῖς δ ὁσίοις καὶ ἀλήθειαν ἀσκοῦσιν ὡς ἀνάνδροις έπειρατο χρησθαι. 26. Ώςπερ δέ τις ἀγάλλεται ἐπὶ θεοσεβεία καὶ ἀληθεία καὶ δικαιότητι, οῦτω Μένων ἡγάλλετο τῷ ἐξαπατᾶν δύνασθαι, τῷ πλάσασθαι ψευδῆ, τῷ φίλους διαγελᾶν τὸν δὲ μὴ πανοῦργον τῶν ἀπαιδεύτων ἀεὶ ἐνόμιζεν εἶναι. Καὶ παρ οίς μέν έπεχείρει πρωτεύειν φιλία, διαβάλλων τους πρώτους, τού-τους φέτο δεϊν κτήσασθαι. 27. Το δε πειθομένους τους στρατιώτας παρέγεσθαι έκ τοῦ συναδικεῖν αὐτοῖς ἐμηγανᾶτο. Τιμᾶσθαι δε καί θεραπεύεσθαι ήξίου επιδεικνύμενος ότι πλεϊστα δύναιτο καί έθέλοι αν άδικεϊν. Εύεργεσίαν δε κατέλεγεν, όπότε τις αύτοῦ άφίσταιτο, ὅτι χρώμενος αὐτῷ οὐκ ἀπώλεσεν αὐτόν. 28. Καὶ τὰ μέν δή άφανη έξεστι περί αύτοῦ ψεύδεσθαι . ά δὲ πάντες ίσασι. τάδ ἐστί. Παρὰ 'Αριστίππφ μὲν ἔτι ὡραῖος ῶν στρατηγεῖν διε-πράξατο τῶν ξένων 'Αριαίφ δὲ βαρβάρφ ὅντι, ὅτι μειραχίοις χαλοῖς ἥδετο, οἰχειότατος ἕτι ώραῖος ῶν ἐγένετο αὐτὸς δὲ παιδιχὰ είχε Θαούπαν, άγένειος ων γενειώντα. 29. Αποθνησχόντων δε των συστρατηγών, ότι έστράτευσαν έπὶ βασιλέα σὺν Κύρφ, ταὐτὰ πεποιηκώς ούκ ἀπέθανε· μετὰ δὲ τὸν τῶν άλλων θάνατον στρατηγών, τιμωρηθεὶς ὑπὸ βασιλέως ἀπέθανεν, οὐχ ὥςπερ Κλέαρχος καί οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλὰς, ὅςπερ τάχιστος θάνατος δοκεῖ εἶναι, ἀλλὰ ζῶν αἰκισθεὶς ἐνιαυτὸν ὡς πονηρός λέγεται τῆς τελευτῆς τυχεῖν.

30. Άγίας δὲ ὁ Άρχὰς καὶ Σωχράτης ὁ Άχαιὸς καὶ τούτω ἀπεθανέτην. Τούτων δὲ οὐδεὶς οῦθ ὡς ἐν πολέμφ κακῶν κατεγέλα οῦτ ἐς φιλίαν αὐτοὺς ἐμέμφετο · ἤστην τε ἅμφω ἀμφὶ τεττα. ράκοντα ἔτη ἀπὸ γενεᾶς.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Γ.

CAP. I.

1. ΟΣΑ μέν δη έν τη αναβάσει τη μετά Κύρου οι Ελληνες έπραξαν μέγρι της μάγης, και όσα έπει Κύρος έτελεύτησεν έγένετο, **απιόντων τών Ελλήνων σύν Τισσαφέρνει, έν ταϊς σπονδαϊς, έν τφ** πρόσθεν λόγφ δεδήλωται. 2. Έπει δε οι τε στρατηγοί συνειλημμένοι ήσαν καί των λογαγών καί των στρατιωτών οί συνεπόμενοι άπολώλεσαν, έν πολλη δη άπορία ήσαν οι Ελληνες, ένθυμούμενοι μέν δτι έπι ταϊς βασιλέως θύραις ήσαν, κύκλορ δ αύτοις πάντη πολλά καί έθνη και πόλεις πολέμιαι ήσαν, άγοραν δε ούδεις έτι παρέζειν έμελλεν, απείγον δε της Έλλάδος πλέον η μύρια στάδια, ήγεμών δ ούδείς της όδου ήν, ποταμοί δε διείογον άδιάβατοι έν μέσω της οίκαδε όδοῦ, προύδεδώκεσαν δὲ αὐτοὺς καὶ οἱ σὺν Κύρφ ἀναβάντες βάρβαροι, μόνοι δε καταλελειμμένοι ήσαν ούδε ίππέα ούδένα σύμμαχον έχοντες . ωςτ' εύδηλον ήν ότι νιχώντες μέν ούδ αν ένα κατακαίνοιεν, ήττηθέντων δε αυτών ουδείς αν λειφθείη. 3. Ταῦτα ἐννοούμενοι καὶ ἀθύμως ἔγοντες ὀλίγοι μèν αὐτῶν εἰς την έσπέραν σίτου έγεύσαντο, όλίγοι δε πῦρ ἀνέκαυσαν, ἐπὶ δε τὰ όπλα πολλοί ούχ ήλθον ταύτην την νύκτα, άνεπαύοντο δε όπου ετύγγανεν έχαστος, ού δυνάμενοι χαθεύδειν ύπο λύπης χαί πόθου πατρίδων, γονέων, γυναιχών, παίδων, ούς ούποτε ένόμιζον έτι ύψεσθαι. Ούτω μέν δη διακείμενοι πάντες άνεπαύοντο.

4. Ήν δέ τις ἐν τη στρατιά Ξενοφῶν Άθηναῖος, ὅς οὕτε στρατηγὸς, οῦτε λοχαγὸς οῦτε στρατιώτης ῶν συνηχολούθει, ἀλλὰ Πρόξενος αὐτὸν μετεπέμψατο οἶκοθεν, ξένος ῶν ἀρχαῖος ὑπισχνεῖτο δὲ αὐτῷ, εξ ἕλθοι, φίλον Κύρω ποιήσειν ὅν αὐτὸς ἔφη κρείττω ἑαυτῷ νομίζειν τῆς πατρίδος. 5. Ὁ μέντοι Ξενοφῶν, ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν, ἀναχοινοῦται Σωκράτει τῷ Άθηναίφ περί τῆς πορείας Καὶ ὁ Σωχράτης, ὑποπτεύσας μή τι προς τῆς πόλεώς οι ύπαίτιον είη Κύρφ φίλον γενέσθαι, (ότι έδόχει ό Κίρος προθύμως τοις Λακεδαιμονίοις έπι τας Αθήνας συμπολεμήσαι,) συμβουλεύει τῷ Ξενοφώγτι έλθόντα είς Δελφούς άνακοινώσαι τῷ θεῷ περί τῆς πορείας (16. Ἐλθών δε ό Ξενοφῶν ἐπήρετο τὸν 'Απόλλω τίνι αν θεών θύων και ευχόμενος κάλλιστα και άριστα έλθοι την όδον ην έπινοει χαι χαλώς πράξας σωθείη. Και άνειλεν αύτφ ό 'Απόλλων θεοῖς οἰς έδει θύειν. 7. 'Επεί δε πάλιν ήλθε, λέγει την μαντείαν τω Σωχράτει. 'Ο δ' άχούσας ήτιατο αύτον ότι ού τούτο πρώτον ήρώτα, πότερον λώον είη αύτῷ πορεύεσθαι ή μένειν, άλλ' αυτός κρίτας ίτέον είναι τουτο έπυνθάνετο, όπως αν κάλλιστα πορευθείη. Έπεὶ μέντοι οὕτως ἥροι ταῦτ, ἔφη, χρη ποιεϊν όσα ό θεός έκέλευσεν. 8. 'Ο μέν δη Ξενοφών ούτω θυσάμενος οίς ανείλεν ό θεός έξεπλει, και καταλαμβάνει έν Σάρδεσι Πρόξενον καί Κύρον μέλλοντας ήδη όρμαν την άνω όδόν · καί συνεστάθη Κύρφ. 9. Προθυμουμένου δε τοῦ Προξένου καὶ ὁ Κῦρος συμπρούθυμειτο μειναι αυτόν είπε δε ότι έπειδάν τάγιστα ή στρατεία λήξη, εὐθὺς ἀποπέμψει αὐτόν. Ἐλέγετο δὲ ὁ στόλος είναι είς Πεισίδας.

10. Έστρατεύετο μέν δη ουτως έξαπατηθείς ούχ ύπο τοῦ Προξένου · οἰ γὰρ ηθει την ἐπὶ βασιλέα ὁρμην, οἰδ άλλος οἰδεἰς τῶν Ἑλλήνων πλην Κλεάρχου · ἐπεὶ μέντοι εἰς Κιλικίαν ήλθον, σαφές πᾶσιν ήδη ἐδόκει εἶναι ὅτι ὁ στόλος εῖη ἐπὶ βασιλέα. Φοβούμενοι δὲ τὴν ὁδὸν καὶ ἄκοντες ὅμως οἱ πολλοὶ δἰ αἰσχύνην καὶ ἀλλή λων καὶ Κύρου συνηκολούθησαν · ῶν εἶς καὶ Ξενοφῶν ἦν. 11. Ἐπεὶ δ ἀπορία ἦν, ἐλυπεῖτο μὲν σῦν τοῖς ἄλλοις καὶ οὐκ ἐδύνατο καθεύδειν μικρόν δὲ ὅνανο λαχών εἰδεν ὄναο. "Εδοξεν αὐτῷ βροντῆς γενομένης σκηπτὸς πεσεῦν εἰς τὴν πατρφαν οἰκίαν, καὶ ἐκ τούτου λάμπεσθαι πᾶσαν. 12. Περίφοβος δ εὐθὺς ἀνηγέρθη, καὶ τὸ ὅναρ πη μὲν ἕκρινεν ἀγαθὸν, ὅτι ἐν πόνοις ῶν καὶ κινδύνοις φῶς μέγα ἐκ Διὸς ἰδεῖν έδοξε · πη δὲ καὶ ἐφοβεῖτο, ὅτι ἀπὸ Διὸς μὲν βασιλέως τὸ ὅναρ εἰζελθεῦν τῆς βασιλέως, ἀλλ' εἶψγοιτο πάντοθεν ὑπό τινων ἰποριῶν.

 13. 'Οποϊόν τι μέντοι 'έστι το τοιούτον όνας ίδειν έξεστι σκοπείν έκ των συμβάντων μετά το όνας. Γίγνεται γάς τάδε.

Βύδύς έπειδη άνηγέρθη, πρώτον μέν έννοια αύτῷ έμπίπτει Τί κατάκειμαι ; ή δè rùξ προβαίνει · αμα δè τη ήμέρα εἰκὸς τοὺς πολεμίους ήξειν. Εί δε γενησόμεθα έπι βασιλεϊ, τί έμποδών μη ούγι πάντα μέν τὰ χαλεπώτατα έπιδόντας, πάντα δε τὰ δεινότατα παθόντας ύβριζομένους αποθανείν; 14. Όπως δε αμυνούμεθα ούδείς παρασχευάζεται ούδ' έπιμελεϊται, άλλά χαταχείμεθα ώςπεο έζον ήσυχίαν άγειν. Έγω ούν τον έχ ποίας πόλεως στρατηγον προςδακῶ ταῦτα πράξειν ; ποίαν δ' ἡλικίαν ἐμαυτῷ ἐλθεῖν ἀναμένω ; ού γὰρ έγωγ' έτι, πρεσβύτερος έσομαι, έὰν τήμερον προδῶ έμαυτὸν τοῖς πολεμίοις 15. Έκ τούτου ἀνίσταται καὶ συγκαλεῖ τοὺς Προξένου πρώτον λοχαγούς. 'Επεί δε συνηλθον, έλεξεν 'Εγώ, ω ανδρες λογαγοί, ούτε καθεύδειν δύναμαι, ώςπερ οίμαι οὐδ' ὑμεῖς. ούτε κατακείσθαι έτι, όρων έν οίοις έσμέν. 16. Οι μέν γάρ δή πολέμιοι δηλον ότι ού πρότερον πρός ήμας τόν πόλεμον έξέφηναν πρίν ένόμισαν χαλώς τὰ έαυτών παρεσχευάσθαι ήμών δ ούδεις ούδεν αντεπιμελείται όπως ώς χάλλιστα άγωνιούμεθα . 17. Καί μην εί ύφησόμεθα και έπι βασιλει γενησόμεθα, τί οιόμεθα πέσεσθαι ; δς καί τοῦ όμομητρίου και όμοπατρίου άδελφοῦ και τεθνηκότος ήδη αποτεμών την κεφαλήν και την γείρα ανεσταύρωσεν ήμας δέ, οίς κηδεμών μέν ούδεις πάρεστιν, έστρατεύσαμεν δ έπ αύτον ώς δούλον άντὶ βασιλέως ποιήσοντες καὶ ἀποκτενούντες, εἰ δυναίμεθα, τί αν οἰόμεθα παθεῖν; 18. 'Αρ' οὐκ αν ἐπὶ πῶν ἔλθοι, ὡς ἡμῶς τα έσγατα αίχισάμενος πασιν άνθρώποις φόβον παράσγοι του στρατεῦσαί ποτε ἐπ' αὐτόν ; 'Αλλ' ὅπως τοι μὴ ἐπ' ἐχείνω γενησόμεθα, πάντα ποιητέον. 19. Έγω μεν ουν, έςτε μεν αί σπονδαι ήσαν, ούποτε έπαυόμην ήμας μέν οίκτείρων, βασιλέα δέ και τούς σύν αὐτῶ μαχαρίζων, διαθεώμενος αὐτῶν ὄσην μέν χώραν καὶ οίαν έχοιεν, ώς δε άφθονα τα έπιτήδεια, όσους δε θεράποντας, όσα δε κτήνη, χρυσόν δέ, έσθητα δέ· 20. τα δ αθ των στρατιωτών όπότε ένθυμοίμην, ότι των μέν άγαθων πάντων ούδενός ήμιν μετείη, εί μή πριαίμεθα, ίδτου δε ώνησόμεθα ήδειν έτι όλίγους έχοντας, άλλως δέ πως πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια η ώνουμενους ύρχους ήδη χατέχοντας ήμας ταυτ' ούν λογιζόμενος, ένίστε τας σπονδάς μαλλον έφοβούμην ή νυν τόν πόλεμον. 21. Έπει μέντοι έχεινοι έλυσαν τάς σπονδας, λελύσθαι μοι δοχεί χαὶ ἡ ἐκείνων ὕβρις χαὶ ἡ ἡμετέρα ὑποψία. Ἐν

61

μέσο γαρ ήδη κείται ταύτα τα άγαθα άθλα, όπότεροι αν ήμων מיטפר מעובויוסירה שלטוי מישיסטלידמו ל סו טרטו בוטוי, סו טיי זעווי, ώς το είχος, έσονται. 22. Ούτοι μέν γάρ αύτους έπιωρχήχασιν. ήμεις δέ, πολλά όρωντες άγαθά, στερόως αύτων άπειχόμεθα διά τούς των θεων δρχους. ωςτε έξειναι μοι δοχει ίέναι έπι τον άγωνα πολύ σύν φρονήματι μείζονι η τούτοις. 23. Έτι δε έχομεν σώματα ίκανώτερα τούτων και ψύγη και θάλπη και πόνους φέρειν. έχομεν δε και ψυγάς σύν τοις θεοις άμεινονας οι δε άνδρες και τρωτοί καί θνητοί μαλλον ήμων, ήν οί θεοι ώςπερ το πρόσθεν νίκην ήμιν διδώσιν. 24. 'Αλλ' ίσως γάρ και άλλοι ταυτά ένθυμουνται, πρός τῶν θεῶν μη ἀναμένωμεν άλλους ἐφ' ήμᾶς ἐλθεῖν παρακαλοῦντας έπι τὰ χάλλιστα έργα, άλλ' ήμεις άρξωμεν του έξορμησαι και τους άλλους έπι την άρετήν. Φάνητε των λοχαγών άριστοι και των στρατηγῶν ἀξιοστρατηγότεροι. 25. Κἀγώ δὲ, εἰ μèν ὑμεῖς ἐθέλετε έξορμαν έπι ταυτα, έπεσθαι ύμιν βούλομαι εί δε ύμεις τάττετέ με ήγεισθαι, ούδεν προφασίζομαι την ηλικίαν, άλλη και άκμάζειν ήγοῦμαι ἐρύχειν ἀπ' ἐμαυτοῦ τὰ χαχά.

26. Ο μέν ταύτα έλεξεν, οἱ δε λοχαγοὶ, ἀχούσαντες ταῦτα ήγεισθαι έχέλευον απαντες. Πλην Απολλωνίδης τις ην βοιωτιάζων τη φωνη · ούτος δ είπεν δτι φλυαροίη δετις λέγοι άλλως πως σωτηρίας αν τυχεῖν ή βασιλέα πείσας, εἰ δύναιτο · καὶ αμα ήρχετο λέγειν τας απορίας 27. Ο μέντοι Ξενοφών μεταξύ ύπολαβών έλεξεν ώδε · 3 Ω θαυμασιώτατε άνθρωπε, σύ γε ούδ' όρων γιγνώσκεις ούδ' άχούων μέμνησαι. Έν ταύτω γε μέντοι ήσθα τούτοις ότε βασιλεύς, έπεὶ Κῦρος ἀπέθανε, μέγα φρονήσας ἐπὶ τούτω πέμπων ἐκέλευε παραδιδόναι τὰ ὅπλα. 28. Ἐπεὶ δὲ ἡμεῖς οὐ παραδόντες, ἀλλ' έξωπλισμένοι έλθόντες παρεσκηνήσαμεν αὐτῷ, τί οὐκ ἐποίησε πρέσβεις πέμπων και σπονδας αιτών και παρέχων τα έπιτήδεια, έςτε σπονδών έτυγεν ; 29. Έπει δ' αὐ στρατηγοί και λοχαγοί, ώςπερ δή σύ κελεύεις, είς λόγους αὐτοῖς άνευ ὅπλων ἦλθον πιστεύσαντες ταῖς σπονδαϊς, ού νῦν ἐχεϊνοι παιόμενοι, χεντούμενοι, ύβριζόμενοι, οὐδ άποθανεϊν οἱ τλήμονες δύνανται ; καὶ μάλ οἶμαι ἐρῶντες τούτου. α σύ πάντα είδως τούς μέν αμύνεσθαι κελεύοντας φλυαρεϊν φής, πείθειν δε πάλιν χελεύεις ζόντας. 30. Έμοι δε, ω άνδρες, δοχεί τόν ανθρωπον τούτον μήτε προςίεσθαι είς ταύτό ήμιν αύτοις άφελομένους τε την λοχαγίαν σχεύη άναθέντας ώς τοιούτω χοῆσθαι. Ούτος γαρ και την πατρίδα καταισχύνει και πασαν την Έλλάδα, δτι Έλλην ών τοιούτός έστιν.

31. Έντεῦθεν ὑπολαβών 'Αγασίας Στυμφάλιος εἰπεν 'Αλλὰ τούτω γε οὖτε τῆς Βοιωτίας προςήχει οὐδὲν οὖτε τῆς Έλλάδος παντάπασιν ἐπεὶ ἐγὼ αὐτὸν εἰδον ὥςπεο Αυδὸν ἀμφότερα τὰ ὦτα τετρυπημένον. 32. Καὶ εἰχεν οὕτως. Τοῦτον μὲν οὖν ἀπήλασαν οἱ ở ἄλλοι παρὰ τὰς τάξεις ἰόντες ὅπου μὲν στρατηγὸς σῶος εἶη τὸν στρατηγὸν παρεχάλουν · ὁπόθεν δὲ οἶχοιτο τὸν ὑποστρατηγόν ὅπου δ αὐ λοχαγὸς σῶος εἶη τὸν λοχαγόν. 33. Ἐπεὶ δὲ πάντες συνῆλθον, εἰς τὸ πρόσθεν τῶν ὅπλων ἐχαθέζοντο · χαὶ ἐγένοντο οἱ συνελθόντες στρατηγοὶ χαὶ λοχαγοὶ ἀμφὶ τοὺς ἑχατόν. ὅστε δὲ ταῦτα ἦν σχεδὸν μέσαι ἦσαν νύχτες. 34. Ἐνταῦθα Ἱερώνυμος Ηλεῖος πρεσβύτατος ῶν τῶν Προξένου λοχαγῶν ἦοχετο λέγειν ὦδε· Ημῖν, ὦ ἄνδρες στρατηγοὶ χαὶ λοχαγοὶ, ὁρῶσι τὰ παρόντα ἑδοξε χαὶ αὐτοῖς συνελθεῖν χαὶ ὑμᾶς παραχαλέσαι, ὅπως βουλευσαίμεθα εἶ τι δυναίμεθα ἀγαθόν. Λέξον δ', ἔφη, χαὶ σὺ, ὦ Ξενοφῶν, ἅπερ χαὶ πρὸς ἡμᾶς.

35. Έχ τούτου λέγει τάδε Ξενοφών · 'Αλλά ταῦτα μèr δη πάντες έπιστάμεθα ότι βασιλεύς και Τισσαφέρνης ούς μεν έδυνήθησαν συνειλήφασιν ήμῶν τοῦς δ άλλοις δηλον ὅτι ἐπιβουλεύουσιν, ὡς ἡν δύνωνται απολέσωσιν. Ημιν δέ γ' οίμαι πάντα ποιητέα ώς μήποτ έπι τοις βαρβάροι, γενώμεθα, άλλα μαλλον ην δυνώμεθα έκεινοι ¿og huir. 36. Eb roirvy ลิสเฮรลธปร อีรเ บนะเร rosoบrol อีหระร อีsol νῦν συνεληλύθατε μέγιστον έχετε καιρόν. Οἱ γὰρ στρατιῶται οῦ. τοι πάντες ποός ύμας αποβλέπουσι καν μεν ύμας δρώσιν αθυμούντας, πάντις κακοί έσυνται ήν δε ύμεις αυτοί τε παρασκευαζόμενοι φανεροί ήτε έπι τούς πολεμίους και τούς άλλους παρακαλήτε, εύ ίστε ότι έψονται ύμιν και πειράσονται μιμείσθαι. 37. Ίσως δέ τοι καί δίκαιόν έστιν ύμας διαφέρειν τι τούτων. ' Τμεϊς γάρ έστε στρατηγοί, ύμεις ταξίαργοι και λοχαγοί· και ότε είρήνη ην ύμεις אמו צַטָּין אמטו אמו דוגנו דסידטי להאבטיבאדבודבי אמו איטי דטויטי, באבו πόλεμός έστιν, άξιοῦν δει ύμας αὐτοὺς ἀμείνους τε τοῦ πλήθους είναι καί προβουλεύειν τούτων καί προπονεϊν, ήν που δέη. 38. Καί τῦν πρῶτον μέν οιομαι αν ύμας μέγα όνησαι το στράτευμα, εί έπιμεληθείητε όπως άντι τῶν ἀπολωλότων ὡς τάχιστα στρατηγοί καὶ λοχαγοὶ ἀντικατασταθῶσιν. "Ανευ γὰρ ἀρχόντων οὐδὲν ἂν οὅτκ καλὸν οῦτε ἀγαθὸν γένοιτο, ὡς μὲν συνελόντι εἰπεῖν ƒοὐδαμοῦ· ἐs δε δη τοις πολεμικοις παντάπασιν./ Η μεν γαρ ενταξία σώζει δοχεϊ, ή δε αταξία πολλούς ήδη απολώλεχεν-289. Έπειδαν δε χαταστήσησθε τοὺς ἄργοντας ὅσους δεῖ, ἢν χαὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας συλλέγητε και παραθαβούνητε, οίμαι αν ύμας πάνυ έν καιοφ ποιήσαι. 40. Νύν μέν γαρ ίσως και ύμεις αισθάνεσθε ώς άθύμως μέν ήλθον έπι τα δπλα, άθύμως δέ πρός τας φυλακάς. שברב סטידש אב באלאדשא סיא סולע ס דו מי דוב אסאסמודס מטדסוב בודב דיκτός δέοι τι είτε και ήμέρας. 41. "Ην δέ τις αύτῶν τρέψη τας γνώμας, ώς μή τοῦτο μόνον ἐννοῶνται τί πείσονται ἀλλά καὶ τί ποιήσουσι, πολύ εύθυμότεροι έσονται. 42. Ἐπίστασθε γὰρ δήπου ότι ούτε πληθός έστιν ούτε ίσχύς ή έν τῷ πολέμω τὰς νίκας ποιούσα · άλλ όπότεροι αν σύν τοις θεοις ταις ψυχαις έδοωμενέστεροι ίωσιν έπι τούς πολεμίους, τούτους ώς έπι το πολύ οι έναντίοι ου δέχονται. 43. Έντεθύμημαι δ' έγωγε, ω άνδρες, και τοῦτο ὅτι όπόσοι μέν μαστεύουσι ζην έκ παντός τρόπου έν τοῖς πολεμικοῖς, οῦτοι μέν καχώς τε χαί αίσγρως ώς έπι το πολύ άποθνήσχουσιν . όπόσοι δέ τόν μέν θάνατον έγνώχασι πασιχοινόν είναι χαι άναγχαῖον άνθρώποις, περί δέ τοῦ χαλῶς ἀποθνήσχειν ἀγωνίζονται, τούτους ὁρῶ μᾶλλόν πως είς τό γηρας άφικτουμέτους, καί, έως ατ ζωσιτ, εύδαιμοτέστερον διάγοντας. 44. Α και ήμας δει νυν καταμαθόντας, έν τοιούτφ γάρ καιρῷ ἐσμέν, αὐτούς τε ἄνδρας ἀγαθούς είναι καὶ τοὺς άλλους παρακαλείν. Ο μέν ταῦτ' εἰπών ἐπαύσατο.

45. Μετὰ δὲ τοῦτον εἶπε Χειρίσοφος 'Αλλὰ πρόσθεν μὲν, δ Ξενοφῶν, τοσοῦτον μόνον σε ἐγίγνωσχον ὅσον ἥχουον 'Αθηναϊον είναι · νῖν δὲ χαὶ ἐπαινῶ σε, ἐφ'.οίς λέγεις τε χαὶ πράττεις χαὶ βουλοίμην ἂν ὅτι πλείστους είναι τοιούτους · χοινὸν γὰρ ἂν εἶη τὸ ἀγαθόν. 46. Καὶ νῦν, ἔφη, μὴ μέλλωμεν, ὦ ἄνδρες, ἀλλ' ἀπελθόντες ἦδη αἱρεῖσθε οἱ δεόμενοι ἅρχοντας, χαὶ ἐλόμενοι ἥχετε εἰς τὸ μέσον τοῦ στρατοπέδου καὶ τοὺς αἰρεθέντας ἄγετε · ἔπειτα ἐχεῖ συγχαλοῦμεν τοὺς ἅλλους στρατιώτας · παρέστω δ΄ ἡμῖν, ἔφη, χαὶ Τολμίδης ὁ χήρυξ. 47. Καὶ ἅμα ταῦτα εἰπῶν ἀνέστη, ὡς μὴ μέλλοιτο ἀλλὰ περαίνοιτο τὰ δίοντα. Ἐκ τούτου ἡρέθησαν ἅρχοντες ἀπτὶ μὲν Κλεάρχου Τιμασίων Δαρδανεὺς, ἀπτὶ δὲ Σωχράτους Ξανθικλῆς ᾿Αγαιὸς, ἀπτὶ δὲ ᾿Αγίου Κλεάνωρ ᾿Αριὰς. άrτὶ δὲ Μένωνος Φιλήσιος Άχαιὸς, ἀrτὶ δὲ Προξένου Ξενοφῶν ᾿Αθηναῖος.

CAP. II.

1. Επεί δὲ ὕρηντο, ἡμέρα τε σχεδὸν ὑπέφαικε καὶ εἰς τὸ μέσον ἡκον οἱ ἄρχοντες, καὶ ἕδοξεν αὐτοῖς προφύλακας καταστήσαντας συγ-καλεῖν τοὺς στρατιώτας. Ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ ἄλλοι στρατιῶται συνῆλθον, ἀνέστη πρῶτον μὲν Χειρίσοφος ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ ἕλεξεν ῶδε· 2. ⅔ ἅνδρες στρατιῶται, χαλεπὰ μὲν τὰ παρόντα, ὁπότε ἀνδρῶν στρατηγῶν τοιούτων στερόμεθα καὶ λοχαγῶν καὶ στρατιω-τῶν· πρὸς ὅ ἔτι καὶ οἱ ἀμφὶ 'Λριαῖον οἱ πρόσθεν σύμμαχοι ὅντες προδεδώκασιν ἡμῶς. 3. Ὅμως δὲ δεῖ ἐκ τῶν παρόντων ἄνδρας ἀγαθούς τε ἐλθεῖν καὶ μὴ ὑφίεσθαι, ἀλλὰ πειρᾶσθαι ὅπως ῆν μὲν δυνώμεθα καλῶς κικῶντες σωζώμεθα· εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ καλῶς γε ἀποθνήσκωμεν, ὑποχείριοι δὲ μήποτε γενώμεθα ζῶντες τοῖς πολεμίοις. Οἰομαι γὰρ ἂν ἡμῶς τοιαῦτα παθεῖν οἶα τοὺς ἐχθροὺς οἱ Θεοὶ ποιήσειαν. Δε

4. Ἐπὶ τούτῷ Κλεάνωρ ἘΟρχομένιος ἀνέστη καὶ ἕλεξεν ώδε. 'Αλλ' όρᾶτε μέν, ὦ άνδρες, την βασιλέως ἐπιορχίαν καὶ ἀσέβειαν • όρατε δε την Τισσαφέρνους απιστίαν, όςτις λέγων ώς γείτων τε είη της Έλλάδος και περί πλείστου αν ποιήσαιτο σωσαι ήμας, καί έπι τούτοις αύτος όμόσας ήμιν, αύτος δεξιάς δούς, αυτός έξαπατήσας συνέλαβε τοὺς στρατηγοὺς, καὶ οὐδὲ Δία Ξένιον ἡδέσθη, ἀλλὰ, Κλεάρχω και όμοτράπεζος γενόμενος (αυτοίς τούτοις) έξαπατήσας τούς ανδρας απολώλεκεν. , 5. 'Αριαΐος δε, δν ήμεις ήθελομεν βασιλέα χαθιστάναι, χαὶ ἐδώχαμεν χαὶ ἐλάβομεν πιστὰ μὴ προδώσειν άλλήλους, και ούτος ούτε τους θεούς δείσας ούτε Κύρον τον τεθνηκότα αίδεσθείς, τιμώμενος μάλιστα ύπό Κύρου ζῶντος νῦν πρός τούς έχείνου έχθίστους άποστας ήμας τούς Κύρου φίλους χαχῶς ποιείν πειράται. 6. Άλλά τούτους μέν οι θεοι άποτίσαιντο. ήμας δε δει ταύτα όρωντας μήποτε έξαπατηθηναι έτι ύπο τούτων, άλλά μαχομένους ώς αν δυνώμεθα χράτιστα τουτο ό τι αν δοχή τοις θεοις πάσγειν.

7. Έκ τούτου Ξενοφών ανίσταται έσταλμένος έπι πόλεμον ώς

;*

έδύνατο κάλλιστα νομίζων, είτε νίκην διδυϊεν οἱ θεοὶ, τὸν κάλλι στον χόσμον τῷ νιχαν πρέπειν · είτε τελευταν δέοι, όρθῶς έχειν τῶ» καλλίστων έαυτον άξιώσαντα έν τούτοις της τελευτης τυγγάνειν. του λόγου δε πργετο ώδε. 8. Την μεν των βαρβάρων επιορχίαν τε και απιστίαν λέγει Κλεάνωρ, επίστασθε δε και ύμεις οίμαι. Εί μέν ούν βουλευόμεθα πάλιν αύτοις δια φιλίας ίέναι, ανάγκη ήμας πολλήν άθυμίαν έγειν, όρῶντας και τοὺς στρατηγοὺς, οι δια πίστεως αύτοις έαυτους ένεγείρισαν, οία πεπόνθασιν εί μέντοι διανοούμεθα σύν τοις όπλοις ών τε πεποιήχασι δίχην έπιθειναι αύτοις χαί το λοιπόν διά παντός πολέμου αύτοις ίέναι, σύν τοις θεοις πολλαί ήμιν και καλαι έλπίδες είσι σωτηρίας. 9. Τοῦτο δὲ λέγοντος αύτοῦ πτάρνυταί τις · ἀχούσαντες δὲ οἱ στρατιῶται πάντες μιῷ όρμη προςεχύνησαν τον θεόν. Καί Ξενοφών είπε Δοχεί μοι, ώ άνδρες, έπει περί σωτηρίας ήμων λεγόντων οίωνος του Διός του Σωτήρος έφάνη, εύξασθαι τῷ θεῷ τούτο θύσειν σωτήρια όπου αν πρώτον είς φιλίαν χώραν άφιχώμεθα. συνεπεύξασθαι δε χαί τοῖς άλλοις θεοίς θύσειν κατά δύναμιν. Καί ότω δοκεί ταῦτ, ἔφη, άνατεινάτω την χείρα. Και άνέτειναν απαντες. Έκ τούτου εύζαντο καί έπαιώνισαν. Έπει δε τα των θεων καλώς είγεν, ήργετο πάλιν ώδε.

10. 'Ετύγχανον λέγων, ότι πολλαί και καλαί έλπίδες ήμιν είεν σωτηρίας. Πρωτον μεν γάρ ήμεις μεν έμπεδούμεν τους των θεών δοχους, οί δε πολέμιοι έπιωρχήχασί τε χαι τας σπονδάς χαι τους δρχους λελύχασις. Ούτω δ' έγόντων είχος τοις μέν πολεμίοις έναντίους είναι τούς θεούς, ήμιν δε συμμάγους, οίπεο ιχανοί είσι χαί τούς μεγάλους ταγύ μικρούς ποιείν και τούς μικρούς καν έν δεινοίς ώσι, σώζειν εύπετως, όταν βούλωνται. 11. "Επειτα δέ, (άγαμνήσω γαρ ύμας και τους των προγόνων των ήμετέρων κινδύνους, ίνα είδητε ώς άγαθοϊς τε ύμιν προςήκει είναι σώζονταί τε σύν τοις θεοίς και έκ πάνυ δεινών οι άγαθοί ·) έλθόντων μεν γάρ Περσών και τῶν σύν αύτοις παμπληθεί στόλο ώς άφανιούντων αύθις τὰς Άθήvas, บ่ทบอรก็หลเ 'aบรอกีร 'AOnvaioi รองแท่ธลหระร, ยังเมกธลห สบรอบ์ร. 12. Καὶ εὐξάμενοι τῆ Αρτέμιδι ὑπόσους αν κατακάνοιεν τῶν πολεμίων τοσαύτας γιμαίρας καταθύσειν τη θεώ, έπει ούκ είγον ίχανας εύρειν, έδοξεν αύτοις κατ ένιαυτόν πενταχοσίας θύειν · καί έτι και ντη αποθύουσιης 13 Επειτα ότε Ξέρξης υστερον αγείρας 12

66

την άναρίθμητον στρατιάν ήλθεν έπι την Ελλάδα, και τότε ένίκων οί ήμέτεροι πρόγονοι τούς τούτων προγόνους και κατά γην και κατὰ θάλατταν. 'Ων έστι μέν τεχμήρια όραν τα τρόπαια, μέγιστον δε μαρτύριον ή έλευθερία των πόλεων έν αίς ύμεις έγένεσθε καί έτράφητε · ούδένα γαρ ανθρωπον δεσπότην άλλα τους θεούς προςκυνείτε. Τοιούτων μέν έστε προγόνων. 14. Ού μέν δη τουτό γε έρῶ ὡς ὑμεῖς καταισχύνετε αὐτούς ἀλλ' οῦπω πολλαὶ ἡμέραι ἀφ ού αντιταξύμενοι τούτοις τοις έκείνων έκγόνοις πολλαπλασίους ύμων αύτων ένικατε σύν τοις θεοις. 15. Και τότε μέν δη περι της Κύρου βασιλείας άνδρες ήτε άγαθοί · νυν δ' όπότε περί της ύμετέρας σωτηρίας ό τιγών έστι πολύ δήπου ύμας προςήχει χαί άμείνονας και προθυμοτέρους είναι. 16. 'Αλλά μην και θαδόαλεωτέρους νῦν πρέπει είναι πρός τοὺς πολεμίους. Τότε μέν γὰρ απειροι όντες αύτων τό τε πληθος αμετρον δρώντες, όμως ετολμήσατε σύν τῷ πατρίφ φρονήματι ἰέναι εἰς αὐτούς • νῦν 8, ὅπότε καὶ πειραν ήδη έγετε αύτων ότι θέλουσι και πολλαπλάσιοι όντες μη δέχεσθαι ύμας, τί έτι ύμιν προςήχει τούτους φοβείσθαι / 27. Μηδέ μέντοι τοῦτο μεῖον δόξητε έχειν εἰ οἱ Κυρεῖοι πρόσθεν σὺν ἡμῖν דמדדטעביסו יעי משבסדאאמסוי לדו אמף סטידסו אמאוסילה בוסו דשי ששי ήμων ήττημέτων έφευγον γουν πρός έχείνους χαταλιπόντες ήμας. Τούς δε έθελοντας φυγής άρχειν πολύ κρειττον σύν τοις πολεμίοις ταττομένους η έν τη ημετέρα τάξει όραν. 18. Εί δέ τις αὐ ὑμῶν άθυμει ότι ήμιν μέν ούκ είσιν ίππεις, τοις δε πολεμίοις πολλοί πάρεισιν, ένθυμήθητε ότι οἱ μύριοι ἱππεῖς οὐδεν άλλο η μύριοι είσιν άνθρωποι . ύπό μέν γάρ ίππου έν μάχη ούδείς πώποτε ούτε δηγθείς ούτε λακτισθείς απέθανεν οί δ' ανδρες είσιν οι ποιούντες ο τι αν έν ταις μάχαις γίγνηται. 19. Οὐκοῦν τῶν γε ἱππέων πολύ ἡμεῖς έπ' ἀσφαλεστέρου ἀχήματος)ἐσμέν · οἱ μὲν γὰρ ἐφ' ἶππων χρέμανται Φοβούμενοι ούχ ήμας μόνον άλλα και το καταπεσείν, ήμεις δ έπι τῆς γῆς βεβηκότες πολύ μέν ἰσχυρότερον παίσομεν ην τις προςίη, πολύ δ έτι μαλλον ότου αν βουλώμεθα τευξόμεθα. Ένὶ μόνα προέχουσιν οι ίππεῖς ήμᾶς φεύγειν αυτοῖς ἀσφαλέστερόν έστιν η ήμιν. 20. Εί δε δή τας μεν μάχας θαφόειτε, ότι δ' ούκετι ήμιν Τισσαφέρνης ήγήσεται οὐδε βασιλεύς ἀγορὰν παρέξει, τοῦτο ἄχθεσθε, σκέψασθε πότερον κρεϊττον Τισσαφέρνην ήγεμόνα έχειν, δς έπιβουλεύων ήμιτ φανερός έστιν, η ούς αν ήμεις άνδρας λαβόντες

ήγεισθαι κελεύωμεν · οι είσονται ότι ην τι περί ήμας άμαρτάνωσι, περί τὰς ἑαυτῶν ψυγὰς καὶ τὰ σώματα ἁμαρτάνουσι. 21. Τὰ δ έπιτήδεια πότερον ώνεισθαι χρείττον έχ της άγορας ής ούτοι παρείγον μιχρά μέτρα πολλού άργυρίου, μηδέ τούτο έτι έγοντας, ή αύτους λαμβάνειν, ήνπερ χρατωμεν, μέτρο χρωμένους όπόσο αν έχαστος βούληται; 22. Εί δε ταῦτα μεν γιγνώσκετε ὅτι κρείττονα, τούς δέ ποταμούς απορον νομίζετε είναι και μεγάλως ήγεισθε έξαπατηθηναι διαβάντες, σχέψασθε εί άρα τουτο χαί μωρότατον πεποιήχασιν οί βάρβαροι. Πάντες μέν γαρ οί ποταμοί, ην καί πρόσω των πηγών αποροι ωσι, προϊούσι πρός τὰς πηγὰς διαβατοί γίγνονται οὐδὲ τὸ γόνυ βρέχοντες. 23. Εἰ δὲ μήθ οἱ ποταμοὶ διοίσουσινήγεμών τε μηδείς ήμιν φανείται, ούδ ως ήμιν γε άθυμητέον. Επιστάμεθα γαο Μυσούς, ούς ούκ αν ήμων φαίημεν βελτίους είκαι, οι βασιλέως άκοντος έν τη βασιλέως χώρα πολλάς τε και μεγάλας καί εὐδαίμονας πόλεις οἰκοῦσιν · ἐπιστάμεθα δὲ Πεισίδας ὡςαύτως · Αυχάονας δε και αυτοί είδομεν ότι, έν τοις πεδίοις τα έρυμνα καταλαβόντες την τούτου γώραν καρποῦνται 224. Και ήμας δ ἂν φαίην έγωγε χρηναι μήπω φανερούς είναι οικαδε ώρμημένους, άλλα κατασκευάζεσθαι ώς αύτοῦ που οἰκήσοντας. Οἶδα γαρ ὅτι και Μυσοίς βασιλεύς πολλούς μεν ήγεμόνας αν δοίη, πολλούς δ αν ψμήρους) του αδόλως έκπέμυρειν, και όδοποιήσειε γ αν αι τοις και εί συν τεθρίπποις βούλοιντο απιέναι. Και ήμιν γ' αν οίδ' ότι (τριςάσμενος) ταῦτα ἐποίει, εἰ ἑώρα ἡμᾶς μένειν παρασκευαζομένους. 25. 'Αλλά γάρ δέδοικα μή αν απαξ μάθωμεν άργοι ζην και έν άφθόνοις βιοτεύειν, καί Μήδων δε και Περσών καλαϊς κατ μεγάλαις γυναιξί και παρθένοις όμιλεϊν, μη ωςπερ οι λωτοφάγοι επιλαθώμεθα της οίχαδε όδου. 26. Δυχεί ούν μοι είχος χαι δίχαιον είναι πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ πρὸς τοὺς οἰκείους πειρᾶσθαι ἀφικνεῖσθαι και έπιδείξαι τοις Ελλησιν ότι έκόντες πένονται, έξον αύτοις τους νυν οίχοι αχλήρους πολιτεύοντας ένθάδε χομισαμένους πλουσίους όραν. 'Αλλά γάρ, δ άνδρες, πάντα ταῦτα τάγαθὰ δηλον ὅτι τῶν χρατούντων έστί. 27. Τοῦτο δη δει λέγειν πῶς ἂν πορευοίμεθά τε ὡς άσφαλέστατα καὶ, εἰ μάχεσθαι δέοι, ὡς κράτιστα μαχοίμεθα. Πρῶτον μέν τοίνυν, έφη, δοχεί μοι καταχαύσαι τὰς ἁμάξας, ἃς έγομεν. ίνα μή τὰ ζεύγη ήμῶν στρατηγη, άλλὰ πορευώμεθα ὅπη ἂν τη στρατιά συμφέρη · έπειτα και τας σκηνάς συγκατακαύσαι. Αύται

γάρ αὐ ὄχλον μέν παρέχουσιν άγειν, συνωφελοῦσι δὲ οὐδὲν οῦτε εἰς דט עמצבסטמו סעד בוֹב דט דמ בחודה לבום בצבוי. 28. "בדו לב אמו דשי מאλων σχευῶν τὰ περιττὰ ἀπαλλάζωμεν πλην ὅσα πολέμου ἕνεχεν η σίτων η ποτων έχομεν. ίνα ώς πλεϊστοι μέν ήμων έν τοις δπλοις ώσιν, ώς έλάγιστοι δε σχευοφορώσι. Κρατουμένων μεν γαρ έπίστασθε ότι πάντα άλλότρια. ήν δε χρατώμεν, και τους πολεμίους δει σχευοφόρους ήμετέρους νομίζειν. 29. Λοιπόν μοι είπειν όπερ καὶ μέγιστον νομίζω είναι. ΄Ορᾶτε γὰρ καὶ τοὺς πολεμίους ὅτι οὖ πρόσθεν έξενεγχειν έτόλμησαν πρός ήμας πόλεμον πρίν τούς στρατηγούς ήμῶν συνέλαβον, νομίζοντες όντων μέν τῶν ἀρχόντων καί ήμῶν πειθομένων ίχανοὺς είναι ήμᾶς περιγενέσθαι τῷ πολέμφ. λαβόντες δε τους άργοντας άναργία αν και άταξία ενόμιζον ήμας άπολέσθαι. 30. Δεϊ οὖν πολύ μὲν τοὺς άρχοντας ἐπιμελεστέρους γενέσθαι τούς νῦν τῶν πρόσθεν, πολύ δὲ τοὺς ἀρχομένους εὐταπτοτέρους και πειθομένους μαλλον τοις άργουσι vur η πρόσθεν. 31. "Ην δέ τις απειθη, ην ψηφίσησθε τόν αεί ύμων έντυγγάνοντα σύν τω άργοντι χολάζειν, ούτως οι πολέμιοι πλείστον έψευσμένοι έσονται · τῆδε γὰρ τῆ ἡμέρα μυρίους ὄψονται ἀνθ' ἐνὸς Κλεάργους τούς ούδ' ένι έπιτρέψοντας χαχώ είναι. 32. 'Αλλά γάρ χαί/περαίνειν) ήδη ώρα · ίσως γάρ οι πολέμιοι αυτίχα παρέσονται. Οτω ούν ταύτα δαχεί χαλώς έγειν, έπιχυρωσάτω ώς τάχιστα, ίνα έργω περαίνηται. Εί δέ τι άλλο βέλτιον η ταύτη, τολμάτω και ό ίδιώτης διδάσχειν · πάντες γαρ χοινής σωτηρίας δεόμεθα.

33. Μετὰ ταῦτα Χειρίσοφος εἶπεν 'Λλλ' εἰ μέν τινος ἄλλου δεῦ πρὸς τούτοις οἶς εἶπε Ξενοφῶν, καὶ αὐτίκα ἐξέσται ποιεῖν ' α δὲ νῦν εἴρηκε δοκεῖ μοι ὡς τάχιστα ψηφίσασθαι ἄριστον εἶναι ' καὶ ὅτφ δοκεῖ ταῦτα, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα. 'Ανέτειναν ἅπαντες. 34. 'Αναστὰς δὲ πάλιν εἶπε Ξενοφῶν ' Ω ἄνδρες ἀκούσατε ῶν προςδεῖν/δοκεῖ μοι. Δήλον ὅτι πορεύεσθαι ἡμᾶς δεῖ ὅπου ἕζομεν τὰ ἐπιτήδεια. 'Ακούω δὲ, κώμας εἶναι καλὰς οὐ πλεῖον εἶκοι σταδίων ἀπεχούσας. 35. Οὐκ ἂν οὖν θαυμάζοιμι εἰ οἱ πολέμιοι, ὅςπερ οἱ δειλοὶ κύνες τοὺς μὲν παριόντας διώκουσί τε καὶ δάκτουσιν ἢν δύνωνται, τοὺς δὲ διώκοντας φεύγουσιν, εἰ καὶ οὖτοι ἡμῶν ἀπιοῦσιν ἐπακολουθοῖεν. 36. 'Ισως οὖν ἀσφαλέστερον ἡμῶν πορεύεσθαι πλαίσιον ποιησαμένους τῶν ὅπλων, ἵνα τὰ σκευοφόρα καὶ ὁ πολὺς ὅχλος ἐν ἀσφαλεστέρφ ἦ. Εἰ οὖν νῦν ἀποδειχθείη τίνα

La spect a stilling

χρη ήγεῖσθαι τοῦ πλαισίου καὶ τὰ πρόσθεν κοσμεῖν καὶ τίνας ἐπι τῶν πλευρῶν έκατέρων είναι τίνας δ' όπισθοφυλακεϊν, οὐκ αν όπότε οἱ πολέμιοι έλθοιεν βουλεύεσθαι ήμᾶς δέοι, ἀλλὰ χρώμεθ αν εὐθὺς τοῖς τεταγμένοις 237. Εἰ μὲν οἶν άλλος τις βέλτιον ὁρῷ, άλλως έχέτω · εί δε μή, Χειρίσοφος μεν ήγοιτο έπειδή και Λακεδαιμόνιός έστι των δε πλευρών έχατέρων δύο των πρεσβυτάτων στρατηγώ έπιμελοίσθην · όπισθοφυλαχώμεν δε ήμεις οι νεώτατοι έγώ τε καί Τιμασίων το νυν είναι. 38. Το δε λοιπον πειρώμενοι ταύτης της τάξεως, βουλευσόμεθα ο τι αν αεί χράτιστον δοχοίη είναι. Εί δέ τις άλλο όρα βέλτιον, λεξάτω. 'Επεί δε ούδεις άντέλεγεν, είπεν Οτω δοκεί ταῦτα, ἀνατεινάτω την γείρα. 39. "Εδοξε ταῦτα. Νῦν τοίνυν, ἔφη, ἀπιόντας ποιεῖν δεῖ τὰ δεδογμένα · καὶ δςτις τε ύμων τούς οίχείους έπιθυμει ίδειν, μεμνήσθω ανήρ αγαθός είναι · ού γάρ έστιν άλλως τούτου τυγείν · δστις τη ζην έπιθυμεί, πειράσθω νιχαν. των μέν γάρ νιχώντων τό χαταχαίνειν, των δέ ήττωμένων το αποθνήσκειν έστί. Και εί τις δε γρημάτων έπιθυμεϊ, χρατεϊν πειράσθω. των γάρ νιχώντων έστι χαι τα έαυτων σώζειν καί τὰ τῶν ήττωμένων λαμβάνειν.

CAP. III.

1. Τούτων λεγθέντων ανέστησαν και απελθόντες κατέκαιον τὰς ἁμάξας καὶ τὰς σκηνάς : τῶν δὲ περιττῶν ὅτου μὲν δέοιτό τις μετεδίδοσαν άλλήλοις, τὰ δὲ άλλα εἰς τὸ πῦρ ἐἰῥίπτουν. Ταῦτα ποιήσαντες ήριστοποιούντο. Αριστοποιουμένων δε αυτών έρχεται Μιθριδάτης σύν ίππεῦσιν ώς τριάχοντα, καὶ καλεσάμενος τοὺς στρατηγούς είς έπήχοον λέγει ώδε · 2. Έγω, ω ανδρες Ελληνες, χαί Κύρφ πιστός ήν, ώς ύμεις επίστασθε, και νυν ύμιν εύνους καί ένθάδε είμι σύν πολλῷ φόβω διάγων. Εί οἶν όρώην ύμᾶς σωτήριόν τι βουλευομένους, έλθοιμι αν πρός ύμας και τούς θεράποντας πάντας έγων. Λέξατε ουν πρός με τί έν νῷ έγετε ώς πρός φίλον τε καί εύνουν καί βουλόμενον κοινή σύν ύμιν τόν στόλον ποιείσθαι. 3. Βουλευομένοις τοῖς στρατηγοῖς έδοξεν ἀποχρίνασθαι τάδε · (xaì έλεγε Χειρίσοφος ·) Ήμιν δοχει, εἰ μέν τις ἐῷ ἡμῶς άπιέναι οίκαδε, διαπορεύεσθαι την χώραν ώς αν δυνώμεθα άσινέστατα · η ν δέ τις ήμας της όδοῦ ἀποκωλύη, διαπολεμεϊν τούτο ώς

αν δυνώμεθα χράτιστα. 4. 'Εχ τούτου ἐπειρατο Μιθριδάτης διδάσχειν ώς απορον είη βασιλέως αχοντος σωθηναι. "Ενθα δη έγιγνώσχετο ότι ὑπόπεμπτος είη καὶ γὰρ τῶν Τισσαφέρνους τις οἰκείων παρηχολούθει πίστεως ἕνεχα. 5. Καὶ ἐχ τούτου ἐδόχει τοῖς στρατηγοῖς βέλτιον είναι δόγμα ποιήσασθαι τὸν πόλεμον ἀχήρυχτον είναι ἕςτε ἐν τῆ πολεμία είεν (διέφθέίρον) ἀρ προσιόντες τοὺς στρατιώτας, χαὶ ἕνα γε λοχαγὸν διέφθειραν Νίχαρχον 'Αρχάδα καὶ ῷχετο ἀπιών νυχτὸς σὺν ἀνθρώποις ὡς εἶκοσι.

6. Μετά ταῦτα ἀριστήσαντες χαὶ διαβάντες τὸν Ζάβατον ποταμόν έπορεύοντο τεταγμένοι τὰ ὑποζύγια καὶ τὸν ὄχλον ἐν μέσφ έγοντες. Ού πολύ δε προεληλυθότων αύτῶν έπιφαίνεται πάλιν ό Μιθριδάτης, ίππέας έχων ώς διαχοσίους χαι τοξότας χαι σφενδονήτας ώς τετραχοσίους μάλα έλαφρούς χαὶ εὐζώνους. 7. Kai προςήει μέν ώς φίλος ών πρός τούς Ελληνας έπει δε έγγυς έγένετο, έξαπίνης οι μέν αύτων έτόξευον και ίππεις και πεζοι, οι δ' έσφενδόνων και έτίτρωσκον. Οι δ' όπισθοφύλακες των Ελλήνων έπασχον μέν κακῶς, ἀντεποίουν δὲ οὐδέν · οἶ τε γὰρ Κρῆτες βραχύτερα τῶν Περσῶν ἐτόξευον καὶ ἅμα ψιλοὶ ὅντες εἶσω τῶν ὅπλων κατεκέκλειντο · οί τε ακοντισταί βραγύτερα ήκόντιζον, η ώς έξικνείσθαι των σφενδονητών. 8. Έχ τούτου Ξενοφώντι έδόχει διωχτέον είναι χαί έδίωχον των τε όπλιτων χαι των πελταστών οι έτυγον συν αυτφ όπισθοφυλαχούντες · διώχοντες δε ούδενα χατελάμβανον των πολεμίων. 9. Ούτε γαρ ίππεις ήσαν τοις Ελλησιν ούτε οι πεζοι τους πεζούς έχ πολλού ωεύγοντας έδύναντο χαταλαμβάνειν έν όλίγφ χωρίφ πολύ γάρ σύχ ολόν τε ην άπό τοῦ άλλου στρατεύματος διώχειν. 10. Οἱ δὲ βάρβαροι ἱππεῖς χαὶ φεύγοντες ἅμα ἐτίτρωσχον είς τουπισθεν τοξεύοντες από των ίππων . όπόσον δε προδιώξειαν οί Έλληνες, τοσούτον πάλιν έπαναχωρεϊν μαχομένους έδει. 11. [•]Ωςτε της ήμέρας όλης διηλθον ου πλέον πέντε και είκοσι σταδίων, άλλά δείλης άφίκοντο είς τάς κώμας. "Ενθα δή πάλιν άθυμία ήν. Καὶ Χειρίσυφος καὶ οἱ πρεσβύτατοι τῶν στρατηγῶν Ξενοφῶντα ήτιώντο ότι έδίωχεν άπό της φάλαγγος και αυτός τε έχινδύνευε και τούς πολεμίους ούδεν μαλλον εδύνατο βλάπτειν.

12. 'Ακούσας δε ό Ξενοφῶν έλεγεν ὅτι ὀρθῶς ἡτιῶντο καὶ αὐτὸ τὸ ἔργον αὐτοῖς μαρτυροίη. 'Αλλ' ἐγὼ, ἔφη, ἡναγκάσθην διώκειν, ἐπειδὴ ἑώρων ἡμᾶς ἐν τῷ μένειν κακῶς μεν πάσχοντας, ἀντιποιείν δ' ούδεν δυναμένους. 13. Έπειδη δε έδιώχομεν, άληθη, έφη, ύμεις λέγετε καχώς μέν γάρ ποιειν ούδεν μαλλον έδυνάμεθα τούς πολεμίους, άνεγωρουμεν δε πάνυ γαλεπώς. 14. Τοις ούν θεοις χάρις ὅτι οὐ σὺν πολλη ζώμη ἀλλὰ σὺν ὀλίγοις ἦλθον. ὡςτε βλάψαι μέν μη μεγάλα, δηλώσαι δέ, ών δεόμεθα. 15. Νύν γαρ οι μέν πολέμιοι τοξεύουσι και σφενδονώσιν όσον ούτε οι Κρητες αντιτοξεύειν δύνανται ούτε οι έχ γειρός βάλλοντες έξιχνεισθαι . Εταν δέ αύτούς διώχωμεν, πολύ μεν ούχ οίόν τε χωρίον από τοῦ στρατεύματος διώχειν, έν όλίγφ δε ούδ εί ταγύς είη πεζός πεζόν αν διώχων χαταλάβοι έχ τόξου δύματος. 16. Ημεῖς οἶν εί μέλλομεν τούτους είργειν ώςτε μη δύνασθαι βλάπτειν ήμας πορευομέ. νους, σφενδονητών τε την ταγίστην δει και ιππέων. Ακούω δ είναι έν τῷ στρατεύματι ήμῶν 'Ροδίους, ών τοὺς πολλούς φασιν έπίστασθαι σφενδονάν, και το βέλος αύτων και διπλάσιον πέρεσθαι τῶν Περσιχῶν σφενδονῶν. 17. Ἐχεῖναι γάρ, διὰ τὸ γειροπληθέσι τοις λίθοις σφενδοναν έπι βραχύ έξιχνουνται. οί δέ γε Ρόδιοι καί ταις μολυβδίσιν επίστανται γρησθαι. 18 "Ην ουν αυτών επισχεψώμεθα τίνες πέπανται σφενδόνας, χαί τούτων τῷ μέν δῶμεν αὐτῶν ἀργύριον, τῷ δὲ άλλας πλέχειν ἐθέλοντι άλλο ἀργύριον דבאשעבר לאמן דש סקברלסימי לדדבדמאעויים לטלאסידו מאאחי דוים άτέλειαν εύρίσχωμεν, ίσως τινές φανούνται ίχανοι ήμας ώφελειν. 19. Ορώ δε και ίππους όντας έν τῷ στρατεύματι, τους μέν τινας παρ' έμοι, τούς δε τῷ Κλεάργω καταλελειμμένους · πολλούς δε καί άλλους αίγμαλώτους σκευοφορούντας. Αν ούν τούτους πάντας έχλέξαντες σχευοφόρα μέν αντιδώμεν, τούς δε ίππους είς ίππέας χατασχευάσωμεν, ίσως χαὶ οῦτοί τι τοὺς φεύγοντας ἀνιάσουσιν. 20. Έδοξε ταῦτα καὶ ταύτης τῆς νυχτὸς σφενδονῆται μèr eig διαχοσίους έγένοντο, ίπποι δε και ίππεις έδοκιμάσθησαν τη ύστεραία είς πεντήχοντα, χαί στολάδες χαί θώραχες αύτοις έπορίσθησαν. καὶ ἶππαργος δὲ ἐπεστάθη Λύκιος ὁ Πολυστράτου Άθηταῖος.

CAP. IV.

 Μείναντες δὲ ταύτην τὴν ἡμέραν τῷ άλλη ἐπορεύοντο πρωïaίτερον ἀναστάντες · χαράδραν γὰρ αὐτοὺς ἔδει διαβῆναι ἐφ ή ἐφοβοῦντο μὴ ἐπιθοῖντο αὐτοῖς διαβαίνουσιν οἱ πολέμιοι. βεβηχόσι δε αυτοῖς πάλιν φαίνεται ὁ Μιθριδάτης, έχων ἱππέας χιλίους, τοξότας δε και σφενδονήτας είς τετρακιςχιλίους. τοσούτους γὰρ ήτησε Τισσαφέρνην καὶ ἕλαβεν, ὑποσχόμενος ἂν τούτους λάβη παραδώσειν αὐτῷ τοὺς Ελληνας, καταφρονήσας, ότι έν τη πρόσθεν προςβολη όλίγους έγων έπαθε μέν ούδέν, πολλά δε κακά ενόμιζε ποιησαι. 3. Έπει δε οι Ελληνες διαβεβηκότες άπείχον της χαράδρας όσον όκτω σταδίους, διέβαινε και ό Μιθριδάτης έχων την δύναμιν. Παρήγγελτο δε των τε πελταστών ούς έδει διώχειν χαί των όπλιτων, χαί τοις ίππευσιν είρητο θαφόουσι διώκειν, ώς έφεψομένης ίκανης δυνάμεως. 4. Έπει δε ό Μιθριδάτης κατειλήφει, και ήδη σφενδόναι και τοξεύματα έξικνουντο, έσήμηνε τοις Ελλησι τη σάλπιγγι, και εύθυς έθεων όμόσε οίς είσητο και οι ίππεῖς ήλαυνον οι δε ούκ έδέξαντο, άλλ' έφευγον έπὶ τὴν γαράδραν. 5. Έν ταύτη τῆ διώξει τοῖς βαρβάροις τῶν τε πεζων απέθανον πολλοί και των ίππέων έν τη γαράδρα ζωοί έλήφθησαν είς όκτωκαίδεκα · τούς δ' άποθανόντας αύτοκέλευστοι οί Ελληνες ήκίσαντο, ώς ότι φοβερωτατον τοῖς πολεμίοις εἶη ὁρᾶν.

6. Καὶ οἱ μὲν πολέμιοι οῦτῶ πράξαντες ἀπῆλθον · οἰ δ' Ἐλληνες ἀσφαλῶς πορευόμενοι τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας, ἀφίχοντο ἐπὶ τὸν Τίγρητα ποταμόν. 7. Ἐνταῦθα πόλις ἦν ἐρήμη, μεγάλη, ὅνομα δ αὐτῆ ἦν Λάρισσα · ῷχουν δ αὐτὴν τὸ παλαιὸν Μῆδοι · τοῦ δὲ τείχους ἦν αὐτῆς τὸ εὖρος πέντε χαὶ εἶχοσι πόδες, ὕψος δ ἐχατόν · τοῦ δὲ χύχλου ἡ περίοδος δύο παρασάγγαι · ῷχοδόμητο δὲ πλίνθοις κεραμίαις · χρηπὶς δὲ ὑπῆν λιθίνη, τὸ ὕψος εἶχοσι ποδῶν. 8. Ταύτην βασιλεὺς ὁ Περσῶν, ὅτε παρὰ Μήδων τὴν ἀρχὴν ἐλάμβανον Πέρσαι, πολιορχῶν οὐδενὶ τρόπῷ ἐδύνατο ἐλεῖν · ῆλιον δὲ νεφελη προχαλύψασα ἡφάνισε, μέχρις ἐξέλιπον οἱ ἅνθρωποι, καὶ οῦτῶς ἑάλω. 9. Παρὰ ταύτην τὴν πόλιν ἦν πυραμὶς λιθίνη, τὸ μὲν εὖρος ἑνὸς πλέθρου, τὸ δὲ ὕψος δύο πλέθρων. Ἐπὶ ταύτης πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἦσαν, ἐχ τῶν πλησίον χωμῶν ἀποπεφευγότες.

10. Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν σταθμὸν ἕνα παρασάγγας ἕξ πρὸς τεῖχος ἔρημον, μέγα, πρὸς τỹ πόλει χείμενον · ὅνομα δ ἦν τỹ πόλει Μέσπιλα · Μῆδοι δ' αὐτήν ποτε ῷχουν. ³Ην δὲ ἡ μὲν χρηπὶς λίθου ξεστοῦ χογχυλιάτου, τὸ εὖρος πεντήχοντα ποδῶν χαὶ τὸ ὕψος πεντήχοντα. 11. Ἐπὶ δὲ ταύτη ἐπφχοδόμητο πλίνθινον

73

7

1

τείχος, τὸ μὲν εὖρος πεντήχοντα ποδῶν, τὸ δὲ ὕψος ἐκατόν τοῦ δὲ χύχλου ἡ περίοδος ἕξ παρασάγγαι. Ἐνταῦθα ἐλέγετο Μηδία γυνὴ βασιλέως χαταφυγεῖν, ὅτε ἀπώλεσαν τὴν ἀρχὴν ὑπὸ Περσῶν Μῆδοι. 12. Ταύτην δὲ τὴν πόλιν πολιορχῶν ὁ Περσῶν βασιλεὺς οὐχ ἐδύτατο οὖτε χρόνφ ἑλεῖν οὖτε βία Ἐ Ζεὺς δ' ἐμβροντήτους ποιεῖ τοὺς ἐνοιχοῦντας, καὶ οὖτως ἑάλω.

13. Έντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμόν ἕνα παρασάγγας τέτταρας. Είς τούτον δέ τον σταθμόν Τισσαφέρνης έπεφάνη, ούς τε αύτος ίππέας ήλθεν έγων και την Ορόντου δύναμιν του την βασιλέως θυγατέρα έχοντος και ούς Κύρος έχων ανέβη βαρβάρους, και ούς ό βασιλέως άδελφός έχων βασιλεϊ έβοήθει, και πρός τούτοις όσους βασιλεύς έδωχεν αύτῷ · ώςτε τὸ στράτευμα πάμπολυ ἐφάνη. 14. Επεί δε έγγυς έγένετο, τὰς μεν τῶν τάξεων είχεν ὅπισθεν καταστήσας, τὰς δὲ εἰς τὰ πλάγια παραγαγών ἐμβάλλειν μὲν οὐκ έτόλμησεν ούδ έβούλετο διακινδυνεύειν σφενδονάν δε παρήγγειλε και τοξεύειν. 15. Επεί δε διαταχθέντες οι Ρόδιοι έσφενδόνησαν και οι Σκύθαι τοξόται ετύξευσαν και ουδείς ημάρτανεν άνδρος, ούδε γαρ εί πάνυ προθυμοϊτο βάδιον ήν, και ό Τισσαφέρνης μάλα ταχέως έξω βελῶν ἀπεγώρει καὶ αἱ άλλαι τάξεις ἀπεγώρησαν. 16. Καί το λοιπόν της ήμέρας οι μέν έπορεύοντο, οι δ' είποντο. και ούκέτι έσίνοντο οι βάρβαροι τη τότε άκροβολίσει μακρότερον γάρ οί τε Ρόδιοι των Περσων έσφενδόνων και των πλείστων τοξοτών. 17. Μεγάλα δε και τα τόξα τα Περσικά έστιν ώςτε χρήσιμα γν όπόσα άλίσκοιτο των τοξευμάτων τοις Κρησί και διετέλουν χρώμενοι τοῦς τῶν πολεμίων τοξεύμασι, καὶ ἐμελέτων τοξεύει» άνω ίέντες μαχράν. Εύρίσχετο δε χαι νευρα πολλα έν ταις χώ-

18. Καὶ ταύτη μὲν τῆ ἡμέρα, ἐπεὶ κατεστρατοπεδεύοντο οἱ 『Ελληνες κώμαις ἐπιτυχόντες, ἀπῆλθον οἱ βάρβαροι, μεῖον ἔχοντες ἐν τῆ τότε ἀκροβολίσει · τὴν δὲ ἐπιοῦσαν ἡμέραν ἔμειναν οἱ Ἐλληνες καὶ ἐπεσιτίσαντο · ἦν γὰρ πολὺς σῖτος ἐν ταῖς κώμαις. Τῆ δ ὑστεραία ἐπορεύοντο διὰ τοῦ πεδίου, καὶ Τισσαφέρνης εἶπετο ἀκροβολιζόμενος. 19. ἕνθα δὴ οἱ ἕΕλληνες ἔγνωσαν ὅτι πλαίσιον ἰσόπλευρον πονηρὰ τάξις εἶη πολεμίων ἑπομένων. 'Ανάγκη γάρ ἐστιν, ἦν μὲν πυγκύπτη τὰ κέρατα τοῦ πλαισίου ἡ όδοῦ στενωτέρας

ούσης, ή όρεων αναγκαζόντων ή γεφύρας, έκθλίβεσθαι τους όπλίτας καί πορεύεσθαι πονήρως, αμα μέν πιεζομένους, αμα δέ καί ταραττομένους . ώςτε δυςγρήστους είναι άνάγχη άτάχτους όντας. 20. "Οταν δ' αν διασχη τὰ κέρατα, ἀνάγκη διασπασθαι τοὺς τότε έκθλιβομένους και κενόν γίγνεσθαι το μέσον των κεράτων και άθυμεϊν τούς ταῦτα πάσγοντας τῶν πολεμίων ἑπομένων. Καὶ όπότε δέοι γέφυραν διαβαίνειν η άλλην τινα διάβασιν, έσπευδεν έχαστος βουλόμενος φθάσαι πρώτος · και ενεπίθετον ην έντανθα τοις πολεμίοις. 21. Έπει δε ταυτα έγνωσαν οι στρατηγοί, έποιήσαντο έξ λόγους άνὰ έχατον άνδρας και λογαγούς έπέστησαν καί άλλους πεντηχοντήρας χαι άλλους ένωμοτάρχας. Ούτοι δε πορευόμενοι οί λογαγοί, όπότε μέν συγχύπτοι τὰ χέρατα, ύπέμενον υστεροι, ωςτε μή ένογλεϊν τοις χέρασι τότε δε παρηγον έξωθεν των κεράτων. 22. Όπότε δε διάσγοιεν αι πλευραί του πλαισίου, το μέσον ανεξεπίμπλασαν, εί μεν στενώτερον είη το διέχον, κατά λόγους · εί δε πλατύτερον, κατά πεντηκοστῦς · εί δε πάνυ πλατύ, κατ ένωμοτίας · ώςτε αεί έχπλεων είναι το μέσον. 23. Εί δε χαί διαβαίνειν zινά δέοι διάβασιν η γέφυραν, ούκ έταράττοντο, άλλ' έν τῷ μέρει οι λογαγοί διέβαινον · καί εί που δέοι τι της φάλαγγος, έπιπαρήσαν ούτοι. Τούτω τω τρόπω έπορεύθησαν σταθμούς τέτταρας.

Ηνίχα δε τόν πέμπτον έπορεύοντο είδον βασίλειόν 24. τι καί περί αύτο κώμας πολλάς. τήν τε όδον πρός το χωρίον τούτο δια γηλόφων ύψηλων γιγνομένην, οι καθήκον από του όρους, ύο ώ ήν χώμη. Και είδον μεν τους γηλόφους άσμενοι οι Ελληνες, ώς είχος, τῶν πολεμίων όντων ἱππέων. 25. Ἐπεὶ δὲ πορευόμενοι έκ τοῦ πεδίου ἀνέβησαν ἐπὶ τὸν πρῶτον γήλοφον καὶ κατέβαινον, ώς έπι τον έτερον άναβαίεν, έντανθα έπιγίγνονται οι βάρβαροι καί άπό τοῦ ὑψηλοῦ εἰς τὸ πρανές έβαλλον, ἐσφενδόνων, ἐτόξευον ὑπὸ μαστίγων · 26. και πολλούς κατετίτρωσκον και έκράτησαν τών Ελλήνων γυμνήτων και κατέκλεισαν αύτους είσω των δπλων . ώςτε παντάπασι ταύτην την ημέραν άχρηστοι ήσαν έν τῷ ὄχλφ ὄντες και οί σωειδονηται και οι τοξόται. 27. Επεί δε πιεζόμενοι οι Ελληνες έπεγείρησαν διώχειν, σχολη μεν έπι το άχρον άφικνουνται όπλιται όντες · οί δὲ πολέμιοι ταχὺ ἀνεπήδων. 28. Πάλιν δὲ ὑπότε ἀπίοιεν ποὸς τὸ ἅλλο στράτευμα, ταὐτὰ ἔπασχον · καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου γηλόφου ταύτα έγίγνετο. ώςτε από του τρίτου γηλόφου έδοξεν αύτοις μή χίνειν τούς στρατιώτας πλην άπο της δεξιας πλευρας του πλαισίου άνήγαγον πελταστάς πρός το όρος. 29. Έπει δ ούτοι έγένοντο ύπερ των έπομένων πολεμίων, ούχέτι έπετίθεντο οἱ πολέμιοι τοῖς καταβαίνουσι, δεδοικότες μη ἀποτμηθείησαν καὶ ἀμφοτέρωθεν αὐτῶν γένοιντο οἱ πολέμιοι. 30. Οὕτω το λοιπον της ήμέρας πορευόμενοι, οἱ μεν τῆ όδῷ κατὰ τοὺς γηλόφους, οἱ δὲ κατὰ τὸ δρος ἐπιπαριόντες, ἀφίκοντο εἰς τὰς κώμας, καὶ ἰατροὺς κατέστησαν ἀκτώ πολλοὶ γὰρ ἦσαν οἱ τετρωμένοι.

31. Ενταύθα έμειναν ήμέρας τρείς και των τετρωμένων ένεκα καί αμα έπιτήδεια πολλά είγον, άλευρα, οίνον, κριθάς ίπποις συμβεβλημένας πολλάς. Ταῦτα δὲ συνηγμένα ἦν τῷ σατραπεύοντι τῆς χώρας. Τετάρτη 8 ήμέρα καταβαίνουσιν είς το πεδίον. 1 32. Έπει δέ κατέλαβεν αύτούς Τισσαφέρνης σύν τη δυνάμει, έδίδαξεν αύτούς ή ανάγχη χατασχηνήσαι ου πρώτον είδον χώμην χαι μή πορεύεσθαι έτι μαγομένους · πολλοί γαρ ήσαν απόμαχοι οι τετρωμένοι, καί οί έχείνους φέροντες χαί οι των φερόντων τα δπλα δεξάμενοι. 33. Έπει δε κατεσκήνησαν και έπεχείρησαν αύτοις άκροβολίζεσθαι οί βάρβαροι πρός την χώμην προςιόντες, πολύ περιησαν οι "Ελληνες. πολύ γαο διέφερον έκ χώρας όρμωντες αλέξασθαι η πορευόμενοι έπιοῦσι τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι / 34. Ηνίκα δ' ην ήδη δείλη, ωρα ην απιέναι τοις πολεμίοις · ουποτε γαρ μειον απεστρατοπεδεύοντο οι βάρβαροι τοῦ Ελληνικοῦ έξήκοντα σταδίων, φοβούμενοι μή της νυχτός οί Έλληνες έπιθωνται αυτοίς. 35. Πονηρόν γάρ νυκτός έστι στράτευμα Περσικόν. Οί τε γάρ ίπποι αύτοις δέδενται και ώς έπι το πολύ πεποδισμένοι είσι του μη φεύγειν ένεκα εί λυθείησαν · έάν τέ τις θόρυβος γίγνηται, δει έπισάξαι τον ίππον Πέρση ανδρί, και γαλινώσαι δει και θωρακισθέντα αναβηναι έπι Ταῦτα δὲ πάντα χαλεπὰ ποιεῖν νύχτωο καὶ Θορύβου τον ίππον. όντος. Τούτου ένεκα πόβρω απεσκήνουν των Έλλήνων.

36. Ἐπεὶ δὲ ἐγίγνωσκον αὐτοὺς οἱ ἕλληνες βουλομένους ἀπιέναι καὶ διαγγελλομένους, ἐκήρυξε τοῖς ἕλλησι συσκευάζεσθαι ἀκουόντων τῶν πολεμίων. Καὶ χρόνον μἐν τινα ἐπέσχον τῆς πορείας οἱ βάρβαροι, ἐπειδὴ δὲ ὀψὲ ἐγίγνετο, ἀπήεσαν οὐ γὰρ ἐδόκει (λύειν) αὐτοῖς νυκτὸς πορεύεσθαι καὶ κατάγεσθαι ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. 37. Ἐπειδὴ δὲ σαφῶς ἀπιόντας ἥδη ἑώρων οἱ ἕλληνες, ἐπορεύοντο καὶ αὐτοὶ ἀναζεύξαντες, καὶ διῆλθον ὅσον ἑξήκοντα

11

σταδίους · καί γιγνεται τοσούτον μεταξύ των στρατευμάτων ώςτε τη ύστεραία ούκ έφάνησαν οί πολέμιοι ούδε τη τρίτη. τη δε τετάρ-/ τη νυκτός προελθόντες καταλαμβάνουσι χωρίον ΄ ύπερδέξιον οἰ βάρβαροι, ή ἕμελλον οἱ ἕλληνες παριέναι, ἀχρωνυχίαν ὅρους, ὑφ΄΄ ήν ή κατάβασις ήν είς τὸ πεδίον. 38. Επειδή δὲ ἑώρα Χειρίσοφος προχατειλημμένην την άχρωνυχίαν, χαλεί Ξενοφώντα άπό της ούρας καί κελεύει λαβόντα τούς πελταστάς παραγενέσθαι είς τό πρόσθεν. 39. Ο δε Ξενοφών τους μεν πελταστάς ούκ ήγεν έπιφαινόμενον γὰρ ἑώρα Τισσαφέρνην καὶ τὸ στράτευμα πῶν αὐτὸς δε προςελάσας ήρώτα Τί καλεῖς; Ο δε λέγει αὐτῷ "Εξεστιν όςῷν προκατείληπται γὰς ήμιν ὁ ὑπὲς τῆς καταβάσεως λόφος, καὶ ουν έστι παρελθείν, εί μη τούτους άποκόψομεν. 'Αλλά τί ούκ ήγες τούς πελταστάς; 40. 'Ο δε λέγει ότι ούκ έδόκει αύτῷ έρημα καταλιπεϊν τὰ ὅπισθεν πολεμίων ἐπιφαινομένων. 'Αλλά μην ώρα γ', έφη, βουλεύεσθαι πῶς τις τοὺς ἄνδρας ἀπελῷ ἀπὸ τοῦ λόφου. 41. Ένταῦθα Ξενοφῶν όρα τοῦ ὄρους την χορυφήν ὑπέρ αύτοῦ τοῦ ἑαυτῶν στρατεύματος οὖσαν, καὶ ἀπὸ ταύτης ἔφοδον ἐπὶ τόν λόφον ένθα ήσαν οι πολέμιοι, και λέγει · Κράτιστον, & Χειρίσοφε, ήμιν ιεσθαι ώς τάχιστα έπι το άκρον ήν γαρ τουτο λάβωμεν, ου δυνήσονται μένειν οι ύπλο της όδοῦ. 'Αλλ', εἰ βούλει, μένε ἐπὶ τῷ στρατεύματι· ἐγώ δὲ ἐθέλω πορεύεσθαι· εἰ δὲ χρήζεις, πορεύου έπι τὸ όρος, έγω δε μενῶ αὐτοῦ. 42. 'Αλλὰ δίδωμί σοι, ἔφη δ Χειρίσοφος, όπότερον βούλει, έλέσθαι. Είπων ό Ξενοφῶν ὅτι νεώ τερός έστιν, αίρειται πορεύεσθαι κελεύει δέ οι συμπέμψαι άπό τοῦ στόματος ἄνδρας · μαχράι γὰρ ἦν ἀπὸ τῆς οὐρᾶς λαβεῖν. 43. Καὶ ὁ Χειρίσοφος συμπέμπει τοὺς ἀπὸ τοῦ στόματος πελταστάς έλαβε δε τούς κατά μέσον τοῦ πλαισίου. Συνέπεσθαι δ' ἐκέλευσεν αὐτῷ καὶ τοὺς τριακοσίους οῦς αὐτὸς είχε τῶν ἐπιλέκτων ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ πλαισίου.

44. Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο ὡς ἐδύναντο τάχιστα. Οἱ ὅ ἐπὶ τοῦ λόφου πολέμιοι, ὡς ἐνόησαν αὐτῶν τὴν πορείαν ἐπὶ τὸ ἄχρον, εὐθὺς καὶ αὐτοὶ ὥρμησαν ἁμιλλᾶσθαι ἐπὶ τὸ ἄχρον. 45. Καὶ ἐνταῦθα πολλὴ μὲν χραυγὴ ἦν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατεύματος διακελευομένων τοῖς ἑαυτῶν · πολλὴ δὲ κραυγὴ τῶν ἀμφὶ Τισσαφέρνην τοῖς ἑαυτῶν διακελευομένων. 46. Ξενοφῶν δὲ παρελαύνων ἐπὶ τοῦ ἶππου παρεκελεύετο · Ἄνδρες, νῦν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα νομίζετε

7*

ţ.

άμιλλασθαι, νῦν πρὸς τοὺς παίδας κuì τὰς γυναϊκας, νῦν ὀλίγον πονήσαντες ἀμαχεὶ τὴν λοιπὴν πορευσόμεθα. Σωτηρίδας δὲ ὁ Σικυώνιος εἰπεν 47. Οὐκ ἐξ ἴσου, ὦ Ξενοφῶν, ἐσμεν σὺ μὲν γὰρ ἐφ ὅππου ὀχῆ, ἐγὼ δὲ χαλεπῶς κάμνω τὴν ἀσπίδα φέρων. 48. Κuì ὅς ἀκούσας ταῦντα καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ὅππου, ἀθεῖται αὐτὸν ἐκ τῆς τάξεως καὶ τὴν ἀσπίδα ἀφελόμενος ὡς ἐδύνατο τά. χιστα, ἐπορεύστο. Ἐτύγχανε δὲ καὶ θώρακα ἔχων τὸν ἱππικόν ὅςτε ἐπιέζετο. Καὶ τοῖς μὲν ἔμπροσθεν ὑπάγειν παρεκελεύετο, τοῖς δὲ ὅπισθεν, παριέναι, μόλις ἑπομένοις. 49. Οἱ δ ἅλλοι στρατιῶται παίουσι καὶ βάλλουσι καὶ λοιδοροῦσι τὸν Σωτηρίδαν, ἔςτε ἡνάγκασαν λαβόντα τὴν ἀσπίδα πορεύεσθαι. Ὁ δὲ ἀναβὰς, ἕως μὲν βάσιμα ἦν, ἐπὶ τοῦ ὅππου ἦγεν ἐπεὶ δὲ ἅβατα ἦν, καταλιπών. τὸν ὅππον ἔσπευδε πεζῦ. Καὶ φθάνουσιν ἐπὶ τῷ ἅχρφ γενόμενοι τοὺς πολεμίους.

CAP. V.

1. Ένθα δη οί μέν βάρβαροι στραφέντες έφευγον ή έχαστος έδύνατο · οί δ Ελληνες είχον το άχρον. Οι δε άμφι Τισσαφέρνην καὶ 'Αριαῖον ἀποτραπόμενοι αλλην ὑδὸν ῷχοντο · οἱ δὲ ἀμφὶ Χειρίσοφον, xαταβάντες εἰς τὸ πεδίον, ἐστρατοπεδεύσαντο ἐν xώμη μεστη πολλών άγαθών. Ήσαν δε και άλλαι κώμαι πολλαι πλήρεις πολλών άγαθών έν τούτω τῷ πεδίω παρά τον Τίγρητα ποταμόν. 2. Ηνίκα δ ην δείλη, έξαπίνης οι πολέμιοι επιφαίνονται έν τω πεδίο, και των Έλλήνων κατέκοψάν τινας των έσκεδασμένων έν τω πιδίφ, καθ' άρπαγήν · και γάρ νομαι πολλαι βοσκημάτων διαβιβαζόμεναι είς τὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ χατελήφθησαν. 3. Ἐνταῦθα Τισσαφέρνης καί οἱ σὺν αὐτῷ καίειν ἐπεχείρησαν τὰς κώμας. Κuì των Έλλήνων μάλα ήθύμησάν τινες, έννοούμενοι μή τα έπιτήδεια, εί καίοιεν, οὐκ ἔχοιεν ὑπόθεν λαμβάνοιεν. 4. Καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ Χειρίσοφον ἀπήεσαν ἐκ τῆς βοηθείας · ὁ δὲ Ξενοφῶν ἐπεὶ κατίβη, παρελαύνων τας τάξεις ήνίκα από της βοηθείας απήντησαν οί [•]Ελληνες έλεγεν· 5. 'Οράτε, & άνδρες Ελληνες, ύφιέντας την γώραν ήδη ήμετέραν είναι; α γάρ ότε έσπένδοντο διεπράττοντο, μή καίειν την βασιλέως χώραν, νύν αυτοί καίουσιν ώς άλλοτρίαν.

Αλλά ἐάν που καταλίπωσί γε αύτοῖς τὰ ἐπιτήδεια, δψονται καὶ ἡμᾶς ἐνταῦθα πορευομένους. 6. 'Αλλ', ὦ Χειρίσοφε, ἕφη, δοκεϊ μοι βοηθεῖν ἐπὶ τοὺς καίοντας ὡς ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας. 'Ο δὲ Χειρίσοφος εἶπεν · Οὕκουν ἕμοιγε δοκεῖ · ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς, ἕφη, καίωμεν, καὶ οῦτω θᾶττον παύσονται.

7. Έπει δ' έπι τας σχηνάς απηλθον, οι μεν αλλοι περι τα έπιτήδεια ήσαν, στρατηγοί δε και λοχαγοί συνηλθον. Και ένταῦθα πολλή απορία ήν. "Ενθεν μεν γαρ δρη ήν ύπερύψηλα, ένθεν δε ό ποταμός τοσούτος το βάθος ώς μηδε τα δόρατα ύπερέγειν πειρωμένοις τοῦ βάθους. 8. Άπορουμένοις δὲ αὐτοῖς προςελθών τις άνηο 'Ρόδιος είπεν' Έγω θέλω, ω άνδρες, διαβιβάσαι ύμας κατά τετρακιζειλίους όπλίτας, αν έμοι ών δέομαι ύπηρετήσητε και τάλαντον μισθόν πορίσητε. 9. Έρωτώμενος δε ότου δέοιτο, Άσχῶν, έφη, διςχιλίων δεησομαι πολλά δε όρω ταῦτα πρόβατα καὶ αἶγας καί βοῦς καὶ ὅνους, ἅ ἀποδαρέντα καὶ φυσηθέντα ἑαδίως ἂν παρέχοι την διάβασιν. 10. Δεήσομαι δε και των δεσμών οις χρησθε περί τα ύποζύγια. τούτοις ζεύξας τους άσχους πρός άλλήλους, δρμίσας έχαστον άσχον λίθους άρτήσας χαι άφεις ώςπερ άγκύρας, είς το ύδωρ δὲ ἀγαγών καὶ ἀμφοτέρωθεν δήσας, ἐπιβαλῶ ὕλην καὶ γῆν ἐπιφορήσω. 11. Οτι μὲν οὖν οὐ καταδύσεσθε αύτίχα μάλα είσεσθε πας γαρ άσχος δύο ανδρας έξει του μή καταδυναι . ώςτε δε μή όλισθάνειν ή ύλη και ή γη σχήσει.

12. 'Ακούσασι ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς τὸ μὲν ἐνθύμημα χαρίεν ἐδόκει εἶναι, τὸ δὲ ἔργον ἀδύνατον · ἦσαν γὰρ οἱ κωλύσοντες πέραν πολλοὶ ἱππεῖς, οἱ εὐθὺς τοῖς πρώτοις οὐδὲν ἂν ἐπέτρεπον τούτων ποιεῖν. 13. 'Ενταῦθα τὴν μὲν ὑστεραίαν ἐπανεχώρουν εἰς τοῦμπαλιν [ἢ] πρὸς Βαβυλῶνα εἰς τὰς ἀκαύστους κώμας, κατακαύσαντες ἕνθεν ἐξήεσαν · ὥςτε οἱ πολέμιοι οὐ προςήλαυνον, ἀλλὰ ἐθεῶντο καὶ ὅμοιοι ἦσαν θαυμάζειν ὅποι ποτὲ τρέψονται οἱ ἕλληνες καὶ τί ἐν νῷ ἔχοιεν. 14. 'Ενταῦθα οἱ μὲν ἅλλοι στρατιῶται ἀμφὶ τὰ ἐπιτήδεια ἦσαν · οἱ δὲ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ πάλιν συνῆλθον, καὶ συναγαγόντες τοὺς αἰχμαλώτους ἦλεγχον τὴν κύκλφ πᾶσαν χώραν τίς ἑκάστη εἶη. 15. Οἱ δ ἕλεγον ὅτι τὰ μὲν πρὸς μεσημβρίαν τῆς ἐπὶ Βαβυλῶνα εῖη καὶ Μηδίαν, δἰ ῆςπερ ἦκοιεν · ἡ δὲ πρὸς ἕω ἐπὶ Σοῦσά τε καὶ Ἐκράτανα φέροι, ἕνθα θερίζειν καὶ ἐαρίζειν λέγεται βασιλεύς · ἡ δὲ διαβάντι τὸν ποταμὸν πρὸς ἑσπέραν έπὶ Αυδίαν καὶ Ἰωνίαν φέροι ἡ δὲ διὰ τῶν ὀρέων καὶ πρὸς ἄρκτον τετραμμένη ὅτι εἰς Καρδούχους ἄγοι. 16. Τούτους δ έφασαν οἰκεῖν ἀνὰ τὰ ὅρη καὶ πολεμικοὺς εἶναι καὶ βασιλέως οὐκ ἀκούειν ἀλλὰ καὶ ἐμβαλεῖν ποτε εἰς αὐτοὺς βασιλικὴν στρατιὰν, δώδεκα μυριάδας τούτων δὲ οὐδένα ἀπονοστῆσαι διὰ τὴν δυςχωρίαν ὁπότε μέντοι πρὸς τὸν σατράπην τὸν ἐν τῷ πεδίω σπείσαιντο, καὶ ἐπιμιγνύναι σφῶν τε πρὸς ἐκείνους καὶ ἐκείνων πρὸς ἑαυτούς.

17. 'Ακούσαντες δὲ ταῦτα οἱ στρατηγοὶ ἐκάθισαν χωρὶς τοὺς ἑκασταχόσε φάσκοντας εἰδέναι, οὐδὲν δῆλον ποιήσαντες ὅποι πορεύεσθαι ἕμελλον. 'Εδόκει δὲ τοῖς στρατηγοῖς ἀναγκαῖον είναι διὰ τῶν ὀρέων εἰς Καρδούχους ἐμβάλλειν· τούτους γὰρ διελθόντας ἔφασαν εἰς 'Αρμενίαν ῆξειν, ῆς 'Ορόντας ἦρχε πολλῆς καὶ εὐδαίμονος. Ἐντεῦθεν δὲ εὕπορον ἔφασαν είναι ὅποι τις ἐθέλει πορεύεσθαι. 18. Ἐπὶ τούτοις ἐθύσαντο, ὅπως, ὁπηνίκα καὶ δοκοίη τῆς ὥρας, τὴν πορείαν ποιοῖντο· τὴν γὰρ ὑπερβολὴν τῶν ὀρέων ἐδεδοίκεσαν μὴ προκαταληφθείη· καὶ παρήγγειλαν, ἐπειδὴ δειπνήσειαν, συνεσκευασμένους πάντας ἀναπαύεσθαι, καὶ ἕπεσθαι ἡνίκ ἅν τις παραγγείλῃ. LIB. IV. CAP. I.

$\Xi E N O \Phi \Omega N T O \Sigma$

ΚΤΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Δ.

CAP. I.

1. ΌΣΑ μέν δη έν τη άναβάσει έγένετο μέχοι της μάγης, καί όσα μετά την μάγην έν ταϊς σπονδαϊς ας βασιλεύς και οι συν Κύρφ άναβάντες Έλληνες έσπείσαντο, και δσα παραβάντος τὰς σπονδας βασιλέως και Τισσαφέρνους έπολεμήθη πρός τους Ελληνας έπαχολουθούντος του Περσιχού στρατεύματος, έν τῷ πρόσθεν λόγφ δεδήλωται. 2. Έπει δε αφίκοντο ένθα ό μεν Τίγρης ποταμός παντάπασιν άπορος ήν δια το βάθος και μέγεθος, πάροδος δ' ούκ ήν, άλλα τα Καρδούγια δρη απότομα ύπερ αύτοῦ του ποταμού έχρέματο, έδόχει δη τοις στρατηγοις διά των όρέων πορευτέον είναι. 3. "Ηχουον γαρ των άλισχομένων ότι είδιέλθοιεν τὰ Καρδούγια όρη, ἐν τῆ 'Αρμενία τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμού, ην μεν βούλωνται, διαβήσονται ην δε μη βούλωνται, περιίασι. Καί τοῦ Εὐφράτου τε τὰς πηγὰς ἐλέγετο οὐ πρόσω τοῦ Τίγρητος είναι και έστιν ούτω στενόν. 4. Την δ' είς τους Καρδούγους έμβολην ώδε ποιούνται, άμα μέν λαθείν πειρώμενοι, άμα δέ φθάσαι πρίν τούς πολεμίους καταλαβεῖν τὰ ακρα. 5. Ἐπειδή ἦν άμφί την τελευταίαν φυλαχήν χαι έλείπετο της νυχτός όσον σχοταίους διελθεϊν το πεδίον, τηνικαυτα άναστάντες άπο παραγγέλσεως πορευόμετοι άφιχτοῦτται άμα τη ήμέρα πρός τὸ όρος. 6. Ένθα δη Χειρίσοφος μεν ήγειτο τοῦ στρατεύματος λαβών τὸ ἀμφ αύτὸν καί τούς γυμνητας πάντας. Ξενοφών δε σύν τοις όπισθοφύλαξιν δπλίταις είπετο ούδένα έγων γυμνητα ούδεις γαο κίνδυνος έδόχει είναι μή τις άνω πορευομένων έκ τοῦ ὅπισθεν ἐπίσποιτο. 7. Καὶ έπι μέν το άκρον άναβαίνει Χειρίσοφος πρίν τινα αίσθέσθαι τῶν πολεμίων · έπειτα δε ύφηγειτο · έφείπετο δε άει το ύπερβάλλον του στρατεύματος είς τας χώμας τας έν τοις άγχεσι τε χαί μυχοις των δρέων.

8. Ένθα δη οί μέν Καρδούχοι έκλιπόντες τας οίκίας έχοντες καί γυναϊκας καί παϊδας έφευγον έπι τα δοη τα δ έπιτήδεια πολλα ήν λαμβάνειν, ήσαν δε και χαλκώμασι παμπόλλοις κατεσκευασμέναι αι οικίαι, ών οὐδεν έφερον οι Ελληνες · οὐδε τοὺς ἀνθρώπους έδίωχον, υποφειδόμενοι, εί πως έθελήσειαν οι Καρδούγοι διιέναι αύτους ώς δια φιλίας της χώρας, έπείπερ βασιλεϊ πολέμιοι ήσαν. 9. Τὰ μέντοι ἐπιτήδεια ότω τις ἐπιτυγγάνοι ἐλάμβανον ἀνάγκη γαρ ήν. Οι δε Καρδούγοι ούτε καλούντων υπίκουον ούτε άλλο τι σιλιχόν ούδεν έποίουν. 10. Έπει δε οι τελευταιοι των Ελλήνων . Χατέβαινον είς τὰς χώμας ἀπὸ τοῦ ἄχρου ἦδη σχοταῖοι, (διὰ γὰρ τό στενήν είναι την όδον όλην την ημέραν ή ανάβασις αυτοίς έγένετο καί κατάβασις είς τὰς κώμας,) τότε δη συλλεγέντες τινές τῶν Καρδούγων τοῖς τελευταίοις ἐπέθεντο, καὶ ἀπέκτεινών τινας καὶ λίθοις και τοξεύμασι κατέτρωσαν, όλίγοι τινές όντες έξ άπροςδοχήτου γάρ αὐτοῖς ἐπέπεσε τὸ Ελληνιχόν. 11. Εἰ μέντοι τότε πλείους συνελέγησαν, έχινδύνευσεν αν διαφθαρηναι πολύ του στρατεύματος. Καί ταύτην μέν την νύκτα ούτως έν ταϊς κώμαις ηύλίσθησαν οἱ δὲ Καρδοῦγοι πυρὰ πολλὰ ἔχαιον χύχλω ἐπὶ τῶν όρέων και συνεώρων άλλήλους.

12. ⁷Αμα δὲ τῷ ἡμέρα συνελθοῦσι τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς τῶν Ελλήνων έδοξε τῶν τε ὑποζυγίων τὰ ἀναγκαῖα καὶ δυνατώτατα πορεύεσθαι έχοντας, καταλιπόντας τὰ ἅλλα, καὶ ὑπόσα ἦν νεωστὶ αἰχμάλωτα ἀνδράποδα ἐν τῷ στρατιῷ πάντα ἀφεῖναι. 13. Σχολαίαν γὰρ ἐποίουν τὴν πορείαν πολλὰ ὅντα τὰ ὑποζύγια καὶ τὰ αἰχμάλωτα · καὶ πολλοὶ δὲ οἱ ἐπὶ τούτοις ὅντες ἀπόμαχοι ἦσαν · διπλάσιά τε τὰ ἐπιτήδεια έδει πορίζεσθαι καὶ φέρεσθαι πολλῶν τῶν ἀνθρώπων ὅντων. Δόξαν δὲ ταῦτα ἐκήρυξαν οὕτω ποιεῖν.

14. Ἐπεὶ δὲ ἀριστήσαντες ἐπορεύοντο, ὑποστάντες ἐν στενῷ οἱ στρατηγοὶ εἶ τι εὐρίσκοιεν τῶν εἰρημένων μὴ ἀφιέμενον ἀφηροῦντο · οἱ ὅ ἐπείθοντο, πλὴν εἶ τίς τι ἕκλεψεν, οἱον ἢ παιδὸς ἐπιθυμήσας ἢ γυναικὸς τῶν εὐπρεπῶν. Καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν οῦτως ἐπορεύθησαν, τὰ μέν τι μαχόμενοι τὰ δὲ καὶ ἀναπαυόμενοι. 15. Εἰς δὲ τὴν ὑστεραίαν γίγνεται χειμών πολὺς, ἀναγκαῖον ὅ ἦν πορεύεσθαι · οὐ γὰρ ἦν ἰκανὰ τὰ ἐπιτήδεια. Καὶ ἡγεῖτο μὲν Χειρίσοφος, Φοφυλάκει δὲ Ξενοφῶν. 16. Καὶ οἱ πολέμιοι ἰσχυφῶς ἐπετίθεντο, καί στενῶν ὄντων τῶν χωρίων έγγὺς προςιόντες έτόξευον καί έσφενδόνων · ωςτε ήναγκάζοντο οι Ελληνες έπιδιώκοντες και πάλιν άναγάζοντες σχολη πορεύεσθαι : καί θαμινά παρήγγελλεν ό Ξενοφῶν ὑπομένειν, ὅτε οἱ πολέμιοι ἰσχυρῶς ἐπικέοιντο. 17. "Ενθα ὁ Χειρίσοφος άλλοτε μέν ὅτε παρεγγυῷτο ὑπέμενε, τότε δὲ οὐχ ὑπέμενεν, άλλ' ήγε ταχέως και παρηγγύα έπεσθαι ωςτε δηλον ήν ότι πραγμά τι είη σγολή δε ούκ ην ίδειν παρελθόντι το αίτιον της σπουδης · ώςτε ή πορεία όμοία φυγης εγίγνετο τοις όπισθοφύλαξι. 18. Καί ένταῦθα ἀποθνήσκει ἀνήρ ἀγαθός Λακωνικός Κλεώνυμος τοξευθείς διὰ τῆς ἀσπίδος καὶ τῆς στολάδος εἰς τὰς πλευρὰς, και Βασίας 'Αρχάς διαμπερές είς την χεφαλήν. 19. 'Επεί δε άφίκοντο έπὶ σταθμόν, εὐθὺς ώςπερ είγεν ὁ Ξενοφῶν έλθών πρὸς τον Χειρίσοφον ήτιατο αυτόν ότι ούχ υπέμεινεν, άλλ' ήναγκάζοντο φεύγοντες αμα μάγεσθαι. Καὶ νῦν δύο καλώ τε κάγαθώ άνδρε τέθνατον χαὶ οὖτε ἀνελέσθαι οὖτε θάψαι αὐτὼ ἐδυνάμεθα. 20 'Αποχρίνεται πρός ταῦτα ὁ Χειρίσοφος Βλέψον, ἔφη, πρὸς τὰ ὅρη καὶ ίδε ὡς ἄβατα πάντα ἐστί. Μία δὲ αῦτη ὑδὸς ἡν ὑρᾶς ὀρθία. και έπι ταύτη άνθρώπων δρην έξεστί σοι δηλον τοσούτον, οι κατειληφότες φυλάττουσι την έκβασιν. 21. Ταῦτα ἐγώ ἔσπευδον καὶ διά τουτό σε ούγ υπέμενον, εί πως δυναίμην ωθάσαι πρίν κατειληφθαι την ύπερβυλήν οι δε ήγεμόνες ους έχομεν ου φασιν είναι άλλην όδόν. 22. 'Ο δε Ξενοφων λέγει ' Αλλ' έγω έγω δύο άνδρας. Έπει γαρ ήμιν πράγματα παρείγον, ένηδρεύσαμεν, όπερ ήμας και ล่านสงอังสเ อีสอกกุรอ, หล่ง สลอหรอย่งสมอง รเทลร สงารอง, หล่ง ไอ้พาสร προύθυμήθημεν λαβείν αύτου τούτου ένεχεν δπως ήγεμόσιν είδόσι την χώραν χρησαίμεθα.

23. Καὶ εὐθὺς ἀγαγόντες τοὺς ἀνθρώπους ἥλεγχον διαλαβόντες εί τινα εἰδεῖεν ἄλλην όδὸν ἢ τὴν φανεράν. 'Ο μὲν οἶν ἕτερος οὐκ ἔφη καὶ μάλα πολλῶν φόβων προςαγομένων 'ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ὡφέλιμον ἕλεγεν, ὁρῶντος τοῦ ἑτέρου κατεσφάγη. 24. 'Ο δὲ λοιπὸς ἔλεξεν ὅτι οὖτος μὲν οὐ φαίη διὰ ταῦτα εἰδέναι ὅτι αὐτῷ τυγχάνει θυγάτηρ ἐκεῖ παρ' ἀνδρὶ ἐκδεδομένη ' αὐτὸς δ ἔφη ἡγήσεσθαι δυνατὴν καὶ ὑποζυγίοις πορεύεσθαι όδόν. 25. 'Ερωτώμενος δ εἰ είη τι ἐν αὐτῷ δυςπάριτον χωρίον ἕφη είναι ἄκρον ὃ εἰ μή τις προκαταλήψοιτο ἀδύνατον ἕσεσθαι παρελθεῖν. 26. 'Ενταῦθα ἐδόκει, συγκαλέσαντας λοχαγοὺς καὶ πελταστὰς καὶ τῶν ὁπλιτῶν λέγειν τε τὰ παρόντα καὶ ἐφωτῷν εἶ τις αὐτῶν ἔστιν ὅςτις ἀνὴρ ἀγα Φὸς ἐθέλοι ἂν γενέσθαι ἂν καὶ ὑποστὰς ἐθελοντὴς πορεύεσθαι. 27. 'Τφίστανται τῶν μὲν ὑπλιτῶν 'Αριστώνυμος Μεθυδριεὺς 'Αρκὰς καὶ 'Αγασίας Στυμφάλιος 'Αρκάς, ἀντιστασιάζων δὲ αὐτοῖς Καλλίμαχος Παδράσιος 'Αρκὰς καὶ οῦτος ἔφη ἐθείλειν πορεύεσθαι προςλαβών ἐθελοντὰς ἐκ παντὸς τοῦ στρατεύματος. Ἐγώ γὰρ, ἔφη, οίδα ὅτι ἕψονται πολλοὶ τῶν νέων ἐμοῦ ἡγουμένου. 28. Ἐκ τούτου ἐρωτῶσιν εἶ τις καὶ τῶν γυμνήτων ταξιαρχῶν ἐθελοι συμπορεύεσθαι. 'Τφίσταται 'Αριστέας Χῖος, ὅς πολλαχοῦ πολλοῦ ἄξιος τῦ στρατιῷ εἰς τὰ τοιαῦτα ἐγένετο.

CAP.II.

1. Καὶ ἦν μèν δείλη ἦδη, οἱ δ ἐχέλευον αὐτοὺς ἐμφαγόντας πορεύεσθαι · και τόν ήγεμόνα δήσαντες παραδιδόασιν αύτοις · και συντίθενται την μεν νύκτα, ην λάβωσι το άκρον, το γωρίον συλάττειν · άμα δε τη ήμερα τη σάλπιγγι σημαίνειν · και τους μεν ανω όντας ίεναι επί τούς κατέχοντας την φανεράν έκβασιν · αύτοι δε συμβοηθήσειν έκβαίνοντες ώς αν δύνωνται τάγιστα. 2. Ταῦτα συνθέμενοι οἱ μὲν ἐπορεύοντο πληθος ώς διςγίλιοι · και ύδωρ πολύ ην έξ ούρανου · Ξενοφών δε έγων τούς όπισθοφύλαχας ήγειτο πρός την φανεράν έχβασιν, όπως ταύτη τη όδφ οι πολέμιοι προςέγοιεν τόν νοῦν καὶ ὡς μάλιστα λάθοιεν περιιόντες. 3. Έπει δε ήσαν έπι γαράδρα οι όπισθοφύλακες ην έδει διαβάντας πρός το όρθιον έκβαίνειν, τηνικαυτα έκυλίνδουν οί βάρβαροι όλοιτρόγους άμαζιαίους και μείζους και έλάττους [λίθους]. οι φερόμενοι πρός τας πέτρας πταίοντες διεσφενδονώντο · και παντάπασιν ούδε πελάσαι οιόν τ' ήν τη είσόδω. 4. Ένιοι δε των λογαγῶν, εἰ μὴ ταύτη δύναιντο, άλλη ἐπειρῶντο · καὶ ταῦτα ἐποίουν μέγρι σχότος έγένετο. Έπει δε φοντο άφανεις είναι άπιόντες, τότε άπηλθον έπι το δεϊπνον έτύγγανον δε και άνάριστοι όντες αύτων οί όπισθοφυλακήσαντες. Οι μέντοι πολέμιοι, φοβούμενοι δηλον ότι, ούδ έπαύσαντο δί όλης της νυκτός κυλινδούντες τους λίθους. τεχμαίρεσθαι δ ήν τῷ ψόφφ. 5. Οἱ δὲ ἔχοντες τὸν ἡγεμόνα, χύχλο περιιόντες χαταλαμβάνουσι τούς φύλαχας άμφι πῦρ χαθημένους και τους μέν κατακανόντες τους δε καταδιώξαντες αυτοί ένταῦθα έμενον ώς τὸ ἄχρον χατέχοντες. 6. Οἱ δ οὐ χατεῖχον,

άλλὰ μαστὸς ἦν ὑπὲς αὐτῶν πας' ὃν ἦν ἡ στενὴ αὕτη ὁδὸς ἐφ' ἦ ἐκάθηντο οἱ φύλακες. Ἔφοδος μέντοι αὐτίθεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἦν οῦ ἐπὶ τῷ φανεςῷ ὁδῷ ἐκάθηντο.

7. Καὶ τὴν μέν νύκτα ένταῦθα διήγαγον. Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ύπέφαινεν έπορεύοντο σιγή συντεταγμένοι έπι τους πολεμίους. καί γαο όμίγλη έγένετο, ωςτε έλαθον έγγυς προςελθόντες. Έπει δε είδον άλλήλους, η τε σάλπιγξ έπεφθέγξατο και άλαλάξαντες οί Ελληνες ίεντο έπι τούς ανθρώπους · οί δ' ούκ έδέξαντο, αλλα λιπίντες την όδον φεύγοντες όλίγοι απέθνησκον είζωνοι γαρ ήσαν. 8. Οί δ' άμφί Χειρίσοφον άκούπαντες της σάλπιγγος εὐθὺς Γεντο άνω κατά την φανεράν όδόν · άλλοι δε των στρατηγών κατά ατριβείς όδους έπορεύοντο ή έτυχον έκαστοι όντες, και άναβάντες ώς έδύναντο ανίμων αλλήλους τοις δόρασι. 9. Και ούτοι πρωτοι συνέμιξαν τοις προκαταλαβούσι τὸ χωρίον. Ξενοφών δὲ, έχων τῶν όπισθοφυλάχων τους ήμίσεις, έπορεύετο ήπερ οι τον ήγεμόνα έχοντες ενοδωτάτη γαρ ήν τοις υποζυγίοις τους δ ημίσεις όπισθεν τῶν ὑποζυγίων έταξε. 10. Πορευόμενοι δ έντυγγάνουσι λόφο ύπεο της όδοῦ κατειλημμένω ύπο των πολεμίων, οῦς η ἀποκόψαι ην ανάγχη η διεζεύγθαι από των άλλων Ελλήνων. Και αιτοί μέν αν έπορεύθησαν ήπερ οι άλλοι τα δ ύποζύγια ούκ ην άλλη ή ταύτη έκβηναι. 11. Ένθα δη παρακελευσάμενοι άλλήλοις προςβάλλουσι πρός τόν λόφον όρθίοις τοῖς λόχοις, οὐ χύχλφ άλλὰ καταλιπόντες αφοδον τοῖς πολεμίοις, εἰ βούλοιντο φεύγειν. 12. Καὶ τέως μεν αύτους άναβαίνοντας δπη εδύναντο έχαστος οι βάρβαροι έτόξευον καί έβαλλον, έγγυς δ' ού προςίεντο, άλλα φυγή λείπουσι τό γωρίον. Καὶ τοῦτόν τε παρεληλύθεσαν οἱ Ελληνες καὶ ἔτερον όρωσιν έμπροσθεν λόφον κατεγόμενον, έπὶ τοῦτον αὐθις έδόκει πορεύεσθαι. 13. Έννοήσας δ' ό Ξενοφών μη εί έρημον καταλείποι τόν ήλωχότα λόφον, χαι πάλιν λαβόντες οι πολέμιοι έπιθοϊντο τοις ύποζυγίοις παριούσιν, (έπι πολύ δε ήν τα ύποζύγια άτε δια στενής της όδου πορευόμενα,) καταλείπει έπι του λόφου λογαγούς Κηφισόδωρον Κηφισοφώντος 'Αθηναΐον και 'Αμφικράτην 'Αμφιδήμου Αθηναΐον και Αρχαγόραν Αργεΐον φυγάδα αυτός δε σύν τοις λοιποις έπορεύετο έπι τον δεύτερον λόφον, και τῷ αὐτῷ τρόπω και τούτον αίρουσιν. 14. "Ετι δ' αύτοις τρίτος μαστός λοιπός ήν πολύ δρθιώτατος ό ύπερ της έπι τῷ πυρί καταληφθείσης φυλακής της νυχτός ύπὸ τῶν ἐθελοντῶν. 15. Ἐπεὶ ở ἐγγὺς ἐγένοντο οἱ Ἐλληνες, λείπουσιν οἱ βάρβαροι ἀμαχητὶ τὸν μαστόν · ῶςτε θαυμαστὸν πᾶσι γενέσθαι καὶ ὑπώπτευον δείσαντας αὐτοὺς μὴ κυκλωθέντες πολιορκοῖντο ἀπολιπεῖν. Οἱ δὲ ἅρα ἀπὸ τοῦ ἄκρου καθορῶντες τὰ ὅπισθεν γιγιόμενα πάντες ἐπὶ τοὺς ὀπισθοφύλακας ἐχώρουν.

16. Καί Ξενοφών μέν σύν τοῖς νεωτάτοις ἀνέβαινεν ἐπὶ τὸ άχρον, τούς δ άλλους έχέλευσεν ύπάγειν, όπως οι τελευταίοι λόχοι προςμίζειαν · καί προελθόντας κατά την όδον έν τῷ όμαλῷ θέσθαι τὰ ὅπλα είπεν. 17. Καὶ ἐν τούτω τῷ χρόνω ἦλθεν Άρχαγόρας ό Αργεΐος πεφευγώς και λέγει ώς απεκόπησαν από του πρώτου λόφου καί ότι τεθνασι Κηφισόδωρος καί 'Αμφικράτης και άλλοι δποι μή άλλόμενοι κατά της πέτρας πρός τους όπισθοφύλακας άφίχοντο. 18. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι οἱ βάρβαροι ήχον ἐπ άντίπορον λόφον τῷ μαστῷ · και Ξενοφῶν διελέγετο αὐτοῖς δί έρμηνέως περί σπονδών και τούς νεκρούς απήτει. 19. Οι δ έφασαν αποδώσειν έφ ω μη χαίειν τας χώμας. Συνωμολόγει ταυτα ό Ξενοφῶν. 'Εν ώ δε το μεν άλλο στράτευμα παρήει, οί δε ταυτα διελέγοντο, πάντες οι έχ τούτου του τύπου συνεβρύησαν ένταθα ίσταντο οἱ πολέμιοι. 20. Καὶ ἐπεὶ ἦρξαντο χαταβαίνειν ἀπὸ τοῦ μαστού πρός τούς άλλους ένθα τὰ ὅπλα έχειντο, ιεντο δη οί πολέμιοι πολλώ πλήθει και θορύβω και έπει έγένοντο έπι της κορυφης τοῦ μαστοῦ ἀφ' οῦ Ξενοφῶν κατέβαινεν, ἐκυλίνδουν πέτρας καὶ ένδς μέν κατέαξαν το σκέλος, Ξενοφώντα δε ό ύπασπιστής έγων την ασπίδα απέλιπεν 21. Ευρύλογος δε Λουσιεύς Άρχας προςέδραμεν αύτῷ ὑπλίτης, καὶ πρὸ ἀμφοῖν πρυβεβλημένος ἀπεγώρει, καὶ οι άλλοι πρός τούς συντεταγμένους απηλθον.

22. Ἐκ δὲ τούτου πῶν ὑμοῦ ἐγένετο τὸ Ἑλληνικὸν, καὶ ἐσκήνησαν αὐτοῦ ἐν πολλαῖς καὶ καλαῖς οἰκίαις καὶ ἐπιτηδείοις δαψιλέσι · καὶ γὰρ οἶνος πολὺς ἦν, ὃν ἐν λάκκοις κονιατοῖς είχον. 23. Ξενοφῶν δὲ καὶ Χειρίσοφος διεπράξαντο ῶςτε λαβόντες τοὺς νεκροὺς ἀπέδοσαν τὸν ἡγεμόνα · καὶ πάντα ἐποίησαν τοῖς ἀποθανοῦσιν ἐκ τῶν δυνατῶν ῶςπερ νομίζεται ἀνδράσιν ἀγαθοῖς. 24. Τῆ δ ὑστεραία ἅνευ ἡγεμόνος ἐπορεύοντο · μαχόμενοι δ οἱ πολέμιω καὶ ὅπη εἶη στενὸν χωρίον προκαταλαμβάνοντες ἐκώλυον τὰς παρόδους. 25. Ὁ Οπότε μὲν οὖν τοὺς πρώτους κωλύοιεν, Ξενοφῶν ὅπισθεν ἐκβαίνων πρὸς τὰ ὅρη ἕλυε τὴν ἀπόφραξιν τῆς παρόδου τοῖς πρώτοις ἀνωτέρω πειρώμενος γίγνεσθαι τῶν κωλυόντων 26. όπότε δὲ τοῖς ὅπισθεν ἐπιθοῖντο, Χειρίσοφος ἐκβαίνων καὶ πειρώμενος ἀνωτέρω γίγνεσθαι τῶν κωλυόντων ἕλυε τὴν ἀπόφραξιν τῆς παρόδου τοῖς ὅπισθεν. Καὶ ἀεὶ οὕτως ἐβοήθουν ἀλλήλοις καὶ ἰσχυρῶς ἀλλήλων ἐπεμέλοντο. 27. Ἡν δὲ καὶ ὁπότε αὐτοῖς τοῖς ἀναβᾶσ⁴ πολλὰ πράγματα παρεῖχον οἱ βάρβαροι πάλιν καταβαίνουσιν · ἐλαφροὶ γὰρ ἦσαν ὥςτε καὶ ἐγγύθεν φεύγοντες ἀποφεύγειν · οὐδὲν γὰρ εἰχόν ἅλλο ἢ τόξα καὶ σφενδόνας. 28. "Αριστοι δὲ τοξόται ἦσαν εἰχον δὲ τόξα ἐγγὺς τριπήχη, τὰ δὲ τοξεύματα πλέον ἢ διπήχη · εἰλον δὲ τὰς νευρὰς ὑπότε τοξεύοιεν πρὸς τὸ κάτω τοῦ τόξου τῷ ἀριστερῷ ποδὶ προςβαίνοντες. Τὰ δὲ τοξεύματα ἐχώρει διὰ τῶν ἀσπίδων καὶ διὰ τῶν θωράκων · ἐχρῶντο δὲ αὐτοῖς οἱ ἕλληνες ἐπεὶ λάβοιεν ἀκοντίοις ἐναγκυλῶντες. Ἐν τούτοις τοῖς χωρίοις οἱ Κρῆτες γρησιμώτατοι ἐγένοντο · ἦρχε δὲ αὐτῶν Στρατοκλῆς Κρής.

CAP. III.

 Ταύτην δ' αῦ τὴν ἡμέραν ηὐλίσθησαν ἐν ταῖς χώμαις ταῖς ὑπὲρ τοῦ πεδίου τοῦ παρὰ τὸν Κεντρίτην ποταμὸν, εὖρος ὡς δίπλε-Ορον, ὅς ὁρίζει τὴν Ἀρμενίαν χαὶ τὴν τῶν Καρδούχων χώραν καὶ οἱ Ἐλληνες ἐνταῦθα ἀνεπαύσαντο ἄσμενοι ἰδόντες πεδίον ἀπεῖχε δὲ τῶν ὀρέων ὁ ποταμὸς ὡς ἕξ ἢ ἑπτὰ στάδια τῶν Καρδούχων. 2. Τότε μὲν οἶν ηὐλίσθησαν μάλα ἡδέως καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔχοντες καὶ πιλλὰ τῶν παι εληλυθότων πόνων μνημονεύοντες. Ἐπτὰ γὰρ ἡμέρας ὅσαςπερ ἐπορεύθησαν διὰ τῶν Καρδούχων πάσας μαχόμενοι διετέλεσαν, καὶ ἕπαθον κακὰ ὅσα οὐδὲ τὰ σύμπαντα ὑπὸ βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους. ὡς ῶν ἀπηλλαγμένοι τούτων ἡδέως ἐχοιμήθησαν.

3. ⁷Αμα δὲ τῷ ἡμέρα ὑρῶσιν ἱππέας που πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐξωπλισμένους ὡς κωλύσοντας διαβαίνειν πεζοὺς δ ἐπὶ ταϊς ὅχθαις παρατεταγμένους ἄνω τῶν ἱππέων ὡς κωλύσοντας εἰς τὴν ⁷Αρμενίαν ἐκβαίνειν. 4. ⁷Ησαν δὲ οῦτοι °Ορόντου καὶ °Αρτούχου °Αρμένιοι καὶ Μαρδόνιοι καὶ Χαλδαῖοι μισθοφόροι. °Ελέγοντο δὲ οἱ Χαλδαῖοι ἐλεύθεροί τε καὶ ἅλκιμοι έἰναι ° ὅπλα δ' εἶχον γέφρα μακρὰ καὶ λόγχας. 5. Αἱ δὲ ὅχθαι αῦται ἐφ° ῶν παρατεταγμένοι οῦτοι ἦσαν τρία ἢ τέτταρα πλέθρα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπεῖχον. όδος δὲ μία ἡ ὁρωμένη ἦν ἄγουσα ἄνω ὥςπερ χειροποίητος ταύτη ἐπειρῶντο διαβαίνειν οἱ Ελληνες. 6. Ἐπεὶ δὲ πειρωμένοις τό τε ὕδωρ ὑπὲρ τῶν μαστῶν ἐφαίνετο, καὶ τραχὺς ἦν ὁ ποταμὸς μεγάλοις λίθοις καὶ ὀλισθηροῖς, καὶ οὖτε ἐν τῷ ὕδατι τὰ ὅπλα ἦν ἔχειν εἰ δὲ μὴ, ἦρπαζεν ὁ ποταμός ἐπί τε τῆς κεφαλῆς τὰ ὅπλα εἶ τις φέροι, γυμνοὶ ἐγίγνοντο πρὸς τὰ τοξεύματα καὶ τὰ ἅλλα βέλη : ἀνεχώρησαν οὖν καὶ αὐτοῦ ἐστρατοπεδεύσαντο παρὰ τὸν ποταμόν.

7. Ένθα δε αυτοί την πρόσθεν νύκτα ήσαν επί του όρους έώρων τούς Καρδούγους πολλούς συνειλεγμένους σύν τοις όπλοις. Ένταῦθα δη πολλη ἀθυμία ην τοῖς Ελλησιν, ὑρῶσι μὲν τοῦ ποταμου την δυςπορίαν, όρωσι δε τους διαβαίνειν πωλύσοντας, όρωσι δε τοῖς διαβαίτουσιτ ἐπιχεισομέτους τοὺς Καρδούχους ὅπισθετ. 8. Ταύτην μέν ούν την ημέραν και την νύκτα έμειναν έν πολλη άπορία όντες. Ξενοφών δε όναρ είδεν · έδοξεν έν πέδαις δεδέσθαι, αύται δε αύτῷ αὐτόματοι περιζόνηναι, ώςτε λυθηναι και διαβαίνειν ὑπόσον έβούλετο. Έπεὶ δὲ ὄρθρος ἢν ἔργεται πρὸς τὸν Χειρίσοφον και λέγει ότι έλπίδας έγει καλώς. έσεσθαι και διηγείται αύτῷ τὸ όναρ. 9. 6 δε ήδετό τε χαι ώς τάγιστα ξως υπέφαινεν έθυσιτο πάντες παρόντες οι στρατηγοί · και τα ίερα καλά ήν εύθυς έπι του πρώτου. Και απιόντες από των ιερών οι στρατηγοί και λογαγοί παρήγγελλον τη στρατιά άριστοποιείσθαι. 10. Αριστώντι δε τφ Ξενοφώντι προςέτρεχον δύο νεανίσκω · ήδεσαν γάρ πάντες ότι έξείη αύτῷ καὶ ἀριστῶντι καὶ δειπνοῦντι προςελθεῖν καὶ εἰ καθεύδοι έπεγείραντα είπειν εί τίς τι έχοι των πρός τόν πόλεμον. 11. Καί τότε έλεγον ότι τυγγάνοιεν φρύγανα συλλέγοντες ώς έπι πυρ, χάπειτα χατίδοιεν έν τῷ πέραν έν πέτραις χαθηχούσαις έπ αύτον τον ποταμόν γέροντά τε καί γυναϊκα καί παιδίσκας ώςπερ μαρσίπους ίματίων χατατιθεμένους έν πέτρα άντρώδει. 12. Ίδοῦσι δέ σφισι δόξαι άσφαλές είναι διαβηναι ούδε γαρ τοῦς πολεμίοις ίππεῦσι πρόςβατον εἶναι κατὰ τοῦτο. Ἐκδύντες δὲ ἔφασαν ἔγοντες τα έγγειρίδια γυμνοί ώς νευσούμενοι διαβαίνειν. πορευόμενοι δέ πρόσθεν διαβαίνειν πρίν βρέξαι τὰ αίδοῖα · καὶ διαβάντες καὶ λαβόντες τα ιμάτια πάλιν ήχειν.

13. Εὐθὺς οἶν ὁ Ξενοφῶν αὐτός τε ἔσπενδε καὶ τοῖς νεανίσχοις ἐγχεῖν ἐκέλευσε καὶ εῦχεσθαι τοῖς φήναπι θεοῖς τά τε ὀνείρατα καὶ τὸν πόρον καὶ τὰ λοιπὰ ἀγαθὰ ἐπιτελέσαι. Σπείσας δὲ εὐθὺς

ήγε τοὺς νεανίσχους παρὰ τὸν Χειρίσοφον · καὶ διηγοῦνται ταὐτά 14. 'Ακούσας δὲ καὶ ὁ Χειρίσοφος σπονδὰς ἐποίει. Σπείσαντες δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις παρήγγελλον συσκευάζεσθαι, αὐτοὶ δὲ συγκαλέσαντες τοὺς στρατηγοὺς ἐβουλεύοντο ὅπως ἂν κάλλιστα διαβαῖεν καὶ τούς τε ἕμπροσθεν νικῷεν καὶ ὑπὸ τῶν ὅπισθεν μηδὲν πάσχοιεν κακόν. 15. Καὶ ἕδοξεν αὐτοῖς Χειρίσοφον μὲν ἡγεῖσθαι καὶ διαβαίνειν ἔχοντα τὸ ἥμισυ τοῦ στρατεύματος, τὸ δὲ ῆμισυ ὑπομένειν σὺν Ξενοφῶντι · τὰ δὲ ὑποζύγια καὶ τὸν ὅχλον ἐν μέσφ τούτων διαβαίνειν. 16. 'Επεὶ δὲ καλῶς ταῦτα εἰχεν ἐπορεύοντο · ἡγοῦντο δὲ οἱ νεανίσχοι ἐν ἀριστερῷ ἔχοντες τὸν ποταμόν · όδὸς δὲ ἦν ἐπὶ τὴν διάβασιν ὡς τέτταρες στάδιοι.

17. Πορευομένων δ' αὐτῶν ἀντιπαρήεσαν αἰ τάξεις τῶν ἱππέων. Ἐπειδὴ δὲ ἦσαν κατὰ τὴν διάβασιν καὶ τὰς ὅχθας τοῦ ποταμοῦ, ἔθεντο τὰ ὅπλα, καὶ αὐτὸς πρῶτος Χειρίσοφος στεφανωσάμενος καὶ ἀποδὺς ἐλάμβανε τὰ ὅπλα καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι παρήγγελλε καὶ τοὺς λοχαγοὺς ἐκέλευεν ἅγειν τοὺς λόχους ὀθθίους, τοὺς μὲν ἐν ἀριστερῷ τοὺς δὲ ἐν δεξιῷ ἑαυτοῦ. 18. Καὶ οἱ μὲν μάντεις ἐσφαγιάζοντο εἰς τὸν ποταμόν· οἱ δὲ πολέμιοι ἐτόξευόν τε καὶ ἐσφενδόνων· ἀλλ' οὕπω ἐξικνοῦντο. 19. Ἐπεὶ δὲ καλὰ ἦν τὰ σφάγια, ἐπαιάνιζον πάντες οἱ στρατιῶται καὶ ἀνηλάλαζον· συνωλόλυζον δὲ καὶ αἱ γυναῖκες ἅπασαι. Πολλαὶ γὰρ ἦσαν ἐταῖραι ἐν τῷ στρατεύματι.

20. Καὶ Χειρίσοφος μὲν ἐνέβαινε καὶ οἱ σὺν ἐκείνοῃ ὁ δὲ Ξενοφῶν τῶν ὁπισθοφυλάκων λαβών τοὺς εὐζωνοτάτους ἔθει ἀνὰ κράτος πάλιν ἐπὶ τὸν πόρον τὸν κατὰ τὴν ἕκβασιν τὴν εἰς τὰ τῶν ᾿Αρμενίων ὅρη · προςποιούμενος ταύτη διαβὰς ἀποκλείσειν τοὺς παρὰ τὸν ποταμὸν ἱππεῖς. 21. Οἱ δὲ πολέμιοι ὁρῶντες μὲν τοὺς ἀμφὶ Χειρίσοφον εὐπετῶς τὸ ὕδωρ περῶντας, ὁρῶντες δὲ τοὺς ἀμφὶ Ξενοφῶντα θέοντας εἰς τοὕμπαλιν, δείσαντες μὴ ἀποκλεισθείησαν φεύγουσιν ἀνὰ κράτος ὡς πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἔκβασιν ἄνω. Ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν ἐγένοντο, ἕτεινον ἄνω πρὸς τὸ ὅρος. 22. Λύκιος δὲ ὁ τὴν τάξιν ἔχων τῶν ἱππέων καὶ Λἰσχίνης ὁ τὴν τάζιν ἔμων τῶν πελταστῶν τῶν ἀμφὶ Χειρίσοφον ἐπεὶ ἑώρων ἀνὰ κράτος φεύγοντας, εἴποντο · οἱ δὲ στρατιῶται ἐβώων μὴ ἀπολείπεσθαι ἀλλὰ συνεκβαίνειν ἐπὶ τὸ ὅρος. 23. Χειρίσοφος δ αὐ ἐπεὶ διέβη, τοὺς μὲν ἱππέας οὐκ ἐδίωχεν, εὐθὺς δὲ κατὰ τὰς προςηκούσας όχθας ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἐξέβαινεν ἐπὶ τοὺς ἄνω πολεμίους. Οἱ દ૭ ἄνω, ὁϱῶντες μὲν τοὺς ἐαυτῶν ἱππέας φεύγοντας, ὁﻮῶντες δὲ ὁπλίτας σφίσιν ἐπιόντας, ἐκλείπουσι τὰ ὑπὲς τοῦ ποταμοῦ ἄκοα.

24. Ξενοφῶν δὲ ἐπεὶ τὰ πέραν ἑώρα καλῶς γιγνόμενα, ἀπεχώρει τὴν ταχίστην πρὸς τὸ διαβαῖνον στράτευμα καὶ γὰρ οἱ Καρδοῦχοι φανεροὶ ἦδη ἦσαν εἰς τὸ πεδίον καταβαίνοντες ὡς ἐπιθησόμενοι τοῖς τελευταίοις. 25. Καὶ Χειρίσοφος μὲν τὰ ἅτω κατεῖχε, Λύκιος δὲ σὺν ὀλίγοις ἐπιχειρήσας ἐπιδιῶξαι ἕλαβε τῶν σκευοφόρων τὰ ὑπολειπόμενα καὶ μετὰ τούτων ἐσθῆτά τε καλὴν καὶ ἐκπώματα. 26. Καὶ τὰ μὲν σκευοφόρα τῶν Ἑλλήνων καὶ ὁ ὅχλος ἀκμὴν διέβαινε Ξενοφῶν δὲ στρέψας πρὸς τοὺς Καρδούχους ἀντία τὰ ὅπλα ἕθετο καὶ παρήγγειλε τοῖς λοχαγοῖς κατ ἐτωμοτίας ποιή ασθαι ἕκαστον τὸν ἑαυτοῦ λόχον, παἰ ἀσπίδας παραγαγόντας τὴν ἐνωμοτίαν ἐπὶ φάλαγγος καὶ τοὺς μὲν λοχαγοὺς καὶ τοὺς ἐνωμοτάρχας πρὸς τῶν Καρδούχων ἰέναι, οὐραγοὺς δὲ καταστήσασθαι πρὸς τοῦ ποταμοῦ.

27. Οἱ δὲ Καρδοῦχοι ὡς ἑώρων τοὺς ἀπισθοφύλαχας τοῦ ὅχλου ψιλουμένους καὶ ὀλίγους ήδη φαινομένους, θᾶττον δὴ ἐπήεσαν φδάς τινας άδοντες. 'Ο δε Χειρίσοφος, έπει τα παι αυτώ άσφαλῶς είχε, πέμπει παρά Ξενοφῶντα τοὺς πελταστὰς καὶ σφενδονήτας και τοξότας και κελεύει ποιειν ό τι αν παραγγέλλη. 28. 'Ιδών δέ αύτους διαβιίνοντας ό Ξενοφών πέμψας άγγελον χελεύει αυτού μειναι έπι του ποταμού μη διαβάντας. όταν δ άρξωνται αυτοί διαβαίνειν, έναντίους ένθεν χαι ένθεν σφών εμβαίνειν ώς διαβησομένους, διηγκυλισμένους τούς άχοντιστάς και έπιβεβλημένους τούς τοξότας μη πρόσω δε του ποταμού προβαίτειν. 29. Τοις δε παό έαυτο παρίγγειλεν, έπειδαν σφενδόνη έξικνηται και άσπης ψοφη, παιανίσαντας θειν αεί είς τούς πολεμίους · έπειδαν δε άνα στρέψωσιν οι πολέμιοι και έκ του ποταμού ό σαλπιγκτής σημίνη το πολεμικόν, άναστρέψαντας έπι δόρυ ήγεισθαι μέν τούς ούραγούς, θείν δε πάντας και διαβαίνειν ότι τάχιστα ή εκαστος την τάξιο είχεν, ώς μη έμποδίζειν άλλήλους. ότι ούτος αριστος έσοιτο ός αν πρῶτος έν τῷ πέραν γένηται.

30. Οί δὲ Καρδοῦχοι ὁρῶντες ὀλίγους ἦδη τοὺς λοιποὺς, πολλοὶ γὰρ καὶ τῶν μένειν τεταγμένων ῷχοντο ἐπιμελησόμενοι οἱ μὲν ὑποζυγίων, οἱ δὲ σκευῶν, οἱ δὲ ἑταιρῶν, ἐνταῦθα δὴ ἐπέκεινοο θρασέως καὶ ἦρχοντο σφενδονᾶν καὶ τοξεύειν. 31. Οἱ δὲ ἕλληνες παιανίσαντες ὥρμησαν δρόμφ ἐπ' αὐτούς · οἱ δ' οὐκ ἐδέξαντο · καὶ γὰρ ἦσαν ὡπλισμένοι, ὡς μὲν ἐν τοῖς ὅρεσιν, ἱκανῶς πρὸς τὸ ἐπιδραμεῖν καὶ φεύγειν, πρὸς δὲ τὸ εἰς χεῖρας δέχεσθαι οὐχ ἱκανῶς. 32. Ἐν τούτφ σημαίνει ὁ σαλπιγκτής · καὶ οἱ μὲν πολέμιοι ἔφευγον πολὺ ἔτι θᾶττον · οἱ δ' ἕλληνες τὰ ἐναντία στρέψαντες ἔφευγον διὰ τοῦ ποταμοῦ ὅτι τάχιστα. 33. Τῶν δὲ πολεμίων οἱ μέν τινες αἰσθόμενοι πάλιν ἔδραμον ἐπὶ τὸν ποταμὸν καὶ τοξεύοντες ὀλίγους ἔτρωσαν · οἱ δὲ πολλοὶ καὶ πέραν ὅντων τῶν Ἑλλήνων ἕτι φανεροὶ ἦσαν φεύγοντες. 34. Οἱ δὲ ὑπαντήσαντες ἀνδριζόμενοι καὶ προςωτέρω τοῦ καιροῦ προϊόντες ὕστερον τῶν μετὰ Ξενοφῶντος διέβησαν πάλιν · καὶ ἔτρώθησάν τινες καὶ τούτων.

CAP. IV.

'Επεί δε διέβησαν, συνταξάμενοι άμφι μέσον ήμέρας έπορεύθησαν δια της Αρμενίας πεδίον απαν και λείους γηλόφους ου μείον ή πέντε παρασάγγας · ού γάρ ήσαν έγγυς του ποταμού χωμαι διά τούς πολέμους τούς πρός τούς Καρδούγους. 2. Είς δε ήν αφίχοντο χώμην μεγάλη τε ην χαί βασίλειον είγε τω σατράπη, χαι έπι ταϊς πλείσταις οἰκίαις τύρσεις ἐπησαν, ἐπιτήδεια δ ην δαψιλη. 3. 'Εντεύθεν δ' έπορεύθησαν σταθμούς δύο παρασάγγας δέκα μέχρις ύπερηλθον τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ. Ἐντεῦθεν δ ἐπορεύθησαν σταθμούς τρεῖς παρασάγγας πεντεχαίδεχα έπὶ τὸν Τηλεβόαν ποταμόν. Ούτος δ ήν μέγας μέν ου, καλός δέ κῶμαι δε πολλαί περί τον ποταμόν ήσαν. 4. 'Ο δε τόπος ούτος 'Αρμενία έχαλειτο ή πρός έσπέραν. "Υπαργος δ ήν αυτής Τηρίβαζος, ό και βασιλεί φίλος γενόμενος και όπότε παρείη, ούδεις άλλος βασιλέα έπὶ τὸν ἴππον ἀνέβαλλεν. 5. Οὖτος προςήλασεν ἱππέας έγων, και προπέμψας έρμηνέα είπεν ότι βούλοιτο διαλεγθηναι τοις άργουσι. Τοῦς δὲ στρατηγοῖς έδοξεν ἀχοῦσαι καὶ προςελθόντες είς επήχοον ήρώτων τι θέλοι. 6. 'Ο δε είπεν ότι σπείσασθαι βούλοιτο έφ φ μήτε αυτός τους Ελληνας άδικεϊν μήτε έκείνους καίειν τὰς οἰκίας, λαμβάνειν τε τὰ ἐπιτήδεια ὅσων δέοιντο. Εδοξε ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς καὶ ἐσπείσαντο ἐπὶ τούτοις.

7. Έντεῦθεν δ ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῶς διὰ πεδίου παρα-

σάγγας πεντεχαίδεχα · χαί Τηρίβαζος παρηχολούθει έχων την έαυτοῦ δύναμιν ἀπέχων ὡς δέκα σταδίους · καὶ ἀφίκοντο εἰς βασίλεια και κώμας πέριξ πολλάς πολλών των έπιτηδείων μεστάς. 8. Στρατοπεδευομένων δ αύτῶν γίγνεται τῆς νυκτός γιών πολλή καὶ έωθεν έδοξε διασχηνήσαι τὰς τάξεις χαὶ τοὺς στρατηγοὺς χατὰ τὰς χώμας· ού γάρ έώρων πολέμιον ούδένα χαί άσφαλές έδόχει είται διά τὸ πληθος της γιόνος. 9. Ένταῦθα είχον πάντα τὰ ἐπιτήδεια όσα έστιν άγαθά, ίερετα, σττον, οίνους παλαιούς ενώδεις, άσταφίδας, δοπρια παντοδαπά. Των δε αποσχεδαννυμένων τινές από τοῦ στρατοπέδου έλεγον ότι χατίδοιεν στράτευμα χαι νύχτωρ πολλά πυρά φαίνοιτο. 10. 'Εδόχει δή τοῦς στρατηγοῦς οὐχ ἀσφαλές εἶναι διασχηνοῦν, ἀλλὰ συναγαγεῖν τὸ στράτευμα πάλιν. Έντεῦθεν συνηλθον· καί γαρ έδόκει διαιθριάζειν. 11. Νυκτερευόντων δ αύτῶν ἐνταῦθα ἐπιπίπτει χιών απλετος, ὥςτε ἀπέχρυψε καὶ τὰ όπλα χαὶ τοὺς ἀνθρώπους χαταχειμένους καὶ τὰ ὑποζύγια συνεπόδισεν ή χιών και πολύς δχνος ήν ανίστασθαι καταχειμένων γαρ άλεεινον ην ή γιών έπιπεπτωκυΐα ότο μη παραβήνείη. 12. Έπει δε Ξενοφῶν ετόλμησε γυμνός ῶν ἀναστὰς σχίζειν ξύλα, τάχ ἇν άναστάς τις καί άλλος έκείνου άφελόμενος έσγισεν. 13. Έκ δε τούτου και οι άλλοι αναστάντες πῦρ ἕκαιον και ἐγρίοντο πολύ γαρ ένταῦθα εύρίσκετο χρίσμα, ῷ έχρῶντο ἀντ' έλαίου, σύειον καὶ σησάμινον καί άμυγδάλινον έκ των πικρών και τερεβίνθινον. Έκ δε τῶν αὐτῶν τούτων Χαὶ μύρον εύρίσκετο.

14. Μετὰ ταῦτα ἐδόχει πάλιν διασκηνητέον εἶναι εἰς τὰς κώμας εἰς στέγας. Ένθα δὴ οἱ στρατιῶται σὺν πολλỹ κραυγỹ καὶ ἡδονῦ ỹgeσαν ἐπὶ τὰς στέγας καὶ τὰ ἐπιτήδεια ὅσοι δὲ ὅτε τὸ πρότερον ἀπήεσαν τὰς οἰκίας ἐνέπρησαν ὑπὸ τῆς αἰθρίας δίκην ἐδίδοσαν κακῶς σκηνοῦντες. 15. Έντεῦθεν ἕπεμψαν τῆς νυκτὸς Δημοκράτην Τεμενίτην ἄνδρας δόντες ἐπὶ τὰ ὅρη, ἕνθα ἔφασαν οἱ ἀποσκεδαννύμενοι καθορῷν τὰ πυρά οὗτος γὰρ ἐδόκει καὶ πρότερον πολλὰ ῆδη ἀληθεῦσαι τοιαῦτα, τὰ ὅντα τε ὡς ὅντα καὶ τὰ μὴ ὅντα ὡς οὐκ ὅντα. 16. Πορευθεἰς δὲ τὰ μὲν πυρὰ οὐκ ἔφη ἰδεῖν, ἅνδρα δὲ συλλαβῶν ἡκεν ἄγων ἔχοντα τόζον Περσικὸν καὶ φαρέτραν καὶ σάγαριν οἶανπερ καὶ ἀ Ἀμαζόνες ἔχουσιν. 17. Ἐρωτώμενος δὲ ποδαπὸς εἶη, Πίρσης μὲν ἔφη εἶναι, πορεύεσθαι δὲ ἀπὸ τοῦ Τηριβάζου στρατεύματος, ὅπως ἐπιτήδεια λάβοι. Οἱ δ ήφώτων αύτὸν τὸ στράτευμα ὁπόσον τε εἶη καὶ ἐπὶ τίνι συνειλεγμένον. 18. Ὁ δὲ εἶπεν ὅτι Τηφίβαζος εἶη ἔχων τήν τε ἑαυτοῦ δύναμιν καὶ μισθοφόφους Χάλυβας καὶ Ταόχους • παφεσκευάσθαι δὲ αὐτὸν ἔφη ὡς ἐπὶ τῆ ὑπεφβολῆ τοῦ ὅφους ἐν τοῖς στενοῖς ἧπεφ μοναχῆ εἶη ποφεία, ἐνταῦθα ἐπιθησόμενον τοῖς Ἔλλησιν.

19. Άκούσασι τοῖς στρατηγοῖς ταῦτα ἔδοξε τὸ στράτευμα συναγαγεῖν καὶ εὐθὺς, φύλακας καταλιπόντες καὶ στρατηγὸν ἐπὶ τοῦς μένουσι Σοφαίνετον Στυμφάλιον, ἐπορεύοντο, ἔχοντες ἡγεμόνα τὸν ἁλόντα ἄνθρωπον. 20. Ἐπειδὴ δὲ ὑπερέβαλλον τὰ ὅρη, οἱ πελτασταὶ προϊόντες καὶ κατιδόντες τὸ στρατόπεδον οὐκ ἔμειναν τοὺς ὑπλίτας, ἀλλ ἀνακραγόντες ἔθεον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. 21. Οἱ δὲ βάρβαροι ἀκούσαντες τὸν θόρυβον οὐχ ὑπέμειναν, ἀλλ ἔφευγον ὅμως δὲ καὶ ἀπέθανόν τινες τῶν βαββάρων καὶ ἵπποι ἥλωσαν εἰς εἶκοσι, καὶ ἡ σκηνὴ ἡ Τηριβάζου ἑάλω καὶ ἐν αὐτῷ κλίναι ἀργυρόποδες καὶ ἐκπώματα καὶ οἱ ἀρτοκόποι καὶ οἱ οἰνοχόοι φάσκοντες εἶναι. 22. Ἐπειδὴ δὲ ἐπύθοντο ταῦτα οἱ τῶν ὑπλιτῶν στρατηγοὶ, ἐδόκει αὐτοῖς ἀπιέναι τὴν ταχίστην ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, μή τις ἐπίθεσις γένοιτο τοῖς καταλελειμμένοις. Καὶ εὐθὺς ἀνακαλεσάμενοι τῷ σάλπιγγι ἀπήεσαν καὶ ἀφίκοντο αὐθημερὸν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.

CAP. V.

 Τỹ δ ύστεραία έδόχει πορευτέον είναι ὅπη δύναιντο τάχιστα, πρίν ἢ συλλεγῆναι τὸ στράτευμα πάλιν χαὶ χαταλαβεῖν τὰ στενά. Συσκευασάμενοι δ εὐθὺς ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς ἡγεμόνας ἔχοντες πολλούς χαὶ αὐθημερὸν ὑπερβαλόντες τὸ ἄχρον ἐφ΄ ῷ ἔμελλεν ἐπιτίθεσθαι Τηρίβαζος χατεστρατοπεδεύσαντο.
 Έντεῦ-Οεν ἐπορεύθησαν σταθμοὺς ἐρήμους τρεῖς παρασάγγας πεντεχαίδεχα ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, χαὶ διέβαινον αὐτὸν βρεχόμενοι πρὸς τὸν ὀμφαλόν. Ἐλέγοντο δὲ αὐτοῦ αἱ πηγαὶ οὐ πρόσω είναι.
 Έντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς χαὶ πεδίου σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας πεντεχαίδεχα. Ὁ δὲ τρίτος ἐγένετο χαλεπὸς χαὶ ἅνεμος βοξόᾶς ἐναντίος ἕπνει, παντάπασιν ἀποχαίων πάντα καὶ πηγνὺς τοὺς ἀνθρώπους. νῶς ἔδοξε λῆξαι τὸ χαλεπὸν τοῦ πνεύματος. Ήν δὲ τῆς χιόνος τὸ βάθος ὀργυιά ῶςτε καὶ τῶν ὑποζυγίων καὶ τῶν ἀνδραπόδων πολλὰ ἀπώλετο, καὶ τῶν στρατιωτῶν ὡς τριάκοντα. 5. Διεγένοντο δὲ τὴν νύκτα πῦρ καίοντες · ξύλα δ ἦν ἐν τῷ σταθμῷ πολλά · οἰ δὲ ὀψὲ προςιόντες ξύλα οὐκ είχον. Οἱ οὖν πάλαι ἤκοντες καὶ πῦρ καίοντες οὐ προςίεσαν πρὸς τὸ πῦρ τοὺς ὀψίζοντας, εἰ μὴ μεταδοῖεν αὐτοῖς πυροὺς ἡ ἄλλο τι ῶν ἔχοιεν βρωτόν. 6. Ενθα δὴ μετεδίδοσαν ἀλλήλοις ῶν είχον ἕκαστοι. ἕρνα δὲ τὸ πῦρ ἐκαίετο, διατηκομένης τῆς χιόνος βόθροι ἐγίγνοντο μεγάλοι ἕςτε ἐπὶ τὸ δάπεδον · οῦ δὴ παρῆν μετρεῖν τὸ βάθος τῆς χιόνος.

7. Έντεῦθεν δὲ την ἐπιοῦσαν ημέραν ὅλην ἐπορεύοντο δια γιόνος, καί πολλοί των ανθρώπων έβουλιμίασαν. Ξενοφών δε όπισθοφυλαχών χαί χαταλαμβάνων τούς πίπτοντας των άνθρώπων ήγνόει ο τι το πάθος είη. 8. Έπειδη δε είπε τις αντῷ τῶν ἐμπείρων ότι σαφώς βουλιμιώσι και έάν τι φάγωσιν άναστήσονται, περιιών περί τα ύποζύγια, εί πού τι δρώη βρωτόν, διεδίδου και διέπεμπε διδόντας τούς δυναμένους παρατρέγειν τοις βουλιμιώσιν. Έπειδή δέ τι έμφάγοιεν, άνίσταντο καὶ ἐπορεύοντο. 9. Πορευομένων δε Χειρίσοφος μεν άμφι κνέφας πρός κώμην άφικνειται, καί ύδροφορούσας έκ της κώμης πρός τη κρήνη γυναϊκας και κόρας καταλαμβάνει έμπροσθεν τοῦ ἐρύματος. 10. Αυται ήρώτων αὐτούς τίνες είεν. 'Ο δε έρμηνεύς είπε Περσιστί ότι παρά βασιλέως πορεύοιντο πρός την σατράπην. Αι δε άπεκρίναντο ότι ούκ ένταῦθα είη, ἀλλ' ἀπέγοι ὅσον παρασάγγην. Οἱ ὅ, ἐπεὶ ὀψὲ ἦν, πρός τόν χωμάργην συνειςέργονται είς το έρυμα σύν ταϊς ύδροφόροις. 11. Χειρίσοφος μέν οἶν καὶ ὅσοι ἐδυνήθησαν τοῦ στρατεύματος έντανθα έστρατοπεδεύσαντο των δ' άλλων στρατιωτών οι μη δυνάμενοι διατελέσαι την όδον ένυχτέρευσαν ασιτοι και ανευ πυρός. καὶ ἐνταῦθά τινες ἀπώλοντο τῶν στρατιωτῶν. 12. Ἐφείποντο δε των πολεμίων συνειλεγμένοι τινές και τα μη δυνάμενα των ύποζυγίων ήρπαζον και άλλήλοις έμάχοντο περί αυτών. Έλείποντο δέ χαί των στρατιωτών οι τε διεφθαρμένοι ύπό της γιόνος τους όφθαλμούς οι τε ύπό του ψύγους τούς δακτύλους των ποδών αποσεσηπότες. 13. Ήν δε τοις μεν όφθαλμοις επιχούρημα της γιόνος εί τις μέλαν τι έχων πρό των όφθαλμων πορεύοιτο · των δε ποδών, εί דוב אויסודס אמו עוזט ליחסדב אסטינומי ביסו אמו בו דאי שטאדם שהסאטטודס.

14. Οσοι δε ύποδεδεμένοι έχοιμώντο, είζεδύοντο είς τους πόδας οί ίμάντες καί τὰ ύποδήματα περιεπήγνυντο και γαρ ήσαν, έπειδή έπέλιπε τὰ ἀργαῖα ὑποδήματα, χαρβατίναι αὐτοῖς πεποιημέναι ἐκ τῶν νεοδάρτων βοῶν. 15. Διὰ τὰς τοιαύτας οἶν ἀνάγχας ὑπελείποντό τινες των στρατιωτών · και ίδόντες μέλαν τι γωρίον δια το έκλελοιπέναι αυτόθι την γιόνα, είχαζον τετηχέναι · χαί τετήχει δια χρήνην τινά η πλησίον ην άτμίζουσα έν νάπη. Ένταῦθα έκτιμαπόμενοι έχαθηντο καί ούκ έφασαν πορεύεσθαι. 16. 'Ο δε Ξενοφών, έγων όπισθοφύλακας ώς ήσθετο, έδεττο αύτῶν πάση τέχνη καὶ μηγανή μη απολείπεσθαι, λέγων ότι επονται πολλοί πολέμιοι συνειλεγμένοι. και τελευτών έγαλέπαινεν. Οι δε σφάττειν έκέλευον ου γάρ αν δύνασθαι πορευθηναι. 17. Έντανθα έδοξε χράτιστον είναι τούς έπομένους πολεμίους φοβησαι, εί τις δύναιτο, μη έπίσιεν τοις κάμνουσι. Καὶ ἦν μὲν σκότος ἦδη, οἱ δὲ προςήεσαν πολλῷ θορύβφ, άμφι ών είγον διαφερόμενοι. 18. "Ενθα δη οι μεν οπισθοφύλακες άτε ύγιαίνοντες έξαναστάντες έδραμον είς τούς πολεμίους • οί δέ κάμνοντες, άναχραγόντες δσον ήδύναντο μέγιστον, τὰς ἀσπίδας πρός τὰ δόρατα έχρουσαν. Οἱ δὲ πολέμιοι δείσαντες ήχαν έαυτοὺς κατά της γιόνος είς την νάπην και ούδεις έτι ούδαμου έφθέγξατο.

19. Καί Ξενοφῶν μέν και οι σύν αύτῷ, εἰπόντες τοῖς ἀσθενοῦσιν ότι τη ύστεραία ήξουσί τινες έπ' αύτούς, πορευόμενοι, πρίν τέτταρα στάδια διελθεῖν, ἐντυγγάνουσιν ἐν τῆ ὑδῷ ἀναπαυομένοις έπι της γιόνος τοις στρατιώταις έγχεχαλυμμένοις, και ούδε φυλακή ούδεμία καθειστήκει και άνίστασαν αυτούς. 20. Οι 8 έλεγον ότι οι έμπροσθεν ούχ ύπογωροϊεν. Ο δε παριών και παραπέμπων των πελταστών τούς ίσχυροτάτους έχελευε σχέψασθαι τί είη τό χωλύον. Οἱ δὲ ἀπήγγελλον ὅτι ὅλον οὕτως ἀναπαύοιτο τὸ στράτευμα. 21. Ένταῦθα καὶ οἱ περὶ Ξενοφῶντα ηὐλίσθησαν αὐτοῦ άνευ πυρὸς καὶ άδειπνοι, φυλακὰς οἶας ἐδύναντο καταστησάμενοι. 'Επεί δε πρός ήμέραν ην, ό μεν Ξενοφών, πέμψας πρός τούς άσθενούντας τούς νεωτάτους, άναστήσαντας έχέλευσεν άναγχάζειν προϊέναι. 22. Έν δε τούτω Χειρίσοφος πέμπει των έκ της κώμης σχεψομένους πῶς ἔχοιεν οἱ τελευταῖοι. Οἱ δὲ ἄσμενοι ἰδόντες τούς μέν ασθενούντας τούτοις παρέδοσαν χομίζειν έπι το στρατόπεδον, αύτοι δε έπορεύοντο · και πριν είκοσι στάδια διεληλυθέναι ήσαν πρός τη χώμη, ένθα Χειρίσοφος ηὐλίζετο. 23. Ἐπεὶ δὲ

συνεγένοντο άλλήλοις, έδοξε χατὰ τὰς χώμας ἀσφαλὲς εἶναι τὰς τάξεις σχητοῦτ. Καὶ Χείρισοφος μὲν αὐτοῦ ἔμενεν, οἱ δὲ ἅλλοι, διαλαχόντες ῶς ἑώρων χώμας ἐπορνύοντο, ἕχαστοι τοὺς ἑαυτῶν ἔχοντες.

24. "Ενθα δη Πολυχράτης 'Αθηναΐος λοχαγός έχέλευσεν άφιίγαι αύτόν · και λαβών τους εύζώνους, θέων έπι την κώμην ην είλήγει Ξενοφών καταλαμβάνει πάντας ένδον τούς κωμήτας καί τόν χωμάρχην . χαί πώλους είς δασμόν βασιλεί τρεφομένους έπταχαίδεχα · χαί την θυγατέρα του χωμάρχου, έννάτην ήμέραν γεγαμημένην ό δε ανήρ αυτής λαγώς ψχετο θηράσων, και ούχ ήλω έν ταις χώμαις. 25. Αί δ' οιχίαι ίσαν χατάγειοι, το μέν στόμα ωςπερ φρέατος, κάτω δ' εὐρεῖαι · αί δ' εἶςοδοι τοις μέν ὑποζυγίους όρυκταί, οί δε άνθρωποι κατέβαινον έπι κλίμακος. Έν δε ταϊς οίκίαις τσαν αίγες, οίες, βόες, δονιθες, και τα έκγονα τούτων τα δε κτήτη πάντα χιλῷ ένδον ετρέφοντο. 26. Ήσαν δε και πυροί και κριθαί και όσπρια και οίνος κρίθινος έν κρατήρσιν · ένήσαν δά אמו מידמו מו אפושמו וססצבואבוני אמו אמאמעסו ביבאבודדס, סו עבי עבוζους οἱ δὲ ἐλάττους, γόνατα οὐχ ἔγοντες. 27. Τούτους δ έδει, όπότε τις διψώη, λαβόντα είς το στόμα μύζειν · και πάνυ άκρατος in, εί μή τις ύδως επιχεοι· και πάνυ ήδυ συμμαθόντι το πόμα ήν.

28. Ο δε Ξενοφῶν τον μεν άρχοντα τῆς χώμης ταύτης σύνδειπνον έποιήσατο καί θαρόειν αυτόν έκελευε, λέγων ότι ούτε των τέχνων στερήσοιτο τήν τε οιχίαν αυτού άντεμπλήσαντες των έπιτηδείων απίασιν, ην αγαθόν τι τῷ στρατεύματι έξηγησάμενος φαίνηται έςτ' αν έν άλλφ έθνει γένωνται. 29. Ο δε ταυτα υπισγνείτο, καί φιλοφρονούμενος οίrov έφρασεν ένθα ην κατορωρυγμένος. Ταύτην μέν ούν την νύκτα διασκηνήσαντες ούτως έκοιμήθησαν έν πάσιν άφθόνοις πάντες οί στρατιώται, έν φυλακη έχοντες τον κωμάρχην και τα τέκνα αύτοῦ όμοῦ ἐν ὀφθαλμοῖς. 30. Τῆ δ ἐπιούση ἡμέοα Ξενοφών λαβών τον χωμάρχην πρός Χειρίσοφον έπορεύετο. όπου δε παρίοι χώμην, έτρέπετο πρός τούς έν ταις χώμαις χαί χατελάμβανε πανταγού εύωγουμένους και εύθυμουμένους, και ούδαμόθεν αφίεσαν, πριν παραθειται αύτοις άριστον 31. ούκ ήν δ δπου ού παρετίθεσαν έπι την αύτην τράπεζαν κρέα άργεια, έρίφεια, γοίρεια, μόσχεια, όρνίθεια, σύν πολλοῖς άρτοις, τοῖς μέν πυρίνοις τοις δε χριθίνοις. 32. Οπότε δε τις αιλοφρονούμενός το βούλοιτο προπιεϊν, είλκεν έπὶ τὸν κρατῆρα ἐνθεν ἐπικύψαντα ἔδει ῥοφοῦντα πίνειν ὥςπερ βοῦν. Καὶ τῷ κωμάρχη ἐδίδοσαν λαμβάνειν ὅ τι βούλοιτο. ΄Ο δὲ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐδέχετο ὅπου δέ τινα τῶν συγγενῶν ὅδοι, πρὸς ἑαυτὸν ἀεὶ ἐλάμβανεν.

33. Έπει δε ήλθον πρός Χειρίσοφον, κατελάμβανον κάκείνους σκηνούντας, έστεφανωμένους του ξηρού χιλού στεφάνοις, καί διαχονούντας 'Αρμενίους παϊδας σύν ταϊς βαρβαριχαϊς στολαϊς · τοϊς δε παισιν εδείχνυσαν ωςπερ ένεοις ο τι δέοι ποιειτ. 34. Έπει δε άλλήλους έφιλοφρονήσαντο Χειρίσοφος και Ξενοφών, κοινη δη άνηρώτων τον χωμάρχην δια του περσίζοντος έρμηνέως τίς είη ή γώρα. Ο δ έλεγεν ότι Αρμενία. Και πάλιν ήρωτων τίνι οι ίπποι τρέφοιντο. 'Ο δ' έλεγεν ότι βασιλεί δασμός · την δε πλησίον γώραν έφη είναι Χάλυβας, και την όδον έφραζεν ή είη. 35. Και αυτόν τότε μέν φχετο άγων ό Ξενοφών πρός τούς έαυτοῦ οἰκέτας, καὶ ίππον δν είλήφει παλαίτερον δίδωσι τῷ κωμάργη άναθρέψαντι καταθῦσαι, ὅτι ἦχουσεν, αὐτὸν ἱερὸν εἶναι τοῦ Ἡλίου, δεδιώς μὴ ἀποθάνη • έχεχάχωτο γάρ ύπο της πορείας αύτος δε των πώλων λαμβάνει. καί των άλλων στρατηγών καί λοχαγών έδωκεν έκάστω πώλον. 36. Ήσαν δ' οἱ ταύτη ἵπποι μείονες μεν τῶν Περσικῶν, θυμοειδέστεροι δε πολύ. Ένταῦθα δη και διδάσκει ό κωμάρχης περί τούς πόδας των ίππων και των ύποζυγίων σακία περιειλείν, όταν διά της γιόνος άγωσιν άνευ γάρ των σακίων κατεδύοντο μέγρι της γαστρός.

CAP. VL

 Έπει δε ήμέρα ην όγδόη, τον μεν ήγεμόνα παραδίδωσι Χειρισόφφ, τούς δ οίκέτας καταλείπει τῷ κωμάρχη, πλην τοῦ υἰοῦ ἄρτι ήβάσκοντος. Τοῦτον δ Ἐπισθένει ᾿Αμφιπολίτη παραδίδωσι φυλάττειν, ὅπως εἰ καλῶς ἡγήσοιτο ἔχων καὶ τοῦτον ἀπίοι. Καὶ εἰς την οἰκίαν αὐτοῦ εἰςεφόρησαν ὡς ἐδύναντο πλεῖστα, καὶ ἀναζεύξαντες ἐπορεύοντο. 2. Ἡγεῖτο δ αὐτοῖς ὁ κωμάρχης λελυμένος διὰ χιόνος. Καὶ ήδη τ ην ἐν τῷ τρίτῷ σταθμῷ καὶ Χειρίσοφος αὐτῷ ἐχαλεπάνθη ὅτι οὐκ εἰς κώμας ήγεν. ΄Ο δ ἕλεγεν ὅτι οὐκ εἰεν ἐν τῷ τόπῷ τούτῷ. ΄Ο δὲ Χειρίσοφος αὐτὸν ἐπαισε μὲν, ἔδησε δ οῦ. 3. Ἐκ δὲ τούτου ἐκεῖνος τῆς νυκτὸς ἀποδρὰς ῷχετο κατα-

9

λιπών τον νίόν. Τοῦτό γε δη Χειρισόφφ και Ξενοφῶντι μόνον διάφορον ἐν τῆ πορεία ἐγένετο, ή τοῦ ἡγεμόνος κάκωσις καὶ ἀμέλεια. Ἐπισθένης δὲ ἡράσθη τε τοῦ παιδος καὶ οἶκαδε κομίσας πιστοτάτφ ἐχρητο.

4. Μετά τοῦτο ἐπορεύθησαν ἑπτὰ σταθμοὺς ἀνὰ πέντε παρασάγγας τῆς ἡμέρας παρὰ τὸν Φᾶσιν ποταμὸν, εἶρος πλεθριαῖον. 5. Ἐπτεῦθεν ἐπορεύθησαν σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέχα ἐπὶ δὲ τῆ εἰς τὸ πεδίον ὑπερβολῆ ἀπήντησαν αὐτοῖς Χάλυβες καὶ Τάοχοι καὶ Φασιανοί. 6. Χειρίσοφος δὲ ἐπεὶ κατεῖδε τοὺς πολεμίους ἐπὶ τῆ ὑπερβολῆ, ἐπαύσατο πορενόμενος, ἀπέχων ὡς τριάχοντα σταδίους, ἕνα μὴ κατὰ χέρας ἅγων πλησιάση τοῖς πολεμίοις · παρήγγειλε δὲ καὶ τοῖς ἅλλοις παράγειν τοὺς λόχους, ὅπως ἐπὶ φάλαγγος γένοιτο τὸ στράτευμα. 7. Ἐπεὶ δὲ ἦλθον οἱ ὀπισθοφύλαχες, συνεχάλεσε τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς, καὶ ἕλεξεν ὡδε ·

Οἱ μὲν πολέμιοι, ὡς ὁρᾶτε, κατέχουσι τὰς ὑπερβολὰς τοῦ ὅρους. ὅρα δὲ βουλεύεσθαι ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιούμεθα. 8. Ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ παραγγεῖλαι μὲν ἀριστοποιεῖσθαι τοῖς στρατιώταις, ἡμᾶς δὲ βουλεύεσθαι εἶτε τήμερον εἶτε αὖριον δοκεῖ ὑπερβάλλειν τὸ ὄρος. 9. Ἐμοὶ δέ γε, ἔφη ὁ Κλεάνωρ, δοκεῖ, ἐπὰν τάχιστα ἀριστήσωμεν, ἐξοπλισαμένους ὡς τάχιστα ἰέναι ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. Εἰ γὰρ διατρίψομεν τὴν τήμερον ἡμέραν, οἶ τε νῦν ὁρῶντες ἡμᾶς πολέμιοι θαβἑαλεφίτεροι ἔσονται καὶ ἅλλους εἰκὸς τούτων θαβρούντων πλείους προςγενέσθαι.

10. Μετὰ τοῦτον Ξενοφῶν εἶπεν ' Ἐγὼ ♂ οὖτω γιγνώσκω εἰ μὲν ἀνάγκη ἐστὶ μάχεσθαι, τοῦτο δεῖ παφασκευάσασθαι ὅπως ὡς κράτιστα μαχούμεθα εἰ δὲ βουλόμεθα ὡς ἑῷστα ὑπεφβάλλειν, τοῦτό μοι δοκει σκεπτέον εἶναι ὅπως ὡς ἐλάχιστα μὲν τφαύματα λάβωμεν, ὡς ἐλάχιστα βὲ σώματα ἀνδφῶν ἀποβάλωμεν. 11. Τὸ μὲν οὖν ὅφος ἐστὶ τὸ ὁφώμενον πλέον ἢ ἐφ ἐξήκοντα στάδια, ἄνδφες ♂ οὐ-δαμοῦ φυλάττοντες ἡμᾶς φανεφοί εἰσιν ἀλλ ἢ κατὰ ταύτην τὴν ἱδόν · πολὐ οὖν κρεῖττον τοῦ ἐφήμου ὅφους καὶ κλέψαι τι πειφᾶσθαι λαθόντας καὶ ἀνδφας παφεσκευασμένους μάχεσθαι. 12. Πολὺ γὰρ ἑῷσιν ἀμαχεὶ ἰέναι ἢ ὑμαλὲς ἕνθεν καὶ ἕνθεν πολειών ὅντων · καὶ νύκτωφ ἀμαχεὶ μᾶλλον ἂν τὰ πρὸ ποδῶν ὁρῷη τις ῷ μεθ ἡμέφαν μαχόμενος · καὶ ἡ τφαχεῖα τοῦς ποοἰν ἀμαχεὶ

ίοῦσειν εἰμενεστέρα ἡ ὑμαλὴ τὰς κεφαλὰς βαλλομένοις. 13. Καὶ κλέψαι οὐκ ἀδύνατόν μοι δοκεῖ εἶναι, ἐξὸν μὲν νυκτὸς ἰέναι, ὡς μὴ ὑρᾶσθαι ἐξὸν δὲ ἀπελθεῖν τοσοῦτον ὡς μὴ αισθησιν παρέχειν. Λοκοῦμεν δ ἂν μοι ταύτη προςποιούμενοι προςβάλλειν ἐρημοτέρφ ἂν τῷ ἅλλφ ὅρει χρῆσθαι· μένοιεν γὰρ αὐτοῦ μᾶλλον ἀθρόοι οἱ πολέμιοι. 14. Ατὰρ τί ἐγὼ περὶ κλοπῆς συμβάλλομαι; Υμᾶς γὰρ ἔγωγε, ὦ Χειρίσοφε, ἀκούω τοὺς Λακεδαιμονίους ὅσοι ἐστὲ τῶν ὑμοίων εὐθὺς ἐκ παίδων κλέπτειν μελετᾶν· καὶ οὐκ αἰσχρὸν εἶναι ἀλλὰ καλὸν κλέπτειν ὅσα μὴ κωλύει νόμος. 15. Όπως δὲ ὡς κράτιστα κλέπτητε καὶ πειρᾶσθε λανθάνειν, νόμιμον ἅρα ὑμῦν ἐστιν ἐὰν ληφθῆτε κλέπτοντες μαστιγοῦσθαι. Νῦν οὖν μάλα σοι καιρός ἐστιν ἐπιδείξασθαι τὴν παιδείαν, καὶ φυλάξασθαι μέντοι μὴ ληφθῶμεν κλέπτοντες τοῦ ὅρους, ὡς μὴ πολλὰς πληγὰς λάβωμεν.

16. 'Αλλά μέντοι, έφη ό Χειρίσοφος, κάγώ ύμας τους 'Αθηγαίους αχούω δεινούς είναι χλέπτειν τα δημόσια, χαι μάλα όντος δεινού του χινδύνου τῷ χλέπτοντι, χαὶ τοὺς χρατίστους μέντοι μάλιστα, είπερ ύμιτ οι χράτιστοι άργειν άξιουνται. ώςτε ώρα χαί σοί έπιδείχουσθαι την παιδείαν. 17. Έγω μέν τοίνυν, έφη ό Ξενοφων, έτοιμός είμι τούς όπισθοφύλαχας έχων έπειδαν δειπνήσωμεν ίέναι καταληψόμενος τὸ όρος. Έγω δὲ καὶ ἡγεμόνας · οἱ γὰρ γυμνῆτες των έπεπομένων ήμιν κλωπών έλαβόν τινας ένεδρεύσαντες καί τούτων πυνθάνομαι ότι οὐκ άβατόν ἐστι τὸ ὄρος, ἀλλὰ νέμεται αίξι και βουσίν · ωςτε έάνπερ απαξ λάβωμέν τι τοῦ ὄρους, βατὰ καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἕσται. 18. Ἐλπίζω δὲ οὐδὲ τοὺς πολεμίους με νεϊν έτι έπειδαν ίδωσιν ήμας έν τῷ όμοίφ έπι των άχρων. Ούδε γαρ νῦν ἐθέλουσι καταβαίνειν ἡμῖν εἰς τὸ ἴσον. 19. ΄Ο δὲ Χειρίσοφος είπε Καί τι δει σε ίέναι και λείπειν την όπισθοφυλακίαν; άλλ άλλους πέμψον, αν μή τινες έθελούσιοι φαίνωνται. 20. Έκ τούτου Αριστώνυμος Μεθυδριεύς έργεται όπλίτας έχων και Αριστέας Χίος γυμνήτας και Νικόμαγος Οίταιος γυμνήτας και σύνθημα έποιήσαντο όπότε έγοιεν τὰ άχρα πυρὰ χαίειν πολλά. Ταῦτα συνθέμενοι ήρίστων. 21. Έκ δε τοῦ ἀρίστου προήγαγεν ὁ Χειρίσοφος τό στράτευμα παν ώς δέχα σταδίους πρός τούς πολεμίους, όπως ώς μάλιστα δοχοίη ταύτη προςάζειν.

22. Επειδή δε εδείπνησαν και νύξ εγένετο, οι μεν ταχθέντες

φχοντο, καὶ καταλαμβάνουσι τὸ ὄρος · οἱ ὅ ἄλλοι αὐτοῦ ἀνεπαιοντο. Οἱ δὲ πολέμιοι ὡς ἦσθοντο ἐχόμενον τὸ ὅρος, ἐγρηγόρεσαν καὲ ἕκαιον πυρὰ πολλὰ διὰ νυκτός. 23. Ἐπειδὴ δὲ ἡμέρα ἐγένετο Χειρίσοφος μὲν θυσάμενος ἦγε κατὰ τὴν ὁδόν, οἱ δὲ τὸ ὅρος καταλαβόντες κατὰ τὰ ἅκρα ἐπήεσαν.

24. Τῶν δ αῦ πολεμίων τὸ μὲν πολὺ ἔμενεν ἐπὶ τῆ. ὑπερβολῆ τοῦ ὅρους, μέρος δ αὐτῶν ἀπήντα τοῖς κατὰ τὰ ἄκρα. Πρὶν δὲ ὑμοῦ εἶναι τοὺς πολλοὺς ἀλλήλοις συμμιγνύουσιν οἱ κατὰ τὰ ἄκρα, καὶ νικῶσιν οἱ ἕλληνες καὶ διώκουσιν. 25. Ἐν τούτῷ δὲ καὶ οἱ ἐκ τοῦ πεδίου οἱ μὲν πελτασταὶ τῶν Ἑλλήνων δρόμῷ ἔθεον πρὸς τους παρατεταγμένους, Χειρίσοφος δὲ βάδην ταχὺ ἐφείπετο σὺν τοὺς ὑπλίταις. 26. Οἱ δὲ πολέμιοι οἱ ἐπὶ τῆ ὑδῷ ἐπειδὴ τὸ ἄνω ἑώρων ἡττώμενον, φεύγουσι· καὶ ἀπέθανον μὲν οὐ πολλοὶ αὐτῶν, γέρἰα δὲ πάμπολλα ἐλήφθη· ἅ οἱ ἕλληνες ταῖς μαχαίραις κόπτοντες ἀχρεῖα ἐποίουν. 27. ʿΩς δ' ἀνέβησαν, θύσαντες καὶ τρόπαιον στησάμενοι κατέβησαν εἰς τὸ πεδίον, καὶ εἰς κώμας πολλῶν καὶ ἀγαθῶν γεμούσας ἦλθον.

CAP. VII.

 Έχ δὲ τούτων ἐπορεύθησαν εἰς Ταόχους σταθμοὺς πέντε παρασάγγας τριάχοντα καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐπέλιπε χωρία γὰρ φχουν ἰσχυρὰ οἱ Τκοχοι, ἐν οἶς χαὶ τὰ ἐπιτήδεια πάντα εἰχον ἀναχεχομισμένοι.
 Έπεὶ δὲ ἀφίχοντο εἰς χωρίον ὅ πόλιν μὲν οὐχ εἰχεν οὐδ οἰχίας, συνεληλυθότες δ ἦσαν αὐτόσε καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖχες καὶ κτήνη πολλὰ, Χειρίσοφος μὲν πρὸς τοῦτο προςέβαλλεν εἰθὺς ἦχων ἐπειδὴ δὲ ἡ πρώτη τάξις ἀπέχαμνεν, ἄλλη προςήει καὶ αὐθις ἅλλη· οὐ γὰρ ἦν ἀθρόοις περιστῆναι, ἀλλὰ ποταμὸς ἦν χύχλω.
 Ἐπειδὴ δὲ Ξενοφῶν ἦλθε σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξι καὶ πελτασταῖς καὶ ὁπλίταις, ἐνταῦθα δὴ λέγει Χειρίσοφος. Εἰς καλὸν ἦχετε· τὸ γὰρ χωρίον αἰρετέον· τῆ γὰρ στρατιῷ οὐχ ἕστι τὰ ἐπιτήδεια, εἰ μὴ ληψόμεθα τὸ χωρίον.

4. Ἐνταῦθα δὴ κοινῆ ἐβουλεύοντο · καὶ τοῦ Ξενοφῶντος ἐφωτῶντος τί τὸ κωλῦον εἶη εἰςελθεῖν, εἶπεν ὁ Χειρίσοφος · ᾿Αλλὰ μια αὖτη πάροδός ἐστιν ἡν ὁρῷς · ὅταν δέ τις ταύτη πειρᾶται παριέναι, χυλινδοῦσι λίθους ὑπέρ ταύτης τῆς ὑπερεχούσης πέτρας. δς δ αν καταληφθη, ούτω διατίθεται. Αμα δ έδειξε συντετομμένους άνθρώπους και σκέλη και πλευράς. 5. "Ην δε τους λίθους άναλώσωσιν, έφη ό Ξενοφῶν, άλλο τι η ούδεν χωλύει παριέναι; ού γαρ δή έκ τοῦ ἐναντίου ὑρῶμεν εἰ μή ὀλίγους τούτους ἀνθρώπους. και τούτων δύο ή τρεῖς ώπλισμένους. 6. Τὸ δὲ χωρίον, ὡς και σὺ όρας, σχεδόν τρία ημίπλεθρά έστιν δ δεί βαλλομένους διελθείν. Τούτου δε όσον πλέθρον δασύ πίτυσι διαλειπούσαις μεγάλαις, ανθ ພ້າ έστηχότες ανόζες τί αν πάσχοιεν η ύπό των φερομένων λίθων η ύπό των χυλινδουμένων; το λοιπόν ουν ήδη γίγνεται ώς ήμίπλεθρον, δ δει όταν λωφήσωσιν οι λίθοι παραδραμείν. 7. 'All' ευθύς, έφη ό Χειρίσοφος, έπειδαν άρξώμεθα είς το δασύ προςιέναι, φέρονται οἱ λίθοι πολλοί. Αὐτὸ ἂν, ἔφη, τὸ δέον εἴη θᾶττον γὰο άναλώσουσι τούς λίθους. 'Αλλά πορευώμεθα ένθεν ήμιν μιχρόν τι παραδραμεϊν έσται ην δυνώμεθα, και απελθεϊν ράδιον ην βουλώμεθα.

8. Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν καὶ Καλλίμαχος Παδράσιος λοχαγός · (τούτου γὰρ ἡ ήγεμονία ἦν τῶν ὀπισθο-φυλάκων λοχαγῶν ἐκείνη τῆ ἡμέρα ·) οἱ δὲ ἅλλοι λοχαγοὶ ἔμενον ἐν τῷ άσφαλει. Μετά τουτο ούν απηλθον ύπό τα δένδρα ανθρωποι ώς έβδομήχοντα, ούχ άθρόοι άλλα χαθ ένα, έχαστος φυλαττόμενος ώς έδύνατο. 9. Άγασίας δὲ ὁ Στυμφάλιος καὶ Αριστώνυμος Μεθυδριεύς και ούποι των όπισθοφυλάκων λογαγοί όντες, και άλλοι δέ, έφέστασαν έξω τῶν δένδρων οὐ γὰρ ἦν ἀσφαλὲς ἐν τοῖς δένδροις έστάναι πλεΐον η τον ένα λόγον. 10. "Ενθα δη και Καλλίμαγος μηχανάται τι προέτρεχεν από τοῦ δένδρου ὑφ΄ ῷ ἦν αὐτὸς δύο ἢ τρία βήματα · έπει δε οι λίθοι φέροιντο, άνεγάζετο ευπετως · έφ έχάστης δε προδρομής πλέον η δέχα αμαζαι πετρών ανηλίσκοντο. 11. Ο δε Αγασίας ώς όρῷ τὸν Καλλίμαχον ἅ ἐποίει, καὶ τὸ στράτευμα παν θεώμενον, δείσας μη ού πρώτος παραδράμοι είς το γωρίον, ούτε τον Αριστώνυμον πλησίον όντα παραχαλέσας ούτε Ευρύλοχον τον Λουσιέα έταίρους όντας ούτ' άλλον ούδένα χωρεϊ αύτός, και παρέρχεται πάντας. 12. Ο δε Καλλίμαχος ώς έώρα αύτον παριόντα, έπιλαμβάνεται αύτοῦ τῆς Ιτυος έν δε τούτο παρέθει αύτους Αριστώνυμος Μεθυδριεύς, χαι μετά τουτον Εύρύλοχος Λουσιεύς πάντες γαρ ούτοι άντεποιούντο άρετης και διηγωνίζοντο πρός άλλήλους · καὶ οῦτως ἐρίζοντες αἰροῦσι τὸ χωρίον. 'Ως γὰρ ἄπαξ εἰςέδραμον, οὐδεὶς πέτρος ἄνωθεν ἀνέχθη. 13. Ένταῦθα δὴ δεινὸν ἦν θέαμα · αἱ γὰρ γυναῖκες ῥίπτουσαι τὰ παιδία εἶτα καὶ ἑαυτὰς ἐπικατερῥίπτουν · καὶ οἱ ἄνδρες ὡςαύτως. "Ενθα δὴ καὶ Aἰνέας Στυμφάλιος λοχαγὸς ἰδών τινα θέοντα ὡς ῥίψοντα ἑαυτὸν στολὴν ἔχοντα καλὴν ἐπιλαμβάνεται ὡς κωλύσων. 14. 'Ο δ' αὐτὸν ἐπισπᾶται, καὶ ἀμφότεροι ῷχοντο κατὰ τῶν πετρῶν φερόμενοι καὶ ἀπέθανον. Ἐντεῦθεν ἄνθρωποι μὲν πάνυ ὀλίγοι ἐλήφθησαν, βόες δὲ καὶ ὅνοι πολλοὶ καὶ πρόβατα.

15. Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν διὰ Χαλύβων σταθμοὺς ἑπτὰ παρασάγγας πεντήχοντα. Ούτοι ήσαν ών διηλθον άλχιμώτατοι, χαί είς χείρας ήεσαν. είχον δε θώρακας λικούς μέχρι του ήτρου, άντί δε τῶν πτερύγων σπάρτα πυχνὰ ἐστραμμένα. 16. Είχον δε καὶ κνημίδας και κράνη και παρά την ζώνην μαχαίριον όσον ξυήλην Λαχωνικήν, & έσφαττον ών χρατεϊν δύναιντο και αποτέμνοντες ἂν τὰς χεφαλὰς ἔχοντες ἐπορεύοντο · χαὶ ἦδον χαὶ ἐχόρευον ὑπότε οἱ πολέμιοι αὐτοὺς ὅψεσθαι ἔμελλον · εἶχον δὲ χαὶ δόρυ ὡς πεντεκαίδεκα πηχών μίαν λόγχην έχον. Ούτοι ένέμενον έν τοις πολίσμασιν 17. έπει δε παρέλθοιεν οι Ελληνες, είποντο άει μαχόμενοι. φχουν δε έν τοις όγυροις και τα έπιτήδεια έν τούτοις άνακεκομισμένοι ήσαν . ώςτε μηδέν λαμβάνειν αυτόθεν τους Ελληνας, άλλα διετράφησαν τοῖς κτήνεσιν ἃ έκ τῶν Ταόχων έλαβον. 18. Έκ τούτου οί Ελληνες άφίχοντο έπι τον Αρπασον ποταμόν, είρος τεττάρων πλέθρων. 'Εντεύθεν έπορεύθησαν δια Σχυθινών σταθμούς τέτταρας παράσάγγας είχοσι διά πεδίου είς χώμας · έν αζς έμειναν ήμέρας τρεῖς χαὶ ἐπεσιτίσαντο.

19. Ἐντεῦθεν δὲ ἦλθον σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἶχοσι πρὸς πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα καὶ οἰκουμένην ἡ ἐκαλεῖτο Γυμνίας. Ἐκ ταύτης ὁ τῆς χώρας ἅρχων τοῖς Ἐλλησιν ἡγεμόνα πέμπει, ὅπως διὰ τῆς ἑαυτῶν πολεμίας χώρας ἄγοι αὐτούς. 20. Ἐλθὼν ὅ ἐκεῖνος λέγει ὅτι ἄξει αὐτοὺς πέντε ἡμερῶν εἰς χωρίον ὅθεν ὅψονται θάλατταν · εἰ δὲ μὴ, τεθνάναι ἐπηγγέλλετο. Καὶ ἡγούμενος ἐπειδὴ ἐνέβαλεν εἰς τὴν ἑαυτοῖς πολεμίαν, παρεκελεύετο αἴθειν καὶ φθείρειν τὴν χώραν · ῷ καὶ δῆλον ἐγένετο ὅτι τούτου ἕνεκα ἕλθοι, οὐ τῆς τῶν Ἐλλήνων εὐνοίας. 21. Καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ ὅρος τῆ πέμπτῃ ἡμέρα · ὅνομα δὲ τῷ ὅρει ἦν Θήχης. Έπειδή δε οἱ πρῶτοι ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ ὅρους καὶ κατείδον τὴν θάλατταν, κραυγή πολλή ἐγένετο. 22. 'Ακούσας δε ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες, ϣήθησαν ἕμπροσθεν αλλους ἐπιτίθεσθαι πολεμίους είποντο γὰρ καὶ ὅπισθεν οἱ ἐκ τῆς καιομένης χώρας καὶ αὐτῶν οἱ ὀπισθοφύλακες ἀπέκτεινάν τέ τινας καὶ ἐζώγρησαν ἐνέδραν ποιησάμενοι καὶ γέρξα ἕλαβον δασειῶν βοῶν ὡμοβόεια ἀμφὶ τὰ είκοσιν.

23. Επειδή δέ βοή πλείων τε έγίγνετο και έγγύτερον και οι άει έπιόντες έθεον δρόμω έπι τους άει βοώντας και πολλώ μείζων έγίγνετο ή βοή όσο δή πλείους έγίγνοντο, έδόχει δή μείζόν τι είναι το Ξενοφῶντι. 24. Καὶ ἀναβὰς ἐφ ἴππον καὶ Λύκιον καὶ τοὺς ίππέας ἀναλαβών παρεβοήθει · καὶ τάγα δὴ ἀκούουσι βοώντων τῶν στρατιωτών Θάλαττα θάλαττα καί παρεγγυώντων. "Ενθα δή έθεον απαντες και οι όπισθοφύλακες, και τα ύποζύγια ήλαύνετο και οι ίπποι. 25. Έπει δε αφίκοντο πάντες έπι το άκρον, ένταῦθα δή περιέβαλλον άλλήλους και στρατηγούς και λογαγούς δακρύοντες. Καί έξαπίνης ότου δη παρεγγυήσαντος οι στρατιώται σέρουσι λίθους και ποιούσι κολωνόν μέγαν. 26. Ένταῦθα άνετίθεσαν δερμάτων πληθος ωμοβοείων και βακτηρίας και τα αίχμάλωτα γέζδα, και ό ήγεμών αύτός τε κατέτεμνε τα γέζδα και τοῖς άλλοις διεχελεύετο. 27. Μετά ταῦτα τὸν ἡγεμόνα οἱ Ελληνες άποπέμπουσι, δώρα δόντες άπό κοινοῦ ίππον καὶ ωιάλην άργυρα» και σκευήν Περσικήν και δαρεικούς δέκα. ήτει δε μάλιστα τούς δακτυλίους, καὶ έλαβε πολλούς παρὰ τῶν στρατιωτῶν. Κώμην δὲ δείξας αύτοις ού σκηνήσουσι και την όδον ην πορεύσονται είς Μάκοωνας, έπει έσπέρα έγένετο, ώγετο της νυκτός απιών.

CAP. VIII.

 Έντεῦθεν ở ἐπορεύθησαν οἱ Ελληνες διὰ Μακρώνων σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας δέκα. Τῷ πρώτη δὲ ἡμέρα ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν ποταμὸν ὅς ῶριζε τὴν τῶν Μακρώνων χώραν καὶ τὴν τῶν Σκυθικῶν. 2. Είχον ở ὑπερδέξισν χωρίον οἶον χαλεπώτατον καὶ ἐξ ἀριστερᾶς ἄλλον ποταμὸν εἰς ὅν ἐνέβαλλεν ὁ ὁρίζων δἰ σῦ ἔδὲι διαβήναι. Ἡν δὲ οἶτος δασὺς δένδρεσι παχέσι μὲν σῦ, πνκνοῖς δὲ. Ταῦτα ἐπεὶ προςῆλθον οἱ ἕΕλληνες ἐκοπτον, σπεύδοντες ἐκ τοῦ χωρίου ὡς τάχιστα ἐξελθεῖν. 3. Οἱ δὲ Μάκρωνες ἔχοντες γέρἑα καὶ λόγχας καὶ τριχίνους χιτῶνας καταντιπέρας τῆς διαβάσεως παρατεταγμένοι ἦσαν καὶ ἀλλήλοις διεκελεύοντο καὶ λίθους εἰς τὸν ποταμὸν ἐἰρίπτουν ἐξικνοῦντο δὲ οῦ οὐδ ἔβλαπτον οὐδέν.

4. Ένθα δη προςέρχεται τῷ Ξενοφῶντι τῶν πελταστῶν τις ανηρ 'Αθήνησι φάσχων δεδουλευχέναι, λέγων ὅτι γιγνώσχοι την φωνην τῶν ἀνθρώπων. Καὶ οἶμαι, ἔφη, ἐμην ταύτην πατρίδα είναι· καὶ, εἰ μή τι κωλύει ἐθέλω αὐτοῖς διαλεχθηναι. 5. 'Αλλ οὐδὲν κωλύει, ἔφη · ἀλλὰ διαλέγου καὶ μάθε πρῶτον αὐτῶν τίνες εἰσίν. Οἱ δ είπον ἐρωτήσαντος ὅτι Μάχρωνες. 'Ερώτα τοίνυν, ἔφη, αὐτοὺς τί ἀντιτετάχαται, καὶ χρήζουσιν ἡμῖν πολέμιοι είναι· 6. Οἱ δ ἀπεχρίναντο· Οτι καὶ ὑμεῖς ἐπὶ την ἡμετέραν χώραν ἔρχεσθε. Λέγειν ἐχέλευον οἱ στρατηγοὶ ὅτι οὐ χαχῶς γε ποιήσοντες, ἀλλὰ βασιλεῖ πολεμήσαντες ἀπερχόμεθα εἰς την Έλλάδα, καὶ ἐπὶ Φάλατταν βουλόμεθα ἀφιχέσθαι. 7. 'Ηρώτων ἐκεῖνοι εἰ δοῖεν ἂν τούτων τὰ πιστά. Οἱ δ ἔφασαν καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν ἐθέλειν. 'Εντεῦθεν διδόασιν οἱ Μάχρωνες βαρβαρικήν λόγχην τοῖς ἕλλησιν, οἱ δὲ ἕλληνες ἐκείνοις Ἐλληνικήν· ταῦτα γὰρ ἔφασαν πιστὰ εἶναι· θεοὺς δ ἐπεμαρτύραντο ἀμφότεροι.

8. Μετά δὲ τὰ πιστὰ εὐθὺς οἱ Μάκρωνες τὰ δένδρα συνεξέκοπτον τήν τε όδὸν ώδοποίουν ὡς διαβιβάσοντες ἐν μέσοις ἀναμεμιγμένοι τοῖς ἕλλησιν · καὶ ἀγορὰν οἶαν ἐδύναντο παρεῖχον · καὶ διήγαγον ἐν τρισὶν ἡμέραις ἔως ἐπὶ τὰ Κόλχων ὅρια κατέστησαν τοὺς ἕλληνας. 9. Ἐνταῦθα ἦν ὅρος μέγα, προςβατὸν δέ · καὶ ἐπὶ τούτου οἱ Κόλχοι παρατεταγμένοι ἦσαν. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἱ ἕλληνες ἀντιπαρετάξαντο κατὰ φάλαγγα ὡς οῦτως άξοντες πρὸς τὸ ὅρος ἕπειτα δὲ ἔδοξε τοῖς στρατηγοῖς βουλεύσασθαι συλλεγεῖσιν ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιοῦνται. 10. ἕλεξεν οὖν Ξενοφῶν ὅτι δοκεῖ παύσαντας τὴν φάλαγγα λόχους ὀρθίους ποιῆσαι ἡ μὲν γὰρ φάλαγξ διασπασθήσεται εὐθύς τῆ μὲν γὰρ ἄνοδον τῆ δὲ εὕοδον εὐρήσομεν τὸ ὅρος · καὶ εὐθὺς τοῦτο ἀθυμίαν ποιήσει ὅταν τεταγμένοι εἰς φάλαγγα ταύτην διεσπασμένην ὑρῶσιν. 11. ἕπειτα ἢν μὲν ἐπὶ πολλοὺς τεταγμένοι προςάγωμεν, περιττεύσουσιν ἡμῶν οἱ πολέμιοι καὶ τοῖς περιττοῖς χρήσονται ὅ τι ἂν βούλωνται · ἐὰν ὅ ἐπὶ ὀλίγων τεταγμένοι ἴωμεν, ούδεν αν είη θαυμαστόν εί διακοπείη ήμων ή ωάλαγξ ύπο άθρόων και βελών και άνθρώπων συμπεσόντων εί δέ πη τουτο έσται, τη όλη φάλαγγι κακόν έσται. 12. Άλλά μοι δοκει όρθίους τούς λόχους ποιησαμένους το ούτον χωρίον κατασγεϊν διαλιπόντας τοις λόχοις όσον έξω τους έσχάτους λόχους γενέσθαι των πολεμίων κεράτων · καί ούτως έσόμεθα της τε των πολεμίων φάλαγγος έξω οί έσχατοι λόχοι, και δοθίους άγοντες οι κράτιστοι ήμων πρώτοι προςίασιν, ή τε αν εύοδον ή ταύτη έχαστος άξει ό λόγος. 13. Καί είς τε τό διαλείπον ού φάδιον έσται τοις πολεμίοις είςελθειν ένθεν και ένθεν λόχων όντων, διακόψαι τε ού φάδιον έσται λόχον όρθιον προςιόντα. 'Εάν τέ τις πιέζηται τῶν λόγων, ὁ πλησίον βοηθήσει. ήν τε είς πη δυνηθή των λόγων έπι το άχρον άνυβηναι, ούδεις μηχέτι μείνη των πολεμίων. 14. Ταύτα έδοξε, χαι έποίουν όρθίους τούς λόγους. Ξενοφών δε απιών έπι το εύώνυμον από του δεξιού צאביצ דסוֹב סדטמדושידמוב "איטטבב, סטידסו בוֹסוי סטו טעמדב שטיסו בדו . ήμιν έμποδών το μή ήδη είναι ένθα πάλαι έσπεύδομεν τούτους ήν πως δυνώμεθα και ώμους δει καταφαγειν.

15. Ἐπεὶ δ' ἐν ταῖς γώραις ἕχαστοι ἐγένοντο χαὶ τοὺς λόγους όρθίους έποιήσαντο, έγένοντο μέν λόχοι των δπλιτών άμφι τούς όγδοήχοντα, ό δε λόγος έχαστος σγεδόν είς τους έχατόν τους δε πελταστάς καί τούς τοξότας τριχη έποιήσαντο, τούς μέν τοῦ εὐωνύμου έξω, τούς δε τοῦ δεξιοῦ, τοὺς δε κατὰ μέσον, σγεδὸν έξακοσίους έκάστους. 16. Έκ τούτου παρηγγύησαν οι στρατηγοί είχεσθαι. εύξάμενοι δε και παιανίσαντες επορεύοντο. Και Χειρίσοφος μεν και Ξενοφῶν και οι συν αυτοίς πελτασται της τῶν πολεμίων φάλαγγος έξω γενόμενοι έπορεύοντο · 17. οἱ δὲ πολέμιοι ώς είδον αὐτοὺς, άντιπαραθέοντες οι μέν έπι το δεξιόν οι δέ έπι το εύώνυμον διεαπάσθησαν, και πολύ της έαυτῶν φάλαγγος έν τῷ μέσφ κενόν έποίησαν. 18. 'Ιδόντες δε αυτούς διαγάζοντας οι κατά το Άρκαδικον πελτασταί, ων ήργεν Αίσγίνης ό Αχαρνάν, νομίσαντες φεύγειν ανα χράτος έθεον · χαι ούτοι πρωτοι έπι το δρος άναβαίνουσι · συνεφείπετο δε αύτοις και το Άρκαδικόν όπλιτικόν, ών ήρχε Κλεάνως ό 'Ορχομένιος. 19. Οἱ δὲ πολέμιοι ὡς ἦρξαντο θεῖν, οὐκέτι ἔστησαν, άλλα φυγη άλλος άλλη έτράπετο. Οι δε Ελληνες αναβάντες έστρατοπεδεύοντο έν πολλαϊς χώμαις χαὶ τάπιτήδεια πολλὰ έγούσαις.

20. Καὶ τὰ μèν άλλα οὐδèr ἦr ὅ τι καὶ ἐθαύμασαν · τὰ δὲ σμήτη πολλὰ ἦr αὐτόθι, καὶ τῶr κηρίων ὅσοι ἔφαγον τῶν στρατιωτῶr πάντες ἄφροτές τε ἐγίγνοντο καὶ ἦμουν καὶ κάτω διεχώρει αὐτοῖς καὶ ὅρθὸς οὐδεἰς ἦδύνατο ἴστασθαι · ἀλλ οἱ μèν ὀλίγον ἐδηδοκότες σφόδρα μεθύουσι ἐφκεσαν · οἱ δὲ πολὺ μαινομένοις · οἱ δὲ καὶ ἀποθνησκουσι. 21. ἕκειντο δὲ οῦτω πολλοὶ ὥςπερ τροπῆς γεγενημένης, καὶ πολλὴ ἦν ἀθυμία. Τỹ δ ὑστεραία ἀπέθανε μèν οὐδεἰς, ἀμφὶ δὲ τὴν αὐτήν που ὥραν ἀνεφρόνουν · τρίτη δὲ καὶ τετάρτη ἀνίσταντο ὥςπερ ἐκ φαρμακοποσίας.

22. Έντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν δύο σταθμοὺς παρασάγγας ἑπτὰ, καί ήλθον έπι θάλατταν είς Τραπεζούντα πόλιν Έλληνίδα οίκουμέτην, έν τῷ Εὐξείνο Πόντο Σινωπέων ἀποιχίαν έν τῆ Κύλχων γώρα. 'Ενταύθα έμειναν ήμέρας άμφί τὰς τριάχοντα έν ταϊς τῶν Κόλχων κώμαις. 23. Κάντεῦθεν δομώμενοι έληίζοντο την Κολγίδα. 'Αγοράν δε παρείγον τῷ στρατοπέδω Τραπεζούντιοι, καί έδεξαντό τε τούς Έλλητας και ξένια έδοσαν βούς και άλωιτα και οίνον. 24. Συνδιεπράττοντο δε και ύπερ των πλησίον Κόλγων των έν τῷ πεδίφ μάλιστα οιχούντων και ξένια χαι παρ έχείνων ήλθον βόες. 25. Μετά δε τούτο την θυσίαν ην εύξαντο παρεσκευάζοντο. Ηλθον δε αύτοῖς ικανοί βόες ἀποθῦσαι τῷ Διὶ τῷ Σωτῆρι καὶ τῷ Ἡρακλεῖ ἡγεμόσυνα καὶ τοῖς άλλοις δὲ θεοῖς ἁ εύξαντο. Έποίησαν δε και άγωνα γυμνικον έν τω όρει ένθαπερ έσκήνουν. είλοντο δε Δρακόντιον Σπαρτιάτην, (δς έφυγε παϊς έτι ων οίκοθεν, παίδα άχων χαταχτανών ζυήλη πατάξας,) δρόμου τε έπιμεληθηναι หล่า รอบี สำคัญการ สองธรสรกีรลเ.

26. Ἐπειδή δὲ ἡ θυσία ἐγένετο, τὰ δέφματα παφέδοσαν τῷ Δρακοντίφ, καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον ὅπου τὸν δρόμον πεποιηκώς είη. Ὁ δὲ δείξας οῦπερ ἐστηκότες ἐτύγχανον, Οῦτος ὁ λόφος, ἔφη, κάλ λιστος τρέχειν ὅπου ἄν τις βούληται. Πῶς οἶν, ἔφασαν, δυνήσονται παλαίειν ἐν σκληρῷ καὶ δασεῖ οῦτω; Ὁ δὲ εἶπε · Mãλλόν τι ἀνιάσεται ὁ καταπεσών. 27. Ἡγωνίζοντο δὲ παῖδες μὲν στάδιον τῶν αἰχμαλώτων οἱ πλεῖστοι, δόλιχον δὲ Κρῆτες πλείους ἡ ἑξήκοντα ἔθεον · πάλην δὲ καὶ πυγμὴν καὶ παγκράτιον ἕτεροι. Καὶ καλὴ θέα ἐγένετο · πολλοὶ γὰρ κατέβησαν καὶ ἅτε θεωμένων τῶν ἐταίρων πολλὴ φιλονεικία ἐγένετο. 28. Ἔθεον δὲ καὶ ἵπποι · καὶ ἔδει υὐτοὺς κατὰ τοῦ πρανοῦς ἐλάσαντας ἐν τῆ Φαλάττη ἀναστρέψαντας πάλιν ἅνω πρὸς τὸν βωμὸν ἅγειν. Καὶ κάτω μὲν οἱ πολλοὶ ἐκυλινδοῦντο ở ἀνω δὲ πρὸς τὸ ἰσχυρῶς ὅρθιον μόλις βάδην ἐπορεύοντο οἱ ἵπποι. ^{*}Ενθα πολλὴ κραυγὴ καὶ γέλως καὶ παρακέλευσις ἐγίγνετο αὐτῶν.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Ε.

CAP. I.

ΟΣΑ μέν δη έν τη άναβάσει τη μετά Κύρου έπραζαν οι Έλληνες, καί δσα έν τη πορεία τη μέγρις έπι θάλατταν την έν τω Εύξείνφ Πόντφ, και ώς είς Τραπεζούντα πόλιν Έλληνίδα άφίκοντο, και ώς απέθυσαν α εύξαντο σωτήρια θύσειν ένθα πρωτον είς φιλίαν γην αφίχοιντο, έν τῷ πρόσθεν λόγφ δεδήλωται. 2. Έχ δὲ τούτου συνελθόντες έβουλεύοντο περί της λοιπης πορείας. 'Ανέστη δέ πρώτος 'Αντιλέων Θούριος, και έλεξεν ώδε ' Εγώ μέν τοίνυν, έφη, ώ ανδρες, απείρηκα ήδη συσκευαζόμενος και βαδίζων και τρέχων καί τὰ ὅπλα φέρων καὶ ἐν τάξει ἰών καὶ φυλακὰς φυλάττων καὶ μαγό. μενος · ἐπιθυμῶ δὲ ἦδη παυσάμενος τούτων τῶν πόνων, ἐπεὶ θάλατταν έγομεν, πλεϊν τό λοιπόν και έκταθείς ώςπερ 'Οδυσσεύς καθεύδων άφικέσθαι είς την Έλλάδα. 3. Ταῦτα ἀχούσαντες οἱ στρατιῶται άνεθορύβησαν ώς εν λέγοι και άλλος ταύτα έλεγε, και πάντες οί παρόντες. Έπειτα δε Χειρίσοφος ανέστη και είπεν ώδε. 4. Φίλος μοί έστιν, δ άνδρες, Άναξίβιος, ναυαργών δε και τυγγάνει. "אי סטי חנועוודל עב, סוטעמו מי לאטבוי אמו דפואטבוג לאשי אמו חאסום τα ήμας άξοντα. 'Τμεῖς δ είπεο πλεῖν βούλεσθε, περιμένετε ἔςτ' άν έγω έλθω ' ήξω δε ταγέως. 'Ακούσαντες ταῦτα οἱ στρατιῶτα, ήσθησάν τε καὶ ἐψηφίσαντο πλεῖν αὐτὸν ὡς τάχιστα.

5. Μετὰ τοῦτον Ξενοφῶν ἀνέστη καὶ ἐλεξεν ὡδε · Χειρίσοφος μὲν δὴ ἐπὶ πλοῖα στέλλεται, ἡμεῖς δὲ ἀναμενοῦμεν. °Οσα μοι οἶν δοκεῖ καιρὸς εἰναι ποιεῖν ἐν τῆ μονῆ, ταῦτα ἐρῶ. 6. Πρῶτον μὲν τὰ ἐπιτήδεια δεῖ πορίζεσθαι ἐκ τῆς πολεμίας · οὖτε γὰρ ἀγορά ἐστιν ἱκανὴ οὖτε ὅτου ἀνησόμεθα εὐπορία εἰ μὴ ὀλίγοις τισίν · ἡ δὲ γώρα πολεμία · κίνδυνος οἶν πολλοὺς ἀπόλλυσθαι, ἢν ἀμελῶς τε

και άσυλάκτως πορεύησθε έπι τα έπιτήδεια. 7. 'Αλλά μοι δοκεί σύν προνομαϊς λαμβάνειν τὰ έπιτήδεια, άλλως δε μη πλανᾶσθαι, ώς σώζησθε ήμας δε τούτων έπιμελεϊσθαι. 8. "Εδοξε ταῦτα. Έτι τοίνυν ακούσατε και τάδε. Επι λείαν γαρ ύμων έκπορεύσονταί τινες. Οίομαι οιν βέλτιον είναι ήμιν είπειν τον μέλλοντα έξιένα, αράζειν δε και όποι, ίνα και το πληθος είδωμεν των εξιόντων καί τών μενόντων και συμπαρασκευάζωμεν έάν τι δέη · κάν βοηθησαί τισι καιρός ή, είδωμεν όποι δεήσει βοηθείν και έάν τις των άπειροτέρων έγχειρη τι ποιείν, συμβουλεύωμεν πειρώμενοι είδέναι την δύναμιν έφ' ους αν ίωσιν. "Εδοξε και ταυτα. 9. Εννοειτε δε καί τόδε, έφη. Σχολή τοῖς πολεμίοις ληίζεσθαι και δικαίως ήμιν έπιβουλεύουσιν έχομεν γάρ τα έχείνων ύπερχάθηνται δ' ήμών. Φύλαχας δή μοι δοχεί δείν περί το στρατόπεδον είναι. 'Εαν ούν κατά μέρος μερισθέντες φυλάττωμεν και σκοπώμεν, ήττον αν δύναιντο ήμας θηραν οι πολέμιοι. "Ετι τοίνυν τάδε όρατε. 10. Εί μεν ήπιστάμεθα σαφώς ότι ήξει πλοΐα Χειρίσοφος άγων ίκανα, ουδέν αν έδει ων μέλλω λέγειν · νῦν δ' ἐπεί τοῦτ' άδηλον, δοχει μοι πειρασθαι πλοΐα συμπαρασκευάζειν και αυτόθεν. "Ην μεν γαρ έλθη, υπαρχόντων ένθάδε έν άφθονωτέροις πλευσούμεθα · έαν δε μή άγη, τοῖς ἐνθάδε γρησόμεθα. 11. Όρῶ δ' ἐγὼ πλοῖα πολλάκις παραπλέοντα εί ούν αίτησάμενοι παρά Τραπεζουντίων μαχρά πλοΐα κατάγοιμεν καί φυλάττοιμεν αύτα τα πηδάλια παραλυόμενοι έως αν ίκανα τα άξοντα γένηται, ίσως αν ούκ απορήσαιμεν κομιδης οίας δεόμεθα. "Εδοξε και ταῦτα. 12. Ἐννοήσατε δ', ἔφη, εί είκός και τρέφειν άπό κοινού ούς αν καταγάγωμεν όσον αν γρόνον ήμῶν ένεχεν μένωσι, χαί ναῦλον συνθέσθαι, ὅπως ὡφελοῦντες χαὶ ώφελῶνται. "Εδοξε και ταῦτα. 13. Δοκεῖ τοίνυν μοι, ἔφη, ἢν άρα και ταυτα ήμιν μη έκπεραίνηται ωςτε άρχειν πλοία, τας όδους ας δυςπόρους ακούομεν είναι ταις παρά θάλατταν οίκουμέναις πόλεσιν έντείλασθαι όδοποιεῖν · πείσονται γὰρ και διὰ τὸ φοβεῖσθαι καί διὰ τὸ βούλεσθαι ήμῶν ἀπαλλαγηναι.

14. Ἐνταῦ θα δη ἀνέχραγον ὡς οὐ δέοι ὁδοιπορεῖν. ΄Ο δὲ ὡς ἔγνω τὴν ἀφροσύνην αὐτῶν, ἐπεψήφισε μὲν οὐδὲν, τὰς δὲ πόλεις ἑχούσας ἔπεισεν ὁδοποιεῖν λέγων ὅτι θᾶττον ἀπαλλάξονται ῆν εῦ-ποροι γένωνται αἱ ὁδοί. 15. ἕλαβον δὲ καὶ πεντηχόντορον παρὰ τῶν Τραπεζουντίων, ἡ ἐπέστησαν Δέξιππον Δάχωνα περίοικον.

Ούτος ἀμελήσας τοῦ ξυλλέγειν πλοῖα ἀποδρὰς ড়ৼτο ἔξω τοῦ Πόντου, ἔχων τὴν ναῦν. Οἶτος μὲν οἶν δίκαια ἔπαθεν ὕστερον ἐν Θρφκη γὰρ παρὰ Σεύθη πολυπραγμονῶν τι ἀπέθανεν ὑπὸ Νικάνδρου τοῦ Λάκωνος. 16. Ἐλαβον δὲ καὶ τριακόντορον, ἡ ἐπεστάθη Πολυκράτης 'Αθηναῖος · ὡς ὑπόσα λαμβάνοι πλοῖα κατῆγεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. Καὶ τὰ μὲν ἀγώγιμα εἶ τι ἦγον ἐξαιρούμενοι φύλακας καθίστασαν ὅπως σῶα είη · τοῖς δὲ πλοίοις ἐχρήσαντο εἰς παραγωγήν. 17. Ἐν ῷ δὲ ταῦτα ἦν ἐπὶ λείαν ἐξήεσαν οἱ Ἐλληνες · καὶ οἱ μὲν ἐνετύγχανον οἱ δὲ καὶ οῦ. Κλεαίνετος δ ἔξαγαγών καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ ἅλλον λόχον πρὸς χωρίον χαλεπὸν αὐτός τε ἀπέθανε καὶ ἅλλοι πολλοὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

CAP.II.

Έπει δε τὰ ἐπιτήδεια οὐκέτι ἦν λαμβάνειν ὥςτε ἀπαυθημερίζειν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἐκ τούτου λαβών Ξενοφῶν ἡγεμόνας τῶν Τραπεζουντίων ἐξάγει εἰς Δρίλας τὸ ἥμισυ τοῦ στρατεύματος, τὸ δὲ ἥμισυ κατέλιπε φυλάττειν τὸ στρατόπεδον · οἱ γὰρ Κόλχοι, ἄτε ἐκπεπτωκότες τῶν οἰκιῶν, πολλοὶ ἦσαν ἀθρόοι καὶ ὑπερεκάθηντο ἐπὶ τῶν ἄκρων. 2. Οἱ δὲ Τραπεζούντιοι ὁπόθεν μὲν τὰ ἐπιτήδεια ἑάζοιον ἦν λαβεῖν οὐκ ἦγον · φίλοι γὰρ αὐτοῖς ἦσαν · εἰς τοὺς Δρίλας δὲ προθύμως ἦγον, ὑφ ὡν κακῶς ἕπασχον, εἰς χωρία τε ὀρεινὰ καὶ δύςβατα καὶ ἀνθρώπους πολεμικωτάτους τῶν ἐν τῷ Πόντφ.

3. 'Επεί δὲ ἦσαν ἐν τῆ ἄνω χώρα οἱ Ελληνες, ὑποῖα τῶν χωρίων τοῖς Δρίλαις ἁλώσιμα εἶναι ἐδόκει ἐμπιπράντες ἀπήεσαν καὶ οὐδὲν ἦν λαμβάνειν εἰ μὴ ὑς ῆ βοῦς ῆ ἄλλο τι κτῆνος τὸ πῦρ διαπεφευγός. Έν ὅ ἦν χωρίον μητρόπολις αὐτῶν. Εἰς τοῦντο πάντες συνεἰξυήκεσαν περί δὲ τοῦντο ἦν χαράδρα ἰσχυρῶς βαθεῖα, καὶ πρόςοδοι χαλεπαὶ πρὸς τὸ χωρίον. 4. Οἱ δὲ πελτασταὶ προδραμόντες στάδια πέντε ἢ ἕξ τῶν ὑπλιτῶν διαβάντες τὴν χαράδραν ὑρῶντες πρόβατα πολλὰ καὶ ἄλλα χρήματα προςέβαλλον πρὸς τὸ χωρίον. Συνείποντο δὲ καὶ δορυφόροι πολλοὶ οἱ ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐξωρμημένοι ῶςτε ἐγένοντο οἱ διαβάντες πλείους ἢ εἰς διςχιλίους ἀνϑρώπους. 5. Ἐπεὶ δὲ μαχόμενοι οὐκ ἐδύναντο λαβεῖν τὸ χωρίον, (καὶ γὰρ τάφρος ἦν περὶ αὐτὸ εὐρεῖα ἀναβεβλημένη καὶ σκόλοπες ἐπὶ τῆς ἀναβολῆς καὶ τύρσεις πυκναὶ ξύλιναι πεποιημέναι,) ἀπιέναι δή ἐπεχείρουν · οἱ δὲ ἐπέκειντο αὐτοῖς. 6. 'Ως δ' οὐκ ἐδύναντο ἀποτρέχειν, (ἦν γὰρ ἐφ' ἑνὸς ἡ κατάβασις ἐκ τοῦ χωρίου εἰς τὴν χαράδραν,) πέμπουσι πρὸς Ξενοφῶντα, ὅς ἡγεῖτο τοῖς ὁπλίταις. 7. 'Ο δ' ἐλθών λέγει ὅτι ἔστι χωρίον χρημάτων πολλῶν μεστόν · τοῦ ιο οῦτε λαβεῖν δυνάμεθα · ἰσχυρὸν γάρ ἐστιν · οῦτε ἀπελθεῖν ῥάδιον · μάχονται γὰρ ἐπεξεληλυθότες καὶ ἡ ἄφοδος χαλεπή.

8. Αχούσας ταῦτα ὁ Ξενοφῶν προσαγαγών προς την χαράδραν τούς μέν όπλίτας θέσθαι έχέλευσε τα δπλα · αύτος δέ διαβας σύν τοις λοχαγοις έσκοπείτο πότερον είη κρειττον απάγειν καί τούς διαβεβηχότας η χαί τούς όπλίτας διαβιβάζειν ώς άλόντος αν τοῦ γωρίου. 9. Ἐδόκει γὰρ τὸ μὲν ἀπάγειν οὐκ εἶναι άνευ πολλῶν νεχρών, έλεϊν δ άν φοντο και οι λοχαγοί το χωρίον και ό Ξενοφών συνεχώρησε τοις ίεροις πιστεύσας · οί γάρ μάντεις άποδεδειγμένοι ήσαν ότι μάχη μεν έσται το δε τέλος καλόν της έζόδου. 10. Καί τούς μέν λογαγούς έπεμπε διαβιβάσοντας τούς όπλίτας, αὐτὸς δ έμενεν άναχωρίσας άπαντας τούς πελταστάς, και ούδένα εία άχροβολίζεσθαι. 11. Έπει δ' ήχον οι όπλιται, εχέλευσε τον λόγον έχαστον ποιήσαι των λοχαγών ώς αν χράτιστα οίηται άγωνιεϊσθαι. ήσαν γὰρ οἱ λοχαγοὶ πλησίον ἀλλήλων οῦ πάντα τὸν χρόνον ἀλλήλοις περί άνδραγαθίας άντεποιοῦντο. 12. Καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἐποίουν · ὁ δὲ τοῖς πελτασταῖς πᾶσι παρήγγελλε διηγχυλωμένους ἰέναι, ὡς ὁπόταν σημήνη άχοντίζειν δεήσον · και τους τοξότας έπιβεβλησθαι έπι ταις νευραϊς, ώς όπόταν σημήνη τοξεύειν δεησον και τους γυμνητας λίθων έχειν μεστάς τὰς διφθέρας · καὶ τοὺς ἐπιτηδείους ἔπεμψε τούτων έπιμεληθηναι. 13. Έπει δε πάντα παρεσκεύαστο και οι λοχαγοί και οι ύπολοχαγοί και οι άξιουντες τούτων μη χείρους είναι πάντες παρατεταγμένοι ήσαν, και άλλήλους μεν δή συνεώρων. μηνοειδής γαο δια το γωρίον ή τάξις ην. 14. έπει δ έπαιάνισαν και ή σάλπιγξ έφθέγξατο, αμα τε τῷ Ένυαλίφ ήλάλαξαν και έθεον δρόμφ οἱ ὁπλῖται, καὶ τὰ βέλη ὁμοῦ ἐφέρετο, λόγχαι, τοξεύματα, σφενδόναι καὶ πλεῖστοι δ ἐκ τῶν χειρῶν λίθοι· ἦσαν δὲ οῦ καὶ πῦρ προςέφερον. 15. 'Τπὸ δὲ τοῦ πλήθους τῶν βελῶν έλιπον οἱ πολέμιοι τά τε σταυρώματα καὶ τὰς τύρσεις. ὡςτε Άγασίας Στυμφάλιος καί Φιλόξετος Πελλητεύς καταθέμετοι τα όπλα έν γιτῶνι μόνον ἀνέβησαν, καὶ ἄλλος ἄλλον εἶλκε, καὶ ἄλλος ἀναβεβήκει, και ήλώκει το γωρίον, ώς έδόπει. 16. Και οι μεν πελτασται και

οί ψιλοὶ εἰσδραμόντες ἦρπαζον ὅ τ ἕχαστος ἐδύνατο · ὁ δὲ Ξενοφῶν στὰς κατὰ τὰς πύλας ὑπόσους ἐδύνατο κατεκώλυε τῶν ὑπλιτῶν ἕξω · πολέμιοι γὰρ ἄλλοι ἐφαίνοντο ἐπ΄ ἄκροις τισὶν ἰσχυροῖς. 17. Οὐ πολλοῦ δὲ χρόνου μεταξὺ γενομένου κραυγή τ' ἐγίγνετο ἕνδον καὶ ἔφευγον οἱ μὲν καὶ ἔχοντες ἂ ἕλαβον, τάχα δέ τις καὶ τετρωμένυς · καὶ πολὺς ἦν ώθισμὸς ἀμφὶ τὰ θύρετρα. Καὶ ἐρωτώμενοι οἱ ἐκπίπτοντες ἕλεγον ὅτι ἄχρα τέ ἐστιν ἕνδον καὶ οἱ πολέμιοι πολλοὶ, οἱ παίουσιν ἐκδεδραμηκότες τοὺς ἕνδον ἀνθρώπους.

18. Ένταῦθα ἀνειπεῖν ἐκέλευσε Τολμίδην τὸν κήρυκα ἰέναι εἴσω τὸν βουλόμενόν τι λαμβάνειν. Καὶ ἴεντο πολλοὶ εἴσω, καὶ νικῶσι τοὺς ἐκπίπτοντας οἱ εἴσω ἀθούμενοι καὶ κατακλείουσι τοὺς πολεμίους πάλιν εἰς τὴν ἄκραν. 19. Καὶ τὰ μὲν ἔζω τῆς ἄκρας πάντα διηρπάσθη καὶ ἐξεκομίσαντο οἱ ἕλληνες · οἱ δ' ὁπλῖται ἔθεντο τὰ ὅπλα, οἱ μὲν περὶ τὰ σταυρώματα, οἱ δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐπὶ τὴν ἄκραν φέρουσαν. 20. 'Ο δὲ Ξενοφῶν καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐσκόπουν εἰ οἶόν τ' εἴη τὴν ἅκραν λαβεῖν · ἦν γὰρ οὕτω σωτηgía ἀσφαλής · ἅλλως δὲ πάνυ χαλεπὸν ἐδόκει εἶναι ἀπελθεῖν · σκοπουμένοις δ' αὐτοῖς ἔδοξε παντάπασιν ἀνάλωτον εἰναι τὸ χωρίον. 21. Ἐνταῦθα παρεσκευάζοντο τὴν ἄφοδον, καὶ τοὺς μὲν σταυροὶς ἕκαστοι τοὺς καθ' αὐτοὺς διήρουν, καὶ τοὺς ἀχρείους καὶ φορτία ἔχοντας ἐξεπίμποντο καὶ τῶν ὁπλιτῶν τὸ πλῆθος · κατέλιπον δὲ οἱ λοχαγοὶ οἶς ἕκαστος ἐπίστευεν.

22. Ἐπεὶ δὲ ἦοξαντο ἀποχωρεῖν, ἐπεξέθεον ἐνδοθεν πολλοὶ γέζόα καὶ λόγχας ἔχοντες καὶ κημῦδας καὶ κράνη Παφλαγονικά · καὶ ἄλλοι ἐπὶ τὰς οἰκίας ἀνέβαινον τὰς ἔνθεν καὶ ἐνθεν τῆς εἰς τὴν ἄκραν φερούσης ὁδοῦ · 23. ὥςτ οὐδὲ διώκειν ἀσφαλὲς ἦν κατὰ τὰς πύλας τὰς εἰς τὴν ἄκραν φερούσας · καὶ γὰρ ξύλα μεγάλα ἐπειδρίπτουν ἄνωθεν, ὥςτε χαλεπὸν ἦν καὶ μένειν καὶ ἀπιέναι · καὶ ἡ νὺξ φοβερὰ ἦν ἐπιοῦσα. 24. Μαχομένων δ αὐτῶν καὶ ἀπορουμένων θεῶν τις αὐτοῖς μηχανὴν σωτηρίας δίδωσιν. Ἐξαπίνης γὰρ ἀνέλαμψεν οἰ κία τῶν ἐν δεξιῷ ὅτου δὴ ἐκάψαντος. ΄ Ως δ αὕτη συνέπιπτεν, ἔφευγον οἱ ἀπὸ τῶν ἐν δεξιῷ οἰκιῶν. 25. ΄ Ως δ' ἕμαθεν ὁ Ξενοφῶν τοῦτο παρὰ τῆς τύχης, ἐνάπτειν ἐκέλευε καὶ τὰς ἐν ἀριστερῷ οἰκίας · αἱ δὲ ζύλιναι ἦσαν · ὥςτε καὶ ταχὶ ἐκαίοντο. Ἔφευγον οὖν καὶ οἱ ἀπὸ τούτων τῶν οἰκιῶν. 26. Οἱ δὲ κατὰ τὸ στόμα δὴ δτι μόνοι έλύπουν και δηλοι ήσαν ὅτι ἐπικείσονται ἐν τη ἐξόδφ τε και καταβάσει. Ἐνταῦθα παφαγγέλλει φοφεῖν ξύλα ὅσοι ἐτύγχανον ἔξω ὅντες τῶν βελῶν εἰς τὸ μέσον ἑαυτῶν και τῶν πολεμίων. Ἐπει δὲ ἱκανὰ ήδη ἦν, ἐνηψαν ἐνηπτον δὲ και τὰς παψ αὐτὸ τὸ χαφάκωμα οἰκίας, ὅπως οἱ πολέμιοι ἀμφι ταῦτα ἔχοιεν. 27. Οῦτω μόλις ἀπηλθον ἀπὸ τοῦ χωφίου, πῦψ ἐν μέσφ ἑαυτῶν και τῶν πολεμίων ποιησάμενοι. Και κατεκαύθη πᾶσα ἡ πόλις και αι οἰκίαι και αι τύφσεις και τὰ σταυφώματα και τἅλλα πάντα πλην τῆς ἄκφας.

28. Τη δ' ύστεραία απήεσαν οι Ελληνες έγοντες τα έπιτήδεια. Επεί δε την κατάβασιν έφοβούντο την είς Τραπεζούντα, πρανής γάρ ήν και στενή, ψευδενέδραν έποιήσαντο. 29. Και άνηρ Μυσός τὸ γένος χαὶ τοῦνομα τοῦτο ἔγων τῶν Κρητῶν λαβών δέχα ἔμενεν ἐν λασίω γωρίω και προςεποιείτο τους πολεμίους πειρασθαι λανθάνειν. αί δε πέλται αύτων άλλοτε και άλλοτε διεφαίνοντο γαλκαι ούσαι. 30. Οί μέν ούν πολέμιοι ταύτα διορώντες έφοβούντο ώς ένέδραν ούσαν ή δε στρατιά έν τούτω κατέβαινεν. Έπει δε έδόκει ήδη ίκανὸν ὑπεληλυθέναι τῷ Μυσῷ ἐσήμηνε φεύγειν ἀνὰ κράτος καὶ ος έξαναστάς φεύγει και οι σύν αυτώ. 31. Και οι μεν άλλοι Κρητες, άλίσχεσθαι γαρ έφασαν τῷ δρόμφ, έκπεσόντες έκ της όδοῦ εἰς ῦλην κατὰ τὰς νάπας κυλινδούμενοι ἐσώθησαν 32. ὁ Μυσός δε κατά την όδον φεύγων έβοα βοηθεϊν · και έβοήθησαν αυτώ. και ανέλαβον τετρωμένον. Και αυτοι έπι πόδα άνεγώρουν βαλλόμενοι οί βοηθήσαντες και άντιτοξεύοντές τινες των Κρητών. Ούτως αφίκοντο έπι το στρατόπεδον πάντες σῶοι όντες.

CAP. III.

 Έπει δι ούτε Χειρίσοφος ήκεν ούτε πλοῖα ίκανὰ ήν ούτε τὰ επιτήδεια ήν λαμβάνειν έτι, έδόκει ἀπιτέον είναι. Καὶ εἰς μεν τὰ πλοῖα τούς τε ἀσθενοῦντας ἐνεβίβασαν καὶ τοὺς ὑπερ τετταράκοντα έτη καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τῶν σκευῶν ὅσα μὴ ἀνάγκη ήν έχειν · καὶ Φιλήσιον καὶ Σοφαίνετον τοὺς πρεσβυτάτους τῶν στρατηγῶν εἰςβιβάσαντες τούτων ἐκέλευον ἐπιμελεῖσθαι · οἱ δὲ ἅλλοι ἐπορευόντο · ἡ δὲ όδος ώδοποιουμένη ήν. 2. Καὶ ἀφικνοῦνται πορευόμενοι εἰς Κερασοῦντα τριταῖοι πόλιν Ἑλληνίδα ἐπὶ θαλάττη Σινωπέων άποικον έν τη Κολχίδι χώρα. 3. Ένταῦθα ξμειναν ήμέρας δέκα · καὶ ἐξέτασις ἐν τοῖς ὅπλοις ἐγίγνετο καὶ ἀριθμός, καὶ ἐγένοντο ὀκτακιςχίλιοι καὶ ἐξακόσιοι. Οὖτοι ἐσώθησαν ἐκ τῶν ἀμφὶ τοὺς μυρίσυς · οἱ δὲ ἅλλοι ἀπώλοντο ὑπό τε τῶν πολεμίων καὶ τῆς χιόνος καὶ εἶ τις νόσφ.

4. Έντανθα και διαλαμβάτουσι τὸ ἀπὸ τῶν αίγμαλώτων άργύριον γενόμενον καί την δεκάτην ην τω Απόλλωνι έξειλον καί τη Έφεσία 'Αρτέμιδι διέλαβον οι στρατηγοί το μέρος έκαστος φυλάττειν τοις θεοις · άντι δε Χειρισόφου Νέων ο 'Ασιναίος έλαβε. 5. Ξενοφών ούν το μέν του Απόλλωνος, ανάθημα ποιησάμενος άνατίθησιν είς τον έν Δελφοίς των Αθηναίων θησαυρον και έπέγραψε τό τε αύτοῦ ὄνομα καὶ τὸ Προξένου ὃς σὺν Κλεάργω ἀπέθανε ξένος γαρ ήν αυτοῦ. 6. Τὸ δὲ τῆς 'Αρτέμιδος τῆς 'Εφεσίας ότε απήει συν Άγησιλάφ έκ τῆς Άσίας την είς Βοιωτούς όδον, χαταλείπει παρά Μεγαβύζο τῷ τῆς 'Αρτέμιδος νεωχόρο, ὅτι αὐτὸ; κινδυνεύσων έδόκει ίέναι, και έπέστειλεν, ην μεν αυτός πωθη, έαυτῷ ἀποδοῦναι· εί δέ τι πάθοι, ἀναθεῖναι ποιησάμενον τῆ Αρτέμιδι ο τι οίοιτο χαριείσθαι τη θεώ. 7. 'Επεί δ' έφυγεν ό Ξενοφών, κατοικούντος ήδη αύτου έν Σκιλλούντι ύπό των Λακεδαιμονίως οίκισθέντι παρά την 'Ολυμπίαν άφικνειται Μεγάβυζος είς 'Ολυμπίαν θεωρήσων και αποδίδωσι την παρακαταθήκην αυτώ. Ξενοφῶν δε λαβών γωρίον ώνειται τη θεω όπου άνειλεν ό θεός. 8. Έτυχε δε δια μέσου δέων τοῦ γωρίου ποταμός Σελινοῦς. Καὶ ἐν Εφέσω δε παρά τον της Αρτέμιδος νεών Σελινούς ποταμός παραδδεί, και ίχθύες δε έν άμφοτέροις ένεισι και κόγγαι · έν δε τῷ έν Σχιλλούντι γωρίω και θηραι πάντων δπόσα έστιν άγρευόμενα θηρία. 9. Ἐποίησε δὲ καὶ βωμὸν καὶ ναὸν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀργιρίου · καὶ τό λοιπόν δε άει δεκατεύων τα έκ τοῦ άγροῦ ώραῖα θυσίαν έποίει τη θεώ · καί πάντες οί πολίται καί οί πρόςχωροι άνδρες καί γυναϊκες μετείγον της έορτης. Παρείγε δε ή θεός τοις σκηνούσιν άλφιτα, άρτους, οίνον, τραγήματα, και των θυομένων άπο της ίερας νομης λάχος, καὶ τῶν Θηρευομένων δέ. 10. Καὶ γὰρ Θήραν ἐποιοῦντο είς την έορτην οι τε Ξενοφώντος παίδες και οι των άλλων πολιτών. οί δε βουλόμενοι και ανδρες συνεθήρων και ήλίσκετο τα μεν έξ αύτου του ίερου χώρου, τὰ δὲ καὶ ἐκ τῆς Φολόης, σύες καὶ δορκάδες και έλαφοι. 11. Έστι δε ή χώρα ή έκ Λακεδαίμονος είς 'Ολυμπίαν

πορεύονται ώς είκοσι στάδιοι ἀπὸ τοῦ ἐν ᾿Ολυμπία Διὸς ἱεροῦ. ^{*}Ενι δ' ἐν τῷ ἱερῷ χώρο καὶ ἀλση καὶ ὅρη δένδρων μεστὰ, ἱκανὰ καὶ σῦς καὶ αἰγας καὶ βοῦς τρέφειν καὶ ὅππους, ὥςτε καὶ τὰ τῶν εἰς τὴν ἑορτὴν ἰόντων ὑποζύγια εὐωχεῖσθαι. 12. Περὶ δ' αὐτὸν τὸν ναὸν ἀλσος ἡμέρων δένδρων ἐφυτεύθη ὅσα ἐστὶ τρωκτὰ ὡραῖα. ΄Ο δὲ ναὸς ὡς μικρὸς μεγάλφ τῷ ἐν Ἐφέσφ είκασται · καὶ τὸ ξόανον ἔοικεν ὡς κυπαρίττινον χρυσῷ ὅντι τῷ ἐν Ἐφέσφ. 13. Καὶ στήλη ἕστηκε παρὰ τὸν ναὸν γράμματα ἔχουσα · ΙΕΡΟΣ Ο ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ. ΤΟΝ ΔΕ ΕΧΟΝΤΑ ΚΑΙ ΚΑΡΠΟΓ-ΜΕΝΟΝ ΤΗΝ ΜΕΝ ΔΕΚΑΤΗΝ ΚΑΤΑΘΥΕΙΝ ΕΚΑ-ΣΤΟΥ ΕΤΟΥΣ, ΕΚ ΔΕ ΤΟΥ ΠΕΡΙΤΤΟΥ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΕΠΙΣΚΕΤΑΖΕΙΝ. ΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΜΗ ΠΟΙΗΙ ΤΑΥΤΑ ΤΗΙ ΘΕΩΙ ΜΕΛΗΣΕΙ.

CAP. IV.

 Έχ Κερασούντος δὲ χατὰ θάλατταν μὲν ἐχομίζοντο οἶπες καὶ πρόσθεν, οἱ δ άλλοι χατὰ γῆν ἐπορεύοντο. 2. Ἐπεὶ δ ἦσαν ἐπὶ τοῦς Μοσσυνοίχων ὁρίοις, πέμπουσιν εἰς αὐτοὺς Τιμησίθεον τὸν Τραπεζούντιον πρόξενον ὄντα τῶν Μοσσυνοίχων, ἐρωτῶντες πότερον ὡς διὰ φιλίας ἢ ὡς διὰ πολεμίας πορεύσονται τῆς χώρας. Οἱ δ εἶπον ὅτι οὐ διήσοιεν · ἐπίστευον γὰρ τοῦς χωρίοις. 3. Ἐκτεῦθεν λέγει ὁ Τιμησίθεος ὅτι πολέμιοί εἰσιν αὐτοῦς οἱ ἐχ τοῦ ἐπέχεινα · καὶ ἐδόχει καλέσαι ἐχείνους, εἰ βούλοιντο συμμαχίαν ποιήσασθαι · καὶ πεμφθεἰς ὁ Τιμησίθεος ῆχεν ἄγων τοὺς ἄρχοντας.
 Υπεὶ δὲ ἀφίχοντο, συνῆλθον οι τε τῶν Μοσσυνοίχων ἄρχοντες καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων · καὶ ἕλεξε μὲν Ξενοφῶν, ἡρμήνευε δὲ Τιμησίθεος.

5. ⁷Ω άνδρες Μοσσύνοικοι, ήμεῖς βουλόμεθα διασωθηναι πρός την Έλλάδα πεζη · πλοῖα γὰρ οὐκ ἔχομεν · κωλύουσι δὲ οὖνοι ἡμᾶς οῦς ἀκούομεν ὑμῶν πολεμίους εἰναι. 6. Εἰ οὖν βούλεσθε, ἕξεστιν ὑμῶν ἡμᾶς λαβεῖν συμμάχους καὶ τιμωρήσασθαι εἶ τι πώποθ ὑμᾶς οὖνοι ἠδίκησαν, καὶ τὸ λοιπὸν ὑμῶν ὑπηκόους εἰναι τούτους 7. Εἰ δὲ ἡμᾶς ἀφήσετε, σκέψασθε πόθεν αὐθις ἂν τοσαύτην δύναμιν λάβοιτε σύμμαχον. 8. Πρὸς ταῦνα ἀπεκρίνατο ὁ ἄρχων τῶν

Μοσσυνοίχων ὅτι καὶ βούλοιντο ταῦτα καὶ δέχοιντο τὴν συμμαχίαν 9. "Αγετε δὴ, ἐφη ὁ Ξενοφῶν, τί ἡμῶν δεήσεσθε χρήσασθαι, ἂ νούμμαχοι ὑμῶν γενώμεθα ; καὶ ὑμεῖς τί οἶοί τε ἔσεσθε ἡμῖν συμπρᾶξαι περὶ τῆς διόδου ; 10. Οἱ δ εἰπον ὅτι ἰκανοὶ ἐσμὲν εἰς τὴν χώραν εἰςβάλλειν ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα τὴν τῶν ὑμῖν τε καὶ ἡμῖν πολεμίων, καὶ δεῦρο ὑμῖν πέμψαι ναῦς τε καὶ ἅνδρας οἶτινες ὑμῖν συμμαχοῦνταί τε καὶ τὴν ὁδὸν ἡγήσονται.

11. Επί τούτοις πιστά δόντες και λαβόντες ώγοντο και ήχον τη ύστεραία άγοντες τριαχίσια πλοΐα μονόξυλα χαί έν έχάστο τρείς άνδρας · ών οι μέν δύο έκβάντες είς τάξιν έθεντο τα όπλα. ό δε είς έμενε. 12. Και οι μεν λαβόντες τα πλοΐα απέπλευσαν. οί δε μένοντες έξετάξαντο ώδε. Έστησαν ανά έκατον μάλιστα ώςπερ οι χοροί αντιστοιχούντες αλλήλοις, έχοντες γέβρα πάντες λευχών βοών δασέα, είχασμένα κιττοῦ πετάλω. ἐν δὲ τῆ δεξιῷ παλτον ώς έξάπηχυ, έμπροσθεν μέν λόγχην έχον, όπισθεν δε αύτου τοῦ ξύλου σφαιροειδές. 13. Χιτωνίσχους δὲ ἐνεδεδύχεσαν ὑπέρ γονάτων, πάχος ώς λινοῦ στρωματοδέσμου · ἐπὶ τῆ κεφαλῆ δὲ κράνη σχύτινα, οίαπερ τὰ Παφλαγονιχά, χρώβυλον έγοντα χατά μέσος. έγγυτάτα τιαροειδη · είγον δε και σαγάρεις σιδηράς. 14. Έντεῦθεν έξηρχε μέν αύτων είς, οί δ' άλλοι πάντες έπορεύοντο άδοντες έν όνθμω, καί διελθόντες διά των τάξεων καί διά των όπλων των Έλλήνων έπορεύοντο εύθύς πρός τούς πολεμίους έπι γωρίον δ έδόκει έπιμαγώτατον είναι. 15. 'Ωικείτο δε τούτο πρό της πόλεως τῆς μητροπόλεως καλουμένης αὐτοῖς καὶ ἐγούσης τὸ ἀκρύτατο» τῶν Μοσσυνοίκων καὶ περὶ τούτου ὁ πόλεμος ην οἱ γὰρ ἀεὶ τοῦτ ἔγοντες ἐδόχουν έγχυατεῖς εἶναι χαὶ πάντων Μοσσυνοίχων. Καὶ ἔφασαν τούτους οὐ διχαίως ἔχειν τοῦτο, ἀλλὰ χοινὸν ὃν χαταλαβόντας πλεονεκτεῖν.

16. Είποντο δ αὐτοῖς καὶ τῶν Ἑλλήνων τινὲς, οὐ ταχθέντες ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ἀλλ ἀρπαγῆς ἕνεκεν. Οἱ δὲ πολέμιοι προςιόντων τέως μὲν ἡσύχαζον ἐπεὶ δ ἐγγὺς ἐγένοντο τοῦ χωρίου, ἐκδραμόντες τρέπονται αὐτούς καὶ ἀπέκτειναν συχνοὺς τῶν βαρβάρων καὶ τῶν συναναβάντων Ἑλλήνων τινὰς, καὶ ἐδίωκον μέχρις οῦ είδον τοὺς ἕλληνας βοηθοῦντας, είτα δὲ ἀποτραπόμενοι ῷχοντο 17. καὶ ἀποτεμόντες, τὰς κεφαλὰς τῶν νεκρῶν ἐπεδείκνυσαν τοῖς τε ἕλλησι καὶ τοῖς ἑαυτῶν πολεμίοις καὶ ἅμα ἐχόρευον νόμφ τινὶ ἄδοντες. 18. Οἱ δ Ελληνες μάλα ήχθοντο ότι τούς τε πολεμίους ἐπεποιήκεσαν θρασυτέρους καὶ ὅτι οἱ ἐξελθόντες ἕλληνες σὺν αὐτοῖς ἐπεφεύγεσαν μάλ ὅντες συχνοί ὁ οὕπω πρόσθεν ἐπεποιήκεσαν ἐν τῆ στρατεία. 19. Ξενοφῶν δὲ συγκαλέσας τοὺς ἕλληνας εἰπεν Ανδρες στρατιῶται, μηδὲν ἀθυμήσητε ἕνεκα τῶν γεγενημένων ἱστε γὰρ ὅτι καὶ ἀγαθὸν οὐ μεῖον τοῦ κακοῦ γεγένηται. 20. Πρῶτον μέλοντες ἡμῖν ἡγεῖθαι τῷ ὅντι πολέμιοἱ εἰσιν οἶςπερ καὶ ἡμῶς ἀνάγκη ἔπειτα δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων οἱ ἀφουντιστήσαντες τῆς σὺν ἡμῖν τάξεως καὶ ἱκανοὶ ἡγησάμενοι εἰναι σὺν τοῖς βαρβάρους τῶν τῆς ἡμετέρας τάξεως ἀπολείψονται. 21. 'Αλλ' ὑμῶς δει καὶ τῶς φίλοις οἶοι τῶν βαρβάρων δόξετε κρείττους αὐτῶν εἶνω καὶ τοῖς πολεμίοις δηλώσετε ὅτι οἰ χ ὑμοίοις ἀνδράσι μαχοῦνται νῦν τε καὶ ὅτε τοῦς ἀτάκτοις ἐμάχοντο.

22. Ταύτην μέν ουν την ημέραν ουτως έμειναν τη δ ύστεραία Ούσαντες έπει έχαλλιερήσαντο άριστήσαντες, όρθίους τους λόγους ποιησάμενοι, καί τοὺς βαρβάρους ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κατὰ ταὐτὰ ταξάμενοι έπορεύοντο τούς τοξότας μεταξύ των λόχων όρθίων όντων έγοντες, ύπολειπομένους δε μιχρόν του στόματος των όπλιτων. 23. Ήσαν γάρ τῶν πολεμίων οι εύζωνοι κατατρέχοντες τοις λίθοις έβαλλον. Τούτους οῦν ἀνέστελλον οἱ τοξόται καὶ οἱ πελτασταί · οι δ' άλλοι βάδην έπορεύοντο πρωτον μέν έπι το γωρίον άφ' ού τη προτεραία οι βάρβαροι ετράπησαν και οι συν αύτοις. 'Ενταῦθα γὰρ οἱ πολέμιοι ἦσαν ἀντιτεταγμένοι. 24. Τοὺς μὲν οἶν πελταστάς έδεξαντο οί βάρβαροι καὶ ἐμάχοντο · ἐπεὶ δ ἐγγὺς ἦσαν οι όπλιται, έτράποντο. Και οι μεν πελτασται εύθυς είποντο διώκοντες ανω πρός την μητρόπολιν οί δε όπλιται έν τάξει είποντο. 25. Έπει δ' άνω ήσαν προς ταις της μητροπόλεως οικίαις, έντανθα δη οί πολέμιοι όμοῦ δη πάντες γενόμενοι ἐμάχοντο καὶ ἐξηκόντιζον τοῖς παλτοῖς · καὶ ἄλλα δόρατα ἔχοντες παχέα μακρὰ, ὅσα ἀνὴρ αν φέροι μήλις, τούτοις έπειρωντο άμύνεσθαι έκ χειρός.

26. Ἐπεὶ δὲ οὐχ ὑφίεντο οἱ Ἐλληνες, ἀλλ' ὁμόσε ἐχώρουν, ἔφυγον οἱ βάρβαροι καὶ ἐντεῦθεν ἄπαντες λιπόντες τὸ χωρίον. Ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτῶν ὁ ἐν τῷ μόσσυνι τῷ ἐπ' ἄκρου ῷκοδομημένῷ ὅν τρέφουσι πάντες κοινῆ αὐτοῦ μένοντα καὶ φυλάττουσιν οὐκ ἤθελεν ἐξελθεῖν, οὐδὲ οἱ ἐν τῷ πρότερον αἰρεθέντι χωρίῳ, ἀλλ' αὐτοῦ σὺν τοϊς μοσσύνοις κατεκαύθησαν. 27. Οἱ δ Ελληνες διαφπάζοντες τὰ χωρία εῦρισκον θησαυροὺς ἐν ταϊς οἰκίαις ἄρτων νενημένων πατρίους, ὡς ἐφασαν οἱ Μοσσύνοικοι τον δὲ νέον σῖτον σὺν τỹ καλάμη ἀποκείμενον ἦσαν δὲ ζειαὶ αἱ πλεῖσται. 28. Καὶ δελφίνων τεμάχη ἐν ἀμφορεῦσιν εὐρίσκετο τεταριχευμένα καὶ στέαρ ἐν τεύχεσι τῶν δελφίνων, ὡ ἐχρῶντο οἱ Μοσσύνοικοι καθάπερ οἱ Ελληνες τῶ ἐλαίφ. 29. Κάρυα δ ἐπὶ τῶν ἀνωγαίων ἦν πολλὰ τὰ πλατέα οἰκ ἔχοντα διαφυὴν οὐδεμίαν. Τούτφ καὶ πλείστφ σίτψ ἐχρῶντο ἑψοντες καὶ ἄρτους ὀπτῶντες. Οἰνος δ εὐρίσκετο ὅς ἅκρατος μὲν ὀξυς ἐφαίνετο εἶναι ὑπὸ τῆς αὐστηρότητος κερασθεἰς δὲ εὐωόξης τε καὶ ἡδύς.

30. Οί μέν δη Έλληνες άριστήσαντες ένταῦθα έπορεύοντο είς τό πρόσω, παραδόντες τό χωρίον τοῖς συμμαγήσασι τῶν Μοσσυνοίκων. 'Οπόσα δε και άλλα παρήεσαν γωρία των συν τοις πολεμίοις όντων, τὰ εὐπροςοδώτατα οἱ μέν έλειπον, οἱ δὲ ἑχόντες προςεχώρουν 31. Τὰ δὲ πλεῖστα τοιάδ Ϋν τῶν γωρίων ἀπεῖγον αί πόλεις ἀπ' ἀλλήλων στάδια ὀγδοήκοντα, μί δὲ πλεῖον αί δὲ μεῖον · άναβοώντων δε άλλήλων συνήκουον είς την ετέραν έκ της ετέρας πόλεως. Ούτως ύψηλή τε και κοίλη ή χώρα ην. 32. Έπει δε πορευόμενοι έν τοις φίλοις ήσαν, έπεδείκνυσαν αύτοις παίδας των ενδαιμόνων σιτευτούς, τεθραμμένους χαρύοις έφθοις, άπαλούς χαί λευχούς σφόδρα και ού πολλού δέοντας ίσους το πλάτος και το μηχος είναι ποιχίλους δε τα νώτα χαι τα έμπροσθεν πάντα έστιγμένους ανθέμιον. 33. Έζήτουν δε και ταις εταίραις αις ήγον οι Ελληνες έμφανῶς συγγίνεσθαι · νόμος γὰρ ἦν ούτος σφίσι. Λευxoì δè πάντες oi ανδρες xai ai γυναϊκες. 34. Τούτους έλεγον oi στρατευσάμενοι βαρβαρωτάτους διελθεϊν καί πλεϊστον των Ελληνιχῶν νόμων χεγωρισμένους. Εν τε γὰρ όχλο όντες ἐποίουν απερ αν άνθρωποι έν έρημία ποιήσειαν, άλλως δε ούκ αν τολμφεν · μόνοι τε όντες όμοια έπραττον άπερ αν μετ άλλων όντες διελέγοντό τε έαυτοῖς καὶ ἐγέλων ἐφ ἑαυτοῖς καὶ ὡρχοῦντο ἐφιστάμενοι ὅπου τύγοιεν ώςπερ άλλοις έπιδειχνύμενοι.

CAP. V.

 Διὰ ταύτης τῆς χώρας οἱ ἕλληνες, διά τε τῆς πολεμίας καὶ τῆς φιλίας, ἐπορεύθησαν ὀκτώ σταθμοὺς, καὶ ἀφικνοῦνται εἰς Χάλυβας. Οὐτοι ὀλίγοι ἦσαν καὶ ὑπήκοοι τῶν Μοσυνοίκων καὶ ὁ βίος ἦν τοῦς πλείστοις αὐτῶν ἀπὸ σιδηρείας. Ἐντεῦθεν ἀφικνοῦνται εἰς Τιβαρηνούς. 2. Ἡ δὲ τῶν Τιβαρηνῶν χώρα πολὺ ἦν πεδινωτέρα καὶ χωρία εἶχεν ἐπὶ θαλάττῃ ἦττον ἐρυμνά. Καὶ οἱ στρατηγοὶ ἔχρηζον πρὸς τὰ χωρία προςβάλλειν καὶ τὴν στρατιὰν ὀνηθῆναί τι καὶ τὰ ξένια ἁ ἦκε παρὰ Τιβαρηνῶν οἰκ ἐδέχοντο, ἀλλ' ἐπιμεῖναι κελεύσαντες ἕςτε βουλεύσαιντο ἐθύοντο. 3. Καὶ πολλὰ καταθυσάντων τέλος ἀπεδείξαντο οἱ μάντεις πάντες γνώμην ὅτι οὐδαμῆ προςίοιντο οἱ θεοὶ τὸν πόλεμον. Ἐντεῦθεν δὴ τὰ ξένια ἐδέξαντο, καὶ ὡς διὰ φιλίας πορευόμενοι δύο ἡμέρας ἀφίκοντο εἰς Κοτύωρα, πόλιν Ἑλληνίδα, Σινωπέων ἀποίκους, ὅντας δ' ἐν τῆ Τιβαηνῶν χώρα.

4. Μέχρις ένταῦθα ἐπέζευσεν ἡ στρατιά. Πλῆθος τῆς καταβάσεως τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῆς ἐν Βαβυλῶνι μάχης ἄχρι εἰς Κοτύωρα σταθμοὶ ἑκατὸν εἶκοσι δύο, παρασάγγαι ἑξακόσιοι καὶ εἶκοσι, στάδιοι μύριοι καὶ ὀκτακιςχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι · χρόνου πλῆθος ὀκτώ μῆνες. 5. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τετταράκοντα πέντε. Ἐν δὲ ταύταις πρῶτον μὲν τοῖς θεοῖς ἕθυσαν, καὶ πομπὰς ἐποίησαν κατὰ ἔθνος ἕκαστοι τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἀγῶνας γυμνικούς. 6. Τὰ δ ἐπιτήδεια ἐλάμβανον τὰ μὲν ἐκ τῆς Παφλαγονίας, τὰ δ ἐκ τῶν χωρίων τῶν Κοτυωριτῶν · οὐ γὰρ παρεῖχον ἀγορὰν, οὐδ εἰς τὸ τεῖχος τοὺς ἀσθενοῦντας ἐδέγοντο.

7. Ἐν τούτφ ἔρχονται ἐκ Σινώπης πρέσβεις, φοβούμενοι περὶ τῶν Κοτυωριτῶν τῆς τε πόλεως, (ἦν γὰρ ἐκείνων, καὶ φόρους ἐκείνοις ἔφερυν,) καὶ περὶ τῆς χώρας, ὅτι ἥκουον δηουμένην · καὶ ἐλθόντες εἰς τὸ στρατόπεδον ἔλεγον · προηγόρει δὲ Ἐκατώνυμος δεινὸς νομιζόμενος εἶναι λέγειν. 8. Ἐπεμιψεν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, ἡ τῶν Σινωπέων πόλις ἐπαινέσοντάς τε ὑμᾶς ὅτι ἐνικᾶτε Ἐλληνες ὅντες βαρβάρους, ἔπειτα δὲ καὶ συνησθησομένους ὅτι διὰ πολλῶν τε καὶ δεινῶν, ὡς ἡμεῖς ἀκούομεν, πραγμάτων σεσωσμένοι πάρεστε. 9. 'Αξιούμεν δὲ, Ελληνες ὄντες καὶ αὐτοὶ, ὑφ΄ ὑμῶν ὅντων Ελλήνων ἀγαθὸν μέν τι πάσχειν, κακὸν δὲ μηδέν οὐδὲ γὰς ἡμεῖς ὑμᾶς οὐδὲν πώποθ ὑπήςξαμεν κακῶς πωοῦντες. 10. Κοτυωρίται δὲ οὖτοί εἰσι μὲν ἡμέτεροι ἄποικοι καὶ τὴν χώραν ἡμεῖς αὐτοῖς ταύτην παραδεδώκαμεν βαρβάρους ἀφελόμενοι διὸ καὶ δασμὸν ἡμῶν φέρουσιν οὖτοι τεταγμένον καὶ Κερασούντιοι καὶ Τραπεζούντιοι ὡςαύτως ὡςθ΄ ὅ τι ἂν τούτους κακὸν ποιήσητε ἡ Σινωπέων πόλις νομίζει πάσχειν. 11. Νῦν δὲ ἀκούομεν ὑμᾶς εἴς τε τὴν πόλιν βία παρεληλυθότας ἐνίους σκηνοῦν ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ἐκ τῶν χωρίων λαμβάνειν ῶν ἂν δέησθε οὐ πείθοντας. 12. Ταῦτ' οὖν οὐκ ἀξιοῦμεν εἰ δὲ ταῦτα ποιήσετε, ἀνάγκη ἡμῖν καὶ Κορύλαν καὶ Παρλαγότας καὶ ἄλλον ὅντινα ἂν δυνώμεθα φίλον ποιεῖσθαι.

13. Πρός ταῦτα ἀναστὰς Ξενοφῶν ὑπέρ τῶν στρατιωτῶν είπεν 'Ημείς δέ, ω άνδρες Σινωπείς, ήχομεν άγαπωντες ότι τά σώματα διεσωσάμεθα χαί τὰ ὅπλα· οὐ γὰρ ἦν δυνατόν ἅμα τε χρήματα άγειν και φέρειν και τοις πολεμίοις μάχεσθαι. 14. Καί νῦν ἐπεί εἰς τὰς Ἐλληνίδας πόλεις ήλθομεν, ἐν Τραπεζοῦντι μέν, παρείχον γάρ ήμιν άγοράν, ώνούμενοι είχομεν τα έπιτήδεια, אמו מיט שי לדוֹנוחסמי אנמג אמו לליומ לאשאמי דא סדטמדות, מידבדונושμεν αύτούς · και εί τις αύτοις φίλος ην των βαρβάρων, τούτων απειχόμεθα τούς δε πολεμίους αυτών έφ ούς αυτοί ήγοιντο καχώς έποιουμεν όσον έδυνάμεθα. 15. Ερωτάτε δε αυτούς όποίων τινών ήμών έτυγον · πάρεισι γὰρ ἐνθάδε οῦς ἡμῖν ἡγεμόνας διὰ φιλίαν ἡ πόλις συνέπεμψεν. 16. Όποι δ αν έλθόντες άγοραν μη έχωμεν, αν τε είς βάρβαρον γην αν τε είς Ελληνίδα, ούχ ύβρει άλλ' άνάγκη λαμβάνομεν τὰ ἐπιτήδεια. 17. Καὶ Καρδούχους καὶ Ταόχους καὶ Χαλδαίους, καίπερ βασιλέως ούχ ύπηκόους όντας, όμως, καὶ μάλα φοβερούς όντας, πολεμίους έκτησάμεθα διά το άνάγκην είναι λαμβάνειν τα έπιτήδεια, έπει άγοραν ου παρείχον. 18. Μάχρωνας δε χαίπερ βαρβάρους όντας, έπει άγοραν οίαν έδύναντο παρείγον, φίλους τε ένομίζομεν είναι και βία ούδεν έλαμβάνομεν των έκείνων. 19. Κοτυωρίτας δέ, οῦς ὑμετέρους φατε είναι, εί τι αὐτῶν εἰλήφαμεν, αύτοι αίτιοι είσιν ού γάρ ώς φίλοι προςεφέροντο ήμιν, άλλά κλείσαντες τας πύλας ουτ' είσω έδέχοντο ουτ' έξω άγοραν έπεμπον ήτιώντο δε τόν παρ' ύμων άρμοστήν τούτων αίτιον είναι. 20. 0 δε λέγεις βία παρελθόντας σκηνούν, ήμεις ήξιούμεν τους κάμνοντας

είς τὰς στέγας δέξασθαι ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀνέφγον τὰς πύλας, ἡ ἡμᾶς ἐδέχετο αὐτὸ τὸ χωρίον ταύτῃ εἰςελθόντες ἅλλο μὲν οὐδὲν βίαιον ἐποιήσαμεν · σκηνοῦσι ὅ ἐν ταῖς στέγαις οἱ κάμνοντες τὰ ἑαυτῶν δαπανῶντες · καὶ τὰς πύλας φρουροῦμεν, ὅπως μὴ ἐπὶ τῷ ὑμετέρφ ἁρμοστῆ ὦσιν οἱ κάμνοντες ἡμῶν, ἀλλ' ἐφ' ἡμῖν ἦ κομίσασθαι ὅταν βουλώμεθα. 21. Οἱ ὅ ἅλλοι, ὡς ὁρᾶτε, σκηνοῦμεν ὑπαίθριοι ἐν τῆ τάξει, παρεσκευασμένοι, ἂν μέν τις εὐ ποιῆ, ἀντευποιεῖν · ἂν δὲ κακῶς, ἀλέξασθαι. 22. ⁶ Λ δὲ ἡπείλησας ὡς ἢν ὑμῖν δοκῆ Κορύλαν καὶ Παφλαγόνας συμμάχους ποιήσεσθε ἐφ' ἡμᾶς, ἡμεῖς δὲ ἢν μὲν ἀνάγκη ἦ πολεμήσομεν καὶ ἀμφοτέροις · ῆδη γὰρ καὶ ἅλλοις ποιλαπλασίοις ὑμῶν ἐπολεμήσαμεν · ἂν δὲ δοκῆ ἡμῦν, καὶ φίλον ποιήσομεν τὸν Παφλαγόνα. 23. ⁶ Ακούομεν δὲ αὐτὸν καὶ ἐπιθυμεῖν τῆς ὑμετέρας πόλεως καὶ χωρίων τῶν ἐπιθαλαττίων. Πειρασόμε-Θα οὖν συμπφάττοντες αὐτῷ ὡν ἐπιθυμεῖ φίλοι γίννεσθαι.

24. Έχ τούτου μάλα μέν δηλοι ήσαν οἱ συμπρέςβεις τῷ Έχατωνύμφ χαλεπαίνοντες τοῖς εἰρημένοις. Παρελθών δ αὐτῶν άλλος είπεν ὅτι οὐ πόλεμον ποιησόμενοι ήκοιεν, ἀλλ' ἐπιδείξοντες ὅτι φίλοι εἰσί. Καὶ ξενίοις, ἢν μέν ἕλθητε πρός τὴν Σινωπέων πόλιν, ἐκεῖ δεξόμεθα · νῦν δὲ τοὺς ἐνθάδε κελεύσομεν διδόναι ἅ δύνανται · ὁρῶμεν γὰρ πάντα ἀληθῆ ὅντα ἅ λέγετε. 25. Ἐκ τούτου ξένιά τε ἔπεμπον οἱ Κοτυωρῖται καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐξένιζον τοὺς τῶν Σινωπέων πρέσβεις · καὶ πρὸς ἀλλήλους πολλά τε καὶ ἐπιτήδεια διελέγοντο τά τε ἅλλα καὶ περὶ τῆς λοιπῆς πορείας ἐπυν-Θάνοντο καὶ ῶν ἐκάτεροι ἐδέοντο.

CAP. VI.

 Ταύτη μέν τη ήμέρα τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο. Τη δ' ὑστεραία συνέλεξαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς στρατιώτας, καὶ ἐδόκει αὐτοῖς περὶ τῆς λοιπῆς πορείας παρακαλέσαντας τοὺς Σινωπέας βουλεύεσθαι. Εἶτε γὰρ πεζη δέοι πορεύεσθαι, χρήσιμοι ἂν ἰδόκουν είναι οἱ Σινωπεῖς ἡγούμενοι· ἕμπειροι γὰρ ἦσαν τῆς Παφλαγονίας · εἶτε κατὰ θάλατταν, προςδεῖν ἐδόκει Σινωπέων · μόνοι γὰρ ἂν ἐδόκουν ἱκανοὶ είναι πλοῖα παρασχεῖν ἀρκοῦντα τῆ στρατιᾶ.
 Καλέσαντες οὖν τοὺς πρέσβεις συνεβουλεύοντο, καὶ ἡξίουν Ἐλλη-

11

νας όντας ἕλλησι τούτφ πρωτον καλως δέχεσθαι τῷ εύνους τε είναι καὶ τὰ βέλτιστα συμβουλεύειν.

3. 'Αναστάς δε Έκατώνυμος πρῶτον μεν ἀπελογήσατο περί ού είπεν ώς τὸν Παφλαγόνα φίλον ποιήσοιντο, ὅτι οὐχ ὡς τοῖς Έλλησι πολεμησόντων σφῶν εἴποι, ἀλλ' ὅτι ἐξὸν τοῖς βαφβάροις φίλους είναι τοὺς ἕλληνας αἰρήσονται. Ἐπεὶ δὲ συμβουλεύειν έχέλευον, έπευξάμενος ώδε είπεν 4. Εί μεν συμβουλεύοιμι & βέλτιστά μοι δοχεί είναι, πολλά μοι χάγαθα γένοιτο · εί δε μή, τάναντία · αύτη γάρ ή ίερα συμβουλη λεγομένη είναι δοκεί μοι παρείναι · νῦν γὰρ δη ấν μέν εἶ συμβουλεύσας φανῶ, πολλοί ἔσεσθε οἱ ἐπαινοῦντές με ' ἂν δὲ χαχῶς, πολλοὶ ἔσεσθε οἱ χαταρώμενοι. 5. Πράγματα μέν οἶν οίδ ότι πολύ πλείω έξομεν, έαν κατα θάλατταν κομίζησθε ήμας γάρ δεήσει τὰ πλοῖα πορίζειν ην δέ κατά γης στέλλησθε, ύμας δεήσει τους μαχομένους είναι. Ομως δε λεκτέα ά γιγνώσχω · 6. έμπειρος γάρ είμι και της χώρας τῶν Παφλαγόνων και της δυνάμεως · έχει γαρ [ή χώρα] άμφότερα, και πεδία κάλλιστα καὶ ὅρη ὑψηλότατα. 7 Καὶ πρῶτον μὲν οίδα εὐθὺς ἡ τὴν εἰςβολην ανάγχη ποιείσθαι · ού γαρ έστιν άλλη η ή τα χέρατα του όρους της όδοῦ καθ' έκάτερά έστιν ύψηλά ' α κρατεϊν κατέγοντες אמו המיי טאויסו טיימויד מי דטידמי לצ אמדנצטעולימי טיט מי סו המידוב מיטססתסו לידמוד מי לובא שבולי. דמידת לב אמו לבוצמון מי, εί μοί τινα βούλοισθε συμπέμψαι. 8. Έπειτα δε οίδα και πεδία όντα και ίππείαν ην αυτοί οι βάρβαροι νομίζουσι κρείττω είναι άπάσης της βασιλέως ίππείας. Και νυν ούτοι ου παρεγένοντο βασιλεϊ καλούντι άλλα μείζον φρονει ό άρχων αύτων. 9. Εί δε καί δυνηθεῖτε τά τε 'όρη κλέψαι η φθάσαι λαβόντες καὶ ἐν τῷ πεδίφ χρατήσαι μαχόμενοι τούς τε ίππεῖς τούτων χαὶ πεζῶν μυριάδας πλείον ή δώδεχα, ήξετε έπι τούς ποταμούς, πρώτον μέν τον Θερμώδοντα, εὖρος τριῶν πλέθρων, ὃν χαλεπὸν οἶμαι διαβαίνειν άλλως τε καί πολεμίων πολλών μέν έμπροσθεν όντων πολλών δε όπισθεν inoutivor · δεύτερον δ' Iριν, τρίπλεθρον ώς αύτως · τρίτον δ' Άλυν ού μείον δυοίν σταδίοιν, δν ούκ αν δύναισθε άνευ πλοίων διαβηναι. πλοΐα δε τίς έσται ό παρέχων; ώς δ' αύτως και ό Παρθένιος άβατος · έφ' δν έλθοιτε αν, εί τον Αλυν διαβαίητε. 10. Έγω μεν ούν ού χαλεπήν ύμιν είναι νομίζω την πορείαν άλλά παντάπασι» άδύνατον. Αν δε πλέητε, έστιν ενθένδε μεν είς Σινώπην παραπλεύsai, ἐκ Σινώπης δὲ εἰς Ἡράκλειαν · ἔζ Ἡρακλείας δὲ οὖτε πεζη οὖτε κατὰ θάλατταν ἀπορία πολλὰ · γὰρ καὶ πλοῖά ἐστιν ἐν Ἡρακλεία.

11. Επεί δε ταῦτα έλεξεν, οι μεν ύπώπτευον φιλίας ένεκα τῆς Κορύλα λέγειν · καί γαρ ήν πρόξενος αυτώ · οί δε και ώς δώρα ληψόμετον δια την συμβουλήν ταύτην . οί δ' ύπώπτευον και δούτου ένεκα λέγειν ώς μη πεζη ίόντες την Σινωπέων τι γώραν κακόν έργάζοιντο. Οι δ ουν Ελληνες έψηφίσαντο κατά θάλατταν την πορείαν ποιείσθαι. 12. Μετά ταῦτα Ξενοφῶν είπεν 'Ω Σινωπείς, οι μέν ανδρες ηρηνται πορείαν ην ύμεις συμβουλεύετε ούτω δ' έγει· εί μέν πλοΐα έσεσθαι μέλλει ίχανα άριθμῷ ώς ένα μή καταλείπεσθαι ένθάδε, ήμεῖς ἂν πλέοιμεν · εί δὲ μέλλοιμεν οἱ μὲν καταλείψεσθαι οί δε πλεύσεσθαι, ούχ αν εμβαίημεν είς τα πλοΐα. 13. Γιγνώσχομεν γαο ότι όπου μέν αν χρατωμεν, δυναίμεθ' αν χαί σώζεσθαι και τα έπιτήδεια έχειν εί δέ που ήττους των πολεμίων ληφθησόμεθα, εύδηλον δη ότι έν ανδραπόδων χώρα έσόμεθα. 14. Αχούσαντες ταῦτα οἱ πρέσβεις ἐχέλευον πέμπειν πρέσβεις. Καὶ πέμπουσι Καλλίμαχον 'Αρχάδα χαὶ 'Αρίστωνα 'Αθηναῖον χαὶ Σαμόλαν 'Αγαιόν. Και οι μεν φγοντο.

15. Έν δέ τούτω τῷ χρόνο Ξενοφώντι, δρώντι μέν δπλίτας πολλούς των Ελλήνων, όρωντι δέ χαι πελταστάς πολλούς χαι τοξότας και σφεδονήτας και ιππέας δε και μάλα ήδη δια την τριβην ικανούς, όντας δ' έν τῷ Πόντο, (ένθα οὐκ ἂν ἀπ' ὀλίγων γρημάτων τοσαύτη δύναμις παρεσκευάσθη,) χαλόν αὐτῷ ἐδόχει είναι χαὶ χώραν χαὶ δύναμιν τη Ελλάδι προςκτήσασθαι πόλιν κατοικίσαντας. 16. Καί γενέσθαι αν αντῷ ἐδόχει μεγάλη, χαταλογιζομένφ τό τε αντῶν πληθος אמו דסטה הבטוסואסטידמה דטי חלידטי. אמו לחו דטידסוה לטיבדס הטוי דויו είπεϊν τῶν στρατιωτῶν Σιλανόν παρακαλέσας τόν Κύρου μάντιν γενόμενον τον 'Αμβρακιώτην. 17. 'Ο δε Σιλανός δεδιώς μη γένηται ταυτα χαὶ χαταμείνη που ή στρατιὰ, ἐχφέρει εἰς τὸ στράτευμα λόγον ὅτι Ξενοφών βούλεται καταμεϊναι την στρατιάν και πόλιν οικίσαι και έαυτῷ όνομα καὶ δύναμιν περιποιήσασθαι. 18. Αὐτὸς δ ὁ Σιλανός έβούλετο ότι τάχιστα είς την Ελλάδα άφικέσθαι · ούς γάρ παρά Κύρου έλαβε τριςγιλίους δαρεικούς, ότε τας δέκα ήμέρας ήλήθευσε θυόμενος Κύρφ, διεσεσώχει. 19. Των δε στρατιωτών, έπει ήχουσαν, τοις μέν έδόχει βέλτιστον είναι χαταμεϊναι, τοῖς δὲ πολλοῖς οῦ. Τιμασίων δὲ ό Δαρδανεύς και Θώραξ ό Βοιώτιος πρός έμπόρους τινάς παρόντας τῶν Ἡρακλεωτῶν καὶ Σινωπέων λέγουσιν ὅτι εἰ μὴ ἐκποριοῦσι τỹ στρατιῷ μισθὸν ὡςτε ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια ἐκπλέοντας, ὅτι κινδυνεύσει μεῖναι τοσαύτη δύναμις ἐν τῷ Πόντῷ βουλεύεται γὰο Ξενοφῶν καὶ ἡμᾶς παρακαλεῖ, ἐπειδὰν ἕλθη τὰ πλοῖα, τότε εἰπεῖν ἐξαίφνης τỹ ὅτρατιῷ 20. "Ανδρες, νῦν μὲν ὁρῶμεν ἡμᾶς ἀπόρους ὅντας καὶ ἐν τῷ ἀπόπλῷ ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια καὶ ὡς οἶκαδε ἀπελθόντας ὀπ σαί τι τοὺς οἶκοι. Εἰ δὲ βούλεσθε τῆς κύκλῷ χώρας περὶ τὸν Πόντον οἰκουμένης ἐκλεξάμενοι ὅπη ἂν βούλησθε κατασχεῖν, καὶ τὸν μὲν ἐθέλοντα ἀπιέναι οἶκαδε, τὸν δὲ ἐθέλοντα μένειν αὐτοῦ, πλοῖα δὲ ὑμῶν πάρεστιν, ὡςτε ὅπη ἂν βούλησθε ἐξαίφνης ἂν ἐπιπέσοιτε.

21. Αχούσαντες ταῦτα οἱ ἔμποροι ἀπήγγελλον ταῖς πόλεσι. συνέπεμψε δ αύτοις Τιμασίων ό Δαρδανεύς Ἐρύμαχόν τε τόν Δαρδανέα και Θώρακα τον Βοιώτιον τα αυτά ταυτα έρουντας Σινωπείς δε καί Ήρακλεωται ταῦτα ἀχούσαντες πέμπουσι πρός τόν Τιμασίωνα και κελεύουσι προστατεύσαι λαβόντα χρήματα όπως έκπλεύση ή στρατιά. 22. Ο δε άσμενος ακούσας έν συλλόγω των στρατιωτών όντων λέγει τάδε · Ού δεϊ προςέχειτ μονη, ω άνδρες, ούδε της Ελλάδος ούδεν περί πλείονος ποιείσθαι. 'Ακούω δέ τινας θύεσθαι έπι τούτω ούδ ύμιν λέγοντας. 23. Υπισγνούμαι δε ύμιν αν έκπλέητε, από νουμηνίας μισθοφοράν παρέξειν Κυζικηνόν έκάστο του μηνός · καί άξω ύμας είς την Τρωάδα, ένθεν καί είμι ουγάς· και υπάρξει υμιν ή έμη πόλις· έκόντες γάρ με δέξονται. 24. Ηγήσομαι δε αύτος έγω ένθεν πολλά χρήματα λήψεσθε. "Εμπειρος δέ είμι της Αιολίδος και της Φρυγίας και της Τρωάδος και της Φαρναβάζου άρχης πάσης τα μέν δια το έκειθεν είναι, τα δέ διά τὸ συνεστρατεῦσθαι ἐν αὐτῆ σὺν Κλεάργω τε καὶ Δερκυλλίδα.

25. 'Αναστάς δ αύθις Θώραξ ὁ Βοιώτιος ὅς ἀεὶ περὶ στρατηγίας Ξενοφῶντι ἐμάχετο, ἔφη, εἰ ἐξέλθοιεν ἐκ τοῦ Πόντου, ἔσεσθαι αὐτοῖς Χεδρόνησον χώραν καλὴν καὶ εὐδαίμονα, ῶςτε τῷ βουλομένφ ἐνοικεῖν, τῶ δὲ μὴ βουλομένφ ἀπιέναι οἶκαδε· γελοῖον δ εἶναι, ἐν τῷ Ἑλλάδι οὖσης χώρας πολλῆς καὶ ἀφθόνου, ἐν τῷ βαρβάρων μαστεύειν. 26. Έςτε δ ἂν, ἔφη, ἐκεῖ γένησθε, κἀγὼ καθάπεφ Γιμασίων ὑπισχνοῦμαι ὑμῶν τὴν μισθοφοράν. Ταῦτα δ' ἔλεγεν εἰδὼς ἂ Τιμασίωνι οἱ Ἡρακλεῶται καὶ οἱ Σινωπεῖς ἐπαγγέλοιντο ὅςτε ἐκπλεῖν. 27. 'Ο δὲ Ξενοφῶν ἐν τούτφ ἐσίγα. 'Αναστὰς δὲ Φιλήσιος καὶ Λίκων οἱ 'Αχαιωὶ ἕλεγον ὡς δεινὸν εἶη ἰδία μὲν Ξενοφώντα πείθειν τε καταμένειν καὶ θύεσθαι ὑπὲς τῆς μονῆς μὴ κοινούμενον τῆ στρατιῷ εἰς δὲ τὸ κοινὸν μηδὲν ἀγορεύειν περὶ τούτων . ὥςτε ἠναγκάσθη ὁ Ξενοφῶν ἀναστῆναι καὶ εἰπεῖν τάδε .

28. Έγω, δ άνδρες, θύομαι μέν ώς δρατε όπόσα δύναμαι καί ύπερ ύμων και ύπερ έμαυτου, όπως ταυτα τυγγάνω και λέγων και νοῶν καὶ πράττων ὑποῖα μέλλει ὑμῖν τε κάλλιστα καὶ άριστα έσεσθαι και έμοι. Και νύν έθυόμην περί αύτου τούτου εί αμεινον είη άρχεσθαι λέγειν είς ύμῶς καὶ πράττειν περὶ τούτων ἢ παντάπασι μηδε απτεσθαι του πράγματος. 29. Σιλανός δέ μοι ό μάντις άπεκρίνατο το μέν μέγιστον, τα ίερα καλά είναι. ήδει γαρ και έμε ούκ απειρον όντα δια τό αεί παρειναι τοις ίεροις. έλεξε δε ότι έν τοις ίεροις φαίνοιτό τις δόλος και έπιβουλή έμοι, ώς άρα γιγνώσκων ότι αυτός έπεβούλευε διαβάλλειν με πρός ύμας. Έξήνεγκε γαρ τόν λόγον ώς έγω πράττειν ταῦτα διανοοίμην ήδη ου πείσας ύμᾶς. 30. Έγω δε εί μεν έώρων άπορουντας ύμας, τουτ' αν έσχόπουν άφ ού αν γένοιτο ωςτε λαβόντας ύμας πόλιν τόν μέν βουλόμενον άποπλεϊν ήδη, τον δε μή βουλόμενον, έπει κτήσαιτο ικανά ώςτε και τούς έμυτοῦ οἰχείους ὡφελῆσαί τι. 31. Ἐπεὶ δ ὁρῶ ὑμῶν χαὶ τὰ πλοΐα πέμποντας Ηρακλεώτας και Σινωπείς ώςτε έκπλειν, και μισθόν ύπισχνουμένους ύμιν άνδρας από νουμηνίας, καλόν μοι δοκει είναι σωζομένους ένθα βουλόμεθα μισθόν της σωτηρίας λαμβάνειν. καί αυτός τε άναπαύομαι έκείνης της διανοίας, και όπόσοι πρός έμε προςήεσαν, λέγοντες ώς χρή ταῦτα πράττειν, ἀναπαύσασθαί φημι χρηναι. 32. Ούτω γὰρ γιγνώσχω · όμοῦ μὲν όντες πολλοί ώςπερ νυνί δοχείτε αν μοι χαί έντιμοι είναι χαί έχειν τα έπιτήδεια. έν γάρ τῷ κρατεϊν έστι καί τὸ λαμβάνειν τὰ τῶν ήττόνων διασπασθέντες δ αν και κατά μικρά γενομένης της δυνάμεως ουτ αν τροφήν δύναισθε λαμβάνειν ούτε χαίροντες αν απαλλάξαιτε. 33. Δοχεί ούν μοι απερ ύμιν, έχπορεύεσθαι είς την Ελλάδα και έάν τις μείνη η απολιπών τινα ληφθη πριν έν ασφαλει είναι παν τό στράτευμα, κρίνεσθαι αὐτὸν ὡς ἀδικοῦντα. Καὶ ὅτφ δοκεῖ, ἔφη, ταῦτα, ἀράτω τὴν γεῖρα. 'Ανέτειναν ἅπαντες.

34. 'Ο δε Σιλανός έβόα, και έπεχείρει λέγειν ώς δίκαιον είη ἀπιέναι τον βουλόμενον. Οι δε στρατιῶται οὐκ ἠνείχοντο, ἀλλ ἡπείλουν αὐτῷ ὅτι εἰ λήψονται ἀποδιδράσκοντα, τὴν δίκην ἐπιθήσοιεν. 35. Ἐντεῦθεν ἐπεὶ ἕγνωσαν οι 'Ηρακλεῶται ὅτι ἐκπλεῖν δεδογμένον είη καὶ Ξενοφῶν αὐτὸς ἐπεψηφικώς είη, τὰ μèν πλοῖα πέμπουσι, τὰ δὲ χρήματα, ἂ ὑπέσχοντο Τιμασίωνι καὶ Θώρακι ἐψευσμένοι ἦσαν τῆς μισθοφορᾶς. 36. Ἐνταῦθα δὲ ἐκπεπληγμένοι ἦσαν καὶ ἐδεδοίκεσαν τὴν στρατιὰν οἱ τὴν μισθοφορὰν ὑπεσχημένοι. Παραλαβόντες οὖν οὖτοι καὶ τοὺς ἅλλους στρατηγοὺς οἶς ἀνεκεκοίνωντο ἂ πρόσθεν ἕπραττον, (πάντες δ' ἦσαν πλὴν Νέωνος τοῦ ᾿Ασιναίου, ὃς Χειρισόφῷ ὑπεστρατήγει, Χειρίσοφος δὲ οὖπω παρῆν,) ἔρχονται πρὸς Ξενοφῶντα, καὶ λέγουσιν ὅτι μεταμέλοι αὐτοῖς, καὶ δοχοίη κράτιστον εἶναι πλεῖν εἰς Φᾶσιν, ἐπεὶ πλοῖα ἕστι, καὶ κατασχεῖν τὴν Φασιανῶν χώραν. 37. Λἰήτου δ' υἰιδοῦς ἐτύγχανε βασιλεύων αὐτῶν. Ξενοφῶν δ' ἀπεκρίνατο ὅτι οὐδὲν ἂν τούτων εἶποι εἰς τὴν στρατιάν ὑμεῖς δὲ συλλέξαντες, ἔφη, εἰ βούλεσθε, λέγετε. Ἐνταῦθα ἀποδείκνυται Τιμασίων ὁ Δαρδανεὺς γνώμην οὐκ ἐκκλησιάζειν, ἀλλὰ τοὺς αὐτοῦ ἕκαστον λοχαγοὺς πρῶτον πειρᾶσθαι πείθειν. Καὶ ἀπελθόντες ταῦτα ἐποίουν.

CAP. VII.

 Ταῦτα οἶν οἱ στρατιῶται ἀνεπύθοντο πραττόμενα. Καὶ ὁ Νέων λέγει ὡς Ξενοφῶν ἀναπεπειχὼς τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς, διανοεῖται ἄγειν τοὺς στρατιώτας ἐξαπατήσας πάλιν εἰς Φᾶσιν.
 'Ακούσαντες δὲ οἱ στρατιῶται χαλεπῶς ἕφερον' καὶ σύλλογοι ἐγίγνοντο καὶ κύκλοι συνίσταντο' καὶ μάλα φοβεροὶ ἦσαν μὴ ποι. ήσειαν οἶα καὶ τοὺς τῶν Κόλχων κήρυκας ἐποίησαν καὶ τοὺς ἀγορανόμους· ὅσοι γὰρ μὴ εἰς τὴν Φάλατταν κατέφυγον κατελεύσθησαν.
 'Επεὶ δὲ ἠσθάνετο Ξενοφῶν ἔδοξεν αὐτῷ ὡς τάχιστα συναγαγεῖν αὐτῶν ἀγορὰν, καὶ μὴ ἐᾶσαι συλλεγῆναι αὐτομάτους· καὶ ἐκέλευσε τὸν κήρυκα συλλέγειν ἀγοράν.
 Οἱ δ' ἐπεὶ τοῦ κήρυκος ἦκουσαν συνέδραμον καὶ μάλα ἑτοίμως. 'Ενταῦθα Ξενοφῶν τῶν μὲν στρατηγῶν οὐ κατηγόρει, ὅτι ἦλθον πρὸς αὐτὸν, λέγει δὲ ὡδε·

5. 'Ακούω τινὰ διαβάλλειν, ὦ ἄνδρες, ἐμὲ ὡς ἐγὼ ἀρα ἐξαπατήσας ὑμᾶς μέλλω ἄγειν εἰς Φᾶσιν. 'Ακούσατε οἶν μου προς Θεῶν · καὶ ἐἀν μὲν ἐγὼ φαίνωμαι ἀδικῶν, οἰ χρή με ἐνθένδε ἀπελθεῖν πριν ἂν δῶ δίκην · ἂν δ' ὑμῖν φαίνωνται ἀδικοῦντες οἱ ἐμὲ διαβάλλοντες, οῦτως αὐτοῖς χρῆσθε ὡςπερ ἄξιον. 6. 'Γμεῖς δ' ἔφη, ἴστε δήπου ὅθεν ἥλιος ἀνίσχει καὶ ὅπου δύεται · καὶ ὅτι ἐὰν

ŕ

t

μέν τις είς την Έλλάδα μέλλη ίέναι, πρός έσπέραν δει πορεύεσθαι. ην δέ τις βούληται είς τοὺς βαρβάρους, τοῦμπαλιν πρὸς ἔω. Εστιν ουν δετις τουτο αν δύναιτο ύμας έξαπατησαι ώς ήλιος ένθεν μέν מיוֹסַיְבּוּ, סֿטֹבּדמו שו בידמטּטּמ, ביטרבי שו שי שו מיוֹסַיְבּו ש בידבטּטבי ; 7. Άλλα μην και τουτό γε έπίστασθε ότι βορέας μεν έξω του Πόντου είς την Ελλάδα φέρει, νότος δε είσω είς Φασιν και λέγετε. όταν βοβόας πνέη ώς καλοί πλοῖ είσιν είς τὴν Ελλάδα. Τοῦτο ούν έστιν όπως τις αν ύμας έξαπατήσαι ωςτ' έμβαίνειν όπόταν νότος πνέη; 8. 'Αλλά γάρ δπόταν γαλήνη η έμβιβῶ. Οὐκοῦν έγω μεν εν ένι πλοίω πλεύσομαι, ύμεις δε τούλάγιστον έν έχατόν. Πῶς αν ούν έγω η βιασαίμην ύμας σύν έμοι πλειν μη βουλομένους η έξαπατήσας άγοιμι; 9. Ποιώ δ' ύμας έξαπατηθέντας και καταγοητευθέντας ύπ' έμου ήχειν είς Φασιν · χαί δή χαι αποβαίνομεν είς την γώραν. γνώσεσθε δήπου ότι ούκ έν τη Ελλάδι έστέ. και έγω μεν έσομαι ό έξηπατηκώς είς, ύμεις δε οι έξηπατημένοι έγγυς μυρίων έχοντες ὅπλα. Πῶς ἂν οἶν είς ἀνὴρ μαλλον δοίη δίκην ἢ οῦτω περί αύτοῦ τε καί ὑμῶν βουλευόμενος; 10. 'Αλ' ούτοί είσιν οί λόγοι άνδρῶν καὶ ἠλιθίων καὶ ἐμοὶ φθονούντων, ὅτι ἐγώ ὑφ ὑμῶν τιμώμαι. Καίτοι ού δικαίως γ' αν μοι φθονοΐεν. Τίνα γαο αυτῶν ἐγώ κωλύω ἡ λέγειν εί τίς τι ἀγαθόν δύναται ἐν ὑμῖν, ἡ μάχεσθαι εί τις έθέλει ύπερ ύμῶν τε και έαυτοῦ, η έγρηγορέναι περί τῆς ύμετέρας ασφαλείας έπιμελόμενον ; Τί γάρ ; άρχοντας αίρουμένων ύμῶν έγώ τινι έμποδών είμι; Παρίημι, άρχετω μόνον άγαθόν τι ποιών ύμας φαινέσθω. 11. Άλλα γαρ έμοι μεν άρχει περί τούτων τα είρημένα · εί δέ τις ύμων η αυτός έξαπατηθηναι αν οίεται ταῦτα, η άλλον έξαπατησαι ταῦτα, λέγων διδασκέτω. 12. Όταν δε τούτων αλις έγητε, μη απέλθητε πρίν αν ακούσητε οίον όρω έν τη στρατιά άργόμενον πράγμα. δ εί έπεισι και έσται οίον υποδείκνυσιν, ώρα ήμιν βουλεύεσθαι ύπερ ήμων αύτων μη κάκιστοί τε καί αισγιστοι ανδρες αποφαινώμεθα και πρός θεών και πρός ανθρώπων καί φίλων και πολεμίων και καταφρονηθωμεν. 13. Άκούσαντες δε ταῦτα οἱ στρατιῶται ἐθαύμασάν τε ὅ τι είη καὶ λέγειν έκελευον. 'Εκ τούτου άργεται πάλιν 'Επίστασθέ που ότι γωρία ην έν τοις όρεσι βαρβαρικά, φίλια τοις Κερασουντίοις, όθεν κατιόντες τινές και ίερεια έπώλουν ήμιν και άλλα ών είγον. Δοκούσι δέ แอเ หล่ง เมณีท ทเทยร ยไร าอ ย้างบาล์รอง าออก่อา รอบรอง ยังชิอ่ทรยร ล่าง-

ράσαντές τι πάλιν ἀπελθεῖν. 14. Τοῦτο καταμαθών Κλεάρετος ὁ λοχαγός ότι καὶ μικρόν είη καὶ ἀφύλακτον διὰ τὸ φίλιον νομίζειν είναι, έρχεται έπ' αύτους της νυκτός ώς πορθήσων, ούδενί ήμῶν είπών. 15. Διενενόητο δέ, εί λάβοι τόδε το χωρίον, είς μέν το στράτευμα μηκέτι έλθεϊν, έμβας δ είς πλοϊον έν ω έτύγγανον οί σύσκηνοι αύτοῦ παραπλέοντες, καὶ ἐνθέμενος εί τι λάβοι, ἀποπλέων οίχεσθαι έξω τοῦ Πόντου. Καὶ ταῦτα συνωμολόγησαν αὐτῷ οἱ ἐκ του πλοίου σύσκηνοι, ώς έγω νυν αίσθάνομαι. 16. Παρακαλέσας ούν όπόσους έπειθεν ήγεν έπι το γωρίον. Πορευόμενον δε αυτον φθάνει ήμέρα γενομένη, και συστάντες οι ανθρωποι από ίσχυρῶν τόπων βάλλοντες και παίοντες τόν τε Κλεάρετον αποκτείνουσι και των άλλων συχνούς · οίδέ τινες και είς Κερασούντα αυτών άποχωρούσι. 17. Ταῦτα ở ἦν ἐν τη ἡμέρα ἡ ἡμεῖς δεῦρο ἐξωρμῶμεν πεζη. Των δε πλεόντων έτι τινες ήσαν έν Κερασούντι, ούπω άνηγμένοι. Μετά τοῦτο, ὡς οἱ Κερασούντιοι λέγουσιν, ἀφικνοῦνται των έχ του χωρίου τρεϊς άνδρες των γεραιτέρων πρός τό χοινόν το ήμέτερον χρήζοντες έλθεῖν. 18. Επεί δε ήμας ου κατέλαβον, πρός τούς Κερασουντίους έλεγον ότι θαυμάζοιεν τί ήμῶν δόξειεν έλθεϊν έπὶ αὐτούς. Ἐπεὶ μέντοι σφεῖς λέγειν, ἔφασαν, ὅτι οὐχ ἀπὸ κοινού γένοιτο το πράγμα, ήδεσθαί τε αύτους και μέλλειν ένθάδε πλεϊν, ώς ήμιν λέξαι τα γενόμενα και τοις νεκρούς κελεύειν αύτους θάπτειν λαβόντας τούς τούτου δεομένους. 19. Των δ αποφυγόντων τινές Έλλήνων έτυχον έτι όντες έν Κερασούντι αίσθόμενοι δέ τούς βαρβάρους όποι ίσιεν αύτοί τε ετόλμησαν βάλλειν τοις λίθοις. και τοῖς άλλοις παρεκελεύοντο. Και οι άνδρες ἀποθνήσκουσι τρεῖς ὅντες οἱ πρέσβεις καταλευσθέντες. 20. Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγέτετο, έρχονται πρός ήμας οι Κερασούντιοι και λέγουσι το πραγμα και ήμεῖς οἱ στρατηγοὶ ἀκούσαντες ἠχθόμεθά τε τοῖς γεγενημένοις καὶ ἐβουλευόμεθα σύν τοῖς Κερασουντίοις ὅπως ἂν ταφείησαν οἱ τῶν Ἑλλή-νων νεκροί. 21. Συγκαθήμενοι δ έξωθεν τῶν ὅπλων ἐξαίφνης ἀκούομεν θορύβου πολλού Παϊε παϊε, βάλλε βάλλε. Και τάχα δη δρώμεν πολλούς προςθέοντας λίθους έχοντας έν ταῖς χεροί, τοὺς δὲ καὶ άναιρουμένους. 22. Και οι μεν Κερασούντιοι ώς αν και έωρακότες το παξ' έαυτοῖς πρᾶγμα, δείσαντες ἀποχωροῦσι πρὸς τὰ πλοῖα. ⁷Ησαν δε νη Δία και ήμῶν οι έδεισαν. 23. Έγωγε μην ήλθον ποος αυτούς και ήρωτων ο τι έστι το πράγμα. Τῶν δ ήσαν μεν οι ουδεν ήδεσαν,

όμως δε λίθους είχον έν ταϊς χερσίν. Έπει δε είδότι τινί ένέτυχον, λέγει μοι ότι οἱ ἀγορανόμοι δεινότατα ποιοῦσι τὸ στράτευμα. 24. Έν τούτφ τις όρα τον άγορανόμον Ζήλαρχον προς την θάλατταν απογωρούντα, και ανέκραγεν οι δ ώς ήκουσαν, ώς περ ή συός άγρίου η ελάφου φανέντος ίενται έπ αυτόν. 25. Οἱ δ αῦ Κερασούντιοι ώς είδον όρμῶντας καθ αύτούς, σαφῶς νομίζοντες έπι σφας ίεσθαι, φεύγουσι δρόμφ και έμπίπτουσιν είς την θάλατταν. Συνεις έπεσον δε και ήμων αυτών τινες, και επνίγετο όςτις νειν μή έτύγγανεν έπιστάμενος. 26. Και τούτους τί δοχειτε ; ήδίχουν μέν ούδεν, έδεισαν δε μή λύττα τις ώςπερ χυσιν ήμιν έμπεπτώχοι. Εί อบี้ห รฉบรฉ รอเฉบรฉ ยังรฉเ. อยส่งสงอย อเ็ล ท หลรส่งรณชเร ทุ่นโห ยังรณ της στρατιάς. 27. ' Γμείς μέν οι πάντες ούκ έσεσθε κύριοι ούτ' άνελέσθαι πόλεμον & αν βούλησθε ούτε καταλύσαι· ίδία δε ό βουλόμενος άξει στράτευμα έφ' ο τι αν θέλη. Κάν τινες πρός ύμας ίωσι πρέσβεις ή εἰρήνης δεόμενοι ή άλλου τινός, κατακανόντες τούτους οί βουλόμενοι ποιήσουσιν ύμας των λόγων μη άκουσαι των πρός ύμας ίόντων. 28. "Επειτα δε ούς μεν αν ύμεις απαντες έλησθε άρχοντας, έν ούδεμια χώρα έσονται όςτις δ αν έαυτον έληται στρατηγόν καὶ ἐθέλη λέγειν Βάλλε βάλλε, ούτος ἔσται ἱκανός και άρχοντα κατακανείν και ίδιώτην δν αν ύμων έθέλη άκριτον, ήν ώσιν οί πεισόμενοι αυτώ, ώς περ και νύν έγένετο. 29. Οία δ ύμιν και διαπεπράγασιν οι αυθαίρετοι ούτοι στρατηγοί σκέψασθε. Ζήλαργος μέν γάρ ό άγορανόμος εί μέν άδικει ύμας, οίχεται άποπλέων ού δούς ύμιν δίκην εί δε μή άδικει, φεύγει έκ του στρατεύματος δείσας μή άδίκως ακριτος άποθάνη. 30. Οἱ δὲ καταλεύσαντες τοὺς πρέσβεις διεπράξαντο ύμιν μόνοις μέν των Έλλήνων είς Κερασούντα μή άσφαλές είναι αν μή συν ίσχύι άφικνείσθαι. τους δέ νεκρούς ούς πρόσθεν αύτοι οι κατακανόντες έκείλευον θάπτειν, τούτους διεπράξαντο μηδέ σύν κηρυχίω έτι ασφαλές είναι ανελέσθαι. Tíc γαρ έθελήσει κήρυξ ίέναι κήρυκας απεκτονώς; 31. Άλλ' ήμεις Κερασουντίων θάψαι αύτους έδεήθημεν. Εί μεν ούν ταυτα χαλώς έχει, δοξάτω ύμιτ. ίνα ώς τοιούτων έσομένων και φυλακήν ίδία ποιήση τις και τὰ έρυμνὰ ύπερδέξια πειραται έχων σκηνούν. 32. Εἰ μέντοι ύμιν δοχεί θηρίων άλλὰ μη άνθρώπων είναι τὰ τοιαύτα έργα, σκοπείτε παύλάν τινα αύτων εί δε μή, πρός Διός πῶς η θεοῖς θύσομεν ήδέως ποιοῦντες ἔργα ἀσεβη, η πολεμίοις πῶς μαχούμεθα, ἢν ἀλλήλους κατακαίνωμεν; 33. Πόλις δὲ φιλία τίς ἡμᾶς δέξεται, ῆτις ἂν ὑρῷ τοσαύτην ἀνομίαν ἐν ἡμῖν; ᾿Αγορὰν δὲ τίς ἄξει θαἰζών, ἢν περὶ τὰ μέγιστα τοιαῦτα ἐξαμαρτάνοντες φαινώμεθα; Οῦ δὲ δὴ πάντων οἰόμεθα τεύξεσθαι ἐπαίνου, τίς ἂν ἡμᾶς τοιούτους ὅντας ἐπαινέσειεν; ἡμεῖς μὲν γὰρ οἰδ ὅτι πονηροὺς ἂν φαίημεν είναι τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας.

34. Έχ τούτου ἀνιστάμενοι πάντες ἕλεγον τοὺς μὲν τούτων άρξαντας δοῦναι δίκην, τοῦ δε λοιποῦ μηχέτι ἐξεϊναι ἀνομίας ἄρξαι ἐὰν δέ τις ἄρξη, ἄγεσθαι αὐτοὺς ἐπὶ θανάτφ · τοὺς δὲ στρατηγοὺς εἰς δίκας πάντας καταστῆσαι · εἶναι δὲ δίκας καὶ εἶ τι ἄλλο τις ἡδίκητο ἐξ οῦ Κῦρος ἀπέθανε · δικαστὰς δὲ τοὺς λοχαγοὺς ἐποιήσαντο. 35. Παραινοῦντος δὲ Ξενοφῶντος καὶ τῶν μάντεων συμβουλευόντων ἔδοξε καὶ καθῆραι τὸ στράτευμα. Καὶ ἐγένετο καθαμμός.

CAP. VIII.

1. Έδοξε δε και τους στρατηγούς δίκην υποσχειν του παρεληλυθότος χρόνου. Καὶ διδόντων Φιλήσιος μὲν ὦφλε καὶ Ξανθικλῆς της αυλακής των γαυλικών χρημάτων το μείωμα είκοσι μνας. Σο. φαίνετος δέ, ότι άρχων αίρεθείς κατημέλει, δέκα μνας. Ξενοφώντος δε κατηγόρησάν τινες φασκοντες παίεσθαι ύπ αύτου και ώς ύβρίζοντος την κατηγορίαν έποιοῦντο. 2. Καὶ ὁ Ξενοφῶν ἀναστὰς έχέλευσεν είπεϊν τόν πρώτον πρώτον λέξαντα που χαί έπλήγη. Ο δε αποκρίνεται "Οπου και τῷ βίγει απωλλύμεθα και χιών πλείστη ην. 3. 'Οδ είπεν ' Αλλά μην και χειμῶνός γε όντος οίου λέγεις, σίτου δε έπιλελοιπότος, οίνου δε μηδ όσφραίνεσθαι παρόν, ύπό δε πόνων πολλων άπαγορευόντων, πολεμίων δε έπομένων, εί έν τοιούτω καιρῷ υβριζον, ὑμολογῶ καὶ τῶν ὅνων ὑβριστότερος είναι. οίς φασιν ύπο της ύβρεως κόπον ούκ έγγίγνεσθαι. 4. Όμως δε καί λέξον, έφη, έκ τίνος έπλήγης. Πότερον ήτουν σέ τι και έπεί μοι ούκ έδίδως ἕπαιον; άλλ' ἀπήτουν; ἀλλὰ περὶ παιδικῶν μαγόμενος. άλλα μεθύων έπαρώνησα; 5. Έπει δε τούτων ούδεν έφησεν, έπήρετο αὐτὸν εἰ ὑπλιτεύοι. Οὐχ ἔφη. Πάλιν εἰ πελτάζοι. Οὐδὲ τοῦτ ἔφη άλλ' ἡμίονον ἐλαύνειν, ταχθεὶς ὑπὸ τῶν συσκήνων ἐλεύθερος ών. 6. Ἐνταῦθα δη ἀναγιγνώσκει αὐτὸν καὶ ήρετο · Η

σὺ εἰ ὁ τὸν Χάμνοντα ἀπάγων ; Ναὶ μὰ Δι', ἔφη · σὺ γὰρ ἀνάγκαζες · τὰ δὲ τῶν ἐμῶν συσκήνων σκεύη διέρριψας. 7. ἀλλ ἡ μὲν διάρριψις, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, τοιαύτη τις ἐγένετο. Διέδωκα ἄλλοις ἄγειν καὶ ἐκέλευσα πρὸς ἐμὲ ἀπαγαγεῖν · καὶ ἀπολαβών ἅπαντα σῶα ἀπέδωκά σοι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐμοὶ ἀπέδειξας τὸν ἅνδρα. Οἶον δὲ τὸ πρῶγμα ἐγένετο ἀκούσατε, ἔφη · καὶ γὰρ ἅζιον.

8. 'Ανήρ κατελείπετο διὰ τὸ μηκέτι δύνασθαι πορεύεσθαι. Καὶ ἐγώ τὸν μὲν ἄνδρα τοσοῦτον ἐγίγνωσχον ὅτι εἶς ἡμῶν είη. ήνάγχασα δε σε τουτον άγειν, ώς μη απόλοιτο και γάρ, ώς έγο οίμαι, πολέμιοι ήμιν έφείποντο. 9. Συνέφη τουτο ό ανθρωπος. Ούχουν, έφη ό Ξενοφών, έπει προύπεμψά σε, χαταλαμβάνω αύθις σύν τοῖς όπισθοφύλαξι προςιών βόθρον ὀρύττοντα ώς κατορύξοντα τόν ανθρωπον · και έπιστας έπήνουν σε. 10. Έπει δε παρεστηκότων ήμων συνέχαμψε το σχέλος ο άνηρ, άνέχραγον οι παρόντες ότι ζη ό ανήρ · σύ δ είπες · Όπόσα γε βούλεται ώς έγωγε αύτον ούκ άξω. 'Ενταύθα έπαισά σε · άληθη λέγεις · έδοξας γάρ μοι είδότι έοικέναι δτι έζη. 11. Τι ούν ; έφη, ήττόν τι απέθανεν, έπει έγώ σοι απέδειξα αυτόν ; Καί γαο ήμεις, έφη ό Ξενοφών, πάντες αποθανούμεθα τούτου ούν ένεχα ζώντας ήμας δει χατορυγθηναι; 12. Τοῦτον μὲν ἀνέχραγον πάντες ὡς ὀλίγας παίσειεν άλλους δὲ έχέλευε λέγειν δια τί έχαστος έπλήγη. Έπει δ' ούκ άνίσταντο, αύτὸς έλεγεν.

13. Έγω, ὦ ἄνδρες, ὑμολογῶ παῖσαι δὴ ἄνδρας ἕνεκεν ἀταξίας ὅσοις σώζεσθαι μὲν ῆρχει δι ἡμᾶς, ἐν τάξει τε ἰόντων καὶ μαχομένων ὅπου δέοι, αὐτοὶ δὲ λιπόντες τὰς τάξεις προθέοντες ἀρπάζειν ῆθελον καὶ ἡμῶν πλεονεκτεῖν. Εἰ δὲ τοῦτο πάντες ἐποιοῦμεν, ἅπαντες ἂν ἀπωλόμεθα. 14. "Ηδη δὲ καὶ μαλακιζόμενόν τινα καὶ οὐκ ἐθέλοντα ἀνίστασθαι ἀλλὰ προϊέμενον αὐτὸν τοῖς πολεμίοις καὶ ἐπαισα καὶ ἐβιασάμην πορεύεσθαι. Ἐν γὰρ τῷ ἰσχυρῷ χειμῶνι καὶ αὐτός ποτε ἀναμένων τινὰς συσκευαζομένους καθεζόμενος συχνὸν χρόνον κατέμαθον ἀναστὰς μόλις καὶ τὰ σκέλη ἐκτείνας. 15. Ἐν ἐμαυτῷ οὖν πεῖραν λαβὸν ἐκ τούτου καὶ ἅλλον ὑπότε ἴδοιμι καθήμενον καὶ βλακεύοντα, ῆλαυνον· τὸ γὰρ κινεῖσθαι καὶ ἀνδρίζεσθαι παρεῖχε θερμασίαν τινὰ καὶ ὑγρότητα · τὸ δὲ καθῆσθαι καὶ ἡουχίαν ἔχειν ἑώρων ὑπουργὸν ὅν τῷ τε ἀποπήγνυσθαι τὸ αἰμα καὶ τῷ ἀποσήπεσθαὶ τοὺς τῶν ποδῶν δακτύλους. ἅπεο πολλοὺς καὶ ὑμεῦς ἴστε παθόντας. 16. "Αλλον δί γε ἴσως ύπολειπόμενόν που διά έφαστώνην και κωλύοντα και ύμας τους πρόσθεν και ήμας τους όπισθεν πορεύεσθαι έπαισα πύξ, όπως μή λόγγη ύπο των πολεμίων παίοιτο. 17. Και γάρ ουν τυν έξεστιν αψτοϊς σωθείσιν εί τι ύπ' έμου έπαθον παρά τό δίκαιον δίκην λαβείν. Ei δ έπι τοῖς πολεμίοις έγένοντο, τί μέγα αν ουτως έπαθον ότου δίκην αν ήξίουν λαμβάνειν; Απλούς μοι, έφη, ό λόγος. 18. Έγω γαρ εί μεν έπ' άγαθῷ έχόλασά τινα, άξιῶ ὑπέγειν δίχην οίαν και γονείς υίοις και διδάσκαλοι παισί. Και γαρ οι ίατροι καίουσι και τέμνουσιν έπ' άγαθώ. 19. Εί δε ύβρει νομίζετε με ταυτα πράττειν, ένθυμήθητε ότι νῦν έγω θαφόω σύν τοῖς θεοῖς μαλλον η τότε, καὶ θρασύτερός είμι τυτ η τότε, και οίνον πλείω πίνω · άλλ' δμως ούδένα παίω έν εὐδία γὰρ ὁρῶ ὑμᾶς. 20. Οταν δὲ γειμών ή καὶ θάλαττα μεγάλη έπιφέρηται, ούχ όρατε ότι και σεύματος μόνου ένεκα χαλεπαίνει μέν πρωρεύς τοῖς ἐν πρώρα, χαλεπαίνει δὲ κυβερνήτης τοις έν πρύμνη ; Ίκανὰ γὰρ έν τῷ τοιούτφ καὶ μικρά άμαρτηθέντα πάντα συνεπιτρίψαι. 21. "Οτι δε δικαίως έπαιον αυτούς και ύμεις κατεδικάσατε τότε. έχοντες ξίφη ου ψήφους παρέστητε. καὶ ἐξῆν ὑμῖν ἐπικουρεῖν αὐτοῖς, εἰ ἐβούλεσθε. 'Αλλά μὰ Δία οῦτε **тоύтоц** ย้สะหอบอะเรีระ อยี่ระ อย่า ยุ่นอง รอง สรสมรอบิทรส ยัสสเยระ. 22. Τοιγαρούν έξουσίαν έποιήσατε τοῖς κακοῖς αὐτῶν ὑβρίζειν ἐῶντες αύτούς. Οίμαι γάρ, εί έθέλετε σχοπεϊν, τοὺς αὐτοὺς εὑρήσετε χαὶ τότε χαχίστους χαι νυν ύβριστοτάτους. 23. Βοΐσχος γούν ό πύχτης ό Θετταλός τότε μέν διεμάχετο, ώς χάμνων, άσπίδα μη φέρειν · νῦν δ' ώς άχούω Κοτυωριτών πολλούς άποδέδυχεν. 24. "Ην ούν σωφρονητε, τούτον τάναντία ποιήσετε η τούς χύνας ποιούσι τούς μέν γάρ χύνας τοὺς χαλεποὺς τὰς μὲν ἡμέρας διδέασι, τὰς δὲ νύχτας άφιασι τούτον δέ, ην σωφρονητε, την νύκτα μέν δήσετε, την δέ ήμέραν ἀφήσετε. 25. Άλλὰ γὰρ, ἔφη, θαυμάζω ὅτι εἰ μέν τινι ύμῶν ἀπηγθόμην μέμνησθε χαὶ οὐ σιωπᾶτε εἰ δέ τω ἡ γειμῶνα έπεχούρησα η πολέμιον απήρυξα η ασθενούντι η απορούντι συνεξεπόρισά τι, τούτων ούδείς μέμνηται · ούδ' εί τινα καλώς τι ποιούντα έπήνεσα ούδ' εί τιν άνδρα όντα άγαθόν ετίμησα ώς έδυνάμην, ούδε τούτων μέμνησθε. 26. Άλλα μην καλόν γε και δίκαιον και όσιον και ήδιον των άγαθων μάλλον ή των κακών μεμνήσθαι.

' Εκ τούτου μέν δη άνίσταντο καὶ ἀνεμίμνησκον · καὶ περιεγένετο. ὥςτε καλῶς έχειν.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ς'.

CAP. I.

 Έκ τυύτου δὲ ἐν τῷ διατριβῷ οἱ μὲν ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ἕζων, οἱ δὲ ληϊζόμενοι ἐκ τῆς Παφλαγονίας. Ἐκλώπευον δὲ καὶ οἱ Παφλαγόνες εὐ μάλα τοὺς ἀποσκεδαννυμένους, καὶ τῆς νυκτὸς τοὺς πρόσω σκηνοῦντας ἐπειρῶντο κακουργεῖν · καὶ πολεμικώτατα πρὸς ἀλλήλους εἰχον ἐκ τούτων. 2. ΄Ο δὲ Κορύλας, ὅς ἐτύγχανε τότε Παφλαγονίας ἄρχων, πέμπει παρὰ τοὺς Ἐλληνας πρέσβεις ἕχοντας ἕππους καὶ στολὰς καλὰς, λέγοντας ὅτι Κορύλας, ἕτοιμος εἶη τοὺς Ἐλληνας μήτ' ἀδικεῖν μήτ' ἀδικεῖσθαι. 3. Οἱ δὲ στρατηγοὶ ἀπεκρίναντο ὅτι περὶ μὲν τούτων σὺν τῷ στρατιῷ βουλεύσοιντο, ἐπὶ ξενία δὲ ἐδέχοντο αὐτούς · παρεκάλεσαν δὲ καὶ τῶν ἅλλων ἀνδρῶν οὕς ἐδόκουν δικαιοτάτους εἶναι. 4. Θύσαντες δὲ βοῦς τῶν αἰχμαλώτων καὶ ἅλλα ἱερεῖα εὐωχίαν μὲν ἀρχοῦσαν παρεῖχον, κατακείμενοι δὲ ἐν στιβάσιν ἐδείπνουν, καὶ ἕπινον ἐκ κερατίνων ποτηρίων, οἶς ἐνετύγχανον ἐν τῷ χώρα.

5. Έπει δε σπονδαι τ' έγένοντο και έπαιώνισαν, άνέστησαν πρώτον μέν Θράχες και πρός αύλον ώργήσαντο σύν τοις όπλοις και ήλλοντο ύψηλά τε και κούφως και ταις μαγαίραις έγρῶντο · τέλος δε ό έτερος τόν έτερον παίει, ώς πασιν έδόχει πεπληγέναι τον άνδρα · ό δ έπεσε τεγνιχῶς πως. 6. Καὶ ἀνέχραγον οἱ Παφλαγόνες. Καὶ ὁ μὲν σχυλεύσας τὰ ὅπλα τοῦ ἐτέρου ἐξήει ἄδων Σιτάλχαν · άλλοι δὲ τῶν Θραχῶν τον έτερον έξέωερον ώς τεθνηχότα · ην δε ούδεν πεπονθώς. 7. Μετά τοῦτο Αἰriāres καὶ Μάγνητες ἀrέστησαν, οῦ ἀρχοῦντο την καρπαίαν καλουμένην έν τοις δπλοις. 8. 0 δε τρόπος της όργήσεως ην · ό μέν παραθέμενος τὰ δπλα σπείρει και ζευγηλατεϊ πυχνά μεταστρεφόμενος ώς φοβούμενας. ληστής δε προςέρχεται όδ έπειδὰν προϊδηται, ἀπαντῷ ἁρπάσας τὰ ὅπλα καὶ μάγεται πρὸ τοῦ ζεύγους και ούτοι ταῦτ ἐποίουν ἐν ὑυθμῷ πρὸς τὸν αὐλόν και τέλος ὁ ληστής δήσας τον άνδρα και το ζεύγος απάγει : ένίοτε δε και ό ζευγηλάτης τον ληστήν είτα παρά τους βούς ζεύξας οπίσω τω χείρε δεδεμένον έλαύνει.

9. Μετά τοῦτο Μυσός εἰςῆλθεν ἐν ἑχατέρα τῆ χειρὶ ἔχων πέλτην · καί τοτε μεν ώς δύο άντιταττομένων μιμούμενος ώρχειτο, τοτε δε ώς πρός ἕνα έχρητο ταῖς πέλταις, τοτὲ δὲ ἐδινεῖτο καὶ ἐξεκυβίστα ἔχων τὰς πέλτας · ώςτε δψιν καλήν φαίνεσθαι. 10. Τέλος δε το Περσικόν ώργειτο χρούων τὰς πέλτας, χαὶ ὦχλαζε χαὶ ἐξανίστατο· χαὶ ταῦτα πάντα έν δυθμῷ ἐποίει πρός τον αὐλόν. 11. Ἐπὶ δὲ τούτφ ἐπιόντες οἱ Μαν דודבוב אמו מאאטו דודפר דשי אפאמלשי מימסדמידבר בלסחאוסמעביטו שב έδύναντο κάλλιστα ήεσάν τε έν φυθμφ πρός τον ένόπλιον φυθμόν αύλούμενοι και έπαιώνισαν και ώρχήσαντο ώςπερ έν ταϊς πρός τους θεούς προςόδοις. 'Ορώντες δε οι Παφλαγόνες δεινά έποιουντο πάσας τας δρηήσεις έν δπλοις είναι. 12. Επί τούτοις όρων ό Μυσός έκπεπληγμένους αύτοὺς, πείσας τῶν Άρκάδων τινὰ πεπαμένον όργηστρίδα είςάγει σχευάσας ώς έδύνατο χάλλιστα χαι άσπίδα δούς χούφην αὐτῆ. Ἡ δὲ ἀργήσατο Πυζρίχην ἐλαφρῶς. 13. Ἐνταῦθα κρότος ήν πολύς και οι Παφλαγόνες ήροντο εί και γυναϊκες συνεμάχοντο αύτοις. Οί δ' έλεγον ότι αύται καί αί τρεψάμεναι είεν βασιλέα έχ τοῦ στρατοπέδου. Τη μέν οὖν νυχτὶ ταύτη τοῦτο το τέλος έγένετο.

14. Τῆ δ ἱστεραία προςῆγον αὐτοὺς εἰς τὸ στράτευμα καὶ ἔδοξε τοῖς στρατιώταις μήτε ἀδικεῖν Παφλαγόνας μήτε ἀδικεῖσθαι-Μετὰ τοῦτο οἱ μὲν πρέσβεις ῷχοντο · οἱ δ Ελληνες, ἐπειδὴ πλοῖα ἱκανὰ ἐδόκει παρεῖναι, ἀναβάντες ἔπλεον ἡμέραν καὶ νύκτα πνεύματι καλῷ ἐν ἀριστερῷ ἔχοντες τὴν Παφλαγονίατ. 15. Τῆ δ ἅλλη ἀφικνοῦνται εἰς Σινώπην καὶ ὡρμίσαντο εἰς Άρμήνην τῆς Σινώπης. Σινωπεῖς δὲ οἰκοῦσι μὲν ἐν τῷ Παφλαγονιάτ. 15. Τῆ δ ἅλλη ἀφικνοῦνται εἰς Σινώπην καὶ ὡρμίσαντο εἰς Άρμήνην τῆς Σινώπης. Σινωπεῖς δὲ οἰκοῦσι μὲν ἐν τῷ Παφλαγονικῷ, Μιλησίων δ ἄποικοί εἰσίν. Οὐτοι δὲ ξέρια πέμπουσι τοῖς Ἐλλησιν ἀλφίτων μὲν μεδίμνους τριςχιλίους, οίνου δὲ κεράμια χίλια καὶ πεντακόσια. 16. Καὶ Χειρίσοφος ἐνταῦθα ἦλθε τριήρεις ἔχων. Καὶ οἱ μὲν στρατιῶται προςεδόκων ἅγοντά τι σφίσιν ἦκειν ὁ δὲ ἦγε μὲν οὐδὲν, ἀπήγγελλε δὲ ὅτι ἐπαινοίη αὐτοὺς καὶ ᾿Αναξίβιος ὁ ναύαρχος καὶ οἱ ἅλλοι, καὶ ὅτι ὑπισχνεῖτο Ἀπαξίβιος, εἰ ἀφικνοῖντο ἔξω τοῦ Πόντου, μισθοφορὰν αὐτοῖς ἕσεσθαι.

 17. Καὶ ἐν ταύτη τῆ 'Αρμήνη ἔμειναν οἱ στρατιῶται ἡμέρας πέντε. 'Ως δὲ τῆς Ἐλλάδος ἐδόχουν ἐγγὺς γίγνεσθαι, ἤδη μᾶλλον ἢ πρόπθεν εἰςήει αὐτοὺς ὅπως ἂν χαὶ ἔχοντές τι οἴχαδε ἀφίχωνται.
 18. Ἡγήσαντο οἶν, εἰ ἕνα ἕλοιντο ἅρχοντα, μᾶλλον ἂν ἢ πολυαρχίας ούσης δύνασθαι τον ένα χρησθαι τῷ στρατεύματι καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας · καὶ εἶ τι δέοι λανθάνειν, μᾶλλον ἂν κρύπτεσθαι · καὶ εἴ τι δέοι φθάνειν, ἡττον ἂν ὑστερίζειν · οὐ γὰρ ἂν λόγων δεϊν πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ τὸ δόξαν τῷ ἐνὶ περαίνεσθαι αν · τὸν δὲ ἔμπροσθεν χρόνον ἐκ τῆς νικώσης ἐπραττον πάντα οἱ στρατηγοί. 19. 'Ως δὲ ταῦτα διενοοῦντο, ἐτράποντο ἐπὶ τὸν Ξενοφῶντα · καὶ οἱ λοχαγοὶ ἕλεγον προςιόντες αὐτῷ ὅτι ἡ στρατιὰ οῦτω γιγνώσκει · καὶ εὖνοιαν ἐνδεικνύμενος ἕκαστος ἕπειθεν αὐτὸν ὑποστῆναι τὴν ἀρχήν. 20. 'Ο δὲ Ξενοφῶν πῆ μὲν ἐβούλετο ταῦτα, νομίζων καὶ τὴν τιμὴν μείζω οῦτως ἑαυτῷ γίγνεσθαι πρὸς τοὺς φίλους καὶ εἰς τὴν πόλιν τοῦνομα μείζον ἀφίξεσθαι αὐτοῦ · τυχὸν δὲ καὶ ἀγαθοῦ τινος ἂν αἶτιος τῷ στρατιῷ γενέσθαι.

21. Τὰ μέν δή τοιαῦτα ένθυμήματα ἐπῆρεν αὐτὸν ἐπιθυμεῖν αύτοχράτορα γενέσθαι άρχοντα. Όπότε δ' αυ ένθυμοϊτο ότι άδηλον μέν παντί ανθρώπο όπη το μέλλον έξει, δια τουτο δέ καί κίνδυνος είη και την προειργασμένην δόξαν αποβαλειν, ήπορειτο. 22. Διαπορουμένω δε αυτώ διακριναι έδοξε κράτιστον είναι τοις θεοῖς ἀνακοινῶσαι· καὶ παραστησάμενος δύο ἱερεῖα ἐθύετο τῷ Διὶ τῷ Βασιλεϊ, ὅςπερ αὐτῷ μαντευτὸς ἦν ἐκ Δελφῶν· καὶ τὸ ὅναρ δή από τούτου τοῦ θεοῦ ἐνόμιζεν ἑωρακέναι ὃ είδεν ὅτε ἤργετο ἐπὶ τό συνεπιμελεϊσθαι της στρατιάς χαθίστασθαι. 23. Καὶ ὅτε ἐξ Έφέσου δε ώρματο Κύρφ συσταθησόμενος αετον ανεμιμνήσκετο έαυτῷ δεξιόν φθεγγόμενον, καθήμενον μέντοι, ωσπερ ὁ μάντις προπέμπων αυτόν έλεγεν ότι μέγας μέν οίωνός είη και ούκ ίδιωτιχός χαὶ ἔνδοξος, ἐπίπονος μέντοι · τὰ γὰρ ὅρνεα μάλιστα ἐπιτίθεσθαι τῷ ἀετῷ Χαθημένφ. οὐ μέντοι χρηματιστικὸν εἶναι τὸν οἰωνόν. τὸν γὰρ ἀετὸν πετόμενον μᾶλλον λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια. 24. Ούτω δή θυομένω αύτῷ διαφανώς ὁ θεὸς σημαίνει μήτε προςδεΐσθαι της άρχης μήτ' εί αιροίντο αποδέχεσθαι. Τοῦτο μέν δη ούτως έγένετο. 25. ή δε στρατιά συνηλθε, και πάντες έλεγον ένα αίρεισθαι καί έπει τουτο έδοξε, προεβάλλοντο αυτόν. Επεί δε έδόχει δηλον είναι ότι αιρήσονται αύτον εί τις έπιψηφίζοι, άνέστη και έλεξε τάδε.

26. Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, ἥδομαι μὲν ὑπὸ ὑμῶν τιμωμενος, είπες ἄνθρωπός εἰμι, καὶ χάριν ἔχω καὶ εὕχομαι δοῦναί μοι τοὺς Θεοὺς αίτιόν τινος ὑμῖν ἀγαθοῦ γενέσθαι · τὸ μέντοι ἐμὲ προκριθῆναι ὑφ

a

ύμῶν ἄρχοντα Λακεδαιμονίου ἀνδρός παρόντος οῦθ ὑμῶν μοι δοκεϊ συμφέρον είναι, ἀλλ ἡττον ἂν διὰ τοῦτο τυγχάνειν εί τι δέοισθε παρ ἀὐτῶν · ἐμοὶ τ αὖ οὐ πάνυ τι νομίζω ἀσφαλὸς είναι τοῦτο. 27. Όρῶ γὰρ ὅτι καὶ τῆ πατρίδι μου οὐ πρόσθεν ἐπαύσαντο πολεμοῦντες πρίν ἐποίησαν πᾶσαν τὴν πόλιν ὑμολογεῖν Λακεδαιμονίους καὶ ἀὐτῶν ἡγεμόνας είναι. 28. Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ὡμολόγησαν, εὐθὺς ἐπαύσαντο πολεμοῦντες καὶ οὐκέτι πέρα ἐπολιόρχησαν τὴν πόλιν. Εἰ οὖν ταῦτα ὑρῶν ἐγὼ δοκοίην ὅπου δυναίμην ἐνταῦθ ἄκυρον ποιεῖν τὸ ἐκείνων ἀξίωμα, ἐκεῖνο ἐννοῶ μὴ λίαν ἂν ταχὺ σωφρονισθείην. 29.°Ο δ ὑμεῖς ἐννοεῖτε ὅτι ἡττον ἂν στασιας είη ἑνὸς ἄρχοντος ἢ πολλῶν, εὖ ἴστε ὅτι ἅλλον μὲν ἑλόμενοι οὐχ εὐρήσετε ἐμὲ στασιάζοντα · νομίζω γὰρ ὅςτις ἐν πολέμφ ῶν στασιάζει πρὸς ἄρχοντα τοῦτον πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν στασιάζειν · ἐὰν δ ἐμὲ ἕλησθε, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι εἶ τινα εὕροιτε καὶ ὑμῶν καὶ ἐμοὶ ἀχθόμενον.

30. Ἐπεὶ ταῦτ εἰπε, πολὺ πλείονες ἐξανίσταντο λέγοντες ὡς δέοι αὐτὸν ἄρχειν. ᾿Αγασίας δὲ Στυμφάλιος εἶπεν ὅτι γελοῖον εἶη, εἰ οῦτως ἔχοι, εἰ ὀργιοῦνται Λακεδαιμόνιοι καὶ ἐὰν σύνδειπνοι συνελθόντες μὴ Λακεδαιμόνιον συμποσίαρχον αἰρῶνται ἐπεὶ εἰ οῦτω γε τοῦτ ἔχει, ἔφη, οὐδὲ λοχαγεῖν ἡμῦν ἕξεστιν, ὡς ἔοικεν, ὅτι ᾿Αρκάδες ἐσμέν. Ἐνταῦθα δὴ ὡς εὐ εἰπόντος τοῦ ᾿Αγασίου ἀνεθορύβησαν.

31. Καὶ ὁ Ξενοφῶν ἐπεὶ ἑώρα πλείονος ἐνδέον, παρελθων είπεν ' Αλλ', ὦ ἄνδρες, ἕφη, ὡς πάνυ εἰδῆτε, ὀμνύω ὑμῖν θεοὺς πάντας καὶ πάσας ἢ μὴν ἐγὼ ἐπεὶ τὴν ὑμετέραν γνώμην ἀσθανόμην, ἐθυόμην εἰ βέλτιον εἶη ὑμῖν τε ἐμοὶ ἐπιτρέψαι ταύτην τὴν ἀρχὴν καὶ ἐμοὶ ὑποστῆναι · καί μοι οἱ θεοὶ οῦτως ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐσήμηναν ὥστε καὶ ἰδιώτην ἂν γνῶναι ὅτι τῆς μοναρχίας ἀπέχεσθαί με δεῖ. 32. Οῦτω δὴ Χειρίσοφον αἰροῦνται. Χειρίσοφος δ ἐπεὶ ἡρέθη, παρελθών είπεν ' Αλλ', ὦ ἄνδρες, τοῦτο μὲν ἴστε ὅτι οὐδ ἂν ἕγωγε ἐστασίαζον, εἰ ἄλλον είλεσθε. Ξενοφῶντα μέντοι, ἕφη, ἀνήσατε οἰχ ἑλόμενοι · ὡς καὶ νῦν Δέξιππος ῆδη διέβαλλεν αὐτὸν πρὸς 'Αναξίβιον ὅ τι ἐδύνατο καὶ μάλα ἐμοῦ αὐτὸν σιγάζοντος. ΄Ο δὲ ἕφη νομίζειν αὐτὸν Τιμασίωνι μᾶλλον συνάρ Χειν ἐθελῆσαι Δαρδανεῖ ὅντι τοῦ Κλεάρχου στρατεύματος ἡ ἑαυτῷ

1

μαι ő τι ἂν δύνωμαι ύμᾶς ἀγαθὸν ποιεῖν. Καὶ ὑμεῖς οὕτω παφασχευάζεσθε ὡς αύοιον ἐἀν πλοῦς ἡ ἀναξόμενοι · ὁ δὲ πλοῦς ἔσται εἰς 'Ηράχλειαν · ἅπαντας οὖν δεῖ ἐχεῖσε πειρᾶσθαι χατασχεῖν · τὰ δὲ άλλα ἐπειδὰν ἐχεῖσε ἑλθωμεν βουλευσόμεθα.

CAP. II.

 'Εντεῦθεν τῷ ὑστεραία ἀναγόμενοι πνεύματι ἕπλεον καλῷ ἡμέρας δύο παρὰ γῆν. Καὶ παραπλέοντες ἐθεώρουν τήν τ' Ίασονίαν ἀκτὴν, ἕνθα ἡ 'Αργὼ λέγεται ὁρμίσασθαι, καὶ τῶν ποταμῶν τὰ στόματα πρῶτον μὲν τοῦ Θερμώδοντος, ἕπειτα δὲ τοῦ "Ιριος, ἔπειτα δὲ τοῦ "Αλυος, μετὰ δὲ τοῦτον τοῦ Παρθενίου τοῦτον δὲ παραπλεύσαντες ἀφίκοντο εἰς 'Πράκλειαν πόλιν' Ελληνίδα Μεγαρέων ἅποικον, οὖσαν δ ἐν τῷ Μαριανδυνῶν χώρα. 2. Καὶ ὡρμίσαντο παρὰ τῷ 'Αχερουσιάδι Χεξόρονήσφ ἔνθα λέγεται ὁ 'Ηρακλῆς ἐπὶ τὸν Κέρβερον κύνα καταβῆναι ἡ νῦν τὰ σημεῖα δεικνύουσι τῆς καταβάσεως τὸ βάθος πλέον ἢ ἐπὶ δύο στάδια. 3. 'Ενταῦθα τοῖς ἕλλησιν οἱ 'Ηρακλεῶται ξένια πέμπουσιν ἀλφίτων μεδίμνους τριςχιλίους καὶ οἶνου κεράμια διςχίλια καὶ βοῦς εἶκοσι καὶ δῦς ἑκατόν. 'Ενταῦθα διὰ τοῦ πεδίου ῥεῖ ποταμὸς Λύκος ὅνομα, εὖρος ὡς δύο πλέθρων.

4. Οἱ δὲ στρατιῶται συλλεγέντες ἐβουλεύοντο τὴν λοιπὴν πορείαν πότερον κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλατταν χρὴ πορευθῆναι ἐκ τοῦ Πόντου. 'Αναστὰς δὲ Λύκων'Αχαιὸς εἶπε · Θαυμάζω μὲν, ὦ ἄνδρες, τῶν στρατηγῶν ὅτι οὐ πειρῶνται ἡμῖν ἐκπορίζειν σιτηρέσιον · τὰ μὲν γὰρ ξένια οὐ μὴ γένηται τῆ στρατιῷ τριῶν ἡμερῶν σῖτα. ὁπόθεν δ ἐπισιτισάμενοι πορευσόμεθα οὐκ ἔστιν, ἔφη. 'Εμοὶ οὖν δοκεῖ αἰτεῖν τοὺς Ἡρακλεώτας μὴ ἕλαττον ἢ τριςχιλίους Κυζικηνούς. 5. "Αλλος δ εἶπε, μὴ ἕλαττον ἢ μυρίους · καὶ ἑλομένους πρέσβεις αὐτίκα μάλα ἡμῶν καθημένων πέμπειν πρὸς τὴν πόλιν, καὶ εἰδέναι ὅ τι ἂν ἀπαγγέλλωσι, καὶ πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι. 6. Ἐντεῦθεν προὐβάλλοντο πρέσβεις πρῶτον μὲν Χειρίσοφον, ὅτι ἄρχων ἥρητο ἕστι ὅ οἱ καὶ Ξενοφῶντα. Οἱ ὅ ἰσχυρῶς ἀπεμάχοντο · ἀμφοῖν γὰρ ταὐτὰ ἐδόκει μὴ ἀναγκάζειν πόλιν 'Ελληνίδα καὶ φιλίαν ὅ τι μὴ αὐτοὶ ἐθέλοντες διδοῖεν. 7. Ἐπεὶ ὅ οἶν οὗτοι ἐδό κουν ἀπρόθυμοι εἶναι, πέμπουσι Λύκωνα Άχαιὸν καὶ Καλλίμαχον Παξφάσιον και Άγασίαν Στυμφάλιον. Ούτοι έλθόντες έλεγον τὰ δεδογμένα τον δε Λύκωνα έφασαν και έπαπειλεϊν, εί μη ποιήσοιεν ταῦτα. 8. Άκούσαντες δ οι Ήρακλεῶται βουλεύσεσθαι έφασαν και εὐθὺς τά τε χρήματα έκ τῶν ἀγρῶν συνῆγον και την ἀγορὰν είσω ἀνεσκεύασαν και αι πύλαι ἐκέκλειντο και ἐπι τῶν τειχῶν ὅπλα ἐφαίνετο.

9. Έκ τούτου οί ταράξαντες ταῦτα τοὺς στρατηγοὺς ήτιῶντο διαφθείρειν την πράξιν · καί συνίσταντο οι Αρκάδες και οι Αγαιοί. προειστήχει δε μάλιστα αυτών Καλλίμαγός τε ο Παδράσιος χαί Λύκων ό 'Αγαιός. 10. Οι δε λόγοι ήσαν αυτοϊς ώς αίσγρον είη άρχειν ένα Άθηναϊον Πελοποννησίων και Λακεδαιμονίων, μηδεμίαν δύναμιν παρεγόμενον είς την στρατιάν και τους μέν πόνους σφάς έζειν, τὰ δὲ κέρδη άλλους, και ταῦτα τὴν σωτηρίαν σφῶν κατειργασμένων · είναι γάρ τούς κατειργασμένους 'Αρκάδας και 'Αχαιούς · το δ' άλλο στράτευμα ούδεν είναι · και ήν δε τη άληθεία ύπερ ήμισυ τοῦ ὅλου στρατεύματος 'Αρχάδες χαὶ 'Αγαιοί. 11. εἰ οἶν σωφρονοίεν ούτοι, συστάντες και στρατηγούς έλόμενοι έαυτών καθ έαυτούς αν την πορείαν ποιοίντο χαι πειρώντο άγαθόν τι λαμβάνει». 12. Ταῦτα ἔδοξε · καὶ ἀπολιπόντες Χειρίσοφον εί τινες ἦσαν παρ αὐτῷ Άρχάδες η Άχαιοι και Ξενοφώντα συνέστησαν και στρατηγούς αίρουνται έαυτων δέκα τούτους δ' έψηφίσαντο έκ της νικώσης ο τι δεκοίη, τουτο ποιείν. 'Η μέν ουν του παντός αρτή Χειρισόφο ένταῦθα κατελύθη ήμέρα ἕκτη η έβδόμη ἀφ' ής ήρέθη.

13. Ξενοφῶν μέντοι ἐβούλετο χοινῆ μετ' αὐτῶν τὴν πορείαν ποιεῖσθαι, νομίζων οὕτως ἀσφαλεστέραν είναι ἡ ἰδία ἕχαστον στέλ λεσθαι · ἀλλὰ Νέων ἔπειθεν αὐτὸν χαθ' αὐτὸν πορεύεσθαι, ἀκούσας τοῦ Χειρισόφου ὅτι Κλέανδρος ὁ ἐν Βυζαντίφ ἁρμοστὴς φαίη τριήρεις ἔχων ἥξειν εἰς Κάλπης λιμένα · 14. ὅπως οἶν μηθείς μετάσχοι, ἀλλ' αὐτοὶ καὶ οἱ αὐτῶν στρατιῶται ἐκπλεύσειαν ἐπὶ τῶν τριήρων, διὰ ταῦτα συνεβούλευε. Καὶ Χειρίσοφος, ἅμα μὲν ἀθυμῶν τοῖς γεγενημένοις, ἅμα δὲ μισῶν ἐχ τούτου τὸ στράτευμα, ἐπιτρέπει αὐτῷ ποιεῖν ὅ τι βούλεται. 15. Ξενοφῶν δὲ ἔτι μὲν ἐπεχείρησεν ἀπαλλαγεὶς τῆς στρατιᾶς ἐκπλεῦσαι · θυομένφ δὲ αὐτῷ τῷ Ἡγεμόνι Ἡραχλεῖ χαὶ χοινουμένφ πότερα λῷον χαὶ ἅμεινον εἶη στρατεύεσθαι, ἔχοντι τοὺς παραμείναντας τῶν στρατεύεσθαι. 16. Ούτω γίγνεται τὸ στράτευμα τριχῆ 'Αρκάδες μὲν καὶ 'Αχαιοὶ πλείους ἢ τετρακιςχίλιοι καὶ πεντακόσιοι, ὁπλῖται πάντες · Χειρισόφφ δὲ ὁπλῖται μὲν εἰς τετρακοσίους καὶ χιλίους, πελτασταὶ δὲ εἰς ἑπτακοσίους, οἱ Κλεάρχου Θρᾶκες · Ξενοφῶντι δὲ ἱπλῖται μὲν εἰς ἑπτακοσίους καὶ χιλίους, πελτασταὶ δὲ εἰς τριακοσιους · ἱππικὸν δὲ μόνος οὖτος εἶχεν, ἀμφὶ τοὺς τετταράκοντα ἱππέας.

17. Καὶ οἱ μễν ᾿Αρχάδες διαπραξάμενοι πλοῖα παρὰ τῶν Ἡρακλεωτῶν πρῶτοι πλέουσιν, ὅπως ἐξαίφνης ἐπιπεσόντες τοῖς Βιθυνοῖς λάβοιεν ὅτι πλεῖστα · καὶ ἀποβαίνουσιν εἰς Κάλπης λιμένα κατὰ μέσον πως τῆς Θράχης. 18. Χειρίσοφος δ εὐθὺς ἀπὸ τῆς πόλεως τῶν Ἡρακλεωτῶν ἀρξάμενος πεζỹ ἐπορεύετο διὰ τῆς χώρας · ἐπεὶ δ εἰς τὴν Θράχην ἐνέβαλε, παρὰ τὴν θάλατταν ῆει · καὶ γὰρ ἦδη ἤσθένει. 19. Ξενοφῶν δὲ πλοῖα λαβών ἀποβαίνει ἐπὶ τὰ ὅρια τῆς Θράχης καὶ τῆς Ἡρακλεώτιδος καὶ διὰ μεσογαίας ἐπορεύετο.

CAP. III.

-[Όν μέν ούν τρόπον ή τε Χειρισόφου ἀρχὴ τοῦ παντὸς κατελύθη καὶ τῶν Ελλήνων τὸ στράτευμα ἐσχίσθη ἐν τοῦς ἐπάνω είρηται.] 2. "Επραξαν δ' αὐτῶν ἕκαστοι τάδε. Οἱ μὲν Άρκάδες ὡς ἀπέβησαν νυκτὸς εἰς Κάλπης λιμένα, ποιεύονται εἰς τὰς πρώτας κώμας, στάδια ἀπὸ θαλάττης ὡς τριάκοντα. Ἐπεὶ δὲ φῶς ἐγένετο ἡγεν ἕκαστος στρατηγὸς τὸ αὐτοῦ λάχος ἐπὶ κώμην ὁ ἀποία δὲ μείζων ἐδόκει είναι σύνδυο λόχους ἡγον οἱ στρατηγοί. 3. Συνεβάλοντο δὲ καὶ λόφον εἰς ὃν δέοι πάττας ἁλίζεσθαι. Καὶ ἅτε ἐξαίφνης ἐπιπεσόντες ἀνδράποδά τε πολλὰ ἕλαβον καὶ πρόβατα πολλὰ περιεβάλοντο.

4. Οἱ δὲ Θρᾶχες ἡθροίζοντο οἱ διαφυγόντες · πολλοὶ δὲ διέφυγον πελτασταὶ ὅντες ὁπλίτας ἐξ αὐτῶν τῶν χειρῶν. 'Επεὶ δὲ συνελέγησαν, πρῶτον μὲν τῷ Σμίκρητος λόχφ ἐνὸς τῶν 'Αρχάδων στρατηγῶν ἀπιόντι ἦδη εἰς τὸ συγχείμενον χαὶ πολλὰ χρήματα ἄγοντι ἐπιτίθενται. 5. Καὶ τέως μὲν ἐμάχοντο ἅμα πορευόμενοι οἱ Ελληνες · ἐπὶ δὲ διαβάσει χαράδρας τρέπονται αὐτούς · χαὶ αὐτόν τε τὸν Σμίκρητα ἀποχτιννύασι καὶ τοὺς ἅλλους πάντας · ἅλλου δὲ λόχου τῶν δέχα στρατηγῶν τοῦ 'Ηγησάνδρου ὀχτὼ μόνους χατέλιπον · χαὶ αὐτὸς 'Ηγήσανδρος ἐσώθη. 6. Καὶ οἱ ἅλλοι μὲν λοχαγοί συνήλθον οί μέν σύν πρώγμασιν οί δ άνευ πραγμάτων οί δέ Θρᾶχες ἐπεὶ εὐτύχησαν τοῦτο τὸ εὐτύχημα, συνεβόων τε ἀλλήλους καὶ συνελέγοντο ἐἰρωμένως τῆς νυχτός. Καὶ ἅμα τῆ ἡμέρα κύχλω περὶ τὸν λόφον ἕνθα οί Ἑλληνες ἐστρατοπεδεύοντο ἐτάττοντο καὶ ἱππεῖς πολλοί καὶ πελτασταὶ, καὶ ἀεὶ πλείονες συνέἰρον. 7. Καὶ προςέβαλλον πρὸς τοὺς ὁπλίτας ἀσφαλῶς · οἱ μέν γὰρ Ελληνες οῦτε τοξότην είχον οὕτε ἀχοντιστὴν οὕτε ἱππέα · οἱ δὲ προςθέοντες καὶ προςεβαλλον πὸς τοὺς ὁπλίτας ἀσφαλῶς · οἱ μέν γὰρ Ελληνες οῦτε τοξότην είχον οὕτε ἀχοντιστὴν οὕτε ἱππέα · οἱ δὲ προςθέοντες καὶ προςελαύνοντες ἠκόντιζον · ὀπότε δ' αὐτοῖς ἐπίοιεν, ἑραδίως ἀπέφευγον · ἅλλοι δὲ ἄλλη ἐπετίθεντο. 8. Καὶ τῶν μὲν πολλοὶ ἐτιτρώσκοντο, τῶν δὲ οὐδείς · ὥςτε χινηθῆναι οὐχ ἐδύναντο ἐχ τοῦ χωρίου, ἀλλὰ τελευτῶντες καὶ ἀπὸ τοῦ ὕδατος είργον αὐτοὺς οἱ Θρᾶχες. 9. Ἐπεὶ δ' ἀπορία πολλὴ ἦν, διελέγοντο περὶ σπονδῶν · καὶ τὰ μὲν ἅλλα ὡμολόγητο αὐτοῖς, ὁμήρους δ' οὐχ ἐδίδοσαν οἱ Θρᾶχες αἰτούντων τῶν Ἑλλήνων · ἀλλ' ἐν τούτῷ ἴσχετο. Τὰ μὲν δὴ τῶν ᾿Αρκάδων οὖτως είχε.

10. Χειρίσοφος δὲ ἀσφαλῶς πορευόμενος παρὰ θάλατταν ἀφικνεῖται εἰς Κάλπης λιμένα. Ξενοφῶντι δὲ διὰ τῆς μεσογαίας πορευομένοις ποι. Καὶ ἐπεὶ ἦχθησαν παρὰ Ξενοφῶντα, ἐρωτᾶ αὐτοὺς εἶ που ἦσθηνται ἅλλου στρατεύματος ὅντος Ελληνικοῦ. 11. Οἱ δ ἕλεγον πάντα τὰ γεγενημένα, καὶ νῦν ὅτι πολιορκοῦνται ἐπὶ λόφου, οἱ δὲ Θρᾶκες πάντες περικεκυκλωμένοι εἶεν αὐτούς. Ἐνταῦθα τοὺς μὲν ἀνθρώπους τούτους ἐφύλαττεν ἰσχυρῶς, ὅπως ἡγεμόνες εἶεν ὅπου δέοι· σκοποὺς δὲ καταστήσας συνέλεξε τοὺς στρατιώτας καὶ ἕλεξεν·

12. "Ανδρες στρατιώται, τῶν Αρκάδων οἱ μὲν τεθνᾶσιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπὶ λόφου τινὸς πολιορχοῦνται. Νομίζω δ ἕγωγε, εἰ ἐκεῖνοι ἀπολοῦνται, οὐδ ἡμῖν εἶναι οὐδεμίαν σωτηρίαν, οὕτω μὲν πολλῶν ὅντων τῶν πολεμίων, οὕτω δὲ τεθαφόηχότων. 13. Κράτιστον οἶν ἡμῖν ὡς τάχιστα βοηθεῖν τοῖς ἀνδράσιν, ὅπως εἰ ἕτι εἰσὶ σῶοι, σὺν ἐκείνοις μαχώμεθα καὶ μὴ μόνοι λειφθέντες μόνοι καὶ κινδυνεύωμεν. 14. Νῦν μὲν οἶν στρατοπεδευώμεθα προελθόντες ὅσον ἀν δοκῆ καιρὸς εἶναι εἰς τὸ δειπνοποιεῖσθαι· ἕως δ ἂν πορευώμεθα, Γιμασίων ἔχων τοὺς ἱππεῖς προελαυνέτω ἐφορῶν ἡμᾶς, καὶ σχοπείτω τὰ ἕμπροσθεν, ὡς μηδὲν ἡμᾶς λάθῃ. 15. Παρέπεμψε δὲ καὶ τῶν γυμνήτων ἀνθρώπους εἰζώνους εἰς τὰ πλάγια καὶ εἰς τὰ

άκρα, ỗπως εί πού τί ποθεν καθορῷεν, σημαίνοιεν · ἐκέλευε δὲ καίειν απαντα δτο έντυγγάνοιεν καυσίμο. 16. Ημεῖς γὰρ ἀποδραίημεν αν ούδαμοῦ ἐνθένδε πολλή μεν γαρ, ἔφη, εἰς Ηράκλειαν πάλιν απιέναι, πολλή δε είς Χουσόπολιν διελθεϊν οι δε πολέμιοι πλησίον · είς Κάλπης δε λιμένα, ένθα Χειρίσοφον εικάζομεν είναι εί σέσωσται, έλαγίστη όδός. 'Αλλά δή έχει μέν ούτε πλοιά έστιν οίς αποπλευσούμεθα · μένουσι δε αύτοῦ οὐδε μιᾶς ἡμέρας ἔστι τὰ έπιτήδεια. 17. Των δε πολιορχουμένων απολομένων σύν τοις Χειοισόφου μόνοις χάχιόν έστι διαχινδυνεύειν η τωνδε σωθέντων πάντας פוֹב דמטידטי וֹאטטידמב אסויה דחב סטידופוֹמב ויצוסטמו. 'אאאע צפא המפמσχευασαμένους την γνώμην πορεύεσθαι, ώς νυν ή εύχλεως τελευτήσαι έστιν ή χάλλιστον έργον έργάσασθαι Ελληνας τοσούτους σώσαντας. 18. Καὶ ὁ θεὸς ἴσως ἄγει οῦτως, ὅς τοὺς μεγαληγορήσαντας ώς πλέον φρονούντας ταπεινώσαι βούλεται ήμας δέ τούς άπὸ θεῶν ἀρχομένους ἐντιμοτέρους ἐκείνων καταστησαι. Άλλ έπεσθαι χρή και προςέχειν τόν νοῦν, ὡς ἂν τὸ παραγγελλέμενον δύνησθε ποιείν.

19. Ταῦτ' εἰπών ήγεῖτο. Οἱ δ ἱππεῖς διασπειρόμενοι ἐφ' ὅσον καλώς είγεν έκαιον ή έβάδιζον. Και οι πελτασται έπιπαριόντες κατά τὰ αχρα έκαιον πάντα όσα καύσιμα έώρων · και ή στρατιά δέ, εί τινι παραλειπομένω έντυγγάνοιεν . ώστε πασα ή γώρα αίθεσθαι έδόχει χαὶ τὸ στράτευμα πολύ είναι. 20. Ἐπεὶ δ ῶρα ἦν χατεστρατοπεδεύσαντο έπι λόφον έκβάντες, και τά τε των πολεμίων πυρά έώρων, άπειγον δε ώς τετταράχοντα σταδίους, χαι αυτοί ώς έδύναντο πλείστα πυρά έκαιον. 21. Επεί δ έδείπνησαν τάγιστα, παρηγγέλθη τὰ πυρὰ κατασβεννύναι πάντα. Καὶ τὴν μèν νύκτα πυλακάς ποιησάμενοι έκάθευδον · άμα δε τη ήμέρα προςευξάμενοι τοις θεοις και συνταξάμενοι ώς είς μάχην έπορεύοντο ή έδύναντο τάγιστα. 22. Τιμασίων δε και οι ιππεις ένοντες τους ήγεμόνας καί προελαύνοντες έλάνθανον αύτους έπι τῷ λόφφ γενόμενοι ένθα έπολιορχούντο οι Ελληνες. Και ούγ δρώσιν ούτε φίλιον στράτευμα ούτε πολέμιον · και ταύτα άπηγέλλουσι πρός τόν Σενοφώντα καί τὸ στράτευμα · γραίδια δὲ καί γερόντια και πρόβατα όλίγα καὶ βοῦς καταλελειμμένους. 23. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον θαῦμα ήν τί είη τὸ γεγενημένον. έπειτα δὲ καὶ τῶν καταλελειμμένων וחשיט מיסדים לדו סוֹ עצי טבמאוב פיטטיג מש בסחנסמג שאסידם מחולי-

res · ἕωθεν δε και τους Έλληνας έφασαν οίχεσθαι · όπου δε ούκ ειδέναι.

24. Ταῦτα ἀχούσαντες οἱ ἀμφὶ Ξενοφῶντα, ἐπεὶ ἡρίστησαν, συσκευασάμενοι ἐπορεύοντο, βουλόμενοι ὡς τάχιστα συμμίξαι τοῖς ἄλλοις εἰς Κάλπης λιμένα. Καὶ πορευόμενοι ἑώρων τὸν στίβον τῶν Άρχάδων καὶ Άχαιῶν κατὰ τὴν ἐπὶ Κάλπης ὁδόν. Ἐπεὶ δ ἀφίχοντο εἰς τὸ αὐτὸ, ἄσμενοί τε εἰδον ἀλλήλους καὶ ἡππάζοντο ὡςπερ ἀδελφούς. 25. Καὶ ἐπυνθάνοντο οἱ Άρχάδες τῶν περὶ Ξενοφῶντα τί τὰ πυρὰ κατασβέσειαν Ἡμεῖς μὲν γὰρ, ἔφασαν, φόμεθα ὑμᾶς τὸ μὲν πρῶτον, ἐπειδὴ τὰ πυρὰ οὐχ ἑωρῶμεν, τῆς νυχτὸς ἥξειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ οἱ πολέμιοι δὲ, ὡς γ΄ ἡμῖν ἐδόχουν, τοῦτο δείσαντες ἀπῆλθον σχεδὸν γὰρ ἀμφὶ τοῦτον τὸν χρόνον ἀπήεσαν. 26. Ἐπεὶ δ οὐχ ἀφίκεσθε, ὁ δὲ χρόνος ἐξῆχεν, φόμεθ ὑμᾶς πυθομένους τὰ παξ ἡμῖν φοβηθέντας οἶχεσθαι ἀποδράντας ἐπὶ θάλατταν καὶ ἐδόχει ἡμῦν μὴ ἀπολιπέσθαι ὑμῶν. Οὕτως οὖν καὶ ἡμεῖς δεῦρο ἐπορεύθημεν.

CAP. IV.

1. Ταύτην μέν ούν την ήμέραν αύτοῦ ηὐλίζοντο ἐπὶ τοῦ αίγιαλού πρός τῷ λιμένι. Τὸ δὲ γωρίον τοῦτο ὅ χαλεῖται Κάλπης λιμήν έστι μέν έν τη Θράκη τη έν τη Ασία . άρξαμένη δε ή Θράκη αυτη έστιν από τοῦ στόματος τοῦ Πόντου μέγρις Ηρακλείας ἐπὶ δεξιά είς τον Πόντον είςπλέοντι. 2. Και τριήρει μέν έστιν είς Ηράχλειαν έκ Βυζαντίου κώπαις ήμέρας μάλα μακράς πλοῦς · ἐν δὲ τῷ μέσω άλλη μέν πόλις ούδεμία ούτε φιλία ούτε Έλληνις άλλα Θράκες Βιθυνοί · καί ούς αν λάβωσι των Έλλήνων η έκπίπτοντας η άλλως πως δεινά ύβρίζειν λέγονται [τοὺς Ελληνας]. 3. Ο δὲ Κάλπης λιμήν έν μέσω μέν κείται έκατέρωθεν πλεόντων έξ 'Ηρακλείας και Βυζαντίου· έστι δ έν τη θαλάττη προκείμενον γωρίον, το μέν είς την θάλατταν καθηκον αύτοῦ πέτρα ἀποζόωξ, ὕψος ὅπη ἐλάτιστον ού μεῖον είκοσιν ὀζηνιῶν . ὁ δὲ αὐχὴν ὁ εἰς τὴν γῆν ἀνήκων τοῦ γωρίου μάλιστα τεττάρων πλέθρων το εύρος το δ έντος τοῦ αύγένος γωρίον ίκανόν μυρίοις άνθρώποις οἰκησαι. 4. Λιμήν 8 ύπ αύτη τη πέτρα το προς έσπέραν αίγιαλον έχων. Κρήνη δε ήδέος ύδατος και άφθονος δέουσα έπ αύτη τη θαλάττη ύπο τη

ἐπικρατεία τοῦ χωρίου. Ξύλα δὲ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, πάνυ δὲ πολλὰ καὶ καλὰ ναυπηγήσιμα ἐπ' αὐτῆ τῷ Φαλάττη. 5. Τὸ δὲ ὄρος τὸ ἐν τῷ λιμένι εἰς μεσόγαιαν μὲν ἀνήκει ὅσον ἐπὶ εἶκοσι σταδίους, καὶ τοῦτο γεῶδες καὶ ἄλιθον τὸ δὲ παρὰ Θάλατταν πλέον ἢ ἐπὶ εἴκοσι σταδίους δασὺ πολλοῖς καὶ παντοδαποῖς καὶ μεγάλοις ξύλοις. 6. Ἡ δ' ἄλλη χώρα καλὴ καὶ πολλή καὶ κῶμαι ἐν αὐτῆ εἰσι πολλαὶ καὶ οἰκούμεναι φέρει γὰρ ἡ γῆ καὶ κριθὰς καὶ πυροὺς καὶ ὅσπρια πάντα καὶ μελίνας καὶ σήσαμα καὶ σῦκα ἀρκοῦντα καὶ ἀμπέλους πολλὰς καὶ ἡδυοίνους καὶ τἄλλα πάντα πλὴν ἐλαιῶν. Ἡ μὲν χώρα ἦν τοιαύτη.

7. Ἐσκήνουν δὲ ἐν τῷ αἰγιαλῷ πρὸς τῆ θαλάττη εἰς δὲ τὸ πόλισμα ἂν γενόμενον οὐκ ἐβούλοντο στρατοπεδεύεσθαι· ἀλλὰ ἐδόκει καὶ τὸ ἐλθεῖν ἐνταῦθα ἐξ ἐπιβουλῆς εἶναι, βουλομένων τινῶν κατοικίσαι πόλιν. 8. Τῶν γὰρ στρατιωτῶν οἱ πλεῖστοι ἦσαν οὐ σπάνει βίου ἐκπεπλευκότες ἐπὶ ταύτην τὴν μισθοφορὰν, ἀλλὰ τὴν Κύρου ἀρετὴν ἀκούοντες, οἱ μὲν καὶ ἄνδρας ἅγοντες, οἱ δὲ καὶ προςανηλωκότες χρήματα, καὶ τούτων ἕτεροι ἀποδεδρακότες πατέρας καὶ μητέρας οἱ δὲ καὶ τέκνα καταλιπόντες ὡς χρήματα αὐτοῖς κτησάμενοι ῆξοντες πάλιν, ἀκούοντες καὶ τοὺς ἅλλους τοὺς παρὰ Κύρφ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ πράττειν. Τοιοῦτοι οἶν ὅντες ἐπόθουν εἰς τὴν [◦]Ελλάδα σώζεσθαι.

9. Έπειδη δε ύστέρα ήμέρα έγένετο τῆς εἰς ταὐτὸν συνόδου, ἐπ' εξόδφ ἐθύετο Ξενοφῶν· ἀνάγκη γὰρ ἦν ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐξάγειν· ἐπενόει δὲ καὶ τοὺς νεκροὺς θάπτειν. Ἐπεὶ δὲ τὰ ἱερὰ ἐγένετο, εἴποντο καὶ οἱ ᾿Αρκάδες, καὶ τοὺς μὲν νεκροὺς τοὺς πλείστους ἕνθαπερ ἔπεσον ἑκάστους ἔθαψαν· ἦδη γὰρ ἦσαν πεμπταῖοι καὶ οὐχ οἰόν τε ἀναιρεῖν ἕτι ἦν· ἐνίους δὲ τοὺς ἐκ τῶν ὁδῶν συνενεγκόντες ἕθαψαν ἐκ τῶν ὑ. ταρχόντων ὡς ἐδύναντο κάλλιστα· οῦς δὲ μὴ εὕρισκον κενοτάφιον αὐτοῖς ἐποίησαν μέγα καὶ πυρὰν μεγάλην, καὶ στεφάνους ἐπέθεσαν. 10. Ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἀνεχώρησαν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. Καὶ τότε μὲν δειπνήσαντες ἐκοιμήθησαν· τῷ δ ὑστεραία συνῆλθον οἱ στρατιῶται πάντες, συνῆγε δὲ μάλιστα ᾿Αγασίας τε Στυμφάλιος λοχαγὸς καὶ Ἱερώνυμος Ἡλεῖος λοχαγὸς καὶ ἅλλοι οἱ πρεσβύτατοι τῶν ᾿Αρκάδων· 11. καὶ δόγμα ἐποιήσαντο, ἐάν τις τοῦ λοιποῦ μνησθῷ δίχα τὸ στράτευμα ποιεῖν, θανάτφ αὐτὸν ζημιοῦσθαι· καὶ κατὰ χώραν ἀπιέναι ἦπερ πρόσθεν είχε τὸ στράτευμα, καὶ ἄρχειν τοὺς πρόσθεν στρατηγούς. Καὶ Χειρίσοφος μὲν ἦδη τετελευτήκει φάρμακον πιὼν πυρέττων τὰ δ ἐκείνου Νέων 'Ασιναΐος παρέλαβε.

12. Μετά δε ταύτα έξαναστάς είπε Ξενοφών ' Ω άνδρες στρατιώται, την μέν πορείαν, ώς έοικε, δηλον ότι πεζη ποιητέον. ού γάρ έστι πλοΐα · άνάγκη δε πορεύεσθαι ήδη · ού γάρ έστι μένουσι τὰ ἐπιτήδεια. Ήμεῖς μέν οὖν, ἔφη, θυσόμεθα ὑμᾶς δὲ δεῖ παρασκευάζεσθαι ώς μαχουμένους εί ποτε και άλλοτε . οί γαρ πολέμιοι ανατεθαζόήκασιν. 13. Έκ τούτου έθύοντο οἱ στρατηγοὶ, μάντις δε παρην' Αρηξίων 'Αρκάς · ό δε Σιλανός ό 'Αμβρακιώνης ίδη ἀποδεδράκει πλοῖον μισθωσάμενος ἐξ Ἡρακλείας. Θυομένος δε έπι τη αφόδω ούκ έγίγνετο τα ίερά. 14. Ταύτην μέν ούν την ήμε**ραν ἐπαύσαντο.** Καί τινες ἐτόλμων λέγειν ώς ὁ Ξενοφών βουλόμενος τό γωρίον οίκίσαι πέπεικε τόν μάντιν λέγειν ώς τα ίερα ου γίγνεται έπι άφόδφ. 15. Έντεῦθεν κηρύξας τῆ αύριον παρεῖναι ἐπὶ τὴν θυσίαν τόν βουλόμενον και μάντις εί τις είη, παραγγείλας παρεϊναι ώς συνθεασόμενον τὰ ίερὰ, έθυε καὶ ἐνταῦθα παρῆσαν πολλοί. 16. Θυομένων δε πάλιν είς τρίς επί τη αφόδο ούκ εγίγνετο τα ίερά. 'Εκ τούτου χαλεπώς είχον οί στρατιώται και γαρ τα έπιτήδεια έπέλιπεν & έγοντες ήλθον, και άγορα ούδεμία παρήν.

17. Ἐκ τούτου συνελθόντων εἶπε πάλιν Ξενοφῶν, ⁷Ω ἄνδρες, ἐπὶ μὲν τῆ πορεία, ὡς ὁρᾶτε, τὰ ἱερὰ οὖπω γίγνεται· τῶν ὅ ἐπιτηδείων ὁρῶ ὑμᾶς δεομένους · ἀνάγκη οὖν μοι δοκεῖ εἶναι θύεσθαι περὶ αὐτοῦ τούτου. 18. ᾿Αναστὰς δέ τις εἶπε · Καὶ εἰκότως ἄρα ἡμῖν οὐ γίγνεται τὰ ἱερά · ὡς γὰρ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου χθὲς ὕκοντος πλοίου ὕκουσά τινος ὅτι Κλέανδρος ὁ ἐκ Βυζαντίου άρμοστης μέλλει ὕξειν πλοῖα καὶ τριήρεις ἔχων. 19. Ἐκ τούτου δὲ ἀναμένειν μὲν πᾶσιν ἐδόκει· ἐπὶ δὲ τὰ ἐπιτήδεια ἀνάγκη ἦν ἐξιέναι· καὶ ἐπὶ τούτῷ πάλιν ἐθυέτο εἰς τρὶς, καὶ οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά. Καὶ ὅδη καὶ ἐπὶ σκηνὴν ἰόντες τὴν Ξενοφῶντος ἕλεγον ὅτι οὐκ ἔχοιεν τὰ ἐπιτήδεια· ὁ ♂ οὐκ ἂν ἔφη ἐξαγαγεῖν μὴ γιγνομένων τῶν ἱερῶν.

20. Καὶ πάλιν τῆ ὑστεραία ἐθύετο, καὶ σχεδόν τι πᾶσα ἡ στρατιὰ διὰ τὸ μέλειν ἅπασιν ἐκυκλοῦντο περὶ τὰ ἱερά τὰ δὲ Θύματα ἐπιλελοίπει. Οἱ δὲ στρατηγοὶ ἐξῆγον μὲν οῦ, συνεκάλεσαν δέ. 21. Είπεν οὖν Ξενοφῶν [•] Ισως οἱ πολέμιοι συνειλεγμένοι εἰσὶ καὶ ἀνάγκη μάχεσθαι • εἰ οὖν καταλιπόντες τὰ σκεύη ἐν τῷ έφυμνῷ χωρίφ ώς εἰς μάχην παρεσχευασμένοι ιοιμεν, ισως ἀν τὰ ἱερὰ προχωροίη ἡμῶν. 22. 'Ακούσαντες δὲ οἱ στρατιῶται ἀνέκραγον ὡς οὐδὲν δέον εἰς τὸ χωρίον ἀγειν, ἀλλὰ θύεσθαι ὡς τάχιστα. Καὶ πρόβατα μὲν οὐκέτι ἦν, βοῦν δὲ ὑῷ ἀμάξης πριάμενοι ἐθύοντο καὶ Ξενοφῶν Κλεάνορος ἐδεήθη τοῦ 'Αρκάδος προθυμεῖσθαι εί τι ἐν τούτφ είη. 'Αλλ' οὐδ' ὡς ἐγένετο.

23. Νέων δὲ ἦν μὲν στρατηγὸς κατὰ τὸ Χειρισόφου μέρος ἐπεὶ δὲ ἑώρα τοὺς ἀνθρώπους ὡς είχον δεινῶς τῆ ἐνδεία, βουλόμενος αὐτοῖς χαρίζεσθαι, εὑρών τινα ἄνθρωπον Ἡρακλεώτην ὡς ἕφη κώμας ἐγγὺς εἰδέναι ὅθεν εἶη λαβεῖν τὰ ἐπιτήδεια, ἐκήρυξε τὸν βουλόμενον ἰέναι ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια ὡς ἡγεμόνος ἐσομένου. Ἐξέρχονται δὴ σὑν δορατίοις καὶ ἀσκοῖς καὶ θυλάκοις καὶ ἅλλοις ἀγγείοις εἰς διςχιλίους ἀνθρώπους. 24. Ἐπειδὴ δὲ ἦσαν ἐν ταῖς κώμαις καὶ διεσπείροντο ὡς ἐπὶ τὸ λαμβάνειν, ἐπιπίπτουσιν αὐτοῖς οἱ Φαρναβάζου ἱππεῖς πρῶτοι, βεβοηθηκότες γὰρ ἦσαν τοῖς Βιθυνοῖς βουλόμενοι σὺν τοῖς Βιθυνοῖς εἰ δύναιντο ἀποκωλῦσαι τοὺς ἕλληνας μὴ ἐλθεῖν εἰς τὴν Φρυγίαν. Οὖτοι οἱ ἱππεῖς ἀποκτείνουσι τῶν ἀνδρῶν οὐ μεῖον πεντακοσίους · οἱ δὲ λοιποὶ ἐπὶ τὸ ὅρος ἀνέφυγον.

25. Έχ τούτου ἀπαγγέλλει τις ταῦτα τῶν ἀποφευγόντων εἰς τὸ στρατόπεδον. Καὶ Ξενοφῶν, ἐπειδὴ οὐκ ἐγεγένητο τὰ ἰερὰ ταύτη τῆ ἡμέρα, λαβῶν βοῦν ὑπὸ ἀμάξης, οὐ γὰρ ἦν ἅλλα ἰερεῖα, σφαγιασάμενος ἐβοήθει, καὶ οἱ ἄλλοι οἱ μέχρι τριάκοντα ἐτῶν ἄπαντες. 26. Καὶ ἀναλαβόντες τοὺς λοιποὺς ἅνδρας εἰς τὸ στρατόπεδον ἀφικνοῦνται. Καὶ ἦδη μὲν ἀμφὶ ἡλίου δυσμὰς ἦν καὶ οἱ Ελληνες μάλα ἀθύμως ἔχοντες ἐδειπνοποιοῦντο, καὶ ἐξαπίνης διὰ τῶν λασίων τῶν Βιθυνῶν τινες ἐπιγενόμενοι τοῖς προφύλαξε τοὺς μὲν κατέκανον τοὺς δὲ ἐδίωξαν μέχρις εἰς τὸ στρατόπεδον. 27. Καὶ κραυγῆς γενομένης εἰς τὰ ὅπλα πάντες συνέδραμον οἱ Ελληνες καὶ διώκειν μὲν καὶ κινεῖν τὸ στρατόπεδον νυκτὸς οὐκ ἀσφαλὲς ἐδόκει είναι· δασέα γὰρ ἦν τὰ χωρία· ἐν δὲ τοῖς ὅπλοις ἐννπτέρευον φυλαττόμενοι ἰκανοῖς φόλαξε.

13

CAP. V.

1. Την μεν νύκτα ούτω διήγαγον · άμα δε τη ήμερα οι στρατηγοί είς τὸ ἐρυμνὸν χωρίον ήγοῦντο · οἱ δὲ είποντο ἀναλαβόντες τὰ δπλα καὶ τὰ σκεύη. Πρὶν δὲ ἀρίστου ὥραν εἶναι ἀπετάφρευσαν ἡ ἡ είςοδος ήν είς τὸ χωρίον, καὶ ἀπεσταύρωσαν ἅπαν, καταλιπόντες τρείς πύλας. Και πλοΐον έξ Ηρακλείας ήκεν άλφιτα άγον και ίερεῖα χαὶ οίνον. 2. Πρωὶ δ' ἀναστὰς Ξενοφῶν ἐθύετο ἐπεξόδια, καὶ γίγνεται τὰ ἱερὰ ἐπὶ τοῦ πρώτου ἱερείου. Καὶ ἦδη τέλος ἐχόντων των ίερων όρα άετον αίσιον ό μάντις Αρηξίων Παρράσιος, καὶ ἡγεῖσθαι κελεύει τὸν Ξενοφῶντα. 3. Καὶ διαβάντες τὴν τάφρον τὰ δπλα τίθενται, καὶ ἐκήρυξαν ἀριστήσαντας ἔξιέναι τοὺς στρατιώτας σύν τοις δπλοις, τόν δε όγλον και τα άνδράποδα αύτου καταλιπεϊν. 4. Οἱ μέν δη άλλοι πάντες έξήεσαν, Νέων δε ού. έδόχει γάρ χάλλιστον είναι τούτον φύλαχα χαταλιπεϊν των έπὶ τοῦ στρατοπέδου. Έπει δ' οι λογαγοί και οι στρατιώται απέλιπον αύτούς, αίσχυνόμενοι μη έφέπεσθαι των άλλων έξιόντων, κατέλιπον αύτοῦ τοὺς ὑπέρ πέττε καὶ τετταράκοντα έτη. Καὶ οῦτοι μέν έμενον οι δ άλλοι έπορεύοντο. 5. Πρίν δε πεντεκαίδεκα στάδια διεληλυθέναι ένέτυχον ήδη νεχροϊς και την ούραν του κέρατος ποιησάμενοι κατά τούς πρώτους φανέντας νεκρούς έθαπτον πάντας όπόσους ἐπελάμβανε τὸ κέρας. 6. Ἐπεὶ δὲ τοὺς πρώτους ἔθαψαν, προαγαγόντες και την ούραν αυθις ποιησάμενοι κατά τους πρώτους τῶν ἀτάφων έθαπτον τὸν αὐτὸν τρόπον ὁπόσους ἐπελάμβανεν ή στρατιά. 'Επεί δε είς την όδον ήχον την έχ των χωμών, ένθα δή έχειντο άθρόοι, συνενεγχόντες αύτούς έθαψαν.

7. "Ηδη δὲ πέφα μεσούσης τῆς ἡμέφας πφοαγαγόντες τὸ στφάτευμα ἕξω τῶν κωμῶν ἐλάμβανον τὰ ἐπιτήδεια ὅ τι τὶς ὁφψη ἐντὸς τῆς φάλαγγος. Καὶ ἐξαίφνης ὁφῶσι τοὺς πολεμίους ὑπεφβάλλοντας κατὰ λόφους τινὰς ἐκ τοῦ ἐναντίου, τεταγμένους ἐπὶ φάλαγγος iππέας τε πολλοὺς καὶ πεζούς · καὶ γὰφ Σπιθφιδάτης καὶ 'Ραθίκης ἡκον παφὰ Φαφναβάζου ἔχοντες τὴν δύναμιν. 8. Ἐπεὶ δὲ κατείδον τοὺς ἕλληνας οἱ πολέμιοι, ἔστησαν ἀπέχοντες αὐτῶν ὅσον πεντεκαίδεκα σταδίους. Ἐκ τούτου εὐθὺς 'Αφηξίων ὁ μάντις τῶν Ἑλλήνων σφαγιάζεται, καὶ ἐγένετο ἐπὶ τοῦ πφώτου καλὰ τὰ σφάγια. 9. Ένθα δη Ξενοφών λέγει Δοχεϊ μοι, δ άνδρες στρατηγο), έπιτάξασθαι τη φάλαγγι λόχους φύλαχας, ϊνα άν που δέη δσιν οἱ έπιβοηθήσοντες τη φάλαγγι, χαὶ οἱ πολέμιοι τεταραγμένοι ἐμπίπτωσιν εἰς τεταγμένους χαὶ ἀχεραίους. 10. Συνεδόχει ταῦτα πᾶσιν. ΄ Τμεῖς μὲν τοίνυν, ἔφη, προηγεῖσθε την πρός τοὺς ἐναντίους, ὡς μη ἑστήχωμεν ἐπεὶ ὡφθημεν χαὶ είδομεν τοὺς πολεμίους · ἐγῶ δὲ ήξω τοὺς τελευταίους λόχους χαταχωρίσας ήπερ ὑμῖν δοχεῖ.

11. Ἐκ τούτου οἱ μèν ἦσυχοι προῆγον · ὁ δὲ τρεῖς ἀφελών τὰς τελευταίας τάξεις, ἀνὰ διακοσίους ἄνδρας, τὴν μèν ἐπὶ τὸ δεξιὸν ἐπέτρεψεν ἐφέπεσθαι, ἀπολιπόντας ὡς πλέθρον · Σαμόλας Άχαιὸς ταύτης ἦρχε τῆς τάξεως · τὴν δ ἐπὶ τῷ μέσῷ ἐχώρισεν ἔπεσθαι · Πυδρίας Ἀρκὰς ταύτης ἦρχε · τὴν δ ἐπὶ τῷ μέσῷ ἐχώρισεν ἔπεσθαι · Πυδρίας Ἀρκὰς ταύτης ἦρχε · τὴν δὲ μίαν ἐπὶ τῷ εὐωνύμῷ · Φρασίας ᾿Αθηναῖος ταύτη ἐφεστήκει. 12. Προϊόντες δὲ, ἐπεὶ ἐγένοντο οἱ ἡγούμενοι ἐπὶ νάπει μεγάλῷ καὶ δυςπόρῷ, ἔστησαν ἀγνοοῦντες εἰ διαβατέον εἶη τὸ νάπος · καὶ παφεγγυῶσι στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς παριέναι ἐπὶ τὸ ἡγούμενοτ. 13. Καὶ ὁ Ξενοφῶν, θαυμάσας ὅ τι τὸ ἴσχον εἶη τὴν πορείαν καὶ ταχὺ ἀκούων τὴν παρεγγυὴν, ἐλαύνει ἡ ἐδύνατο τάχιστα. Ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, λέγει Σοφαίνετος πρεσβύτατος ῶν τῶν στρατηγῶν ὅτι βουλῆς οὐκ ἅξιον εἰη εἰ διαβατέον ἐστὶ τοιοῦτον ὅν τὸ νάπος.

14. Καὶ ὁ Ξενοφῶν σπουδη ὑπολαβών έλεξεν ' Άλλ' ίστε μέν με, ω ανδρες, ούδένα πω χίνδυνον προξενήσαντα ύμιν έθελούσιον ού γὰρ δόξης όρῶ δεομένους ὑμᾶς εἰς ἀνδρειότητα, ἀλλὰ σωτηρίας. 15. Νῦν δὲ ούτως έχει ἀμαχεὶ μὲν ἐνθένδε οὐκ ἔστιν ἀπελθεῖν * ήν γαο μη ήμεις ιωμεν έπι τους πολεμίους, ούτοι ήμιν όπόταν άπίωμεν έψονται και έπιπεσουνται. 16. Οράτε δη πότερον κρείττον ίέναι έπι τους ανδρας προβαλλομένους τα όπλα, η μεταβαλλομένους όπισθεν ήμων επιόντας τούς πολεμίους θεάσασθαι. 17. Ίστε μέντοι ότι το μέν απιέναι από πολεμίων ούδενί καλῷ ἔσικε· τὸ δὲ ἐφέπεσθαι καὶ τοῖς κακίσσι θάζοος ἐμποιεῖ. Еушу оบี้ห ก็อิเอท ฉิท อบี่ห กุ่นเธอธเห รัสอเนกุท กิ อบี่ห อิเสโลฮเอเร ลสอาณροίην. Καὶ τούτους οἶδ ὅτι ἐπιόντων μεν ἡμῶν οὐδ ὑμεῖς ἐλπίζετε αὐτούς δέξασθαι ήμας · απιόντων δε πάντες επιστάμεθα ότι τολμήσουσιν ἐφέπεσθαι. 18. Τὸ δὲ διαβάντας ὅπισθεν νάπος χαλεπὸν ποιήσασθαι μέλλοντας μάγεσθαι αξ ούγι και άρπάσαι άξιον ; Τοῖς μέν γαρ πολεμίοις έγωγε βουλοίμην αν εύπορα πάντα φαίνεσθαι ώςτε άποχωρεϊν ήμας δε και άπο τοῦ χωρίου δεῦ διδάσκεσθαι ὅτι οἰη έστι μὴ νικῶσι σωτηρία. 19. Θαυμάζω δ ἔγωγε και το νάπος τοῦτο εἶ τις μαλλον φοβερον νομίζει είναι τῶν άλλων ῶν διαπεπορεύμεθα χωρίων. Πῶς μὲν γὰρ διαβατον το πεδίον, εἰ μὴ νικήσομεν τοὺς ἱππέας; πῶς δὲ ἀ διεληλύθαμεν ὅρη, ῆν πελτασταὶ τοσοίδε ἐφέπωνται; 20. Ἡν δὲ δὴ καὶ σωθῶμεν ἐπὶ θάλατταν, πόσον τι νάπος ὁ Πόντος; ἕνθα οὕτε πλοῖά ἐστι τὰ ἀπάξοντα οὕτε σῖτος ῷ θρεψόμεθα μένοντες · δεήσει δὲ, ῆν θᾶττον ἐχεῖ γενώμεθα, θᾶττον πάλιν ἐξιέναι ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια 21. Οὐχοῦν νῦν κρεῖττον ἡριστηχότας μάχεσθαι ἡ αῦριον ἀναρίστους. "Ανδρες, τά τε ἱερὰ ἡμῦν καλὰ οἶ τε οἰωνοὶ αίσιοι τά τε σφάγια χάλιστα. Ίωμεν ἐπὶ τοὺς ἅνδρας. Οὐ δεῖ ἕτι τούτους, ἐπεὶ ἡμᾶς πάντως είδον, ἡδέως δειπνῆσαι οὐδ ὅπου ἂν θέλωσι σχηνῆσαι.

22. Ἐντεῦθεν οἱ λοχαγοὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον, καὶ οὐδεἰς ἀντέλεγε. Καὶ ὅς ἡγεῖτο, παφαγγείλας διαβαίνειν ἡ ἕκαστος ἐτύγχανε τοῦ νάπους ῶν · Θᾶττον γὰρ ἂν ἀθρόον ἐδόκει οὕτω πέφαν γενέσθαι τὸ στράτευμα ἢ εἰ κατὰ τὴν γέφυραν ἡ ἐπὶ τῷ νάπει ἦν ἐξεμηρύοντο. 23. Ἐπεὶ δὲ διέβησαν, παφιῶν παφὰ τὴν φάλαγγα ἕλεγεν · ᾿Ανδρες, ἀναμιμνήσκεσθε ὅσας δὴ μάχας σὺν τοῖς θεοῖς ὁμόσε ἰόντες νενικήκατε καὶ οἶα πάσχουσιν οἱ πολεμίους φεύγοντες · καὶ τοῦτ ἐννοήσατε ὅτι ἐπὶ ταῖς θύφαις τῆς Ἑλλάδος ἐσμέν. 24. ᾿Αλλ ἕπεσθε ἡγεμόνι τῷ ¨Ηφακλεῖ, καὶ ἀλλήλους παφακαλεῖτε ὀνομαστί. 'Ηδύ τοι ἀνδρεῖόν τι καὶ καλον νῦν εἰπόντα καὶ ποιήσαντα μνήμην ἐν οἶς ἐθέλει παφέχειν ἑαυτοῦ.

25. Ταῦτα παφελαύνων έλεγε καὶ ἄμα ὑφηγεῖτο ἐπὶ φάλαγγος, καὶ τοὺς πελταστὰς ἐκατέφωθεν ποιησάμενοι ἐποφεύοντο ἐπὶ τοὺς πολεμίους. Παφηγγέλλετο δὲ τὰ μὲν δόφατα ἐπὶ τὸν δεξιὸν ὅμον ἔχειν, ἕως σημαίνοι τῷ σάλπιγγι · ἔπειτα δὲ εἰς πφοβολὴν καθέντας ἕπεσθαι βάδην καὶ μηδένα δφόμω διώκειν. Ἐκ τούτου σύνθημα παφήει ΖΕΤΣ ΣΩΤΗΡ, ἩΡΑΚΛΗΣ 'ΗΓΕΜΩΝ. 26. Οἱ δὲ πολέμιοι ὑπέμενον νομίζοντες καλὸν ἔχειν τὸ χωφίον. Ἐπει δὲ ἐπλησίαζον, ἀλαλάξαντες οἱ ἕλληνες πελτασταὶ ἕθεον ἐπὶ τοὺς πολεμίους πφίν τινα κελεύειν · οἱ δὲ πολέμιοι ἀντίοι ὥφμησῶν, οἱ τε ἰππεῖς καὶ τὸ στίφος τῶν Βιθυνῶν · καὶ τφέπονται τοὺς πελταστάς. 27. ᾿Αλλ ἐπεὶ ὑπηντίαζεν ἡ φάλαγξ τῶν ὁπλιτῶν ταχὐ ποφευομένη καὶ ἅμα ἡ σάλπιγξ ἐφθέγξατο καὶ ἐπαιώνιζον και - στα ταύτα ήλάλαζον καὶ αμα τὰ δόρατα καθίεσαν · ένταῦθα ούκέτι έδέξαντο οἱ πολέμιοι, ἀλλ' έφευγον. 28. Καὶ Τιμασίων μέν έχων τούς ίππεις έφείπετο, και άπεκτίννυσαν όσους περ έδύναντο ώς όλίγοι όντες. Των δε πολεμίων το μεν ενώνυμον ευθύς διεσπάοη, καθ' δ οί Ελληνες ίππεις ήσαν το δε δεξιον άτε ου σφόδοα διωχόμενον έπὶ λόφου συνέστη. 29. Ἐπεὶ δὲ είδον οἱ Ελληνες ύπομένοντας αύτούς, έδόχει έφαστόν τε καί άχινδυνότατον είναι ιέναι έπ' αύτούς. Παιανίσαντες ούν εύθυς έπέχειντο · οί δε ούν ύπέμειναν. Καί ένταῦθα οἱ πελτασταὶ έδίωχον μέγρι τὸ δεξιὸν αἶ διεσπάρη · ἀπέθανον δ' όλίγοι · τὸ γὰρ ἱππικὸν φόβον παρείγε τὸ τῶν πολεμίων πολύ όν. 30. Έπει δε είδον οι Ελληνες τό τε Φαρναβάζου ίππικόν έτι συνεστηκός και τους Βιθυνούς ίππέας πρός τουτο συναθροιζομένους και από λόφου τινός καταθεωμένους τα γιγνόμενα, απειρήχεσαν μεν. όμως δ' έδόχει και έπι τούτους ιτέον είναι ούτως όπως δύναιντο, ώς μη τεθαφόηχότες άναπαύσαιντο. Συνταξάμενοι δή πορεύονται. 31. Εντεύθεν οι πολέμιοι ίππεις φεύγουσι κατά τοῦ πρανοῦς ὑμοίως ὦςπερ ὑπὸ ἱππέων διωκόμενοι· νάπος γαρ αύτους υπεδέγετο, δ ούκ ήδεσαν οι Ελληνες, άλλα προαπετράποντο διώκοντες · όψε γαρ ήν. 32. Επανελθόντες δε ένθα ή πρώτη συμβολή εγένετο στησάμενοι τρόπαιον απήεσαν επί θάλατταν περί ήλίου δυσμάς στάδιοι δ' ήσαν ώς έξήχοντα έπι το στρατόπεδον.

CAP. VI.

Εντεύθεν οἱ μέν πολέμιοι είχον ἀμφὶ τὰ ἑαυτῶν καὶ ἀπήγοντο καὶ τοὺς οἰκέτας καὶ τὰ χρήματα ὅποι ἐδύναντο προσωτάτω
 οἱ δὲ Ελληνες προςέμενον μὲν Κλέανδρον καὶ τὰς τριήρεις καὶ τὰ πλοĩα ὡς ἥξοντα · ἐξιόντες δὲ ἑκάστης ἡμέρας σὺν τοῖς ὑποζυγίοις καὶ τοῖς ἀνδραπόδοις ἐφέροντο ἀδεῶς πυροὺς, κριθὰς, οἶνον, ὅσπρια, μελίνας, σῦκα · ἅπαντα γὰρ ἀγαθὰ είχεν ἡ χώρα πλὴν ἐλαίου.
 Καὶ ὑπότε μὲν καταμένοι τὸ στράτευμα ἀναπαυόμενον, ἐξῆν ἐπὶ λείαν ἰέναι · καὶ ἐλάμβανον οἱ ἐξιόντες · ὑπότε δ ἐξίοι πῶν τὸ στράτευμα, εί τις χωρὶς ἀπελθῶν λάβοι τι, δημόσιον ἔδοξεν είναι.
 "Ηδη δὲ ἡν πολλὴ πάντων ἀφθονία · καὶ γὰρ ἀγοραὶ πάντοθεν ἀφικοῦντο ἐκ τῶν 'Ελληνίδων πόλεων, καὶ οἱ παραπλέοντες

149

άσμενοι κατήγον, ἀκούοντες ὡς οἰκίζοιτο πόλις, καὶ λιμήν είη. 4. "Επεμπον δὲ καὶ οἱ πολεμιοι ἦδη οἱ πλησίον ῷκουν πρὸς Ξενοφῶντα, ἀκούοντες ὅτι οὑτος πολίζει τὸ χωρίον, ἐρωτῶντες ὅ τι δέοι ποιοῦντας φίλους είναι. ΄Ο ♂ ἐπεδείκνυεν αὐτοὺς τοῖς στρατιώταις. 5. Καὶ ἐν τούτος Κλέανδρος ἀφικνεῖται δύο τριήρεις ἔχων, πλοῖον ♂ οὐδέν. Ἐτύγχανε δὲ τὸ στράτευμα ἔξω ὅν ὅτε ἀφίκετο καὶ ἐπὶ λείαν τινὲς οἰχόμενοι ἄλλοι ἅλλη εἰς τὸ ὄρος, καὶ εἰλήφεσαν πρόβατα πολλά ἀκνοῦντες δὲ μὴ ἀφαιρεθεῖεν τῷ Δεξίππφ λέγουσιν, ὅς ἀπέδρα τὴν πεντηκόντορον ἔχων ἐκ Τραπεζοῦντος, καὶ κελεύουσι διασώσαντα αὐτοῖς τὰ πρόβατα τὰ μὲν αὐτὸν λαβεῖν, τὰ δὲ σφίσιν ἀποδοῦναι.

6. Εὐθὺς δ' ἐκεῖνος ἀπελαύνει τους περιεστῶτας τῶν στρατιωτῶν καὶ λέγοντας ὅτι δημόσια εἶη · καὶ τῷ Κλεάνδρφ ἐλθὼν λέγει ὅτι ἀρπάζειν ἐπιχειροῦσιν. 'Ο δὲ κελεὐει τὸν ἀρπάζοντα ἅγειν πρὸς αὐτόν. 7. Καὶ ὁ μὲν λαβὼν ἦγέ τινα · περιτυχών δ' Αγασίας ἀφαιρεῖται · καὶ γὰρ ἦν αὐτῷ ὁ ἀγόμενος λοχίτης. Οἱ δὲ ἅλλοι οἱ παρόντες τῶν στρατιωτῶν ἐπιχειροῦσι βάλλειν τὸν Δέξιππον, ἀνακαλοῦντες τῶν στρατιωτῶν ἐπιχειροῦσι βάλλειν τὸν Δέξιππον, ἀνακαλοῦντες τῶν προδότην. 8. "Εδεισαν δὲ καὶ τῶν τριηριτῶν πολλοὶ καὶ ἔφευγον εἰς τὴν θάλατταν · καὶ Κλέανδρος δ' ἔφευγε. Ξενοφῶν δὲ καὶ οἱ ἅλλοι στρατηγοὶ κατεκώλυόν τε καὶ τῷ Κλεάνδρφ ἕλεγον ὅτι οὐδὲν εἶη πρᾶγμα, ἀλλὰ τὸ δόγμα αἴτιον εἶη τὸ τοῦ στρατεύματος ταῦτα γενέσθαι. 9. 'Ο δὲ Κλέανδρος ὑπὸ τοῦ Δεξίππου τε ἀνερεθιζόμενος καὶ αὐτὸς ἀχθεσθεἰς ὅτι ἐφοβήθη, ἀποπλευσεῖσθαι ἕφη καὶ κηρύξειν μηδεμίαν πόλιν δέχεσθαι αὐτοὺς, ὡς πολεμίους. 'Ήρχον δε τότε πάντων τῶν Έλλήνων οἱ Λακεδαιμόνιοι.

10. 'Ενταῦθα πονηφον τὸ πρᾶγμα ἐδόκει είναι τοῦς Ελλησι, καὶ ἐδέοντο μὴ ποιεῖν ταῦτα. 'Ο δ' οὐκ ἂν ἄλλως ἔφη γενέσθαι, εἰ μή τις ἐκδώσει τὸν ἅρξαντα βάλλειν καὶ τὸν ἀφελόμενον. 11. 'Ην δὲ ὅν ἐξήτει 'Αγασίας διὰ τέλους φίλος τῷ Ξενοφῶντι· ἐξ οῦ καὶ διέβαλεν αὐτὸν ὁ Δέξιππος. Καὶ ἐντεῦθεν ἐπειδὴ ἀπορία ἦν, συνήγαγον τὸ στράτευμα οἱ ἄρχοντες · καὶ ἔνιοι μὲν αὐτῶν παῷ ὀλίγον ἐποιοῦντο τὸν Κλέανδρον · τῷ δὲ Ξενοφῶντι οὐχ ἐδόκει φαῦλον είναι τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' ἀναστὰς ἔλεξεν ·

12. ³Ω ανδρες στρατιῶται, ἐμοὶ δ οὐ φαῦλον δοχεῖ εἶναι τὸ πρᾶγμα, εἰ ἡμῖν οὖτως ἔχων τὴν γνώμην Κλέανδρος απεισιν ὥσπερ λέγκι. Εἰσὶ μὲν γὰρ ἐγγὺς αἱ Ἑλληνίδες πόλεις τῆς δ Ἑλλάδος

Λακεδαιμόνιοι προεστήχασιν ίκανοι δέ είσι και είς έκαστος Λακεδαιμονίων έν ταῖς πόλεσιν ὅ τι βούλονται διαπράττεσθαι. 13. Ε. ούν ούτος πρώτον μέν ήμας Βυζαντίου αποκλείσει, έπειτα δέ τοις άλλοις άρμοσταϊς παραγγελεί είς τὰς πόλεις μη δέγεσθαι ώς άπιστοῦντας Λακεδαιμονίοις καὶ ἀνόμους ὅντας ἔτι δὲ πρός 'Αναξίβιον τόν ναύαρχον ούτος ό λόγος περί ήμῶν ήξει χαλεπόν έσται καί μένειν καί άποπλεϊν · καί γαρ έν τη γη άρχουσι Λακεδαιμόνιοι καί έν τη θαλάττη τον νυν χρόνον. 14. Ούκουν δει ούτε ένος ανδρός ένεκα ούτε δυοϊν ήμας τους άλλους της Έλλάδος απέγεσθαι, άλλα πειστέον ο τι αν κελεύωσι και γαρ αι πόλεις ήμων όθεν έσμεν πείθονται αύτοῖς. 15. Έγω μεν ούν, και γαρ άκούω Δέξιππον λέγειν πρός Κλέανδρον ώς ούκ αν εποίησεν Άγασίας ταῦτα, εί μὴ ἐγὼ αὐτὸν ἐκέλευσα, ἐγὼ μὲν οὖν ἀπολύω καὶ ὑμᾶς τῆς airías xai 'Arasíar, ar airis 'Arasías whon iui rivor airior είναι, καὶ καταδικάζω ἐμαυτοῦ, εἰ ἐγώ πετροβολίας ἢ άλλου τινὸς βιαίου έξάρχω, της έσχάτης δίκης άξιος είναι, και ύφέξω την δίκην. 16. Φημί δε καί εί τινα άλλον αιτιαται, γρηναι εαυτόν παρασγείν Κλεάνδρφ χρίναι ούτω γαρ αν ύμεις απολελυμένοι της αιτίας είητε. 'Ως δε νῦν έχει, χαλεπόν εἰ οἰόμενοι ἐν τῆ Ἑλλάδι καὶ ἐπαίτου καί τιμής τεύξεσθαι άντι δε τούτων ούδ δμοιοι τοις άλλοις έσόμεθα, άλλ' εἰρξόμεθα ἐχ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων.

17. Μετά ταῦτα ἀναστὰς εἰπεν ᾿Αγασίας Ἐγὸ, ὦ ἄνδρες,
ὅμνυμ θεοὺς καὶ θεὰς ἦ μὴν μήτε με Ξενοφῶντα κελεῦσαι ἀφελέσθαι τὸν ἄνδρα μήτε ἄλλον ὑμῶν μηθένα ἰδόντι δέ μοι ἄνδρα ἀγαθὸν ἀγόμενον τῶν ἐμῶν λοχιτῶν ὑπὸ Δεξίππου, ὅν ὑμεῖς ἐπίστασθὸν ἀγόμενον τῶν ἐμῶν λοχιτῶν ὑπὸ Δεξίππου, ὅν ὑμεῖς ἐπίστασθὸν ἀγόμενον τῶν ἐμῶν λοχιτῶν ὑπὸ Δεξίππου, ὅν ὑμεῖς ἐπίστασθὸν ἀγόμενον τῶν ἐμῶν λοχιτῶν ὑπὸ Δεξίππου, ὅν ὑμεῖς ἐπίστασθὸν ἀγόμενον τῶν ἐμῶν λοχιτῶν ὑπὸ Δεξίππου, ὅν ὑμεῖς ἐπίστασθὸν ἀγόμενον τῶν ἐμῶν λοχιτῶν ὑπὸ Δεξίππου, ὅν ὑμεῖς ἐπίστασθὸν ἀγόμενον τῶν ἐμῶν λοχιτῶν ὑπὸ Δεξίππου, ὅν ὑμεῖς ἐπίστασθὸν ἀγόμενον τῶν ἐμῶν λοχιτῶν ὑπὸ Δεξίππου, ὅν ὑμεῖς ἐπίστασθον ἀζένα, δεινὸν ἔδοξεν εἰναι καὶ ἀφειλόμην, ὁμολογῶ.
18. Καὶ ὑμεῖς μὲν μὴ ἐκδῶτέ με ἐγῶ δ ἐμαυτὸν, ῶσπερ Ξενοφῶν λέγει, παρασχήσω κρίναντι Κλεάνδοφ ὅ τι ἂν βούληται ποιῆσαι τούτου ἕνεκα μήτε πολεμεῖτε Δακεδαιμονίοις σώζεσθέ τε ἀσφαλῶς ὅποι θέλει ἕκαστος. Συμπέμψατε μέντοι μοι ὑμῶν αὐτῶν ἑλόμενοι πρὸς Κλέανδρον οἶτινες, ἅν τι ἐγὼ παραλείπω, καὶ λέξουσιν ὑπὲφ ἐμοῦ καὶ πράξουσιν. 19. Ἐκ τούτου ἕδωκεν ἡ στρατιὰ οὖςτινας βούλοιτο προελόμενοι ἰέναι. Ὁ δὲ προείλετο τοὺς στρατηγούς.
Μετὰ ταῦτα ἐπορεύοντο πρὸς Κλέανδρον ᾿Αγασίας καὶ οἱ στρατηγοί.
20. ἕκπεμψεν ἡμᾶς ἡ στρατιὰ πρὸς σὲ, ὦ Κλέανδρε, καὶ ἐκδλευ

σί σε, είτε πάντας αίτις, χρίναντα σεαυτόν χρήσθαι ό τι άν βούλη, είτε ένα τινά η δύο η και πλείους αίτις, τούτους άξιουσι παρα-σχείν σοι έαυτους είς χρίσιν. Είτε ούν ήμων τινα αίτις, πάρεσμέν σοι ήμεις · είτε και άλλον τινά, φράσον · ουδείς γάρ άπέσται όστις άν ήμιν έθέλη πείθεσθαι. 21. Μετά ταῦτα παρελθών ὁ ᾿Αγασίας είπεν Ἐγώ εἰμι, ὦ Κλέανδρε, ὁ ἆφελόμενος Δεξίππου ἅγοντος τούτον τον άνδρα και παίειν κελεύσας Δέξιππον. 22. Τούτον μέν γαρ οίδα ανδρα άγαθόν δντα. Δέξιππον δε οίδα αίρεθέντα ύπό της στρατιάς άρχειν της πεντηχοντόρου ής ήτησάμεθα παρά Τραπεζουντίων έφ φ τε πλοΐα συλλέγειν ώς σωζοίμεθα · και άποδράντα Δέξιππον και προδόντα τους στρατιώτας μεθ ών έσώθη. 23. Καί τούς τε Τραπεζουντίους απεστερήχαμεν την πεντηχόντορον אמו אמאטו לסאטעושד בודמו לוע דטעדטי מעדטו דב דט בהו דטעדט מחסλώλαμεν. "Ηχουε γάρ, ωςπερ ήμεις, ώς απορον είη πεζη απιόντας τούς ποταμούς τε διαβηται και σωθηται είς την Ελλάδα. Τούτον ούν τοιούτον όντα άφειλόμην. 24. Εί δε σύ ήγες η άλλος τις τών παρά σοῦ, καὶ μὴ τῶν παρ ήμῶν ἀποδράντων, εἶ ἴσθι ὅτι οὐδεν αν τούτων έποίησα. Νόμιζε δ', έαν έμε νῦν ἀποκτείνης, δι άνδρα δειλόν τε καί πονηρόν άνδρα άγαθόν άποκτείνων.

25. 'Ακούσας ταῦτα ὁ Κλέανδρος εἶπεν ὅτι Δέξιππον μὲν οὐκ ἐπαινοίη, εἰ ταῦτα πεποιηκώς εἶη · οὐ μέντοι ἔφη νομίζειν οὐδ εἰ παμπόνηρος ἦν Δέξιππος βίαν χρῆναι πάσχειν αὐτὸν, ἀλλὰ κριθέντα, ὡςπερ καὶ ὑμεῖς νῦν ἀξιοῦτε, τῆς δίκης τυχεῖν. 26. Νῦν μὲν οὖν ἅπιτε καταλιπόντες τόνδε τὸν ἅνδρα · ὅταν δ' ἐγὼ κελεύσω, πάρεστε πρὸς τὴν κρίσιν. Δἰτιῶμαι δὲ οῦτε τὴν στρατιὰν οῦτε ἄλλον οὐδένα ἕτι · ἐπεὶ οὖτος αὐτὸς ὁμολογεῖ ἀφελέσθαι τὸν ἅνδρα. 27. 'Ο δ' ἀφαιρεθεὶς εἶπεν ' Ἐγὼ, ὡ Κλέανδρε, εἰ καὶ οἶει με ἀδικοῦντά τι ἅγεσθαι, οῦτ ἕπαιον οὐδένα οῦτ ἕβαλλον ἀλλ εἶπον ὅτι δημόσια εἶη τὰ πρόβατα · ἦν γὰρ τῶν στρατιωτῶν δόγμα, εί τις ὑπότε ἡ στρατιὰ ἐξίοι ἰδία ληΐζοιτο, δημόσια εἶναι τὰ ληφθέντα. 28. Ταῦτ εἰπον ἐκ τούτου με λαβών οῦτος ῆγεν, ἵνα μὴ φθέγγοιτο μηδεὶς, ἀλἰ αὐτὸς λαβών τὸ μέρος διασώσειε τοῖς λησταῖς παρὰ τὴν ῥήτραν τα χρήματα. Πρὸς ταῦτα ὁ Κλέανδρος εἶπεν · Ἐπεὶ τοίννν τοιοῦτος εἶ, κατάμενε, ἕνα καὶ περὶ σοῦ βουλευσώμεθα.

29. Έκ τούτου οἱ μέν ἀμφὶ Κλέανδρον ἀρίστων την δὲ στρα τιὰν συνήγαγε Ξενοφῶν καὶ συνεβούλευε, πέμψαι ἅνδρας πρός Κλίαν δρον παραιτησομένους περί τῶν ἀνδρῶν. 30. Ἐκ τούτου έδοξεν αύτοῖς πέμψαντας στρατηγούς καὶ λοχαγούς καὶ Δρακόντιον τόν Σπαρτιάτην, και των άλλων οι έδόκουν έπιτήδειοι είναι, δείσθαι Κλεάνδρου κατά πάντα τρόπον άφειναι τω άνδρε. 31. Έλθων ούν ό Ξενοφών λέγει· Έχεις μέν, ω Κλέανδρε, τους άνδρας καί ή στρατιά σοι έφειτο ό τι έβούλου ποιησαι και περί τούτων καὶ περὶ ἑαυτῶν ἁπάντων. Νῦν δέ σε αἰτοῦνται καὶ δέονται δοῦναί σφισι τώ άνδρε καὶ μὴ κατακαίνειν . πολλά γὰρ ἐν τῷ έμπροσθεν χρόνφ περί την στρατιάν έμογθησάτην. 32. Ταῦτα δέ σου τυγόντες ύπισγνοῦνταί σοι ἀντί τούτων, Ϋν βούλη ἡγεῖσθαι αύτων και ήν οί θεοί ίλεφ ώσιν, έπιδείξειν σοι και ώς κόσμιοί είσι και ώς ίκανοι τῷ άρχοντι πειθόμενοι τους πολεμίους συν τοις θεοις μη φοβείσθαι. 33. Δέονται δέ σου και τούτο, παραγενόμενον και άρξαντα έαυτῶν πεῖραν λαβεῖν καὶ Δεξίππου καὶ σφῶν τῶν άλλων οίος έχαστός έστι, χαί την άξίαν έχάστοις νείμαι. 34. Άχούσας ταῦτα ὁ Κλέανδρος 'Αλλὰ ναὶ τώ Σιώ, ἔφη, ταχύ τοι ὑμῖν ἀποκρινούμαι. Καί τώ τε άνδρε ύμιν δίδωμι και αυτός παρέσομαι. καί ην οί θεοί παραδιδωσι, έξηγήσομαι είς την Ελλάδα. Καί πολύ οι λόγοι ούτοι αντίοι είσιν η ούς έγω περί ύμων ένίων ηκουον ώς το στράτευμα αφίστατε από Λακεδαιμονίων.

35. Ἐκ τούτου οἱ μὲν ἐπαινοῦντες ἀπῆλθον, ἔχοντες τώ ἄνδζε Κλέανδζος δὲ ἐθύετο ἐπὶ τῆ ποζεία καὶ συνῆν Ξενοφῶντι φιλικῶς καὶ ξενίαν ξυνεβάλοντο. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἑώζα αὐτοὺς τὸ παζαγγελλόμενον εὐτάκτως ποιοῦντας, καὶ μᾶλλον ἔτι ἐπεθύμει ἡγεμῶν γενέσθαι αὐτῶν. 36. Ἐπεὶ μέντοι θυομένω αὐτῷ ἐπὶ τοξις ἡμέζας οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱεζὰ, συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς εἰπεν Ἐμοὶ μὲν οὐκ ἐθέλει γενέσθαι τὰ ἱεζὰ ἐξάγειν ὑμεῖς μέντοι μὴ ἀθυμεῖτε τούτου ἕνεκα ὑμῶν γὰς, ὡς ἔοικε, δέδοται ἐκκομίσαι τοὺς ἅνδζας. ἀλλὰ ποζεύεσθε. ἡμμεῖς δὲ ὑμᾶς, ἐπειδὰν ἐκεῖσε ὅκητε, δεξόμεθα ὡς ἂν δυνώμεθα κάλλιστα.

37. 'Εκ τούτου έδοξε τοῖς στρατιώταις δοῦναι αὐτῷ τὰ δημόσια πρόβατα. 'Ο δὲ δεξάμενος πάλιν αὐτοῖς ἀπέδωκε ' καὶ οῦτος μὲν απέπλει. Οἱ δὲ στρατιῶται διαθέμενοι τὸν σῖτον ὅν ἦσαν συγκεκομισμένοι καὶ τάλλα ἁ εἰλήφεσαν ἐξεπορεύοντο διὰ τῶν Βιθυνῶν. 38. 'Enεὶ δὲ οὐδενὶ ἐνέτυχον πορευόμενοι τὴν ὀρθὴν ὡδὸν, ῶςτ έχοντές τι εἰς τὴν φιλίαν ἐλθεῖν, ἐδοξεν αὐτοῖς τοῦμπαλιν ὑποστ**ρί**ψαντας ἐλθεῖν μίαν ἡμέραν καὶ νύκτα. Τοῦτο δὲ ποιήσαντες ἐλαβον πολλὰ καὶ ἀνδράποδα καὶ πρόβατα · καὶ ἀφίκοντο ἐκταῖοι εἰς Χρυσόπολιν τῆς Χαλκηδονίας, καὶ ἐκεῖ ἕμειναν ἡμέρας ἑπτὰ λαφυροπωλοῦντες.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Ζ.

CAP.I.

ΟΣΑ μέν δη έν τη αναβάσει τη μετα Κύρου έπραξαν οι Ελληνες μέχοι της μάχης, και δοα έπει Κύρος έτελεύτησεν έν τη πορεία μέγρι είς τὸν Πόντον ἀφίχοντο, χαὶ ὅσα ἐχ τοῦ Πόντου πεζη εξιόντες και πλέοντες εποίησαν μέγρι έζω του στόματος έγένοντο έν Χουσοπόλει τῆς 'Ασίας, ἐν τῷ πρόσθεν λόγφ δεδήλωται. 2. Έκ τούτου δε Φαρτάβαζος φοβούμετος το στράτευμα μη έπι την αύτοῦ ἀρχήν στρατεύηται, πέμψας πρός Αναξίβιον τον ναύαρχον, δ δε έτυγεν έν Βυζαντίω ων, έδειτο διαβιβάσαι το στράτευμα έκ της 'Ασίας, και υπισχνείτο πάντα ποιήσειν αυτῷ όσα δέοι. 3. Καί Αναξίβιος μετεπέμψατο τούς στρατηγούς χαί λογαγούς των στρατιωτών είς Βυζάντιον, και ύπισγνείτο, εί διαβαίεν, μισθοφοράν έσεσθαι τοῖς στρατιώταις. 4. Οἱ μὲν δὴ άλλοι έφασαν βουλευσάμενοι άπαγγελεϊν · Ξενοφών δε είπεν αύτῷ ότι άπαλλάξοιτο ήδη άπό της στρατιάς και βούλοιτο άποπλεϊν. Ο δε Άναξίβιος έκέλευσεν αύτον συνδιαβάντα έπειτα ούτως απαλλάττεσθαι. Έφη ούν ταῦτα ποιήσειν.

5. Σεύθης δὲ ὁ Θρῷξ πέμπει Μηδοσάδην καὶ κελεύει Ξενοφῶντα συμπροθυμεῖσθαι ὅπως διαβỹ τὸ στράτευμα, καὶ ἑφη αὐτῷ ταῦτα συμπροθυμηθέντι ὅτι οὐ μεταμελήσειν. 6. 'Ο δ' εἶπεν, 'Αλλὰ τὸ μὲν στράτευμα διαβήσεται · τούτου ἕνεκα μηδὲν τελείτω μήτε ἐμοὶ μήτε ἅλλφ μηδενί · ἐπειδὰν δὲ διαβỹ, ἐγὼ μὲν ἀπαλλάξομαι · πρὸς δὲ τοὺς διαμίνοντας καὶ ἐπικαιρίους ὅντας προςφερέσθω ὡς ἂν αὐτῷ δοκỹ ἀσφαλές.

7. Έχ τούτου διαβαίνουσι πάντες εἰς Βυζάντιον οἱ στρατιῶται. Καὶ μισθὸν μὲν οὐχ ἐδίδου ὁ Άναξίβιος · ἐκήρυξε δὲ λαβόντας τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκεύη τοὺς στρατιώτας ἐξιέναι, ὡς ἀποπέμψων τε ἅμα καὶ ἀριθμὸν ποιήσων. Ἐνταῦθα οἱ στρατιῶται ἦχθοντο, ὅτι οὐκ

156

είχον άργύριον έπισιτίζεσθαι εἰς τὴν πορείαν, καὶ ὀκνηρῶς συνε σκευάζοντο. 8. Καὶ ὁ Ξενοφῶν Κλεάνδρω τῷ ἁρμοστῷ ξένος γεγενημένος προςελθών ήσπάζετο αύτον ώς ἀποπλευσούμενος ήδη. Ο δ' αὐτῷ λέγει· Μη ποιήσης ταῦτα· εἰ δὲ μη, ἔφη, αἰτίαν ἕξεις, ἐπεὶ καὶ νῦν τινὲς ήδη σὲ αἰτιῶνται ὅτι οὐ ταχὺ ἐξέρπει τὸ στράτευμα. 9. 'Ο δ' είπεν 'Αλλ' αίτιος μεν έγωγε ούκ είμι τούτου, οί δε στρα-τιῶται αὐτοὶ ἐπισιτισμοῦ δεόμενοι διὰ τοῦτο ἀθυμοῦσι προς τὴν Εξοδον. 10. 'Αλλ' ὅμως, ἔφη, ἐγώ σοι συμβουλεύω ἐξελθεῖν μέν ώς πορευσόμενον έπειδαν δ΄ έξω γένηται τὸ στράτευμα, τότε ἀπαλλάττεσθαι. Ταῦτα τοίνυν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ἐλθόντες πρός 'Αναξίβιον διαπραξόμεθα. Ουτως έλθόντες έλεγον ταυτα. 11. Ο δ έχέλευσεν ούτω ποιείν χαι έξιέναι την ταχίστην συνεσχευασμένους, καὶ προςανειπεῖν, ὡς ἂν μὴ παρῆ εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν, ὅτι αὐτὸς αὐτὸν αἰτιάσεται. 12. Ἐντεῦθεν ἐξήεσαν οι τε στρατηγοί πρώτοι και οι άλλοι. Και άρδην πάντες πλη» δλίγων έξω ήσαν, καὶ Ἐτεόνικος εἰστήκει παρὰ τὰς πύλας ὡς ὅπότε ἕξω γένοιντο πάντες συγκλείσων τὰς πύλας καὶ τὸν μοχλὸν έμβαλών. 13. 'Ο δέ 'Αναξίβιος συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς λοχαγοὺς ἕλεξε· Τὰ μὲν ἐπιτήδεια, ἔφη, λαμβάνετε ἐκ τῶν Θρα-κίων κωμῶν · εἰσὶ δὲ αὐτόθι πολλαὶ κριθαὶ καὶ πυροὶ καὶ τἅλλα τὰ έπιτήδεια · λαβόντες δὲ πορεύεσθε εἰς Χεφρόνησον, ἐχεῖ δὲ Κυνίσχος ὑμῖν μισθοδοτήσει. 14. Ἐπαχούσαντες δέ τινες τῶν στρατιωτῶν ταύτα, η και των λοχαγών τις διαγγέλλει είς το στράτευμα. Και οί μεν στρατηγοί έπυνθάνοντο περί του Σεύθου πότερα πολέμιος είη η φίλος, και πότερα δια του ίερου όρους δέοι πορεύεσθαι ή κύκλφ δια μέσης της Θράκης.

15. Έν φ δε ταῦτα διελέγοντο οἱ στρατιῶται ἀναρπάσαντες τὰ ὅπλα θέουσι δρόμφ πρός τὰς πύλας ὡς πάλιν εἰς τὸ τεῖχος εἰςιόντες. Ὁ δε Ἐτεόνιχος καὶ οἱ σῦν αὐτῷ ὡς εἰδον προςθέοντας τοὺς ὅπλίτας, συγκλείουσι τὰς πύλας καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβάλλουσιν. 16. Οἱ δε στρατιῶται ἔκοπτόν τε τὰς πύλας καὶ ἕλεγον ὅτι ἀδικώτατα πάσχοιεν ἐκβαλλόμενοι εἰς τοὺς πολεμίους · καὶ κατασχίσειν τὰς πύλας ἕφασαν, εἰ μὴ ἐκόντες ἀνοίζουσιν. 17. ἕΛλλοι δ ἕθεον ἐπὶ θάλατταν καὶ παρὰ τὴν χηλὴν τοῦ τείχους ὑπερβαίνουσιν εἰς τὴν πόλιν · ἅλλοι δ οἱ ἐτύγχανον ἕνδον ἕντες τῶν στρατιωτῶν ὡς ὑρῶσι τὰ ἐπὶ ταῖς πύλαις πράγματα. διακόπτοντες ταῖς ἀξίναις τὰ κλεῖθρα ἀναπεταννύουσι τὰς πύλας · ρί δ' εἰσπίπτουσιν.

18. 'Ο δὲ Ξενοφῶν ὡς είδε τὰ γιγνόμενα, δείσας μὴ ἐφ ἀφπαγὴν τφάποιτο τὸ στφάτευμα καὶ ἀνήκεστα κακὰ γένοιτο τῷ πόλει καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς στφατιώταις, ἕθει καὶ συνειςπίπτει εἶσω τῶν πυλῶν σὺν τῷ ὅχλω. 19. Οἱ δὲ Βυζάντιοι ὡς είδον τὸ στφάτευμα βία εἰςπίπτον, φεύγουσιν ἐκ τῆς ἀγοφᾶς, οἱ μὲν εἰς τὰ πλοῖα, οἱ δὲ οἶκαδε ὅσοι δὲ ἔνδον ἐτύγχανον ὅντες ἕξω ἕθεον οἱ δὲ καθείλκον τὰς τριήφεις, ὡς ἐν ταῖς τριήφεσι σώζοιντο πάντες δὲ ῷοντο ἀπολωλέναι ὡς ἑαλωκυίας τῆς πόλεως. 20. 'Ο δὲ Ἐτεόνικος εἰς τὴν ἅκραν ἀποφεύγει. 'Ο δὲ Ἀναξίβιος καταδραμών ἐπὶ θάλατταν ἐν ἁλιευτικῷ πλοίφ περιέπλει εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ εὐθὺς μεταπέμπεται ἐκ Χαλκηδόνος φρουροὺς · οὐ γὰρ ἱκανοὶ ἐδόκουν εἶναι οἱ ἐν τῷ ἀκροπόλει σχεῦν τοὺς ἅνδφας.

21. Οἱ δὲ στρατιῶται ὡς είδον τὸν Ξενοφῶντα, προςπίπτουσιν αὐτῷ πολλοὶ καὶ λέγουσι Νῦν σοι ἕξεστιν, ὡ Ξενοφῶν, ἀνδρὶ γενέσθαι. ἕχεις πόλιν, ἔχεις τριήρεις, ἔχεις χρήματα, ἔχεις ἄνδρας τοσούτους. Νῦν ἂν, εἰ βούλοιο, σύ τε ἡμᾶς ὀνήσαις, καὶ ἡμεῖς σὲ μέγαν ποιήσαιμεν. 22. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο ᾿Αλλ' εὖ τε λέγετε καὶ ποιήσω ταῦτα · εἰ δὲ τούτων ἐπιθυμεῖτε, θέσθε τὰ ὅπλα ἐν τάξει ὡς τάχιστα. Βουλόμενος αὐτοὺς κατηρεμίσαι, καὶ αὐτός τε παρηγγύα ταῦτα καὶ τοὺς ἅλλους ἐκέλευε παρεγγυᾶν καὶ τίθεσθαι τὰ ὅπλα. 23. Οἱ δὲ αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν ταττόμενοι οι τε ὁπλιται ἐν ὀλίγφ χρόνφ εἰς ὀκτω ἐγένοντο καὶ οἱ πελτασταὶ ἐπὶ τὸ κέρας ἑκάτερον παραδεδραμήκεσαν. 24. Τὸ δὲ χωρίον οἰον κάλλιστον ἐκτάξασθαί ἐστι τὸ Θράκιον καλούμενον, ἔρημον οἰκιῶν καὶ πεδινόν. Ἐπεὶ δὲ ἕκειτο τὰ ὅπλα καὶ κατηρεμίσθησαν, συγκαλεῖ Ξενοφῶν τὴν στρατιὰν καὶ λέγει τάδε

25. Οτι μέν ο ογίζεσθε, δ άνδρες στρατιῶται, καὶ νομίζετε δεινὰ πάσχειν έξαπατώμενοι οὐ θαυμάζω. ἢν δὲ τῷ θυμῷ χαριζώμεθα καὶ Λακεδαιμονίους τε τοὺς παρόντας τῆς έξαπάτης τιμωοησώμεθα καὶ τὴν πόλιν τὴν οὐδὲν αἰτίαν διαρπάσωμεν, ἐνθυμεῖσθε ἂ ἔσται ἐντεῦθεν. 26. Πολέμιοι μὲν ἐσόμεθα ἀποδεδειγμένοι Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς συμμάχοις οἶος δ ὁ πόλεμος ἂν γένοιτο εἰκάζειν δὴ πάρεστιν, ἑωρακότας καὶ ἀναμνησθέντας τὰ νῦν δὴ γεγενημένα. 27. Ἡμεῖς γὰρ οἱ Άθηναῖοι ἦλθομεν εἰς τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς συμμάχους ἔχοντες τριήρεις דמה עצי לי טמאמדדון דמה ל לי דסוק שבשטנסוק סיא לאמדדסטה דטומאס. σίων, ύπαρχόντων δε πολλών χρημάτων έν τη πόλει, και προςόδου ούσης κατ' ένιαυτον από τε των ένδήμων και έκ της ύπερορίας ού μείον γιλίων ταλάντων. άρχοντες δε των νήσων άπασων και έν τε τỹ 'Ασία πολλάς έχοντες πόλεις και έν τη Ευρώπη άλλας τε πολλάς, καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ Βυζάντιον ὅπου νῦν ἐσμὲν ἔχοντες, κατεπολεμήθημεν ούτως ώς πάντες ύμεις επίστασθε. 28. Νυν δε δη τί αν οἰόμεθα παθεϊν Λακεδαιμονίων μέν και των 'Αγαιών συμμάγων υπαργόντων, Αθηναίων δε και όσοι εκείνοις τότε ήσαν σύμμαχοι πάντων προςγεγενημένων, Τισσαφέρνους δε και των έπι θαλάττη άλλων βαρβάρων πάντων πολεμίων ήμιν όντων, πολεμιωτάτου δ αύτου του άνω βασιλέως, δν ήλθομεν άφαιρησόμενοί τε την άρχην και άποκτενοῦντες εί δυναίμεθα. Τούτων δη πάντων όμοῦ όντων ἔστι τις ούτως άφρων όςτις οίεται αν ήμας περιγενέσθαι; 29. Μή πρός θεῶν μαινώμεθα μηδὲ αἰσχοῶς ἀπολώμεθα πολέμιοι ὅντες καὶ ταῖς πατρίσι καί τοῦς ήμετέροις αὐτῶν φίλοις τε καὶ οἰκείοις. Έν γὰρ ταις πόλεσίν είσι πάντες ταις έφ ήμας στρατευσομέναις και δικαίως, εί βάρβαρον μέν πόλιν ούδεμίαν ήθελήσαμεν κατασχεϊν, καί ταῦτα κρατοῦντες, Έλληνίδα δὲ εἰς ῆν πρώτην πόλιν ήλθομεν, ταύτην έξαλαπάξομεν. 30. Έγω μέν τοίνυν εύχομαι πριν ταυτα έπιδεϊν ύφ' ύμῶν γενόμενα μυρίας έμέ γε κατά γης ὀργυιάς γενέσθαι. Καὶ ὑμῖν δὲ συμβουλεύω Ελληνας ὅντας τοῖς τῶν Ελλήνων προεστηχόσι πειθομένους πειρασθαι των δικαίων τυγχάνειν, ' Εάν δε μή δύνησθε ταῦτα, ἡμᾶς δεῖ ἀδικουμένους τῆς γοῦν Ἑλλάδος μὴ στέρεσθαι. 31. Καί νῦν μοι δοχεῖ πέμψαντας 'Αναξιβίφ είπεῖν ὅτι ήμεις ούδεν βίαιον ποιήσοντες παρεληλύθαμεν είς την πόλιν, άλλ ην μεν δυνώμεθα παζ ύμων άγαθόν τι εύρίσκεσθαι εί δε μη. άλλὰ δηλώσοντες ὅτι οὐκ ἐξαπατώμενοι ἀλλὰ πειθόμενοι ἐξερχόμεθα.

32. Ταῦτα ἔδοξε · xαὶ πέμπουσιν ἱ Γερώνυμόν τε Ἡλεῖον ἐροῦντα ταῦτα xαὶ Εὐρύλοχον Ἀρχάδα xαὶ Φιλήσιον Ἀχαιόν. Οἱ μὲν ταῦτα φχοντο ἐροῦντες.

33. Έτι δε χαθημένων τών στρατιωτών προςέρχεται Κοιρατάδης Θηβαΐος, ὃς οὐ φεύγων την Έλλάδα περιήει ἀλλὰ στρατηγιών καὶ ἐπαγγελλόμενος εἶ τις ἢ πόλις ἢ ἔθνος στρατηγοῦ δέοιτο. Και τότε προςελθών ἕλεγεν ὅτι ἔτοιμος εἶη ήγεῖσθαι αὐτοῖς εἰς τὸ Δέλτα καλούμενον τῆς Θράχης, ένθα πολλά καὶ ἀγαθὰ λήψοιντο · έςτε δ ἂν μόλωσιν, εἰς ἀφθονίαν παρέζειν ἔφη καὶ σῖτα καὶ ποτά.

34. 'Ακούουσι ταῦτα οἱ στρατιῶται καὶ τὰ παρὰ 'Αναξιβίου αμα ἀπαγγελλόμενα ἀπεκρίνατο γὰρ ὅτι πειθομένοις αὐτοῖς οὐ μεταμελήσει, ἀλλὰ τοῖς τε οἶκοι τελεσι ταῦτα ἀπαγγελεῖ καὶ αὐτὸς βουλεύσοιτο περὶ αὐτῶν ὅ τι δύναιτο ἀγαθόν. 35. 'Εκ τούτου οἰ στρατιῶται τόν τε Κοιρατάδην δέχονται στρατηγόν καὶ ἕξω τοῦ τείχους ἀπῆλθον. 'Ο δὲ Κοιρατάδης συντίθεται αὐτοῖς εἰς τὴν ὑστεραίαν παρέσεσθαι ἐπὶ τὸ στράτευμα ἔχων καὶ ἰερεῖα καὶ μάντιν καὶ σῖτα καὶ ποτὰ τῷ στρατιῷ. 36. Ἐπει δ' ἐξῆλθον, ὁ 'Αναξίβιος ἕκλεισε τὰς πύλας καὶ ἐκήρυξεν ὅς ἂν ἀλῷ ἕνδον ῶν τῶν στρατιωτῶν πεπράσεται. 37. Τῷ δ' ὑστεραία ὁ Κοιρατάδης μὲν ἔχων τὰ ἰερεῖα καὶ τὸν μάντιν ἦκε, καὶ ἅλφιτα φέροντες εἶποντο αὐτῷ εἶκοσιν ἅνδρες καὶ οΙνον ἅλλοι είκοσι καὶ ἐλαιῶν τρεῖς καὶ σκορόδων [εἰς] ἀνὴρ ὅσον ἐδύνατο μέγιστον φορτίον καὶ ἅλλος κρομμύων. Ταῦτα δὲ καταθέμενος ὡς ἐπὶ δάσμευσιν ἐθύετο.

38. Ξενοφῶν δὲ μεταπεμψάμενος Κλέανδρον ἐκέλευε διαπραξαι δπως είς το τειχός τε είς έλθοι και αποπλεύσαι έκ Βυζαντίου. 39. Ἐλθών δ ὁ Κλέανδρος, Μάλα μόλις, ἔφη, διαπραξάμενος ήχω. λέγειν γαρ Αναξίβιον ότι ούχ επιτήδειον είη τούς μεν στρατιώτας πλησίον είναι του τείγους, Ξενοφώντα δε ένδον τούς Βυζαντίους δε στασιάζειν και πονηρούς είναι πρός άλλήλους. όμως δε είςιέναι. έωη, έχελευεν, εί μέλλοι σύν αύτῷ έχπλεϊν. 40. 'Ο μέν δη Ξενοωών ασπασάμενος τούς στρατιώτας είσω τοῦ τείγους ἀπήει σύν Κλεάνδοω. ΄Ο δε Κοιρατάδης τη μεν πρώτη ήμερα ούκ εκαλλιέρει ούδε διεμέτρησεν ούδεν τοις στρατιώταις. τη δ ύστεραία τα μεν ίερεῖα εἰστήχει παρὰ τὸν βωμὸν χαὶ Κοιρατάδης ἐστεφανωμένος ὡς θύσων · προςελθών δε Τιμασίων ό Δαρδανεύς και Νέων ό 'Ασιναιος καί Κλεάνωρ ό 'Οργομένιος έλεγον Κοιρατάδη μη θύειν, ώς ούχ ήγησόμενον τη στρατιά, εί μη δώσει τα επιτήδεια. 41. Ο δε χελεύει διαμετρείσθαι. 'Επεί δε πολλών ένέδει αυτώ ώςτε ήμέρας σίτον έχάστω γενέσθαι των στρατιωτών, άναλαβών τὰ ίερεία άπήει καί την στρατηγίαν απειπών.

CAP. II.

 Νέων δὲ ὁ ᾿Ασιναῖος καὶ Φρυνίσκος ὁ ᾿Αχαιὸς καὶ Φιλήσιος ὁ ᾿Αχαιὸς καὶ Ξανθικλῆς ὁ ᾿Αχαιὸς καὶ Τιμασίων ὁ Δαρδανεὺς ἐπέμενον ἐπὶ τῷ στρατιῷ, καὶ εἰ, κώμας τῶν Θρακῶν προελθόντες τὰς κατὰ Βυζάντιον ἐστρατοπεδεύοντο. 2. Καὶ οἱ στρατηγοὶ ἐσκασίαζον Κλεάνωρ μὲν καὶ Φρυνίσκος πρὸς Σεύθην βουλόμενοι ἄγειν · ἔπειθε γὰρ αὐτσὺς, καὶ ἑδωκε τῷ μὲν ἵππον, τῷ δὲ γυναῖκα · Νέων δὲ εἰς Χεἰξόνησον οἰόμενος εἰ ὑπὸ Λακεδαιμονίοις γένοιντο, παντὸς ἂν προεστάναι τοῦ στρατεύματος · Τιμασίων δὲ προὐθυμεῖτο πέραν εἰς τὴν ᾿Ασίαν πάλιν διαβῆναι, οἰόμενος ἂν οἶκαδε κατελθεῖν. 3. Κρὶ οἱ στρατιῶται ταὐτὰ ἐβούλοντο. Διατριβομένου δὲ τοῦ χρόνου πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν, οἱ μὲν τὰ ὅπλα ἀποδιδόμενοι κατὰ τοὺς χώρους ἀπέπλεον ὡς ἐδύναντο · οἱ δὲ καὶ [διδόντες τὰ ὅπλα κατὰ τοὺς χώρους] εἰς τὰς πόλεις κατεμιγνύοντο. 4. ᾿Αναξίβιος δ ἔχαιρε ταῦτα ἀχούων διαφθειρόμενον τὸ στρατευμα · τούτων γὰρ γιγνομένωΦἕρετο μάλιστα χαρίζεσθαι Φαρναβάζφ.

5. 'Αποπλέοντι δε Άναξιβίφ έχ Βυζαντίου συναντῷ 'Αρίσταρχος ἐν Κυζίκφ διάδοχος Κλεάνδρφ Βυζαντίου ἀρμοστής · ἐλέγετο δε ὅτι και ναύαρχος διάδοχος Πώλος ὅσον οὐ παρείη ῆδη εἰς Έλλήςποντον. 6. Και 'Αναξίβιος τῷ μὲν 'Αριστάρχφ ἐπιστέλλει οπόσους ἂν εὖροι ἐν Βυζαντίφ τῶν Κύρου στρατιωτῶν ὑπολελειμμένους ἀποδόσθαι · ὁ δε Κλέανδρος οὐδένα ἐπεπράκει · ἀλλὰ καὶ τοὺς καμνοντας ἐθεράπευεν οἰκτείρων και ἀναγκάζων οἰκία δέχεσθαι 'Αρίσταρχος δ' ἐπεὶ ῆλθε τάχιστα, οὐκ ἐλάττους τετρακοσίων ἀπέδοτο. 7. 'Αναξίβιος δε παραπλεύσας εἰς Πάριον πέμπει παρὰ Φαρνάβαζον κατὰ τὰ συγκείμενα. ΄Ο δ' ἐπεὶ ῆσθετο 'Αρίσταρχόν τε ῆκοντα εἰς Βυζάντιον ἁρμοστὴν καὶ 'Αναξίβιον οὐκέτι ναυαρχοῦντα, 'Αναξιβίου μὲν ἡμέλησε, πρὸς 'Αρίσταρχον δε διεπράττετο τὰ αὐτὰ περὶ τοῦ Κυρείου στρατεύματος ἅπερ καὶ πρὸς 'Αναξίβιον.

8. Έκ τούτου ό Αναξίβιος καλέσας Ξενοφῶντα κελεύει πάση τέχνη καὶ μηχανῆ πλεῦσαι ἐπὶ τὸ στράτευμα ὡς τάχιστα, καὶ συνέχειν τε αὐτὸ καὶ συναθροίζειν τῶν διεσπαρμένων ὡς ἂ πλείστους δύνηται, καὶ παραγαγόντα εἰς τὴν Πέρινθον διαβιβάζειι είς την Ασίαν ότι τάχιστα · χαὶ δίδωσιν αὐτῷ τριαχόντορον χαὶ ἐπιστολην χαὶ ἄνδρα συμπέμπει χελεύσοντα τοὺς Περινθίους ὡς τάχιστα Ξενοφῶντα προπέμψαι τοῖς ἵπποις ἐπὶ τὸ στράτευμα. 9. Καὶ ὁ μὲν Ξενοφῶν διαπλεύσας ἀφιχνεῖται ἐπὶ τὸ στράτευμα · οἱ δὲ στρατιῶται ἐδέξαντο ἡδέως χαὶ εὐθὺς εἶπσντο ἄσμενοι ὡς διαβησόμενοι ἐχ τῆς Θράχης εἰς την Άσίαν.

10. 'Ο δὲ Σεύθης ἀκούσας ἥκοντα πάλιν πέμψας πρὸς αὐτὸν [κατὰ θάλατταν] Μηδοσάδην ἐδεῖτο τὴν στρατιὰν ἄγειν πρὸς ἑαυτὸν, ὑπισχνούμενος αὐτῷ ὅ τι ῷετο λέγων' πείσειν. 'Ο ὅ ἀπεκρίνατο αὐτῷ ὅτι οὐδὲν οἶόν τε εἶη τούτων γενέσθαι. 11. Καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἀκώσας ῷχετο. Οἱ ὅ ἕλληνες ἐπεὶ ἀφίκοντο εἰς Πέρινθον, Νέων μὲν ἀποσπάσας ἐστρατοπεδεύσατο χωρὶς ἔχων ὡς ὀκτακοσίους ἀνθρώπους · τὸ ὅ ἅλλο στράτευμα πῶν ἐν τῷ αὐτῷ παρὰ τὸ τεῖχος τὸ Περινθίων ἦν.

12. Μετά ταῦτα Ξενοφῶν μὲν ἔπραττε περὶ πλοίων, ὅπως ὅτι τάγιστα διαβαίεν. Έν δε τούτω άφικόμενος Αρίσταργος ό έκ Βυζαντίου άρμοστής, έχων δύο τριήρεις, πεπεισμένος ύπο Φαρνα-Βάζου τοῖς τε ναυκλήροις ἀπεῖπε μὴ διάγειν, ἐλθών τε ἐπὶ τὸ στράτευμα τοῦς στρατιώταις είπε μη περαιοῦσθαι εἰς την Ασίαν. 13. 'Ο δε Ξενοφών έλεγεν ότι Αναξίβιος εκέλευσε, και εμε πρός τοῦτο ἔπεμψεν ἐνθάδε. Πάλιν δ' Αρίσταρχος ἔλεξεν ' Αναξίβιος μέν τοίνυν ούκέτι ναύαρχος, έγω δε τηδε άρμοστής εί δέ τινα ύμῶν λήψομαι έν τη θαλάττη καταδύσω. Ταῦτα εἰπών ϣγετο εἰς τὸ τεῖχος. 14. Τỹ δ ὑστεραία μεταπέμπεται τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς τοῦ στρατεύματος. "Ηδη δὲ ὅντων πρὸς τῷ τείχει έξαγγέλλει τις τῷ Ξενοφώντι ότι εί είζεισι, συλληφθήσεται και ή αύτοῦ τι πείσεται ή καὶ Φαρναβάζο παραδοθήσεται. Ο δέ, άχούσας ταῦτα τοὺς μέν προπέμπεται, αὐτὸς δ' είπεν ὅτι θῦσαί τι βούλοιτο. 15. Καὶ ἀπελθών ἐθύετο εἰ προεῖεν αὐτῷ οἱ θεοὶ πειρασθαι πρός Σεύθην άγειν το στράτευμα · έώρα γαρ ούτε διαβαίνειν ασφαλές ὃν τριήρεις έχοντος τοῦ χωλύσοντος. οῦτ ἐπὶ Χερρόνησον έλθών κατακλεισθηναι έβούλετο και το στράτευμα έν πολλή σπάνει πάντων γενέσθαι ένθα πείθεσθαι μεν άνάγχη τῷ έχεξ άρμοστη, των δε έπιτηδείων ουδεν έμελλεν έξειν το στράτευμα.

16. Καὶ ὁ μὲν ἀμφὶ ταῦτα εἶχεν · οἱ δὲ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ηκοντες παρὰ τοῦ 'Αριστάρχου ἀπήγγελλον ὅτι νῦν μὲν ἀπιέναι

σφας κελεύει, της δείλης δε ήχειν . ένθα και δήλη μαλλον έδόκει ή έπιβουλή. 17. 'Ο ούν Ξενοφών, έπει έδόκει τα ίερα καλα είναι αύτῷ χαὶ τῷ στρατεύματι ἀσφαλῶς πρὸς Σεύθην ἰέναι παραλαβών Πολυχράτην τον Άθηναϊον λοχαγόν χαὶ παρὰ τῶν στρατηγῶν έκάστου ανδρα, πλην παρα Νέωνος, φ έκαστος επίστευεν φχετο τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὸ Σεύθου στράτευμα ἑξήκοντα στάδια. 18. Ἐπεὶ δ' έγγὺς ἦσαν αὐτοῦ, ἐπιτυγχάνει πυροῖς ἐρήμοις. Καὶ τὸ μὲν πρώτον φετο μετακεχωρηκέναι ποι τον Σεύθην. Έπει δε θορύβου τε ήσθετο καί σημαινόντων άλλήλοις των περί Σεύθην, κατέμαθεν ότι τούτου ένεκα τὰ πυρὰ κεκαυμένα είη τῷ Σεύθη πρό τῶν νυκτοωυλάκων ὅπως οἱ μὲν φύλακες μὴ ὁρῷντο ἐν τῷ σκότει ὅντες μήτε ὁπόσοι μήτε όπου είεν, οί δε προςιόντες μη λανθάνοιεν άλλα δια το φως καταφανεῖς είεν · 19. ἐπεί δὲ ήσθετο, προπέμπει τον ἑρμηνέα δr ἐτύγχανεν έχων, και είπειν κελεύει Σεύθη ότι Ξενοφών πάρεστι βουλόμενος συγγενέσθαι αὐτῷ. Οἱ δ' ήροντο εἰ ὁ Άθηταῖος ὁ ἀπὸ τοῦ στρατεύματος. 20. Ἐπειδή δ' ἔφη οὗτος εἶναι,ἀναπηδήσαντες έδίωχον · και όλίγον ύστερον παρησαν πελτασταί όσον διαχόσιοι, καὶ παραλαβόντες Ξενοφῶντα καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ϟγον πρὶς Σεύθην. 21. 'Ο δ ήν έν τύρσει μάλα φυλαττόμενος, και ίπποι περί αὐτὴν κύκλοι ἐγκεχαλινωμένοι διὰ γὰρ τὸν φόβον τὰς μὲν ἡμέρας έχίλου τούς ίππους, τὰς δὲ νύκτας έγκεχαλινωμένοις έφυλάττετο. 22. Ἐλέγετο γὰρ καὶ πρόσθεν Τήρης ὁ τούτου πρόγονος ἐν ταύτη τη χώρα, πολύ έχων στράτευμα ύπό τούτων των άνδρων πολλούς άπολέσαι και τα σκευοφόρα άφαιρεθηναι. 'Ησαν δ' ούτοι Θυνοί, πάντων λεγόμενοι είναι μάλιστα νυκτός πολεμικώτατοι.

23. Ἐπεὶ δ ἐγγὺς ἦσαν, ἐκέλευσεν εἰςελθεῖν Ξενοφῶντα ἔχοντιε δύο οῦς βούλοιτο. Ἐπειδὴ δὲ ἔνδον ἦσαν, ἠσπάζοντο μὲν πρῶτον ἀλλήλους καὶ κατὰ τὸν Θράκιον νόμον κέρατα οἶνου προῦπινον παρῆν δὲ καὶ Μηδοσάδης τῷ Σεύθῃ ὅςπερ ἐπρέσβευεν αὐτῷ πάντοσε. 24. Ἐπειτα δὲ Ξενοφῶν ἦρχετο λέγειν Ἐπεμψας πρὸς ἐμὲ, ὡ Σεύθη, εἰς Χαλκηδόνα πρῶτον Μηδοσάδην τουτονὶ, δεόμενός μου συμπροθυμηθῆναι διαβῆναι τὸ στράτευμα ἐκ τῆς ᾿Ασίας, καὶ ὑπισχνούμενός μοι, εἰ ταῦτα πράξαιμι, εὖ ποιήσειν, ὡς ἔφη Μηδοσάδης οὐτοσί. 25. Ταῦτα εἰπῶν ἐπήρετο τὸν Μηδοσάδην εἰ ἀληθῆ ταῦτ εἶη. Ὁ δ ἔφη. Αὐθις ἦλθε Μηδοσάδης οὖτος ἐπεὶ ἐγῶ διέβην πάλιν ἐπὶ τὸ στράτευμα ἐκ Παρίου, ὑπισχνούμενος, εἰ ἅγοιμι τὸ στράτευμα πρὸς σὲ, τάλλα τέ σε φίλο χρήσεσθαι καὶ ἀδελφῷ καὶ τα παρά θαλάττη μοι γωρία ών σύ κρατεῖς έσεσθαι παρά σοῦ. 26. Έπι τούτοις πάλιν επήρετο τον Μηδοσάδην εί έλεγε ταυτα. Ο δε συνέφη και ταυτα. Ίθι νυν, έφη, ἀφήγησαι τούτφ τί σοι ἀπεκρινάμην έν Χαλκηδόνι πρωτον. 27. Απεκρίνω ότι το στράτευμα διαβήσοιτο είς Βυζάντιον, και ούδεν τούτου ένεκα δέοι τελειν ούτε σοι ούτε άλλω · αύτος δε έπει διαβαίης, απιέναι έφησθα · και έγένετο ούτως ωςπερ σὺ έλεγες. 28. Τί γὰρ έλεγον, ἔφη, ὅτε κατὰ Σηλυβρίαν ἀφίκου; Ούχ έφησθα ολόν τ' είναι, άλλ' είς Πέρινθον έλθύντας διαβαίνειν είς την Ασίαν. 29. Νῦν τοίνυν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, πάρειμι καὶ ἐγώ καὶ ούτος Φρυνίσκος είς των στρατηγών και Πολυκράτης ούτος είς των λογαγών · καί έξω είσιν άπό των στρατηγών ό πιστότατος έκάστω πλήν Νέωνος τοῦ Λακωνικοῦ. 30. Εἰ οἶν βούλει πιστοτέραν είναι την πραξιν, και έκείνους κάλεσαι. Τα δε όπλα συ έλθων είπε ω Πολύχρατες, ότι έγω χελεύω Χαταλιπεϊν και αυτός έχει καταλιπών την μάγαιραν είζιθι.

31. 'Ακούσας ταῦτα ὁ Σεύθης είπεν ὅτι οὐδενὶ ἂν ἀπιστήσειεν 'Αθηναίων · και γαο ότι συγγενείς είεν είδέναι και φίλους εύνους έφη νομίζειν. Μετά ταῦτα δ' ἐπεὶ εἰςῆλθον οῦς έδει, πρῶτον Ξενοφῶν ἐπήρετο Σεύθην ὅ τι δέοιτο χρησθαι τη στρατιά. 32. 'Ο δ είπεν ώδε · Μαισάδης ήν πατής μοι · έχείνου δ' ήν άρχη Μελανδίται καί Θυνοί καί Τρανίψαι. 'Εκ ταύτης ούν της χώρας, έπει τά Οδρυσών πράγματα ένόσησεν, έκπεσών ό πατήρ αυτός μέν άπο-Ονήσκει νόσφ · έγω δ' έξετράψην όρφανός παρά Μηδόκω τῷ νῦν βασιλεί. 33. Έπει δε νεανίσχος έγενόμην, ούχ έδυνάμην ζην είς άλλοτρίαν τράπεζαν άποβλέπων · και έκαθεζόμην ένδίφριος αύτω ίκέτης δουναί μοι όπόσους δυνατός είη άνδρας, όπως και τούς έκβαλόντας ήμας εί τι δυναίμην κακών ποιοίην και ζώην μη είς την έκείνου τράπεζαν αποβλέπων ώς περ κύων. 34. Έκ τούτου μοι δίδωσι τούς ανδρας και τούς ίππους ούς ύμεις όψεσθε έπειδαν ήμέρα γένηται. Και νῦν έγω ζῶ τούτους έχων, ληϊζόμενος τὴν έμαυτοῦ πατρώαν χώραν. Εί δέ μοι ύμεῖς παραγένοισθε, οίμαι ἂν σύν τοῖς θεοῖς ἡαδίως ἀπολαβεῖν τὴν ἀργήν. Ταῦτ ἐστὶν ἅ ἐγώ ύμῶν δέομαι.

35. Τί αν ουν, έφη ό Ξενοφών, σύ δύναιο, εί έλθοιμεν, τη τε στρατιά διδόναι και τοῖς λοχαγοῖς και τοῖς στρατηγοῖς; Λέξον, ίνα ούτοι άπαγγέλλωσιν. 36. Ό δὲ ὑπέσχετο τῷ μὲν στρατιώτη κυζικηνὸν, τῷ δὲ λοχαγῷ διμοιρίαν, τῷ δὲ στρατηγῷ τετραμοιρίαν, καὶ γῆν ὑπόσην ἂν βούλωνται καὶ ζεύγη καὶ χωρίον ἐπὶ θαλάττη τετειχισμένον. 37. Ἐἀν δ', ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ταῦτα πειρώμενοι μὴ διαπράξωμεν, ἀλλά τις φόβος ἀπὸ Λακεδαιμονίων ἦ, δέξη εἰς τὴν σεαντοῦ ἂν τις ἀπιέναι βούληται παρὰ σέ; 38. Ὁ δ εἰπε Καὶ ἀδελφούς γε ποιήσομαι καὶ ἐνδιφρίους καὶ κοινωνοὺς ἀπάντων ῶν ἂν δυνώμεθα κτᾶσθαι. Σοὶ δ', ὡ Ξενοφῶν, καὶ θυγατέρα δώσω καὶ εἶ τις σοὶ ἔστι θυγάτηρ, ὦνήσομαι Θρακίω νόμω · καὶ Βισάν-Φην οἶκησιν δώσω ὅπερ ἐμοὶ κάλλιστον χωρίον ἐστὶ τῶν ἐπὶ Φαλάττη.

CAP. III.

1. 'Αχούσαντες ταῦτα χαὶ δεξιὰς δόντες χαὶ λαβόντες ἀπήλαυνον · καί πρό ήμέρας έγένοντο έπι τῷ στρατοπέδω και ἀπήγγειλαν έκαστοι τοῖς πέμψασιν. 2. Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, ο μὲν Ἀρίσταργος πάλιν έκάλει τούς στρατηγούς και λογαγούς τοις δ έδοξε την μέν πρός Αρίσταρχον όδον έασαι, το δέ στράτευμα συγκαλέσαι. Καί συνήλθον πάντες πλην οι Νέωνος · ούτοι δε άπειγον ώς δέκα στάδια. 3. Έπει δε συνηλθον, άναστας Ξενοφων είπε τάδε Ανδρες, διαπλείν μέν ένθα βουλόμεθα Αρίσταρχος τριήρεις έχων κωλύει. ως είς πλοΐα ούκ άσφαλές έμβαίνειν ούτος δε ό αύτος κελεύει είς Χεφόόνησον βία δια του ίερου όρους πορεύεσθαι· ην δε χρατήσαντες τούτου έχεισε έλθωμεν, ούτε πωλήσειν έτι ύμας φησιν ώς περ έν Βυζαντίω, ούτε έξαπατήσεσθαι έτι ύμας, άλλα λήψεσθαι μισθόν, ούτε περιόψεσθαι έτι ωςπερ νυνί δεομένους των έπιτηδείων. 4. Ούτος μεν ταῦτα λέγει Σεύθης δέ φησιν, αν πρός έκεινον ίητε, εύ ποιήσειν ύμας. Νυν ούν σκέψασθε πότερον ένθάδε μένοντες τουτο βουλεύσεσθε η είς τα έπιτήδεια έπανελθόντες. 5. Έμοι μεν ούν δοχει, έπει ένθάδε ούτε άργύριον έγομεν ώςτε άγοράζειν ούτε άνευ άργύριον έωσι λαμβάνειν τα έπιτήδεια. έπανελθόντας είς τὰς χώμας δθεν οι ήττους έωσι λαμβάνειν, έχει έχοντας τὰ ἐπιτήδεια ἀχούοντας ὅ τι τις ὑμῶν δεῖται αἰρεῖσθαι ὅ τι αν ύμιν δοκή χράτιστον είναι. 6. Καὶ ὅτφ, ἔφη, ταῦτα δοχεί, Andre Thy YEEQa. 'Averteswar anavres. 'Aniorres roirur, Eqn,

164

ουσκευάζεσθε, καὶ ἐπειδὰν παραγγείλη τις, ἕπεσθε τῷ ἡγου μένφ.

7. Μετά ταῦτα Ξενοφῶν μὲν ήγεῖτο, οἱ δ εἶποντο. Νέων δὲ καί παρά Αριστάρχου άλλοι έπειθον αποτρέπεσθαι οί δε ούχ ύπήχουον. Έπει δε όσον τριάχοντα σταδίους προεληλύθεσαν, άπαντα Σεύθης. Και ό Ξενοφων ίδων αυτόν προςελάσαι έχελευσεν, όπως ότι πλείστων ακουόντων είποι αυτφ α έδόκει συμφέρειν. 8. Έπει δε προςηλθεν, είπε Ξενοφών . Ημείς πορευόμεθα όπου μέλλει έξειν το στράτευμα τροφήν · έχει δε άχούοντες και σου και των του Λακωνικου αίρησόμεθα α αν κράτιστα δοκή είναι. Ην ούν ήμιν ήγήση δπου πλειστά έστιν έπιτήδεια, ύπο σου νομιούμεν έξενίσθαι. 9. Καὶ ὁ Σεύθης ἔση, Αλλά · οίδα κώμας πολλάς άθρόας και πάντα έχούσας τα έπιτήδεια άπεχούσας ήμῶν όσον διελθόντες αν ήδέως αριστώητε. Ήγοῦ τοινυν, έφη ὁ Ξενοφῶν. 10. Έπει δε αφίχοντο είς αύτας της δείλης, συνηλθον οί στρατιώται, καί είπε Σεύθης τοιάδε · Έγω, ω άνδρες, δέομαι ύμων στρατεύεσθαι σύν έμοί και ύπισγνούμαι ύμιν δώσειν τοις στρατιώταις κυζικηνόν, λογαγοίς δε και στρατηγοίς τα νομιζόμενα. έξω δε τούτων τον άξιον τιμήσω. Στα δε και ποτα ωςπερ και νῦν ἐκ τῆς γώρας λαμβάνοντες ἕξετε. ΄Οπόσα δὲ ἂν ἁλίσκηται άξιώσω αύτός έγειν, ίνα ταῦτα διατιθέμενος ύμιν τόν μισθόν πορίζω. 11. Καὶ τὰ μὲν φεύγοντα καὶ ἀποδιδράσκοντα ἡμεῖς וֹאמיסו בּכוֹשְבּט אוֹשֹאבוי אמו שמסדבטבוי מי אב דוב מיטוֹסדודמו, כעי ύμιν πειρασόμεθα χειροῦσθαι. 12. Ἐπήρετο ὁ Ξενοφῶν Πόσον δε από θαλάττης άξιώσεις συνέπεσθαί σοι το στράτευμα; 'Ο δ άπεχρίνατο · Ούδαμη πλείον έπτα ήμερών, μείον δε πολλαγη.

13. Μετὰ ταῦτα ἐδίδοτο λέγειν τῷ βουλομένφ. Καὶ ἕλεγον πολλοὶ κατὰ ταὐτὰ ὅτι παντὸς ἄξια λέγοι Σεύθης · χειμών γὰρ εἶη, καὶ οῦτε οἶκαδε ἀποπλεῖν τῷ τοῦτο βοθλομένω δυνατὸr εἶη, διαγενέσθαι τε ἐν φιλία οὐχ οἰόν τ' εἶη, εἰ δέοι ἀνουμένους ζῆν · ἐν δὲ τῷ πολεμία διατρίβειν καὶ τρέφεσθαι ἀσφαλέστερον μετὰ Σεύθου ἡ μόνους ὅντων ἀγαθῶν τοσούτων · εἰ δὲ μισθὸν προςλήψοιντο, εὕρημα ἐδόκει είναι. 14. 'Επὶ τούτοις εἶπε Ξενοφῶν · Εἴ τις ἀντιλέγει, λεγέτω · εἰ δὲ μὴ ἐπιψηφιζέτω ταῦτα. Ἐπει δὲ οὐδεὶς ἀντέλεγεν, ἐπεψήφισε, καὶ ἔδοξε ταῦτα. Εὐθὺς δὲ Σεύθη είπε ταῦτα, ὅτε συστρατεύσοιντο αὐτῷ.

15 Μετά τοῦτο οἱ μέν άλλοι κατὰ τάξεις ἐσκήνησαν στρατηγούς δε και λοχαγούς έπι δείπνον Σεύθης εκάλεσε, πλησίον κώμην έχων. 16. Επεί δ' έπι θύραις ήσαν ώς έπι δείπνον παριόντες, ήν τις Ηρακλείδης Μαρωνείτης ούτος προςιών ένι έκάστω ούςτινας φετο έχειν τι δούναι Σεύθη, πρώτον μέν πρός Παριανούς τινας, οί παρησαν φιλίαν διαπραξόμενοι πρός Μήδοκον τόν 'Οδρυσών βασιλέα καί δώρα άγοντες αύτῷ τε καί τη γυναικί, έλεγεν ότι Μήδοκος μέν άνω είη δώδεκα ήμερῶν ἀπὸ θαλάττης ὁδόν · Σεύθης δὲ ἐπειδή τό στράτευμα τοῦτο είληφει, ἄρχων έσοιτο ἐπὶ θαλάττη · 17. γεί-דשי סטי שי וֹאמישֹׁדמדסב בּלדמו שׁשְמָכ אמו בּט אמו אמאשָ הסובוי. "אי ούν σωφρονήτε, τούτω δώσετε ο τι άγετε και άμεινον ύμιν διαχείσεται η έὰν Μηδόκφ τῷ πρόσω οἰκοῦντι δῶτε. Τούτους μέν οῦτος έπειθεν. 18. Αύθις δε Τιμασίωνι τῷ Δαρδανεῖ προςελθών, έπεὶ ήχουσεν αύτῷ είναι καὶ ἐκπώματα καὶ τάπιδας βαρβαρικὰς, έλεγεν ότι νομίζοιτο όπότε έπι δείπνον καλέσαιτο Σεύθης δωρείσθαι αὐτῷ τοὺς κληθέντας. οῦτος δ ἢν μέγας ἐνθάδε γένηται, ἱκανὸς έσται σε καὶ οίκαδε καταγαγεῖν καὶ ἐνθάδε πλούσιον ποιῆσαι. Τοιαύτα προύμνᾶτο έχάστω προςιών. 19. Προςελθών δέ χαὶ Ξενοφῶντι έλεγε · Σύ και πόλεως μεγίστης εί, και παρά Σεύθη το σόν όνομα μέγιστόν έστι · καί έν τηθε τη χώρα ίσως άξιώσεις καί τείχη λαμβάνειν, ώς περ και άλλοι των ύμετέρων έλαβον, και χώραν. άξιον ούν σοι και μεγαλοπρεπέστατα τιμησαι Σεύθην. 20. Εύνους δέ σοι ῶν παραινῶ · εὐ οίδα γὰρ ὅτι ὅσφ ἂν μείζω τούτφ δωρήση, τοσούτφ μείζω ὑπὸ τούτου ἀγαθὰ πείση. 'Ακούων ταῦτα Ξενοφῶν ήπόρει · ού γὰρ διαβεβήκει έχων ἐκ Παρίου εἰ μὴ παῖδα καὶ δσον έφόδιον.

21. Ἐπεὶ δὲ εἰςῆλθον ἐπὶ τὸ δεῖπνον τῶν τε Θρακῶν οἱ κράτιστοι τῶν παρόντων καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ εἶ τις πρεσβεία παρῆν ἀπὸ πόλεως, τὸ δεῖπνον μὲν ἦν καθημένοις κύκλφ · ἔπειτα δὲ τρίποδες εἰςηνέχθησαν πᾶσιν · οὖτοι δ' ἦσαν κρεῶν μεστοὶ νενεμημένων, καὶ ἄρτοι ζυμῖται μεγάλοι προςπεπερονημένοι ἦσαν πρὸς τοῖς κρέασι. 22. Μάλιστα δὲ αἱ τράπεζαι κατὰ τοὺς ξένους ἀεὶ ἐτίθεντο · νόμος γὰρ ἦν. Καὶ πρῶτος τοῦτο ἐποίει Σεύθης · ἀνελόμενος τοὺς ἑαυτῷ παρακειμένους ἄρτους διέκλα κατὰ μικρὸν καὶ διεδρίπτει οΓς αὐτῷ ἐδόκει · καὶ τὰ κρέα ὡςαύτως, ὅσον μόνον γεύσασθαι ἑαυτῷ καταλιπών. 23. Καὶ οἱ ἅλλοι δὲ κατά ταὐτὰ ἐποίουν καθ' οῦς αἱ τράπεζαι ἕκειντο. 'Αρκὰς δέ τις 'Αρύστας ὅνομα, φαγεῖν δεινὸς, τὸ μὲν διαφριπτεῖν εἶα χαίρειν, λαβών δὲ εἰς τὴν χεῖρα ὅσον τριχοίνικον ἄρτον καὶ κρέα θέμενος ἐπὶ τὰ γόνωτα ἐδείπνει. 24. Κέρατα δ' οἶνου περιέφερον, καὶ πάντες ἐδέχοντο. 'Ο δ' Αρύστας, ἐπεὶ πας' αὐτὸν φέρων τὸ κέρας ὁ οἰνοχόος ἡκεν, εἶπεν ἰδών τὸν Ξενοφῶντα οὐκέτι δειπνοῦντα ' Εκείνφ, ἕφη, δός · σχολάζει γὰρ ἦδη, ἐγῶ δ' οὐδέπω. 25. 'Ακούσας Σεύ-Φης τὴν φωνὴν ἡρώτα τὸν οἰνοχόον τί λέγοι. 'Ο δὲ οἰνοχόος εἶπεν ἑλληνίζειν γὰρ ἡπίστατο. ' Ενταῦθα μὲν δὴ γέλως ἐγένετο.

26. Ἐπεὶ δὲ προύγώρει ὁ πότος, εἰςῆλθεν ἀνήρ Θρᾶξ ἵππον έγων λευχόν · χαὶ λαβών χέρας μεστόν, είπε · Προπίνω σοι, ω Σεύθη, καί τόν ίππον τούτον δωρούμαι, έφ' ού και διώκων όν αν θέλης, αίρήσεις, και αποχωρών ου μη δείσης τον πολέμιον. 27. "Αλλος παίδα είςαγαγών ούτως έδωρήσατο προπίνων, και άλλος ίμάτια τη γυναικί. Και Τιμασίων προπίνων έδωρήσατο φιάλην τε άργυραν και τάπιδα άξίαν δέκα μνων. 28. Γνήσιππος δέ τις Αθηναΐος άναστας είπεν ότι άρχαΐος είη νόμος κάλλιστος τούς μέν έγοντας διδόναι τῷ βασιλεί τιμῆς ένεκα, τοῖς δὲ μὴ έγουσι διδόναι τον βασιλέα · ίνα καί έγω, έφη, έχω σοι δωρείσθαι καί τιμάν. 29. Ο δε Ξενοφῶν ήπορειτο, ο τι ποιήσοι και γαρ ετύγγανεν ώς τιμώμενος, έν τῷ πλησιαιτάτω δίφρω Σεύθη καθήμενος. Όδε Ηρακλείδης έχελευεν αύτῷ τὸ κέρας ὀρέξαι τὸν οἰνογόον. Ο δὲ Ξενοφῶν, ήδη γαρ ύποπεπωχώς ετύγγανεν, ανέστη θαζδαλέως δεξάμενος το χέρας και είπεν · 30. Έγω δέ σοι, ω Σεύθη, δίδωμι έμαυτον και τους έμούς τούτους έταίρους φίλους είναι πιστούς, και ούδένα άκοντα, άλλὰ πάντας μαλλον έτι έμοῦ σοι βουλομένους φίλους είναι. 31. Καὶ νῦν πάρεισιν οὐδέν σε προςαιτοῦντες, ἀλλὰ καὶ προϊέμενοι אמו חסיבוד טחור סט אמו הססאוילטיבטבוי לטלאסידבק עבט מי, מי οί θεοί θέλωσι, πολλήν χώραν την μέν απολήψη πατοώαν ούσαν. την δε κτήση, πολλούς δε ίππους, πολλούς δε άνδρας και γυναϊκας καλας πτήση, ούς ού ληίζεσθαι δεήσει, αλλ' αύτοι φέροντες παρέσονται πρός σε δώρα. 32. Αναστάς ό Σεύθης συνεξέπιε και συγκατεσκεδάσατο μετά τοῦτο τὸ κέρας. Μετά ταῦτα εἰςῆλθον κέρασί τε οιঁοις σημαίνουσιν αύλοῦντες χαὶ σάλπιγξιν ὡμοβοίναις ῥυθμούς τε χαὶ οἶον μαγάδι σαλπίζοντες. 33. Και αυτός Σεύθης αναστάς ανέκραγέ τε πολεμικόν καὶ ἐξήλατο ὥσπερ βέλος φυλαττόμενος μάλα ἐλαφρῶς. Εἰσήεσαν δὲ καὶ γελωτοποιοί.

34. 'Ως δ' η η ηλιος έπι δυσμαϊς, ανέστησαν οι Ελληνες και εlπον ότι ώρα νυχτοφύλαχας χαθιστάναι χαὶ σύνθημα παραδιδοναι. Καί Σεύθην ἐκέλευον παραγγείλαι ὅπως εἰς τὰ Ελληνικὰ στρατόπεδα μηδείς των Θρακών είζεισι νυκτός · οί τε γάρ πολέμιοι Θράκες ύμιτ και ήμιτ. οι φίλοι. 35. 'Ως δ' έξήεσαν, συνανέστη ό Σεύθης ούδέν τι μεθύοντι έοιχώς. 'Εξελθών δ είπεν αύτούς τούς στρατηγούς αποκαλέσας " Ω ανδρες, οί πολέμιοι ήμων ούκ ίσασι πω την ήμετέραν συμμαγίαν . ην ουν έλθωμεν έπ' αυτούς πριν συλάξασθαι ώςτε μη ληφθηναι η παρασκευάσασθαι ώςτε άμύνασθαι, μάλιστα αν λάβοιμεν και ανθρώπους και χρήματα. 36. Συνεπήνουν ταῦτα οἱ στρατηγοὶ καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον. ΄Ο δ είπε Παρασκευασάμενοι άναμένετε έγω δ όπόταν καιρός ή ήξω πρός ύμας · καί τούς πελταστάς και ύμας άναλαβών ήγήσομαι σύν τοις θεοίς. 37. Καί ό Ξενοφών είπε Σχέψαι τοίνυν, είπερ νυκτός πορευσόμεθα, εί ό Έλληνικός νόμος κάλλιον έχει · μεθ' ήμέραν μέν γάρ έν ταῖς πορείαις ήγειται τοῦ στρατεύματος ὑποῖον ἂν ἀεὶ πρὸς την χώραν συμφέρη, έάν τε όπλιτικόν έάν τε πελταστικόν έάν τε ίππικόν · νύκτωρ δε νόμος τοις Ελλησιν ήγεισθαί έστι το βραδύτατον 38. ούτω γάρ ηχιστα διασπάται τὰ στρατεύματα καί ήκιστα λανθάνουσιν αποδιδράσκοντες αλλήλους. οι δε διασπασθέντες πολλάχις και περιπίπτουσιν άλλήλοις και άγνοουντες καχώς ποιούσι και πάσχουσιν. 39. Είπεν ούν Σεύθης ' Ορθώς τε λέγετε χαὶ ἐγῶ τῷ νόμο τῷ ὑμετέρο πείσομαι. Καὶ ὑμῖν μὲν ἡγεμόνας δώσω τῶν πρεσβυτάτων τοὺς ἐμπειροτάτους τῆς χώρας, αὐτὸς δ έφέψομαι τελευταΐος τούς ίππους έχων ταχύ γάρ πρώτος άν δέη παρέσομαι. Σύνθημα δ είπον 'ΑΘΗΝΑΙΑΝ κατά την συγγέrecar. Tavi einorres arenaúorro.

40. Ήνίχα δ' ἦν ἀμφὶ μέσας νύχτας, παρῆν Σεύθης ἔχων τοὺς ἱππέας τεθωραχισμένους καὶ τοὺς πελταστὰς σὺν τοῖς ὅπλοις. Καὶ ἐπεὶ παρέδωχε τοὺς ἡγεμόνας, οἱ μὲν ὁπλῖται ἡγοῦντο, οἱ δὲ πελτασταὶ εἶποντο, οἱ δὲ ἱππεῖς ὠπισθοφυλάχουν. 41. Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἦν, ὁ Σεύθης παρήλαυνεν εἰς τὸ πρόσθεν καὶ ἐπήνεσε τὸν Ἑλληνιχὸν νόμον · πολλάχις γὰρ ἔφη νύχτωρ αὐτὸς καὶ σὺν ὀλίγοις πορευόμενος ἀποσπασθῆναι σύν τοῖς ἵπποις ἀπὸ τῶν πεζῶν · νῦν δὲ ὥσπερ δεῖ ἀθρόοι πάντες ἅμα τῆ ἡμέρα φαινόμεθα. 'Αλλ' ὑμεῖς μὲν περιμένετε αὐτοῦ καὶ ἀναπαύεσθε ἐγὼ δὲ σκεψάμενός τι ἥζω. 42. Ταῦτ' εἰπὼν ῆλαυνε δἰ ὅρους ὁδόν τινα λαβών. 'Επεὶ δ' ἀφίκετο εἰς χιόνα πολλὴν, ἐσκέψατο εἰ εἰη ἵχνη ἀνθρώπων ἢ πρόσω ἡγούμενα ἢ ἐναντία. 'Επεὶ δὲ ἀτριβῆ ἑώρα τὴν ὁδὸν, ἡκε ταχὺ πάλιν καὶ ἔλεγεν · 43. "Ανδρες, καλῶς ἔσται, ἢν θεὸς θέλη · τοὺς γὰρ ἀνθρώπους λήσομεν ἐπιπεσόντες. 'Αλλ' ἐγὼ μὲν ἡγήσομαι τοῖς ἕπποις, ὅπως ἄν τινα ἴδωμεν, μὴ διαφυγών σημήνη τοῖς πολεμίοις · ὑμεῖς δ' ἕπεσθε · κἂν λειφθῆτε, τῷ στίβω τῶν ὅππων ἕπεσθε · ὑπερβάντες δὲ τὰ ὅρη ῆζομεν εἰς κώμας πολλάς τε καὶ εὐδαίμονας.

44. Ήνίκα δὲ ἦν μέσον ἡμέρας, ἦδη τε ἦν ἐπὶ τοῖς ἄκροις καὶ κατιδών τὰς κώμας ἦκεν ἐλαύνων πρός τοὺς ὑπλίτας καὶ ἕλεγεν ᾿Αφήσω ἦδη καταθεῖν τοὺς μὲν ἱππέας εἰς τὸ πεδίον, τοὺς δὲ πελταστὰς ἐπὶ τὰς κώμας. 'Αλλ' ἕπεσθε ὡς ἂν δύνησθε τάχιστα, ὅπως ἐάν τις ὑφιστῆται, ἀλέξησθε. 45. 'Ακούσας ταῦτα ὁ Ξενοφῶν κατέβη ἀπὸ τοῦ ἵππου. Καὶ ὅς ἦρετο Τί καταβαίνεις ἐπεὶ σπεύδειν δεῖ; Οίδα, ἔφη, ὅτι οὐκ ἐμοῦ μόνου δέη · οἱ δ ὑπλῖται Φᾶττον δραμοῦνται καὶ ἦδιον, ἐἀν καὶ ἐγὼ πεζὸς ἡγῶμαι.

46. Μετὰ ταῦτα ὅχετο xaì Τιμασίων μετ' αὐτοῦ ἔχων ἱππέας ώς τετταράχοντα τῶν Ελλήνων. Ξενοφῶν δὲ παρηγγύησε τοὺς εἰς τριάχοντα ἔτη παριέναι ἀπὸ τῶν λόχων εὐζώνους. Καὶ αὐτὸς μὲν ἔτρόχαζε τούτους ἔχων · Κλεάνωρ δὲ ἡγεῖτο τῶν ἄλλων 'Ελλήνων. 47. 'Επεὶ δ' ἐν ταῖς κώμαις ἦσαν, Σεύθης ἔχων ὅσον τριάχοντα ἱππέας προσελάσας εἶπε · Τάδε δὴ, ὡ Ξενοφῶν, ǜ σὺ ἕλεγες · ἔχονται οἱ ἄνθρωποι · ἀλλὰ γὰρ ἔρημοι οἱ ἱππεῖς οἶχονταί μοι ἅλλος ἅλλη διώχων καὶ δέδοικα μὴ συστάντες ἀθρόοι που κακόν τι ἔργάσωνται οἱ πολέμιοι. Δεῖ δὲ καὶ ἐν ταῖς κώμαις καταμένειν τινὰς ἡμῶν · μεσταὶ γάρ εἰσιν ἀνθρώπων. 48. 'Αλλ' ἐγὼ μὲν, ἕφη ὁ Ξενοφῶν, σὺν οἶς ἔχω τὰ ἄχρα καταλήψομαι · σὺ δὲ Κλεάνορα κέλευε διὰ τοῦ πεδίου παρατεῖναι τὴν φάλαγγα παρὰ τὰς κώμας. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐποίησαν, συνηλίσθησαν ἀνδράποδα μὲν ὡς χίλα, βόες δὲ δισχίλιοι, καὶ ἅλλα πρόβατα μύρια. Τότε μὲν δὴ αὐτοῦ ηὐλισθησαν:

169

CAP. IV.

 Τη δ ύστεραία κατακαύσας ό Σεύθης τὰς κώμας παντελῶς καὶ οἰκίαν οὐδεμίαν λιπών, ὅπως φόβον ἐνθείη καὶ τοῖς άλλοις οἶα πείσονται, ἂν μη πείθωνται, ἀπήει πάλιν.
 Καὶ τὴν μὲν λείαν ἀπέπεμψε διατίθεσθαι Ἡρακλείδην εἰς Πέρινθον, ὅπως μισθὸς γένηται τοῖς στρατιώταις · αὐτὸς δὲ καὶ οἱ ἕλληνες ἐστρατοπεδεύοντο ἀνὰ τὸ Θυνῶν πεδίον.

3. Ην δε γιών πολλή και ψύγος ούτως ώςτε το ύδωρ ο έφέροντο έπὶ δεῖπνον ἐπήγνυτο χαὶ ὁ οἶνος ὁ ἐν τοῖς ἀγγείοις, χαὶ τῶν Ἐλλήτων πολλών και όινες απεκαίοντο και ώτα. 4. Και τότε δηλον έγένετο ού ένεκα οι Θράκες τας άλωπεκίδας έπι ταϊς κεφαλαϊς φορούσι και τοις ώσι, και χιτώνας ου μόνον περί τοις στέρνοις άλλά και περί τοις μηροις και ζειράς μέχρι των ποδών έπι των ίππων έγουσιν, άλλ' ού γλαμύδας. 5. 'Αφιείς δε των αίγμαλώτων ό Σεύθης είς τα όρη έλεγεν ότι εί μη καταβήσονται οἰκήσοντες και πείσονται, ότι κατακαύσει και τούτων τας κώμας και τον σίτον, και άπολοῦνται τῷ λιμῷ. Ἐκ τούτου κατέβαινον καὶ γυναϊκες καὶ παῖδες και οι πρεσβύτεροι. οι δε νεώτεροι εν ταις υπό το όρος κώμαις ηθλίζοντο. 6. Και ό Σεύθης καταμαθών έκελευσε τον Ξενοφώντα των δπλιτών τούς νεωτάτους λαβόντα συνεπισπέσθαι. Και άναστάντες της νυκτός αμα τη ήμερα παρησαν είς τας κώμας και οί μέν πλεϊστοι έξέφυγον. πλησίον γάρ ήν το όρος. όσους δε έλαβε κατηκόντισεν άφειδως Σεύθης.

7. Ἐπισθένης δὲ ἦν τις Ἐλίνθιος παιδεραστὴς, ὅς ἰδῶν παίδα καλὸν ἡβάσκοντα ἄρτι πέλτην ἔχοντα μέλλοντα ἀποθνήσκειν, προς-δραμῶν Ξενοφῶντα ἰκέτευσε βοηθῆσαι παιδὶ καλῷ. 8. Καὶ ὅς προςελθῶν τῷ Σεύθη δεῖται μὴ ἀποκτεῖναι τὸν παίδα · καὶ τοῦ Ἐπισθένους διηγεῖται τὸν τρόπον, καὶ ὅτι λόχον ποτὲ συνελέξατο σκοπῶν οὐδὲν ἄλλο ἢ εί τινες εἶεν καλοί · καὶ μετὰ τούτων ἦν ἀνηρ ἀγαθός. 9. ΄ Ο δὲ Σεύθης ῆρετο, ⁷Η καὶ θέλοις ἂν, ὦ Ἐπίσθενες, ὑπὲρ τούτου ἀποθανεῖν ; ΄ Ο δ είπεν ἀνατείνας τὸν τράχηλον, Παῖε, ἔφη, εἰ κελεύει ὁ παῖς καὶ μέλλει χάριν εἰδέναι. 10. Ἐπήρετο ὁ Σεύθης τὸν παίδα εἰ παίσειεν αὐτὸν ἀποξ.

άλλ' ίκέτευε μηθέτερον κατακαίνειν. 'Ενταῦθα δη ό Επισθένης περιλαβών τον παίδα είπεν "Ωρα σοι, ω Σεύθη, περί τοῦδέ μοι διαμάχεσθαι οὐ γὰρ μεθήσω τον παίδα. 11. 'Ο δὲ Σεύθης γελῶν ταῦτα μὲν εία ' ἔδοξε & αὐτῷ αὐτοῦ αὐλισθῆναι, ἵνα μὴ ἐκ τούτων τῶν κωμῶν οἱ ἐπὶ τοῦ ὅρους τρέφοιντο. Καὶ αὐτος μὲν ἐν τῷ πεδίφ ὑποκαταβὰς ἐσκήνου ' ὁ δὲ Ξενοφῶν ἔχων τοὺς ἐπιλέκτους ἐν τῷ ὑπὸ τὸ ὅρος ἀνωτάτω κώμη ' καὶ οἱ ἅλλοι ἕλληνες ἐν τοῦς ὀρείοις καλουμένοις Θραξὶ πλησίον κατεσκήνησαν.

12. 'Εκ τούτου ήμέραι οὐ πολλαὶ διετρίβοντο, καὶ οἱ ἐκ τοῦ δρους Θρῷκες καταβαίνοντες πρός τὸν Σεύθην περὶ σπονδῶν καὶ ὑμήρων διεπράττοντο. Καὶ ὁ Ξενοφῶν ἐλθών ἔλεγε τῷ Σεύθη ὅτι ἐν πονηροῖς τόποις σκηνῷεν καὶ πλησίον εἶεν οἱ πολέμιοι· ἢδιόν τ' ầν ἔξω αὐλίζεσθαι ἔφη ἐν ἐχυροῖς χωρίοις μᾶλλον ἢ ἐν τοῖς στεγνοῖς, ὥςτε ἀπολέσθαι. 13. 'Ο δὲ θαρξιεῖν ἐκέλευε καὶ ἕδειξεν ὑμήρους παρόντας αὐτῷ. 'Εδέοντο δὲ καὶ τοῦ Ξενοφῶντος καταβαίνοντές τικες τῶν ἐκ τοῦ ὅρους συμπρᾶξαί σφισι τὰς σπονδάς. 'Ο δ' ὡμολόγει καὶ θαρξεῖν ἐκέλευε καὶ ἠγγυᾶτο μηδὲν αὐτοὺς κακὸν πείσεσθαι πειθομένους Σεύθη. Οἱ δ' ἅρα ταῦτ' ἕλεγον κατασκοπῆς ἕνεκα.

14. Ταῦτα μὲν τῆς ἡμέρας ἐγένετο · εἰς δὲ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα ἐπιτίθενται ἐλθόντες ἐκ τοῦ ὅρους οἱ Θυνοί. Καὶ ἡγεμών μὲν ἦν ὁ δεσπότης ἐκάστης τῆς οἰκίας · χαλεπὸν γὰρ ἦν ἅλλως τὰς οἰκίας σκότους ὅντος ἀνευρίσκειν ἐν ταῖς κώμαις · καὶ γὰρ αἱ οἰκίαι κύκλφ περιεσταύρωντο μεγάλοις σταυροῖς τῶν προβάτων ἕνεκα. 15. Ἐπεὶ δ' ἐγένοντο κατὰ τὰς θύρας ἐκάστου τοῦ οἰκήματος, οἱ μὲν εἰςηκόντιζον, οἱ δὲ τοῖς σκυτάλοις ἕβαλλον, ἅ ἔχειν ἕφασαν ὡς ἀποκόψοντες τῶν δοράτων τὰς λόγχας · οἱ δὲ ἐνεπίμπρασαν · καὶ Ξενοφῶντα ὀνομαστὶ καλοῦντες ἐξιόντα ἐκέλευον ἀποθνήσκειν, ἢ αὐτοῦ ἔφασαν κατακαυθήσεσθαι αὐτόν.

16. Καὶ ήδη τε διὰ τοῦ ὀρόφου ἐφαίνετο πῦρ, καὶ ἐντεθωρακισμένοι οἱ περὶ Ξενοφῶντα ἕνδον ήσαν ἀσπίδας καὶ μαχαίρας καὶ κράνη ἔχοντες, καὶ Σιλανὸς Μακέστιος ἐτῶν ήδη ὡς ὀκτωκαίδεκα ῶν σημαίνει τῆ σάλπιγγι καὶ εὐθὺς ἐκπηδῶσιν ἐσπασμένοι τὰ ξίφη καὶ οἱ ἐκ τῶν ἄλλων σκηνωμάτων. 17. Οἱ δὲ Θρῷκες φεύγουσιν, ῶςπερ δὴ τρόπος ἡν αὐτοῖς, ὅπισθεν περιβαλλόμενοι τὰς πέλτας καὶ αὐτῶν ὑπεραλλομένων τοὺς σταυροὺς ἐλήφθησάν τινες κρεμα-

σθέντες ἐκεχομένων τῶν πελτῶν τοῦς σταυροῖς · οἱ δὲ καὶ ἀπέθανον διαμαρτόντες τῶν ἐξόδων · οἱ δ Ελληνες ἐδίωκον ἕξω τῆς κώμης 18. Τῶν δὲ Θυνῶν ὑποστραφέντες τινὲς ἐν τῷ σκότει τοὺς παρατρέχοντας παζ οἰκίαν καιομένην ἠκόντιζον εἰς τὸ φῶς ἐκ τοῦ σκότους · καὶ ἔτρωσαν Ἱερώνυμόν τε Εὐοδέα λοχαγόν καὶ Θεογένην Λοκρόν λοχαγόν · ἀπέθανε δὲ οὐδείς · κατεκαύθη μέντοι καὶ ἐσθής τινων καὶ σκεύη. 19. Σεύθης δὲ ἦκε βοηθήσων σὺν ἐπτὰ ἱππεῦσι τοῦς πρώτοις καὶ τὸν σαλπιγκτὴν ἔχων τὸν Θράκιοτ. Καὶ ἐπείπες ἦσθετο, ὅσονπες χρόνον ἐβοήθει, τοσοῦτον καὶ τὸ κέρας ἐφθέγγετο αὐτῷ · ὥςτε καὶ τοῦτο φόβον συμπαρέσχε τοῖς πολεμίοις 'Επεὶ δ ἦλθεν, ἐδεξιοῦτό τε καὶ ἕλεγεν ὅτι οἴοιτο τεθνεῶτας πολ λοὺς εὐρήσειν.

20. Έχ τούτου ό Ξενοφών δειται τούς όμήρους τε αὐτῷ παραδούναι καί έπι το όρος εί βούλεται συστρατεύεσθαι· εί δέ μή, αύτον έασαι. 21. Τη συν ύστεραία παραδίδωσιν ό Σεύθης τούς όμήρους, πρεςβυτέρους ανδρας ήδη, τούς χρατίστους, ώς έφασαν, των όρεινων · καί αύτος έργεται σύν τη δυνάμει. "Ηδη δ είγε και τριπλασίαν δύναμιν ό Σεύθης · έχ γάρ των 'Οδρυσων άχούοντες α πράττοι ό Σεύθης πολλοί κατέβαινον συστρατευσόμενοι. 22. Οί δε Θυνοί έπει είδον άπο τοῦ δρους πολλούς μεν ὑπλίτας, πολλούς δε πελταστάς, πολλούς δε ίππεῖς, χαταβάντες ίχετευον σπεισασθαι· και πάντα ώμολόγουν ποιήσειν και τα πιστα λαμβάνειν έχέλευος. 23. Ο δε Σεύθης χαλέσας τον Ξενοφώντα έπεδείxrver & λέγοιer · xai oùx έφη σπείσεσθαι, εί Ξενοφων βούλοιτο τιμωρήσασθαι αυτούς της έπιθέσεως. 24. 'Ο 8' είπεν 'All' צר מיד לאמיאי אסטולנט אמו ידי לואחי ביצוי, בו סטידסו לסטאסו בססידמו מיד έλευθέρων · συμβουλεύειν μέντοι έφη αύτω το λοιπον όμήρους λαμβάνειν τούς δυνατωτάτους κακόν τι ποιείν, τούς δε γέροντας οίκοι έαν. Οι μέν ουν ταύτη πάντες δη προσωμολόγουν.

CAP. V.

 Υπερβάλλουσι δε πρός τους ύπερ Βυζαντίου Θράχας είς το Δέλτα χαλούμενον · αυτη δ' ήν ουχέτι άρχη Μαισάδου, άλλα Τήρους τοῦ 'Οδρύσου, ἀρχαίου τινός.
 Καὶ ὁ Ἡραχλείδης ἐνταῦ θα ἔχων την τιμην τῆς λείας παρῆν. εφία, (οὐ γὰφ ἦν πλείω,) τὰ ὅ ἄλλα βοεικὰ, καλέσας Ξενοφῶντα έκέλευε λαβεῖν, τὰ ὅ ἄλλα διανείμαι τοῦς στφατηγοῦς καὶ λοχαγοῦς. 3. Ξενοφῶν δὲ εἶπεν ΄ Ἐμοὶ μὲν τοίνυν ἀφκεῖ καὶ αὖθις λαβεῖν · τούτοις δὲ τοῦς στφατηγοῦς δωφοῦ οῦ σὺν ἐμοὶ ἀκολούθησαν καὶ λοχαγοῦς. 4. Καὶ τῶν ζευγῶν λαμβάνει ἐν μὲν Τιμασίων ὁ Δαφδανεὺς, ἐν δὲ Κλεάνωφ ὁ ' Ορχομένιος, ἐν δὲ Φρυνίσκος ὁ 'Αχαιός τὰ δὲ βοεικὰ ζεύγη τοῦς λοχαγοῦς κατεμεφίσθη. Τὸν δὲ μισθὸν ἀποδίδωσιν ἐξεληλυθότος ἦδη τοῦ μηνὸς είκοσι μόνον ἡμεφῶν · ὁ γὰφ Ἡρακλείδης ἕλεγεν ὅτι οὐ πλεῖον ἐμπολήσαι. 5. 'Ο οὖν Ξενοφῶν ἀχθεσθεἰς εἶπεν ἐπομόσας · Δοκεῖς μοι, ὦ Ἡρακλείδη, οὐχ ὡς δεῖ κήδεσθαι Σεύθου · εἰ γὰφ ἐκήδου, ἦκες ἂν φέφων πλήρη τὸν μισθὸν καὶ προσδανεισάμενος, εἰ μὴ ἅλλως ἐδύνω, καὶ ἀποδόμενος τὰ σαυτοῦ ἱμάτια.

6. Έντεῦθεν ὁ Ἡρακλείδης ἀχθέσθη τε καὶ ἔδεισε μὴ ἐκ τῆς Σεύθου φιλίας ἐκβληθείη καὶ ὅ τι ἐδύνατο ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας Ξενοφῶντι διέβαλλε πρός Σεύθην. 7. Οἱ μὲν δὴ στρατιῶται Ξενοφῶντι ἐνεκάλουν ὅτι οὐκ εἶχον τὸν μισθόν Σεύθης δὲ ἦχθετο αὐτῷ ὅτι ἐντόνως τοῖς στρατιώταις ἀπήτει τὸν μισθόν. 8. Καὶ τέως μὲν ἀεὶ ἐμέμνητο ὡς ἐπειδὰν ἐπὶ θάλατταν ἀπέλθη, παραδώσοι αὐτῷ Βισάνθην καὶ Γάνον καὶ Νέον τεῖχος ἀπὸ δὲ τούτου τοῦ χρόνου οἰδενὸς ἕτι τούτων ἐμέμνητο. Ὁ γὰρ Ἡρακλείδης καὶ τοῦτο διεβεβλήκει ὡς οὐκ ἀσφαλὲς εἶη τείχη παραδιδόναι ἀνδρὶ δύναμιν ἔχοντι.

9. Έχ τούτου ό μέν Ξενοφῶν έβουλεύετο τί χρη ποιεϊν περί τοῦ έτι άνω στρατύεσθαι· ό δ' Ηραχλείδης εἰςαγαγών τοὺς άλλους στρατηγοὺς πρός Σεύθην λέγειν τε ἐκέλευεν αὐτοὺς ὅτι οὐδὲν ἂν ήττον σφεῖς ἀγάγοιεν την στρατιὰν η Ξενοφῶν, τόν τε μισθὸν ὑπισχνεῖτο αὐτοῖς ἐττὸς ὀλίγων ήμερῶν ἔχπλεων παρέσεσθαι δυοῖν μηνοῖν· καὶ συστρατεύεσθαι ἐχέλευε»- 10. Καὶ ὁ Τιμασίων εἶπεν· Ἐγώ μὲν τοίνυν οὐδ' ἂν πέντε μηνῶν μισθὸς ٤έλλη είναι στρατευσαίμην ἂν ἅνευ Ξενοφῶντος. Καὶ ὁ Φρυνισχος χαὶ Κλεάνωρ συνωμολόγουν τῷ Τιμασίωνι.

τε στρατηγούς πάντας και τούς λοχαγούς. 12. Και έπει πάντες נהנוֹסטאסמי, סויינסדטמדניטידט אמו מקואיטעידמו לי טבןיה בעסידנר דטי Πόντον δια των Μελινοφάγων χαλουμένων Θραχών είς τον Σαλμυδησσόr. Ένθα τῶν εἰς τὸν Πόντον πλεουσῶν νεῶν πολλαὶ ἀκέλλουσι και έκπίπτουσι τέναγος γάρ έστιν έπι πάμπολυ της θαλάττης. 13. Καί οί Θράκες οί κατά ταῦτα οἰκοῦντες στήλας ὑρισάμενοι τὸ καθ' αύτούς έκπίπτοντα έκαστοι ληίζονται τέως δ έλεγον πριν δρίσασθαι άρπάζοντας πολλούς υπ' άλλήλων άποθνήσκειν. 14. 'Ενταῦθα εὐρίσχοντο πολλαὶ μὲν χλίναι, πολλὰ δὲ χιβώτια, πολλαὶ δὲ βίβλοι γεγραμμέναι, και τάλλα πολλά δσα έν ξυλίνοις τεύγεσι ναύκληροι άγουσιν. Έντεῦθεν ταῦτα χαταστρεψάμενοι ἀπήεσαν πάλιν. 15. "Ενθα δη Σεύθης είχε στράτευμα ήδη πλέον τοῦ Ελληνικοῦ . ἕκ τε γὰρ Οδουσών πολύ έτι πλείους καταβεβήκεσαν και οι άει πειθόμενοι συνεστρατεύοντο. Κατηυλίσθησαν δε έν τῷ πεδίω ὑπέρ Σηλυβρίας δσον τριάχοντα σταδίους απέχοντες της θαλάττης. 16. Καί . γμισθός μέν ούδείς πω έφαίνετο πρός δε τόν Ξενοφώντα οί τε στρατιώται παγγαλέπως είχον ό τε Σεύθης οὐχέτι οἰχείως διέχειτο, άλλ' όπότε συγγενέσθαι αὐτῷ βουλόμενος έλθοι, πολλαὶ ήδη ἀσγολίαι ἐφαίνοντο.

CAP. VI.

Έν τούτω τῷ χρόνω σχεδὸν ήδη δύο μηνῶν ὅντων ἀφικνοϊνται Χαρμῶνός τε ὁ Λάκων καὶ Πολύνικος παρὰ Θίβρωνος καὶ λέγουσιν ὅτι Λακεδαιμονίοις δοκεῖ στρατεύεσθαι ἐπὶ Τισσαφέρνην καὶ Θίβρων ἐκπέπλευκεν ὡς πολεμήσων καὶ δεῖται ταύτης τῆς στρατιᾶς καὶ λέγει ὅτι δαρεικὸς ἐκάστῷ ἕσται μισθὸς τοῦ μηνὸς, καὶ τοῦς λοχαγοῦς διμοιρία, τοῦς δὲ στρατηγοῦς τετραμοιρία.
 Έπεὶ ὅ ἦλθον οἱ Λακεδῶμόνιοι, εὐθὺς ὁ Ἡρακλείδης πυθόμενος ὕτι ἐπὶ τὸ στράτευμα ῆκουσι λέγει τῷ Σεύθη ὅτι κάλλιστον γεγένηται οἱ μὲν γὰρ Λακεδαιμόνιοι δέονται τοῦ στρατεύματος, σὺ δὲ οὐκέτι δέῃ · ἀποδιδοὺς δὲ τὸ στράτευμα χαριεῦ αὐτοῦς, σὲ δὲ οἰ κέτι ἀπαιτήσουσι τὸν μισθὸν, ἀλλ ἀπαλλάξονται ἐκ τῆς χώρας.

3. Άκούσας ταῦτα ὁ Σεύθης κελεύει παφάγειν · καὶ ἐπεὶ εἶπον ὅτι ἐπὶ τὸ στφάτευμα ἥκουσιν, ἕλεγεν ὅτι τὸ στφάτευμα ἀποδίδωσι, φίλος τε καὶ σύμμαγος είναι βούλεται, καλεῖ τε αὐτοὺς ἐπὶ ξενία Καὶ ἐξένιζε μεγαλοπρεπῶς. Ξενοφῶντα δὲ οὐχ ἐχάλει, οὐδὲ τῶν ἄλλων στρατηγῶν οὐδένα. 4. Ἐρωτώντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων τίς ἀνὴρ εἶη Ξενοφῶν ἀπεκρίνατο ὅτι τὰ μὲν ἄλλα εἶη οὐ χακός, φιλοστρατιώτης δέ· καὶ διὰ τοῦτο χεῦρόν ἐστιν αὐτῷ. Καὶ οἱ εἶπον ᾿Λλλ ἢ δημαγωγεῖ ὁ ἀνὴρ τοὺς ἄνδρας ; Καὶ ὁ Ἡρακλείδης · Πάνυ μὲν οἶν, ἔφη. 5. ᾿Λρ' οὖν, ἔφασαν, μὴ καὶ ἡμῶν ἐναντιώσεται περὶ τῆς ἀπαγωγῆς ; ᾿Λλλ ἢν ὑμεῖς, ἔφη ὁ Ἡρακλείδης, συλλεξαντες αὐτοὺς ὑπόσχησθε τὴν μισθὸν, ὀλίγον ἐκείνφ προσχόντες ἀποδραμοῦνται σὺν ὑμῖν. 6. Πῶς οἶν ἂν, ἔφασαν, ἡμῶν συλλεγεῖεν ; Λύριον ὑμᾶς, ἔφη ὁ Ἡρακλείδης, πρωὶ ἄξυμεν πρὸς αὐτούς · καὶ οἶδα, ἔφη, ὅτι ἐπειδὰν ὑμῶς ὅδωσιν ἅσμενοι συνδραμοῦνται. Λὕτη μὲν ἡ ἡμέρα οὕτως ἕληξε.

7. Τη δ ύστεραία άγουσιν έπι το στάτευμα τους Λάκωνας Σεύθης τε καί Ηρακλείδης, και συλλέγεται ή στρατιά τω δε Λάκωνε έλεγέτην ότι Λακεδαιμονίοις δοκεί πολεμείν Τισσαφέρνει τῷ ὑμᾶς ἀδικήσαντι . ἢν οἶν ἶητε σὺν ἡμῖν, τόν τε ἐχθρόν τιμωρήσεσθε και δαρεικόν έκαστος σίσει του μηνός ύμων. λογαγός δε τό διπλούν στρατηγός δε το τετραπλούν. 8. Και οι στρατιώται άσμενοί τε ήχουσαν και εύθυς ανίσταται τις των Αρκάδων του Ξενοφώντος κατηγορήσων. Παρην δε και Σεύθης βουλόμενος είδέναι τι πραγθήσεται και έν έπηκόφ είστήκει έγων έρμηνέα. ξυνίει δε και αυτός έλληνιστι τα πλείστα. 9. Ένθα δη λέγει ό 'Αρχάς 'Αλλ' ήμεις μέν, ω Λαχεδαιμόνιοι, και πάλαι αν ήμεν παζ ύμιν, εί μή Ξενοφών ήμας δεύρο πείσας απήγαγεν ένθα δη ήμεις μέν τόν δεινόν χειμώνα στρατευόμενοι και νύκτα και ήμέραν ούδεν πεπαύμεθα όδε τους ήμετέρους πόνους έχει και Σεύθης έχεινον μεν ίδία πεπλούτικεν, ήμας δε αποστερεί τον μισθόν. 10. ώςτε υ γε πρωτος λέγων έγω μέν εί τουτον ίδοιμι καταλευσθέντα καί δόντα δίχην ών ήμας περιείλχε, και τόν μισθόν αν μοι δοχώ έχειν και ούδεν έπι τοις πεπονημένοις άχθεσθαι. Μετά τουτον άλλος άνέστη όμοίως και άλλος. Έκ δε τούτου Ξενοφών έλεξεν ώδε.

11. Αλλά πάντα μέν ἄρα άνθρωπου όντα προςδοκζεν δεϊ, όπότε γε καὶ ἐγώ νῦν ὑφ ὑμῶν αἰτίας ἔχω ἐν ῷ πλείστην προθυμίαν ἐμαυτῷ γε δοκῶ συνειδέναι περὶ ὑμᾶς παρεσχημένος. Απετραπόμην μέν γε ἤδη οίκαδε ὡρμημένος, οὐ μὰ τὸν Δία οῦτοι πυνθανόμενος ὑμᾶς εὖ πράττειν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀκούων ἐν ἀπόροις είναι ώς ώφελήσων εί τι δυναίμην. 12. Έπει δ' ήλθον, Σεύθου τουτουί πολλούς άγγέλους πρός έμε πέμποντος και πολλά ύπισγνουμένου μοι, εί πείσαιμι ύμας πρός αυτόν έλθειν, τουτο μέν ούκ έπεγείρησα ποιεϊν, ώς αύτοι ύμεις επίστασθε ήγον δ όθεν φόμην τάγιστ' ἂν ύμᾶς είς την Ασίαν διαβηναι. Ταῦτα γὰρ καὶ βέλτιστα ένόμιζον ύμιν είναι και ύμας ήδειν βουλομένους. 13. Έπει δε Αρίσταργος έλθών σύν τριήρεσιν έχώλυε διαπλεϊν ήμας, έχ τούτου, όπερ είκος δήπου ην, συνέλεξα ύμας, όπως βουλευσαίμεθα ό τι γρη ποιείν. 14. Ούχουν ύμεις άχούοντες μέν Αριστάργου έπιτάττοντος ύμῦν εἰς Χεδόόνησον πορεύεσθαι, ἀχούοντες δὲ Σεύθου πείθοντος έαυτῷ συστρατεύεσθαι, πάντες μέν έλέγετε σύν Σεύθη ίέναι, πάντες δ έψηφίσασθε ταύτά. Τί οὖν έγὼ ένταῦθα ήδίκησα ἀγαγών ὑμᾶς ένθα πασιν ύμιν έδόχει ; 15. Έπεί γε μην ψεύδεσθαι ήρξατο Σεύθης περί τοῦ μισθοῦ, εἰ μέν ἐπαινῶ αὐτὸν, διχαίως αν με χαὶ αἰτιφσθε και μισοιτε · εί δε πρόσθεν αυτώ πάντων μάλιστα φίλος ών νῦν πάντων διαφορώτατός είμι, πῶς ἂν ἔτι διχαίως ὑμᾶς αίρούμενος άντι Σεύθου ύτζ ύμων αιτίαν έχοιμι περί ων πρός τουτον διαφέρομαι; 16. Άλλ' είποιτε αν ότι έξεστι και τα υμέτερα έγοντα παρά Σεύθου τεγνάζειν. Ούχουν δηλον τουτό γε ότι είπερ έμοι έτέλει τι Σεύθης, ούγ ούτως έτέλει δήπου ώς ών τε έμοι δοίη στεροίτο και άλλα υμίν αποτίσειεν ; 'Αλλ' οίμαι ει εδίδου, έπι τούτφ ἂν έδίδου ὅπως έμοὶ δοὺς μεῖον μὴ ἀποδοίη ὑμῖν τὸ πλεῖον. 17. Εἰ **т**оінин องี้รณร ย้ายเห อเียง 8 . ยันอง เห บูแบ้ ลงราเหน แล่งล แลรลเลง รแบτην την πράξιν άμφοτέροις ήμιν ποιησαι, έαν πράττητε αυτόν τα χρήματα. Δηλον γὰρ ὅτι Σεύθης, εἰ έγω τι παρ' αὐτοῦ, ἀπαιτήσει με, και απαιτήσει μέντοι δικαίως, έαν μη βεβαιώ την πράξιν αυτώ έφ ή έδωροδόκουν. 18. 'Αλλά πολλού μοι δοκώ δεϊν τά ύμέτερα έγειν · όμνύω γάρ ύμιν θεούς απαντας και πάσας μηδε α έμοι ίδία υπέσχετο Σεύθης έχειν πάρεστι δε και αυτός και ακούων σύνοιδέ μοι εί έπιορχώ. 19. Ίνα δε μάλλον θαυμάσητε, συνεπόμτυμι μηδε α οι αλλοι στρατηγοί έλαβον είληφέναι, μη τοίνυν μηδ όσα τῶν λογαγῶν ένιοι. 20. Καὶ τί δή ταῦτα ἐποίουν ; "Ωιμην, ω ανδρες, δσφ μαλλον συμφέροιμι τούτο την τότε πενίαν, τοσούτο μαλλον αύτον φίλον ποιήσεσθαι όπότε δυνασθείη. Έγω δε άμα τε αὐτὸν ὁρῶ εὖ πράττοντα, καὶ γιγνώσκω δὴ αὐτοῦ τὴν γνώμην. 21 Εἶποι δή τις αν · Ούκουν αίσχύνη ούτω μωρώς έξαπατώμενος; Ναί

μα Δία ήσχυνόμην μέντοι, εί ύπο πολεμίου γε όντος έξηπατήθην. φίλω δ όντι έξαπαταν αίσχιόν μοι δοχεί είναι η έξαπατασθαι. 22. Έπει εί γε ποος φίλους έστι φυλακή, πασαν οίδα ύμας φυλαξαμένους ώς μή παρασχείν τούτο πρόφασιν δικαίαν μή αποδιδόναι ύμῶν & ὑπέσχετο • οὖτε γὰρ ήδικήσαμεν τοῦτον οὐδεν οὖτε κατεβλαχεύσαμεν τα τούτου ούτε μην χατεδειλιάσαμεν ουδεν έφ ό τι ήμας ούτος παρεκάλεσεν. 23. Άλλα, φαίητε αν, έδει τα ένέγυρα τότε λαβεϊν, ώς μηδε εί έβούλετο έδύνατο έξαπαταν. Προς ταυτα δε άχούσατε α έγω ούχ αν ποτε είπον τούτου έναντίον, εί μή μοι παντάπασιν άγνώμονες έδοχεῖτε είναι η λίαν εἰς ἐμὲ ἀχάριστοι. 24. Άναμνήσθητε γαρ έν ποίοις τισί πράγμασιν όντες έτυγγάνετε, έξ ών ύμᾶς έγὰ ἀνήγαγον πρός Σεύθην. Οὐχ εἰς μèν Πέρινθον, εἰ προςίοιτε τη πόλει, Αρίσταρχος ύμας ο Λακεδαιμόνιος ούκ εία είςιέναι άποχλείσας τὰς πύλας, ὑπαίθριοι δὲ έξω ἐστρατοπεδεύετε, μέσος δε χειμών ήν, άγορα δε έχρησθε σπάνια μεν όρωντες τα ώνια, σπάνια δε έχοντες ότων ωνήσεσθε; 25. Ανάγκη δε ήν μένειν έπι Θράκης · τριήρεις γαρ έφορμουσαι έκωλυον διαπλείν · εί δε μένοι τις, έν πολεμία είναι, ένθα πολλοί μεν ίππεις ήσαν έναντίοι, πολλοί δε πελτασταί. 26. Ημιν δε όπλιτικόν μεν ην δ άθρόοι μεν ίσντες έπι τας χώμας ίσως αν έδυνάμεθα σίτον λαμβάνειν ουδέν τι άφθονον . ότω δε διώχοντες αν η ανδράποδα η πρόβατα χατελαμβάνομεν ούκ ην ήμιν · ούτε γαρ ίππικον ούτε πελταστικον έτι έγω συνεστηκός κατέλαβον παρ' ύμιτ. 27. Εί οῦν ἐν τοιαύτη ἀνάγκη ὅντων ύμῶν μηδ' όντιναοῦν μισθόν προσαιτήσας Σεύθην σύμμαγον ύμιν προσέλαβον, έγοντα και ίππέας και πελταστάς ών ύμεις προσεδείσθε, ή κακώς αν έδόκουν ύμιν βιβουλεύσθαι πρό ύμων ; 28. Τούτων γάρ δήπου κοινωνήσαντες και σίτον άφθονώτερον έν ταϊς κώμαις εύρίσχετε διά τὸ ἀναγκάζεσθαι τοὺς Θρᾶκας κατὰ σπουδήν μᾶλλον φεύγειν, καὶ ποοβάτων καὶ ἀνδραπόδων μᾶλλον μετέσχετε. 29. Καὶ πολέμιον ούκέτι ούδένα έωρωμεν έπειδη το ίππικον ήμιν προσεγένετο. τέως δε θαρσαλέως ήμιν εφείποντο οι πολέμιοι και ίππικφ και πελταστικῷ κωλύοντες μηδαμῆ κατ' όλί‡ους ἀποσκεδαννυμένους τὰ ἐπιτήδεια ἀφθυνώτερα ἡμᾶς πορίζεσθαι. 30. Εί δὲ δὴ ὁ συμπαρέγων ύμιν ταύτην την ασφάλειαν μή πάνυ πολύν μισθόν προσετέλει της άσφαλείας, τουτο δη το σγέτλιον πάθημα, καί

διὰ τοῦτο οὐδαμῆ οἴεσθε χρῆναι ζῶντα ἐμὲ ἐᾶν εἶναι ; 31. Νῦν δὲ δή πῶς ἀπέρχεσθε ; Οὐ διαχειμάσαντες μεν ἐν ἀφθόνοις τοῖς ἐπι. τηδείοις, περιττόν δ έχοντες τούτο εί τι έλάβετε παρά Σεύθου: Τὰ γὰρ τῶν πολεμίων έδαπανᾶτε. Καὶ ταῦτα πράττοντες οῦτε ἅν-อ้อนร อีกะเอียระ บุ่มพีง สบรพีง ส่หอปลงอ่งรลร อบระ รีพีงรลร ส์หะผิสโยระ 32. Εί δέ τι καλόν πρός τούς έν τη Ασία βαρβάρους έπέπρακτο טְׁעָוֹש, סִי אמו לאצויס סַמֹּץ צֶׁצָציג אמו הַסָסָר לאצויסור איזי מאאחי צּיאאנאמי προσειλήφατε και τους έν τη Ευρώπη Θράκας έφ' ούς έστρατεύσασθε χρατήσαντες ; Έγω μεν ύμας φημι δικαίως αν ων έμοι χαλεπαίνετε τούτων τοῖς θεοῖς γάριν εἰδέναι ὡς ἀγαθῶν. 33. Καὶ τὰ μèν δή ύμέτερα τοιαύτα. "Αγετε δέ πρός θεών και τα έμα σκέψασθε ώς έγει. Έγω γαρ ότε μέν πρότερον απήρα οίκαδε, έγων μέν έπαινον πολύν πρός ύμων άπεπορευόμην, έχων δε δι ύμας και ύπό των άλλων Ελλήνων ευκλειαν · έπιστευόμην δε ύπο Λακεδαιμονίων · ού γαο αν με έπεμπον πάλιν πρός ύμας. 34. Νῦν δ ἀπέρχομαι πρός μεν Λακεδαιμονίους ύφ' ύμων διαβεβλημένος, Σεύθη δε απηχθημένος ύπερ ύμων, δη ήλπιζον εί ποιήσας μεθ' ύμῶν ἀποστροφήν και έμοι καλήν και παισίν, εί γένοιντο, καταθήσεσθαι. 5. Υμεϊς δ ύπερ ών έγω απήγθημαι τε πλεϊστα καὶ ταῦτα πολὺ κρείττοσιν ἐμαυτοῦ, πραγματευόμενός τε ούδε νῦν πω πέπαυμαι ο τι δύναμαι ἀγαθόν ὑμῖν, τοιαύτην έχετε γνώμην περί έμοῦ. 36. 'Αλλ' έγετε μέν με ούτε φεύγοντα λαβόντες ούτε αποδιδράσκοντα ην δε ποιήσητε α λέγετε, ίστε ότι άνδρα κατακεκανότες έσεσθε πολλά μεν δη πρό ύμων άγρυπτήσαντα, πολλα δε σύν ύμιν πονήσαντα και κινδυνεύσαντα και έν τω μέρει και παρά τό μέρος. Θεών δε ίλεων όντων και τρόπαια βαρβάρων πολλά δή σύν ύμιν στησάμενον. όπως δέ γε μηδενί των Ελλήνων πολέμιοι γένοισθε, παν όσον έγω έδυνάμην πρός ύμας διατεινάμενον. 37. Καί γαο ούν νυν υμιν έξεστιν άνεπιλήπτως πορεύεσθαι όπη αν έλησθε καί κατά γην καί κατά θάλατταν. Υμείς δέ, ότε πολλή ύμιν εύπορία φαίνεται, και πλειτ? ένθα δη έπεθυμειτε πάλαι, δέονταί τε ύμων οι μέγιστον δυνάμενοι, μισθός δε φαίνεται, ήγεμόνες δε ήκουσι Λακεδαιμόνιοι α κράτιστοι νομιζόμενοι είναι, νύν δή καιρός ύμῦν δοχεῖ είναι ώς τάγιστα έμε χαταχανεῖν ; 38. Ου μὴν ὅτε γε έν τοϊς απόροις ήμεν, ω πάντων μνημονιχώτατοι, άλλα και πατέρα ini inaleire xai asi as everytrov แยนหรือชิลเ ยกเอาหลือชิอ. Ov

μέντοι άγνώμονες οὐδ' οὖτοί εἶσιν οἱ τῦν ἥχοντες ἐφ' ὑμᾶς· ὡςτε, ὡς ἐγὼ οἶμαι, οὐδὲ τούτοις δυχεῖτε βελτίονες εἶναι τοιοῦτοι ὅντες περὶ ἐμέ. Τοῦτα εἰπὼν ἐπαύσατο.

39. Χαρμίνος δε ό Λακεδαιμόνιος άναστας είπεν ούτωσί ' Άλλ' έμοι μέντοι, ὦ ανδρες, οὐ διχαίως δοχεῖτε τῷ ἀνδρί τούτφ χαλεπαίνειν · ένω γάρ και αύτος αύτῷ μαρτυρησαι. Σεύθης γάρ έρωτῶντος έμοῦ καὶ Πολυτίκου περὶ Ξετοφῶντος τίς ἀνήρ είη άλλο μέν οὐδέν είχε μέμψασθαι, άγαν δε φιλοστρατιώτην έφη αυτόν είναι · διο καί γεῦρον αὐτῷ είναι πρὸς ἡμῶν τε τῶν Λακεδαιμονίων καὶ πρὸς αὐτοῦ. 40. 'Αναστὰς ἐπὶ τούτο Εὐούλοχος Λουσιάτης 'Αρκὰς είπε. Καί δοχεί γέ μοι, ανόρες Λαχεδαιμόνιοι, τούτο ύμας πρώτον ήμών στρατηγήσαι, παρά Σεύθου ήμῶν τον μισθον άναπραξαι ή έχόντος ή άχοντος, χαὶ μὴ πυότερον ἡμᾶς ἀπαγαγεῖν. 41. Πολυχράτης δὲ Αθηναίος είπεν άναστας ύπερ Ξενοφώντος 'Ορώ γε μήν, έφη, δ άνδρες, και Ήρακλείδην ένταῦθα παρόντα ος παραλαβών τὰ γρήματα α ήμεις έπονήσωμεν, ταῦτα ἀποδόμενος οὕτε Σεύθη ἀπέδωχεν ούτε ήμιν τα γιγνόμενα, άλλ' αύτος χλέψας πέπαται. "Ην νύν σωφρονώμεν, έξόμεθα αύτοῦ · οὐ γὰρ δη οῦτός γε, ἔωη, Θράξ נסדוי, מאאמ "באאחי שי "באאחימב מאואני.

42. Ταῦτα ἀχούσας ὁ Ἡρακλείδης μάλα ἐξεπλάγη · και προςελ Φών τῷ Σεύθη λέγει ' Ἡμεῦς ἡν σωφρονῶμεν, ἄπιμεν ἐντεῦθεν ἐκ τῆς τούτων ἐπικρατείας. Καὶ ἀναβάντες ἐπὶ τοὺς ὅππους ῷχοντο ἀπελαύνοντες εἰς τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον. 43. Καὶ ἐντεῦθεν Σεύθης πέμπει ᾿Αβροζέλμην τὸν ἑαυτοῦ ἑρμηνέα πρὸς Ξενοφῶντα καὶ κελεύει αὐτὸν καταμεῖναι παι ἑ ἑαυτῷ ἔχοντα χιλίους ὁπλίτας · καὶ ὑπισχνεῖται αὐτῷ ἀποδώσειν τά τε χωρία τὰ ἐπὶ θαλάττη καὶ τἅλλα ἁ ὑπέσχετο. Καὶ ἐν ἀποξρήτφ ποιησάμενος λέγει ὅτι ἀκήχοε Πολυνίκου ὡς εἰ ὑποχείριος ἕσται Λακεδαιμονίοις, σαφῶς ἀποθανοῖτο ὑπὸ Θίβρωνος. 44 Ἐπέστελλον δὲ ταῦτα καὶ ἅλλοι πολλοὶ τῷ Ξενοφῶντι ὡς διαβεβλημένος εἰη καὶ φυλάττεσθαι δέοι. 'Ο δ' ἀκούων ταῦτα δύο ἱερεῖα λαβών ἕθυε τῷ Διὰ τῷ βασιλεῖ πότερά οἱ λῷον καὶ ἀμεινον εἶη μένειν παρὰ Σεύθη ἐφ' οἶς Σεύθης λέγει ἡ ἀπιέναι πὺν τῷ στρατεύματι. ᾿Αναιρεῖ δὲ αὐτῷ ἀπιέναι.

8 -E CO see at 1 nggerer: Te me **\$**0 ives and Jere 32 E Se TE Xa ipis, or zana ROOTELI FETE X ----with this it METER TOLET in Ere The min mos in Einer et xi. Leener Stall periors it ? ir jam er ar, a resourt TE RLEIOT CL XIL with the star Treiner meei oirs anodio. NETEXELETÓT. là de our in אמפת דם שנפי dà oùr inir c γένοισθε, πα 37. Kai 7a Egote xai xa inir evropia g rai to them of ENDUGE ARMAN ir Sastin

ρη · οὐ γὰρ ἕγωγ' ἕτι ἄρχω, ἀλλὰ Λακεδαιμόνιοι, οἶς ὑμεῖς παατε τὸ στράτευμα ἀπαγαγεῖν οὐδὲν ἐμὲ παρακαλέσαντες, ὦ αστότατοι, ὅπως ὡςπερ ἀπηχθανόμην αὐτοῖς ὅτε πρὸς ὑμᾶς οῦτω καὶ γαρισαίμην τῦν ἀποδιδούς.

11. Επεί δε ταῦτα ήχουσεν ὁ 'Οδρύσης, είπεν ' Εγώ μεν, ώ όσαδες, κατά της γης καταδύομαι ύπο της αίσγύνης άκούων ra. Kai εί μέν πρόσθεν ήπιστάμην, ούδ αν συνηχολούθησά σοι. νῦν ἄπειμι οὐδὲ γὰρ ἂν Μήδοχός με ὁ βασιλεὺς ἐπαινοίη, εἰ . αύνοιμι τούς εύεργέτας. 12. Ταῦτ εἰπών ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἴπάπήλαυνε καί σύν αύτῷ οἱ άλλοι ίππεῖς πλην τεττάρων η πέντε. δε Μηδοσάδης, ελύπει γαρ αυτόν ή χώρα πορθουμένη έχελευε τόν roφώντα καλέσαι τώ Λακεδαιμωνίω. 13. Καί δς λαβών τούς ιτηδειοτάτους προςηλθε τῷ Χαρμίνφ καὶ Πολυνίκφ καὶ έλεν ὅτι καλεῖ αὐτοὺς Μηδοσάδης προερῶν ἄπερ αὐτῷ, ἀπιέναι ἐκ - ης γώρας. 14. Οίμαι αν ούν, έφη, ύμας απολαβείν τη στρατιά - ον δαειλόμενον μισθον, εί είποιτε ότι δεδέηται ύμων ή στρατιά τυναναπράξαι τον μισθον ή παρά έχόντος ή παρά άχοντος Σεύθου. καί δτι τούτων τυγόντες προθύμως αν συνέπεσθαι ύμιν φασι · καί ότι δίχαια ύμιν δοχούσι λέγειν · χαί ότι ύπέσχεο θε αυτοίς τότε άπ.έναι όταν τὰ δίχαια έγωσιν οἱ στρατιώται. 15. Άχούσαντες οἱ Λάκωνες ταῦτα ἔφασαν ἐρεῖν καὶ άλλα ὑποῖα ἂν δύνωνται κράτιστα · και εύθυς έπορεύοντο έχοντες πάντας τους έπικαιρίους. Έλθών δ έλεξε Χαρμίνος · Εί μέν σύ τι έχεις, ω Μηδόσαδες, πρός ήμας λέγειν εί δε μη, ήμεις προς σε έχομεν. 16. Ο δε Μηδοσάδης μάλα δή ύφειμένως · 'Αλλ' έγώ μεν λέγω, έφη, και Σεύθης τα αύτα, ότι άξιουμεν τούς φίλους ήμιν γεγενημένους μή κακῶς πάσχειν ὑφ ὑμῶν. δ τι γάρ αν τούτους κακῶς ποιῆτε ήμᾶς ήδη ποιεῖτε ήμέτεροι γάρ 17. Ημείς τοίνυν, έφασαν οι Λάχωνες, απίοιμεν αν όπότε ยังเข. τόν μισθόν έγοιεν οι ταῦτα ύμιν καταπράξαντες εί δε μή, έρχομεπαί νη βοηθήσοντες τούτοις και τιμωρησόμενοι ανδρας οί

> '10 τοὺς ὅρχους ἠδίκησαν ἡν δὲ δὴ καὶ ὑμεῖς τοιοῦτοι ρξόμεθα τὰ δίκαια λαμβάνειν. 18. 'Ο δὲ Ξενοφῶν τε δ ἂν τούτοις, ὦ Μηδόσαδες, ἐπιτρέψαι, ἐπειδὴ ἶναι ὑμῖν, ἐν ῶν τῆ χώρα ἐσμὲν, ὁπότερα ἂν ψηφίσωντροςῆχεν ἐκ τῆς χώρας ἀπιέναι εἴθ' ἡμᾶς; 19. 'Ο δὲ κ ἔφη ἐκελευε δὲ μάλιστα μὲν αὐτὼ τὼ Λάχωνε

έλθεϊν παρά Σεύθην περί τοῦ μισθοῦ, καὶ οἶεσθαι ἂν Σεύθην πεξ σαι · εί δὲ μὴ, Ξενοφῶντα σὺν αὐτῷ πέμπειν, καὶ συμπράζειν ὑπισχνεῖτο . ἐδεῖτο δὲ τὰς χώμας μὴ καίειν. 20. Ἐντεῦθεν πέμπουσι Ξενοφῶντα καὶ σὺν αὐτῷ οῦ ἐδόκουν ἐπιτηδειότατοι εἶναι. 'Οδ ἐλθών λέγει πρός Σεύθην ·

21. Οὐδὲν ἀπαιτήσων, ὦ Σεύθη, πάρειμι ἀλλὰ διδάξων ἦ δύνωμαι ὡς οὐ διχαίως μοι ἠχθέσθης ὅτι ὑπὲρ τῶν στρατιωτῶν άπήτουν σε & προθύμως ύπέσχου αύτοις. σοι γαο έγωγε ούχ ήττον ένόμιζον συμφέρον είκαι αποδούναι η έχείνοις απολαβείν. 22. Πρωτον μέν γάρ οίδα μετά τούς θεούς είς τό φανερόν σε τούτους καταστήσαντας, έπεί γε βασιλέα σε έποίησαν πολλης χώρας και πολλών น่รยอพ์สพา พีรรร อย่า อไอ่ห รร์ ออเ โลมยิล์หรเห อยีรร ก็ห รเ หลไอ่ห อยีรร ήν τι αίσχοδν ποιήσης. 23. Τοιούτο δ όντι ανδρί μέγα μέν μοι έδόχει είναι μή δοχειν άγαρίστως άποπέμψασθαι άνδρας εθεργέτας. μέγα δ ευ άχούειν ύπο έξαχιςγιλίων άνθρώπων. το δε μέγιστον μηδαμῶς απιστον σαυτόν καταστήσαι ο τι λέγοις. 24. Όρω γαρ τῶν μὲν ἀπίστων ματαίους καὶ ἀδυνάτους καὶ ἀτίμους τοὺς λόγους האמיטעוניסטבי סו ל מי קמינסטו מלווי מאולטנומי מסאסטידנב, דטידמי οί λόγοι, ην τι δέωνται, ούδεν μεῖον δύνανται ἀνύσασθαι ή άλλων ή βία ήν τέ τινας σωφρονίζειν βούλωνται, γιγνώσκω τας τούτων מהנולמה טיץ אדרסי ששקפטיולטישמה א מאלשי דט אטא אבורי אי דב τώ τι ύπισχνώνται οί τοιουτοι ανδρες, ούδεν μειον διαπράττονται ή άλλοι παραγρημα διδόντες. 25. Αναμνήσθητι δε και συ τί προτελέσας ήμιν συμμάχους ήμας έλαβες. ΟΙσθ ότι οὐδέν ἀλλά πιστευθείς ἀληθεύσειν ἅ έλεγες ἐπήρας τοσούτους ἀνθρώπους συστρατεύσασθαί τε καί συγκατεργάσασθαί σοι άρχην ου τριάκοντα μόνον άζίαν ταλάντων, δυα οίονται δειν ούτοι νυν άπολαβειν, άλλα πολλαπλασίων. 26. Ούχουν τοῦτο μέν πρῶτον τὸ πιστεύεσθαί σε τό καί την βασιλείαν σοι κατεργασάμενον τούτων των χρημάτων ύπο σου πιπράσκεται. 27. 19ι δή αναμνήσθητι πῶς μέγα ήγου τότε καταπράξασθαι α νυν καταστρεψάμενος έχεις. Έγω μεν εν οίδ ότι εύξω αν τα τυν πεπραγμένα μαλλόν σοι καταπραχθηναι η πολλαπλάσια τούτων των γρημάτων γενέσθαι. 28. Έμοι τοίνυν μείζον βλάβος και αίσχιον δοκεί είναι το ταυτα νυν μη κατασχείν η τότε μη λαβεϊν, δσωπερ χαλεπώτερον έκ πλουσίου πένητα γενέσθαι. η την άρχην μη πλουτήσαι · και όσω λυπηρότερον έκ βασιλέως ίδιώ-

τη φανήναι ή άρχην μη βασιλεύσαι. 29. Ούκουν έπίστασαι μέν οτι οί τῦτ σοι ὑπήχοοι γενόμενοι οὐ φιλία τη ση ἐπείσθησαν ὑπὸ σοῦ ἄρχεσθαι άλλ' ἀνάγκη • καὶ ὅτι ἐπιχειροῖεν ἂν πάλιν ἐλεύθεροι γίγνεσθαι, εί μή τις αύτους φόβος κατέχοι. 30. Ποτέρως ούν οίει μαλλον αν φοβεϊσθαί τε αύτούς και φρονειν τα πρός σέ, εί όρῷέν σοι τούς στρατιώτας ούτω διακειμένους ώς νύν τε μένοντας αν εί σύ κελεύοις, αθθίς τ' αν ταχύ έλθόντας εί δέοι, άλλους τε τούτων περί σοῦ ἀχούοντας πολλὰ ἀγαθὰ ταγὺ ἇν σοι ὑπότε βούλοιο παραγενέσθαι · η εί καταδοξάσειαν μήτε αν άλλους σοι έλθεϊν δι' άπιστίαν צא דשי דייד אבידדאעולישי דטידסטב דב מידסוב ביידסטטעדירסטט בודמו א סהו ; 31. 'Αλλά μην ούδεν πλήθει γε ήμων λειφθέντες υπειξάν σοι, άλλα προστατών απορία. Ούχουν νυν χαι τουτο χίνδυνος μη λάβωσι ทอบงาล่าลร ฉยาณีท าเหลร รอย่านท อโ ทอนไ้อบงเท ย์หอ ชอบ ส่งเมะเงชิลเ, η και τούτων κρείττονας τούς Λακεδαιμονίους, έαν οι μέν στρατιώ-**ร**аเ ข์*π*ισχνώνται προθυμότερον αύτοῖς συστρατεύεσθαι, αν τα παρά σοῦ νῦν ἀναπράζωσιν, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι διὰ τὸ δεῖσθαι דאָן סדףמדומן סטימויציסטטרוי מעידסון דמעדמ. 32. "סדו או אוי טו טאט σοί Θράχες γενόμενοι πολύ αν προθυμότερον ίοιεν έπι σε ή σύν σοί ούκ άδηλον σοῦ μέν γὰρ κρατοῦντος δουλεία ὑπάργει αὐτοῦς κρατουμένου δέ σου έλευθερία. 33. Εί δὲ καὶ τῆς γώρας προνοείσθαι ήδη τι δεϊ ώς σης ούσης, ποτέρως αν οίει άπαθη κακών μαλλον αύτην είναι εί ούτοι οι στρατιώται άπολαβόντες & έγκαλοῦ-GIP εἰρήρης καταλιπόντες οίχοιντο, η εἰ ούτοί τε μένοιεν ώς ἐν πολεμία σύ τε άλλους πειρφο πλείονας τούτων έγων άντιστρατοπεδεύεσθαι δεομένους των έπιτηδείων; 34. Αργύριον δε ποτέρως αν πλείον αναλωθείη, εί τούτοις τὸ ὀφειλόμενον αποδοθείη, η εί ταῦτά τε δωείλοιτο άλλους τε χρείττονας τούτων δέοι σε μισθούσθαι; 35. 'Αλλά γὰς 'Ηρακλείδη, ὡς πρὸς ἐμὲ ἐδήλου, πάμπολυ δοκεῖ τοῦ-το τὸ ἀργύριον είναι. ³Η μὴν πολὺ γέ ἐστιν ἕλαττον νῦν σοι καὶ λαβείν τούτο και άποδούναι, η πρίν ήμας έλθειν πρός σέ, τό δέκατον τούτου μέρος. 36. Ου γαρ αριθμός έστιν δ δρίζων το πολύ καί τὸ όλίγον, ἀλλ' ἡ δύναμις τοῦ τε ἀποδιδόντος καὶ τοῦ λαμβάνονsos. Σοί δε νύν ή κατ ενιαυτόν πρόςοδος πλείων έσται ή έμπροσθεν τα παρόντα α έκέκτησο. 37. Έγω μέν, ω Σεύθη, ταῦτα ώς φίλου όντος του προενοσύμην, όπως σύ τε άξιος δοχοίης είναι ών οί θεοι

σοι έδωκαν άγαθων έγώ τε μή διαφθαρείην έν τη στρατιά. 38. Εν γὰρ ἴσθι ὅτι νῦν ἐγώ οὐτ' ἂν ἐγθρόν βουλόμενος κακῶς ποιῆσαι δ. νη θείην σύν ταύτη τη στρατιά ούτ αν εί σοι πάλιν βουλοίμην βοηθήσαι, ίκανός αν γενοίμην. Ούτω γαρ πρός με ή στρατια διάκειται. 39. Καίτοι αυτόν σε μάρτυρα σύν θεοϊς είδόσι ποιούμαι ότι ούτε έχω παρά σοῦ έπι τοῖς στρατιώταις οὐδεν οῦτε ητησα πώποτε είς το ίδιον τὰ ἐκείνων ουτε & ὑπέσχου μοι ἀπήτησα. 40. Όμνυμι δέ σοι μηδ αποδιδόντος δέξασθαι ων, εί μη και οι στρατιῶται έμελλον τὰ έαυτῶν συναπολαμβάνειν. Αἰσχρον γὰρ ήν τα μεν έμα διαπεπράχθαι, τα δε έκείνων περιιδείν έμε κακώς έγοντα άλλως τε και τιμώμενον ύπ έκείνων. 41. Καίτοι Ηρακλείδη γε ληρος πάντα δοχεί είναι πρός το άργυριον έχειν έχ παντός τρόπου έγω δε, ω Σεύθη, ούδεν νομίζω ανδρι άλλως τε καί άρχοντι χάλλιον είναι χτῆμα οὐδὲ λαμπρότερον ἀρετῆς χαὶ διχαιοσύνης και γενναιότητος. 42. Ο γάρ ταῦτα έχων πλουτει μέν όντων φίλων πολλῶν, πλουτεϊ δὲ καὶ άλλων βουλομένων γενέσθαι · καὶ εύ μέν πράττων έχει τούς συνησθησομένους, έαν δέ τι σφαλη, ού σπανίζει τῶν βοηθησόντων. 43. Άλλα γαρ εἰ μήτε ἐκ τῶν ἐμῶν έργων κατέμαθες ότι σοι έκ τῆς ψυχῆς φίλος ήν, μήτε έκ τῶν έμῶν λόγων δύνασαι τουτο γνώναι, άλλά τούς των στρατιωτών λόγους πάντως κατανόησον παρησθα γάρ και ήκουες, & έλεγον οι ψέγειν έμε βουλόμενοι. 44. Κατηγόρουν γάρ μου προς Λακεδαιμονίους ώς σε περί πλείονος ποιοίμην η Λακεδαιμονίους αυτοί δ ένεχάλουν έμοι ώς μαλλον μέλοι μοι όπως τα σα χαλώς έχοι ή οπως τα έαυτῶν · ἔφασαν δέ με χαὶ δῶρα ἔγειν παρὰ σοῦ. 45. Καίτοι τὰ δῶρα ταῦτα πότερον οἶει αὐτοὺς κακόνοιάν τινα ἐνιδόντας μοι πρός σε αίτιασθαί με έχειν παρά σοῦ ἢ προθυμίαν πολλὴν περί σε κατανοήσαντας; 46. Έγω μέν οίμαι πάντας άνθρώπους νομίζειν εύνοιαν δείν αποχείσθαι τούτφ παι ού αν δωρά τις λαμβάνη. Σύ δε, πρίν μεν υπηρετήσαι τι σοι εμε εδέξω ήδεως και όμμασι και σωνη και ξενίοις και όσα έσοιτο ύπισγνούμενος ούκ ενεπίμπλασο. έπει δε κατέπραξας & έβούλου και γεγένησαι όσον έγω έδυνάμην μέγιστος, νῦν ουτω με ἄτιμον ὄντα έν τοῖς στρατιώταις τολμάς περιοράν; 47. 'Αλλά μην ότι σοι δόξει αποδούναι πιστεύω και τόν γρόνον διδάξειν σε και αυτόν γέ σε ούγι ανέξεσθαι τους σοι προεμένους εύεργεσίαν όρῶντά σοι ἐγχαλοῦντας. Δέομαι οὖν σοῦ, ὅταν ἀποδιδῷς, προθυμεῖσθαι ἐμὲ παρὰ τοῖς στρατιώταις τοιοῦτον ποιῆσαι οἶονπερ χαὶ παρέλαβες.

48. 'Αχούσας ταῦτα ὁ Σεύθης χατηράσατο τῷ αἰτίφ τοῦ μὴ πάλαι αποδεδίσθαι τον μισθίν και πάντες Ηρακλείδην τουτον ύπώπτευσαν είναι `Εγώ γάρ, έφη, ούτε διενοήθην πώποτε άποστεοήσαι άποδώσω τε. 49. Έντεῦθεν πάλιν είπεν ὁ Ξενοφῶν. Ἐπεὶ τοίνυν διανοξ αποδιδόναι νυν γώ σου δέομαι δι' έμου αποδιδόναι, καί μή περιιδείν με διά σε άνομοίως έχοντα έν τη στρατιά νύν τε κάι ότε πρός σε άφικόμεθα. 50. 'Ο δ' είπεν· 'Allà ούτε τοις στρατιώταις έση δι' έμε άτιμότερος · άν τε μένης παρ' έμοι γιλίους μόνους όπλίτας έγων, έγώ σοι τά τε γωρία αποδώσω και τάλλα α ύπεσγόμην. 51. Ο δε πάλιν είπε Ταῦτα μεν έγειν οὕτως οὐγ οἶόν τε απόπεμπε δε ήμῶς. Καὶ μὴν, ἔση ὁ Σεύθης, καὶ ἀσφαλέστερόν γέ σοι οίδα ὃν παι έμοι μένειν η άπιέναι. 52. Ο δε πάλιν είπεν 'Αλλά την μέν σην πρόνοιαν έπαινω. έμοι δε μένειν ούγ οίόν τε . όπου δ' αν έγω έντιμότερος ω, νόμιζε καί σοι τουτο άγαθόν έσεσθαι. 53. Έντεῦθεν λέγει Σεύθης· 'Αργύριον μέν οὐκ έχω άλλ η μιχρόν τι, χαι τουτό σοι δίδωμι, τάλαντον · βους δ' έξαχοσίους και πρόβατα είς τετρακιςχίλια και άνδράποδα είς είκοσι και Ταῦτα λαβών καὶ τοὺς τῶν ἀδικησάντων σε ὁμήρους έχατόν. προςλαβών απιθι. 54. Γελάσας ό Ξενοφών είπεν . Ην ούν μή έξιχνηται ταυτα είς τον μισθόν, τίνος τάλαντον φήσω έγειν ; Αρ ούχ, έπειδη χαὶ ἐπιχίνδυνόν μοί ἐστιν, ἀπιόντα γε άμεινον συλάττεσθαι πέτρους ; "Ηχουες δε τὰς ἀπειλάς. Τότε μεν δη αὐτοῦ ἔμεινε.

55. Τỹ δ' ύστεραία ἀπέδωχέ τε αὐτοῖς ἇ ὑπέσχετο καὶ τοὺς ταῦτα ἐλάσοντας συνέπεμψεν. Οἱ δὲ στρατιῶται τέως μὲν ἕλεγον ὡς Ξενοφῶν οἶχοιτο ὡς Σεύθην οἰχήσων καὶ ἃ ὑπέσχετο αὐτῷ ἀποληψόμενος · ἐπεὶ δὲ αὐτὸν ἥχοντα είδον, ἥσθησάν τε καὶ προςέθεον. 56. Ξενοφῶν δ' ἐπεὶ είδε Χαρμῖνόν τε καὶ Πολύνιχον, Ταῦτα, ἔφη, καὶ σέσωσται δι' ὑμᾶς τῷ στρατιῷ καὶ παραδίδωμι αὐτὰ ἐγὼ ὑμῖν · ὑμεῖς δὲ διαθέμενοι διάδοτε τῷ στρατιῷ. Οἱ μὲν οὖν παραλαβόντες καὶ λαφυροπώλας καταστήσαντες ἐπώλουν, καὶ πολλὴν είχον αἰτίαν. 57. Ξενοφῶν δὲ οὐ προςήει, ἀλλὰ φανερὸς ἦν οἶκαδε παρασχευαζόμενος · οὐ γάρ πω ψῆφος αὐτῷ ἐπῆχτο Άθήνησι περὶ φυγῆς. Προςελθόντες δε αυτῷ οἱ ἐπιτήδειοι ἐν τῷ στρατοπέδα ἐδέοντο μη ἀπιλ-Θεῖν πριν ἂν ἀπαγάγοι τὸ στράτευμα χαὶ Θίβρωνι παραδοίη.

CAP. VIII.

1. Erreveler diéndevour eis Aauwaxor : xai anurra ro Eeroφῶντι Εὐκλείδης μάντις Φλιάσιος Κλεαγόρου υίος τοῦ τὰ ἐνύπνια έν Λυκείω γεγραφότος. Ούτος συνήδετο τῷ Ξενοφῶντι ότι έσέσωστο · καὶ ἡρώτα αὐτὸν πόσον χρυσίον ἔχοι. 2. 'Ο δ αὐτῷ ἐπομόoas elner ז µוץ בסבסטמו µזל בסולטוסי ואמיטי סואמלב מחוטידו, בו µץ άπόδοιτο τον ίππον και α άμφι αυτόν είχεν. 3. 6 δ αυτφ ούκ έπίστενετ. 'Επεί δ' έπεμψαν Λαμψακηνοί ξένια τῷ Ξενοφῶντι καὶ έθνε τῷ Απόλλωνι, παρεστήσατο τὸν Εὐκλείδην · ἰδών δὲ τὰ ἱερεῖα ὁ Ευκλείδης είπεν ότι πείθοιτο αυτώ μη είναι χρήματα. 'Αλλ' οίδα έφη, δτι καν μέλλη ποτε έσεσθαι, φαίνεται τι έμπόδιον, έαν μηδεν άλλο, σύ σαυτώ. Συτωμολόγει ταύτα ό Ξετοφών. 4. '08' είπεν. 'Εμπόδιος γάι σοι ό Ζεύς ό Μειλίχιός έστι και έπήρετο εί ήδη πο-דב טיסרובד, שה אבר הואסו, בקח, רושטרוש ביאש טעודי טיבטעמו אמו טאסאמעτεϊν. 'Ο δε ούκ έωη έξ ότου απεδήμησε τεθυκέναι τούτω τω θεώ Συνεβούλευσεν οιν αυτῷ θύεσθαι [xai] և είώθει, xai έφη συνοίσειν έπι τη βέλτιον. 5. Τη δ ύστεραία ό Ξενοφών πρηελθών είς Όφούνιον έθύετο και ώλοκαύτει γρίρους τῷ πατριφ νόμφ και έκαλλιέρει. 6. Καὶ ταύτη τῆ ἡμέρα ἀφιχνεῖται Βίτων χαὶ ἅμα Εὐκλείδης χρήματα δώσοντες τῷ στρατεύματι και ξενούνται τε τῷ Ξενοφώντι καὶ ίππον δν έν Λαμψάκο απέδοτο πεντήκοντα δαρεικών, ύποπτεύοντες αὐτὸν δι' ένδειαν πεπρακέναι, ὅτι ἥκουον αὐτὸν ἥδεσθαι τῷ ίππη, λυσάμετοι ἀπίδοσαν και την τιμην ούκ ήθελον ἀπολαβεῖν.

7. Έντεῦθεν ἐπορείοντο διὰ τῆς Τρφάδος, καὶ ὑπερβάντες τὴν "Ιδην εἰς "Αντανδρον ἄφιχνοῦνται πρῶτον' εἰτα παρὰ θάλατταν πορευόμενοι τῆς Λυδίας εἰς Θήβης πεδίον. 8. Ἐντεῦθεν δι' Άτραμυττίου καὶ Κερτωνοῦ παῷ 'Αταρνέα εἰς Καΐχου πεδίον ἐλθόντες Πέργαμον καταλαμβάνουσι τῆς Μυσίας.

Ένταῦθα δη ξενοῖται Ξενοφῶν παζ Έλλάδι τη Γογγύλου τοῦ Ἐρετριέως γυταικὶ καὶ Γοργίωνος καὶ Γογγύλου μητρί. 9. Αὐτη δ' αὐτῷ φράζει ὅτι 'Ασιδάτης ἐστιν ἐν τῷ πεδίῷ ἀνὴρ Πέρσης · τοῦτον ἔφη αὐτὸν, εἰ ἔλθοι τῆς νυκτὸς σὺν τριακοσίοις ἀνδράσι, λαβεῖν άν καὶ αὐτὸν καὶ γυναῖκα καὶ παῖδας καὶ τὰ χρήματα εἶναι δὲ πολλά. Ταῦτα δὲ καθηγησομένους ἐπεμψε τόν τε αὐτῆς ἀνεψιὸν καὶ Δαφναγόραν, ὅν περὶ πλείστου ἐποιεῖτο. 10. Ἐχων οἶν ὁ Ξενοφῶν τούτους παρ ἐαυτῷ ἐθύετο. Καὶ Βασίας ὁ ἘΗλεῖος μάντις παρών εἶπεν ὅτι κάλλιστα εἶη τὰ ἱερὰ αὐτῷ καὶ ὁ ἀνὴρ ἁλώσιμος εἴη. 11. Δειπνήσας οἶν ἐπορεύετο τούς τε λοχαγοὺς τοὺς μάλιστα pίλους λαβών καὶ πιστοὺς γεγνημένους διὰ παντὸς, ὅπως εὐ ποιήσαι αὐτούς. Συνεξέρχονται δὲ αὐτῷ καὶ ἅλλοι βιασάμενοι εἰς ἑξακοσίους οἱ δὲ λοχαγοὶ ἀπήλαυνον, ἶνα μὴ μεταδοῖεν τὸ μέρος, ὡς ἐτοίμων δὴ χρημάτων.

12. Έπεὶ δὲ ἀφίκοντο περὶ μέσας νύκτας, τὰ μὲν πέριξ ὅντα ἀνδράποδα τῆς τύρσιος καὶ χρήματα τὰ πλεῖστα ἀπέδρα αὐτοὺς παραμελοῦντας, ὡς τὸν 'Ασιδάτην αὐτὸν λάβοιεν καὶ τὰ ἐκείνου. 13. Πυργομαχοῦντες δ ἐπεὶ οὐκ ἐδύναντο λαβεῖν τὴν τύρσιν, ὑψηλὴ γὰρ ἦν καὶ μεγάλη καὶ προμαχεῶνας καὶ ἀνδρας πολλοὺς καὶ μαχίμους ἔχουσα, διορύττειν ἐπεχείρησαν τὸν πύργον. 14. 'Ο δὲ τοῖχος ἦν ἐπὶ ἀκτὼ πλίνθων γηΐνων τὸ εὖρος. "Αμα δὲ τῆ ἡμέρα διορώρυκτο · καὶ ὡς τὸ πρῶτον διεφάνη, ἐπάταξεν ἔνδοθεν βουπόρφ τις ὀβελίσκω διαμπερὲς τὸν μηρὸν τοῦ ἐγγυτάτω · τὸ δὲ λοιπὸν ἐκτοξεύοντες ἐποίουν μηδὲ παριέναι ἕτι ἀσφαλὲς εἶναι. 15. Κεκραγότων δ αὐτῶν καὶ πυρσευόντων ἐκβοηθοῦσιν Ἱταβέλιος μὲν ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμην, ἐκ Κομανίας δὲ ὑπλῖται 'Ασσύριοι καὶ 'Γρκάνιοι ἱπεῖς καὶ οὖτοι βασιλέως μισθοφόροι ὡς ὀγδοήκοντα, καὶ ἅλλοι κελτασταὶ εἰς ὀκταχοσίους · ἅλλοι δ ἐκ Παρθενίου, ἅλλοι δ ἐξ 'Απολλωνίας καὶ ἐκ τῶν πλησίον χωρίων καὶ ἱππεῖς.

16. 'Ενταῦθα δὴ ὡξα ἦν σχοπεῖν πῶς ἔσται ἡ ἄφοδος · καὶ λαβόντες ὅσοι ἦσαν βόες καὶ πρόβατα ἦλαυνον καὶ τὰ ἀνδράποδα ἐντὸς πλαισίου ποιησάμενοι · οὐ τοῖς χρήμασιν οὕτω προςέχοντες τὸν νοῦν, ἀλλὰ μὴ ψυγὴ εἶη ἡ ἄφοδος, εἰ καταλιπόντες τὰ χρήματα ἀπίοιεν, καὶ οἶ τε πολέμιοι θρασύτεροι εἶεν καὶ οἱ στρατιῶται ἀθυμότεροι · νῦν δὲ ἀπήεσαν ὡς περὶ τῶν χρημάτων μαχούμενοι.
17. 'Επεὶ δὲ ἑωφα Γογγύλος ὀλίγους μὲν τοὶς Έλληνας, πολλοὺς δὲ τοὺς ἐπικειμένους, ἐξέρχεται καὶ αὐτὸς βία τῆς μητρὸς ἔχων τὴν ἑαυτοῦ ἀὐναμιν, βουλόμενος μετασχεῖν τοῦ ἔργου · συνεβοήθει δὲ καὶ Προχλῆς ἐξ 'Αλισάρνης καὶ Τευθρανίας ὁ ἀπὸ Λαμαράτου.

διὰ τοῦτο οὐδαμῆ οἶεσθε χρῆναι ζῶντα ἐμὲ ἐᾶν εἶναι ; 31. Νῦν δὲ δή πως απέρχεσθε ; Ού διαχειμάσαντες μέν έν αφθόνοις τοις έπι. τηδείοις, περιττόν δ έχοντες τοῦτο εί τι ελάβετε παρά Σεύθου : Τὰ γὰρ τῶν πολεμίων έδαπανάτε. Καὶ ταῦτα πράττοντες οῦτε άνδρας επείδετε ύμων αύτων αποθανόντας ούτε ζώντας άπεβάλετε 32. Εἰ δέ τι καλὸν πρὸς τοὺς ἐν τῆ Ασία βαρβάρους ἐπέπρακτο טעוד, סט אמן לאבודים כשי דידד אנן הסטב לאבודסוב דעי מאאחי בטאלבומי προσειλήφατε και τους έν τη Ευρώπη Θράκας έφ' ούς έστρατεύσασθε χρατήσαντες ; Έγω μεν ύμας φημι δικαίως αν ών έμοι γαλεπαίνετε τούτων τοις θεοις γάριν είδεναι ώς άγαθων. 33. Καί τα μέν δή ύμέτερα τοιαύτα. Άγετε δε πρός θεών και τα έμα σκέψασθε ώς έχει. Έγω γαρ ότε μέν πρότερον απήρα οίκαδε, έχων μέν έπαινον πολύν πρός ύμων άπεπορευόμην, έχων δε δι ύμας και ύπο των άλλων · Ελλήνων εύκλειαν · έπιστευόμην δε ύπο Λακεδαιμονίων · ού γαρ αν με έπεμπον πάλιν πρός ύμᾶς. 34. Νῦν δ ἀπέργομαι πρός μέν Λακεδαιμονίους ύφ' ύμων διαβεβλημένος, Σεύθη δε απηχθημένος ύπες ύμων, δη ήλπιζοη εί ποιήσας μεθ' ύμῶν ἀποστροφήν και έμοι καλήν και παισίν, εί γένοιντο, καταθήσεσθαι. 5. Υμεϊς δ ύπερ ων έγω απήγθημαι τε πλεϊστα καί ταῦτα πολύ κρείττοσιν ἐμαυτοῦ, πραγματευόμενός τε ούδε τυν πω πέπαυμαι δ τι δύναμαι άγαθόν ύμιν, τοιαύτην έγετε γνώμην περί έμου. 36. 'Αλλ' έγετε μέν με ούτε φεύγοντα λαβόντες ούτε αποδιδράσκοντα. ην δε ποιήσητε α λέγετε, ίστε ότι ανδρα κατακεκανότες έσεσθε πολλά μεν δη πρό ύμων άγρυπνήσαντα, πολλά δε σύν ύμιν πονήσαντα και κινδυνεύσαντα και έν τῷ μέρει και παρά τό μέρος. Θεών δε ίλεων όντων και τρόπαια βαρβάρων πολλά δή σύν ύμιν στησάμενον . όπως δέ γε μηδενί των Ελλήνων πολέμιοι yérois de, สลี อ็oor iyà iduraun กออร บนลีร diareiraueror. 37. Καὶ γὰρ οὖν νῦν ὑμῖν έξεστιν ἀνεπιλήπτως πορεύεσθαι ὅπη ἂν έλησθε και κατά γην και κατά θάλατταν. Υμείς δε, ότε πολλή ύμιν εύπορία φαίνεται, και πλειτ? ένθα δή έπεθυμειτε πάλαι, δέονταί τε ύμων οι μέγιστον δυνάμενοι, μισθός δε φαίνεται, ήγεμόνες δε ήχουσι Λακεδαιμόνιοι οι χράτιστοι νομιζόμενοι είναι, τυν δή χαιρός ύμιν δοχει είναι ώς τάχιστα έμε χαταχανείν ; 38. Ου μην ότε γε έν τοῖς ἀπόροις ἡμεν, ὦ πάντων μνημονιχώτατοι, ἀλλὰ χαὶ πατέρα έμε έπαλειτε και αεί ώς εύεργέτου μεμνήσθαι ύπισχνείσθε. Ού

μέντοι άγνώμονες οὐδ' οῦτοί εἶσιν οἱ τῦν ἥχοντες ἐφ' ὑμᾶς· ើςτε, ὡς ἐγὰ οἶμαι, οὐδὲ τούτοις δοχεῖτε βελτίονες εἶναι τοιοῦτοι ὅντες περὶ ἐμέ. Τοῦτα εἰπὰν ἐπαύσατο.

39. Χαρμίνος δε ό Λακεδαιμόνιος άναστας είπεν ούτωσί ' Αλλ' έμοι μέντοι, ω ανδρες, ού διχαίως δοχειτε τω ανδρί τούτω χαλεπαίνειν · ένω γάρ και αύτος αύτῷ μαρτυρήσαι. Σεύθης γάρ έρωτῶντος έμοῦ καὶ Πολυνίκου περὶ Ξενοφῶντος τίς ἀνὴρ είη άλλο μέν οὐδέν είγε μέμψασθαι, άγαν δε φιλοστρατιώτην έφη αυτόν είναι · διό καί γείρον αύτῷ είναι πρός ήμῶν τε τῶν Λακεδαιμονίων και πρός αύτου. 40. 'Αναστάς έπι τούτο Εύρύλογος Λουσιάτης 'Αρκάς είπε. Καί δοχεί γε μοι, άνδρες Λαχεδαιμόνιοι, τουτο ύμας πρώτον ήμών στρατηγήσαι, παρά Σεύθου ήμιν τον μισθόν άναπραξαι ή έχόντος ή αχοντος, καί μη πυότερον ημας απαγαγείν. 41. Πολυκράτης δε Αθηναΐος είπεν άναστας υπέρ Ξενοφώντος ' Ορώ γε μήν, έφη, δ άνδρες, και Ηρακλείδην ένταῦθα παρόντα ος παραλαβών τὰ γρήματα α ήμεις έπονήσαμεν, ταῦτα ἀποδόμενος ούτε Σεύθη ἀπέδωχεν ούτε ήμιν τα γιγνόμενα, άλλ' αυτός χλέψας πέπαται. "Ην νύν σωφρονώμεν, έξόμεθα αύτοῦ · οὐ γὰρ δη οῦτός γε, ἔφη, Θρᾶξ נסדוי, מאאמ "באאחי שי "באאחימה מאואדי.

42. Ταῦτα ἀχούσας ὁ Ἡρακλείδης μάλα ἐξεπλάγη · και προςελ-Θών τῷ Σεύθη λέγει 'Ημεῖς ην σωφρονῶμεν, ἄπιμεν ἐντεῦθεν ἐκ τῆς τούτων ἐπικρατείας. Καὶ ἀναβάντες ἐπὶ τοὺς ἵππους ῷχοντο ἀπελαύνοντες εἰς τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον. 43. Καὶ ἐντεῦθεν Σεύθης πέμπει ᾿Αβροζέλμην τὸν ἑαυτοῦ ἑρμηνέα πρὸς Ξενοφῶντα καὶ κελεύει αὐτὸν καταμεῖναι πας ἑαυτῷ ἔχοντα χιλίους ὁπλίτας · καὶ ὑπισχνεῖται αὐτῷ ἀποδώσειν τά τε χωρία τὰ ἐπὶ θαλάττη καὶ τάλλα ἁ ὑπέσχετο. Καὶ ἐν ἀποξρήτῷ ποιησάμενος λέγει ὅτι ἀκήκοε Πολυνίκου ὡς εἰ ὑποχείριος ἕσται Λακεδαιμονίοις, σαφῶς ἀποθανοῖτο ὑπὸ Θίβρωνος. 44 Ἐπέστελλον δὲ ταῦτα καὶ ἅλλοι πολλοὶ τῷ Ξενοφῶντι ὡς διαβεβλημένος εἰη καὶ φυλάττεσθαι δέοι. 'Ο δ ἀχούων ταῦτα δύο ἱερεῖα λαβών ἕθυε τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ πότερά οἱ λῷον καὶ ἀμεινον εἰη μένειν παρὰ Σεύθη ἐφ' οἶς Σεύθης λέγει ἡ ἀπιέναι πὺν τῷ στρατεύματι. ᾿Αναιρεῖ δὲ αὐτῷ ἀπιέναι.

CAP. VII.

'Εντεῦθεν Σεύθης μὲν ἀπεστρατοπεδεύσατο προσωτέφω
 οἱ δὲ ἕλληνες ἐσκήνησαν εἰς κώμας ὅθεν ἕμελλον πλεῖστα ἐπισιτισάμενοι ἐπὶ θάλατταν ῆξειν. Αἱ δὲ κῶμαι αὐται ῆσαν δεδομέναι ὑπὸ Σεύθου Μηδοσάδη.
 'Ορῶν οἶν ὁ Μηδοσάδη.
 'Ορῶν οἶν ὁ Μηδοσάδης δαπανώμενα τὰ ἑαυτοῦ ἐν ταῖς κώμαις ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων χαλεπῶς ἔφερε καὶ λαβῶν ἄνδρα 'Οδρύσην δυνατώτατον τῶν ἄνωθεν καταβεβηκότων καὶ ἰππέας ὅσον τριάκοντα ἔρχεται καὶ προκαλεῖται Ξενοφῶντα ἐκ τοῦ Έλληνικοῦ στρατεύματος. Καὶ ὅς λαβών τινας τῶν λοχαγῶν καὶ ἄλλους τῶν ἐπιτηδείων προςέρχεται.
 'Ένθα δἱ λέγει Μηδοσάδης 'Αδικεῖτε, ὡ Ξενοφῶν, τὰς ἡμετέρας κώμας πορθοῦντες. Προλέγομεν τοῦ ἅκω βασιλέως, ἀπιέναι ἐκ τῆς χώρας εἰ δὲ μὴ, οὐχ ἐπιτρέψομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν ποιῆτε κακῶς τὴν ἡμετέραν χώραν, ὡς πολεμίους ἀλεξησόμεθα.

4. Ο δε Ξενοφών αχούσας ταυτα είπεν · 'Αλλά σοι μεν τοιαυτα λέγοντι καί αποκρίνασθαι χαλεπόν τοῦδε δὲ ένεκα τοῦ νεανίσχου λέξω, ίν είδη, οίοι τε ύμεις έστε και οίοι ήμεις. 5. Ημεις μέν γάρ, έφη, πρίν ύμιν φίλοι γενέσθαι έπορευόμεθα διά ταύτης της χώρας όποι έβουλόμεθα, ην μέν έθέλοιμεν πορθούντες, ην δ έθέλοιμεν καίοντες. 6. Καὶ σὐ ὁπότε ποὸς ἡμῶς ἔλθοις πρεσβεύων, ηὐλίζου τότε παι ήμιν ούδένα φοβούμενος των πολεμίων. ' Υμείς δε ούκ ήτε είς τήνδε την χώραν, η εί ποτε έλθοιτε ώς έν χρειττόνων χώρα ηθλίζεσθε έγχεχαλινωμένοις τοις ιπποις. 7. Επεί δε ήμιν φίλοι έγένεσθε καί δί ήμας σύν θεοις έχετε τήνδε την χώραν, νυν δή έξελαύνετε ήμας έκ τησδε της χώρας ην παι ήμων έχόντων κατά κράτος παρελάβιτε . ώς γάρ αύτος οίσθα, οι πολίμιοι ούχ ικανοί ήσαν ήμας έξελαύνειν. 8. Και ούχ όπως δώρα δούς και εύ ποιήσας άνθ ών εν έπαθες άξιοις ήμας αποπέμψασθαι, άλλ αποπορευομένους ήμας ούδ έναυλισθηναι όσον δύνασαι έπιτρέπεις. 9. Καί ταυτα λέγων ούτε θεούς αίσχύνη ούτε τόνδε τον άνδρα, ός νυν μέν σε όρα πλουτούντα, πρίν δε ήμιν φίλον γενέσθαι από ληστείας τον βίον έγοντα, ώς αύτὸς ἔφησθα. 10. Άτὰρ τί χαὶ πρὸς ἐμὲ λέγεις ταῦτα; έφη · οὐ γὰρ ἕγωγ' ἕτι ἄρχω, ἀλλὰ Λακεδαιμόνιοι, οἶς ὑμεῖς παρεδώκατε τὸ στράτευμα ἀπαγαγεῖν οὐδὲν ἐμὲ παρακαλέσαντες, ὦ Φαυμαστότατοι, ὅπως ὥςπερ ἀπηχθανόμην αὐτοῖς ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦγον, οὕτω καὶ χαρισαίμην νῦν ἀποδιδούς.

11. Έπει δε ταῦτα ήχουσεν ὁ 'Οδρύσης, είπεν ' Εγώ μεν, ώ Μηδόσαδες, κατά της γης καταδύομαι ύπό της αισγύνης άκούων ταῦτα. Καὶ εἰ μὲν πρόσθεν ἡπιστάμην, οὐδ ἂν συνηχολούθησά σοι. και νῦν ἄπειμι οὐδε γὰρ ἂν Μήδοχός με ὁ βασιλεὺς ἐπαινοίη, εἰ άξελαύνοιμι τούς εύεργέτας. 12. Ταῦτ' εἰπών ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἴππον απήλαυνε καί σύν αὐτῷ οἱ άλλοι ἱππεῖς πλην τεττάρων η πέντε. Ο δε Μηδοσάδης, έλύπει γαρ αυτόν ή χώρα πορθουμένη έκέλευε τόν Ξενοφώντα καλέσαι τώ Λακεδαιμωνίω. 13. Καὶ ὅς λαβών τοὺς έπιτηδειοτάτους προςηλθε τῷ Χαρμίνω καὶ Πολυνίκω καὶ έλεξεν ότι καλεϊ αύτους Μηδοσάδης προερών απερ αύτῷ, ἀπιέναι ἐκ τῆς γώρας. 14. Οίμαι ἂν οἶν, ἔφη, ὑμᾶς ἀπολαβεῖν τῆ στρατιᾶ τόν όφειλόμενον μισθόν, εί είποιτε ότι δεδέηται ύμων ή στρατιά συναναπράξαι τόν μισθόν η παρά έχόντος ή παρά άχοντος Σεύθου. και ότι τούτων τυχόντες προθύμως αν συνέπεσθαι ύμιν φασι · καί ότι δίχαια ύμιτ δοχούσι λέγειν · χαι ότι ύπέσχεο θε αυτοίς τότε άπ.έναι όταν τὰ δίχαια έγωσιν οἱ στρατιώται. 15. Αχούσαντες οἱ Λάχωνες ταῦτα ἔφασαν ἐρεῖν χαὶ άλλα ὑποῖα ἂν δύνωνται χράτιστα · καί εύθύς έπορεύοντο έχοντες πάντας τούς έπικαιρίους. Έλθών δ' έλεξε Χαρμίνος · Εί μέν σύ τι έχεις, ω Μηδόσαδες, πρός ήμας λέγειν εί δε μή, ήμεις πρός σε έχομεν. 16. Ο δε Μηδοσάδης μάλα δη ύφειμένως ' Αλλ' έγώ μεν λέγω, έφη, και Σεύθης τα αυτά, ότι άξιοῦμεν τοὺς φίλους ἡμῖν γεγενημένους μὴ ΧαΧῶς πάσχειν ὑφ' ὑμῶν. ό τι γάρ αν τούτους χαχώς ποιητε ήμας ήδη ποιείτε ήμέτεροι γάρ 17. Ημείς τοίνυν, έφασαν οι Λάχωνες, απίοιμεν αν όπότε ยังเพ. τόν μισθόν έχοιεν οί ταῦτα ὑμῖν καταπράξαντες εί δε μή, έρχομεθα μέν και νύν βοηθήσοντες τούτοις και τιμωρησόμενοι άνδρας οί τούτους παρά τους δρχους ήδίχησαν. ην δε δη και ύμεις τοιούτοι ήτε, ένθένδε άρξόμεθα τὰ δίχαια λαμβάνειν. 18. 'Ο δὲ Ξενοφῶν είπεν Έθελοιτε δ αν τούτοις, ω Μηδόσαδες, επιτρέψαι, επειδή αίλους έφατε είναι ύμιν, έν ων τη χώρα έσμεν, όπότερα αν ψηφίσωνται είθ ύμας προς ηχεν έκ της χώρας απιέναι είθ ήμας ; 19. 'Ο δέ ταύτα μεν ούκ έφη έκελευε δε μάλιστα μεν αύτώ τω Λάκωνε

έλθεϊν παρά Σεύθην περί τοῦ μισθοῦ, καὶ οἶεσθαι ἀν Σεύθην πεἰσαι · εί δὲ μὴ, Ξενοφῶντα σὺν αὐτῷ πέμπειν, καὶ συμπράξειν ὑπισχνεῖτο . ἐδεῖτο δὲ τὰς κώμας μὴ καίειν. 20. Ἐντεῦθεν πέμπουσι Ξενοφῶντα καὶ σὺν αὐτῷ οῦ ἐδόκουν ἐπιτηδειότατοι είναι. 'Οδ ἐλθών λέγει πρός Σεύθην ·

21. Οὐδὲν ἀπαιτήσων, ὦ Σεύθη, πάρειμι ἀλλὰ διδάξων ἡ δύνωμαι ώς ού δικαίως μοι ήγθέσθης ότι ύπερ των στρατιωτών άπήτουν σε α προθύμως ύπέσχου αύτοις. σοι γαρ έγωγε ούχ ήττον ένόμιζον συμφέρον είκαι αποδούναι η έχεινοις απολαβείν. 22. Πρώτον μέν γάρ οίδα μετά τούς θεούς είς το φανερόν σε τούτους καταστήσαντας, έπεί γε βασιλέα σε έποίησαν πολλης χώρας και πολλών άτθρώπων. ώςτε ούχ οίόν τέ σοι λανθάνειν ούτε ήν τι καλόν ούτε ήν τι αίσχοὸν ποιήσης. 23. Τοιούτο δ όντι ανδοί μέγα μέν μοι έδόχει είναι μή δοχείν άγαρίστως άποπέμψασθαι άνδρας εύεργέτας, μέγα δ ευ άχούειν ύπο έξαχιςχιλίων άνθρώπων το δε μέγιστον μηδαμῶς ἄπιστον σαυτόν καταστήσαι ο τι λέγοις. 24. Ορώ γὰρ τῶν μὲν ἀπίστων ματαίους καὶ ἀδυνάτους καὶ ἀτίμους τοὺς λόγους πλανωμένους · οι δ αν φανεροί ωσιν άλήθειαν άσχουντες, τούτων οί λόγοι, ην τι δέωνται, ούδεν μεῖον δύνανται ανύσασθαι η άλλων ή βία ήν τέ τινας σωφρονίζειν βούλωνται, γιγνώσκω τας τούτων מאוואמה סייץ אדרסי השספסיולסיהמה א מאאשי דט אטא אראמלבויי אי דנ דה דו שהומצישידמו כל דסוסטדסו מילתפי, כיללי ענוסי לומתקמדדסידמו ή άλλοι παραγρημα διδόντες. 25. 'Αναμνήσθητι δε και συ τί προτελέσας ήμιν συμμάχους ήμας έλαβες. Οίσθ' ότι οὐδέν ἀλλὰ πιστευθείς ἀληθεύσειν ἅ έλεγες ἐπήρας τοσούτους ἀνθρώπους συστρατεύσασθαί τε καί συγκατεργάσασθαί σοι άρχην ού τριάκοντα μόνον άξίαν ταλάντων, δυα οίονται δεϊν ούτοι νυν άπολαβεϊν, άλλά πολλαπλασίων. 26. Ούχουν τούτο μέν πρωτον το πιστεύεσθαί σε τό καί την βασιλείαν σοι κατευγασάμενον τούτων των χρημάτων ύπό σου πιπράσκεται. 27. 10ι δη άναμνήσθητι πῶς μέγα ήγου τότε καταπράξασθαι & νῦν καταστρεψάμενος έχεις. Έγω μὲν εἶ οίδ ότι εύξω αν τα νύν πεπραγμένα μαλλόν σοι καταπραχθήναι ή πολλαπλάσια τούτων τῶν χρημάτων γενέσθαι. 28. Ἐμοὶ τοίνυν μείζον βλάβος καί αίσχιον δοκεί είναι το ταύτα νύν μη κατασχείν η τότε μη λαβειν, δσωπες χαλεπώτερον έκ πλουσίου πένητα γενέσθαι η την άρχην μη πλουτήσαι · και δοφ λυπηρότερον έκ βασιλέως ίδιώ-

τνη φανηναι ή άρχην μη βασιλεύσαι. 29. Ούκουν επίστασαι μεν οτι οι νυν σοι υπήχοοι γενόμενοι ου φιλία τη ση έπείσθησαν υπό σοῦ ἄρχεσθαι άλλ' ἀνάγκη • καὶ ὅτι ἐπιχειροῖεν ἂν πάλιν ἐλεύθεροι γίγνεσθαι, εί μή τις αύτους φόβος χατέχοι. 30. Ποτέρως ουν οίει μαλλον αν φοβεϊσθαί τε αύτούς και φρονεϊν τα πρός σε, εί όρφέν σοι τούς στρατιώτας ούτω διακειμένους ώς νύν τε μένοντας αν εί σύ κελεύοις, αθθίς τ' αν ταχύ έλθόντας εί δέοι, άλλους τε τούτων περί σοῦ ἀχούοντας πολλὰ ἀγαθὰ ταγὺ ἇν σοι ὑπότε βούλοιο παραγενέσθαι · η εί καταδοξάσειαν μήτε αν άλλους σοι έλθεϊν δι' άπιστίαν צא דשי איטא אבאבאחענאשא דטידטיב דב מידטוב ביאטטעדגעסטר בואמו א טטי ; 31. 'Αλλά μην ούδεν πλήθει γε ήμων λειφθέντες υπειξάν σοι, άλλὰ προστατῶν ἀπορία. Οὐχοῦν νῦν χαὶ τοῦτο χίνδυνος μη λάβωσι простатас ฉยาณี тихас товтых อร์ хоніζоυсих ย่าง сой абіжейста, ή και τούτων κρείττονας τους Λακεδαιμονίους, έαν οι μεν στρατιώ-דמו טהוכציהידמו הפסטטעטדנפסי מטידסוֹב סטכדפמדנטנסטמו, מי דמ παρά σοῦ νῦν ἀναπράξωσιν, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι διὰ τὸ δεῖσθαι της στρατιάς συναινέσωσιν αύτοις ταυτα. 32. Ότι γε μήν οί ύπο σοί Θράχες γενόμενοι πολύ αν προθυμότερον ίοιεν έπι σε ή σύν σοί ούχ άδηλον σοῦ μέν γὰρ χρατοῦντος δουλεία ὑπάρχει αὐτοις κρατουμένου δέ σου έλευθερία. 33. Εί δε και της χώρας προνοείσθαι ήδη τι δει ώς σης ούσης, ποτέρως αν οίει άπαθη κακών μαλλον αυτήν είναι εί ούτοι οί στρατιώται απολαβόντες & έγκαλοῦσιν είρήνης καταλιπόντες οίχοιντο, η εί ουτοί τε μένοιεν ώς έν πολεμία σύ τε άλλους πειρώο πλείονας τούτων έγων άντιστρατοπεδεύεσθαι δεομένους των έπιτηδείων; 34. 'Αργύριον δε ποτέρως αν πλεῖον ἀναλωθείη, εἰ τούτοις τὸ ὀφειλόμενον ἀποδοθείη, ἢ εἰ ταῦτά τε οφείλοιτο άλλους τε χρείττοτας τούτων δέοι σε μισθούσθαι; 35. 'Αλλά γάρ 'Ηρακλείδη, ώς πρός έμε εδήλου, πάμπολυ δοκεί τουτο τὸ ἀργύριον είναι. ⁷Η μην πολύ γέ έστιν έλαττον νῦν σοι καί λαβείν τούτο και αποδούναι, η πριν ήμας έλθειν πρός σε, το δέκατον τούτου μέρος. 36. Ου γαρ αριθμός έστιν ό δρίζων το πολύ אמו דו לאויסי, אלא א לטימעוב דסט דו אתסלואלידסב אמו דסט אמעאמיסיτος. Σοι δε νῶν ή κατ ενιαυτόν πρόςοδος πλείων έσται ή έμπροσθεν κα παρόντα α έκέκτησο. 37. Έγω μέν, ω Σεύθη, ταῦτα ὡς φίλου **הידהה** עסט הססטיטעותי. ההמה הי דו מצוסה לסאסותה ודימו שי סו אנסו

1

σοι έζωκαν άγαθων έγώ τε μή διαφθαρείην έν τη στρατιά. 38. Εύ γαρ ίσθι ότι νυν έγω ουτ άν έχθρον βουλόμενος κακώς ποιησαι δ.νηθείην σύν ταύτη τη στρατιά ούτ αν εί σοι πάλιν βουλοίμην βοηθησαι, ίκανός αν γενοίμην. Ούτω γαρ πρός με ή στρατια διάκειται. 39. Καίτοι αυτόν σε μάρτυρα σύν θεοις είδόσι ποιούμαι ότι ούτε έχω παρά σοῦ ἐπὶ τοῖς στρατιώταις οὐδὲν οῦτε ἦτισα πώποτε είς το ίδιον τα έκείνων ούτε α ύπέσχου μοι απήτησα. 40. "Ομνυμι δέ σοι μηδ' αποδιδόντος δέξασθαι ων, εί μη και οί στρατιῶται έμελλον τὰ έαυτῶν συναπολαμβάνειν. Αἰσχοόν γὰρ ήν τα μεν έμα διαπεπραχθαι, τα δε έχείνων περιδεϊν έμε χαχώς έχοντα άλλως τε και τιμώμενον ύπ' έκείνων. 41. Καίτοι Ηρακλείδη γε ληρος πάντα δοχει είναι πρός το άργύριον έχειν έχ παντός τρόπου έγω δε, ω Σεύθη, ούδεν νομίζω ανδρί αλλως τε και άργοντι κάλλιον είναι κτημα ούδε λαμπρότερον άρετης και δικαι. οσύνης και γενναιότητος. 42. Ο γάρ ταυτα έχων πλουτει μέν όντων φίλων πολλῶν, πλουτεϊ δὲ καὶ άλλων βουλομένων γενέσθαι · καὶ εῦ μὲν πράττων ἔχει τοὺς συνησθησομένους, ἐἀν δέ τι σφαλη, οὐ σπανίζει τῶν βοηθησόντων. 43. Άλλα γαρ εί μήτε έκ τῶν έμῶν έργων κατέμαθες ὅτι σοι ἐκ τῆς ψυχῆς φίλος ἦν, μήτε ἐκ τῶν ἐμῶν λόγων δύνασαι τοῦτο γνῶναι, ἀλλὰ τοὺς τῶν στρατιωτῶν λόγους πάντως κατανόησον παρησθα γὰρ καὶ ήκουες, ἅ ἔλεγον οἱ ψέγειν έμε βουλόμενοι. 44. Κατηγόρουν γάρ μου πρός Λακεδαιμονίους ώς σε περί πλείονος ποιοίμην η Λακεδαιμονίους αυτοί δ ένεκάλουν έμοι ώς μαλλον μέλοι μοι όπως τα σα καλώς έχοι η όπως τα έαυτῶν Εφασαν δέ με καὶ δῶρα ἔχειν παρὰ σοῦ. 45. Καίτοι τα δώρα ταύτα πότερον οίει αύτούς χαχόνοιάν τικα ένιδόντας μοι πρός σε αιτιάσθαί με έχειν παιρά σου ή προθυμίαν πολλήν περί σε κατανοήσαντας; 46. Έγω μέν οίμαι πάντας άνθρώπους νομίζειν εύνοιαν δείν αποκείσθαι τούτφ παι ού αν δωρά τις λαμβάνη. Σύ δε, πρίν μεν ύπηρετησαί τι σοι έμε εδέξω ήδέως και όμμασι και φωνη καί ξενίοις και όσα έσοιτο ύπισχνούμενος ούκ ένεπίμπλασο. έπει δε κατέπραξας ά έβούλου και γεγένησαι όσον έγω έδυνάμην μέγιστος, νῦν οῦτω με ἄτιμον ὄντα ἐν τοῖς στρατιώταις τολμῷς πεοιοράν; 47. Άλλα μην ότι σοι δόξει αποδούναι πιστεύω και τον γρόνον διδάξειν σε και αυτόν γέ σε ούγι ανέξεσθαι τους σοι προεμέ.

νους εύεργεσίαν όρῶντά σοι έγχαλοῦντας. Δέομαι οὖν σοῦ, ὅταν ἀποδιδῷς, προθυμεῖσθαι ἐμὲ παρὰ τοῖς στρατιώταις τοιοῦτον ποιῆσαι οἶονπερ χαὶ παρέλαβες.

48. 'Αχούσας ταῦτα ὁ Σεύθης κατηράσατο τῷ αἰτίφ τοῦ μὴ πάλαι αποδεδίσθαι τον μισθίν και πάντες Ηρακλείδην τουτον ύπώπτευσαν είναι ΄ Έγω γαρ, έφη, ούτε διενοήθην πώποτε άποστεοήσαι αποδώσω τε. 49. Έντεῦθεν πάλιν είπεν ὁ Ξενοφῶν. Ἐπεὶ τοίνυν διανοη αποδιδόναι νυν γώ σου δέομαι δι' έμου αποδιδόναι, καί μή περιδείν με διά σε άνομοίως έχοντα έν τη στρατιά νύν τε κάι ότε πρός σε άφικόμεθα. 50. 'Ο δ' είπεν 'Αλλά ούτε τοις στρατιώταις έση δι' έμε άτιμότερος · άν τε μένης παρ' έμοι γιλίους μόνους όπλίτας έχων, έγώ σοι τά τε χωρία αποδώσω και τάλλα ά ύπεσχόμην. 51. Ο δε πάλιν είπε Ταῦτα μεν έγειν οὕτως οὐγ οἶόν τε απόπεμπε δε ήμũς. Καὶ μὴν, ἔση ὁ Σεύθης, καὶ ἀσφαλέστερόν γέ σοι οίδα ὃν παι έμοι μένειν η απιέναι. 52. 6 δε πάλιν είπεν ' Αλλά την μέν σην πρόνοιαν έπαινω · έμοι δε μένειν ούγ οίόν τε . όπου δ' αν έγω έντιμότερος ω, νόμιζε και σοι τουτο άγαθον έσεσθαι. 53. Έντεῦθεν λέγει Σεύθης · 'Αργύριον μέν ούκ έγω άλλ' η μιχρόν τι, και τουτό σοι δίδωμι, τάλαντον · βους δ' έξαχοσίους και πρόβατα είς τετρακιζχίλια και άνδράποδα είς είκοσι και έχατόν. Ταύτα λαβών χαι τούς των άδιχησάντων σε όμήρους προςλαβών απιθι. 54. Γελάσας ό Ξενοφών είπεν "Ην ούν μή έξικνηται ταύτα είς τον μισθόν, τίνος τάλαντον φήσω έχειν; Αρ ούχ, έπειδη χαι έπιχίνδυνόν μοί έστιν, απιόντα γε αμεινον συλάττεσθαι πέτρους : "Ηχουες δε τως απειλάς. Τότε μεν δη αύτου έμεινε.

55. Τỹ δ' ύστεραία ἀπέδωκέ τε αὐτοῖς ἃ ὑπέσχετο καὶ τοὺς ταῦτα ἐλάσοντας συνέπεμψεν. Οἱ δὲ στρατιῶται τέως μὲν ἕλεγον ὡς Ξενοφῶν οἶχοιτο ὡς Σεύθην οἰκήσων καὶ ἃ ὑπέσχετο αὐτῷ ἀποληψόμενος · ἐπεὶ δὲ αὐτὸν ῆκοντα είδον, ῆσθησάν τε καὶ προςέθεον. 56. Ξενοφῶν δ' ἐπεὶ είδε Χαρμῖνόν τε καὶ Πολύνικον, Ταῦτα, ἔφη, καὶ σέσωσται δι' ὑμᾶς τῷ στρατιῷ καὶ παραδίδωμι αὐτὰ ἐγὼ ὑμῖν ὑμεῖς δὲ διαθέμενοι διάδοτε τῷ στρατιῷ. Οἱ μὲν οὖν παραλαβόντες καὶ λαφυροπώλας καταστήσαντες ἐπώλουν, καὶ πολλὴν είχον αἰτίαν. 57. Ξενοφῶν δὲ οὐ προςήει, ἀλλὰ φανερὸς ἦν οἶκαδε παρασκευαζόμενος · οὐ γάρ πω ψῆφος αὐτῷ ἐπῆκτο 'Αθήνησι περὶ φυγῆς. Προςελθόντες δε αυτφ οι έπιτήδειοι έν τφ στρατοπέδο έδέοντο μη απελθεϊν ποιν αν απαγάγοι το στράτευμα και Θίβρωνι παραδοίη.

CAP. VIII.

1. Έντεῦθεν διέπλευσαν εἰς Λάμψαχον · καὶ ἀπαντῷ τῷ Ξενοφῶντι Εὐκλείδης μάντις Φλιάσιος Κλεαγόρου υίος τοῦ τὰ ἐνύπνια έν Λυχείω γεγραφότος. Ούτος συνήδετο τῷ Ξενοφῶντι ότι έσέσαστο · καί ήρωτα αύτον πόσον χουσίον έχοι. 2. 'Ο δ αύτω έπομόous Elner i uir Esestai und' ecodior ixaror oixade aniori, El un άπόδοιτο τον ίππον και α άμφι αυτόν είχεν. 3. 6 8 αυτώ ουκ έπίστενεν. Έπει δ έπεμψαν Λαμψακηνοί ξένια τῷ Ξενοφώντι και έθνε τῷ Απόλλωνι, παρεστήσατο τὸν Εἰκλείδην · ἰδών δὲ τὰ ἰερεῖα ὁ Εύκλείδης είπεν ότι πείθοιτο αύτῷ μη είναι χρήματα. 'Αλλ' οίδα έση, ότι καν μέλλη ποτε έσεσθαι, φαίνεται τι έμπόδιον, έαν μηδεν άλλο, σύ σαυτῷ. Συτωμολόγει ταῦτα ό Ξετοφῶν. 4. 'Ο δ' είπεν. 'Εμπόδιος γάμ σοι ό Ζευς ό Μειλίχιός έστι και έπήρετο εί ήδη ποτε θύσειεν, ώς περ οίκοι, έφη, είωθειν έγω ύμιν θύεσθαι και όλοκαυτεῖν. ΄ Ο δὲ οὐκ ἔφη έξ ὅτου ἀπεδήμησε τεθυκέναι τούτο τῷ θεῷ. Συνεβούλευσεν ούν αύτῷ θύεσθαι [xai] և εἰώθει, xai ἔφη συνοίσειν έπι το βέλτιον. 5. Τη δ ύστεραία ο Ξενοφών προελθών είς Όφού. νιον έθύετο και ώλοκαύτει χρίρους τῷ πατριφ νόμφ. και έκαλλιέρει. 6. Καὶ ταύτη τῆ ἡμέρα ἀφικνεῖται Βίτων καὶ ἅμα Εὐκλείδης γρήματα δώσοντες τῷ στρατεύματι καὶ ξενοῦνταί τε τῶ Ξενοφῶντι καὶ ίππον δν έν Λαμψάκο ἀπέδοτο πεντήκοντα δαρεικῶν. **טהסתדבטסידבן מטידטי לו' ביולבומי חבתפמארימו, סדו אָאסטטי מטידטי אלבסטמו** τῷ ίππω, λυσάμετοι απέδοσαν χαι την τιμήν ούκ ήθελον απολαβείν.

7. Ἐντεῦθεν ἐπορείοντο διὰ τῆς Τρφάδος, καὶ ὑπερβάντες τὴν ^{*}Ιδην εἰς ^{*}Αντανδυον ἄφιχνοῦνται πρῶτον εἶτα παρὰ θάλατταν πορευόμενοι τῆς Λυδίας εἰς Θήβης πεδίον. 8. Ἐντεῦθεν δι' Ἀτραμυττίου καὶ Κερτωνοῦ παι ᾿Ἀταρνέα εἰς Καΐχου πεδίον ἐλθόντες Πέργαμον καταλαμβάνουσι τῆς Μυσίας.

Ένταῦθα δη ξενοῖται Ξενοφῶν παζ Ελλάδι τη Γογγύλου τοῦ Έρετριέως γυταικί καὶ Γοργίωνος καὶ Γογγύλου μητρί. 9. Αυτη δ' αὐτῷ φράζει ὅτι 'Ασιδάτης ἐστίν ἐν τῷ πεδίφ ἀνήρ Πέρσης · τοῦτον ἔφη αὐτὸν, εἰ ἕλθοι τῆς νυκτὸς σὺν τριακοσίοις ἀνδράσι, λαβεῖν άν καὶ αὐτὸν καὶ γυναῖκα καὶ παιδας καὶ τὰ χρήματα εἶναι δὲ πολλά. Ταῦτα δὲ καθηγησομένους ἕπεμψε τόν τε αὐτῆς ἀνεψιὸν καὶ Δαφναγόραν, δν περὶ πλείστου ἐποιεῖτο. 10. Ἐχων οἶν ὁ Ξενοφῶν τούτους παρ' ἐαυτῷ ἐθύετο. Καὶ Βασίας ὁ ἘΗλεῖος μάντις παρών εἶπεν ὅτι κάλλιστα είη τὰ ἱερὰ αὐτῷ καὶ ὁ ἀνὴρ ἁλώσιμος είη. 11. Δειπνήσας οἶν ἐπορεύετο τούς τε λοχαγοὺς τοὺς μάλιστα φίλους λαβών καὶ πιστοὺς γεγνημένους διὰ παντὸς, ὅπως εἶ ποιήσαι αὐτούς. Συνεξέρχονται δὲ αὐτῷ καὶ ἅλλοι βιασάμενοι εἰς ἑξακοσίους οἱ δὲ λοχαγοὶ ἀπήλαυνον, ἕνα μὴ μεταδοῖεν τὸ μέρος, ὡς ἑτοίμων δὴ χρημάτων.

12. Έπεὶ δὲ ἀφίκοντο περὶ μέσας νύκτας, τὰ μὲν πέριξ ὅντα ἀνδράποδα τῆς τύρσιος καὶ χρήματα τὰ πλεῖστα ἀπέδρα αὐτοὺς παραμελοῦντας, ὡς τὸν ᾿Ασιδάτην αὐτὸν λάβοιεν καὶ τὰ ἐκείνου. 13. Πυργομαχοῦντες δ ἐπεὶ οὐκ ἐδύναντο λαβεῖν τὴν τύρσιν, ὑψηλὴ γὰρ ἦν καὶ μεγάλη καὶ προμαχεῶνας καὶ ἄνδρας πολλοὺς καὶ μαχίμους ἔχουσα, διορύττειν ἐπεχείρησαν τὸν πύργον. 14. Ὁ δὲ τοῖχος ἦν ἐπὶ ὀκτὼ πλίνθων γηΐνων τὸ εὖρος. ຶΑμα δὲ τῆ ἡμέρα διορώρυκτο · καὶ ὡς τὸ πρῶτον διεφάνη, ἐπάταξεν ἕνδοθεν βουπόρφ τις ὀβελίσκφ διαμπερὲς τὸν μηρὸν τοῦ ἐγγυτάτω · τὸ δὲ λοιπὸν ἐκτοξεύοντες ἐποίουν μηδὲ παριέναι ἔτι ἀσφαλὲς εἶναι. 15. Κεκραγότων δ αὐτῶν καὶ πυρσευόντων ἐκβοηθοῦσιν Ἱταβέλιος μὲν ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμην, ἐκ Κομανίας δὲ ὁπλῖται Ἀσσύριοι καὶ Ἱρκάνιοι ἱππεῖς καὶ οὖτοι βασιλέως μισθοφόροι ὡς ὀγδοἡκοντα, καὶ ἅλλοι πελτασταὶ εἰς ὀκτακοσίους · ἅλλοι δ ἐκ Παρθενίου, ἅλλοι δ ἐξ ᾿Απολλωνίας καὶ ἐκ τῶν πλησίον χωρίων καὶ ἱππεῖς.

16. Ἐνταῦθα δὴ ὥρα ἦν σκοπεῦν πῶς ἔσται ἡ ἄφοδος · καὶ λαβόντες ὅσοι ἦσαν βόες καὶ πρόβατα ἦλαυνον καὶ τὰ ἀνδράποδα ἐντὸς πλαισίου ποιησάμενοι · οὐ τοῖς χρήμασιν οὕτω προςέχοντες τὸν νοῦν, ἀλλὰ μὴ φυγὴ εἶη ἡ ἅφοδος, εἰ καταλιπόντες τὰ χρήματα ἀπίοιεν, καὶ οἶ τε πολέμιοι θρασύτεροι εἶεν καὶ οἱ στρατιῶται ἀθυμότεροι · νῦν δὲ ἀπήεσαν ὡς περὶ τῶν χρημάτων μαχούμενοι.
17. Ἐπεὶ δὲ ἑώρα Γογγύλος ὀλίγους μὲν τοὶς ἕλληνας, πολλοὺς δὲ τοὺς ἐπικειμένους, ἐξέρχεται καὶ αὐτὸς βία τῆς μητρὸς ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, βουλόμενος μετασχεῖν τοῦ ἔργου · συνεβοήθει δὲ καὶ Προκλῆς ἐξ Άλισάρτης καὶ Τευθρανίας ὁ ἀπὸ Δαμαράτου.

καὶ σφενδονῶν, πορευόμενοι κύκλο, ὅπως τὰ ὅπλα ἔχοιεν πρὸ τῶν τοξευμάτων, μόλις διαβαίνουσι τὸν Κάϊκον ποταμὸν, τετρωμένοι ἐγγὺς οἱ ἡμίσεις. 19. Ἐνταῦθα καὶ ᾿Αγασίας Στυμφάλιος λοχαγὸς τιτρώσκεται, τὸν πάντα χρόνον μαχόμενος πρὸς τοὺς πολεμίους. Καὶ διασώζονται ἀνδράποδα ὡς διακόσια ἔχοντες καὶ πρόβατα ὅσον θύματα.

20. Τη δε ύστεραία θυσάμενος ό Ξενοφων έξάγει νύκτως πάν το στράτευμα, όπως ότι μακροτάτην έλθοι της Αυδίας, ωςτε μη δια το έγγυς είναι φοβεϊσθαι, αλλ' άφυλακτεϊν. 21. 'Ο δ' Ασιδάτης άκούσας ότι πάλιν έπ' αυτόν τεθυμένος είη Ξενοφων και παντί τῷ στρατεύματι ήξοι, έξαυλίζεται είς κώμας ύπο το Παρθένιον πόλισμα έχούσας. 22. Ένταῦθα οἱ περί Ξενοφωντα συντυγχάνουσιν αὐτῷ και λαμβάνουσιν αὐτὸν και γυναϊκα και παιδας και τοὺς ϊππους και πάντα τὰ ὅντα· και οὕτω τὰ πρότερα ἰερὰ ἀπέβη. 23. "Επειτα πάλιν ἀφικνοῦνται εἰς Πέιγαμον. Ἐνταῦθα τὸν Φεὸν οὐκ ἡτιάσατο ὁ Ξενοφῶν· συνέπραττον γὰρ και οἱ Λάκωνες και οἱ λοχαγοι και οἱ ἅλλοι στρατηγοι και οἱ στρατιῶται ὡςτε έξαίψετα λαμβάνειν και ἕππους και ζεύγη και τἅλλα· ὡςτε ἰκανὸν είναι και ἅλλον ἦδη εὐ ποιεῖν. 24. Ἐκ τούτου Θίβρων παραγενόμενος παρέλαβε τὸ στράτευμα και συμμίξας τῷ ἅλλφ Ἐλληνικῷ ἐπολέμει πρὸς Τισσαφέρνην και Φαρνάβαζον.

25. ^{*}Αρχοντες δε οίδε της βασιλέως χώρας όσην επήλθομεν. Αυδίας 'Αρτίμας · Φρυγίας 'Αρταχάμας · Αυχαονίας χαὶ Καππα δοχίας Μιθριδάτης · Κιλιχίας Συέννεσις · Φοινίχης χαὶ 'Αραβίας Δέρνης · Συρίας χαὶ 'Ασσυρίας Βέλεσυς · Βαβυλῶνος 'Ρωπάρας · Μηδίας 'Αρβάχας · Φασιανῶν χαὶ 'Εσπεριτῶν Τηρίβαζος · Καρδοῦχοι δε χαὶ Χάλυβες χαὶ Χαλδαῖοι χαὶ Μάχρωνες χαὶ Κόλχοι χαὶ Μοσσύνοιχοι χαὶ Κοῖται χαὶ Τιβαρηνοὶ αὐτόνομοι · Παφλαγονίας Κορύλας · Βιθυνῶν Φαρνάβαζος · τῶν ἐν Εὐρώπη Θραχῶν Σεύθης.

26. 'Αριθμός δὲ συμπάσης τῆς όδοῦ τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως σταθμοὶ διακόσιοι δεκαπέντε, παρασάγγαι χίλιοι ἑκατόν πεντήκοντα πέντε, στάδια τριςμύρια τετρακιςχίλια ἑξακόσια πεντήκοντο. Χρόνου πληθος τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως ἐνιαυτός καὶ τρεῖς μῆνες.

NOTES.

BOOK I.

CHAPTER I.

1. Aaqetov, Darius Ochus or Nothus ($ró\partial \sigma_0$), so called because he was an illegitimate son of Artaxerxes. He was the second king of Persia bearing that name. The following is a tabular list of the Persian monarchs, with the length of their respective reigns, from the Medo-Persian union to the termination of the empire.

B. C.	NAMES,	YRS.	MOS.	B. C.	NAMES.	YRS.	MOR
538	C yaxares II.	2			Xerxes II.		2
	Cyrus Cambyses	7	5		Sogdianus Darius Nothus	19	7
522	Smerdis		7		Artaxerxes Mnemon Darius Ochus	46	
	Darius Hystaspis Xerxes 1.	36 21		337	Arses	21	
464	Artaxerxes Longimanus	40	3	325	Darius Codomanus	14	1

After the disastrous expedition of Xerxes I. into Greece, the kingdom gradually declined until it was subverted by Alexander the Great. Many of the kings, were weak, cruel, and licentious.—— $\Pi a \rho v$ oárcoo, Parysatis, both sister and wife of Darius.—— $\Lambda \rho raftelefins$, Artaxerxes, surnamed Mnemon from his retentive memory. He died in the ninety-fourth year of his age, being assassinated, as some say, by his son Ochus, while others affirm, that he died of a broken heart in consequence of the unnatural treatment which he received from his sons. —— $K \bar{v} \rho o_c$, Cyrus, generally styled "the Younger" to distinguish him from the elder Cyrus, whose history is given in the Cyropædia.— $\mu r \delta t$. "These particles," says Butt. (§149. p. 426.) "serve to form a connexion, like our indeed—but; yet are far more frequently employed than these English particles, which usually require a strong antithesis, while $\mu \epsilon r$ and $\delta \epsilon$ only place two propositions or clauses in a connexion, which with us is either not expressed at all, or at most by but alone." Cf. Mt. § 622; Rob. Lex. art. $\mu \epsilon r$; Vig. p. 200. In this place $\delta \epsilon$ is continuative, so that the force of $\mu \epsilon r$ cannot well be given in Eng. — 'Enel $\delta \epsilon$. Here $\delta \epsilon$ is also continuative. Cf. Butt. §149. p. 425. — $\epsilon \beta o i \delta \epsilon \tau \delta$, he willed, i. e. directed. — $\tau \dot{\omega} \pi a \tilde{\iota} \delta \epsilon$. For the construction, Cf. S. § 158. 1.

2. our serves in this place to express the external connexion between the sentences. ---- πagar i turgare, happened to be present. Cf. Butt. § 144. N. 8; Mt. § 263. 3. δ. - άπο της άρχης, from the satrapy. doyn, beginning, is here used in a tropical sense to designate the country of which Cyrus was satrap. "Sæpissime dicitur de natione vel regione imperio satrapæ subjecta." Sturz.--- inolnoe, aniderfe. The aor. used for the pluperf. Cf. Mt. §497. Obs.; Butt. §137. N.1; S. §212. N. 1. The title gargán η_{s} seems to have been bestowed upon a governor in his civil. and orgarny os in his military capacity.-Kaorwlow. In the Persian provinces certain plains were designated for military reviews, or the transaction of any business, which required the assemblage of large bodies of men. The plain of Castolus was in Lydia. - 'Arafalree is used of a journey to a celebrated city, or, as in the present instance, from the sea coast into the interior. --- Tissaphernes, the same who announced to Artaxerxes the revolt of his brother. He commanded the left wing of the royal forces at Cunaxa, and for his good conduct on that occasion, was rewarded with the hand of one of the king's daughters. He was mean, perfidious, and cruel, and at last came to an end worthy of his crimes, being beheaded by the king for his ill success in opposing Agesilaus. ---- ώς φίλον. "quem (inductus hominis versuti simulatione) amicum sibi putabut." Krüg. Cf. ipoßovero is iridgar obrar, V. 2. §30, where ws has the same force. --- xai di, and also.όπλίτας. Cf. N. I. 2. § 2. — Παδράσιον. The Parrhasii were a people of Arcadia.

3. xatéaty els tŷr βasilelar, was established in the kingdom. "rex tactus est." Krüg. "regno potitus est." Sturz. xatéaty signifies rest in a place, yet has here the idea of motion from its construction with els. Cf. Mt. § 578. a.— diaβállei tòr Kũçor πρός tòr àdelspòr ώς ἐπιβουleión aðrö, accuses Cyrus to his brother of plotting against him. diaβállei, traduces; a trop. signification from the primitive meaning ot the word, to transport, carry over, etc. Hence to deliver over to any one in words, to inform against one; from which is derived the specific signification to accuse falsely, probably from the well known fact, that an informer often calumniates those whom he accuses.——"O dè, i.e. the king. The article here = to the demons. pron. Cf. Butt. § 126. 4; S. § 142.—— τε xal, and also. "When τέ and xat are joined in the same

CHAP. I.J

NOTES.

member of sentence, τi is copulative and *xal* augmentative." Vig. p. 195. Cf. Butt. §149. p. 424. The king not only lent an ear to the false accusation made against his brother, but even went so far as to apprehend him. — $\delta s \, \delta \pi o x \tau e \tau \delta v$, in order to put him to death. The fut part with δs marks intention or purpose. Cf. Mt. § 568. For the facility with which the Greeks could avail themselves of participles, where we should be obliged to employ verbs, cf. Butt. § 144. 1. 2; S. § 222. 1. — $i\xi a \tau \eta \sigma a \mu \epsilon v \delta v$, having by her entreaties obtained his pardon: lit. having begged him off for her own sake. For this reflexive signification of the middle voice, cf. Mt. § 492. b; S. § 207. 2. Parysatis had an almost unbounded influence over Artaxerxes.

4. $\omega_{\varsigma} \dot{\alpha} \pi \tilde{\eta} \lambda \vartheta \epsilon$, as he went away. ω_{ς} is here used as a particle of past time. Cf. Mt. § 628. 4. It also serves to introduce the cause of the subsequent conduct of Cyrus. —— $\ddot{\sigma} \pi \omega_{\varsigma} \mu \eta \pi \sigma \tau \epsilon \ \epsilon \tau_{\iota}$, how never after, that never for the future. —— $i\pi i \tau \tilde{\omega} \dot{\alpha} \delta \epsilon \lambda \varphi \tilde{\omega}$, in the power of his brother. For this use of $i\pi l$, cf. Mt. § 585. b; Vig. p. 237. IX. —— $\dot{\alpha} \tau \tau' i \kappa \epsilon \ell r \sigma \upsilon$, instead of him.— $\mu i \tau \dot{\sigma} \eta$, moreover. Cf. Vig. p. 202; Hoog. p. 107. II. — $i\pi \eta \varphi \tau \tau \tilde{\omega} K \dot{\nu} \varphi \omega$, favored Cyrus, i. e. espoused his cause and favored his designs.

6. The course which Cyrus adopted to strengthen his army by inviting the Greeks to join his standard, was well planned, and in the issue would have crowned his arms with success, had he not fallen at Cunaxa in the moment of victory. The manner in which he eluded the sagacity of his enemies, while raising these forces, shows him to have been a consummate politician as well as an able commander. diramur, force, abstract for concrete. The article is here employed, either because the achievments of the Greek forces are the principal theme of the subsequent books, or from the notoriety of their connexion with the expedition of Cyrus. Cf. S. § 139. N. 1. — $-\infty \leq \mu \alpha i \log \alpha = 0$

ξπιχουπτόμετος, as secretly as possible. ώς with the superlative, is often joined with words signifying ability, possibility, etc. Cf. Mt-5461; S. 5228. The reason for this secrecy is given in the next clause. --- őτι like ώς strengthens the superlative. Cf. Butt. § 149 p. 423; S. § 228. --- ὑπόσας .... ἐκάστοις. The order is παρήγγειλε τοῖς φρουράρχοις έχάστοις τῶν φυλαχῶν ὑπόσας εἶχε χ. τ. λ. Cf. V. 4. § 30, for an example of the same construction. -- qulaxàs, guards, abstract for concrete, a figure of such frequent occurrence as to require no farther notice except in special cases. -- ardyas Ilelonorryglovs, Peloponnesians, i. e. Lacedemonians, who inhabited a part of the Peloponnesus, and were at that time the most powerful state in Greece. — $\dot{\omega}_{c} \in \pi_{t-1}$ Boulsvortos Tiggagierous, under pretence that Tissaphernes was plotting, or because (as he pretended) Tissaphernes was plotting. Krug. says, that ω_{ς} is used here, de re quæ prætextitur, and makes $\omega_{\varsigma} \in \pi_{I-1}$ βουλεύοντος = προφασιζόμενος ότι επιβουλεύοι. For the construction of w; with the part. cf. Mt. § 568; Butt. § 145. N. 5; S. § 192. N. 2. The student should carefully mark the uses and significations of this particle. ---- yag in the next clause introduces the reason why Tissaphernes might be supposed to have designs upon those cities, viz., because they anciently belonged to him but had then revolted to Cyrus yas, for, "never stands at the beginning of a proposition, but instead of it xal raig is employed like etenim in Latin. The proposition of which that with $\gamma \alpha_0$ assigns the cause is often omitted, it being so easily understood that it is passed over by the speaker in the vivacity of his discourse." Mt. § 615. — $\frac{1}{2}\sigma \alpha r$. The imperf. is frequently used for the pluperf. when it signifies the long continuance or frequent repetition of an action. Cf. II. 1. § 6; VI. 3. § 22 .- to degain, formerly, long before. The neut. art. is put adverbially with adjectives and substantives. Cf. Mt. §283; Butt. §125. N. 5; Vig. p. 12. - Milirov. For an interesting sketch of this Ionian city, cf. Anth. Clas. Dict.

7. $\pi \varrho o a \iota \sigma \delta \dot{\varrho} \iota e v o \varsigma \tau \dot{a}$ a d'tà $\tau a \ddot{\upsilon} \tau a \beta o \upsilon \lambda e \upsilon \rho \mu \ell v o \upsilon \varsigma$, perceiving beforehand that (certain of the citizens) were forming the same design. For the construction of $\beta o \upsilon \lambda e \upsilon o \mu \ell v o \upsilon \varsigma$, cf. S. § 222. 2. By supplying $\tau \iota r \dot{a} \varsigma$ and joining it with $\beta o \upsilon \lambda e \upsilon o \mu \ell \ell v o \upsilon \varsigma$ is $\lambda \ell u \sigma \iota \sigma \delta \sigma$, the statement will harmonize with the one made, I. 9. § 9. — $\dot{a} \pi o \sigma \tau \eta^{*} a \iota \pi \upsilon \dot{b} \varsigma$ Kũ gor defines $\tau \dot{a} a \dot{\upsilon} \tau a \tilde{\upsilon} \tau a$ in the preceding clause. Cf. Mt. § 532. d. A word or clause thus added by way of explanation is called epexegetical. — $\dot{\upsilon} \pi o \lambda a \beta \dot{\omega} r$, receiving, i. e. taking under his protection. — $\tau o \dot{\upsilon} \varsigma \varphi e \dot{\upsilon} \gamma o \tau$ $\tau a \varsigma$, the exiles. $\varphi e \dot{\upsilon} \gamma \omega$ among other significations has this, I am an exile. Hence the pres. part. $\varphi e \dot{\upsilon} \gamma \omega r$, so lives in exile, an exile. $\pi a \tau \dot{a} \varphi e v$, to restore. xatá in composition often signifies return or restitution. Cf. Vig. p. 246. — $\tau o \dot{\upsilon} \varsigma \dot{\epsilon} \pi \pi e \pi \tau \omega \kappa \sigma \tau s$, those who had been banished = the exiles. — $\check{\sigma} \lambda \lambda \eta \pi \rho \dot{\phi} \sigma a \sigma_s$, another pretext.

NOTES.

8. ส่อิลโตอ่าร เมื่อ สบัรอบี อื่อยีพีรลไ อุโ for อื่อยีพีรลไ อุโ ส่อิลโตมี อีรรเ สไรอบี. adelao's is in the nominative by attraction with airo's the omitted subject of islov. ---- do ofival of, should be given to him, i. e. placed under his command. — μαλλον η, rather than, - ξπιβουλή, snare, plot. al- $\sigma \, \delta \, \dot{\alpha} \, \nu \, \rho \mu \, \alpha \iota$ is more usually constructed with the accusative. Cf. Mt. § 349. Obs. 2. — $\pi ole \mu o \tilde{v} \tau \alpha$, by carrying on war. The participle frequently expresses the means by which the principal action is performed. Cf. Mt. § 558; Vig. p. 114. - dugi tà organevuara danarar, would expend his treasures upon his troops. So Sturz, Bornemann, and Poppo. - oùδèr ἥχθετο, was not displeased = was highly pleased. The affirmation of a thing by a denial of the contrary, is a rhetorical figure of frequent occurrence called *litotes*. It could not be otherwise than grateful to the king to learn, that his ambitious brother was expending his strength and treasures in petty strifes with the satraps of his realm. For the construction of ny dero avew, cf. Mt. § 348; Butt. § 132. 5. 3. - xal yag, for also, introduces another reason for the unconcern of the king. ---- yipropérous daspoirs, the established tribute. ---- τῶν πόλεων ῶν stands for τῶν πόλεων ὡς. The relative, which in respect to its own verb should be put in the accusative, is put by attraction in the gen. or dat. according to the case of the noun or pronoun to which it refers. Cf. Butt. § 143.3; Mt. § 473; S. § 151.1. These cities were the ones taken from Tissaphernes. In the next clause they are spoken of as still being held by him, inasmuch as they had been given him by the king, and were only temporarily in the possession of Cyrus.

9. Xeléornow, i. e. the Thracian Chersonesus. --- Tỹ xatartinéeas. When the noun is followed by the adjunct, the article is repeated, and if the adjunct be an adverb, it thus becomes an adjective. Cf. Butt. § 125. 3. 6; Mt. § 272. a. --- 'Αβύδου. Adverbs of place are followed by the gen. Cf. Mt. § 324. Abydos was a city of Mysia lying S. E. of the Hellespont. It was the scene of the fable of Hero and Leander. $---\tau \circ r \delta t$ is formed from the article by appending the enclitic δέ. — φυγάς, an exile. The reason of his banishment is given, II. 6. §§ 1-4. $\eta \gamma \alpha \sigma \vartheta \eta$ expresses the idea of admiration a little more strongly than its equivalent & Oavuase. --- re--xai, both-and. --- Sagerxoi's. The daric was a Persian gold coin, "stamped on one side with the figure of a crowned archer kneeling upon one knee, and on the other with a sort of quadrita incusa or deep cleft." It is supposed by some to have received its name from Darius Hystaspis. It appears from I. 7. § 18, that 3000 darics = ten talents. A talent contained 60 minæ or 6000 drachmæ (cf. N. I. 4. § 13), which would make a daric = twenty drachmæ, or \$3. 5186, computing from the value of the old attic drachma (cf. N. I. 4. § 13), and \$3. 3044, taking the later value of the drachma as the standard. Hussey (Ancient Weights, &c. VII. 3) estimates the daric as

containing on an average about 123. 7 grains of pure gold, and therefore $=\frac{183}{7}$ of a sovereign, or about 1l. 1s. 10d. 1.76 farthings = \$4. 871, thus making the coin worth considerable more, reckoned by comparison with gold money of modern times, than if computed from the drachma. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p 314. --- άπο τούτων τῶν χρημάτων. Matthiæ (§ 572) says, that ἀπό generally expresses that from which something proceeds as being its effect. It marks also, the mediate origin or instrumental source of an action. The gold which Clearchus received, was a mediate instrument in raising the troops, while Cyrus who furnished it was the primary cause. --- Tois Opuli, dat. after inolipe. Cf. Butt. § 133. 2. 1; S. § 195. 1. So Virg. Ec. V. "solus tibi certet Amyntas." ---- ὑπερ Ελλήσποιτον, on the Hellespont. $i\pi i g$ in the same sense is followed by the gen. II. 6. §2. VII. 5. § 1. Cf. Mt. § 582. - dopeles rois "Ellyras. Cf. Butt. § 131. N. 1; Mt. § 411. 4. The Greeks here spoken of inhabited the country bordering on the Hellespont. Cf. Ellyganortixal noleis, infra. --- ixovoar, of their own accord. ---- 8° av ours, and thus also. av in its disjunctive use signifies a repetition of the same thing. Cf. Butt. p. 430; Hoog. p. 24. --- roeqoueror Elár Daver adro, was secretly (i. e. unknown to the king) maintained for him. For the use of the part. with Elár Daver. cf. N. on I. 1 8 2.

10. $\xi \epsilon ros,$ lit. a stranger, but here taken in the sense of one who has formed a league of hospitality with another; a thing which in ancient times was frequently done by persons living in different cities and countries. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 490. — els $\delta_{\iota\sigma\chi\iota\lambda\iota_{01}}$, to the number of 2000. — $\xi \epsilon ross$, foreign troops, mercenaries. The practice of hiring foreign troops, was quite common in the times of our historian, especially with the Persian kings and satraps. — $\delta s_{\iota} \circ \delta r \tau w \pi e_{\iota} r_{\ell} e_{\iota} e_{\iota} e_{\iota} \circ \delta r \sigma s a re e_{\iota} r_{\ell} e_{\iota} e_{\iota$

11. $i\pi i \prod_{\epsilon \iota \sigma l} \delta \alpha_{\epsilon}$. Dindorf edits $\epsilon l_{\epsilon} \prod_{\iota \sigma l} \delta \alpha_{\epsilon}$, but the weight of authority appears to be in favor of the reading which I have adopted. $--- \omega_{\epsilon} \beta_{\sigma \nu} \delta_{\sigma \mu \epsilon \nu \sigma \sigma}$, (pretending) that he wished. Cf. N. § 6. Pisidia was a mountainous country, having Phrygia on the west and north, Isauria on the east, and Pamphylia on the south. Its inhabitants seldom paid tribute or homage to the Persian kings. $---- \omega_{\epsilon} \pi_{0} \alpha_{1} \mu_{1} \alpha_{1} \alpha_{2}$ $\pi \alpha_{0} \alpha_{1} \mu_{1} \alpha_{1} \alpha_{2} \alpha_{2} \alpha_{2} \alpha_{2} \alpha_{2} \alpha_{1} \alpha_{2} \alpha_{2}$

· CHAP. II.]

NOTES.

trouble to one. — $\hat{\omega}_{S} \pi o \lambda_{S} \mu \hat{\eta} \sigma \omega r$. Cf. N. § 3. $\hat{\omega}_{S}$ is here used, de reprætexta.

CHAPTER II.

1. Erel & tooxee hon aire, when now it seemed good to him = when he had now determined. $\delta \delta x \epsilon_i = x \alpha \lambda \delta r \delta \delta x \epsilon_i$. Cf. II. 1. § 2. --ärw, upward, i. e. into the upper countries of Asia, or those removed from the seaboard. Cf. N. I. 1. § 2. - The use Robans Enoistro ws-Bovlóueros, he pretended that he wished. or that his design was, Krüger says, that $\mu \epsilon \nu$ here responds to something understood, viz. $\tau \tilde{\eta} \delta' \tilde{\alpha} \eta$ -Orly ini tor Basilia o stolog nr. - wy in wy ini toutous is used de re prætexta. - irravoa. Zeune interprets : illuc, in illum locum ubi sunt Pisidæ. Weiske: illic, in sua ditione. Kruger thinks that Sardis is meant, and refers to § 4. — $\pi \alpha \rho \alpha \gamma \ell \lambda \epsilon \iota$ is here followed by the dat. with the infin. - ourallayére, having become reconciled, either by asking pardon, or, as here, by granting it. ---- o eige organizeuna. The antecedent is often, in case of attraction, placed after the relative and in the same case. Cf. Mt. § 474. a; Butt. § 143. 2; S. § 151. 3. ---άποπίμψαι. Aristippus sent Menon as his substitute. See I. 2. §6. ---- δς αὐτῷ προεστήκει, who commanded for him. αὐτῷ is here used in a sense, which grammarians call Dativus Commodi. Cf. Butt. p. 368. $\pi_{0000\tau \eta \times \epsilon}$, has the signification of the imperf. Cf. Butt. § 107. II. 2; S. § 209. N. 4. --- in ταις πόλεσι, i. e. the cities spoken of, I. 1. $\delta 6. - \xi_{erizov}$, sc. organetimatos. - $\lambda \alpha \beta \delta \sigma r \alpha$. In the preceding clause it is $\lambda \alpha \beta \circ r\tau \iota$. If the leading verb by itself governs another case than the accusative, either that case or the accusative may accompany it, when the infinitive follows. Cf. Mt. § 537; S. § 158. N. 4. See also N. II. 1. § 2.

2. δt xai, and also. $---\pi \alpha \lambda \iota \circ \varphi \tau \circ \delta \tau \cdot z_{2}$. Cf. I. 1. § 7. $----\delta t \star \ell \epsilon \nu \sigma \epsilon$. Cyrus summoned $(\delta t \star \alpha \lambda \epsilon \sigma \epsilon)$ his troops from Miletus; but the exiles over whom he had no authority, he incited $(\delta t \star \delta \epsilon \nu \sigma \epsilon)$ by promises to join him in his expedition. $---\epsilon \delta t \star \alpha \lambda \tilde{\omega}_{\varsigma} \star \alpha \tau \alpha \pi \varphi \dot{\alpha} \xi \epsilon \iota \epsilon \nu \delta \dot{\varphi}$ à $\delta \sigma \tau \varphi \alpha \tau \epsilon \dot{\nu} \epsilon \tau \sigma$, if he was successful in the object of his expedition. $---- \star \alpha \tau \alpha \pi \varphi \dot{\alpha} \xi \epsilon \iota \epsilon \nu$. 1 aor. opt. act. Æol. for $\star \alpha \tau \alpha \pi \varphi \dot{\alpha} \xi \alpha \iota$, a form often found in this author, and therefore requiring no further notice. $---\epsilon \dot{\varphi} \tilde{\alpha}$, i. e. $\tau \alpha \tilde{\nu} \tau \alpha \delta \dot{\varphi} \tilde{\alpha}$. Cf. S. § 150. 5. $-----\pi \alpha \dot{\nu} \sigma \alpha \sigma \delta \alpha \iota$. The aor. is here used for the fut. to denote the certainty of the action. Cf. Mt. p. 845.; S. § 212. 2. See also II. 3. § 20; VI. 5. § 17. $----- \delta \tau \alpha \delta \epsilon$. The enclitic $\delta \epsilon$ is appended to an unchanged form of the accus. In $\delta \star \alpha$, the α comes from an implied nom. OII. Cf. Butt. § 116. N. 2; S. § 121. N. 3. $----\pi \alpha \varphi \tilde{\eta} \sigma \alpha \tau$, came. Cf. N. on $\star \alpha \tau \epsilon \sigma \tau \tau_{\eta}$ I. 1. § 3.

3. Zerlas µer di, so then Xenias. µer di, is used in entering upon a subject after something premised or prefatory. Cf. Vig. p. 202. IX; Hoog. p. 107. III. - παρεγένετο, sc. αὐτῷ, i. e. to Cyrus. By its construction with els, motion is implied in $\pi \alpha \rho e_{\gamma} \epsilon r e_{\tau} o$. Cf. N. I. 1. § 3. – όπλίτας. The Grecian infantry was composed of, 1. δπίται, heavy armed, who in addition to their full armor were distinguished for a large shield (onlow) which they bore: 2. nelraoral, targeteers, bearing lighter arms and small round bucklers ($\pi \epsilon \lambda \tau \alpha \iota$): 3. $\psi \iota \lambda o L$ light armed, who used missile weapons and were employed chiefly as skirmishers. Cf. Fisk's Man. Clas. Lit. p. 521; Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 90. —— ixor, in this and similar places, may be translated by the preposition with. ---- els rereaxiszillous, about four thousand. "With numerals els generally means about." S. § 172.--yvuv yras, light armed, from yvuvos, pp. naked or poorly clad. Hence it was applied to the light armed soldiers, who were naked in respect to the shield and thorax, which protected the onlita. --- we nerraxoolovs, about five hundred. ws joined with numerals signifies nearly, about. Cf. Hoog. p. 189. XIV. ---- & Meyageirs. Megaris was a small district situated between Athens and Corinth, of which Megara was the capital. — $\epsilon i_{\varsigma} \tau_{\ell i \alpha \times \sigma \sigma} i_{\omega_{\varsigma} \ldots \pi \alpha \rho \epsilon \gamma \epsilon' \nu \epsilon \tau \sigma}$. I have followed the reading which from four of the best Mss. has been adopted by Dind. and Poppo. The more usual reading is sig internotions fywer ardivas nageyévero, and is followed by Born. Krüg. and Long. It must be confessed that this would make the sum total agree with that of Xenophon given in §9, but the Ms. authority upon which it rests is too doubtful to warrant its adoption. — $\frac{1}{2}r \delta i x \alpha i o b \tau o \varsigma x. \tau. \lambda. \delta i is here$ a general connective, while xai-xai, both-and, connect obros and b Σωχράτης. τῶν στρατευομένων follows $\tilde{\eta}$ r, because the sense of the verb is limited to a part. Cf. Mt. § 322.7; S. § 175.

5. Kal flagility ut Sy, and then indeed the king. - Separo

This word signifies to incite, impel, and intrans. to rush on. It happily expresses the haste with which Cyrus commenced his long and perilous expedition. --- ora & uois, day's marches : lit. stations, halting places, where travellers or soldiers rest for the night. The Schol. defines σταθμός· στρατιωτική κατάλυσις. — παρασάγγας, parasangs. The precise length of the Persian parasang is difficult to be ascertained. Dr. Jahn (Bib. Arch. § 113. X.) makes it about four Eng. miles. Rennell estimates it 2.78 British miles. According to Strabo, some reckoned it at 60, others at 40, and others at 30 stadia. Xenophon reckons it at 30 stadia, since he says (II. 2. §6), that 16050 stadia= 535 parasangs, and 16050 + 535 = 30. So Herodotus, II. 6. δύγαται δε ό παρασάγγης τριήχοντα στάδια. As it respects the xal before δύο. the general rule is that, if the smaller of two numbers stands first, the two are joined by zal; but if the greater precedes, the conjunction is omitted. So we say two and twenty, or twenty-two. Here there is a deviation from this rule. Cf. Mt. § 140. --- tor Malardoor ποταμόr. The Mæander has its sources near Celænæ (cf. §7 below), and forming a common boundary between Lydia and Caria, falls into the Ægean sea, below the promontory of Mycale. Its windings are so numerous, that it has become a common epithet for whatever is winding or mazy. Its modern name is Mindor. $-\pi \lambda \epsilon \partial \rho \alpha$. The $\pi \lambda \epsilon \partial \rho \sigma \nu = 100$ ft. - $i\pi \tilde{\eta} v$ i Levy $\mu i v \eta$. A part. with $\epsilon l \mu l$ or its compounds is sometimes used instead of the verb of the part. Cf. Vig. p. 117. IX.

6. $\epsilon i \varsigma \ Ko \lambda o \sigma \sigma \alpha \varsigma$. Colossæ was a city of Phrygia Major, on the river Lycus near its junction with the Mæander. To the church planted there, Paul addressed one of his epistles. — $\pi \delta \lambda \iota v \ o \lambda \sigma \upsilon \mu \epsilon v \eta v$, an inhabited city. This epithet is added, because on the route of Cyrus were many deserted towns. — $\kappa \alpha i \ \eta \kappa \epsilon$. For $\kappa \alpha \ell$ we have $i v \alpha i \varsigma$, I. 2. § 10, and $i v \delta i \tau \alpha v \tau \alpha \iota \varsigma$, II. 5. § 1. — $\Delta \delta \lambda \sigma \pi \alpha \varsigma \kappa \alpha i \ A i v \iota \tilde{a} \tau \alpha \varsigma$ $\kappa \alpha i \ O \lambda \upsilon v \theta \ell \upsilon \varsigma$. The Dolopians and Ænians were Thessalian tribes separated by Mt. Othrys. The Olynthians were a people of Macedonia. It was probably to await the arrival of these forces, that Cyrus tarried so long at Colosse.

7. Kelawàç, Celænæ, a city lying in the south-west part of Phrygia, and formerly its capital. — $\beta ao the a$, an adj. from $\beta ao the ao f,$ ov, here used as a subst. plur. for sing. — $\pi a q a d \delta e a o o$. Dr. Robinson in his excellent Lex. N. T. remarks, that "this word seems to have had its origin in the languages of Eastern Asia, and has the general signification, a garden planted with grass, "herbs, trees, for ornament and for use, and is applied to the pleasure gardens and parks with wild animals around the residences of the Persian monarchs and princes." That these paradises were frequently of great extent is evident from the fact that Cyrus reviewed his army in this one (cf. § 9), and in another (II. 4. § 16) the Greeks heard that a large army was assem bled. — $\dot{\alpha}\pi\dot{\alpha}\dot{\nu}$ in $\pi\sigma\nu$, on horseback. Cf. Mt. § 572. So ex equo pugnare. Liv. I. 12. — $\gamma\nu\mu\nu\dot{\alpha}\dot{\alpha}\alpha\mu$, to exercise : lit. to exercise naked, as was done by those who practised in the public or private gymnasia, unless as in some instances was the case, they were merely covered by the short $\gamma\nu\tau\dot{\omega}\nu$. With $i\alpha\nu\tau\dot{\alpha}\nu$ this verb may be rendered, to exercise; with $\tau\dot{\alpha}\nu_{3}$ in $\pi\sigma\nu_{3}$, to train. — $\dot{\alpha}\pi\dot{\alpha}\tau\epsilon$ — $\beta\dot{\alpha}\dot{\nu}\lambda\sigma\tau\sigma$. When reference is had to a past action not limited to a precise point of time, but repeated by different persons, or in different places, the optative is put with $\dot{\alpha}\pi\dot{\alpha}\sigma\tau\epsilon$ and other particles of time. Cf. Butt § 139. N. 6; Mt. § 521. — $ix \tau \tilde{\omega}\nu \beta\alpha\sigma\iota\lambda\epsilon t\omega\nu$, in the palace, i. e. in the enclosure of the palace. ix is used by accommodation or attraction, because the source $(\pi\eta\nu ai)$ is not only a spring but a running stream.

8. $\mu \epsilon \gamma \delta \lambda \omega \beta \alpha \sigma \lambda \delta \omega \varsigma$, of the great king, a title given $\varkappa \alpha \tau'$ $\delta \epsilon \sigma \gamma' \eta \gamma \omega \varsigma$, is supposed to have built the palace here spoken of. $---\delta \pi \lambda \tau \alpha \delta \varsigma \pi \eta \gamma \alpha \delta \varsigma$, near the sources. $\delta \pi t$ here denotes close proximity. Cf. $\delta \pi \lambda \delta \sigma \sigma \eta$, V. 3. § 2. $---\delta \pi \delta \sigma \eta \delta \kappa \eta$, under the citadel. Xerxes also built a citadel, which, as it appears from this passage, overlooked the palace and served for its defence. $----\delta \mu \beta \delta \lambda \delta \epsilon \iota$ is an act. trans. used as a neut.; $\delta \alpha \nu \tau \delta \gamma m \eta \sigma \kappa \delta \epsilon \iota$, i.e. in a trial of musical skill. Pindar and other ancient poets, called every art $\sigma \alpha \rho \delta \alpha$, and poets, musicians, painters, etc. $\sigma \alpha \rho \iota \sigma \tau \alpha \delta$. For an explanation of this fable of Marsyas and Apollo, cf. Anth. Clas. Dict.

9. $\bar{\eta}\tau\tau\eta\partial\epsilon_i\varsigma$, having been vanquished. 1 aor. part. dep. pass. of $\bar{\eta}\tau\tau\eta\partial\epsilon_i\varsigma$, having been vanquished. 1 aor. part. dep. pass. of $\bar{\eta}\tau\tau\eta\partial\epsilon_i\varsigma$. Reference is had especially to the defeat he sustained at Salamis, which caused him to hasten precipitately across the Hellespont. $-\frac{1}{\eta}\mu\epsilon_{\theta}\alpha_{\varsigma}$ $\tau_{\theta}\iota\dot{\alpha}_{\sigma}\tau\sigma\epsilon$. Cf. N. § 6 (end). $-\frac{1}{\eta}\kappa_{\theta}\eta\tau\alpha_{\varsigma}$. The Cretans were celebrated for their skill in archery, and in later times, for their gross immorality and odious vices. Cf. Polyb. 4. 17, and also Paul's quotation (Tit. 1: 12.) from Epimenides, one of their own poets. $-\frac{\pi}{\eta}\Lambda\mu\alpha$ $\delta tx\alpha t \Sigma\omega\sigma(\alpha_{\varsigma}\pi\alpha_{\theta}\eta\tau, and also at the same time Sosias came. <math>-\frac{1}{\eta}\delta$ $tu\alpha$ trace, joined to numerals, signifies all together, or, in all. -- Celeme appears to have been the rendezvous for the army. Having now been joined by most of his forces, Cyrus proceeds with increased despatch, and by forced marches, endeavors to reach the king before he would have time to assemble a large army.

10. $\Pi i\lambda \tau \alpha \varsigma$. Peltæ. The site of this place was N. of the Mæander, in the valley and plain formed by the W. branch of that river. — $\tau \dot{\alpha} \Lambda \dot{\nu} \kappa \alpha \kappa$. "Sacrificiis factis Lycæa celebravit." Krug. "Lupercalia institutis sacrificiis et ludis celebravit." Hutch. These gauges

were called Lyccan, from Mt. Lycceus in the S. W. angle of Arcadia, where the Arcadians insisted that Jupiter was born. The same mountain was also sacred to Pan. From the well established worship of Pan in Arcadia, it is probable that these games were in honor of him. This is also confirmed by the fact, that these festivals, when introduced into Italy by Evander, were changed in name only (being called Lupercalia), and were still sacred to Pan. Cf. Fisk's Man. Clas. Lit. pp. 434, 565, 571. - aywva, contests, games. - orleyvloss, flesh scrapers, used in baths for rubbing off the sweat and filth rom the body. Schneid. and after him Krüg. understand by this word, a kind of ribbon or fillet. But as Poppo justly observes, this would be a far less pleasing gift to the Grecian soldiers, than the strigiles, flesh scrapers, which they were accustomed to use in the bath. - Kepaumr dropar, the market place of the Ceramians, at or near he modern Kutahiah. This Ceramus which appears to have been situated in the north-east boundary of Phrygia, and according to Rennell due north of Celænæ, must not be confounded with a place of the same name in Mysia. Cyrus seems to have passed through these cities so much out of his route, in order to take in provisions, and stores for his long march. From Ceramus he persued a more lirect course to Babylon. --- ngos ry Music, next to Mysia. --

11. Kavorpov neolar, i. e. the plain in which the city Caystrus was situated. Wilkinson in his Clas. Atlas locates it a little N. of Mt. Taurus. Rennell conjectures, that its site was near that occupied by the modern Sakli, a town where the roads from Constantinople, Brusa, and Smyrna, pointing towards Syria meet. He also remarks, that Cyrus had now entered the first of a series of valleys, formed by several parallel ridges connected with the greater chain of Taurus on the N. E. side, or that towards Phrygia and Cappadocia, which he quitted at the Pylæ Ciliciæ. ---- $\mu \sigma \partial \delta \sigma \pi \lambda \delta \sigma$. The gender of the adjective has reference to the gender implied in the substantive. Cf. S. § 137. N. 2. — $i\pi i \tau \dot{\alpha}_{\varsigma} \partial \dot{\psi}_{\varphi\alpha\varsigma}$, at the gates, i. e. at the head quarters of Cyrus. — $i\lambda\pi i \delta \alpha_{\varsigma} \lambda i \gamma \omega \vartheta \delta i \eta \gamma \epsilon$, he was continually expressing (his) hopes (that he should soon be able to pay them). For the construction of $\partial_{i\alpha\gamma\omega}$ with the participle, cf. Butt. § 144. N. 8; Mt. § 552; S. § 222. 4. - dilog nr ariwuerog = dilor nr exeioov ariandai = Sylov yr ori yriaro, it was evident that he was troubled. By a species of attraction, $\delta \tilde{\eta} / \delta r$ form loses its impersonal form, and takes the subject of the following verb as its own subject. The verb in the dependent clause becomes then a participle. Cf. Mt. §§ 297: 549. 5; Butt. § 151. 7; Vig. p. 33. VI. ---- ου γαο ήν πολς του **K** $\dot{v}_{000}$ τ_{000} , for it was not in accordance with the character of Cyrus, or more briefly, it was not the character of Cyrus. $\pi_{0,0}$ has in this place the signification of congruity. Cf. Vig. p. 257; Sturz Lex. Xen. The gen. of quality, custom, etc. is sometimes found without the preposition. Cf. Mt. § 316. — *Exorra* agrees with *Exervor* understood, the subj. accus. of $d\pi o d_i d o d o a$.

12. $\dot{\alpha}\varphi_{ixxxixax}$ Enviato. Krüg. surmises that she was sent by Syennesis. Wessel. ad Diod. XIV. 20 observes, that Σv_{ixxxix} was a name common to many of the Cilician princes. It was probably a title of dignity. — yvr $\dot{\eta}$, a woman, here a married woman, wife. — $\delta' \ ov$ introduces the consequence of the munificence of Epyaxa, viz. the payment of the troops. — 'Asnerolov; Aspendians. Aspendus was a populous city of Pamphylia, W. of Cilicia, situated on both banks of the river Eurymedon. Here Thrasybulus the Athenian general was slain. — $i\lambda_{iyero} \ \partial i x \alpha i \ \sigma vyyeris \partial \alpha u \ K v \varphi o v$. The subject of the infinitive may be changed into the subject of the principal verb, (cf. $\pi \alpha$ $\tau_{Q\dot{Q}} \mu i v \ \partial \eta \lambda_{iyerau} \ \delta \ K v \varphi o \gamma u \ i s \delta \sigma u$. An euphemistic expression.

13. $\Theta \dot{\nu}_{\mu}\beta\rho_{\mu}\alpha\nu$. Hutch. thinks that this is the town, which, in Cyr. VI. 2. § 11, is called $\Theta i \mu \beta \rho \alpha \rho \alpha$. — $\pi \alpha \rho \dot{\alpha} \tau \dot{\eta} r \dot{\rho} \delta \dot{\rho} r$, by the way. When it expresses the idea of rest or position, $\pi \alpha_0 \epsilon$ is usually followed by the dative, but when the idea of previous motion is implied, it is followed by the accusative. Butt. (§ 147. N. 3.) says that $\pi \alpha \rho \dot{\alpha} \tau \dot{\sigma} r$, in answer to the question where, must be rendered by, by the side of, the same as when followed by the dative. In such an instance, however, a previous coming to the place is strictly implied. ---- Mloov, gen. of Mlday, limits xonny understood. How this Phrygian king had for a time the power of converting into gold whatever he touched, and how his ears were changed into those of an ass, the student is referred to the account given in Anth. Clas. Dict. Some have supposed that he was king of Bolyes in Thrace, and having migrated with his subjects to Asia Minor, the place where they settled, by a slight alteration of the letters was called Phrygia. Those who adopt this opinion make Thrace the scene of the story of Midas and Silenus.— $iq^2 \frac{1}{2}$, at which, where. "The dative $i\pi i \tau \tilde{\varphi}$ in a local sense, expresses particularly the idea of close by." Butt. § 147. N. 4. --- Zárvgor, i. e. Silenus. ---- ofree xsoasa airn'r, having mixed it with wine, or according to our mode of expression, having mixed wine with it. regarder, is the 1 aor. act. part. of xegánnuus. Cf. S. § 118. K.

14. Τυριαΐον Tyriæum, a Phrygian city on the confines of Lycaonia. — βουλόμενος, willing, 1. e. consenting.

15. ώς νόμος αὐτοῖς εἰς μάχην, sc. τάττεσθαι, as they were accus tomed to be marshalled for battle. αὐτοῖς depends on ἦν understood. — στῆναι, to stand (in marshalled array). — ^fxaστον, sc. στρατη γόν. Reference is had to the generals, such as Clearchus, Proxenus, Menon, etc. — ini τεττάφων, four deep. The depth of a battalion is its extent from front to rear, and is determined by the number of men in each file, or the number of ranks. The number of men in a rank constitute the width of a battalion. int is here used in a tactical sense. Cf. Vig. p. 235. III; Mt. § 584. ϑ . — τὸ μὲν δεξιὸν, the right wing. It does not clearly appear, why Menon had this post of honor given him in preference to Clearchus, unless it was done to flatter his pride and keep him in good temper. In the battle of Cunaxa, Clearchus commanded the right wing. τὸ δὲ εὐώνυμον, the left wing. εἰώνυμος (εἶν, ὄνομα) is euphemistically used for ἀψυστεφός, left, sinister, a word of ill omen. — τὸ δὲ μώσον, the centre. Cf. S. § 138. 1.

16. $o_{\nu\nu}^{3\nu}$ is here continuative, i. e. it marks the external connexion between the two sentences and may be rendered, then, so then. ----παρήλαυνον, rode by. ελαύνω lit. signifies to drive, impel forward, and is used in connexion with horses and chariots. With xara raters it may be rendered marched by. The n_η was a troop of horse, drawn up by the Thessalians usually in the form of an egg. An $\mathcal{U}_{\eta}$ numbered 64, although the term is often used for a party of horse of any number. Two such troops constituted the inilagyla, and eight of them the $i\pi\pi\alpha\alpha\gamma/\alpha$. Four of the last named made up the $\tau i \lambda \alpha \varsigma$ of the cavalry = 2048 men, and two $\tau i \lambda \eta$ the $i \pi i \tau \alpha \gamma \mu \alpha = 4096$ men. A τάξις was a division of infantry = 128 men; a σύνταγμα or two τάξεις = 256 men; a πενταχοσιασχία or two συντάγματα = 512 men; a xiliaggia or two of the last named = 1024; a $\mu \epsilon g \alpha g \chi / \alpha$ or $\tau \epsilon log$ twice the preceding or 2048, which doubled made a $q\alpha \lambda \alpha\gamma\xi = 4096$ men, the commander of which was called orgarny os. Divisions however, of very different numerical strength were at various times designated by the name galays. Cf. Man. Clas. Lit. p. 525; Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 91. - etra de rois Ellipras. It was a compliment to the Greeks, that instead of having them march by him in review, he rode along their ranks accompanied by the Cilician queen. ---- io, aquaros, in a chariot. in placed before the genitive in answer to the question where, and sometimes in the same sense before the dative. Butt. (§ 147. N. 4.) remarks that in respect to int and rate "observation and practice must do the greater part." The same is true of most of the particles and prepositions of this noble language. The student should fix in his mind the literal signification of a word, and, in respect to its special application to a given passage, be guided by the context and that skill of grammatical appliance, which is the result of critical and long continued study. --- aquauatrs. The

harmamaxa was a four-wheeled carriage, covered overhead and enclosed with curtains, used for the conveyance of females and children, and oftentimes men of high rank, when they wished to consult their ease and pleasure. It was in a magnificent harmamaxa, the construction of which occupied two years, that the body of Alexander the Great was conveyed from Babylon to Alexandria. --- zyáry, helmets, accus. plur. of xyávog-eog. Sometimes the helmet was made of leather. Cf. zgáry gzúttra, V. 4. § 13. When the leathern basis of the helmet was strengthened or adorned with bronze or gold, it was called $\chi \alpha \lambda x \eta \eta \eta$, $\chi \rho v \sigma \epsilon l \eta$, etc. When the basis was wholly metal, the helmet received the epithet, zgáry zalza, Lat. cassis. It was usually adorned with a crest ($\lambda \phi \phi \phi \phi$) of hair or a tuft of feathers, according as the wearer wished to look terrible or handsome. ---- zitwas, tunics. This was an inner garment, reaching usually to the knees, and kept in its place by a girdle. --- zrquida;, greaves. These extended from the foot to the knee, and were made of brass, or some more precious metal. The Roman ocreæ were usually plated with iron, and in later times were placed only upon the right leg. $-- d\sigma \pi t \delta \alpha c$, shields. The Grecian shield was usually round, and made of hides covered with plates of metal. For a fuller description of the shield, cf. Man. Clas. Lit. § 139; Smith's Gr. and Rom. Antiq. p. 245; Hom. Il. 18; 478, with Flax. Illus. In Felton's Iliad is a valuable and ornate discription of the shield of Achilles. --- ixxexa Oagueras, burnished, from xa Oalyw, to cleanse, and ix, from.

17. στήπα; το άψμα, stopping his chariot. For this trans. signif. of fornue, cf. Butt. § 107. II. p. 226. - galaryos, phalanx, here referring to the army drawn up in array. Cf. N. § 16. - or yrag- $\pi i \mu \psi \alpha \varsigma$. The conjunction is frequently omitted between participles, See Mt. § 557. 3. --- πυοβαλίσθαι τα ὅπλα, to present their weapons, i. e. hold them forward as if they were going to fight. --- Encyongnoat, to advance, as though against the enemy. - isadauyte, sc. o salaryxτής. Cf. Mt. § 295. 1; Butt. §129.8; S. § 157. N. 8. (2). εσάλπιγte is an early form of the 1 aor. A later form is isailmusa. Cf. Butt. § 114. p. 300; S. § 118. 5. - 'Ex de rourou, then, after this. προϊόντων, sc. ai των. The part. in the gen. often stands alone, when the subj. can be supplied from the preceding context. See Mt. § 563; Butt. § 145. N. 4; S. § 192. N. 3. For the construction of moniform in the gen. abs. instead of προϊοΐσι in agreement with στρατιώταις, cf. Mt. § 561. ---- and ton antouator, of their own acccord, voluntarily. άπό expresses the manner in which an action is done, or the motive which produces it. Cf. Mt. § 573. p. 996. ---- ini ras ganvas, i. e. the tents belonging to the Persians, for in the next section we find the Greeks returning to their own quarters (ini tas ounday hidor).

18. tourser in the agenaphienes, fled away in her harmamaxa. So Zeune, Weiske and Krüger. Cf. Mt. § 596. But Lion, Schneider, Bornemann, and Poppo, interpret, leaped from her harmamaxa. (which was drawn by oxen or mules), in order to accelerate her flight. ----- of in the dyour --------- of in the dyour of the d those in the market (i. e. the market people) began to flee away from the market, or more briefly, those in the market began to flee away. Cf. IV. 6. § 25; V. 7. § 17; VI. 2. § 18, et sæpe alibi. The åyogá was a place in the camp where the sutlers or victuallers exposed their commodities for sale. Equipor. The imperf. tense here marks the commencement of an action. Born., Dind., and Pop., following Schneid., edit iquyor. But Hutch., Weisk., Krüg., and others, rightly prefer the imperfect, as the flight could not be considered. uno quasi ictu absoluta. ---- giv yéhori, on account of the flight of the barbarians. ---- the laungotyta, the splendor, viz. of the arms and uniform. - the taker, the order, martial appearance. - Kugos de $\eta_{\sigma} \partial \eta$. The terror, with which this sham-fight of the Greeks struck the barbarians, gave to Cyrus an earnest of victory over the undisciplined hosts of his brother.

19. 'Ixórtor, Iconium. Luke (Acts 14: 6) seems to locate this city in Lycaonia, although, as Bloomfield observes, if the article before $\pi \delta \lambda \epsilon_i \zeta \tau \eta \zeta \Lambda uxanvlas}$ be allowed its force, it would appear otherwise. Strabo reckons it as a city of Lycaonia, but as the boundaries of these provinces were continually changing, it is probable that sub sequent to the time of Xenophon, it became a city of Lycaonia. — $\Lambda uxaovlas, Lycaonia.$ This country lay S. E. of Phrygia, and was included in the basin formed by the Taurus and its branches. It was made a Roman province under Augustus. — $\dot{\omega}_{\varsigma} \pi o \lambda \epsilon \mu lav o voan$ $because it was hostile. Krüger says, that <math>\dot{\omega}_{\varsigma}$ is here used, de re quam quis causam esse dicit. The Lycaonians as well as the Pisidians did not acknowledge the authority of the Persian kings.

20. $\tau\eta\tau$ $\tau\alpha\chi$ $t\sigma\tau\eta\nu$ $\delta\delta\sigma\tau$, the shortest way. The Cilician queen took the direct route to Tarsus by the S. E., while Cyrus with the main army took the N. E. route which was circuitous and more than twice the distance, in order (as Rennell remarks) to cross the Taurus at Dana or Tyana, where, by the contraction of the ridge, a very short passage was afforded into the plain of Cilicia. It will be seen that the marches between Iconium and Dana were very long. This may be accounted for, in his wish to be at the Pylæ Ciliciæ in season to take advantage of the diversion, intended to be made in his favor by the fleet and the detachment of Menon. This desire to secure the co-operation of his fleet will account also for the long marches between the river Pyramus and Issus (I. 4. § 1). — $\sigma\tau\varphi\alpha\tau\omega\sigma\tau\alpha\varsigma$ *Mérur eize*. Under cover of being a guard of honor to Epyaxa, a body of troops was thus introduced into the heart of Cilicia. Its effect upon Syennesis is given in the next verse. —— $Ka\pi\pi a dox las$, *Cappadocia*, an interior country of Asia Minor, N. of Cilicia, celebrated for the excellence of its wheat and horses, and the dullness and vice of its inhabitants. The Greeks regarded the Cappadocians as the worst of the three Kappas, or nations, whose names began with that letter; the other two being the Cretans and Cilicians. The character of the Cappadocians is satirized in the Epigram:

Vipera Cappadocum nocitura momordet; at illa

Gustato periit sanguine Cappadocis.

— ir δ, sc. χρόrφ. — φοινειστην. Larch. renders this, vexillarium, standard bearer. Voss., purpuræ tinctorem ; (Krüg. adds) vel eum qui purpuris tingendis præfectus est, quod munus apud Persarum reges honorificum fuisse colligeris. Morus interprets, purpuratum. The epithet βασίλειον seems, however, to conflict with this signification. Sturz says that Brod. has best rendered it, unum e regits familiaribus punica veste indutum non purpurea. It is worthy of remark, that Hesych. has inserted this word in his Lex. without any interpretation. — δυνάστην, a high officer: lit. one in power. "qui principum inter præfectis locum tenebat." Hutch. — alruasáµeros επιβουλεύειν αὐτῷ, having accused them of plotting against him.

21. Kiliziar, Cilicia. This country lay S. of Cappadocia, W. of Syria, and E. of Pamphylia. It was divided into two parts; the western of which was called Trachea (ryazeia, rough), the eastern, Campestris (πεδινή, level). ---- ή δà εἰςβολή, the pass. Cf. N. § 22. ---- dunyaros elsel Geir orgarebuart, inaccessible to an army. Krug. observes that augravos elseldeir is put by attraction for yr augravor Tr elseldeir. --- heloinwig ein, had abandoned. Cf. N. on infr ilevγμένη, 15. --- έπει ήσθετο τό τε Μένωνος στράτευμα ότι ήδη. This reading is found in the best editions. Dindorf however edits notero ότι το Μένωνος στράτευμα ήδη. As to the construction, Mt. (§ 296) says, "the subject of dependent propositions is often wanting, because by attraction it is construed with the verb of the principal proposition." Cf. Rost. § 122. I. 8. - elow within, i. e. in respect to Tarsus the capital. — defur an uncontracted form of the gen. plur. frequently used by the Attics. Cf. Mt. § 78. Obs. 7; Butt. § 49. N 3. --- xat ότι τριήρεις ήχουε περιπλεούσας απ' Ιωνίας είς Κιλιχίαν Ταμών έχοντα τὰς Λακεδαιμονίων και αίτοῦ Κύρου. The order is, και ὅτι (= διότι, i.e. dià rouro ori, on this account, because), hrove Tauwr Izorra (= ότι Ταμώς είχε) τριήρεις τὰς Λακεδαιμονίων και αὐτοῦ Κύρου περιπλεούoas an' Iwrlas ils Kilinlar. Krüger says that the writer intended to have joined hrove with reingers regenteousas, but wishing to name

the admiral of the fleet, he connected it with $T\alpha_{\mu\dot{\omega}\nu}$. Cf. Thucyd. III. 26. —— $a\dot{v}\tau o\bar{v}$ $K\dot{v}_{\rho}ov$. When $a\dot{v}\tau \delta_{\varsigma}$ is followed by a proper name, the article may be omitted, especially if the article can be dispensed with, the pronoun being omitted. If $a\dot{v}\tau \delta_{\varsigma}$ is followed by a common substantive, the article usually is retained. Cf. Mt. § 265. 1 (end).

22. of of Kiline; iquilarrow, where the Cilicians kept guard, or used to keep guard. Schneid. remarks, that the Cilicians always kept a guard in this place for the defence of the country. But that this should be done in time of peace, or that a standing guard should be quartered in tents, Krüger thinks to be quite improbable, and therefore gives to iquilartor the sense of the pluperfect. ---- $\pi i \delta lor \mu i ra$. See above, § 21. — $i\pi l g o v \tau o v$. Cilicia Campestris was watered by the Pyramus and Cydnus. Cf. N. § 23. --- Imaleur. neut. accus. of Im- $\pi \lambda \iota \omega \varsigma$. — There seems to be little difference between $\mu \iota \lambda \iota v \eta$, panic, and xirxgoo, millet, except that the former bears its grain in ears, and the latter in bunches, whence the Lat. millium, as if one stalk bore a thousand seeds. Cf. Encyc. Amer. -- "Ogos & airò περιέχει x. τ. 1., but a strongly fortified and lofty mountain environs this (i. e. Cilicia Campestris) on every side from sea to sea. Born. renders ogugór, bene munitus : Poppo, munitus natura vel arte. To this region, so entirely encircled with high and rugged mountains, there were but three passes: Pylæ Ciliciæ, in the range of Mt. Taurus, through which Cyrus entered: Pylæ Amanicæ, so called from Mt. Amanus on the Syrian side of Cilicia: Pylæ Syriæ, a pass leading from Cilicia into Syria, south of the Pylæ Amanicæ and near the sea. Cf. I. 4. §4. Through the Pylæ Amanicæ, Darius led his army into Cilicia, not knowing that Alexander, about the same time, had passed through the Pylæ Syriæ and was therefore in his rear.

23. Taqoovis. This city, situated on the banks of the Cydnus not far from its mouth, ranked with Athens and Alexandria in learning and refinement. It is celebrated in ecclesiastical history as being the birth place of St. Paul. $--\frac{3}{7}\sigma ar-\beta a \sigma t \lambda \epsilon \iota a$. The general rule, that the nom. neut. plur. has the verb in the sing., is often transgressed by the Attics themselvee. Cf. I. 4. §§ 4, 10; 5. § 1; 8. § 10, et szep. al. $----K \dot{v} \delta r o_{\varsigma}$, Cydnus, a river remarkable for the coldness of its waters, which almost cost Alexander his life, and according to some writers proved fatal to Fred. I. of Germany, who bathed in its stream. This was the river, up which Cleopatra sailed with such magnificence to meet Anthony. $----\delta \dot{v}o \pi \lambda \dot{\epsilon} \theta q \omega r$. The Attics use $\delta \dot{\iota}o$ indeclinable. Cf. Butt. § 70. 2; Mt. § 138.

24. $i\xi\epsilonhi\pi\sigma r - \epsilon^2 \zeta \chi \omega \rho lor$. With a verb signifying removal from a place, the accompanying motion to a place is frequently expressed

by elc. Cf. Mt § 578. So we say, he left FOR Boston; they starten FOR the West. Krüger referring to IV. 1. § 8, where it is fully written, makes $i\xii\lambda\pi\sigma\sigma - \epsilon i_{\zeta}\chi\omega\varrho lov = ix\lambda\pi\sigma\sigma\tau\epsilon\varsigma$ $\check{\ell}\varphi\epsilon\upsilon\gamma\sigma \epsilon i_{\zeta}\chi\omega\varrho lov. - \pi\lambda\eta\sigma$ of $\tau\dot{\alpha}x\alpha\pi\eta\lambda\epsilon ia$ igorrec. These inn-keepers stayed behind either because there was some chance of gain; or, as Bornemann suggests, because their occupation, as keepers of caravansaries for the entertainment of travellers, would protect them from all injury. - $\Sigma \delta\lambda \iota \iota\varsigma$, Soli, or Soloë (Cf. Anth. Clas. Dict.), a city of Cilicia Campestris, near the mouth of the river Lamus, said to have been founded by an Athenian colony. - 'Iogoõc. Issus lay S. E. of Tarsus at the foot of the Amanus, and was famous for the victory of Alexander over Darius.

25. προτέφα Κύρου πέντε ήμέφας. For the reason of this, cf. N.§ 20.
----- ὑπεψβολῆ, passage over. ---- τῶν εἰς τὸ πεδίον, sc. καθηκόντων, those (extending or sloping down) to the plain. The event here spoken of took place, when they were descending into the Cilician plain.
----- εἶτα πλανωμένους ἀπολέσθαι, thus (i. e. in consequence of having lost their way) wandering about they perished. For this construction of εἶτα with the participle, cf. Butt. § 144. N. 7.

26. $\delta_{i}\eta\rho\pi\alpha\sigma\alpha\nu$, pillaged. This verb properly signifies to snatch asunder, as is done when one is eagerly endeavoring to get possession of any article. — $\delta_{i}\delta_{i}\nu\ell$ limits $\epsilon_{i}\delta_{j}\chi_{i}\delta_{i}\alpha_{i}$; and $\epsilon_{a}\nu\tau\sigma\delta$ follows the comparative $\kappa_{\ell}\epsilon_{\ell}\tau\sigma\nu\epsilon$. Cf. S. § 186. 1. — $\epsilon_{i}\delta_{j}\chi_{i}\delta_{i}\alpha_{i}$; Sturz, Bornemann, and Poppo, interpret: accedere ad aliquem. Krüger: convenire ad colloquium. It literally signifies, to come into the hands, i. e. to put one's self in the power of any one. — $i\epsilon\nu\alpha\epsilon$. Repeat $\epsilon_{i}\delta_{j}$ $\chi_{i}\delta_{i}\alpha_{i}$ from the preceding clause.

27. $\epsilon i \varsigma \tau \eta \nu$ στρατιάν, for the army, a form = to the Dat. Com. only more emphatic. — å νομίζεται παιρά βασιλεϊ τίμια, which with kings (lit. with a king) are regarded valuable, or which in the estimation of a king are of great value. — στρεπτόν χουσοῦν, a golden necklace. The clause, την χώιραν μηκέτι ἀφαιρπάζεσθαι, is one of the objects of ἔδωκε. — ήν που ἐντυγχάνωσιν, wherever (the Cilicians) could find (them, i. e. τὰ ἡρπασμένα ἀνδράποδα).

CHAPTER III.

1. of rag. The particle rag is here causal, i. e. it introduces the reason why the army tarried so long at Tarsus. —— or *in logarar lina*, refused to go. In absolute negations, or and the verb or subst. form together an idea directly opposite to that of the verb or substantive

CHAP. III.]

NOTES.

alone. Cf. Mt. § 608. 1; Butt. § 148. N. 2. --- rov πρόσω. The gen. is employed whenever the sense of a verb is limited to a part. Cf. Butt. § 132. c. See also the Homeric phrase, Sim nedlow. Prof. Woolsey with Kühner ranks this among the examples of place, which Matthiæ has given, § 377. Krüg. makes it = $i_5 \tau \delta \pi \rho \delta \sigma \omega$. — $\eta \delta \eta$ implies that, previously to this time, they did not suspect the real object of the expedition, or at least that the suspicion had not become general. - ini Basilía lírai, that they were marching against the king. ---- ini roury, for this purpose, i. e. to march against the king. — $\pi \rho \tilde{\omega} \tau \sigma \varsigma \delta \delta K \lambda \ell \alpha \rho \gamma \sigma \varsigma x. \tau. \lambda$. Here we see in Clearchus the stern soldier, which he is described to be, II. 6. § 1-15. We also see to what a pitch of exasperation his soldiers were raised, that they should dare to throw stones at a general, whom Xenophon says they feared more than they did the enemy. ---- iBia-Leto, attempted to force. This conative signification of the imperfect (Cf. Butt. § 137. N. 10) is also found, IV. 4. § 19; V. 4. § 23. --- iballor, sc. tois libous (fully written V. 7. § 19), threw stones at him. The imperfect in this place expresses an action continued by being frequently repeated.

2. $K\lambda i a o x o x \delta i$ tote $\mu i * \mu x o i * i \xi i o v y e to u i x a ta tet to w o i i tell a negative, is construed with another negative, on the general principle in the Greek language, that one negative strengthens another. Cf. Butt. § 148. N. 9; Mt. § 534. b. Obs. 4; Vig. p. 171. Dind. edits to <math>\mu i x a ta tet o v i o to x o to y i to x o to y i to y$

3. $5\tau_i \chi \alpha \lambda_i \pi \tilde{\omega}_{\varsigma} \varphi_i \varphi_{\omega}$, that I am very much troubled. Cf. Vig. p. 107. — $\tau o_i \varsigma \pi \alpha \varphi_i \tilde{\omega}_i \dots \pi \varphi_i \gamma \mu \alpha \sigma_i r$. The dat is put with many passives and neuters, expressing the cause, occasion, or object of the preceding action. Cf. Mt. § 399; S. § 198. Sometimes $i\pi t$ is employed with this dative. See Bos. El. p. 212. — $\varphi_i \dot{\gamma} \sigma \tau \alpha i \times \tau \tilde{\eta} \varsigma \pi \alpha \tau \varphi_i \partial \sigma_{\varsigma}$, being an exile from my country. Cf. N. on I. 1. § 7. As $\varphi_i \dot{\gamma} \sigma \tau \alpha$ alone expresses the idea, an exile from one's country, in consequence of the addition in this place of $i \times \tau \tilde{\eta} \varsigma \pi \alpha \tau \varphi_i \partial \sigma_{\varsigma}$, Krüger conjectures that it should be $\varphi_{V'} \dot{\sigma} \tau \alpha$, or that it is put by a kind of attraction for $\varphi_{V'} \dot{\sigma} \tau \alpha i \varsigma \pi \alpha \tau \varphi_i \partial \sigma_{\varsigma} \times \alpha i \varphi_i \dot{\gamma} \sigma \tau \alpha \dots \tau \alpha \dot{\alpha} \lambda \lambda \alpha$, in other respects, i. e. in other ways than the one here mentioned: Butt. (§ 150) makes $\tau \dot{\alpha} \tau \epsilon \dot{\alpha} \lambda \lambda \alpha \dots \tau \alpha i = \alpha s$ in other respects—so also especially. — άll' oid xαθηδυπάθησα, nor did I waste it in pleasure. άllà adds emphasis to the negation. Cf. Hoog. Gr. Part. p. 4. XI.

4. ἐτιμωψούμην is here followed by the accus. in the sense of, I took vengeance upon, I punished. Followed by the dat. its translation would be, I avenged. — άνθ' ὧν εἶ ἴπαθον ὑπ' ἐκείνου, in return for the favors I received from him, or because that I was well treated by him. ἀνθ' ὧν = ἀντὶ τούτων ἅ (S. § 151. R. 1), or, ἀντὶ τούτου, ὅτι-Cf. Butt. § 150. p. 435.

5. Enel de, but since. de is here adversative. - ouprogeverdan, sc. $\mu ol. - \pi \rho o\delta \sigma \tau a$ agrees with $\mu \epsilon$ understood the subject of $\chi \rho \bar{\eta}$ odar. Cf. S. § 158. N. 4. --- us d' vun livar, to go with you (homeward). Schneider, at the suggestion of Porson, has substituted this reading for $\mu \in \theta'$ in ωr eiral, to side with or help you. This correction makes it harmonize with $i\gamma \dot{\omega} \sigma \dot{\nu} \nu \tilde{\nu} \mu \tilde{\nu} \gamma \tilde{\nu} \phi \mu \alpha \iota$, § 6, which seems to be a repetition of the same idea. — El uir on, whether indeed. el is often used in an indirect question with the indicative, especially when dependent upon a verb implying doubt or uncertainty. Cf. Butt. § 139. 6. See also the use of the conjunction si, And. and Stod. Lat. Gr. § 261. 2. R. 1. --- our "serves to make reference = as for that matter, or however." Woolsey. Cf. V. 6. § 11. --- Kai ourore, and never. xal is here confirmative, i. e. it introduces a reason for the position taken by Clearchus, and therefore serves to confirm his previous declaration. The phrase may be rendered, yes, never shall any one say, etc. — els rous β ag β ágous = els β ag β ágour xúgar. Cf. els Kagδούχους άγοι, III. 5. § 15. See also IV. 7. § 1; V. 5, § 1, et seepe. al. The same mode of expression is employed by the Latins. Cf. "relinquebatur una per Sequanos via." Cæs. Bel. Gal. I. 8.

6. $A\lambda\lambda\dot{\alpha}$, but now. The train of thought, partially interrupted by the sentences commencing with $El \ \mu i \nu \delta \dot{\eta}$, and $K\alpha\dot{\epsilon} \ o \ b \pi \sigma \tau s$, is here resumed. — $\pi \epsilon \ell \partial \epsilon \sigma \partial \alpha s$, to be persuaded, to believe, to obey, the last of which is its meaning here. — $\sigma \dot{\nu} \nu \dot{\nu} \mu i \nu \ \ell \psi \sigma \mu \alpha s$. This verb with $\sigma \dot{\nu} r$ signifies, a latere sequi, to accompany; without $\sigma \dot{\nu} r$, usually, a tergo sequi, to follow. Cf. Mt. § 403. a. — $\nu \sigma \mu \ell \zeta_{W} \gamma \dot{\alpha} \rho s. \tau$. A sc Clearchus was an exile from his country, he would naturally become stronly attached to those who followed his fortunes. The sentiment is analogous to the beautiful and highly wrought passage in Hom. II. 6: 429-30, where Andromache, after alluding to the death of her father and seven brothers by the hand of Achilles, and to the grave, says:

> Έκτος, άτας σύ μοί έσσι πατής και πότνια μήτης 'Ηδέ κασίγνητος σὺ δέ μοι Θαλερός παράκοίτης.

"Yet while my Hector still survives. I see My father, mother, brethren, all in thee."

— αν είναι τίμιος = ὅτι τίμιος αν είην. The infinitive είναι receives its potential signification from αν (Cf. Vig. p. 191. VI; Mt. § 598. 1), and is used here in the present, because the idea of continuance or frequent repetition is contained in it. ωφελήσαι and αλέξασθαι, in the following members, are in the aorist, because no reference is had to the perpetuity of the action. Cf. Mt. § 501.; Butt. § 137. 5. — αν ίκανὸς εἶναι — αν ώφελήσαι. It is not uncommon to find αν joined to the principal verb of the proposition, and also to the part. or infin. Cf. Mt. § 600. — Ως ἐμοῦ οὖν ἰόντος. The part. with ώς is here put for ὅτι with the finite verb in dependence upon τὴν γνώμην ἔχετε. In such a case, the Latins employ the accus. with the infin. Cf. Mt. § 569. 5. The phrase may be rendered, be assured then that I shall go, etc. — ὅπη, properly a dat. of the obs. pron. ὅπος. Written fully ὅπη, it agrees with ὁδῷ understood. Cf. Vig. p. 153. I; S. § 123. See ὅπη αν ὁ λόγος, ὥσπεξ πνεῦμα, φέξη, ταὐτη ἰτέον. Plat. de Rep. II.

7. of $\tilde{\alpha}\lambda lot = of \tau \tilde{\omega} r \tilde{\alpha}\lambda \omega r$, or as Zeun. interprets, of $\tau \tilde{\omega} r \tilde{\alpha}\lambda \omega r$ $\sigma\tau \rho \alpha \tau \eta \tau \tilde{\omega} r \sigma\tau \rho \alpha \tau \iota \tilde{\omega} \tau \tilde{\alpha} \lambda \omega r$, or as Zeun. interprets, of $\tau \tilde{\omega} r \tilde{\alpha} \lambda \omega r$ $\sigma\tau \rho \alpha \tau \eta \tau \tilde{\omega} r \sigma \sigma \rho r \tilde{\omega} \tau \tilde{\alpha} \lambda \omega r$. Cf. N. § 1. — $\pi \sigma \rho r \tilde{\omega} r \tilde{\omega} r \tilde{\alpha} \lambda \omega r$ $\sigma \tilde{\omega} r \tilde{\kappa} \rho \alpha \sigma \sigma r \tilde{\omega} r \tilde{\omega} r \tilde{\omega} r$. Cf. N. § 1. — $\pi \sigma \rho r \tilde{\omega} r \tilde{\omega} r \tilde{\omega} r$. Cf. $\sigma \tilde{\omega} r \tilde{\kappa} \rho \sigma \sigma r \tilde{\omega} r \tilde{\omega} r \tilde{\omega} r$. Its should be $\pi \sigma \rho r \tilde{\omega} r$. The quis $\pi \sigma \rho r \tilde{\omega} r r \tilde{\omega} r$

8. τούτοις ἀποφῶν, being perplexed by these things. Cf. of δὲ καὶ ξοτασαν ἀποφοῦντες τῷ πφάγματι, I. 5. § 14. Cyrus might well be distressed at the present aspect of his affairs, finding himself about to be deserted by those upon whom he placed his chief dependence. It will soon be seen with what tact Clearchus extricated himself and his Persian chief from their sad predicament. — ò δè, i. e. Clearchus. — ώς καταστησομένων τούτων εἰς τὸ δέον, inasmuch as these things would be happily adjusted, would have a favorable issue. καταστησομένων = κατασταθησομένων. Cf. Butt. § 113. 5; Mt. § 494. IL; S. § 207. N. 6. εἰς τὸ δέον, favorably, opportunely. εἰς with its case is often used adverbially. — μεταπέμπεσθαι....αἰτόν. The object of this device was to prevent the soldiers from having any suspicion of collusion between Cyrus and Clearchus. — οἰκ ἔφη. Cf. N. § 1.

9. τοὺς προςελθώντας αὐτῷ, i. e. the soldiers, who had left Xenias and Pasion. — τῶν ἄλλων in the next clause limits τὸν βουλόμενον. — "Ανδρες στρατιῶται. This speech of Clearchus is a fine specimen of what the Greeks called λόγους ἐσχηματισμένους, and which Quinct. (Inst. Orat. IX. 2: 25) describes. Similar to this was the speech of Agamemnon, Hom. II. II. 110-40. — $\tau \dot{\alpha} \mu \dot{\nu} \sigma \dot{\partial} K \dot{\nu} \rho ov$, the affairs of Cyrus. — $o \ddot{\nu} \tau \omega_S \xi_{Z\ell\ell}$, are the same, i. e. have the same relation. For the construction of $\xi_{Z\ell\ell\nu}$ with an adverb, cf. N. I. 1. § 5. — $o \ddot{\nu} \tau \epsilon - \dot{\epsilon} \tau_{\ell}$, no longer. $\gamma \dot{\alpha} \dot{\nu}$ introduces this clause, as illustrative of the preceding sentiment. — $i \pi \epsilon \ell \gamma \epsilon$. An ellipsis is often implied by $\gamma \epsilon$. Since (whatever else we may do) at least we do not follow him.

10. "Οτι μέντοι άδικεισθαι νομίζει ύφ' ήμων οίδα, notwithstanding (i. e. although there is an apparent equality in the relations between Cyrus and ourselves) I know that he thinks he has been ill-treated by us. ---- il Otir. Buttmann (Irreg. Gr. Verbs, p. 107) remarks, that " the forms of *ildeir* have a decided preference for the meaning come, so that floer for instance very seldom occurs in the sense of going, going away, and those of sine are as seldom found in the sense of come. But fores Oas partakes almost equally of both meanings."---to use μ in μ is a constant of the second state of the second pally. in the first place. This phrase is in apposition with the proposition with which it is connected. Cf. Mt. § 432. 5. Cf. also II. 5 §7; V. 6. §29. — ὅτι σύνοιδα ξμαυτῷ πάντα ξψευσμένος αὐτόν, because I am conscious of having deceived him in all respects. For the construction of marra, cf. S. § 167. Eyevanéros (mid. in sense) is constructed in the nominative with ouroida tuauro, because its subject is contained in that of the verb. It might also have been put in the dative with the reflexive pron. Cf. Butt. § 144. N. 2; Mt. § 548. 2; S. § 222. N. 1. --- δίκην-ών = δίκην τούτων & (Cf. S. § 151. R. 1). In this equivalent rourow depends upon dianr, as we say the punishment of a crime as well as for a crime. So Matth. (§ 342) remarks that "the gen. is sometimes put with substantives absolutely, when otherwise π_{epl} with the gen. is used." $\dot{\alpha}$ (by attraction $\dot{\omega}_{r}$) is governed by idux no day, which in the act. voice has two accusatives. Cf. Mt. §§ 415. β. 424. 1; Butt. § 134. 6.

11. $o^{i\mu}$ is here illative, i. e. it introduces a conclusion drawn from premises. — xa $\vartheta \epsilon v \delta \epsilon \iota r$, to be slothful: lit to lie down to sleep. — $\dot{\eta} \mu \tilde{\omega} r$ adrav adrav, ourselves. Cf. S. §§ 66: 182. — $\dot{\epsilon} x$ $\tau \sigma i \tau \omega r$, in consequence of these things. — adrov = $\dot{\epsilon} r$ adrov $\tau \sigma v$ $\tau \sigma \sigma \sigma v$, here, in this place. Cf. Bos. El. p. 134. Schæf. rejects this ellipsis and makes adrov gen. of adro. — $\sigma \kappa \epsilon \pi \tau \epsilon \sigma r$ $\mu \omega \delta \sigma \kappa \tilde{\epsilon} \epsilon \delta r \omega t,$ it seems to me that we must look about, i. e. consider. $\sigma \kappa \epsilon \pi \tau \epsilon \sigma \sigma \omega t,$ cf. Butt. § 134. 10; S. §§ 132. 2: 162. N. 1. — $\ddot{\sigma} \pi \omega \varsigma$, in what way, quo modo. It is well remarked by Tittmann, that $\ddot{\sigma} \pi \omega \varsigma$ suggests to the mind the manner in which any thing is done, while $\delta \sigma \omega \varsigma$ designates the end or cause of an action. Cf. Bib. Repos. Vol. V. p. 84. — $\mu \epsilon v \sigma \tilde{\mu} \epsilon r$. The subjunctive or fut. indicative follows $\ddot{\sigma} \pi \omega \varsigma$, when it refers to fut. time. In the pres., 1 aor. pass., and 2 aor., it

takes the subjunctive; but instead of the 1 aor. act. and mid., it commonly takes the fut. indic. Cf. Butt. § 139. 4; Mt, § 519. 7. eire $\eta \delta \eta$, and if now. $\eta \delta \eta$ is here used in reference to the immediate fut. and qualifies $\delta \pi \epsilon \epsilon r a \epsilon$, which has a future signification. Cf. Butt. § 108.5; S. § 209. N. 3. See above on $\mu \epsilon v o \tilde{\iota} \mu \epsilon v \cdots i \delta \epsilon \omega r o v$, a private, sc. soldier. A word pp. used of a private citizen in contradistinction to one in public life. It sometimes designates one who is unlettered, ignorant, hence the Eng. idiot. — $\delta \varphi \epsilon \lambda o \varsigma$, a defective noun used only in the nom. sing.

12. O dì àrìų = obros dì ò àrìų, i. e. Cyrus. — $\pi olloũ \muìr ǎ\xiiog$ $\varphi(los, a very valuable friend: lit. a friend worth much. Words requir$ ing a definition of value are put in the genitive, and in such cases ǎξiogsignifies equal to, as ǎξios ἡμιθίων, equal to the demi-gods. Cf. Mt.§ 363. 5; Rost § 108. 4. b. — Ĕτι dì, moreover. ἔτι is here a par $ticle of accession. — <math>i \pi \iota \sigma \tau \acute{a} \mu \iota \partial t$ gives intensity to the preceding verb. So in common parlance, we see and know = we have certain knowledge. — δοχοῦμεν. Such was the moderation and urbanity of the Greeks, that they often spoke in a doubtful way of what was real and certain. Cf. Butt. § 1. N. 1. — πόψώω — αἰτοῦ καθῆσθαι, to be encamped far from him. — τις = ἕκαστος. Cf. S. § 148. N. 1.

13. Ex di roirov, after him. — oi $\mu^{i} \mu$ — oi di, some — others. Cf. Butt. § 126. 2; S. § 142. — ix roū airoµárov = ànò roū airoµárov. Cf. N. on I. 2. § 17. See also Mt. § 574. — iyxílevorou. Weisk. interprets: clam compositi et instructi, comparing oi µiv airroi xad' favroiv, oi di nleivro inò Kiçov iyxílevoroi, Cyr. V. 5. § 39. He compares also iyxelever raïç xvol, to incite the dogs, which, if done in other than a low voice, and as it were secretly (quasi clam), would alarm the game pursued. "Vereor," says Schneider, "ne nimis subtiliter hæc disputentur." Hutch., Sturz, Born., and Pop., rightly translate it, jussus, being directed, which of course in the present instance would be privately done. — i ano(a, the difficulty.)Th. a priv. and nóçoç, way. Hence ànoqéa, to be without a way, i. e. without resource; and ànoqéa, the state of one who knows not what to do.

Mt. § 507. 4. b. ----- ή δ' άγορα .... στρατεύματι. A clause thrown in by the historian, to show how ironical was the advice, to procure food from a market in the very heart of a large army, which they were about to desert. --- ovoxevazeo Gas, to pack up the baggage. - il d'orras. Krüg. would supply tiras. - ήγεμόνα αλτεϊν Κύρον öστις διà φιλίας της χώρας ἀπάξει, to ask of Cyrus a guide to conduct (them) as through a friendly country, or more fully, to conduct (them) through the country, as through a friendly one. Sturz and Poppo translate ήγεμόνα, dux viæ; Born., dux itineris. ____ Kvρor. The proper name is often repeated by the Greeks, where a pron. might hav been employed. ---- orris = ira, in order that. Cf. S. § 154. ---- $\dot{a}\pi \dot{a}\xi_{ii}$. The future is used for the subjunctive agrist, when it expresses continuance of action, or something that will happen at an indefinite fut. time. See. Mt. § 519. 7. — την ταχίστην = τάχιστα, celerrime. Cf. Butt. § 115. 4; Mt. § 282. 2. --- προκαταληψομένους. The part. fut is employed to express the purpose of the preceding verb. The art. is sometimes omitted when the part. signifies any persons whatever of a number. Cf. Mt. § 271. Obs. The axoa, heights, here referred to, are those over which the army passed into Cilicia. ---odáswoi - xaralaßórres, take them before us. odárw is constructed with participles in the same manner as $\tau v \gamma \gamma \dot{\alpha} r \omega$, $\lambda \alpha r \theta \dot{\alpha} r \omega$, etc. See N. on I. 1. § 2. Here $\delta \pi \omega_{\varsigma}$ takes the 1 aor. subj. instead of the fut. indic. as in § 11, regard seeming to be had to the transient nature of the action. Cf. Mt. § 519. 7 (end). --- ών .... ανηgπακότες. The construction is here changed into the orat. recta, as if the person himself spoke. This is frequently done by Greek writers. Cf. Mt. 529. 5. Exomer àrnomazóres = àrnomáxamer, only more emphatic. Cf. Butt. § 150. p. 442 ; Rost § 116. 13 ; S. § 222. N. 2. - τοσοῦτον. this only, as we say, he said this and no more. Too vros is a strengthened form of rosoc. Cf. S. § 73. 1.

15. $\Omega_{\xi} \mu i \nu \sigma \tau \rho \sigma \tau \eta \gamma \eta \sigma \sigma \tau \tau i \mu \tau \tau \sigma \tau \eta \tau \sigma \tau \rho \sigma \tau \eta \tau (av depends$ $upon <math>\lambda_{\epsilon\gamma}\epsilon\tau\omega$, by a construction similar to $\dot{\omega}_{\xi} i \mu \sigma \tilde{\nu} i \delta \tau \tau \sigma \varsigma - \gamma \tau \dot{\omega} \mu \eta \tau \xi \chi_{\epsilon}$ - $\tau\epsilon$, § 6. Render, let no one of you propose me as general in this expedition. For the construction of $\sigma \tau \rho \sigma \tau \eta \tau i \omega \tau \sigma \tau \sigma \tau \eta \tau i \omega$, cf. Butt. § 131. 3; S. § 164. Krüg. well remarks, that the difficulties and dangers of the return could not seem small, when such a brave and skilful man (Cf. II. 2. § 5; 6. § 1-16) refused to hold the office of leader. $\dot{\omega}_{\xi} \delta \tau \tilde{\omega} \dot{\alpha} \sigma \delta \rho \tilde{\sigma} \delta \tau \tilde{\nu} \lambda \eta \sigma \delta \epsilon \pi \epsilon to \rho \mu \sigma$, (but be assured) that I will obey the man whom you shall have chosen. In this sudden change of structure, it is evident that $\xi x \sigma \sigma \tau \sigma \lambda \epsilon \gamma \epsilon \tau \omega$, instead of $\mu \eta$ - $\delta \epsilon \delta \lambda \epsilon \tau \delta \sigma \delta \epsilon = a$ fut, preterite. Cf. Butt. § 139. 12. $\chi \sigma \lambda$ $\delta \rho \sigma \sigma \sigma$, to obey also: lit. to be governed. x of has here a superad-

ditory use, as though the words, où ubror àquer àllà, had preceded. Notwithstanding this assertion, Clearchus was not fond of obeying others, or being directed in any affair. Had he obeyed the Ephori (II. 6. § 3), he would not have been an exile from his country. Had he listened to the suggestion of Cyrus (I. 8. § 13), the result of the battle at Cunaxa would have been far different. Xenophon also remarks (II. 6. § 15), that it was said he was unwilling to be ruled by others. A reason for this may have heen his consciousness of superior military talents, which was tacitly acknowledged by the other commanders. Cf. II. 2. § 5.

16. Merà rovror, after him. Halbk. suspects, but without sufficient reason, that this speaker was Xenophon himself. ---- ivnotiar, foolishness. This individual commences by gravely refuting the mock speech of the one who had just spoken, all which is done in order to deceive the soldiers. ---- ωσπερ πάλιν τον στόλον Κύρου μη ποιουμέrov. A somewhat difficult passage, and one which has received various translations. Zeun. and Schneid. interpret: quasi Cyrus posthac non esset expeditionem navalem suscepturus. Weisk: quasi Cyrus non retro ita per mare facturus esset. But with both these interpretations, as Popp. justly observes, the article conflicts. Born. prefers : quasi retro (i. e. posthac) non navigaturus esset. Krüg. rejects un and interprets: quasi Cyrus rediturus esset. Of these interpretations Bornemann's is the best, for the speaker bases his remark on the assumption, that Cyrus was marching against the Pisidians, and upon their subjugation would return back to his satrapy. *ποιουμένου* has in this place the force of the future. --- alter here takes maya toirov instead of the accus. of the person. --- & Lupanoueda thr $\pi_0 \tilde{a} \xi_{ir}$, whose enterprise we are ruining (by deserting him). For the change of construction into the orat. recta, cf. N. on § 14. --- \$ ar Kuços didű stands for br ar Kuços didű, the relative being attracted by its antecedent ήγεμόνι --- τι κωλύει και τα άκρα ήμιν κελεύειν Κυgor προκαταλαμβάreer. Poppo with several other critics renders this: quid obstat quin juga quoque Cyrum nobis (i. e. in nostrum commodum) præoccupare jubeamus; i. e. if the relations are so amicable between us and Cyrus, that we could obtain from him a faithful guide, what hinders our requesting him to send a detachment of soldiers to secure for us the Pylæ Ciliciæ? Thus construed there is a vein of irony in the sentence. Krüg. interprets : quid impedit quo minus Cyrus nobis (i. e. detrimento) anteoccupari jubeat.

17. $E_{YW} \gamma \partial \varphi$. The thought contained in $i \pi i \delta \epsilon i x r \partial \varphi$ with $\tau \partial \gamma = i \dot{\eta} - \delta \epsilon i \alpha \gamma + \tau \cdot \tau \cdot \lambda$., is here resumed and illustrated. — $\delta x v o(\eta \tau, I should be slow, i. e. reluctant. When this verb contains the idea of fear it is 'ollowed by <math>\mu \dot{\eta}$ with the opt. or subj. The general rule is, that the

opt, follows the præt, and the subj. the pres., but the reverse often takes place, since the object of fear is mostly considered as future, See Mt. § 520. 8; Butt. § 148. 4. Some grammarians supply gosovuseros upon which $u\eta$ is in dependence, but which is omitted because the idea of fear is already expressed in oxvolnv. Cf. Rost p. 389. airais rais reineror. "When a word, which expresses accompaniment has airo's with it, both are put in the dat. without our." Mt. § 405. Obs. 3. ---- "Oter oix oior te total iseldeir, whence it would be impossible to extricate ourselves. The full construction is to juas itel. θειν ούχ οίόν τε έσται ήμιν. Mt. (§ 479. Obs. 2. a.) makes οίός είμι, or οίός τ' είμι = τοιοῦτός είμι, ώστε, I am of such a kind, as, which may signify: (1) I am able. (2) I am wont. (3) I am ready, willing. olds to when spoken of persons signifies, able; of things, possible. Cf. Butt. § 435; S. § 219. N. 2. --- öder, i. e. exeine öder. ---- la deis airor, unknown to him. For the construction of la deis with $d\pi \epsilon \partial d\omega r$, see N. on I. 1. § 9. Notice that the aor. part. is here employed with an aor. verb. Cf. Butt. § 144. N. 8.

18. i_{Ywyre} , *I* indeed. $\gamma \epsilon$ is appended for the sake of emphasis. Cf. Butt. §§ 72. N. 4; 149. p. 431. — $\tau \alpha \bar{\nu} \tau \alpha \mu i_Y \varphi \lambda \nu \alpha \varphi l \alpha \varsigma$. For the sake of emphasis the demon. pron., which is here the subject, is put in the neut. while the subst. in the predicate is fem. Cf. Mt. § 440. 7. — $\tau l = \epsilon i_S \tau l$. Cf. Butt. § 131. 7; Mt. § 409. 6. — $\delta i_{\alpha \pi \epsilon \varphi} x \alpha i_R \varphi \delta \sigma \delta \epsilon r i_Z \varphi \bar{\eta} \tau \sigma \tau \delta \varsigma \xi \ell r \sigma i_S$, to that in which he formerly employed foreign troops. $\delta i_{\alpha \pi \pi \epsilon \varphi}$ by attraction and omission of its antecedent (S. § 151. R. 1). = $i_R \epsilon \ell \eta \sigma \delta \alpha \pi \pi \epsilon \varphi$ is constructed with $i_Z \varphi \bar{\eta} \tau \sigma$ (S. § 167). Reference is here had to the 300 Greeks, who under Xenias accompanied Cyrus to the capital, where his father lay sick. Cf. I. 1. § 2. — $x \alpha x lov_S =$ less brave and faithful. — $\tau \sigma i \tau w$, i. e. Cyrus.

20. ος ήρωτων Κύρον τὰ δόξαντα, who put to Cyrus the questions which had been resolved on ---- Άβροκόμαν, Abrocomas, a Persiau

satrap, who commanded one of the divisions of the king's forces, but did not participate in the battle at Cunaxa having arrived too late. Cf. I. 7. § 12. — $i\chi \partial_{\xi} \partial_{\tau} \check{\alpha}^{x} \partial_{\xi} a$, i. e. an enemy. $\dot{\alpha}_{\tau} \eta_{\xi}$ joined with a subst. or adj. forms a periphrasis for a subst. Cf. I. 8. § 1; Mt. § 430. 6. — $\dot{\alpha}_{xoioo}$ — $\epsilon i\nu\alpha_i$. Verbs of hearing and learning take the participle, when a fact is adduced, which is heard with one's own ears; the infinitive, when the information of the fact is received from others. Cf. Mt. § 549. 6. Obs. 2; Rost § 129. 4. c. — $\tau \tilde{\omega} E \dot{\omega} \rho_{\delta} \alpha_{\tau} \pi \sigma \tau \alpha \mu \tilde{\omega}$. This celebrated river rises in the mountains of Armenia, and flowing southwardly, somewhat in the form of a crescent, through S, yria and Mesopotamia, empties itself into the Persian gulf. — $\delta \dot{\omega} \delta \epsilon_{x\alpha} \sigma \tau \alpha \partial \mu \omega \dot{\omega}_{z}$. Cyrus seems purposely to have fallen short of the real distance, as we find that they marched nineteen stations before they reached the river at Thapsacus. — $\tau \eta_{\tau} \delta i_{x} \eta_{\tau} - i \pi \iota \partial \epsilon \bar{\iota} \tau \alpha_{z}$, to inflict punishment.

CHAPTER IV.

1. $\tau \delta r \Sigma \dot{\alpha} \rho \sigma \tau \sigma \tau \alpha \mu \sigma r$. The river Sarus rises in Cappadocia, and flowing through Cilicia falls into the Cilician sea. The Pyramus $(\tau \delta r \Pi \dot{\nu} \rho \alpha \mu \sigma r)$ is a larger and longer stream, nearly parallel with the Sarus and flowing into the Sinus Issicus. — 'Iorooix. Issus lay on the N. E. side of the head of the Sinus Issicus. Steph. says that it was called, Nicopolis, *city of victory*, on account of the great battle fought there between Alexander and Darius.

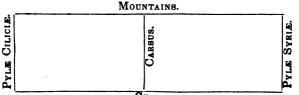
2. $i_x \prod_{\epsilon \lambda \circ \pi \circ \nu \tau \not= \sigma \circ \nu} i_{\epsilon \varsigma}$, viz. those sent by the Lacedemonians to the aid of Cyrus. i_{π} airais, over them. $i_{\mu \tau \not= \tau \tau}$ Some translate: viæ dux erat. But then we should expect airais instead of air i_{π} . Cf. Mt. § 360. a. When followed by the gen. it signifies to rule, command. See Mt. § 359. 3. That this is the signification of the verb here, is confirmed by $rais i \tau \ell \rho a \varsigma$ which follows. Cf. I. 2. § 21. $i_{\xi} Equoir is to be taken with <math>i_{\gamma} e i \tau \circ .$

sides. Cf. N. on I. 5. § 5. Tamos was a native of Memphis. After the death of his patron, he fled with his ships into Egypt, and was there murdered by King Psammitichus. —— $\delta \tau \epsilon$. With Born., and Dind., I prefer this reading instead of $\delta \tau \epsilon$ the common one. Poppo connects $\sigma vr\epsilon \pi o\lambda \epsilon \mu \epsilon \epsilon$ with $\frac{1}{2}\nu$, and makes $\pi \rho \delta_{\zeta} \alpha v \tau \delta \tau$ refer to Tissaphernes. But $\kappa \alpha \epsilon$ evidently connects $\sigma vr\epsilon \pi o\lambda \epsilon \mu \epsilon \epsilon$ with $\epsilon \pi o\lambda \epsilon \delta \rho \kappa \epsilon \epsilon$. As Chirisophus has now joined the expedition, we will give a tabular list of the number of troops led by each general.

COMMANDERS.								HEAVY ARMED.	LIGHT ARMED.	TOTAL.
Xenias	• •	-	•	•	•	•	•	4000		4000
Proxenus								1500	500	2000
Sophænetus	Stymph							1000		1000
Socra:es	• •							500	1	500
Pasion .								300	300	600
Menon	•		٠,	· .				1000	500	1500
Clearchus		•		•	•			1000	1000	2000
Sosias .								300		300
Sophænetus	Arcad.		•			•		1000		1000
Chirisophus	•							700		700
-								11300	2300	13600

If we read $\Pi aslwr ils$ interactories ärdgas in I. 2. § 3, the sum here given will harmonize with the number reviewed by Cyrus (I. 2. § 9) + the force led by Chirisophus. Cf. N. I. 2. § 3. — üquour, lay at anchor. — $\pi \alpha q \dot{\alpha}$, near, alongside.

4. $i\pi\lambda \pi i\lambda a\varsigma \times \tau \lambda$., to the gates of Cilicia and Syria, usually called Pylæ Syriæ. Cf. N. on I. 2. § 22. — ³Hoar & ravra. Weiske conjectures that $\frac{3}{7}\sigma\alpha r \delta^{2} irrav \partial a$ is the true reading, on the ground that $\pi i\lambda a\iota$ is a name given to narrow straits between two mountains rather than to fortresses. But $\tau \epsilon \ell_{X} \eta$ and $\pi i\lambda a\iota$ may easily be used as synonymous; and as it respects the apparently conflicting phrase, $\tau \dot{\alpha} \tau \epsilon \ell_{X} \eta \epsilon \dot{\epsilon} \tau \eta \nu \partial \alpha \dot{\lambda} a \tau \tau \alpha \nu a \partial \dot{\eta} x \sigma \nu \tau a$, why, as Krüger remarks, could not fortresses have been so constructed, that they might truly be said $\epsilon i\varsigma \partial \alpha \dot{\lambda} \alpha \tau \tau \alpha \partial \dot{\eta} x \epsilon \nu$? The following figure will illustrate the position of this pass.

SEA.

CHAP. IV.]

by the art. = an adj. Cf. Butt. § 125. 6. We should have expected the article to repeated before προ της Kilistac, as in the next clause to πεό της Συρίας. Cf. Mt. § 277. a; Butt. § 125. 3. --- το μέσον τών τειχῶν ἦσαν στάδιοι. In this clause, το μέσον (Cf. Mt. § 269; S. §138.2) is the subject of hoar, which takes its number from oradion, the predicate-nominative, that being nearest to the verb. See Mt. § 205. --stern, narrow. This being a relative term must be determined by the subject to which it refers. Rennell remarks that "when Xenophon says the pass was narrow $(\sigma \tau \epsilon r \eta)$, he could only mean in reference to a front formed for an attack ; since there was width for a fortress, and one too, large enough to contain a considerable force." ---- nllaror. Some derive this word, which is always an epithet of $\pi \epsilon \tau_{0\eta}$, from η_{los} , the sun, and Balvo, to go, giving it the signification, sun-reaching, sunextending = high, towering. But from the inappropriateness of this, as an epithet of caves and of Tartarus (Cf. Hesiod &. 483; Eurip. Hippol. 732), Buttmann (Lexil. No. 61) prefers the etymology, which supposes it an abridgement of $\eta \lambda_{i\tau} \delta \beta \alpha \tau \sigma c$, according to the analogy of ilitounvos, ilitoegros, in which words lie the idea of missing or failing in; so that $\eta l/\beta \alpha \tau o \varsigma$, would express the facility of making a false step in ascending a precipitous height or descending a steep declivity. Passow prefers this derivation of the word, adding, however, another AAA, aláouau, that from which the footstep slips. It appears then from these eminent authorities, that $\eta\lambda\beta\alpha\tau_{00}$ has the general signification, a steep ascent difficult or impossible to be climbed. The overhanging and inaccessible cliffs here spoken of, were on the left hand of one going from Cilicia into Syria. — $\pi i \lambda a \mu$, gates, not fortresses as above in your de ravra dio relyn.

5. $i \delta \omega x a i t \xi \omega \tau \tilde{\omega} r \pi v \lambda \tilde{\omega} r$, within (i. e. between the fortresses) and without the fortresses (i. e. on the Syrian side). The reason is given in the next clause. — $\beta_{ias} \alpha \dot{\mu}_{irvot}$ $\tau o \dot{v}_{S} \pi o \lambda i \mu \delta v o s, having$ $forced the enemy (from their position). — <math>\pi a \varrho i \lambda \partial \sigma o s r$, s c, $o i \delta \pi \lambda i \tau a s$. — $\varphi v \lambda \dot{a} \tau \tau \sigma s$, s c, $o i \pi o \lambda i \mu \sigma o s$. $\delta \tau i K \bar{v} \varrho o s$, $\tilde{\eta} r$ (S. § 222. 2). — $\tau \varrho i \dot{a} \sigma \sigma \tau a$ $\mu v \varrho i \dot{a} \partial a \varsigma$ $\sigma \tau \rho \sigma \tau a = \tilde{\eta} x o v \sigma s$ $\delta \tau i K \bar{v} \varrho o s$, $\tilde{\eta} r$ (S. § 222. 2). — $\tau \varrho i \dot{a} \sigma \sigma \tau a$ $\mu v \varrho i \dot{a} \partial a \varsigma$ $\sigma \tau \rho \sigma \tau a \tilde{a} \varsigma$. The Persian kings, especially in the latter years of the empire, seldom took the field without having assembled a vast army. They did not reflect that an undisciplined army was weak in proportion to its numbers; or that a few thousand well disciplined and veteran troops, were far superior to countless myriads of raw inexperienced men. Notwithstanding the terrible lessons, which, from the time of Darius Hystaspis, they had received from the Greeks, they clung to the belief that numbers constituted the main strength of an army, until Darius Cod-• omanus vainly and for the last time assembled immense masses of his · • · • • •

subjects, to be broken and trampled down by the Macedonian phalanx and the Thessalian cavalry.

6. Muçlardçor, Myriandrus, here located by Xenophon in Syria, but by Scylax and Strabo, in Cilicia, was a place of considerable trade, being originally a Phœnecian settlement and partaking of the enterprise and commercial spirit of the mother country. — $\delta \lambda x \delta \delta \epsilon_5$, merchant ships. These ships differed in structure from vessels of war, being oval with broad bottoms. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. P. 877. The Schol. on Thucyd. VI. 43, thus enumerates the different kinds of vessels there referred to, $\tau_{0.4} \eta_{0.6} \epsilon_5$, "Of these last two, the $\pi \lambda \delta \tilde{a}$ were barges attending on the triremes, the $\delta \lambda x \delta \delta \epsilon_5$ were vessels of burden serving as transports." Bloom.

7. Erravoa fuerrar nuevas enrá to unload, as Rennell suggests. the stores and provisions brought in the fleet, which, as he now was to leave the sea coast, could accompany him no farther. Ta Thelorow ätia, most valuable effects. Cf. N. on I. 3. § 12. - μir τοις πλείorous idoxovr. So Dind., Born., Pop., and Krüg., edit in place of uirτοι πλείστοις εδόκει, the common reading. Krüger would mentally supply, άλλοι δ' άλλως έδόξαζον. ---- ότι τοὺς στρατιώτας x. τ. λ. The order is : Kūgos eia tor Kléagyor izer tous organieras x. t. l. Render is aniorras, with the expectation of returning. Cf. N. on I. 1. § 10. ---- xai où πρòς βασιλία, BC. ἰόντας. ---- διῆλθε λόγος, a rumor spread abroad. ---- or diwxoi. In the orat. obligua, the opt. without är is put after öre, ws, öre, etc., whatever may be the time designated by the verb. Cf. Mt. § 529. 2. - of ut sizorro, some earnestly wished. Eugopau is never found in the Anabasis, and rarely in the other writings of Xenophon, with the augment nu. ---- ale avoirro. The fut middle here = fut passive. Cf. Rost § 114. 1. N. 1; S. § 207. N. 6.

CHAP. IV.]

NOTES.

Matthiæ (§ 599. e) has clearly shown that ăr cannot be joined with an imperative. It is rejected by Steph., Pors., Schneid., Dind., Born. Pop., and Krüg. — $\pi \epsilon \varrho i \ \eta \mu \tilde{\alpha} \varsigma$, towards us. Cf. I. 6. § 8; III. 2' § 20. — Katroi $\gamma \epsilon - \dot{\alpha} \lambda \lambda^2$, although—yet. — $T \varrho \alpha \lambda \lambda \epsilon \sigma \iota$. Tralles was an opulent city of Lydia not far from Magnesia. — $\sigma \tau \epsilon \varrho \eta \sigma \sigma \sigma \tau a \iota =$ $\sigma \tau \epsilon \varrho \eta \vartheta \eta \sigma \sigma \tau \alpha \iota$. Cf. Butt. § 113. 5; Mt. § 496. 8; S. § 207. N. 6. — $\tau \eta \varsigma \ldots \dot{\alpha} \varrho \tau \eta \varsigma$. Cyrus seems to have reposed considerable confidence in these generals, especially in Xenias. See I. 1. § 2; 2. § 1

9. et ris, lit. if any one = whoever, all who. Render et ris xai, even those who. ---- dystin, humanitatem, clementiam. ---- ngo & vuotegov, with greater alacrity. ---- Xalor. Hutch. says the name of this river cannot elsewhere be found. --- Seous eróuisor. Derceto the mother of Semiramis the celebrated queen of Assyria, having thrown herself into the sea, became partially transformed into a fish. Afterward the Syrians paying her divine honors, abstained from eating fish, regarding them as sacred. Semiramis after her death, was said to be changed into a dove, and hence the worship of that bird among the Syrians and Assyrians. ενόμιζον = roμίζουσι. --- Παρυσάτιδος noar, belonged to Parysatis. --- εἰς ζώνην The Persian kings assigned to the cities and villages of the empire, the duty of supplying their queens and other favorites with articles of luxury. Corn. Nep. says, that Artaxerxes gave a domicile to Themistocles at Magnesia, which city was to supply him with bread; Lampsacus, with wine; and Myus, with viands. In the present instance, these villages were to keep the queen-dowager in girdles. The amount of this tax would of course depend upon her caprice and prodigality.

10. Λαφάδακος, "fluvius aliis scriptoribus ignotus." Hutch. — Poppo makes ἄφξαντος = ἄψχοντος. "qui ad Cyri adventum usque præfectus fuerat." Krüg. This satrap must not be confounded with the Belesis, who conspired with Arbaces against Sardanapalus, and was afterwards governor of Babylon. Cf. VII. 8. § 25. — áφαι, sc. trovc, seasons (of the year). — Κῦφος—ἰξέκοψε. It is an old maxim: Qui facit per alium, facit per se. — aὐròr, i. e. the park.

11. $i\pi i \tau \delta v E \delta \phi \rho \delta i \tau \eta \tau \sigma \tau \sigma \mu \delta v$. Cyrus struck the river at Thapsacus, a famous ford, crossed by Darius after his defeat at Issus, and three years after by Alexander previous to the battle of Arbela. In his march to this place he passed through the northern borders of Syria Proper, having the mountains, which lie along the eastern shore of the Mediterranean, upon his right. — 'Errai da imeirar implicac mirre. His detention here was owing probably to the unwillingness of the army to march against the king. — i didoc, the expedition. "expeditio bellica." Born.

12. Izalinairor rois organyrois, were enraged at the generals. Well they might be indignant, having been inveigled away so far from home, and kept in ignorance of the real nature of the expedition, until it was too late to abandon it. --- avrous-xounter = ore avroi Ικουπτον. See Mt. § 499. - oux loagar lérai. Cf. N. on I. 3. § 1. --tar un, unless. Cf. S. § 224. 3. -- ric i. e. Cyrus. Without a subst. τις signifies, some one, a certain one. S. § 148. 2. --- χρήματα. Krüger says, "hic non de stipendiis, sed de donis sermo est." But Sturz rightly interprets, stipendia, wages. --- wante zal, sc. do Onras, the same as (was given). - xai ravra, and that too. Cf. Passow, No. 12; Mt. § 470. 6; Butt. § 150. p. 436, The peaceful character of the former arasaans of Cyrus to Babylon, contrasted with the toilsome and perilous expedition in which he was now engaged, is used by the soldiers as an additional reason, why they should receive as high wages as those, who went up with Xenias (I. 1. § 2). - lortwr, sc. αὐτῶν, See N. on πρöloντων, Ι. 2. § 17.

13. $\mu r \tilde{\alpha} \varsigma$. The mina was a name given not to a coin but to a sum = 100 drachma. The old Attic $\delta \rho \alpha \chi \mu \eta' = 17$ cents 5-93 mills; the later $\delta \rho \alpha \chi \mu \eta' = 16$ cents, 5-22 mills. A mina or 100 of the former = \$17. 59; of the latter. \$16.52. Hussey (Ancient Weights &c. pp. 47, 48) makes the drachma = 9.72 pence, or, about 18 cents 0-55 mills. $i \pi \dot{\alpha} r - \dot{\eta} \kappa \omega \sigma i$. Cf. N. on $\ddot{\alpha} r i \lambda_{\eta} \sigma \partial \sigma_i$, I. 3. § 15. $- \mu \ell \chi \rho i \varsigma \ddot{\alpha} r \kappa \alpha \tau \alpha - \sigma \tau \eta \sigma \eta x$. τ . It seems by this, that the pay of mercenaries ceased in whole or part, when the enterprise for which they were employed was achieved. $- \tau \dot{\sigma} - \pi o \lambda \dot{v}$, the greater part. Cf. Mt. § 266. $- \tau \sigma \tilde{v} \tilde{\epsilon} \lambda \lambda \eta r \kappa \sigma \tilde{\epsilon}$. A glimpse is here given of the character of Menon, who, from the account given of him (II. 6. §§ 21-9), seems to have been a compound of every thing base and wicked. $- - \chi \omega \rho \dot{\epsilon} \tau \tilde{\omega} r \tilde{\kappa} \lambda \lambda \omega r$, apart from the others, i. e. from the divisions led by the other generals.

14. "Ardqes, men, soldiers, here a term of honor. — $\pi\lambda i or \pi qore$ $\mu \eta \sigma e \sigma \theta = (= \pi \varrho \sigma \tau \iota \mu \eta \theta \eta \sigma e \sigma \theta e)$, you will be far more honored. The composite $\pi \varrho o$ is here redundant, the comparison being expressed by $\pi\lambda i o v$. "Many grammatical pleonasms," says Matth. (§ 636. Obs.) "are not so in a rhetorical view, as they serve to give distinctness or force to the expression." — $T' o v \pi \epsilon \lambda \epsilon v \omega \pi o v \eta \sigma \omega ;$ A rhetorical question, serving to call attention to what the speaker was about to say. — $-i \mu \tilde{a} \varsigma \chi \varrho \eta \pi \omega that you ought. \chi \varrho \eta \pi \omega has here a personal$ construction. Ci. Butt. § 129. 10. — Kv Qe, i. e. to the proposals ofCyrus.

15. $\gamma \dot{\alpha} \varphi$ serves to introduce the reason why Menon's troops should first cross the Euphrates. — $\psi \eta \varphi f \sigma \omega \tau \alpha \omega$ is derived from $\psi \tilde{\eta} \varphi \sigma \varphi$, a small stone or pebble, (Lat. calculus), used in reckoning on an abacus,

whence $\psi\eta\eta\eta\zeta\omega$, I calculate; and also in voting, whence $\psi\eta\eta\eta\zeta\omega\mu\omega$, I vote, I resolve. It is here used metaphorically, as the method of voting in the army was doubtless by a show of hands (geographa). Cf. Man. Clas. Lit. p. 510; Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 805. — χάριν είσεται Κύρος και άποδώσει, Cyrus will be grateful (to you) and repay (the favor). Cf. Vig. p. 56. elaquat fut. mid. of etow, used chiefly by the Attics instead of etonow. See Butt. Irreg. Verbs p. 78; Mt. § 231. — interarat of it ris xai allos, and he knows (how to do this, i. e. requite a favor) if any other one (does). --- ἀποψηφίσωνται, decide not (to follow Cyrus). ἀπό in composition has sometimes a privative force. Cf. Vig. p. 222. XVII. ---άπιμεν μεν απαντες είς τούμπαλιν (i. e. το έμπαλιν), we shall all (both Greeks and Barbarians) return. The verb is changed to the 1 pers., because with $\ddot{a}\pi a rreç$ it is used in its most extensive sense. For its fut. signif., cf. S. § 209. N. 3. --- els openiera xal els lozarlas, for commanders of citadels and companies. ---- allow obrivos = allo obtivos (S. § 151. 2). allo (i. e. allov) is constructed with reuseo de Kugov, according to the formula, rugáreur rí ruros (Mt. § 328.5. Obs). Sturz finds no attraction in $\delta \lambda ov$, but constructs it with $K\dot{v}$ gov, as forming a double gen. after τεύξεσθε. So Carmichæl, Gr. Verbs, p. 289.

16. $\frac{1}{2}\sigma \partial \epsilon \tau \sigma \delta \iota \alpha \beta \epsilon \beta \eta x \delta \tau \alpha \varsigma = \frac{1}{2}\sigma \partial \epsilon \tau \sigma \delta \tau \iota (\epsilon x \epsilon \tilde{\iota} v \sigma \iota) \delta \iota \alpha \beta \epsilon \beta \eta x \delta \tau \epsilon \varsigma \epsilon \tilde{\iota} \epsilon \tau \dots \Gamma \lambda \sigma \tilde{\iota} v, Glus, son of Tamos the admiral of Cyrus. — <math>\frac{1}{2}\delta \eta, now$. The implication is that this award of praise would be followed by a more substantial expression of his gratitude. — $\delta \pi \omega \varsigma$, in order that. $\delta \pi \omega \varsigma$ has here the telic $(\tau \epsilon \lambda \iota x \tilde{\omega} \varsigma)$ sense, i. e. it marks the end or purpose of an action. When it marks the result or upshot of an action, it is said to be used in an echatic $(\epsilon x \beta \alpha \tau \iota x \tilde{\omega} \varsigma)$ sense, and is translated so that. — $\epsilon \pi \alpha \iota r \epsilon \sigma \epsilon \tau$. Another example of the fut. act. is found V. 5. § 8, although the fut. mid. with an active signif. is the more usual form. Cf. Butt. § 113. N. 7; S. § 207. N. 5. — $\mu \eta x \epsilon \tau \iota \mu \epsilon K \nu \varrho \sigma v \nu \rho \iota \zeta \epsilon \tau \epsilon$, think me no longer Cyrus, = think my nature wholly changed from what it now is.

17. $\epsilon i \chi_0 r \tau_0$ advoir $\epsilon d r u \chi \tilde{\eta} \sigma a \iota$, wished him success (in his enterprise). $----- \delta \iota \ell \beta a \iota r e$, he (i. e. Cyrus) began to cross over. $----- d r \omega \tau \ell \varrho \omega$. Some adverbs derived from obsolete adjectives end in ω instead of $\omega \varsigma$, and in the same manner (i. e. in ω) form their degrees of comparison. Cf. Butt § 115. 6; Thiersch § 71.

18. $\delta_{\iota\alpha\beta\alpha\tau\delta\varsigma}$, fordable. Verbals in $\tau_{0\varsigma}$ have often the idea of capability or possibility, like the Eng. *ile*, ble. Cf. Butt. §§ 102. N. 2: 134. 8. $\dots \pi \epsilon \zeta \tilde{\eta}$ (i. e. $\pi_{0\varrho\epsilon\nu\sigma\mu\ell\sigma\varsigma\varsigma} \pi \epsilon \zeta \tilde{\eta}$), to those going on foot, is a dat. of manner opposed to $\pi\lambda_{0\ell}\sigma\varsigma$. Butt. (§ 115. 4) makes $\pi \epsilon \zeta \tilde{\eta}, \varkappa_{0\nu}\tilde{\eta}$, •*idig.* $\delta\eta\mu\sigma\sigma_{ig.}$ etc., supply the place of adverbs. Cf. Mt. § 400. 5. $\dots$ ----- εἰ μη φότε, except then. ---- ἀλλὰ == ἀλλὰ μόνον. ---- Θεῖον εἶναι, divino consitio factum. Sturz. It is said that a bridge was afterwards thrown across the river at this place, upon which the armies of Darius and Alexander crossed over. ----- ὑποχωψησαι, to submit: lit. to give place. ----- ὡ; βασιλεύσοντι, as to its future king.

19. $\tau \tilde{\eta} \in \Sigma v \varrho(a\varsigma)$, i. e. Mesopotamia, the general name Syria being given by the Greeks not only to Syria Proper, but also to Mesopotamia, ($\mu i \sigma o\varsigma$, $\pi \sigma \tau a \mu \delta \varsigma$.) lying between the Tigris and Euphrates. Xenophon (I. 5. §1) calls the southern part of Mesopotamia, Arabia. The Hebrew name for Mesopotamia was part of Mesopotamia, Arabia. The Hebrew name for Mesopotamia was part of Mesopotamia, Arabia. The Hebrew name for Mesopotamia was part of Mesopotamia, Arabia. The Hebrew name for Mesopotamia was part of Mesopotamia, Arabia. The Hebrew name for Mesopotamia was part of Mesopotamia, Arabia. The Hebrew name for Mesopotamia was part of Mesopotamia, Arabia. The Hebrew name for Mesopotamia was part of Mesopotamia, Arabia. The Hebrew name for Mesopotamia was part of Mesopotamia, Arabia. The Hebrew name for Mesopotamia was part of Mesopotamia, Arabia. The Hebrew name for Mesopotamia was part of Mesopotamia, Arabia. The Hebrew name for Mesopotamia was part of Mesopotamia, Arabia. The Hebrew name for Mesopotamia was part of Mesopotamia, Arabia. The Hebrew name for Mesopotamia was part of Mesopotamia, Arabia. The Hebrew name for Mesopotamia was part of Mesopotamia, Arabia. 10: 29. — the state of Mesopotamia and Phasis to the Araxes or Arras of Armenia. Cf. IV. 6. § 4; Rennell, p. 205. — μ pertuit of the themselves with provisions.

CHAPTER V.

1. 'Aqaplac. Cf. N. on I. 4. § 19. — $\sigma \tau \alpha \vartheta \mu \rho \dot{\nu}_{\varsigma} i \xi \eta \dot{\mu} \rho \nu \varsigma$. The southern part of Mesopotamia was dry and sterile. It will be seen that Cyrus made longer marches through this desert region, than where the country was fertile and populous, the reason for which is given, I. 5. §§ 7, 9. — $\ddot{\alpha}\pi\alpha r$, ($\ddot{\alpha}\mu\alpha$ and $\pi \alpha \varsigma$,) qualifies $\delta \mu\alpha\lambda \dot{\partial} r$. — $\dot{d}\psi \iota \nu \partial lou \ \partial i \ \pi \lambda \eta \eta \epsilon \varsigma$, full of wormwood, i. e. the surface of the earth was covered with this plant. So $\dot{d}\nu \eta \alpha \lambda \eta \eta \epsilon \varsigma$, a man full of (i. e. fully covered with) leprost. Luke 5: 12.

2. $\Theta\eta\varrho(a\ \delta\ell\ \pi\alpha\nu\tau\sigma\delta a,\ sc.\ \ell\nu\eta\nu.$ —— $\delta\nu\sigma\iota\ \delta\gamma\varrho\iota\sigma,\ wild\ asses.$ For a graphic description of this animal, cf. Job 39: 5-9. See also Gen. 16: 12, where as illustrative of the lawless wandering habits of Ishmael and his descendants, it is said that he shall be $b\eta\nu$, $b\eta\nu$, b

är forasar. Dind. omits är, but following Born., Pop., and Krüg., I have retained it. Butt. (§ 139. N. 5.) says that this particle often gives to the indic. the sense of a customary action. So also Mt. § 599, 2, a. Foragar is a syncopated form of the pluperf. (Butt. § 107. 3) = imperf. (S. § 209. N. 4). --- rabtor inclour, i. e. they again ran on in advance and then halted. - our fy lastin, sc. auroic, it was not possible to take (them). Butt. (§ 150. p. 438) remarks, that intore refers to the physical possibility, it is possible; there to the moral, it is lawful, one may; for stands indefinite between the two, it may or can be done. - εί μη διαστάντες οι ίππεις θηρώεν διαδεχόμενοι τοϊς $i\pi\pi_{0is}$, unless standing at intervals, the horsemen hunt them, succeed. ing one another with (fresh) horses. Suadigouan, to receive through sc. others. Hence, to receive in succession, or, succeed to one another. Here the pursuit was received through the series of horsemen, until the animal was taken, or the relays were all exhausted. Ongover. Cf. S. § 87. N. 2. rois innois denotes the means. S. § 198. rois thapelois, sc. xpeasiv. ---- de is said by Hoog. (p. 38) to elegantly close a sentence either disjunctively or adversatively.

3. ray' inavorro, quickly cease, i. e. give up the pursuit. ---anegnaro. It is unnecessary here to repeat the various readings of this word. I have followed the one which Dindorf on the conjecture of Buttmann has adopted. The mid. anorndopau signifies to remove or tear one's self away from. "vi se abripere." Sturz. πολύ γάφ άπεσπάτο φεύγουσα may be rendered, for flying (i. e. in its flight) it ran far in advance; or, (making the participle express the principal action, and the verb accessory (Mt. p. 966), for it fled away running far ahead. - nool and notever follow yountry. Cf. S. § 198. N. 1. ----- δρόμω, in running (S. § 197. 2), is opposed to aφασα (sc. ξαντήν), in raising (itself) up.- Some lorly is to be joined in sense to rais de . πτέρυξιν άρασα. "Nothing can be more entertaining than the sight of the ostrich when excited to full speed; the wings by their rapid but unwearied vibrations, equally serving them for sails and oars, while their feet, no less assisting in conveying them out of sight, seem to be insensible of fatigue." Encyc. Rel. Knowl. p. 896. --- rage ariory, suddenly starts them. ---- fore laugareer. See N. on fr λαβειτ, § 2. --- βραχύ, a little (distance).

4. $i\varrho\eta\mu\eta$. Krüg. thinks that this city was described by the inhabitants through fear of Cyrus. — Kogowr η , Corsole, the site of which seems to correspond to a spot where are now the ruins of a large city called Erzi or Irsah. — Magxã. Dor. gen. of Magxãç. Cf. S. § 31. N. 3. Dindorf accents Mágxa.

5. Πύλας, i. e. the Pylæ Babyloniæ, through which the route lay from Mesopotamia to Babylonia. —— Ελλο οίδεν δένδρον. As no tree has been previously spoken of, $\delta\lambda\lambda o$ must be considered redundant. "Verti potest præterea." Krüg. Cf. $\delta\tau\delta \phi a\varsigma$, I. 4. § 2; $\lambda\lambda o$ de $\delta\sigma ar$, I. 7. § 11 — $\psi\lambda\eta$, bare (of trees or herbage). — $\delta rovç$ $\delta\lambda\epsilon$ raç. Hesych. interprets $\delta roq \cdot \delta dr dr g q q \lambda dr g rov <math>\mu\lambda dv$, the upper millstone. Hutch, thinks that it was so called, because asses were employed in turning the larger millstones. See Matt. 18:6, where the upper millstone is called $\mu \dot{\nu}\lambda q$ $\delta rur dq$. The smaller stones were turned by females of the lowest condition. Cf. Jahn Arch. §§ 138, 139; Rob. Lex. N. T. art. $\mu \dot{\nu}\lambda q$ $\delta rur dq d \dot{\kappa} \sigma res, purchasing in return.$ It is evident from this, as well as other passages, that Babylon was indebted to the countries lying up the Euphates, for many of the conveniences and even necessaries of life. For a valuable article on the commerce of Babylon, see Bib. Repos. Vol. VII. pp. 364-90.

6. Avola dyogą. Larch. observes from Herod. I. 155. 157, that the Lydians had practised stall-keeping and trade from the time of the elder Cyrus, who by depriving them of the use of arms, had rendered them effeminate. Hence the proverb, Audos zanylevel. άλεύρων η άλφίτων, wheat flour or barley meal. So Sturz defines these words. But why flour so different as that of wheat and barley should be held at the same price, has puzzled critics and editors not a little. To avoid this difficulty Muretus suggests the erasure of αλεύρων η, as being added by some one, who thought it a synonyme of algebrar. Krüg. defines algura, farina crassior; alevea farina tenuior et magis elaborata, and avoids the difficulty above suggested by referring to the great want of provisions, or the comparative abundance of άλευρα. — τεττάρων σίγλων. As six δβολοί = δραχμή, i. e. 17 cents 5-93 mills (Cf. N. on I. 4. § 13), seven and a half ogolof or the Persian olylos = 22 cents. ---- Súrarai, is worth. ------oßoloùs properly depends. upon an infinitive after divara, such as process; or it may be regarded as synecdochial. — $za\pi i \partial \eta \delta v_0 z o i r i z a construction f the zoirit,$ upon which that of the $x \alpha \pi l \partial \eta$ here depends, is differently given, some making it = three cotylæ; while other authorities make it = four, and some even, eight cotyle. A cotyla = .4955 of a pint English. ---- ix work, contains: lit. gives place or room. A vessel is trop. said to make room for a given quantity, when it will contain it.

7. ⁵Hv dì τούτων τῶν σταθμῶν οῦς πάνυμαχοὺς ἤλαυνεν, there were (some) of these days'-marches which he made very long. For is commonly employed even before the plur. relative, a though the plur. elot is sometimes found (Cf. II. 5. § I8), and the imperf. ἦν. Cf. Butt. p. 438; Mt. § 482. Obs. 1; S. § 157. N. 1. σταθμῶν is constructed with ἦν --οῦς = ἦν Ϝνιοι οῦς (Mt. § 482; S. § 150. 5); fully, ἦν ξνιοι τούτων τῶν σταθμῶν οῦς. The relative οῦς may be referred to Butt. § 131. 3; S. § 164, because it represents σταθμοὺς, which in this connection sig-

niffes the distance passed over $(\tau \eta \nu \ \ell \lambda a \sigma_{i}\nu)$. Rennell (p. 86) says that these marches refer particularly to the hilly desert between Corsote and the Pylæ — $\delta \pi \delta \tau \epsilon - \beta o \nu \lambda o \iota \sigma c$. Cf. N. on $\ell \pi \epsilon \ell - \delta \iota \omega \times \sigma \iota$, I. 5. § 2. — $\delta \iota \alpha \tau \epsilon \ell \delta \sigma \alpha_i$, sc. $\tau \eta \nu \delta \delta \delta \nu$. — $\chi \iota \delta \sigma \nu$, provender for the beasts of burden and cavalry horses. — Kai $\delta \eta' \pi \sigma \tau \epsilon$, and once indeed. These particles introduce an illustration of the haste with which Cyrus urged on his forces. Cf. Hoog. p. 90. — $\tau \sigma \tilde{\nu} \beta \alpha \rho \beta \alpha \rho \iota \pi \sigma \tilde{\nu}$ follows $\lambda \alpha \beta \delta \sigma \tau \alpha \varsigma$, because the action of the verb refers only to a part of the object. Cf. Mt. § 323. b. — $\sigma \nu \nu \epsilon \pi \beta \iota \beta \dot{\alpha} \zeta \epsilon \iota \nu$, to assist in extricating. The student should note the force of the composite $\sigma \dot{\nu} \tau$ and $\dot{\epsilon} x$.

8. ωσπερ ogy η. Dind. and Pop. connect these words with the preceding clause. But why should Glus and Pigres be in a rage at executing as leaders a commission, to which when commanded, the $\Pi_{\ell 0}$ out of zoárioroi gave their personal service with such alacrity? Why did Cyrus retain Pigres in a post of honor (Cf. I. 8. § 12), if he showed so little zeal in his master's cause? Hutch., Born., and Krüg., rightly therefore connect worke der with the following clause. ouverignesson, to assist in hastening on. There is great beauty and force in these compound words. --- Erda di, then truly. ---- useos r., a specimen, example. --- 'Plyarres. This shows the alacrity with which they executed his command. ---- xávov, cloaks or gowns with wide sleeves worn over the tunics, common to kings, generals, and private soldiers; only those worn by kings were of purple, those worn by high officers, scarlet or purple with white spots, while the soldiers, wore such as were made of coarser materials. Cf. Cyr. I. 3-§2; VIII. 3. § 10; Curt. III. 3. § 18. Yates says, that in the Persepolitan sculptures, nearly all the principal personages are clothed in the sárdus ---- Kerzo, imperf. mid. 3 plur. of the imaginary inut. Igo. Some recent critics however reject this middle and write with the aspirate lique, I send myself, I hasten, from inpu, I send. Cf. Mt. § 214. 4; Carmichael Gr. Verbs, p. 97. — περί νίκης, for a prize : lit. for victory. The Persian noblemen are represented as running with as much ardor to raise the waggons from the mud, as the foot racers contended in the Olympic games for the prize. ---- xai before µaila may be rendered and that too, what is more. See Butt. p. 425. ---τούτους, i. e. those well known. Cf. Mt. 470. 4. --- ἀraξυρίδας, trow sers, made long and loose, as those now worn by the Orientals. The same garment seems to be referred to in Dan. 3: 21, 27, by the Chal. הרבליד , saraballa, which Gesen. translates long and wide pantaloons. Cf. Cyr. VIII. 3. § 13, with Barker's note. - our rourous, i. e. the costly garments and ornaments just mentioned. ---- Oartor i üs Tis är gere, sooner than one could have thought (possible). Cf. Seager's N. on Vig. p. 216. So in Lat., crederem, putarem, etc., are sometimes employed, where in English we should use the plurperf. Cf. And. and Stod. Lat. Gram. $\frac{1}{2}$ 260. II. R. 2. — μ erewéçous = $5\sigma ce$ μ erewéçous essau. An epithet is sometimes applied to a thing by way of anticipation, to show the rapidity or certainty of the act by which the quality is possessed.

9. To de oupman (sometimes to de oupman elva), generally, upon the whole, i. e. in all the things pertaining to the expedition. Cf. Mt. §§ 283, 545; Vig. p. 12; S. § 221. N. 3. --- δηλος ην Κυρος σπεύδων. See N. on δηλος ην ανιώμενος, I. 2. § 10. --- οπου μή, unless where. ---- boy utr ar. Porson joins ar, (which Dind. has bracketed,) to routfur. It is generally taken with \$200. See Butt. § 139. 8; Mt. § 527. ---- The subject of µageo dat is the same with that of ro- $\mu \ell \zeta_{or}$, because both subjects refer to the same person. Cf. S. § 158. N. 2. - Kal ourideir of Ar to ngosigort tor rour, it was evident to any one giving (the subject) attention = any one upon reflection might see. Bloomfield says that noosizorri tor rour, paying attention to, receives this sense from the article, rour tree denoting to be knowing, or clever. ---- ouvideiv $\frac{1}{2}v - dex \dot{\eta} - oud a = ouvideiv <math>\frac{1}{2}v + ou dex \dot{\eta} + ou dex \dot$ ---- πλήθει χώρας και ανθρώπων, from its extent of country and number of men. — $\delta_{i\dot{\alpha}} \tau_{\alpha\gamma} \epsilon_{\omega\gamma} = \tau_{\alpha\gamma} \epsilon_{\omega\varsigma}$. The sense of this passage is that the very circumstances which made the Persian empire formidable, if time were given to collect its vast resources, would render it a more easy prey to the invader, should it be suddenly attacked.

10. xarà roiç èqéquouç ora $\partial \mu oiç,$ i. e. opposite the desert, through which they were thirteen days in marching (I. 5. § 5). — ogedéauc, sc. ravol, lit. (vessels) hastily constructed, i. e. rafts, floats, etc. — ode, thus, in this manner. — zóorov xoúqov, light (i. e. dry) fodder, hay. — eira ourégror xai ouvéonor, then they brought them (i. e. the skins) together and sewed them. ouvéonor, 3 pers. sing. imperf. indic. of ouonado. — os, so that. Cf. II. § 10; V. 6. § 12. — réfe xáqqui, i. e. the zóoros xoûqos enclosed in the skins. — baldrou, date. This country abounded in palm trees, from the fruit of which was made a very agreeable wine. Cf. II. 3 §§ 14, 16. — roõro is put in the neuter, because $\mu \epsilon \lambda t \eta$; to which it refers, denotes an inanimate thing. Cf. Mt. § 439; S. § 137. N. 2.

11. $A\mu\varphi_{i}\xi_{i}\delta\pi\tau\omega\nu\tau\tau$, disputing about something. — xqlras àdixeïr tòr roï Mérwros, judging one of Menon's soldiers to have been in the wrong, i. e. to have occasioned the disturbance. $d\delta_{i}\pi\epsilon^{i}r = d\delta_{i}\pi\epsilon^{i}ra.$ $\pi\pi\epsilon'ra.$ — Reger, sc. tò aùtoũ $\pi d\partial_{0}$ s. Cf. § 14, infra. $d\phi_{1}\zeta_{0}r\sigma_{0}$ loguqũs, were greatly enraged.

12. την ἀγοςὰν. i. e. the provisions brought across the river from Charmande. — ἀφιππεύει, rides back. — τοῖς πεςὶ αὐτόν, his attendants. Cf. Mt. §§ 599. c: 583. l. c; Butt. § 150. p. 439. The Снар. V.]

proper name is often used with this formula. See II. 4. §2; Thucyd. VIII. 105. — $i\eta a \tau \tilde{\eta}$ à $i t \eta \eta$. sc. $o \dot{v} \tau \dot{o} \eta$, threw his axe (at him, i. e. Clearchus). To verbs of throwing the missile is joined in the dative to denote the *instrument*. — $o \dot{v} \tau \sigma \varsigma$, i. e. the one who cast the axe. — $a \dot{v} \tau \sigma \tilde{v} \tilde{\eta} \mu a \varrho \tau e r$. Cf. Mt. § 332. 7. So $\dot{a} \mu a \varrho \tau e \tilde{v} \sigma \delta \tilde{v}$, to miss the way. — $\check{a} \lambda \lambda \sigma \varsigma$ $\delta t \lambda \ell \delta \varphi$, sc. $i \eta \sigma t \lambda \lambda \delta \alpha \varrho \gamma \sigma r$.

13. $\pi a \rho a \gamma \gamma \ell \lambda \ell \epsilon \epsilon \ell \varsigma \tau a \ \delta \pi \lambda a, calls, to arms!$ His rage did not permit him to wait for the public crier to call the soldiers together. — $\tau a \varsigma a \sigma \pi \ell a \varsigma \pi \rho \circ \varsigma \tau a \gamma \circ \sigma \pi a \sigma \theta \epsilon \tau a \varsigma, placing (i. e. resting) their shields$ against their knees. Cf. "obnixo genu scuto," Corn. Nep. Chabr. I. $2. — <math>\tau o \nu \tau \omega \nu \sigma$, i. e. the cavalry. — $\ell \pi i \tau o \nu \varsigma M \ell \nu \omega \nu o \varsigma$, sc. $\sigma \tau \rho \alpha \tau \omega \ell \pi a \varsigma$ $\omega \sigma \tau \epsilon \ell \kappa \ell \nu \omega \nu \varsigma \kappa$. τ . λ . Probably Clearchus was so incensed, that he came with little less vehemence, than if he were rushing to battle. $- \tau \tau \rho \ell \chi \epsilon \nu \ell \pi i \tau a \delta \sigma \pi \lambda a, ran to arms. — O \ell \delta \ell \star a i \ell \sigma \tau a \sigma a \pi \sigma$ $go \tilde{\sigma} \tau \epsilon \tau \tilde{\phi} \pi \rho d \gamma \mu a \tau \iota$, others stood still, being perplexed at the affair. of $\delta \ell$ responds to o $\ell \mu \ell \nu$ implied in the previous proposition.

14. *Ervse vàç voreços πçoosior, for he happened to be last coming* up. — τάξις. Cf. N. on I. 2. § 16. — *Edero τὰ ὅπλα, stood* (with his men) in arms. Cf. Vig. (Seager's note) p. 102. Born. interprets: cum armis in acie consistebat. — αὐτοῦ ὀλ(γου δεήσαντος καταλευσθῆναι, while he wanted little of being stoned. The construction may be resolved into ᠔λ(γου ἐδέησε αὐτὸν καταλευσθῆναι, on the principle of attraction referred to in N. on δῆλος ἦ ἀνιώμενος, I. 2. § 11. — πçώως λ(γοι τὸ αὐτοῦ πάθος, he (i. e. Proxenus) should speak mildly of his wrong, i. e. make a light affair of it.

15. Έν τούτφ, i. e. ἐν τούτφ τῷ χρότφ. Cf. Mt. § 577. — τοῖς παροῦσι τῶν πιστῶν = ἐχείνοις τῶν πιστῶν οῦ παρῆσαν, those of his faithful attendants who were present. These are called (I. 9. § 31) by way of honor, of συντράπεζοι, those who sat at his table, his table companions.

16. When Cyrus came up, the altercation was probably between Clearchus and Proxenus (cf. latter part of § 14), and this accounts for his addressing them by name. — oùx fore δ re ποιείτε, you know not what you are doing, i. e. you are not aware of the consequences of vour acts. See où yào oldage et ποιεύσε, Luke 23: 34. On fore, cf. Butt. § 109. III. 2; S. §§ 118, Eιδω: 209. N. 4. — κακῶς — ἐχόντων. See N. on εὐνοῖκῶς ἔχοιεν, I. 1. § 5. — τῶν ἡμετέρων, our affairs. Cf. S. § 140. N. 5. — βάφβαφοι does not take the article, because as Krüg. remarks, its office is performed by οὖς ὁφᾶτε.

17. Le faura l'pérero, came to himself. When a man is in a violent passion, he is said in the language of metaphor to be beside himself, out of his mind. So when he lays aside his anger, he is said to return or come to himself. Cf. Acts '2: 11. See also N. on our fore, § 16. — xara χώραν έθεντο τὰ ὅπλα, " deponebant arma suo ordine et loco." Poppo.

CHAPTER VI.

1. Έντεῦ θεν, i. e. from the Pylæ Babyloniæ (I. 5. § 5). — προϊόντων, sc. αὐτῶν. Cf. N. on I. 2. § 17. — ὡς, about. See N. on I. 2. § 3. — Οὖτοι, i. e. οἱ ἰππεῖς drawn from їππων going before. eǐ τι ǎλλο, whatever else. Cf. N. on I. 4. § 9. — γένει τε προςήκων βασιλεῖ, connected by birth to the king, i. e. a relative of the king. τὰ πολέμια limits ἀζίστοις. Cf. Butt. § 131. 6; S. § 167. — καὶ πρόσ θεν, formerly even. — With Bornemann I have put a full stop after πολεμήσας, thus connecting καταλλαγεἰς δὲ with οὖτος Κύρψ εἶπεν to which it evidently belongs.

2. κατακάνοι äν. In the orat. obliqua, the opt. is employed without äν, but as it here stands in the apodosis (S. § 213. R.), äν accompanies it. Cf. Mt. § 529. — η ζώντας πολλούς αὐτῶν ἕλοι, or take many of them alive, i. e. make them prisoners. Repeat äν with ἕλοι, κωλύσειε, and ποιήσειεν. — κωλύσειε is followed by τοῦ καίειν (S. § 221) as the gen. of the remote, and ἐπιόντας (sc. αὐτοῦς) as the accus. of the immediate, object. Cf. Butt. §§ 131. 4; 132. 4. 1; S. § 180. 2. — ποιήσειεν ὥστε, would cause that. "efficere ut." Sturz. διαγγεῖλαι, to give information, to be messengers.

3. $i\tau o \ell \mu ov \varsigma$ air $\tilde{\varphi}$, ready for him. air $\tilde{\varphi}$ is here the Dat. Commode (See N. on I. 2. § 1). — $\varphi \varphi \dot{\alpha} \sigma \alpha \iota$, to order, tell, Bloom. (N. on Thucyd. III. 15. § 1) remarks that this signification of $\varphi \varphi \dot{\alpha} \zeta \iota \iota r$ is rare. Cf. II. 3. § 3. — $i \star \ell h \epsilon \iota \epsilon r$, sc. $\tau \dot{o} r \beta \alpha \sigma \iota h \epsilon \alpha$. — $\pi \ell \sigma \tau \epsilon \omega \varsigma$, of fidelity (to the king).

4. 'Araproix, having read. —— $i\pi\tau \dot{\alpha}$ must be joined with roix $\dot{\alpha} \rho lorov$;. Spelman remarks that the ancient writers, who treat of the affairs of Persia often speak of a council of seven, which seems to have been instituted in memory of the seven Persian noblemen, who put the Magi to death, of whom Darius Hystaspis was one. Cf. Esth. 1: 13, 14. —— $\partial f \sigma \partial \alpha \iota \tau \dot{\alpha} \, \delta \pi \lambda \alpha$. Cf. N. on I. 5. § 14. This guard was employed to prevent any attempt to rescue Orontes or interrupt his trial.

5. δt xal is elliptically used for où µórov δt τοῦτο, $\delta \lambda \lambda \dot{\alpha}$ xal, (not only this) but he also called Clearchus, etc. — öς $\gamma t = quippe qui,$ inasmuch as he. — τοῖς $\delta \lambda \lambda oussies,$ i. e. the Persians who were with Cyrus. — προτιμηθῆναι µάλιστα. Cf. N. on πλέον προτιμήσεσθε, I. 4. § 14. Clearchus was rightly looked upon by Cyrus, as the leading mind of the Greek army (Cf. II. 2. § 5; III. 1. § 10), and hence the welicy of honoring him in the way here spoken of. — iξήγγειλε — the species of attraction, by which the subject of the dependent proposition becomes the object of the preceding one, cf. Butt § 151.6; Mt. § 296.3; S. § 157. N. 9. — xqlais, trial. — àxiqquros, to be kept secret. Cf. Butt. § 134.8. — ăqques toũ hóyou is employed when the speaker is to be followed by others; ăqquestan toũ hóyou, when simply the commencement of a speech is intended to be designated. Cf. Sturz Lex. Xen.

6. παθεκάλεσα = παρακέκληκα. Cf. Butt. § 137.3; S. § 212. N. 1. ---- Arδρες φίλοι. See N. on έχθρον άνδρα, Ι. 3. § 20.--- πρός θεῶν καὶ πρός άνθρώπων, in the estimation of gods and men. Cf. Mt. § 590. 6.--rovrowt, this here. In social intercourse, the Attics strengthened demonstratives by the suffix & Cf. Butt. § 80. 2. ---- ray in the next sentence is yag illustrantis, i. e. it serves to explain and illustrate what has just been said. — $i\pi \eta zoor$, a servant, attendant, not doulog, a slave. It heightened the crime of deserting his prince, that Darius gave him to be an attendant upon Cyrus. ---- inoinga wore x. r. L., I effected that (Cf. N. on § 2) he thought it best to cease making war upon me, or, I caused him to conclude that it was best, &c. Krüg. says that the proper structure would have been : iy a ditor προσπολεμών iπolyou του πρός init nolipov naigag day. The construction was well suited to the excited state of the speaker's mind. ---- defiar, the right hand. In ancient times one of the surest pledges of fidelity was the giving of the right hand. Cf. II. 3. § 28. Hence, in the early ages of the Christian church, the custom of giving the right hand of fellowship. Cf. Gal. 2:9.

7. ör. oč. Supply form from the preceding clause. ör. serves here as a mark of quotation. — Oùxoũr voreçor — xaxũç inoleiç, did you not afterwards lay waste. A negative question implying an affirmative answer. Cf. Butt. § 149. p. 428; Vig. p. 166. III. úç aðròç sù òµoloyičç is to be taken with oùdèr ùn' iµoũ àdixoùµeroç. elç Muooùç, (sc. ildwir,) = elç Muotar. See elç roùç βaçβáçovç, I. 3. § 5. — 'Eqn = úµolóyee. Cf. VII. 2. § 25. — irrwç rìr seavroũ dùraµır, you knew your strength, i. e. had become sensible of your inability to contend with me. — 'Aqréµudoç βωµòr, the altar of Diana. He came to this altar, which Hutch. thinks belonged to the temple of Diana at Ephesus, as a suppliant. See 1 Kings, 2: 28; Thucyd. I. 4. — µeraµéheir ré sou, that you repented. Cf. S. § 182. N. 3.

8. For the construction of $i\pi\iota\beta\omega\nu\lambda\iota\omega\omega - \varphi\alpha\imath\iota\varphi\delta\varsigma\,\gamma\prime\gamma\sigma\imath\alpha\varsigma$, cf. N. on $\delta\eta\lambda\circ\varsigma\,\bar{\eta}\gamma\,d\imath\iota\omega\mu\iota\sigma\circ\varsigma$, I. 2. § 11. — $\pi\epsilon\varrho\lambda\,i\mu\iota\,\,\delta\sigma\iota\circ\varsigma$, unjust to me. Mt. § 589. c. — ³H yàq dráyx η (= dráyxalór iori), certainly, for it is necessary (to confess that I have wronged you). Cf. Vig. p. 163. V. — "Er. obr är yérous, can you then still be. ir here relates to the future. — Construct $\delta \tau_i$ oid with $\pi \sigma \tau_i$ in the next clause. Krüg. says that $\delta \tau_i$ in this and similar places arises from a blending of two constructions: $d\pi_{exc}(racco, \tilde{\sigma}\tau_i oix är \delta \delta fauro, and <math>d\pi_{exc}(racco \cdot oix är$ $\delta \delta fauru. — <math>\sigma oir$ är it $\pi \sigma \tau_i \delta \delta fauro, I$ should never seem so at least to you. We have here an illustrious example of the force of conscience. To all the charges Orontes unhesitatingly plead guilty, and when virtually asked, what should be done with him, his reply bespoke his deep conviction, that he must be put aside as one no longer to be trusted.

9. μ èr rota vira — dè rota vira. With μ ér and dé there is frequently a repetition (anaphora) of the same word. See Mt. § 622. 2. — $\epsilon_{x\pi \sigma \delta \delta \nu}$ ποιείσ θαι, should be put out of the way, i. e. put to death. — For $\delta \epsilon_{\eta} - \frac{\pi}{3}$ (commonly edited $\delta \epsilon_{00} - \epsilon_{1\eta}$). Cf. Mt. § 518; Butt § 139. 2; S. § 214. 3. — rovror quiártes θαι, to be on our guard against him, to be watching him. — rò κατὰ τοῦτοr εἶraι, as far as he is concerned, limits σχολη $\frac{\pi}{3}$ ήμῦν. Cf. Mt. § 283; S. § 167. N. 2.

11. οῦτε strengthens the negation of οὐδεἰς. S. § 225. 1. — οὐδ ὅπως, nor in what way. It is thought he was buried alive in the tent. Cf. Περσικών δε τὸ ζῶντας κατορύσσειν, Herod. VII. 114.

CHAPTER VII.

1. Bağulaviaş, i. e. Babylonia Proper. The Assyrian or Chaldean empire embraced, *Mesopotamia*, or the northern district of country between the Tigris and Euphrates (Cf. N. on I. 4. § 19); *Babylonia*, comprising the narrow isthmus between those rivers, commencing on the north, when the streams converge to about 20 miles of each other, and extending about 300 miles towards the Persian gulf; and the eastern district beyond the Tigris, called *Atur.* It was where the Tigris and Euphrates were approaching so near to each other, that Cyrus was now marching. The fertility of this tract was

2. $\ddot{\alpha}\mu\alpha \tau \eta$ intoing $\dot{\eta}\mu i\rho q$, together with, or at the same time with the following day = early the next morning. Mt. (§ 597) says that when $\ddot{\alpha}\mu\alpha$ is used with the dative, our is supplied. Buttmann, however, (§ 146. 2) makes $\ddot{\alpha}\mu\alpha$ in such a case a real proposition. — $\pi\epsilon\rho i$ eqarias, concerning the army. — $\lambda \alpha_{X}\alpha_{Y}\alpha_{V}$, cohort leaders, captains, who were usually admitted to the councils of war. Cf. II. 2.§ 3; III. 1. § 29; IV. 1. § 12, et seep. al. — $\tau\epsilon$ — xal, both — and, connect surefoulsevero and $\pi\alpha_{Q}\eta'\nu\epsilon_{V}$. S. § 228. N. 4. — $\pi\alpha_{Q}\eta'\nu\epsilon_{V}$ $\sigma\alpha_{Q}\dot{Q}\dot{\nu}\nu\nu$ rounds, exhorted them in terms like the following.

3. $\dot{\alpha}\pi\sigma\varrho\tilde{\omega}r$, being in want of. A tropical signification. Cf. N. on $\dot{\alpha}\pi\sigma\varrho\ell\alpha$, I. 3. § 13. — $\dot{\alpha}\mu\epsilon\ell r\sigma\sigma\alpha\varsigma$ and $\kappa\varrho\epsilon\ell \tau\sigma\sigma\varsigma$ are conjoined for the sake of emphasis. So $\lambda\tilde{\omega}\sigma r \kappa\alpha\lambda \ \tilde{\alpha}\mu\epsilon r\sigma\sigma$, VI. 2. § 15. — " $\sigma\pi\omega\varsigma \ over$ $<math>\delta\sigma\sigma\sigma\delta\epsilon$, sc. $\delta\pi\iota\mu\epsilon\lambda\epsilon\tilde{\tau}\sigma\sigma\delta\epsilon$ (Mt. § 623. 2.), see then that you are. Butt. (§ 149. p. 422) says that $\ddot{\sigma}\pi\omega\varsigma \ \tilde{\epsilon}\sigma\epsilon\sigma\delta\epsilon$ supplies the place of an emphatic imperative. — $\kappa\epsilon\kappa\tau\eta\sigma\delta\epsilon$ has the signification of the present. Cf. S. § 209. N. 4. — $\dot{\upsilon}\pi\lambda\varsigma \ \tilde{\eta}\varsigma$, on account of which. — $E\tilde{\upsilon} r\lambda\varsigma$ fore, for know well = be assured. $r\lambda\varsigma$ illustrantis (See N. on I. 6. § 6). — $\ell\lambda\epsilon\upsilon\delta\epsilon\varrho(\alpha r.$ Cf. I. 9. § 29, where Cyrus is called $\delta\sigma\tilde{\upsilon}\lambda\varsigma$, slave of the king. — $\dot{\alpha}r\iota$ $\dot{\omega}r = \dot{\alpha}r\iota$ $\tau\upsilon\nu\omegar$ $\ddot{\alpha}$, before those things which. $\pi\dot{\alpha}r\iota\omegar \kappa\alpha\dot{\alpha} \ \tilde{\alpha}\lambda\omega r \sigma\lambda\lambda\alpha\pi\lambda\alpha\sigma(\omega r, (yes) all and much more besides.$ Cf. S. § 151. N. 4.

4. $O\pi\omega\varsigma$, in order that. — To $\mu i\nu \pi \lambda \tilde{\eta} \partial o\varsigma$, sc. $i\sigma\tau i$. — $i\pi lastr.$ Cf. S. § 118, $\epsilon_{\mu\nu}$, N. 1. — $\tau a \tilde{\nu} \tau a$ refers to $\varkappa \varrho a \nu \gamma \tilde{\eta}$ and $\pi \lambda \tilde{\eta} \partial o\varsigma$ in the preceding clause. Mt. (p. 725) makes $\tau a \tilde{\nu} \tau a$ refer to $\varkappa \varrho a \nu \gamma \tilde{\eta}$, and **says a pron**. is sometimes put in the neut. plur., even when the word to which it refers is in the masc. or fem. sing. — $\tau a \tilde{\alpha} \lambda \lambda a$, in other repects. Cf. Butt. § 150. p. 436. — $a \delta \alpha \tilde{\nu} \nu \epsilon \sigma \partial a \ell \mu \omega \sigma \sigma \varsigma$, $\delta \nu \sigma \varphi \sigma \delta \tau \sigma \varsigma$, $\delta \nu \sigma \varphi \omega \sigma \nu \varsigma$, I think (I have reason) to be ashamed (sc. $i\nu \partial \nu \mu \omega \dot{\nu} \mu \epsilon \sigma \varsigma$, when I consider) what sort of people you will find my countrymen to be: lit. the men who live in our country. For the construction of $\eta\mu\bar{\imath}\nu - \chi\omega\bar{\varrho}q$, cf. S. § 197. N. 4. The common reading is $\eta\mu\bar{\omega}\nu$. — $d\nu\bar{\varrho}\bar{\varrho}\nu$, virorum, is opposed to $d\nu\bar{\varrho}\bar{\varrho}\bar{\omega}\pi\sigma\nu\varsigma$, homines, in the preceding sentence. — $i\gamma\dot{\omega}\ \dot{\nu}\mu\bar{\omega}\nu$. "The indispensable emphasis of the first, and the beautiful energy of both together, so oratorically thrown in, deserve to be particularly marked." Belfour. — $\tau\sigma\bar{\imath}\varsigma\ \sigma\ell\varkappa\omega\iota\ \zeta\eta\ell\omega\tau\dot{\imath}\nu$, (so rich as to be) an object of envy to those at home.

5. $\varphi v \gamma \dot{\alpha} \varsigma \Sigma \dot{\alpha} \mu \iota o \varsigma$, a Samian exile. Samos was an island in the Ægean sea, S. W. of Ephesus. — Kai $\mu \dot{\eta} r$, but yet. — dià rò ir τοιούτ ψ είναι τοῦ κινδύνου προςιόντος, because you are in such imminent danger. For the construction of ir τοιούτ ψ — τοῦ κινδύν ψ , cf. Mt. § 341. 4; S. § 177. 2. — irιοι dì, sc. léγουσιr. — $\mu \epsilon \mu r \phi o$ is the perf. mid. opt. 2 pers. sing. of $\mu \iota \mu r \eta \sigma x \omega$, with the signif. of the pres. Cf. Rost § 77. Obs. 3; S. §§ 118: 209. N. 4. — τε xai, and even. — βοίλοιο, sc. ἀποδοῦναι.

6. πατρώα, paternal. — μεσημβρίαν, (μέσος, ἡμέρα, Butt § 19. N. 1,) mid-day; hence trop. mid-day quarter, i. e. south. — μέχρις οῦ, i. e. μέχρις ἐκείνου (τοῦ τόπου) ὅπου, to the place where, or more concisely, to where. See Mt. § 480. b. — σατραπεύουσιν, govern as satraps. This speech of Cyrus was in the magnificent style of Eastern monarchs. Cf. Dan. 4: 1; 6: 25.

7. $\eta_{\mu\epsilon\epsilon\varsigma}$, plur. for sing., the style of royalty. — "Nore, so that. — $\mu\dot{\eta}$ oùr $\xi_{\chi\omega}$, that I shall not have. " $\mu\dot{\eta}$ alone with the subj., opt., and indic., expresses apprehension of an affirmative, $\mu\dot{\eta}$ oùr of a negative." Vig. p. 167. $\mu\dot{\eta}$ in $\mu\dot{\eta}$ oùr retains its power, although we must translate it by that or lest, and leave the following negative to stand alone. Cf. Butt. § 148. N. 7. a; — inarrow; sufficient (in numbers). — xal origaror index χ_{QUSOI} , also (i. e. in addition to what was previously promised) to each a golden crown.

8. Els fiscar de mage airder x. τ . λ . As the generals had previously been with Cyrus (Cf. § 2), the insertion of of $\tau \epsilon$ στρατηγοί involves this passage in much obscurity. Schneid. with Weisk. rejects of $\tau \epsilon$ στρατηγοί, an easy but very unsatisfactory way to dispose of the difficulty. Poppo suggests the omission of $\lambda \alpha_{x} \alpha_{y} \alpha_{y}$; in § 2, and its substitution here in the place of of $\tau \epsilon$ στρατηγοί. But this is at variance with the readings of all the Mss., and cannot therefore be entertained. Krüger regards είσήεσαν... $\tau \iota \nu \epsilon_{\zeta}$, as explanatory of the preceding of de $\tau \alpha_{z} \alpha_{z} \alpha_{z} \delta_{y} \sigma_{z} \sigma_{z}$

CHAP. VII.]

NOTES.

to the common soldiers, who in separate parties visited the tent of Cyrus, to learn their hopes from his liberality. This seems to be the best solution of the difficulty. τt agroup form, what (reward) they should have --- $i\mu\pi\nu\pi\lambda\alpha c$. Cf. Butt. p. 297; S. § 118. II. (end).

9. $\mu\dot{\eta}$ $\mu\dot{\alpha}\chi\epsilon\sigma\Theta\alpha\iota$, i. e. not to expose himself to personal danger in the battle. $-\frac{\delta}{\delta}\delta\epsilon\pi\omega\varsigma$, $\eta\varrho\epsilon\tau\sigma$ $K\bar{\nu}\varrho\sigma\tau$, made some such inquiry of Cyrus (as this). $\dot{\delta}\delta\epsilon\pi\omega\varsigma$, nearly thus. -- $O\bar{\iota}\iota$ $\gamma\dot{\alpha}\varrho$, do you think then. -- $\sigma\sigma\iota$ $\mu\alpha\chi\epsilon\bar{\iota}\sigma\Theta\alpha\iota$. Krüger thinks that this refers to a single combat between the brothers, which if the king should shun, Cyrus, not having an adversary of equal dignity with himself, ought not (Clearcho judice) to personally engage in battle. -- $\epsilon\bar{\iota}\pi\epsilon\varrho$ $\gamma\epsilon$, if at least. --- $\Delta\alpha\varrho\epsilon\ell\sigma\nu$ xai $\Pi\alpha\varrho\nu\sigma\dot{\alpha}\tau\iota\delta\dot{\varsigma}\varsigma$ x. τ . A high as well as delicate compliment to his parents and himself.

10. Erravoa di ir $\tau \eta$ itonhiala = at this time, (so Krug., but Pop. makes irravoa contain the idea both of time and place,) when the army was standing equipped and marshalled for battle. It is evident that the $dg_{\mu}\partial_{\mu}\delta_{\varsigma}$ took place, not when they were in the act of arming and marshalling themselves, but immediately subsequent thereto. ---- donis for donidopool. In like manner ans innov, Herod. VII. 100, is used for $\tau \tilde{\omega} \nu i \pi \pi i \omega \nu$. So in English, horse and foot is put for cavalry and infantry; artillery for artillery-men. - uncla xal rereaxoria. By comparing the numbers of the heavy armed, which have been given, it will be seen that 11000 (I. 2. § 9) - 100 (I. 2. § 25) +700 (I. 4. § 3) + 400 (deserters from Abrocomas, I. 4. § 3) = 12000. But in this a orthu os, the number of heavy armed is only 10400. Weisk. with Zeun. thinks that those who were left to guard the baggage (I. 10. § 3), are not included in this number. So Krüg., Pop., and Born. Some may have died on the march, others may have been on the sick list. A few returned in the ship of Xenias and Pasion. Some changed their heavy for light armor, as the number of the light armed is increased instead of being diminished. ---- dosπανηφόρα, scythed-chariots. Cf. N. on I. 8. § 10.

1. Alloi di Arar. See N. on I. 5. § 5. — π_{00} advoi β asultws (as his body guard).

12. xai στρατηγοί και ήγεμόνες. Weisk. followed by Krüg. attributes these words to some glossarist; but Dind., Born., and Pop., receive them as genuine. irerήxorra μνοιάδες. Many suppose that this includes the followers of the army. Ctesias gives the number of the king's forces 400,000. iστερησε. Krüg. (de authent. p. 4. N. 13) charges Abrocomas with treachery, in coming so tardily to the assistance of the king. The route, however, which he took may have been less direct, than the one through the desert taken by Cyrus.

13. πρὸς Κῦρον. Hutch. construes these words with of αἰτομολήσαντες, since ἀγγέλλω is followed by the dat. of the pers. — of αἰτομολήσαντες ἐx τῶν πολεμίων = ἐxεἶνοι τῶν πολεμίων οῖ ηἰτομολήχεσαν. Cf. S. § 177. N. 1. So in the next clause oῦ ὕστερον ἐλήφθησαν τῶν πολεμίων = of πολέμιοι οῦ ὕστερον ἐλήφθησαν. Cf. Mt. § 321. 5. μετὰ τὴν μάχην is to be taken with ταὐτὰ ἤγγελλον, and thus the sentence is freed from an apparent tautology in the use of ὕστερον.

14. $\sigma v r \epsilon \tau \alpha \gamma \mu \epsilon r \varphi$, in order of battle. —— $\gamma \dot{\alpha} \varphi$ after $\dot{\varphi} \epsilon \tau \sigma$ introduces the reason why Cyrus marched in battle array. So $\gamma \dot{\alpha} \varphi$ in xarà $\gamma \dot{\alpha} \varphi$ $\mu \epsilon \sigma \sigma r$ assigns the reason why he thought the king would fight that day. — $\tau \epsilon \phi \varphi \varphi \sigma \delta \varphi v \pi \tau \dot{\eta}$, "est forma dicendi Homerica." Zeun. — $\delta \varphi \gamma v \iota \alpha \dot{\lambda} \pi \epsilon r \tau \epsilon$. The $\delta \varphi \gamma v \iota \dot{\alpha} = 6$ ft. This trench was therefore 30 ft. wide and 18 ft. deep; a formidable one indeed to pass with an army.

15. $M\eta\delta(a\varsigma \tau te(\chi ov\varsigma)$. See N. on II. 4. § 12. ——"Erba $\delta\eta$, here, by the way. — at $\delta\iota\phi_{0'\chi' t\varsigma} x. \tau. \lambda$. "Ceterum canales," says Schneid., "non ex Tigride, in Euphratem, sed contra, derivatos esse, præter multos alios testes, significat Arrian. Anab. VII. 7. Rennell (p. 76) says that on their entry into the plains of Babylonia, the Euphrates runs on a higher level than the Tigris. Cf. Bib. Repos. Vol. VII. p. 366. — $\delta\iotaa\lambda\epsilon/\pi ovoi \deltat ixior\eta \piaqoasiggnut, and are distant from each$ $other a parasang. For the construction of ixior<math>\eta$ with a plur. verb, cf. Mt. § 302; S. § 157. 4. It is regarded very improbable by Rennell, that four canals of such dimensions, should have been dug in the short space of a league, and drawn from a river of less than 500 feet in breadth.

17. $\pi \dot{\alpha} \varphi \sigma \delta \sigma v - \pi \alpha \varphi \eta \lambda \vartheta \epsilon$. For the construction, cf. S. § 163. 2. $-\cdots$ $\epsilon \dot{\epsilon} \sigma \omega$, within, i. e. on the side towards Babylon. $-\cdots \mu \partial \sigma \sigma \eta$, so then. $-\cdots \eta \sigma \sigma v - \ell \chi v \eta \pi \sigma \lambda \lambda \dot{\alpha}$. Rost (§ 100. 4. N. 4) says, "the subject in the neut. plur. takes the plur. verb, when the idea of individuals in the plurality requires to be made distinct and prominent."

18. Σιλανόν, Silanus, from Ambracia in Epirus and the principal soothsayer in the army of the Greeks. His perfidy towards Xenophon is detailed, V. 6. § 16. — őτι, because. Cf. N. on I. 2. § 21. — τη įrδεκάτη ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας πρότερον, on the eleventh day previous to that day. — Οὐκ ἅρα ἔτι μαχεῖκαι, then he will never

fight. Cyrus supposed his brother would make a stand at the $\tau aigeos$, which was within ten days' march. If so advantageous a position should be abandoned by the king, it furnished evidence that he would not hazard a battle.

19. Entil δ , but inasmuch as. $d\pi \epsilon \gamma row \epsilon' rai \tau o \tilde{v} \mu d \chi \epsilon \sigma \partial \alpha \iota$, had given up the intention of fighting. The vulgar reading is $\tau o \tilde{v} \mu \alpha \chi \epsilon i \sigma \partial \alpha \iota$. It is probable that the error of the king in not making a stand at this ditch, proved in the end to be of signal advantage, to him, inasmuch as the battle here would have been more compressed than at Cunaxa, and as a probable consequence, the Greeks would have been opposed to the king in person, which could not but have resulted in his overthrow and total ruin. $d\mu \epsilon \lambda \eta \mu \epsilon' roo \mu \tilde{\alpha} \lambda \lambda or$, more negligently, less circumspectly.

20. την πορείαν ἐποιετο = ἐπορεύετο. — τὸ δὲ πολὺ, sc. τοῦ στρατεύματος. — ἐr τάξει, in order. "ordine servato." Sturz. τοῖς στρατιώταις properly follows ἤγοντο (S. § 196. 4), or it may be rendered as an adnominal genitive after τῶν ὅπλων. Cf. S. § 197. N. 4.

CHAPTER VIII.

1. Kai serves here as a general connective with what was detailed in the last chapter, while $\tau \epsilon - x \alpha i$, which follow, unite the clauses of the sentence. — dugi drogar πλήθουσαν, about full market time. i. e. some time between nine and twelve o'clock. Dio Chrys. divides the day into five parts: 1. newt, morning: 2. neel dyogar, full market, for enoon: 3. $\mu \epsilon \sigma \eta \mu \beta \rho (\alpha, noon: 4. \delta \epsilon l \lambda \eta, afternoon: 5. \epsilon \sigma \pi \epsilon$ ea, evening. dyoed $\pi \lambda \eta \partial \partial \sigma \sigma \alpha$ answers to our full 'change. Cf. Herod. VII. 223 (Stock. note); Thucyd. VIII. 92. ---- xaralúseir == to halt for the night, to encamp, lit. to loose, or unbind (the beasts of burden), i. e. unharness or unload them. --- τῶν ἀμφὶ Κῦξον πιστῶν, sc. τìς, one of the faithful followers of Cyrus. Cf. I. 5. § 15. ---ara xoaros, at full speed. — $\tau \tilde{\psi}$ in $\pi \psi$. Mt. (§ 396) classes this with the dat. of means or instrument. Patagyas had probably been sent forward either to reconnoitre, or, what is more likely, to make some preparations at the oraduoc, where they were intending to encamp. βαρβαρικώς = Περοιστί in the Persian language. — σύν στρατεύματι. Cf. S. § 199. N. 2.

 τάφαχος, tumult, trepidation. — καὶ πάντες δὲ, and indeed all,
 e. the Barbarians as well as the Greeks. — ἐπιπεσεῖσθοι has βασιλέα understood for its subject.

3. Kai in Kai Kūgós re serves as a general connective, while re

corresponds to $\tau \epsilon$ in $\tau o \tilde{c}_{\epsilon} \tau \epsilon \tilde{\alpha} \lambda \lambda o \epsilon_{\epsilon}$. As it respects the place where the battle was fought, Plut. (Vit. Artax. S) says it was called Cunaxa, and was distant from Babylon 500 stadia. Mannert locates it a few miles south of the wall of Media. The time of the engagement is fixed by Rennell at Sept. 7, but by Larch., the latter part of Oct. — xa Horaobal $\epsilon i \epsilon \tau \eta r$ faurtoũ rakt fxaoror, and each one to take his station in the company to which he belonged : lit. in his own company.

4. Krug. says that unless τοῦ κέφατος is rejected as a vicious reading, it is to be explained : τὰ δεξιὰ τούτου τοῦ (δεξιοῦ) κέφατος. ξχόμενος, being next (to him). — καὶ τὸ στράτευμα, i. e. Menon's band. Schneid. regards these words as an interpolation.

5. $l\pi\pi\epsilon\iota\varsigma$ μèr Παφλαγότες. See N. on V. 6, § 8.

6. $K\bar{v}_{\psi o\varsigma} \delta i \, xai \, i\pi\pi\epsilon\bar{i}\varsigma$. Supply $i\sigma\tau\eta\sigma ar$ from the preceding section. — Leun. from an ancient version supplies $xa\tau\dot{a} \tau\dot{o} \mu\epsilon\sigma\sigma r$ after $i\xiax\delta\sigma\iotao\iota$. These words are, however, omitted in all the MSS., and besides, it appears from a comparison of § 24 with §§ I3, 23, that Cyrus fationed himself in the left wing. — $\psi\iota\lambda\eta r$, i. e. he had no helmet on his head. That he wore a turban is evident from the nature of the case, as well as from the testimony of Ctesias (cf. Plut. Artax 11), who says that in the battle his tiara fell off. This was probably the $\tau\iota\delta\varphi a \, \delta\varphi \, \delta\eta$ (Cf. II. 5. § 23), upright tiara, an outward assumption of the royal dignity for which he was contending.

7. $\mu \alpha_{2} \alpha_{1} \alpha_{3}$. Sturz defines: gladius, quo cæsim feritur. Krüg. says, "erat $\mu \dot{\alpha}_{\alpha} \alpha_{1} \alpha_{3}$ gladius leviter curvatus falci similis (Curt. VIII. 14, 29), quo cæsim feriebatur, $\xi \ell \phi \circ_{5}$ ensis, quo punctim." The $\mu \dot{\alpha}_{\alpha} \alpha_{1} \alpha_{3}$ was worn by Homer's heroes along with the $\xi \ell \phi \circ_{5}$ (Cf. II. 3: 271), and was used on almost all occasions instead of a knife. So we find (IV. 7. § 16) that the Chalybes employed this weapon in cutting their enemies' throats; and the Greeks (IV. 6. § 26), in cutting to pieces the bucklers which they had taken from the enemy. It is evident therefore that the $\mu \dot{\alpha}_{2} \alpha_{1} \alpha_{2}$ was of the knife kind, and was used, as Yates remarks (Smith's Gr. and Rom. Antiq. p. 809), by the Greek horsemen, as a weapon of offence, preferable to the long sword.

8. Kai $\eta \delta \eta \tau \epsilon$, and now. — $\delta \epsilon t \lambda \eta$. Cf. N. § 1. Buttmann (Lexil. p. 217) says that the events which follow show that $\delta \epsilon t \lambda \eta$ here means the early part of the afternoon. Cf. VII. 3. §§ 9, 10, where Seuthes says that there are villages to which the army may march with ease before dinner, and afterwards their arrival is described as taking place $\tau \eta \varsigma \delta \epsilon t \lambda \eta \varsigma$, which could not have been long after noon. In III. 4. § 34; IV. 2. § 1 it is apparent from the context that $\delta \epsilon t \lambda \eta$ means the advanced part the afternoon. So also in III. 3. § 11, where it is translated by some, in the evening. But as Butt (Lexil. p. 218) re-

marks, Xenophon "may have very fairly said of an army. which, after a march constantly interrupted by the enemy, reaches a certain point somewhere about four o'clock, where it intends to pass the night, that after marching the whole day it had advanced only two miles and a half, and had arrived in the afternoon at a certain point; and as the context shows that the time meant was one drawing towards the evening, the word delly was quite sufficient to mark it." --- xoreopros. (xorla, bervui,) dust raised, a cloud of dust. --- xoorw de où ouxro. Leuncl. taking our w in the sense of much, and knowing that although it was afternoon, when the enemy appeared in sight, a battle was yet to be fought, inserted the negative ov which Hutch., Dind., and Pop., have followed. But this was unnecessary since if $\sigma v_T r \tilde{\omega} =$ $\pi o \lambda \lambda \tilde{\phi}$, it may have been so relatively, i. e. as it appeared to the excited Greeks, against whom such a cloud of war was slowly (Cf. δ 11, infra), and majestically approaching. But one of the definitions, which Hesvch. gives to ouzra, is oursyn, closely joined, which, if adopted here, would give to xeore ouxro the signification, immediately after, in a very short time. - τάχα δη και χαλκός τις ήστραπτε, i. e. sudden gleams from the armor flashed through the cloud of dust. ήστραπτε (Cf. Cyr. VI. 4. § 1), began to glitter. --- λόγχαι, lances. The Grecian spear consisted of the dogv, shaft, pole, and horzy, $\alpha i_{\chi\mu\eta}$, iron head or point, both of which essential parts are often put for the whole. --- zaragareis, clearly seen. The occasional gleam of the bright armor through this dark cloud of dust, followed by the magnificent display, as the ranks came fully in sight, must have been a deeply interesting sight to Cyrus and his army.

9. Leuzo Owoaxes, having white cuirasses. Hutch. (N. on V. 4. § 2) remarks that these cuirasses, like the bucklers there spoken of, were covered with hides of white oxen. But it is far more reasonable to consider them the same as the Livoi Sugares of IV. 7. § 15. ---- ixóperce de roiror. Cf. N. on §4. For the construction of the gen., cf. Mt. § 339; S. § 179. 1. - yeijoopogoo. Sturz defines yeijor, scutum Persicum e viminibus contextum speciem quadrati oblongi referens. These wicker frames were usually covered with leather or hides. "In contending with the Asiatic nations, whose principal weapon of offence was the bow, the use of this light, though large, buckler must have given the Persian a manifest advantage, but opposed no adequate resistance to the ponderous lance of the Greeks." See Stocker's N. on Herod. IX. 99. - ποδήρεσι, reaching to the feet. Cf. Cyr. VI. 2. § 10.---- xarà i orn, by nations, i. e. each nation by itselfs a common custom in the Persian armies. Cf. Herod. VII. 60, 100. ---- ir πλαισίω πλήρει, in a full oblong square. Cf. III. 4. § 19, where πlalgior has the epithet ison lovor. Bloom. (N. Thucyd. VI. 67)

says it was called $\pi \lambda also or$ from its brick-like form. — fractor to toro; is in apposition with $\pi a' rres \delta \lambda$ obto, and is followed by trogevero in the sing., although the proper subject is in the plur. Cf. Mt. § 302. a. Obs. For the use of the article in fractor to toros, cf. Mt. § 265. 5; S. § 140. N. 7.

11. την χραυγην των βαρβάρων. Cf. I. 7. § 4. — ώς άνυστὸν (= δυνατὸν), as much as possible. — ἐν ἴσφ, εc. βήματι, with equal step, at the same pace.

12. $i\beta \delta \alpha$, i. e. he issued the command in a loud voice. — xarà $\mu \delta \sigma \alpha$, opposite to the centre. — $\pi \delta x \vartheta$ $\eta \mu \tilde{i} \pi \pi \pi \sigma \delta \eta \tau \alpha u$ = our work is done : lit. every thing has been done (= will be done, S. § 209. N. 6) by us. For the construction of $\eta \mu \tilde{i} \pi \pi \pi \sigma \delta \eta \tau \alpha u$, cf. S. § 200. 1.

14. $x\alpha\iota\varrho\tilde{\varphi} = \chi\varrho\delta r\varphi$. — $\delta\mu\alpha\lambda\tilde{\omega}\varsigma$, eodem gressu. Sturz. "Sine dubio," says Bornemann, "Cyri exercitus non Artaxerxis." But it is more natural to refer it to the army of the king. See § 11, supra. It must

CHAP. VIII.]

NOTES.

have been a sublime spectacle, to see so many thousands, with their glittering armor and flashing weapons, approaching in measured tread to battle.

"The host moves like a deep-sea wave, Where rise no rocks its pride to brave, High swelling, dark, and slow."

Cf. Par. Lost, VI. 78-85. — it is to air $\tilde{\psi}$ air $\tilde{\psi}$ (sc. to $\pi\psi$) µéror, remaining yet in the same place (where they first began to form). — ix $\tau \tilde{\omega} r \tilde{\epsilon} \iota \pi \iota_{0\varsigma\iota}$ from those who were still coming up. As the army was proceeding in a secure and negligent manner, when first advised of the approach of the king's forces, some of the soldiers were probably far behind. These, as they came up, would seize their arms from the baggage waggons (Cf. I. 7. § 20), and fall into their respective companies. — ai $\pi \alpha \nu \pi \varphi \delta \varsigma$, not very near to, i. e. at a moderate distance from. He rode out far enough to have a view of both armies. — $\dot{\alpha} \pi o \beta \lambda i \pi \omega r$, fixing his eyes upon, looking attentively at. This word is added to $x \omega \tau \epsilon \partial \epsilon \tilde{\alpha} \tau \delta$ in order to give particularity to the expression.

15. ὑπελάσας, riding up. Sturz with Hutch. renders, equo nonnihil incitato. But Krüg. more correctly makes ino give to ilairo the idea of approach. ---- et, whether, is here followed by the opt. (S. § 216. 1), because nero, upon which magary (Mos depends, expresses time past. Cf. S. § 216. 3. - iniornoas, sc. ron innor. - rà legà sai sà ogázia. Divinations were taken both from the entrails of the victim, and the circumstances attending its sacrifice. To such an extent was the latter mode of divination practised, that the fire of the sacrifice, the smoke, wine, water, etc., were all carefully noticed. Hence legá may signify the entrails, a principal source of divination. and opáyua, (from opáζω, to slay), the victims, i. e. the circumstances attending the sacrifice, and the motions of the animal when slaughtered. So Sturz: nempe lega sunt lætæ conjecturæ ex extis ; ogaya vero, varia omina ex motibus hostiæ jam casuræ. Cf. Man. Clas. Lit. 6 75. p. 490. See also Hutchinson's note on this passage. These words are often synonymous. Cf. Thucyd. III. 104; VI. 69.

16. $\partial o_{\xi} \dot{v} \beta o_{\xi}$, noise, such as would be made by a multitude. — • O di Zeroopär. Dind. following certain MSS. reads $\dot{o}$ di Kitaqyoç. — $\tau \dot{o}$ o'sir $\partial \eta \mu \alpha$, the word, tessera militaris. "This countersign, which consisted of one, two, or more words, was given with the voice, first from the general to the inferior officers to avoid confusion, and from them through the whole army, after which it was returned back to the general." Weiske. — $\partial \epsilon \dot{v} \tau \epsilon_{\xi} o_{\tau}$, second time. — Kai $\dot{o}_{\xi} = Kai$ o'sros.

18. ποξενομένων, sc. αἰτῶν. Cf. N. on I. 2. § 17. — ἰξενύμαινε, fluctuated, broke away from (the line). This metaphor, taken from the waves of the sea, is full of beauty and energy. — For the construction of τῆς φάλαγγος, cf. S. § 177. 2. — τὸ ἐπιλειπόμενον, the part (of the line) which was left behind. Cf. S. § 140. 3. — δρόμω δεῖν, to run with speed. So to give fullness to the expression, we say to go running, to proceed upon the run. — σἶόν πες, just as. — Ἐνναλίω, one of the names of Mars. — ἐλελίζουσι, they shout ἐλελεῦ. Some fancy that ἐλελεῦ may have arisen from the Heb. m_1 μέμ. — ταῖς ἀσπίσι πυὸς τὰ δόφατα ἐδούπησαν. We should have expected τοῖς δόφασι πρὸς τὰς ἀσπίδας ἐδούπησαν. — φόβον ποιοῦντες, in order to frighten. Cf. S. § 222. N. 3.

19. $\Pi_{\psi_i^{\lambda}} \delta_i \tau \delta_{\xi_{\psi_i \mu \alpha}} \delta_{\xi_{i \times n \times i}} \delta_{\alpha_i}$, but before an arrow reached (them) = before they came within bow-shot. "Proprie de jaculis et sagittis quæ feriunt, vel jactu scopum assequi ob loci propinquitatem possunt." Sturz. — $\mu_{\eta} \delta_{\xi_i^{\lambda}} \delta_{\xi_i^{\lambda}} \delta_{\xi_i^{\lambda}} \delta_{\xi_i^{\lambda}} \delta_{\xi_i^{\lambda}}$. The reason for this may be drawn from the next clause. Cf. Thucyd. V. 70.

20. Tà dì ăquara iqiqero rà µìr, but some of the chariots were borne along: lit. but the chariots were borne along, some, &c. — xerà $\eta_{rió\chi\omega r}$, without (their) charioteers. xerà, literally empty. — Oi dì, i. e. the Greeks. — init nootdour. Cf. N. on I. 5. §2. — iori dì ösris, there was (one) who = some one. Cf. Butt. § 150. p. 438; Mt. § 482. — üsreq ir innodqóµw, as in the hippodrome. Cf. Smith's Gr. and Rom. Antiq. p. 895; Man. Clas. Lit. p. 678. — ixnlayeis, being struck with terror, being stupified (at the sudden approach of these chariots). $\pi \lambda \eta_{\gamma}$ of the 2 aor. pass. becomes $\pi \lambda \alpha_{\gamma}$ in composition. Cf. S. § 118. II. The student will notice the strengthening repetition of the negatives in the following clauses.

21. to xad' abroirs, the enemy opposed to them. So Krüg. and Born. "Scil. βαρβαρικόν, vel τῶν βαρβάρων κέρας seu στίφος." Hutch. Cf. Thucyd. III. 108. § 2, where Bloom. supplies steas. ---- we paushene. In ancient times, when the whole military strength of a kingdom was brought at one time into the field, a single battle usually decided the fate of an empire. ---- ύπο των αμφ' αυτόν, by his followers. ---- oi δ' ώς = oid obrus (Cf. Vig. p. 215. XVIII), not even thus, i. e. not even when apparently victorious, and already saluted as king by his attendants. ---- oureoneroaulenn, in close order. ---- ineueleiro, he was attentively watching. ----- The use of xai in xai yao may be seen by supplying the ellipsis implied in rag: and (he did this, i. e. he watched the movements of the king) for, &c. The ellipsis in most instances may be mentally supplied, and the formula rai rao be rendered simply for. ---- you avror ori = you ori avros. For this species of attraction, whereby the subject of the following verb becomes the object of the preceding one, cf. N. on I. 2. § 21. See also Butt. § 151. 6; S. § 157. N. 9.

22. Kai is here explicative, i. e. the sentence which it introduces serves to explain the previous one. As it respects the thing here spoken of, see Cyr. IV. 2. § 27; VIII. 5. § 8. — μ foor ignores to air two hypointo, were accustomed (Cf. S. § 210. N. 2) to lead in the centre of their (army). Dind. and Pop. read hypointal. — it dogaleorate, sc. tone (= xwolw), in the safest place.

23. Kai — ∂_{η}^{i} tote, and indeed then. — μ ésor izor, although being in the centre. For this restrictive use of the participle, cf. Mt. § 566. 3; S. § 222. 1. — $\delta_{\mu\omega\varsigma}$, yet. — ix toë irartiov, ex adverso, opposite, in front. — toës airoë tetar μ érois, i. e. the six thousand spoken of, I. 7. § 11. — és els xúxlosur, as if to enclose (them). els here marks intention. Cf. Mt. p. 1008. xúxlosur is derived from xuxlów and denotes its action. Cf. S. § 129. 3. We are not to suppose that this evolution was performed by the right wing of the king's army, since that must have extended several stadia beyond the left wing of the rebel forces, and it would have been no quick or easy task to wheel about so immense a body of men It is rather to be referred to the 6000 body-guards, who in the apprehension of Cyrus, were about to fall upon the rear of the Greeks, and cut them in pieces ($\delta\pi\iota\sigma\thetaer$ yeró $\mueros$ xataxó $\psi\eta$ to Ellηνικόν).

24. $\delta\epsilon loag - xaraxówn$ (sc. $\beta asileig$). Mt. (§ 518. p. 880) says that "the subjunctive is frequently used, although the verb upon which it depends is in time past, when the depending verb denotes an action which is continued to the present time. Cf. Butt. § 139. 1; S. § 214. N. 1. — $\tau o \tilde{c} \epsilon \delta \tilde{c}$, Cf. § 6. — $\delta \pi correirae \lambda \delta reaches$ z. τ . λ . Plutarch (Artax. 9) says that after Artagerses had thrown his javelin at Cyrus with a force that shook him in his seat, and was turning his horse, Cyrus aimed a stroke at him with his spear, the point of which entered at his collar bone and pierced through his neck.

25. Ω_{ξ} dì $\dot{\eta}$ toon $\dot{\eta}$ iriereto diastelloortai xal ol Kúvov ifaxiotoi ele tò diwxeir byunioartes, but when (the king's body-guard) was routed, the six hundred belonging to Cyrus, rushing on in the pursuit, were dispersed, or in the route (of the king's body-guard) which took place, the six hundred, &c. $\dot{\omega}_{\xi}$ dì — xal, but when — then. For this use of xal after definitions of time, cf. Mt. § 620. a. els tò diwxeir byunioartes. In Herod. IX. 59, $\dot{\omega}_{\mu}\eta\mu\mu$ irous diwxeir is found, els to being omitted. Cf. Mt. § 532. c. — $\pi\lambda\eta r$ (= $\ddot{\omega}\mu\omega_{\xi}$) rairo dilyot, but yet a very fev. — axedor, mostly. — ol $\dot{\omega}\muorgáneto.$ These are called of aurtpaáneto., I. 9, § 31. Cf. N. on I. 5. § 15.

26. oir $\eta recogero, was not able to restrain himself. Mæris: <math>\eta recogero, Mæris: drecogero, Was not able to restrain himself. Mæris: <math>\eta recogero, Marina et al. 1999$. Cf. Butt. § 114. p. 283. Thus far Cyrus acted the part of a prudent and skilful commander, but now at sight of his brother, regardless of all public considerations, and intent only upon revenge, he rushes like a madman into the fight, and in the moment of victory, falls by an unknown hand. $- O_{\ell} \tilde{\omega} \tau or$ $\delta r \delta_{\ell} a = \delta_{\ell} \tilde{\omega} a \delta r \delta r,$ only more emphatic. $- \epsilon ro.$ Cf. N. on I. 5. § 8. $\pi a \ell e = jaculando ferit$. So Krug. from Diod. XIV. 23, and Plut. Artax. 11. $- \kappa a r a, upon. - K \tau \eta \sigma l a;$ ctesias, a native of Cnidus aud by profession a physician. He spent many years at the Persian court, and composed a history of Assyria and Persia in 23 books entitled Π_{egatxa} , only a few fragments of which remain.

28. αὐτῷ τῶν σχηπτοίχων Θεράπων, of his sceptre-bearing attendants. For the construction of αὐτῷ, cf. S. § 197. N. 4. — πειμποoriv air $\tilde{w}$, 1. e. he fell upon him with his arms embracing the lifeless body.

29. ἀχινάχην, scimetar. A short, crooked Persian sword. καὶ στιεπτον δὲ ἐφόμει κ. τ. λ. From this passage compared with I 2. § 27; Cyr. I. 3. § 3; Herod. VIII. 113; Corn. Nep. Dat. III; Dan. 5: 7, 16, 29, it would seem that these ornaments were marks of honor conferred by the sovereign, very similar to the orders of modern knighthood.

CHAPTER IX.

2. rào. Cf. N. on I. 6. § 6. — $i \tau \iota \pi a \bar{\iota} \varsigma$ $\ddot{\omega} r$, being yet a boy. — $\pi \dot{a} \tau \tau a$, in every respect. Cf. Mt. § 425; S. § 167. $\pi \dot{a} \tau \tau \omega r \pi \dot{a} \tau \tau a$ is an example of what is called paronomasia.

3. θύψαις. Krüg. says, "θύψας esse aulam regiam, que hodieque a Turcis porta vocatur, notum est." Cf. Cyr. I. 2. § 3. — σωφορσύνην, modesty as opposed to αλοχοόν in the next clause. Cf. Cic. Tusc. Disput. III. 8.

4. εὐθὺς παίδες ὄντες, as soon as they are children = from their very childhood. Cf. Mt. § 565. Obs. 2.

5. τοῖς τε πρεοβυτέροις καὶ τῶν ἑαυτοῦ ὑποδεεστέρων μᾶλλον πείθεσθαι, and to obey his elders more readily than did those even, who were his inferiors (in rank). τῶν ὑποδεεστέρων is constructed in the genitive with μᾶλλον, and ἑαυτοῦ, with ὑποδεεστέρων. Cf. S. § 186. 1. — τοῖς ὅπποις ἄριστα χρῆσθαι, to manage horses with the greatest skill. ἄψιστα is used adverbially. Cf. S. § 124. 2. Repeat ἐδόκει with χρῆσθαι. — ἔπειτα δὲ responds to μὲν πρῶτον. — ²Εκρινον, Sc. aὐτοὲ referring to οἱ Κύρου δοκούντων ἐν πείρα γενέσθαι, § 1. — ἔργων is constructed with φιλομαθέδτατον and μελετηρότατον. S. § 185. — τοξικῆ; and ἀκοντίσεως are in apposition with ἔργων.

6. 'Enel de $\tau_{\tilde{\tau}}$ 'flexia inquire, but when he flourished, bloomed in age = when he was old enough (to engage in hunting and other manly exercises). The age to which allusion is here made was 7. of sad fixes, whose duty it is. — els Kastwlov zellor. Cf. N. on I. 1. § 2. — zegl zleistov zolsito, he regarded it of the highest importance. Mt. (§ 589. 5) says that the idea of dirt seems here to be implied in zegl. Cf. Vig. p. 253. III. — el tw szelsatto zal el tw surdoiro, if he made a treaty with any one, and if he entered into an agreement with any one. "Proprie szordal inimicitias et bella componunt; surdizes amicitias societatemque certis conditionibus paciscuntur." Krüg. For the form $\tau w (= \tau \iota \iota)$, cf. S. § 69. 1; for surdoiro, cf. Butt. § 107. III. 4; Thiersch § 121. 8. — µŋder weidesdat is an accusative clause depending upon zolsito. Cf. S. § 162. 3.

8. Kai yào obs = dià rovro, wherefore, on which account. airo $-i\pi i roord = dia$ rovro, wherefore, on which account. airo $-i\pi i roord = dia$. Leuncl. renders: quæ erant ejus curæ creditæ, i. e. which belonged to his satrapy. But not to speak of the article, which such a rendering would require to be repeated after $\pi i \lambda_{icc}$, reference is had here evidently to cities, which voluntarily placed themselves under the government of Cyrus. Cf. I. 1. § 6; 9. §§ 9, 12. The interpretation of Krüg. is therefore to be preferred: ejus fidei et imperio se committentes. So also Sturz and Poppo. — of $\pi i dyes$. Repeat $i \pi i roord i \mu e no i dividuals, confided in$ $Cyrus. — ei <math>\pi i s$. Cf. N. on I. 4. § 9. — $\pi a \mu a \pi i s \sigma a \sigma d a s, contrary$ $to the treaty. <math>\sigma \pi o r d i$ (from $\sigma \pi i r d a, to pour)$, a libration. Hence $\sigma \pi o d a, a treaty or truce, as this was always made with librations.$ Cf. N. on VI. 1. § 5.

9. Toiraqoür, therefore. According to Butt. (§149. p. 431), ros is an ancient dative for $\tau \tilde{\varphi}$, but is never used illatively except in the strengthened forms roiraq, roiraqoür, etc. Cf. Mt. §627. — at $\pi \delta \lambda \epsilon_{ic}$, i. e. at Iwrizai $\pi \delta \lambda \epsilon_{ic}$ (I. 1. §6). — $\varphi \epsilon \delta \gamma \sigma ras$. Cf. N. on I. 3. §3. — $\pi \varphi o \delta \sigma \delta a 2$ aor. inf. mid. of $\pi \varphi o t \eta \mu s$, to give up, betray. — $\delta \varphi o \beta \sigma \delta \tau r \sigma$. They were probably afraid of being punished, for having been confederate with Tissaphernes in banishing their fellow citizens. Cf. N. on I. 1. § 7.

10. xal yoq, etenim, for. — žqyų intedelurvio zal Eleyt = žqyų intedelurvio zal lóyų. — nqooiro, sc. adrody, i. e. the Milesian exiles. For the form nqooiro (2 aor. opt. mid. of nqotque), cf. N. on ourdoiro, §7, supra. — odd el ëte ut pelovy yéverro, not even if they should become still further diminished in number. Butt. (§ 68. 5) says that uter is employed for the idea both of smallness and of fewness. — ite de xai xáxtor nqážetar, and should be even more unfortunate. xaxão ngátro = átuzéo.

11. φανεφὸς ở $\frac{3}{7}v - νιχ \tilde{q}v πειφώμενος.$ Cf. N. on δηλος $\frac{3}{7}v \dot{a}vιώ$ μενος, I. 2. § 11. — τοσοῦτον χφόνον ζην έςτε νιχώη, that he might liveso long as to overcome, or that he might live until he had overcome."νικῶν sæpe vim præteriti habet." Krūg. — ἀλεξόμενος = par pari referens, giving like for like.

12. Καὶ γὰρ οὖν. See N. on § 8, supra. πλεῖστοι δη αὐτῷ x. τ. λ. The sense is: there was no one man, at least of our times, to whom so many were ready to deliver up their treasures, cities, and persons. τῶν is a genitive of the whole after iri ἀrδψι. Cf. Butt. § 132. 4. 2. a; S. § 177. 1. ἰφ ἡμῶν, in our time. Butt. (§ 147. p. 412) says that iri τοῦ often specifies a time by means of something contemporary, especially persons. τὰ ἰαντῶν σώματα = their personal services.

13. The fidelity of Cyrus to his friends, and his scrupulous regard for his word, having been descanted upon, the writer proceeds to notice his treatment of malefactors, and the honors and rewards which he bestowed upon the good. - Où wir di oùdi, by no means, least of all. --- τοῦτ' refers to the clause commencing with ώς τοὺς κακούρyous. ---- xarayelar, sc. airov, to deride him (by escaping punishment). Schneid. supplies Tur rouwr. ---- ageideorara narrwr eriuwosizo, he of all (rulers) punished the most unsparingly. For the construction of πάντων, cf. N. on των, § 12, supra. - ην ideir, one could see. For the construction, cf. N. on hr Laseir, I. 5. § 2. ____ ori-Boutras books, public roads, literally, trodden (i. e. much frequented) 10ays. —— nodwr.... oregovuerous. Punishment by mutilation is still practised in many of the Eastern countries. Buttmann (Cf. § 114. p. 301) would read arigonuírous, being deprived of, being without, when the state or situation of the subject as here, is to be expressed. Cf. N. on III. 2. § 2. For the construction of oregovy trovs with the genitive, cf. S. § 181. 2. --- irivero, it was in the power of. --- ono. Herm. remarks that " $\pi \sigma \tilde{i}$ and $\tilde{o} \pi \sigma i$ denote motion towards a place, but $\pi \tilde{\eta}$ and $5\pi_{\eta}$ signify both motion towards the place, and rest in the place towards which the motion tends." Cf. Vig. p. 153. --- Izorte o te neozoonly. Various interpretations have been given to this passage. Weiske translates: cum secum (Poppo, ita ut secum) haberet

quidquid commodum est. So Sturz and Bornemann. Yet Schneider remarks of Weiske's interpretation; "hæc equidem non intelligo magis quam græca," and adds, "mihi Xenophon de justa itineris causa et honesto profectionis prætextu loqui videtur." The evident design of the writer was to show the result of Cyrus's severity, viz. the freedom of the country from thieves and robbers. In what better way could this be illustrated, than by saying a person, who did no injury on his route, could travel anywhere in safety, and carry with him whatever he pleased? But Schneider, whose interpretation Krüg. follows, makes it the grand condition of safety, that the traveller should have a good reason for pursuing his journey, which making the clause in a manner epexegetical of $\mu\eta d\lambda r$ dotsourre, is perhaps the true sense.

14. $\gamma \epsilon$ limits the assertion here made to $\tau o \dot{v}_{\varsigma} \dot{a} \gamma a \partial o \dot{v}_{\varsigma} \epsilon \dot{\epsilon}_{\varsigma} \pi \delta \dot{\epsilon} \mu \rho \sigma$. $\mu \dot{\epsilon} \tau \tau \sigma \epsilon, y \epsilon t, i. e. notwithstanding his severity towards malefactors,$ $as just stated. <math>\prod \Pi \epsilon \iota \sigma t \partial \alpha \varsigma$. Cf. I. 1. § 11. $\prod M \upsilon \sigma \sigma \dot{v}_{\varsigma}$. See I. 6. § 7. $\prod \alpha \dot{\upsilon} \tau \dot{\sigma} \varsigma$, i. e. Cyrus in person. $\dots \sigma \ddot{\upsilon} \varsigma \dots \tau \sigma \dot{\upsilon} \tau \sigma \upsilon \varsigma$. For the sake of emphasis or perspicuity, the proposition containing the relative is often placed before the one containing the antecedent. Cf. S. § 150. 4. $\dots \dot{\eta}_{\varsigma} \times \alpha \tau \epsilon \sigma \tau \psi \dot{\epsilon} \rho \tau \tau \omega \dot{\omega} \varphi \varsigma = \tau \eta_{\varsigma} \times \dot{\omega} \psi \alpha \varsigma \dot{\eta} \tau \times \alpha \tau \epsilon \sigma \tau \psi \dot{\epsilon} \rho \tau \sigma \chi \dot{\omega} \varphi \sigma \varsigma$. Cf. N. on $\ddot{\sigma} \epsilon \dot{\tau} \varepsilon \sigma \tau \psi \dot{\alpha} \tau \iota \tau \mu \alpha$, I. 2. § 1.

15. $\omega_{\sigma\tau\epsilon} \ \varphi_{\alpha}(re\sigma \Theta \alpha \epsilon)$. For the construction, cf. S. § 220. 1. roig di xaxoù; doùlou; roirwr dieñr, to wish the cowardly to be their slaves. — Torrayoùr. Cf. § 9, supra. — da Goría, properly, freedom from envy, is here taken for that which removes envious feelings from the mind of the possessor, viz. abundance. — air $\tilde{\varphi}$ — $K \tilde{v}_{\psi} \sigma r$. For the sake of emphasis, the pronoun is sometimes put before the proper name to which it refers, when no ambiguity results from the inversion. Cf. § 31, infra; II. 6. § 8.

16. Els dizaionirpr, as it respects justice. For the use of els by way of reference, cf. Mt. 578. 3. c. $\gamma \in \mu \eta r (= porro. \text{ Sturz})$ serves here as a general connective. $\dots \epsilon i \tau_{i\varsigma}$. See N. on I. 4. § 9. For $\tau_{i\varsigma} - \tau_{0}\dot{\tau}_{roirs}$, cf. N. on I. 4. § 8. $\dots qarey_{0\varsigma} \gamma \epsilon'r_{0i\tau} - \beta_{0i}\dot{\lambda}\dot{\delta}_{\rho}$ $\mu\epsilon ros.$ Cf. N. on $\delta \eta \lambda_{0\varsigma} \eta r \dot{a}r_{is}\dot{\mu}\epsilon ros,$ I. 2. § 11. This construction occurs so frequently as to require no further notice except in special cases. $\dots i \pi i \delta \epsilon' x rus \sigma a_{i}$, to show himself (a just man). Krüger says this verb is placed absolutely in the sense of se ostentare, as in Ælian, V. H. 1X. 36, $\Psi a \lambda \tau \eta \varsigma' \Lambda r \tau_{i} \gamma \sigma v \dot{a} \delta \epsilon' x rur \sigma$. $\pi \epsilon v \dot{a} \pi a r$ $\tau_{0\varsigma}$. See N. on § 7, supra. $\dots \epsilon x \tau_{0\tilde{v}} \dot{a} \delta \epsilon x \sigma v$. Cf. Mt. § 574; S. § 124. N.

CHAP. IX.]

NOTES.

make it in the middle, and treat $air \bar{\psi}$ as redundant. — xai, and especially. This force is given to xai by the preceding $\check{a}\lambda\lambda a$. — $\sigma\tau_{\psi}ar\epsilon i$ - $\mu \alpha \tau_i a\lambda \eta \vartheta_i r \tilde{\psi}, a true army, i. e. one which was brave, loyal, and under$ $good discipline. Krüg. makes <math>\dot{a}\lambda \eta \vartheta_i r \tilde{\psi} = \delta_i x a(\omega)$, and opposed to $\tau \tilde{\psi}$ $i \xi a \pi a \tau \eta \tau_i x \tilde{\psi}$ xai $\pi \lambda \epsilon or \epsilon x \tau_i x \tilde{\psi}$. — $\chi \eta \mu \dot{a} \tau \omega r$, stipends, service-money. See N. on I. 4. § 12. — $i \pi \lambda \epsilon \upsilon \tau a r$. Between Greece and Asia Minor lay the Ægæum Mare, which the Greeks were obliged to sail over, in order to enter the service of Cyrus. — $a\lambda \lambda^i \epsilon \pi \epsilon i$, but because. See Mt. § 618; Butt. § 149. p. 423. — $\tau \dot{\delta} x \alpha \tau \dot{\alpha} \mu \eta r \sigma_i$ the monthly.

18. Allà univ, furthermore. — τ_i airō π_{i} açostațarei xalūs i π_{i} quetineur, served him well, when he commanded any thing (to be done), or more briefly, faithfully executed his orders. Notice that the protasis (S. § 213. R.) here takes the optative, and the apodosis, the indicative. Cf. S. § 217. N. 4. — $\dot{\alpha}_{i} \alpha_{i} \omega_{i} \sigma_{i} \sigma_{i}$, unrewarded. Compound adjectives in os have only two endings. Cf. Butt. § 60. 4; S. § 49. 2. — $\nu \pi_{i} \eta_{i}$. $\tau_{ai} \pi_{artos} \xi_{i} \sigma_{i} \sigma_{i}$, aiders in every enterprise.

19. Se continuative. -- Servor, active, vigilant. --- oizorouor, a manager of household affairs, a steward; "one who has authority over the slaves or servants of a family, to assign their tasks and portions, with which was also united the general management of accounts." Rob. Lex. Here the word is used in a wider sense to designate the fiscal officer of a town or city, as a treasurer, quæstor. --έχ τοῦ διχαίου = διχαίως. ---- χατασχευάζοντά τε ής ἄρχοι χώρας = zaταπκευάζοντά τε την χώραν ής άυχοι (See N. on I. 2. § 1), improving the country which he governed. re - zai connect zaraozevájortá and $\pi_{010}\bar{\nu}_{\tau\tau\alpha}$ (S. § 228. N. 4), while the preceding xal serves to connect these clauses to derror orra olxoromor going before. προςόδους, revenue. Hesych. defines by xégoous προς θήχη; Suidas, by elemond, eleodoc. — dr - dqellero. Mt. (§ 599. a) says that $\tilde{a}_{r}$ with the imperfect indicative, expresses the repetition of an ac tion, a habit; while the aorist denotes that the repeated action is always completed in a single point of time. ταύτην την χώρας (Krug. 71) is to be supplied with ageflero, which takes two accusatives. Cf. S. § 165. 1. — $\eta\delta i\omega \varsigma$, gladly, cheerfully. — $\ddot{a} = \tau a i \tau a$ a, of which raura is to be constructed with Exputres. Cf. S. § 165. 1. ---- "nuora, very little = not at all. ---- q vor w - i quirero. Mt. (§ 549. 5) says that galrenda in the sense of to seem, takes the infinitive, but in that of to be manifest, the participle. --- rois garegus πλουτούπιν is opposed to των αποχρυπτομένων. ---- πειρώμενος. Sunply iquirero from the preceding member. --- Two anoxountouisww= έχείνων οι άπεχρύπτοντο, ΒC, τα χρήματα.

20. Φίλους γε μην δσους ποιήσαιτο, furthermore, as many as he made friends. For the construction, cf. S. § 166; for the use of the optative

cf. Mt. 527. 1; Butt. § 139. N. 6; S. § 216. 2. — isaroùs, suitable, fil. — ö τι refers to πράγματος understood (S. § 150. 5), limiting συντεργούς. — Θεραπεύειν depends on πράτιστος, and has for its object roύτους, the omitted antecedent of öσους. Cf. N. on ούς — τούrous, § 14, supra.

21. airò rovro obre airò freza qthur vero deïs das is surreprois fyos. The order is, airò rovro is fyos surreprois (roirov) obreg freza airòs vero deïs das qthur. Render, (it was) for this (purpose), that he might have assistants, &c. airò rovro refers to is surreprois fyou and serves to qualify the clause commencing with xal airòs (Cf. S § 167), as showing the end or object of the assiduity of Cyrus in assisting friends. — xal airòs, (that) he also. — rovrov limits surrepròs.

22. είς γε ών ἀνήφ. Cf. N. on § 12. Krüg. thinks that ών should be rejected from the text. —— διὰ πολλὰ, sc. αίτια, for many (reasons)-So Sturz. —— τρόπους, i. e. disposition, manners, habits, tastes, etc.

23. εἰς πόλεμον, (of use) for war, viz. swords, helmets, bucklers, &c. So εἰς καλλωπισμὸν limits the other class of gifts to tunics, trowsers, golden rings, chains, &c. — roμίζοι is here followed by two accusatives. Cf. S. § 166.

24. τὰ μεγέλα (= μέγεθει δώφων) νικῶν τοὺς φίλους εἶ ποιοῦντα, to which the article τὸ belongs, is the subject (S. § 159. 1) of ἐστί understood (S. § 157. N. 10), ὀνδεν θαυμαστὸν being in the predicate. These words are found with a slight variation in Cyr. VIII. 2. § 13. τῆ ἐπιμελεία answers to the question 'wherein?' and limits τὸ - πεφιεῖναι. See Mt. § 400. 7; S. § 197. 2. - τῷ πφοθυμεῖσθαι χαφίζεσθαι, in his forwardness to oblige, a dative clause connected to τῆ ἐπιμελεία. ---- ταῦντα refers to τό --- πεφιεῖναι and is used for the singular. Cf. Mt. § 472. 5.

25. Interate, used to send. S. § 210. N. 2. — β (xore, is defined by Hesych., $\sigma \tau \dot{\alpha} \mu roc \quad \delta \tau \alpha \quad i_{X \circ r}$, an earthern jar with handles. — For the construction of $\delta \check{\alpha} rov \quad \eta \mu \iota \delta \epsilon \epsilon \check{\epsilon}$, cf. S. § 181. 1; of $\delta \check{r} v \not{\epsilon} \pi \iota \tau \iota \check{\chi} \sigma \iota$, cf. S. § 195. 1. — $\tau \circ \check{v} \tau \sigma \circ \check{\sigma} r \sigma \circ \check{\epsilon} \pi \epsilon \mu \psi \epsilon$. So compliments at the present time are usually presented in the third person. Notice the change to the orat. recta. — $\sigma i r \sigma \check{\epsilon}$ for $\sigma i r \tau \circ \check{\tau} \sigma \sigma \circ \check{\epsilon}$.

26. $\check{a}_{\mu\tau\omega\nu}\check{\eta}_{\mu}losa$. This construction of the adjective in the neut. plur. with the genitive of a masc. or fem. substantive, is said by Mt. (§ 442. 4) to rarely happen. Cf. S. § 177. N. 4. — rowrow. S. § 179. 1. — revisas day, to taste. The middle with this sense is the more common use of revio, I cause to taste.

27. είη — εδύνατο. For this intermingling of the optative and indicative, cf. Mt. § 529.5; Rost § 122. I. 7. εδύνατο is in the imperf. to correspond with είη, which borrows its past time from εκέλευε. Cf. S. § 216. 3. διά το πολλούς έχειν iπημέτας, because he had many servants.

— διὰ τὴν ἐπιμέλειαν. Some supply τὴν τῶν ὑπηρετῶν, others read τὴν (ἰαυτοῦ) ἐπιμέλειαν. But Krūg. says: "durum est utrumque. Ego interpretor, propter cus sm qua ei ut principi prospiciebatur." — $\dot{\omega}\varsigma$ — ἄγωσιν for $\dot{\omega}\varsigma$ ἄγοιεν. This change of mood gives great beauty and vividness to the expression. Cf. S. § 204. N. 1. — πειτῶντες, sc. ἐκείνοι referring to τοῖς ὑπποις.

28. El di di nore, if at any time, whenever. — $\mu \epsilon \lambda \lambda over \delta \psi \epsilon \sigma \theta \alpha \epsilon$. A periphrastic future. — $\delta \sigma \pi ov \delta \alpha \iota o \lambda oy \epsilon \iota r o, he discussed important$ $matters (with them). — <math>\delta \varsigma \delta \eta \lambda o \ell \eta$ oi's $\tau \iota \mu \tilde{q}$, in order to show whom he distinguished. Rost (Gram. § 123. 3.) says, "the indicative stands in a relative proposition, when the verb of the principal proposition is a preterite, present or future, and an event is expressed as definite and unconditional." — $\delta \varsigma \delta \eta \lambda o \ell \omega = \delta x \tau o \delta \tau \omega \omega$. For the accusative after $\delta x o v \omega$, cf. S. § 179. N. 1. $\delta x o \delta \omega = \delta x \eta \pi \alpha \sigma$, when the thing heard is so notorious, that it may be known upon inquiry, by any one at the present time. Cf. Mt. § 504.2; Krug. N. on this word. — Construct o didéra with o dire Ellifrum o dire $\beta a \rho \beta a \rho \omega$.

29. $Tex\mu\eta_{qeor}$ dè with éarl omittted, is a proposition by itself. Sometimes as here it is accompanied by róde. — $\pi a_{q\dot{q}} \mu_{\ell'} K \psi_{qov} n.$ $\tau. \lambda$. Mt. (§ 630. f.) says that ráq in the new proposition after $\tau ex\mu\eta_{qeor}$ de, $\sigma\eta_{\mu}e\bar{\epsilon}ov$ dè, etc., is sometimes wanting. See Butt. § 151. IV. 6. — doúlou örros. Cf. I. 7. § 3. — obros, i. e. Orontes. Hutchinson erroneously refers it to the king. — $\ddot{o}r$ (= $ixe\bar{\epsilon}ror$ $\ddot{o}r$) refers to the person, to whom Orontes intrusted his letter to the king. Cf. I. 6. § 3. — $\pi aq\dot{a} d\ell \beta assléws x. \tau. \lambda$. Cf. I. 7. § 2, 13; 10. § 6; II. 1. § 6. — xal obros µérros, and those too. — $\ddot{a}r$ — $\tau vyx \acute{a}reer$, they would obtain. Cf. Mt. § 598. 1; S. § 220. 3.

30. xai το - γενόμενον, and that which took place, is the subject, and μέγα τεκμήφιον, the predicate, of this proposition. ---- xqlreer, to select (with discrimination and judgment).

 31. oi παφ' aὐτὸν. Schneid. conjectures that it should read of πεφὶ aὐτὸν. — ὑπὲφ Κύφου, for Cyrus, i. e. in his behalf, on his side.
 Ξεων καὶ τὸ στφάτευμα πῶν, with the whole army also.

CHAPTER X.

1. Ένταῦ θα δη is here a formula of transition from the eulogy to the narration, which is resumed from chap. VIII. — ἀποτέμνεται. Plut. (Artax. 13) says, "according to the law of the Persians, the right hand and head were cut off, and Artaxerxes, having ordered the

head to be brought to him took it by the hair, which was long and thick, and showed it to the fugitives." $---- \delta \iota \omega \pi \omega r \epsilon i \sigma \pi i \pi \tau \epsilon \epsilon$. The singular is employed here, because $\beta \alpha \sigma \iota \lambda \epsilon i \sigma$ is the principal subject. So Byasidas wir of xal to $\pi \lambda \eta \partial \sigma_{S}$ eithin $\delta \tau \omega - - \epsilon \tau \chi \delta \pi \tau \sigma_{S}$, Thuc. IV. 112, ---- is rarras, stand their ground. ---- orgatomethous, i. ethe place where the baggage, beasts of burden, attendants, &c., of the army remained during the fight. $-----\epsilon i_{S} \tau \delta r \sigma \tau \omega \theta \mu \delta r$, i. e. the place where they had encamped the preceding night.

2. For the signification of xal after $\tau \dot{\alpha} \tau \epsilon \dot{\alpha} \lambda a \pi \sigma \lambda \lambda \dot{\alpha}$, cf. N. on I. 9. § 17. — $\tau \dot{\eta} \tau \psi \omega x \alpha t \delta \alpha$, the Phocaean. Her name was Milto, but Cyrus called her Aspasia, because she resembled in wit and beauty, the celebrated mistress of Pericles. — $\tau \dot{\eta} \tau - \lambda \epsilon \gamma \sigma \mu \epsilon \tau \eta \tau = i \pi \epsilon (\tau \eta \tau \ddot{\eta} \tau \eta \tau \dot{\eta} t)$ it is in apposition with $\pi \alpha \lambda \lambda \alpha x i \delta \alpha$. — $\sigma \sigma \phi \eta \tau$, wise, intelligent. So Hesych. defines $\sigma \sigma \phi \dot{\sigma} \varsigma$. $\phi \varrho \dot{\sigma} \tau \mu \sigma \varsigma$.

3. 'H de Milgala. "Hujus nomen ignoramus nisi forte i Milgalain proprium cessit." Weiske. Cf. V. 2. § 29. — Krüg. conjectures that i rientina is spurious. - rientin, i. e. having nothing on but thetunic, which fitted close to the body. "sine veste exteriore." Poppo. $— <math>\pi \psi \partial_{\zeta} \tau \bar{w} \cdot E ll i www.$ Schneid. with Weiske makes this stand for $\pi \psi \partial_{\zeta} \tau \bar{w} \cdot E ll i www or \psi a \tau \delta a \tau \delta a \tau \delta a$. Muret. and Steph. supply $\sigma ra \partial \mu \delta n$. It is better however, with Born. and Krüg. to make $\pi \psi \partial_{\zeta} \tau \bar{w} \cdot E ll i www o \delta = \pi \psi \partial_{\zeta} \tau \sigma v \cdot E ll i www o \delta = \pi \phi \partial_{\zeta} \tau \sigma v \cdot E ll i www o \delta = \pi \delta \delta x a \delta a i \tau \bar{w} r, i. e. the Greeks. — <math>\tau a i \tau \eta v$ refers to $i Mil \eta a la. - \delta \delta \delta x a \delta a i \tau \bar{w} r, within their ranks. Sturz and$ most of the German editors translate in castris eorum. Hutch. takes $<math>\delta r \tau \partial_{\zeta} a$ as absolute, and connects $a i \tau \bar{w} r$ with $\chi \psi \eta \mu a \tau a$, a construction too forced and unnatural to be admissible. — $\delta \omega a \alpha r$. The repetition of this word shows the completeness of the act spoken of.

4. $\delta_{i\ell\sigma\chi\sigma\nu}$ $\dot{\alpha}\lambda\lambda\dot{\eta}\lambda\omega r$, were distant from each other. For the construction, cf. Mt. § 354. a.—oi "E $\lambda\lambda\eta re\varsigma$ refers to the main army of the Greeks. — oi $\mu \partial r$, i. e. the Greeks. "Sic sæpissime Græci $\dot{\delta} \mu \partial r$ ad propius, $\dot{\delta}$ dd a remotius nomen referunt." Krüg. So the Latins sometimes employ hic — ille for ille — hic. Cf. And. and Stod. Lat. Gr. § 207. R. 23. — $\dot{\omega}\varsigma$ $\pi\dot{\alpha}r\tau\alpha\varsigma$ rix $\tilde{\omega}r\tau\varepsilon\varsigma$, as if they had conquered all (the enemy), whereas the right wing of the king's army was victorious. — of ∂r refers to $\beta\alpha\alpha_i\lambda\dot{\epsilon}\dot{r}\varsigma$, sc. of $a\dot{\nu}ra\dot{\nu}r\tilde{\omega}$. — $\dot{\omega}\varsigma$ $\ddot{\eta}\partial\eta$ $\pi\dot{\alpha}r$ es rix $\tilde{\omega}r\tau\varepsilon\varsigma$, as if they were all conquerers, whereas, their left wing was fleeing before the victorious Greeks.

5. σ av, on the other hand. — Τισσαφέρνους. For the construction, cf. S. § 179. N. 2. — το καθ' αίποὺς, sc. στράτευμα οτ μέρος. — πλησιαίτατος. Cf. I. 8. § 4. It speaks highly for the discipline of the Greeks, that in the pursuit the original order of battle was not essentially disturbed. — id $\pi i \mu \pi o i \pi s$. In past actions id, whether, takes the optative without är. Mt. § 526. — deffortes = $\beta o \eta \partial \eta o \sigma r$ res, to succor, to defend. For the construction, cf. S. § 222. 5.

6. Έν τούτω (sc. τῷ χρόνω, Mt. § 577. 2), in the mean time. --- ώς idoxes is to be taken with ones der. --- svorgagerres, having closed up their ranks, which had probably become somewhat relaxed in the pursuit. Hesych. defines ovorgagérres · ourel d'orres. Phavor. save. svarpiparrai of organistal, incidar uno ror noleulur axedas birtes aldış πειγαθώσι στρέφεσθαι. Schneid. from the Paris and Eton MSS. edits aryaptres. So Dind., Born., and Pop. But the idea of facing about, as Krüg. observes, "et sponte intelligitur et verbis παρεππεινάζοντο - δεξόμενοι significatur." -- παρεσκευάζοντο ώς ταύτη προςιόντος zai δεξόμενοι, in the expectation that the king would advance in this direction (where the Greeks were halting), prepare to receive (him). For this use of ws, cf. N. on I. 1. § 10; 4. §7; of rairy, see S. § 123. The common reading reoscorres, is pronounced by Zeunto be without meaning. As instances in which xat connects participles having different cases, Krüg. cites Herod. VI. 126, 'Olunator tortwr xai rixwr; Thucyd. VIIL 106, dquxoutrys they rews xai - dxoiσαντες. ----- ή δε παρήλθεν έξω του είωνύμου κέρατος, ταύτη και άπήγαyer, but in the same direction in which he came (viz.), without the left wing (of the Greeks. Cf. I. 8. § 23), he also led (his forces) back. For the adverbial pronouns $\frac{1}{2}$ — raing, cf. S. § 123. The Greeks supposed that the king would march directly against them, but instead of inclining to the river, as he must have done in that case, he took the same line of direction in which he first came to battle. ---- avrouglynarres. When the battle turned so decidedly in favor of Cyrus, as it did at first, great numbers probably deserted what appeared to be the hopeless fortunes of the king. Cf. N. II. 1. § 6.

7. This section, with the following one, is parenthetic, being inserted in order to explain how it happened, that Tissaphernes had joined the king. It commences therefore with $\gamma \dot{\alpha} \varphi$ illustrantis (See N. on I. 6. § 6). — ourodow, encounter. — dividants, he charged through. The light armed troops of the Greeks, were posted with the Paphlagonian horse (Cf. I. 8. § 5) upon the extreme right of the army, i. e. upon the bank of the river. Hence in making his charge through the Grecian ranks, Tissaphernes wisely shunned an encounter with the leavy armed, by keeping close to the stream. — airois, i. e. Tissaphernes and his band. Cf. N. on of $\partial \lambda \leq 4$, supra. — $\varphi \phi \delta r \mu \omega c$. By a skilful separation of his lines, Episthenes not only lost none of his men in this desperate charge of Tissaphernes, but was even able to do mischief to the enemy.

8. is unior igw annihigy, inasmuch as being worsted he departed

(from the contest). —— drastęćęe. He had no disposition to pass again through the Grecian columns. —— συντυγχάνει, falls in with. —— όμοῦ, together, in company. —— συνταξάμενοι, in battle array.

9. $E_{\pi_i}\delta$, but when. The narration, interrupted by the digression respecting Tissaphernes, is here resumed. ---- zura, opposite to. ----- to every was first drawn up (Cf. I. 8. § 4), but now the right wing, in consequence of their having faced about to receive the king, who was coming up in their rear. - μή προςάγοιεν. Cf. N. on I. 3. § 17. ---- περιπτύξαντες. The verb πτύσσω signifies to fold up, as a book, Luke 4: 20; as clothes, Odyss. I. 439; to clasp the hands, Œdip. Col. 1611. Hence περιπτύfartes signifies having infolded = having surrounded; and arantiouser to repart to extend (literally to unfold) the wing. — $\pi_{0inj}\sigma_{a-1}$ obas onto der tor notauor, to place (S. § 207. 2) the river in their rear, i. e. to form the line of battle parallel with the river. These evolutions were designed to prevent the left wing of the Greeks from being surrounded, had such been the intention of the king. But doubtless nothing was farther from the thoughts of the king, than hemming in a body of men so formidable as the Greeks. His intention evidently was to gain a position between the Greeks and his capitol, to which he could retreat in case the enemy were victorious.

12. $i\pi iq$, over, above. — rilopos, an eminence, a hill. — iqov, upon which. — dreorqaqnoar, they (halted and) faced about. Poppo says, "draorqeqaqorqar, the commonand et se conversi steterunt. It is difficult to see how Schneid. could render this passage, as he has, ad quem collem conversi in fugam profecti erant. — of $d\mu$ ql faceléa. Cf. N. on I. 8. § 1. — $\pi \epsilon \zeta_0 i \mu r o \delta r \epsilon_1$, not the infantry, (literally, no longer on foot,) i. e. the infantry decamped, and the cavalry alone occupied the hill. — Weiske explains $\delta \sigma \epsilon r \delta \pi o i o \delta \mu \mu$ ror $\mu \eta$ riproducer, ut Græci non possent intelligere quid pedites post collem agerent. — $i\pi i \pi \epsilon i \pi r \delta r \eta \varsigma$. Dindorf adds, $i\pi i \xi v \delta o \eta$, in place of which Hutch. suggests $i\pi i \xi v \sigma r o \tilde{v}$. Render $i\pi i \pi \epsilon i \pi r \delta r \eta \varsigma$ drater $a\mu \epsilon r \sigma r$ (with its wings) extended upon a spear.

14 $i\pi i \tau \partial \nu \lambda \partial \phi \sigma v$, upon the hill = up the hill. — $i\pi \partial a \dot{\nu} \tau \partial v$, under it = at the foot of it. So Mt. (§ 593. c.) says that sometimes $i\pi \delta$ is found with the accusative, in answer to the question 'where?' — $i\pi \partial \phi \sigma \sigma \tilde{\nu} \lambda \partial \phi \sigma v = i\pi i \tau \sigma \tilde{\nu} \lambda \partial \phi \sigma v$, upon the hill. — $\tau i \delta \sigma \tau v$, sc. $\tau a \tilde{v} \tau a$. Cf. Mt. § 488. 7.

15. Kai, and so. — ava xoaros. Cf. N. on I. 8. § 1. — $\Sigma_{\chi \epsilon \delta \delta \nu}$ δ öre ravra $\frac{3}{4}\nu$ xai $\frac{1}{2}\lambda_{\epsilon 0}\varsigma$ idvero, and the sun was nearly setting when these things took place. Cf. Mt. § 620. a.

16. $\vartheta \iota \mu \epsilon \nu o_i \tau \dot{\alpha} \delta \pi \lambda \alpha \dot{\alpha} \epsilon \pi \alpha \dot{\nu} o \nu \tau o$. Hutch. translates: sub armis conquiescebant (Cf. Cæs. Bel. Civ. I. 41), rested under arms. This is evidently the sense, as the army halted only for a few moments, while the leaders consulted in respect to the place of encampment for the night. — $\pi \alpha \varrho \iota \eta$ is adopted, on the authority of Schneid., by Dind., Born., and Krüg., for the common reading $\pi \alpha \varrho \eta \epsilon$. But inasmuch as $\pi \alpha \varrho \iota \ell \eta \alpha$ is dopted, on the authority of Schneid., by Dind., Born., and Krüg., for the common reading $\pi \alpha \varrho \eta \epsilon$. But inasmuch as $\pi \alpha \varrho \iota \ell \eta \alpha$ is adopted (II. 1. § 2), better than $\pi \alpha \varrho \epsilon i \pi \alpha$, Poppo thinks that if the vulgar reading is to be changed, (which he deems unnecessary, the indicative and optative being frequently intermixed, Mt. § 529. 5; Rost § 122. I. 7,) it should be $\pi \alpha \varrho \ell o \alpha$. $\eta \delta \epsilon \sigma \eta \kappa \delta \tau \epsilon \vartheta \tau \eta \kappa \delta \tau \epsilon \vartheta \tau \eta \kappa \delta \tau \epsilon \vartheta \tau \eta \kappa \epsilon$. Cf. Mt. § 548. 2;

NOTES,

S. § 22 2.3. $\rightarrow$ elector, they conjectured. $\rightarrow$ $\eta \times \alpha \times \alpha \lambda \eta \psi \phi \mu \varepsilon r \delta r \tau \tau \pi \varrho o - e \lambda \eta \lambda \alpha \times r \alpha \iota$, or that he had gone forward to take possession of some post or fortress.

17. και answers to αμα μιν, § 16. — αιτοῦ. Cf. N. on I. 3. § 11. δόφπηστος, supper time. So Hesych. defines δόφπιστος (as it is sometimes written), ώψα τοῦ δείπνου.

18. $\check{\alpha}\lambda\lambda\omega\nu \chi\eta\mu\dot{\alpha}\tau\omega\nu$. Cf. N. on I. 5. § 5. — et τ_{i} = $\ddot{o}$ τ_{i} , whatever. Cf. N. on I. 4. § 9. — xai $\tau\alpha\dot{\nu}\tau\alpha\varsigma$, even these. The pronoun is employed here, because $\tau\dot{\alpha}\varsigma\dot{\alpha}\mu\dot{\alpha}f\alpha\varsigma$, to which it refers, is separated by intermediate clauses from $\delta_{i}\dot{\eta}\eta\pi\alpha\sigma\alpha\nu$ upon which it depends. Cf. S. § 149. N. 3.

19. $\overleftarrow{\omega}\sigma\tau\epsilon$ introduces the consequence of what has just been detailed. — $\overrightarrow{\alpha}raduo\tauon$, without dinner — $\pi qir \ rav \delta \eta$ ravalūoau to $\sigma\tau qa$ $\tau\epsilon v \mu \alpha \pi q \delta \varsigma \ \check{\alpha} v \sigma \tau \sigma$, for before the army halted for dinner.

BOOK II.

CHAPTER I.

3. ⁵Hôŋ ôi èr ốgµŋ örrar = but just as they were ready to march: literally, but when they were in motion (to depart). For the omission of the subject of örrar, cf. N. on I. 2. § 17. — revoras ànò $\Delta a\mu aqá$ row, being a descendant of Damaratus. For the time of revoras(2 perf. part. of rivromas), cf. S. § 209. N. 4. For the manner in whichDamaratus was defrauded of the kingdom of Sparta by Cleomenes,see Clas. Dict. —*Flows.*Cf. S. § 46. N. 4. — τέθτηχεν, was $dead: properly, is dead (S. § 118. <math>\Theta$), but as it is used for τεθτήχου (S. § 216. N. 5), its time is determined by the context (S. § 209. 1).

- separro. The preceding day's-march was not completed in consequence of the battle, and hence the verb is put in the imperfect. ---- Liyor, sc. 'Agraios. ---- Tỹ đề ắkky, sc. huige borrowed from the preceding clause. — anitra - ini Iwrlas, he would return to Ionia he would set out for Ionia. — quin, that he declared, affirmed, a stronger expression than liyot. — Taura anovoarres, when they heard these things. Cf. S. § 222. 1. --- Bagéws Egepor. Cf. N. on I. 3. § 3. --- 'All' would us Kiyos Lyr, O that Cyrus were alive. woelor, 2 aor. of ogethe, always expresses a wish, and with the infinitive is frequently preceded by the particles ws, el yay, elde or alde. See Butt. § 150 p. 437; Mt. § 513. Obs. 3; S. §§ 118. 0: 217. N. 3. --- $\hat{\eta}_{\mu\epsilon\bar{\nu}c} \gamma_{\epsilon}$ = whatever may be the result of the engagement in other parts of the field, we at least, &c. Cf. N. on I. 3. §9 (end). _____ el μη ύμεις τλθετε, επορευόμεθα, unless you had come we should have marched. For the use of the indicative in the protasis, and with ar in the apodosis (S. § 213. R.), when both are past actions, cf. Mt. \$ 508. b; Butt. § 139. 9. 4; S. § 213. 5. - Tor Baolleior zadieir airor, that we will place (literally, cause to sit, S. § 118, xadia) him as king. For the construction, cf. S. § 166; for the form of xadueir, cf. S. § 102. N. 1. --- TWP Yag Thy Hayny rixwrtar xai to apperr fort. for it is the right of those who gain the battle to rule also, or more briefly, the right to govern belongs to the conquerers. For the construction of two - rexwrtwr, cf. S. § 175; of µagnr, see N. on § 1, supra. Dindorf from the Vat. and Eton MSS. reads µaxy, but µaxy is justly preferred by Born., Pop., and Krüg.

5. τους άγγέλους, i. e. Procles and Glus. — αὐτὸς ὁ Méror, Menon himself, i. e. of his own accord. So Sturz, "sua sponte." έβούλετο, sc. lérau. — ξένος. Cf. N. on I. 1. § 10.

army, where they were found and retaken by the king, when he approached the Greeks, $\delta \varsigma \ i \delta \delta \kappa \epsilon \iota \ \delta \pi \iota \sigma \vartheta \epsilon r$ (I. 10. § 6). The fact that these deserters were reunited to the king's army, is enough to show the incorrectness of interpreting $i \kappa \beta \delta \lambda l \epsilon \iota r$, to pull out, sc. from the ground.

—— $\varphi \xi \varphi \epsilon \sigma \partial \alpha \epsilon$, to carry away (for fuel). This verb, which Muretus omits, is to be constructed with $\pi \epsilon \lambda \tau \alpha \epsilon$, as well as with $\tilde{\alpha} \mu \alpha \tilde{\epsilon} \alpha \epsilon$. —— $\tilde{\ell} \eta \tau \mu \omega \epsilon$, empty, their contents having been plundered by the king's forces. Cf. I. 10. § 18. Some with less reason refer it to the waggons, whose draught animals had just been slaughtered for food.

7. $\pi\lambda\dot{\eta}\theta$ ovsav àyoyàr. Cf. N. on I. 8. § 1. — irrtµwç ixwr. Cf. N. on I. 1. § 5. — $\pi \varrho_{0\xi}\epsilon\pi\sigma\iota\epsilon\ddot{\iota}\tau_{0}$, he pretended, claimed to himself. The implication is, that he was far less skilled in the science of military affairs than he claimed to be. — For the construction of $i\pi\epsilon$ - $\sigma\tau\dot{\eta}\mu\omega r - \tau\tilde{\omega}r$, cf. S. § 185. — $\dot{\epsilon}\mu\varphi\dot{\iota} = pertaining to.$ — $\tau\dot{\epsilon}\xi\epsilon\iota\varsigma$, *tactics*, i. e. the arrangement of troops in the various orders of battle. — $\dot{\delta}\pi\lambda\rho\mu\alpha\chi\epsilon\ell\alpha r$, exercise of arms, especially, as the etymology of the word shows, of those weapons used by heavy-armed soldiers.

8. ἐπεὶ νεκῶν τυγχάνει, since he happens to be victor = since by the fortune of war he is victorious. — ∂ύφας. Cf. N. on I. 9. § 3. εύφίσκεσ θαι (i. e. πειφᾶσ θαι εὐφίσκεσ θαι. So Krūger) is here in the middle voice with the signification, to find for one's self = to acquire, obtain, and is used transitively (S. § 207. 2), having for its object ἄν τι (= ὅ τι, whatever) δύνωνται ἀγαθόν. Cf. S. § 162. 3. δύνωνται, sc, εὐφίσκεσ θαι, borrowed from the preceding clause. Sturz supplies πράττειν, and renders, efficere possint.

9. $\beta a \varphi \ell \omega \varsigma \mu \geqslant \tau_{1,xouvan}$, heard with indignation. — or où $\tau \tilde{\omega} r$ renérror el q rà $\delta \pi \lambda a \pi a \varphi a \delta i \delta \delta r a i, "that it was not for conquerers to$ $surrender their arms." Felton. For the construction of <math>\tau \tilde{\omega} r$ renértur, cf. N. on § 4, supra. See also S. § 140. N. 3. — xálliortór re rad à quoror. A common formula signifying, according to the connexion in which it stands, what is good, honorable, becoming, fit, &cc. Here it denotes that which is conducive to the general interests of the army. "xalòç xal à ya $\partial \phi_{ij}$ proprie dicitur sic, ut à ya $\partial \phi_{ij}$ ad animi virtutem et probitatem pertineat, xalòç autem ad actiones externas, etiam ad generis nobilitatem, divitias, valetudinem, et alia talia referatur." Sturz. — rà $legà l \xi_{I} q \phi_{I} \mu \ell ra, the entrails which had been taken$ out (of the victim). This sentence is parenthetic.

rather to come and take them (by force). λαβεϊν is opposed to alreïv. — τι ίσται τοτς στιματιώταις, what reward the soldiers shall have (in return for their arms).

11. Construct αὐτῷ with ἀrτιποιεῖται. — ὑμᾶς ἑαντοῦ εἶraι, that you are his, i. e. his servants, property. — ἐrτὸς, within, i. e. enclosed by. — ὅσον οὐδ εἰ παρίχοι ὑμῖν δύναισθ ἀν ἀποκτεῖναι, more than you could kill, if he should even deliver them up to you: literally, as many as you could not kill. &c.

13. φιλοσόφω, i. e. says Krüger, αδολεσχούντι α ή αλήθεια ελέγχει. Reiske, cited by Born., appends to gelosoge : quia sæpius to ayador crepabat et rin dyerin. --- foiras, you resemble, 2 perf. of eixe, with the signification of the present. Cf. S. § 209. N. 4. --- & reavlaxe, O young man. Phavorinus defines rearlaxog · ano itwo elxou. τριών έως έτων τριάκοντα τεσσάρων, ή τεσσαράκοντα έτός. Hippocrates assigns it to the fourth place in his seven ages, and extends it to the thirty-seventh year. Xenophon was upwards of 40 years old at this time, yet if MS. evidence would permit the substitution of his name instead of $\Theta_{i\delta\pi\alpha\mu\pi\alpha\varsigma}$, his age would be no valid objection, since his personal appearance, described by Laertius, everoferaros els interfoltr. beautiful to an eminent degree, might lead Phalinus to suppose him younger than he really was. Sturz regards rearlaxe in this place, as an ironical or contemptuous epithet = rash, unskilful. So Hesych. defines rearianos · rήπιος. --- lo θι - ωr. Cf. N. on I. 10. § 16. --arontoc, literally, without understanding, = foolish, simple. But lest this should seem to make Phalinus utter an offensive sentiment, which would not promote the object of his mission, it may be remarked, that arontos, µwyos, etc., were by no means as harsh epithets with the Greeks as they are with us.

14. $i\pi o\mu\alpha\lambda\alpha\kappa_i co\mu i row;$, gradually softening. The hopes of the Greeks, so suddenly crushed by the untimely death of Cyrus; their great distance from home; and their destitution of the means of subsistence, must have depressed to a greater or less extent, the minds $-\epsilon^{-1}$ especially those of a more timid or despondent temperament.

15. $d\pi oxexperivor ever has a middle signification. Cf. Mt. § 493. d;$ $Butt. § 136. 3. — <math>d\lambda \lambda o_S d\lambda \lambda xyee$, one says one thing, another, another. $\lambda eyee$ takes its number from $d\lambda \lambda o_S$, which is in apposition with obvio, the proper subject of the verb. Cf. Mt. § 302. a. Obs. Clearchus addressed his inquiry to his fellow-commanders, but Phalinus apparently having become somewhat impatient and out of humor with them, does not wait for their answer, but asks Clearchus to deliver his sentiments. Whether he had more reason to be satisfied with the Spartan's reply, will appear in the sequel. — $el\pi \lambda \tau t$ $\lambda eyees, tell (us)$ what you have to say = declare your opinion in reference to this matter.

16. $\delta\sigma\mu\mu\nu\sigma\varsigma = \delta\sigma\mu\mu\nu\sigma\varsigma$. Cf. Butt. § 123. N. 3. — of $\delta\lambda\lambda\sigma\iota$, i. e. those, who were present at the conference. Supply $\delta\sigma\mu\mu\nu\sigma\iota$ implication from the preceding clause. — xai $\eta\mu\mu\iota\varsigma$, sc. "Ellηres is $\mu\mu\nu$. roson to — osones, as many as = all whom. Cf. S. § 73. 1. roson to consult of ortes $\pi\mu\delta\mu\mu\alpha\sigma\iota$, being in such difficulties. "in quibus periculis versati." Kräg. — $\sigma\nu\mu\beta\sigma\nu\lambda\epsilon\nu\delta\mu\epsilon\delta\sigma$ oot, we ask your advice. In the active voice, this verb signifies to give advice, in the middle, to consult or ask advice. The Latins express this difference by consulere alicui, and consulere aliquem. — $\pi\epsilon\varrho\ell$ $\delta\nu = \pi\epsilon\varrho\ell$ rowrow ä.

17. $\pi\psi\delta\varsigma \, \partial t\tilde{\omega}v$. Cf. N. on I. 6. § 6. — xállustor xal águstor. Cf. N. § 9, supra. — àraleyóµeror. This reading is adopted by Hutch., Dind., Pop., and Krüg., instead of är leyóµeror, which Weiske and some others prefer. Morus thinks it should read χq óror äπαττα leyóµeror, to which conjecture, Bornemann says, the more frequently he considers the passage the more he is disposed to incline. As it respects the grammatical construction, it may be classed with the examples, which Mt. (§ 564) calls nominative absolute; but which Butt. (§ 145. N. 7. 2) regards as accusative absolute, and may here be resolved by öre, or $l\pieedq$ with the finite verb. Render els to Inserta χq óror àraleyóµeror, when in after time it shall be repeated. Cf. Mt. § 565; S. § 168. N. 2. — $\sigma \nu \mu \beta \sigma \nu \lambda \epsilon \nu \sigma \mu \epsilon \sigma \sigma \kappa \epsilon$ models, referred to in the preceding section.

18. $\tau a \bar{v} \pi \dot{\eta} \gamma \epsilon \tau o$ is thus paraphrased by Krüger, "his dictis eum furtim ad suas rationes traducere conabatur. The mind of Clearchus was made up as to the demand of the king, and yet he wisely thought it advantageous, to draw from the emissary advice contrary to the terms of his commission. He therefore adjured him as a Greek to give such counsel, as would be honorable and befitting the present emergency. — $\dot{v}\pi o \sigma v \epsilon \dot{v} \alpha \varsigma$, literally, having turned around = having eluded (the snare set for him). — $\pi a v \dot{a} \tau \dot{\eta} r \delta \delta \xi a r a \dot{v} r \tilde{v}$, contrary to his (Clearchus's) expectation.

19. $\mu\eta \pi a \eta a \delta i \delta \delta r a = \mu \eta \pi a \eta a \delta \delta \delta r a i. Cf. Butt. § 137. 5; Mt. § 501; S. § 212. 2. — <math>\mu\eta \delta \mu i a - i \lambda \pi i \varsigma$, not even one hope, opposed to $\tau \bar{w} r \mu u \eta (wr i \lambda \pi i \delta wr \mu i a of the preceding member. — owifes day, to save yourselves. Cf. S.§ 207. 1. — on <math>\eta$ durator, in whatever way possible.

20. Allà raïra μ ir dì sù léreic, = well then, this is your advice. Butt. (§ 149. p. 428) says that àllá stands in an abrupt manner at the beginning of paragraphs, having somewhat the sense of our familiar expressions, well, indeed, truly. $--\pi \lambda \epsilon (oros - \check{a} \epsilon ios, worth$ more = of more value. Cf. N. on I. 3. § 12. Leonidas is said byDiod., to have given this truly Laconic answer to Xerxes at Thermopylæ.

21. Phalinus now begins to change his tone. At first the Greeks are to surrender their arms, and go as suppliants to the gates of the king (Cf. § S), but finding them resolute, he proposes, as the only condition on which peace will be granted them by the king, that they shall neither advance nor retreat, but stay where they are. aircoū. Cf. N. on I. 3. § 11. — $\pi \epsilon \varrho i$ raircou, i. e. this mandate of the king. — $is \pi o \lambda i \mu ov \, irros, that war is (determined upon by you).$ For the construction, cf. S. § 192. R. 2.

23. où duaripuare, he gave no intimation. This dialogue between Clearchus and Phalinus is very amusing. The haughty message which the envoy first delivered, the lowering of his terms, when he found that the Greeks would not deliver up their arms, and finally his fruitless efforts to obtain from Clearchus any intimation of his future design, are all sketched with life and spirit. We can readily conceive, how crest-fallen the ambassador must have taken his leave.

CHAPTER II.

1. of our airo, i. e, his colleagues in the embassy. — $\beta \epsilon \lambda \tau (ov, \epsilon)$ — higher in rank and influence. — ois our ar arasytotal airou $\beta aselevorros, who would not bear his being king, or that he should be$ king. For the construction of ois — arasytotal, cf. Mt. § 538; ofarasytotal airou, S. § 179. 1. <math>arty = arasytotal, to bear any thing, as opposed to $\eta \tau \tau \tilde{a} \sigma \theta a t$ rivos, to succumb to any thing, is placed by Mt. (§ 358), under the head of "verbs signifying to surpass or to be inferior to, followed by the genitive." — $\eta \delta \eta$, forthwith. — $\tau \eta s$ $vurtos = \tau a i \tau \eta s \tau vurtos, this very night. — aristal has airos$ (= tauror, Cf. S. § 158. N. 2) for its subject.

2. $\delta \pi \sigma \sigma \sigma = \tau t = \delta \tau t$, whatever.

3. $\frac{1}{7}\delta\eta \frac{1}{7}lov \delta \dot{v} vorcos, the sun now going down = it being now sunset.$ $<math>\dot{E}\mu ol - \partial vo\mu \dot{r}\psi \dot{v} \dot{r}\omega a, as I was sacrificing in order to go. The infinitive here marks the end or purpose of the action expressed by <math>\partial vo\mu \dot{r}\psi$. Cf. Butt. § 140. 2; S. § 219. 2. Prof. Felton renders: sacrificing to know whether or not to march. It was customary to perform a sacrifice for this purpose, before undertaking any military expedition. Krüger and Poppo, after Schaefer, construe *lérau* with $\frac{1}{7}r/rero \tau \dot{a}$ is $\psi \dot{a}$. Supply xalà, in $o\dot{v}_{1} \frac{1}{7}rero$, from $\pi \dot{a}rv$ xalà $\frac{1}{7}\mu \ddot{v}r$. Tà is $\psi \dot{a}$ $\frac{1}{7}vero$. Repeat xalà $\tau \dot{a}$ is $\psi \dot{a}$. For the optative, cf. S. § 217. 2. $\mu \dot{v} \delta \dot{\eta} a \dot{v} r \tilde{v}$. Repeat $\frac{1}{7}\mu ol \delta vo\mu \dot{r}ve$.

4. $\delta\epsilon_{i\pi}r\epsilon\bar{i}r$, sc. $\chi_0\eta$ from the preceding clause. — $\tau_{i\zeta}$. See N. on I. 3. § 12. — $\epsilon\pi\epsilon_i\delta\alpha r$ $\delta\epsilon$ $\sigma\eta\mu\eta r\eta$ $\tau\bar{\omega}$ $\kappa\epsilon\rho\alpha\tau\epsilon_i$, "when the signal shall be given with the trumpet." Felton. $\sigma\eta\mu\eta r\eta$, sc. δ $\sigma\alpha\lambda\pi_{i}r_{i}r_{i}r_{j}r_{i}$. Cf. S. § 158. N. 8. (2). — $\delta\epsilon$ $\delta ra\pi\alpha\epsilon'\epsilon\sigma\partial\alpha\epsilon_i$, as if to retire to rest. This was done in order to deceive the enemy, should any be lurking about in the vicinity. — $\delta r\alpha\tau\ell\partial\epsilon\sigma\partial\epsilon_i$, sc. $\tau\dot{\alpha}$ $\sigma\epsilon\epsilon\epsilon\eta$ drawn from $\sigma\nu\sigma\kappa\epsilon\nu\alpha\zeta\epsilon$ - $\sigma\partial\epsilon$. — $\epsilon\pi\dot{i}$ $\delta\dot{\epsilon}$ $\tau\bar{\psi}$ $\tau_0\ell\tau\omega$, sc. $\sigma\eta\mu\epsilon\ell\omega$, at the third (signal). — $\pi_0\delta\epsilon$ $\tau\bar{v}$ $\tau_0\tau\alpha\mu\nu\bar{v}$, next to the river. — $\tau\dot{\alpha}$ $\delta\dot{\epsilon}$ $\delta\pi\lambda\alpha$ = $\tau\bar{v}v_5$ $\delta\dot{\epsilon}$ $\delta\pi\lambda\ell r\alpha\varsigma$. Cf. N. on I. 7. § 10. — $\ell\xi\omega$, i. e. outside of the baggage, which would thus be covered, on the one side by the river, and on the other by the heavy-armed men.

5. ro los do to viv. Phav.), from this time, for the fur

ture. Cf. Butt. § 150. p. 437. — ἦοχετ, i. e. took the chief command. — οἰχ εἰάμετοι, i. e. not formally electing him. — ἀλλ' ἑφῶττες, but (they obeyed him) because they saw, &c. — δεῖ, sc. φψοτετ.

6. $A_{\psi\iota}\partial_{\mu}\partial_{\sigma} \delta t \tau \tilde{\eta}_{\zeta} \delta \delta \sigma \tilde{\eta}$, "mensura itineris." Sturz. — $\tilde{\eta}\tau \tilde{\eta}\lambda \partial \sigma \tau$, which they went. For the construction, cf. S. § 164. — $\tau \tilde{\eta}\varsigma \mu \dot{\alpha}\chi \eta\varsigma$, i.e. to the place of the fight. So $\dot{\alpha}\pi\dot{\sigma}\tau \tilde{\eta}\varsigma \mu \dot{\alpha}\chi\eta\varsigma$, in the latter part of the section. Cf. V. 5. § 4. — $\sigma\tau\alpha\partial\mu\partial\tau \tau\psi\delta\tau\varsigma$ xai x. τ . λ . Only 84 stations and 517 parasangs are enumerated in the preceding book. Zeune conjectures that 9 stations, 18 parasangs, made by the Greeks from Ephesus, to Sardis, previous to their junction with Cyrus, are here included. — $\tau\psi\iota\alpha\chi\delta\sigma\iota\sigma\iota$. So Zeune, and after him, Dind., Born., Pop., and Krüg., read instead of $\tau\psi\iota\alpha\chi\ell\lambda\iota\sigma\iota$, which is irreconcilable with the statement of Plutarch, who makes Cunaxa, 500 stadia from Babylon.

8. τὰ παρηγγελμέγα. Cf. §4. supra. — πρῶτον σταθμον. Cf. II. 1. §3. — Θέμενοι, sc. οι Έλληνες. For the construction, cf. N. on μαχόμενοι, I. 8. §27. Θέμενοι τὰ ὅπλα. Cf. N. on I. 5. § 14. — μήτε — τε, not — and. When the second clause of this formula has its own verb, its meaning is affirmative, otherwise it is negative. Cf. Mt. § 609; S. § 224. N. 2. — προςώμοναν, subore in addition. Ariæus and his party laid themselves under an additional obligation to act as faithful guides.

9. og áfartes tañyor x. t. 2. The custom of sanctioning leagues, treaties, etc., with the blood of victims, was universal among the nations of antiquity. .A notable instance is found in Gen. 15: 18, when God made a covenant with Abraham. Cf. also, Exod. 24: 3-8. In this compact between the Greeks and Persians, the sacrifice of the wolf seems to have been peculiar to the latter, while the other three composed the suovitaurilia of the Romans. --- els anniba, in a shield. Corresponding to the boss of the shield on one side, was a cavity on the other which here received the blood of the animals. --- Banzorres of µer. The staining of their weapons with blood was a virtual imprecation, that their own blood might thus stain the sword or spear, in case they violated the covenant. Similar to this was a custom of the Chaldeans, which was the ground of the ceremony detailed, Gen. 15: 9-17. The parties to the covenant, having slain and divided the victims, placed the parts opposite to one another. They then passed between the parts thus divided, saying, let it not thus be done to us, implying that if they were faithless, they might justly be cut in pieces. Cf. Jahn Arch. § 383.

10. "Aye δη, come now. A formula of incitement. — ό αἰτός στόλος, the same march. Cf. S. § 144. — καὶ ὑμῖν, as to us. Cf S. § 228. N. 3. — τίνα γνώμην ἔχεις, "quae tuà sententia est." Sturz ---- $\delta \pi \iota \mu \epsilon r$, sc. $\delta \delta \delta \sigma$ to which $\eta \nu \pi \epsilon \rho$ refers. For the construction, cf. N. on $\eta \nu \eta \lambda \theta \sigma \nu$, § 6, supra.

11. "Hr µir *floquer* aniorres. The order is aniorres (bdor) *fr floquer*. See N. on *fr floquer* § 6.—*bnáques*=*iori*. Construct Entaraddera with *iorres*, according to the rule (S. § 164) above referred to. Krüg. attaches to $\sigma a \partial \mu \bar{w} r$ the idea of time. — *iyyvrárw* = *iyyvráwr*. Cf. S. § 141. 1. — *ovdr izgouer laµβáreir*, i. e. *ovdr izgouer wore laµβáreir*, we had nothing to take = we could take nothing. Cf. S. § 219. 1 (*iyw*). — *et re*. Cf. N. on I. 6. § 1. — xaredanar*fraµer*, we entirely consumed. xará in composition signifies, exhaustion, consumption, etc. Cf. Vig. p. 246. — µaxyor*éyar*, sc. ódór. Cf. S. § 140. N. 5: 164.

12. Hogevréor δ muir. Cf. N. on σχεπτέον εδrat, I. 3. § 11. — Construct σταθμοίς, which here signifies the distance passed over (See N. on I. 5. 7), with ποφευτέον (S. § 164), which is followed by the same case as its verb. Cf. S. § 162. 2. — ώς πλείστον, as far as possible. — οὐκ ἔτι μὴ δύνηται βασιλεὶς ἡμᾶς καταλαβεῖν, "the king will no longer be able to overtake us." Felton. δύνηται is here put for δυνήσεται. Cf. S. § 215. N. 3. The double negative οὐ μή, is used with the future indicative, or with the subjunctive, in denials referring to the future; while μὴ οὐ is usually constructed with the infinitive. Cf. Butt. §§ 139. 4: 148. N. 6; S. § 225. 2. — σπανιεῖ. Cf. N. on καθιεῖν. H. 1. § 4.

13. ³Hr d' aïrn $\dot{\eta}$ στρατηγία οὐδir ǎλλο δυraµérη $\ddot{\eta}$ ἀποδρāras $\ddot{\eta}$ ἀποφυγεῖr, this strategy had nothing else in view than to escape by secret or open flight. $\ddot{\eta}r - \delta vraµérη = i\delta irato.$ Cf. N. on I. 2. § 5 (end). στιματηγία, the plan of conducting the army. For the distinction between ἀποδυᾶrau and ἀποφυγεῖr, cf. N. on I. 4. § 8. — xάλλιοr, more honorably. Cf. S. § 124. 2. — ir δεξιῷ iχοrτes ròr ηλιοr. By this it appears that their course was northerly. λογιζόµετοι, supposing.

14. ἐδοξαν — ὑçῷν, they thought that they saw. Cf. Butt. § 140. 1;
 8. 158. 2.

15. $Er \delta \delta i$, but whilst. Cf. N. on I. 10. § 10. — Kat $i \vartheta \delta i \delta i \xi$ fromoar x. τ . λ . These sumpter horses betokened the proximity of an armed force, and as it was not likely that the king would divide his army, they knew that he must be encamped $i \gamma r v \sigma \sigma v$, somewhere near. — xat $\gamma a \xi$ (= $\gamma a \xi$, etenim) xat, for also, introduces an additional reason for their conclusion respecting the nearness of the royal army.

16. ἤδει γὰρ xai ἀπειρηκότας τοὺς στρατιώτας, for he knew that the soldiers were both exhausted. For the construction, cf. N. on ἤδεσαν αὐτὸν τε θνηκότα, I. 10. § 16. ἀπειρηκότας, perf. act. part. of ἀποζόζω, not

NOTES,

used in the present. This verb signifies, (1) to announce, declare ; (2) to forbid, deny; (3) to leave off, desist, and as this is oftener done from fatigue than any other cause, the word by metonomy of cause for effect, assumes the meaning, to be weary or fatigued, which is its signification here. $-\frac{\pi}{2}\delta_{1}\delta_{2}$ as $\delta\psi + \frac{\pi}{2}v$, and now also it was late (in the day). $-\frac{\pi}{2}\delta_{2}-\frac{\pi}{2}\delta_{2}$ (5). $1-\frac{\pi}{2}\delta_{2}$ of δ_{2} and $\delta_$

17. ὅμως (substituted by Dind., Born., Pop., and Krüg. for ὁμοίω), notwithstanding the villages had been stripped of every thing by the royal army. — τρόπω τινὶ, in some manner = as well as they could. —σποταίοι, in the dark. See Butt. § 123. N. 3; S. § 138. N. 1. ὡς ἐτἰγχανον ἕκαστοι, sc. αἰλιζόμιενοι, as each happened (to pass the night) = in whatever manner each one was able. — ὥστε — καὶ, so that even. — ἐγγύτατα here = ἐγγύτατοι. — σπηνωμάτων, tents, a verbal noun from σπηνόω, to pitch a tent. Cf. S. § 129. N. 4.

18. $\tau \tilde{\eta}$ integala, sc. $\tilde{\eta} \mu \epsilon \varphi q$. — oite xantos oidaµoŭ nlyator, nor smoke any where near. — $\tau \tilde{\eta} \epsilon \varphi \delta \varphi$, at the approach. The king thought the Greeks were advancing to attack him, and hence on the next day he proposed a truce. Cf. II. 3. § 1. — ois = interovs $\tilde{\alpha}$.

19. xai, also. — ofor tixic q offor $t \mu \pi t \sigma \sigma r$ of y resord a, such as usually takes place, when fear falls upon a company of men.

20. $Tol\mu l \delta\eta r - \tau o \tilde{v} \tau o r$. Cf. N. on $\dot{a}\mu \dot{a}\xi a_{\varsigma} - \tau a \dot{v} \tau a_{\varsigma}$, I. 10. § 18. — $\star \dot{\eta} \varrho v z a \ddot{a}_{\mu} \sigma \tau o \tau \tilde{w} r \dot{v} \tau i$, the best crier of that time. For the construction of $\tau \tilde{w} r \tau \dot{\sigma} \tau \epsilon$, cf. S. § 149. N. 3. — $\ddot{o}_{\varsigma} \ddot{a} r \tau \dot{o} r \dot{a} \phi \epsilon r \tau a \tau \dot{o} r \sigma r \epsilon i \epsilon$ $\tau \ddot{a} \ddot{o} \pi \lambda a \mu \eta r \dot{v} \sigma \eta$, whoever would give information of the person, who had let loose the ass among the arms. "This is a mere joke, implying that there was no ground for alarm." Felton.

21. zeros, empty = vain, groundless. — "Aµa di ŏç $\theta c \varphi$, as soon as day broke. Robinson (Lex. N. T.) says that "ŏç $\theta c \varphi$ s properly signifies the time before and about day-break, while one still needs a light; but also later, including the morning twilight until near sun-rise." Here it evidently means break of day, inasmuch as heralds came from the king about sun-rise (Cf. II. 3. § 1), at which time Clearchus was already reviewing his troops.

CHAPTER 111.

1. O st sh tream, but now that which I wrote. $\ddot{o} = \tau o \ddot{v} \tau o \ddot{o}$, of which, $\tau o \ddot{v} \tau o$ refers to the clause $\ddot{o} \tau \dots t \varphi o \delta \psi$, and is the subject of $\frac{3}{4}r$. Reference is here made to what is said in II. 2. § 18. The evidence that the king was alarmed at the approach of the Greeks, was the difference in the tone of his second message, from that sent by Phalinus (II. 1. §§ 7-23).

2. προφύλαχας, the out-posts. — εζήτουν, inquired for. — τυχών — επισκοπῶν, happening lo be reviewing. — άχοις ἂν σχολάση, until he was at leisure. Cf. N. on ἂν ελησθε, I. 3. § 15. By this affectution of contempt for the Persians, he inspired his own men with confidence, and gained time for the proper disposition of his troops.

3. $55\tau \epsilon$ xalõç Izerv óção bas nárrų çálayya nuxvų, so that the dense lines made an imposing appearance on all sides. xalõç izerv. See N. on I. 1. § 5. Izerv has óção bus for its subject. — $\tau \delta r$ d? "In narrative style," says Butt. (§ 126. 4), "ó, $\dot{\eta}$, $\tau \acute{o}$ often stand only once and with dé alone, in reference to an object already named." $\tau \epsilon$ in xai adrós $\tau \epsilon$ is to be construed with xai before $\tau o \tilde{c} \xi$ állors, while $\tau \epsilon$ — xai in the next member connects είοπλοτάτους and εὐειδεστάτους. — Iqpasar. Cf. N. on I. 6. § 3.

4. τί βούλοιττο. Cf. S. § 216. 2. — άτδρες οἕτιτες, as persons who. Sturz says that ăτδρες here might have been omitted. inarol, suitable, duly authorized, is followed by ἀπαγγείλαι. — Isorta. Cf. N. on ἀπάξει, I. 3. § 14. — τά τε παφὰ βασιλίως, " regis mandata." Krüg.

5. $\mu d\chi \eta s$. For the genitive, cf. S. § 181. 1. — oùde $\delta \tau o \lambda \mu \eta \sigma u s$, nor shall any one dare. An answer, as Born remarks, worthy of a Spartan. For the construction, cf. S. § 140. 3.

6. $i\gamma\gamma\dot{v}\varsigma \pi \sigma v$, somewhere near. The subject of intrivance is $\tau a\ddot{v}$ - $\tau a \pi \varrho \dot{a} \tau \tau \epsilon \iota$. Cf. S. § 159. 1. --- $\ddot{\sigma} \tau \iota$ electra donoity légeur basilei, that they (i. e. the Greeks) seemed to the king to propose what was reasonable. So Sturz, "æqua postulare." --- of advode — ätowar, to lead them. Cf. N. on $\ddot{\sigma} \sigma \tau \iota\varsigma$, I. 3. § 14. --- tàr ai $\sigma \pi \sigma \sigma dat$ ferrar. "A transition," says Matthiæ (§ 523. 1), "to a kind of oratio recta." tár, är, or är, with the subjunctive is a milder expression than ϵl with the future. See Mt. l. c. ---- irder = incise irder.

7. avrois = µórois, alone. S. § 144. N. 3, --- rois àrdecian,

8. μεταστησάμενος αὐτοὺς having caused them (i. e. the messengers) to withdraw. Cf. S. § 207. 5. — σπονδὰς ποιεῖσθαι = σπίν δεσθαι. — xa δ' ήσυχίαν = ήσυχη, quietly, peacefully.

9. $\mu\dot{\eta}$ $\dot{\alpha}\pi odośn \dot{\eta}\mu\dot{\nu}\tau \tau\dot{\alpha}\varsigma \sigma\pi ord\dot{\alpha}\varsigma \pi orijacs \Theta ar, lest we resolve not to$ $make the truce. <math>\mu\dot{\eta}$ $\dot{\alpha}\pi odośn \dot{\eta}\mu\dot{\nu}\tau = \mu\dot{\eta}$ où dóśn $\dot{\eta}\mu\dot{\nu}\tau$. --- olµal re $\mu\dot{\epsilon}\tau\tau or x. \tau. \lambda$. The confidence in their own resources, manifested by the generals in hesitating to accept the truce proposed by the king, would tend to inspire the soldiers with more courage and energy in the perils with which they were beset.

10. $\mu i_{F} - \mu i_{FTOL} = \mu i_{F} \delta \ell$. — tò di orvatevua i_X we ir take, but having his army in order of battle. Although going to conclude the truce, he did not in the least relax his vigilance. — addwour (= dxerois, II. 4. § 13. Schneid.), canals, trenches. — δg . Cf. N. on I. 5. § 10. — duadaseus, literally passings over, here the means by which it is effected, viz. bridges. — toùs di. In the formula $\delta \mu i_{F} - \delta \delta d$, one is sometimes omitted. Cf. Mt. § 283. Obs. 4.

CHAP. III.]

NOTES.

12. $\pi \varrho \delta_{\zeta} a \vartheta \tau \sigma \tilde{v}$. The common reading $\pi \varrho \delta_{\zeta} a \vartheta \tau \delta \tau$, is rejected by the best critics, as being without any sense. $\pi \varrho \delta_{\zeta} a \vartheta \tau \delta (= \pi \varrho \delta_{\zeta} \tau \sigma \tilde{v} \tau \sigma,$ § 11) is adopted by Krüger and Poppo, and perhaps is best suited to the passage. — of $\tau \varrho \iota d \varkappa \sigma \tau \tau \sigma \tau \tau \tau \tau \tau \sigma \sigma \tau \sigma \tau \sigma,$ those being thirty years old. Cf. S. §§ 209. N. 4: 168. N. 1.

13. $i\pi o\pi \tau \epsilon i\omega r$, because he suspected. Cf. S. § 222. 1. — of a = $i\pi \epsilon \tau \eta \delta \epsilon (a, fit)$, suitable. Ci. Mt. § 479. Obs. 2. a; Butt. § 150. Hutch. thinks that the battle of Cunaxa took place the latter part of September. If so, the season for watering the region was past. Cf. N. on I. 7. § 15. — $\pi y o q a (roor - \epsilon i rat. Ci. N. on q \partial or \tilde{w} r i q a freero, I. 9. § 19. — <math>\tau o \dot{v} roor$ refers to the assertion made in the preceding clause. — $\tau o \ddot{v} \delta w g \dot{a} q \epsilon x \epsilon r a$, had caused the water to be let forth. $\dot{a} q \epsilon \epsilon x \epsilon r a$, perf. infin. of $\dot{a} q (\eta_{III})$. Clearchus hastened on the army in order to show, that these impediments neither retarded nor terrified the Greeks, and also to give the Persiane no time to interpose more serious obstacles to his march.

14. όξος, "acidulum potum e dactylis coctis paratum; olivor, dulciorem potum, e dactylis expressis paratum." Morus. —— ἀπὸ τῶν αὐτῶν. Cí. N. on II. 2. § 16.

15. ofaç µt = ratavrat µt ofaç. ---- fortv. Cf. N. on 3 La-Bein, I. 5. § 2. _____ tois olzérais anéxeirto, were laid by for the domestics. olzérais is the Dalivus Commodi. Cf. N. on I. 2. § 1. --anolerrow, selected, a verbal from anolized. Cf. Butt. §§ 102. 3: 60. 4; S. § 49. 2. --- δψις, appearance. ----- ήλίχτρου, amber, a yellow, transparent, gummous substance found in many countries, but mostly upon the shores of the Baltic. For the construction of ilerroov, cf. S. § 186. N. 3. Krug. makes hierov stand for hierov over, the noun being employed for its attribute, which is the real object of comparison. --- ràs de riras, but some. ---- roarquara, for desserts. A substantive frequently expresses the design of the noun with which it is in apposition. Cf. Mt. § 433. Obs. 3. Cf. also And. and Stod. Lat. Gr. § 204. R. 1. ---- The develoa roanela, second table = dessert, was made up of various sweetmeats, and furnished in times of luxury with great splendor. Cf. Man. Clas. Lit. § 165. p. 536. - 37 - 400, sc. τούτο (i. e. ταύτα τὰ τραγήματα). — παρὰ πότον (= συμπόσιον), in drinking, i. e. during the drinking-bout, which frequently followed the "east in ancient times. Cf. N. on VI. 1.§ 5. It was at one of these sym-

NOTES,

posiums, that Alexander is said to have died in a state of beastly intoxication. The wise man doubtless referred to this custom (Prov. 23: 29, 30), when in answer to the question, "Who hath woe," &c. he replies: "They that tarry long at the wine." — xequilarly's (xequily, the head, and *älros*, pain), causing headache.

16. Erzégalor, the brain, i. e. the pith or marrow, which, being found in the top of the tree, was called its irrigaloc. So Pliny XIII. 4; "dulcis medulla earum (i. e. palmarum) in cacumine, quod cerebrum appellant." ---- The idiotnea the north the peculiar flavor, or quality of its flavor. The palm tree, of which such frequent mention is made in the ancient and oriental writings, is the pride of tropical climes, and far surpasses in grandeur all other trees of the forest. The trunk springs up straight, unbranching, and tapering, until towering far above the surrounding trees, it is crowned by a tuft of large, radiating leaves, which gives it a singularly grand and unique appearance. But aside from its majesty, it is superior to almost every other plant in useful properties. It furnishes to the inhabitants of the region where it grows, bread, wine, vinegar, sugar, fruit, and materials for all kinds of wicker work. etc. Strabo says there was a Persian song, in which three hundred and sixty-five advantages of the palm tree were enumerated. It is found in great abundance in Babylonia. Cf. Bib. Repos. VII. p. 367. —— ö der = if ov.

18. $d\mu \eta \chi \alpha ra, insuperable.$ —— $i \psi \eta \mu \alpha i \pi oi \eta \sigma \dot{\alpha} \mu \eta r$, I regarded it an unexpected gain. $i \psi \eta \mu \alpha$ answers to our familiar expressions, windfall, good luck, etc. — $i \bar{i} \pi \omega \varsigma$, if by some means. He hints by this at the difficult nature of his request. — $\delta o \bar{v} r \alpha \iota$, give = permit. $d\pi \sigma \sigma \bar{\omega} \sigma \alpha \iota$ (by constructio prægnans) = to save and lead. $d\pi \sigma$ gives to $\sigma \bar{\omega} \bar{i} \alpha \iota$ (by constructio prægnans) = to save and lead. $d\pi \sigma$ gives to $\sigma \bar{\omega} \bar{i} \omega$ the idea of complete deliverance; to save from, sc. all dangers. —— $o \bar{i} \mu \alpha \iota \gamma \partial \alpha \dot{\alpha} \alpha \sigma \partial \omega \kappa \dot{\alpha} \alpha \rho (\sigma \tau \omega \varsigma)$, I think that I should not be unrewarded. $\check{\alpha} r$ gives to $\check{s} \check{s} \epsilon \iota r$ the idea of probability. Cf. Mt. § 599. d. Dind. after Suid. reads $\check{s} \chi \epsilon \iota r$. — $\pi \rho \delta \varsigma \dot{v} \mu \bar{\omega} r$, by you = on your part.

19. öri dixalwş är µını zaqığırın, i. e. (says Poppo) öri, el zaqığır ro, dixalwş är µını zaqığırın = that if he should reward me, he would (on account of my merit) justly do it. For är in the apodosis, cf. N. on I. 6. § 2. — Küçör te iniorquatevorta — ärreida. For the construction, cf. S. § 222. 2. Tissaphernes here refers to what is detailed, I. 2. §§ 4, 5. — äµa τÿ dryelela. Cf. N. on II. 1. § 2. — τῶr – τere γµένων = ixelver of τεταγμένοι ågar (S. § 140. 3), of which izelver is constructed with µόroş denoting a part. S. § 177. Reference is had to the officers, who under Tissaphernes commanded the left wing of " bing's army at Cunaxa. — dnéxteur is used here for the plu

268

٤

1

NOTES.

perfect. Cf. N. on inolyce, I. 1. § 2. — τοῖςδε τοῖς παροῦσι τῦν μετ' iμοῦ, with those now present with me.

20. βουλεύσασθαι, to deliberate, take counsel, sc. with others. See below, § 25 (end). For the tense, cf. N. on παύσασθαι, I. 2. § 2. igeoθαι — iµāç. Cf. S. § 165. 1. The accusative of thing is the next clause. — τίνος ivexer, on account of what = for what reason. — μετείως, moderately, i. e. in good temper. — ira μοι εὐπισαπτότερον $\frac{3}{2}$ ἐάν τι δύνωμαι ἀγαθὸν ὑμῖν παψ αὐτοῦ διαπψάξασθαι. The order is, ira διαπψάξασθαι ἐαν τι (= ὅ τι. See N. on II. 1. § 8) ἀγαθον δύνωμαι (sc. διαπψάξασθαι) $\frac{3}{2}$ εὐπισαπτότεψόν μοι. Cf. S. § 159. 2.

21. $\mu\epsilon\tau\alpha\sigma\tau\dot{\alpha}\tau\epsilon\varsigma$, having withdrawn. — $K\lambda\epsilon\alpha\eta\chi\sigma\varsigma$ δ' $\ell\lambda\epsilon\gamma\epsilon\tau$, i. e. he was spokesman for the others. — $\dot{\omega}\varsigma$ — $\pi\delta\lambda\epsilon\mu\eta\sigma\sigma\tau\epsilon\varsigma$. Cf. N. on I. 1. § 3. — $\delta\sigma\tau'$ $\pi\delta\eta\epsilon\nu\delta\mu\epsilon\partial\alpha$ $i\pi\lambda$ $\beta\alpha\sigma\iota\lambda\epsilon\alpha$, nor should we have marched against the king. This is an apodosis, $\check{\alpha}r$ being supplied. The protasis is $\dot{\alpha}\lambda\lambda\dot{\alpha}$ $\pi\delta\lambda\dot{\alpha}\varsigma$ x. τ . λ . It appears, from III. 1. § 10, that Clearchus was not unacquainted with the real object of the expedition.

22. Enci µérroi $\frac{1}{7}\delta\eta$ autor $\frac{1}{6}\omega\eta$ a

23. $\tau i \partial \nu \eta x er$, is dead. — ovre βασιλεϊ άrτιποιούμε θα τῆς ἀρχῆς, we neither aim at the dominion of the king. For the construction of βασιλεϊ, cf. S. § 197. 1; of ἀρχῆς, S. § 182. — orr čorν črov šrexa, "nor is there any reason why." Felton. The subject of čorιν and antecedent of örov, is some such word as πμάγμα or χρῆμα understood. See S. § 150. 5. — xαxῶς ποιεῖν = xαxἁ ποιεῖr. Cf. S. § 165. N. 2. See also N. on I. 6. § 7. — τις, some one, softer than ὑμεῖς for which it stands. — oùr τοῖς θεοῖς, with the help of the gods. — For the construction of εὖ ποιῶν (= ἀγαθὰ ποιῶν) ὑπάρχη, begins doing well, cf. S. § 222. 3.— xαὶ τοίτου εῖς γε δύναμιν οἰχ ἡττησόμε θα (=ἡττηθη σόμε θα. Cf. Rost § 114. 1. N. 1) εὖ ποιοῦντες, "we will not be behind him,

269

at least so far as our power goes, in conferring favors." Felton. For the constrution of $\tau a \psi \tau a v$, cf. S. § 184. 1.

24. μενόντων imperative for μενέτωσαν. Cf. Butt. § 103. II. 5; S. § 88.

25. $\omega\sigma\partial^2$ of "Ellyres importion. The Greeks designate the actual consequence of an act by $\omega\sigma\tau\epsilon$ with the indicative, the conjectural consequence, by $\omega\sigma\tau\epsilon$ with the infinitive. Rost § 125. 7. N. 7. $\delta\sigma\partial\tilde{\tau}$ rat. Cf. N. on $\delta\sigma\tilde{\tau}$ rat, §. 18. — $\sigma\omega\zeta\epsilon\iota\tau$ rois "Ellyrac. Supply its $\tau\eta\tau$ Ellada from § 18, supra. — $\omega\varsigma$ our ators is followed by the dative. Cf. S. § 190. N. 3. — $dq\epsilon\iotarat$, to send away (in peace and safety).

26. $Telog \delta'$, but finally. Cf. S. § 124. 1. — Receive. Cf. N. on $\frac{3}{7} \nu \lambda \alpha \beta e^{2} \nu$, 1. 5. § 2. — $\frac{3}{7} \mu \eta \nu$ is the usual formula of an oath or solemn confirmation. Cf. Butt. § 149. p. 432; Mt. § 604.

27. διὰ q. λla;. Cf. I. 3. § 14. — ἀσιτῶς, i. e. without committing depredations upon the country, through which they were to pass. — ἀνουμέτους, by purchase.

29. $\check{\alpha}\pi\epsilon\mu\mu$, I shall go. Cf. N. on I. 3. § 11. — $\check{\omega}_{\varsigma} \beta \alpha\sigma\iota\lambda\epsilon\alpha$. Cf. N. on I. 2. § 4. — $\check{\alpha} = \tau \alpha \bar{\nu} \tau \alpha \,\check{\omega} \tau \,(S. § 451. R.)$, of which $\check{\omega} \tau$ is constructed with $\delta\epsilon \rho_{I}\alpha\iota$. Cf. S. § 181. 1. — $\sigma v\sigma x\epsilon \nu\alpha\sigma \sigma' \mu\epsilon \tau \sigma_{\varsigma}$ is an aorist in relation to the future $\check{\eta}\xi\omega$, and indicates the completeness of the action. Cf. Mt. § 559. c. — $\check{\omega}_{\varsigma} \dot{\alpha}\pi\dot{\alpha}\xi\omega\tau$. See N. on I. 1. § 3. — $\check{\alpha}\pi\iota\dot{\omega}\tau$. "A very clear instance of the future." Butt. § 118. p. 236.

CHAPTER IV.

1. $i_{\mu\nu\rho\alpha\varsigma} \pi \lambda\epsilon lovs i_{\nu} \epsilon i_{\kappa\sigma\alpha\nu}$. According to Diod. (XIV. 26), Tissaphernes in this interim went with the king to Babylon. His long delay, together with the tampering of Arizeus, justly inspired the Greeks with fears respecting the sincerity of the Persians, but having no remedy, they were obliged to await the issue. — $\kappa \alpha$ $\pi \mu \alpha_S$ rois sir ixelro Hegasir tires, and some of the Persians came to those with him, i. e. to the followers of Arizeus. — $\delta\epsilon\xi_{\alpha}$, pledges, assurances. — From is in apposition with $\tau \alpha \epsilon_S$. Cf. Mt. § 432. 3. — $\mu r \eta \alpha \kappa \sigma$ $\kappa \eta \alpha \epsilon \nu - i \pi \kappa \alpha \tau \eta \alpha \epsilon \epsilon \alpha \varsigma$. The genitive expressing both the object and cause of a feeling, may be rendered on account of. Cf. Mt. § 3.8.5; S. § 187. 1. —

2. Τούτων δε γιγνομένων, while these things were taking place. Cf. S. §§ 193: 209. 1. — of πεψε τον Αφιαίου, Ariæus and his party. Buttmann (150. p. 439) remarks, "the Attics avail themselves of this indefinite expression, even where they wish to speak chiefly only of the one person, leaving it from some cause or other doubtful, whether it really concerns only this one or not." Cf. Mt. § 583. c. 1. — $\frac{1}{2}$ Trov $\pi gos(gorres \tauois" Ellyou tor roir, less attentive to the Greeks. Cf. N.$ on I. 5. § 9. — rai roiro, this also, i. e. in addition to the suspiciouscircumstances spoken of in the preceding section.

3. Ti, why. Cf. S. § 167. R. — $\pi i q i \pi a r i q c$. Cf. N. on $\pi i q i \pi i r i q i \pi a r i q c$. Cf. N. on $\pi i q i \pi i r i q i q n r i q i q n r i q i q n r i q i q n r i q i q n r i q n$

4. ^{*} Ισως δέ που, perhaps somewhere. δέ is here continuative. τι, sc. χωυίον. — άπορο; = ἀπόρευτος. — ἐκών γε gives emphasis to βουλήσεται. Render the clause, for he will never willingly permit. — τοσοίδε ὄντες, being so many (and ng more) = being so few. Cf. N. on I. 3. § 14 (end). — ἐπὶ ταῖς θύραις. The Greeks were so near Babylon, that it might be said, they were at the very gates of the king's palace.

5. ini nolino, for the purpose of making war, with hostile intent. $i\pi$ here denotes the end or object of the action. Cf. Butt. § 147; Mt. § 585. B. - πagà ràs anordàs nouir, to violate the treaty: properly, to act contrary to the treaty. --- Energy, thereupon. $---- \pi_0 \tilde{\omega} \tau_0 \nu$, addig di, and zai $\tilde{\omega} \mu \alpha$ mark the disastrous consequences, resulting from breaking the truce. --- Matthiæ (§ 482) says that oid όπόθεν is put for oud foral ouder, öθεν, or oudeig παρέξει τόπον, öθεν. Cf. S. § 150. 5. — 6 hynooueros oideis loras, there will be no one to conduct us. Cl. N. on & rolujour, II. 3. § 5. - äµa ravra ποιούrτων ήμων, as soon as we do these things. Cf. S. § 222. N. 4.--- άφεστή-Est, will desert. forifio, I shall stand, and its compound ageorifies, I shall stand away from, i. e. forsake, desert, are futures formed to suit the present meaning of Forna, I stand, while ornow has the meaning of I shall place, from forque. Cf. Butt. § 107. II. 4; Irreg. Verbs, p. 136. - Lelelyeras. Cf. S. § 211. - dlla zai of ngooden arres, and even those who were (our friends) before, i. e. Arizeus and his followers.

6. $\delta t \in \mu \leq \eta$, but whether. δ in $\tau \diamond r \delta$ over responds to $\mu \geq \eta$ in the preceding member. $\delta v = as$ to that. See N. on I. 3. § 5. - $E \delta \eta \varphi \alpha \tau \eta \cdot t \eta \mu \leq \eta$. For the construction, cf. N. on I. 8. § 21. The necessity of crossing the Euphrates is indicated by $\delta \lambda \log - i \sigma \tau \delta i \sigma \sigma$ $\delta \sigma \tau \leq \eta$ in $\delta \eta$ in $\delta \eta$ is erves to introduce 272

with emphasis another difficulty, viz. the want of cavalry. Cf. Vig. p. 188. VI. — *πλείστου άξιοι*. Cf. N. on I. 3. § 12. — οίον τε. Cf. N. on I. 3. § 17.

7. Έγὼ μὲν οἶν βασιλέα, ῷ πολλὰ οῦτως ἐστὶ τὰ σύμμαχα, εἴπευ πυοθν μεῖται ἡμῶς ἀπολέσαι, οὐκ οἶδα ὅ τι δεῖ αὐτὸν ὁμόσαι, "now for my part, I do not see why the king, whose resources are so great, should swear to us, if he really meant to destroy us." Sophocles (Gram. § 144. N. 1). βασιλέα is the subj. accus. of ὀμόσαι, before which αὐτὸν referring to βασιλέα is placed, in consequence of the intermediate clauses between βασιλέα and ὀμόσαι. For the construction of δεῖ, cf. S. § 159. N. 1. — Θεοὺς ἐπιουχῆσαι. "With verbs 'to swear,' the deity or person by whom one swears is put in the accusative." Mt. § 413. 10. Clearchus argues that if the ulterior design of the king were bad, he would not have entered of his own accord into such a solemn covenant with the Greeks.

9. E_{r} di rouro. Cf. N. on I. 10. § 6. — 'Ouorras. Repeat $\frac{1}{2} x e^{r} i \chi wr$. — $\frac{3}{2} re$ di x. τ . λ . Both Tissaphernes and Orontas were rewarded with the hand of the king's daughters, for their fidelity and good conduct in the war with Cyrus. — $i\pi i \gamma d\mu \varphi$, for marriage, i. e. for the purpose of marrying her. The nuptials were to be celebrated in his satrapy.

10. $i\phi^{2}$ iavrūr, by themselves. Cf. Mt. § 584. ∂ . — ixá ortor = iet, always. — $a\pi i x ortes allifuor.$ Cf. N. on I. 10. § 4. — $allifuore depends on i <math>\phi v l a$ for which apparently is transitive. This accusative, however, may be regarded very properly as synecdochical. Cf. S. § 207. N. 1.

11. iz to $\tilde{v}$ aitor, from the same place. - $i_{\mathcal{X}} \partial v_{\mathcal{U}} ar$. Their precautionary measures created $i \pi o \psi(ar, suspicion;$ the petty contentions, which resulted from this jealousy led to $i_{\mathcal{X}} \partial v_{\mathcal{U}} ar$, enmity.

12. From the time of the truce to the passage of the Tigris at Sitace, the course of the armies was south-easterly. $-\pi \psi \delta_S \tau \delta M \eta$ $\delta lag x. r. \lambda$. This wall appears to have been erected, to protect the inhabitants of Babylonia from the incursions of the Medes. It did not run directly across the isthmus, but inclined from the Euphrates to the Tigris in a N. E. direction. Its length according to Rennell was about 24 British miles. $--\alpha \psi \tau \sigma \tilde{v}$ $\delta t \sigma \sigma \tilde{v} \delta \sigma \tau \sigma \tilde{v} \delta \eta$, within it. Cf. S. § 188. 2. $--\pi \lambda \ell \tau \partial \sigma \omega_S$, burnt bricks, were different from the $\dot{\omega} \mu \tilde{g}$ $\pi \lambda \ell \tau \partial \sigma \omega_S$, dried brick, which was a common material for buildings, in those countries. Cf. Bib. Rep. Vol. VIII. p. 167. $--\delta \tau daga \lambda \tau \omega_S$. This is the cement used by the builders of Babel. "Bitumen had they for cement." Gen. 11: 1-9. This bitumen, was found in inexhaustible quantities in the fountains at Heet. Rich says, that the principal bitumen-pit at Heec has two sources, and is divided by a wall in the centre, on one side of which the bitumen bubbles up, and on the other side, the oil of naptha, for the two productions are always found in the same situations. The bitumen is at first brittle, but is rendered capable of being applied to brick, by being boiled with a certain proportion of oil. It furnishes the finest of all cements. Cf. Bib. Repos. Vol. VIII. pp. 158-89.

13. $\delta\iota\omega \varphi vyac$. A reterence to these canals, with which the region of Babylonia was cut up, will help to explain the beautiful poetic effusion, "By the rivers of Babylon," &c. Along these canals or streams, designed to irrigate and beautify Babylon and the adjacent country, the captive Jews sauntered after the toils of the day, and reposing under the shady willows, indulged in expressions of mutual sympathy, or mourned in silence over their wrongs and woes. $i\lambda \dot{\alpha} \tau rover$. Cf. S. §§ 59.3: 58.2. — $\dot{\sigma} \chi e \tau \partial_i$ drains, rivulets. — $\ddot{\omega} \sigma \pi e \rho ir \tau \eta$ Elládó. Repeat xaratet expansion. So Krüg. — $\pi \rho \dot{o}_{S} \dot{\phi}$, near which. — $\Sigma v \tau \dot{\alpha} x \eta$. Mannert (Geog. V. p. 384) gives this town the site now occupied by Old Bagdad.

14. $\pi \alpha \varphi' \alpha \dot{v} \tau \dot{\eta} \tau$, near it. — For the construction of $\pi \alpha v \tau o \iota \omega \tau$, cf. S. § 181. 1. — of de βάφβαφοι, x. τ . λ . Krüger places a colon after $T'_{\gamma \varphi \eta \tau \alpha}$, and supplies $\dot{\epsilon} \sigma_{x \dot{\eta} \tau \omega \sigma \alpha \tau}$ from the preceding clause. But this is unnecessary, since by rendering $\delta_{\iota \alpha} \beta_{\ell} \beta_{\eta x \dot{\sigma} \tau \epsilon}$, although having just crossed, the way is prepared for où $\mu \dot{\epsilon} v \tau o \iota$, without making the sentence consist of two propositions.

15. Γενχον έν περιπάτψ όντες, happened to be walking. — προ τῶν ὅπλων = before the camp. — καὶ ταῦτα. Cí. N. on I. 4. § 12. — παρὰ Άριαίου ῶν, being sent from Ariæus.

16. $\delta \tau \iota$. Cf. N. on I. 6. § 7. — $\delta \, \check{a} \, r \, \theta \, \psi \, \pi \, \sigma \, \varsigma = i \, \varkappa \, \check{e} \, \tau \, \sigma \, \varsigma \, \varsigma \, \cdots \, \mu \, \check{\eta}$ — $i \, \pi \iota \, \theta \, \check{w} \, \tau \, \tau \, s \,$ Cf. N. on I. 3. § 17. — $\tau \, \check{\eta} \, \varsigma \, r \, \nu \, \varkappa \, \tau \, \delta \, \varsigma \, this night.$ Cf. N. on II. 2. § 12. — $\delta i = \gamma \, \check{a} \, \varsigma \, \cdots \, \tau \, \check{\psi} \, \pi \, \lambda \eta \, s \, (\sigma \, \pi \, a \, \rho \, a \, \delta \, \epsilon \, s \, \sigma \, \delta \, \epsilon \, s \, \delta \, \epsilon \, s \, \delta \, the \, neighboring \, park.$ Cf. S. § 141. 1; also N. on I. 2. § 7.

17. $\dot{\omega}_{\varsigma} = \ddot{\omega}_{\tau}$, since, because. Cf. Mt. §628. 5. $\dot{\omega}_{\varsigma}$ in the next member is put for i.e., that, so that. See Mt. §628. 1. — $\dot{\alpha}\lambda\lambda'$ is play $\dot{\alpha}_{\pi}\partial_{\pi}\rho\partial_{\pi}\sigma_{\tau}$ to π or apoin wait $\tau_{\eta\varsigma}$ discover, but that you may be shut in, between the river and the canal. is $\mu i \sigma \omega = \mu \epsilon \tau \alpha \xi \dot{\nu}$.

18. $iraqax \partial \eta$ opódya xai iqofitro. The situation of the Greek army in the very heart of the Persian empire, enclosed by rivers and canals, and surrounded by myriads of enemies, was anything but favorable. No wonder that so daring a soldier even as Clearchus, should be filled with consternation at this intelligence of a night attack, in which Grecian discipline would be far less effectual against the overwhelming numbers of the enemy, than in a battle by day.

19. των παφόντων, of those who were present. For the construction, cf. S. §§ 140. 3: 177. 1. — oùx ἀxόλουθα, not consistent (with

NOTES.

each other). — The subject of ετη is τὸ ἐπιθέσθαι x. τ. λ. Cf. S. § 159. 2. — ὅτι ἐπιτιθμένους ἢ ruxậr δεήσει ἢ ἡττῶσθαι, that if they attack us, they will of necessity conquer or be conquered. For the construction, cf. S. § 159. N. 1. — ὅποι. See N. on I. 9. § 13.

20. 'Ear d' ai, but if on the other hand. The argument is, that in case the Persians were victorious in this night assault, the destruction of the bridge would not be necessary for the reasons specified; and if they should lose the battle, nothing could be more ruinous to them, than thus to cut off the means of retreat and preclude those on the other side of the river from coming to their aid. $\pi o \lambda \lambda \tilde{w}r$ or wr $\pi i q ar$, many being the other side (of the river). $\pi i q ar$ is here used absolutely. Cf. Butt. Lexil. No. 91.

22. Tore di xal, then indeed. — inonépiques (= $\mu \epsilon rà dolov is$ $\pi \epsilon \mu \varphi auer.$ So Suidas), had privily sent. Cf. Thucyd. IV. 46. §5. — deroveres $\mu \eta$ — $\mu \epsilon rouer.$ Cf. N. on I. 3. § 17. deroveres borrows past time from inonépiques, upon which it depends. — derdiveres is adopted, on the conjecture of Holzmann, by the best critics instead of deeldorres, which destroys the obvious sense of the passage. — rήσω. So called from its being inclosed by the river and canal. Cf. § 17, supra. — $i \varphi i \mu \alpha \tau a$ is in apposition with Tiregara and design $\chi a.$ — $i r \partial e r \mu i r - i r \partial e r di, hinc — illinc, on the one hand — on the$ $other. — dra <math>\partial \eta s$, fertile. — $\pi w r i \varphi raso \mu i rorrar, the laborers$ being in it. The peasantry would be necessary to till the land andsupply the Greeks with necessary food. — drostogogi (= xatagurý. So Phav.), a refuge, a place of refuge. Cf. Cyr. V. 2. § 23; $Herod. VIII. 109; Demosth. Phil. I. 8. — <math>\tau i s$, any one (of the king's subjects).

23. Merà ravra, after these things. $\mu \dot{\epsilon} rav - \ddot{o}\mu \omega\varsigma$, nevertheless, i. e. although they did not believe the messenger. $\mu \dot{\epsilon} rav$ $serves here to strengthen <math>\ddot{o}\mu \omega\varsigma$. — Kai oùre $i\pi \epsilon \partial ero oùdeis oùdaµ o$ der, but no one from any quarter attacked them. Notice the accumulation of negatives. Cf. S. § 225. 1. See also I. 6. § 11; 8. § 20.

24. ώς οἶόν τε μάλιστα πεφυλαγμένως, "with every possible precaution." Felton. Cf. N. on I. 2. § 17. — τῶν παφά Τισσαφέρνους Έλλήνων, of those Greeks (who were) with Tissaphernes. Cf. N. on I. 1. § 5-— ὡς διαβαινόντων μέλλοιεν ἐπιθήσεσθαι, that the Persians were about to attack them (i. e. the Greeks) while they were crossing. For the construction of διαβαινόντων, cf. S. § 222. 1; of μίλλοιεν ἐπιθήσε σθαι, cf. S. § 219. N. 1. For the use of the middle, see S. § 207. 1. Poppo follows the common reading ἐπιτίθεσθαι — διαβαινόντων μέντοι (sc. αὐτῶν. Cf. N. on I. 2. § 17), however, while they were cross ing. — εἰ διαβαίνοιεν, whether they were crossing. — ἐπεὶ δὲ είδεν, αἰτοὺς διαβαινόντας. — ὡχενο ἀπελαίνων = ἀπήλασε, he rode CHAP. IV.]

away. Cf. S. § 222. N. 2. The cowardice an² duplicity of the Persians are eminently shown in this whole affair.

25. Dignor. Rennell thinks that this is the river now called Diala or Deallah. — $d\pi \eta r \eta \sigma \epsilon = i r \epsilon \tau v \chi \epsilon$, met. — rodos $d \delta \epsilon \lambda \rho \delta s$. illegitimate brother. Cf. N. on I. 1. § 1. --- Zovow, Susa, "a celebrated city of Susiana in Persia, situated on the east side of the Eulæus or Choaspes. Anth. Clas. Dict. On account of its being sheltered from the north-east wind by a high ridge of mountains, it became from the time of Cyrus the Great, the winter residence of the Persians. It is celebrated in Scripture as the place, where Daniel saw the vision of the ram and he-goat, and where Ahasuerus kept his splendid feast. Sir John Malcolm says, "its ruins are not less than 12 miles in extent, and that wild beasts roam at large over a spot. where once stood some of the proudest palaces ever raised by human art." ---- 'Exparáror, Echatana, a city of Media, and next to Babylon and Nineveh, one of thestrongest and most beautiful cities of the East. It was the summer residence of the Persian kings. ---- is Son-Origor. Cf. N. on I. 1. § 3.

26. $\epsilon i \varsigma \delta i \circ$, two and two, i. e. two a-breast. Cf. Vig. p. 226. XIV. See also N. on I. 2. § 15. — $\delta \lambda lore xai \delta \lambda lore i quoráµeroç, halting$ $now and then. — <math>\delta \sigma \sigma r \delta' [ar] \chi \varrho \delta r \sigma r, as long time as, corresponds to$ $<math>\tau \sigma \sigma \sigma \tilde{v} \tau \sigma \chi \varrho \delta r \sigma r \delta' [ar] \chi \varrho \delta r \sigma r, as long time as, corresponds to$ $<math>\tau \sigma \sigma \sigma \tilde{v} \tau \sigma \chi \varrho \delta r \sigma r \delta' [ar] \chi \varrho \delta r \sigma r \delta \eta r \sigma \delta \eta r \sigma \delta \eta r \delta \eta$

27. εἰς τὰς Παρυσάτιδος χώμας. Cf. N. on I. 4. § 9. — Κύρφ, ἐπεγγελῶν, insulting Cyrus, i. e. the memory of Cyrus. — πλην ἀrδραπόδων, except slaves, i. e. they were permitted to enslave none of the inhabitants.

28. πίζαν τοῦ ποταμοῦ, on the other side of the river. "πίζαν, beyond, on the other side, chiefly of rivers and other waters." Butt. § 117. 1.

an neithe

CHAPTER V.

1. Záparor, Zabatus, now called the Greater Zab, to distinguish it from another river of the same name farther down, which is called the Lesser Zab. Its course is South.

2. σ_{VY} erésda, to have an interview with. — $\pi \alpha \bar{\nu} \sigma \alpha_i$, to cause to cease. — $\pi \varrho_{iv} - \gamma_{iv} \ell_{i\sigma} \sigma \alpha_i$. Cf. S. § 220. 2. — ℓ_{i}^{*} a drõv, i. e. the suspicions. — $\ell_{i}^{*} \rho \bar{\nu} r \tau \sigma \bar{\nu} \sigma \bar{\nu$

3. οίδα — δρχους γεγενημένους. Cf. N. on ήδεπαν αὐτὸν τεθνηκότα, I. 10. § 16. — μη ἀδικήσειν ἀλλήλους, not to injure one another. For the construction of ἀδικήσειν, cf. S. § 219. 2 — ήμῶς depends on φυλαττόμενον. Cf. N. on II. 4. § 10.

4. $\sigma x \sigma \pi \tilde{w} r$, watching closely. — over is followed by $\tau \epsilon$ in the next member. Cf. N. on $\mu \eta \tau \epsilon - \tau \epsilon$, II. 2. § 8. — $\epsilon l_{\zeta} \lambda \delta \gamma \sigma v_{\zeta} \sigma \sigma \epsilon \ell \lambda \partial \epsilon \tilde{\epsilon} r$, "to come to an understanding with you, literally, to come to words with you." Felton. For $\sigma \sigma_{\epsilon}$, cf. S. § 195. 1. — $\delta \pi w_{\zeta} \epsilon \ell \delta v r \alpha \ell \mu \epsilon \partial \alpha \ell \tilde{\epsilon} (-\lambda \sigma \mu v \epsilon \tau) r \delta \pi v \sigma \tau (= v \pi \sigma \psi (\alpha r))$, that, if possible, we might remove our mutual distrust.

5. Kai yào oida ňdy, for I have already (i. e. before now) known. — Poppo says that tois $\mu i \nu$ — tois δi — oi — inolygar is a kind of anacoluthon for $\delta \nu$ oi $\mu i \nu$ — oi δi — inolygar, or oi inolygar, oi $\mu i \nu$ — oi δi . Krüger thinks that the writer began the sentence, as if he would have written it $i \pi o \psi l \alpha \varsigma$, $\varphi o \beta \eta \partial i r \alpha \varsigma$, $\beta o \nu l o u i r o \sigma \varsigma$, $\delta u i r \sigma$ garras, but changed the construction to avoid the recurrence of so many participles. Cf. Mt. § 631. 4. — xai, even. — $d \lambda l \eta l o \nu \varsigma$. See N. on II. 4. § 10. — $\varphi \partial a \sigma \alpha i \beta o \nu l \delta \mu i \nu \sigma \alpha \delta e \bar{i} \nu$, wishing to infict an injury before they received one = desiring to avert danger by striking the first blow. — $d r \eta c \lambda \sigma \sigma \alpha \delta i r r e parable e vil.$ — For the construction of $roi \varsigma$ — $\mu \epsilon l \lambda o r r \alpha \varsigma$ (sc. $\pi o u \bar{\eta} \sigma \alpha i$), cf. S. § 165. 1.

6. ayropooiras, misunderstandings. — "nxo, I am come.

7. Clearchus now proceeds to show that the Persians had no reason to distrust the Greeks. $\pi \varrho \tilde{\omega} r \circ \mu i r \gamma \alpha \varrho \kappa \alpha i \mu \epsilon \rho i \sigma r \sigma r, for first$ and greatest, i. e. first in order and importance. — of dew beau, the $oaths made to the gods. <math>\theta \epsilon \tilde{\omega} r$ is the objective genitive. Cf. S. § 173. N. 2. — rourson depends on $\pi \alpha \varrho \eta \mu \epsilon \lambda \eta \kappa \dot{\omega} \varsigma$, — Cf. S. § 182. — our of the solution wire — $\pi \alpha \varrho \eta \mu \epsilon \lambda \eta \kappa \dot{\omega} \varsigma$. See N. on I. 3. § 10. — our and notou ar rairours. neither by means of what speed. — $\dot{\alpha} \pi \sigma \varrho \eta' \rho \alpha - \dot{\alpha} \pi \sigma \partial \rho \alpha \eta$. NoCHAP. V.]

tice the distinction in the meanings of these words referred to in N. on I. 4. § 8; II. 2. § 13. — $\sigma x \delta \tau \sigma \varsigma$, darkness = dark place. — " $\delta \pi \omega \varsigma$ pertinet ad $\delta \chi v \varrho \delta \tau$, quo modo munitum." Weiske, cited by Krüger. — $\Pi \dot{\alpha} \tau \tau \eta$ yà ϱ márra, for all things every where. For the construction of these kindred words, cf. S. § 232. The sublimity of this passage ought not to pass unnoticed. It shows that worthy ideas of the gods, (alas, that it should be $\partial \epsilon \sigma \tilde{v}$ and not $\partial \epsilon \sigma \tilde{v}$,) could find a place in a heathen mind. Cf. Ps. 139: 1-12. — $\tilde{v} \pi c \chi a$ $= \tilde{v} \pi o \chi \epsilon \ell \varrho \iota a$. — $x \varrho \alpha \tau \sigma v \delta \sigma \epsilon$, are masters. For its construction with $\pi \dot{\alpha} \tau \tau \omega \tau$, cf. S. § 184. 1. Matthiæ (§ 359. Obs. 1) says that $x \varrho \alpha \tau \epsilon \tilde{v} \sigma$ $= x \varrho \epsilon \ell \sigma \omega \epsilon \tilde{v} \sigma \iota$, takes the gen. from the idea of comparison included in it. It is sometimes constructed with the dat. (Cf. Mt. § 360. a), and sometimes with the accus. (Mt. § 360. b), especially in the sense to conquer. Cf. V. 6. § 9; VII. 6. § 32. See also S. § 184. N. 2.

9. $\gamma \dot{\alpha} \varphi \ \sigma o \dot{\ell}$. Pop. writes $\gamma \dot{\alpha} \varphi \ \sigma o \iota$ on the ground that $\sigma i \nu$, as opposed to $\ddot{\alpha} \nu \epsilon \nu$ in the next clause, is the emphatic word. But it is easy to see that an emphasis even then rests on the pronoun. Cf. Butt. § 14. 7. — $\pi \ddot{\alpha} \sigma \alpha$ (= $\ddot{o} \lambda \eta$. So Hesych.) $\mu \dot{\epsilon} \nu \dot{\eta} \mu \ddot{\iota} \nu \dot{\sigma} \dot{\delta} \dot{o} \varsigma$, the whole of our way homeward. — $\delta \iota \dot{\alpha} \ \sigma \kappa \dot{\sigma} \tau \sigma \nu \varsigma = \sigma \kappa \sigma \epsilon \iota \epsilon \nu \dot{\eta}, \ dark$, i. e. unknown, unexplored. — $\varphi \sigma \beta \epsilon \varrho \dot{\phi} \varsigma$, fearful, i. e. an object of fear. — $\varphi \sigma \beta \epsilon \varrho \dot{\omega} - \tau \sigma \tau \sigma \tau$. "When the adjective is a predicate, it often stands in the neut. sing., although the subject is masc., fem., or in the plur." Mt. § 437. 4. — $\dot{\epsilon} \varrho \eta \mu i \alpha$ is opposed to $\check{\sigma} \chi \lambda \rho \varsigma$.

 El δt δη xal, but if indeed. — άλλο τι äν η των εψεργέτην χατακτείναντες, what else (would happen) than having slain our benefactor. For the construction of άλλο τι, cf. Mt. § 487.9; Butt. § 150.
 p. 436. — έφεδου. In the public games, the candidates were matched by lot. In case of an odd number, he who drew it was call-

NOTES.

ed $i_{ped_{pos}}(i_{\pi i}$ and $i_{\delta pas}$, a seat), and awaited the issue of the contest in order to be opposed to the conqueror. Cf. Man. Clas. Lit. § 81. p. 497. —— For the construction of $i\lambda\pi i_{\delta u r} i_{\mu \alpha v \tau \delta r} \sigma_{\tau e \eta \eta \sigma \alpha \mu \mu}$, cf. S. § 181. 2.

11. $y \dot{a} q$ (illustrantis. See N. on I. 6. § 6) introduces an explanation of the preceding proposition. Cf. Mt. § 615. — $\tau \ddot{w} \tau \tau \dot{a} \tau \epsilon$. See N. on II. 2. § 20. — $\ddot{w} = i \pi \epsilon \tilde{i} r \sigma \tilde{v} \sigma$. S. § 150. 5. — $K \dot{v} \phi \sigma v \dot{a} \dot{r} \sigma \tau \mu r$, i. e. the army of Cyrus, which Ariæus was now leading. — $\chi \dot{w} \phi \alpha r$, i. e. the satrapy referred to, I. 1. § 2. — $\tau \dot{\eta} r \delta t \beta \alpha \sigma \iota \lambda \epsilon \omega \varsigma \delta \dot{v} r \alpha - \mu r r$, $\dot{h} K \tilde{v} \phi \varsigma \pi \sigma \lambda \epsilon \mu (a t \chi q \eta \tau \sigma, \sigma \sigma) \tau \alpha \dot{r} \tau \eta r \sigma \dot{v} \mu \alpha \chi \sigma \sigma \delta \sigma \sigma \alpha$, and the king's power, which Cyrus found hostile (= which was hostile to Cyrus) being in alliance with you (= being your support). For the construction of $t \chi \sigma \tau \alpha, \sigma \omega \zeta \sigma \tau \alpha$, and $\delta t \eta \sigma r, cf. S. § 222. 2;$ of $\tau \alpha \dot{v} \tau \eta r$, cf. N. on $\tau \alpha \dot{\tau} \tau \alpha \varsigma$, 1. 10. § 18.

12. Toúrwo de raioúrwo örrær, these things being so. — öçriç où βούλεται, as not to wish. öçriç after oùrwo is put for öσre. Cf. Mt. § 479. Obs. 1. — 'Allà μηr, furthermore. — èçõ .... eirai. I have given this clause the marks of parenthesis on the authority of Weiske, Schneider, and Poppo. But Krüger makes it an anacoluthon, the construction, as commenced, requiring something like xai ήμεις πολλά $iμ_{a}$; $iμ_{eleir}$ durgoine da. Cf. Mt. § 631. 2. See also N. on III. 2. § 11.

13. rao in uir rao serves to explain raora in the preceding proposition. Cf. Mt. §615 (end); also N. on § 11, supra. ---- oida - Munoirs - orras, I know that the Mysians are. Cf. S. § 222. 2. This construction is of such frequent occurrence as to require no further notice. --- Construct är with nayaogeir. --- raneirois imir. subject to you. - axorior eiras. Mt. says (§ 549. 6. Obs. 2.) axories. to hear intelligence of something, to receive information from hearsay, commonly takes the infinitive instead of the participle. Cf. Rost § 129. 4. c. - rotavira, i. e. of the same disposition with the Mysians and Pisidians. ---- & oiµaı är παίσαι troglovra ati, which I think I can cause to cease from continually disturbing. For the construction of παύσαι δroglourra, cf. Butt. § 141. N. 3; S. § 222. 3; of sudamorly, cf. S. § 196. 2. ____ Alyuntlows follows xolages de in the next clause .--- oir δυώ ποία δύναμει συμμάχω χρησάμενοι μαλλον άν χολάσεσθε της την σύν inor obans, I see not what allied force you can better employ to chastise than the one now with me. πol_{φ} . The interrogative pronominal adpectives are used in indirect as well as in direct questions. Cf. S. § 147. är is to be taken with zonoaueros, which it weakens. Theούσης = ή τη οίση. Cf. Mt. § 454. Obs. 2; Butt. § 132. N. 5; S. § 186. 14. 'Allà μηr-ys, but still further, yet more. --- πigot (= πeol taken absolutely), round about. $--\tau v = \tau v r$. See N. on I. 9, § 7.

CHAP. V.]

NOTES.

— μέγιστος. Repeat φίλος from the preceding clause, and supply iχων iμῶς iπηρέτας from the clause below. — ώς δεσπότης ἀrαστψέφοιο, as a master you may conduct yourself (towards him). ἀrαστψέφομαι in the middle signifies to turn one's self around; hence to move about (among persons) = to live, to pass one's time, to conduct one's self. — η̈́ν σωθέντες ὑπὸ σοῦ σοὶ ἂν iχοιμεν δικαίως, which we should justly owe you as our deliverer. σωθέντες ὑπὸ σοῦ, having been saved by you.

15. οίτο — Θαυμαστόν, so strange. — τὸ σὲ ἡμῖν ἀπιστεῖν is the subject of δοκεῖ. Cf. S. § 159. N. 1. — τοὕνομα is put for τὸ ὅνομα. Cf. S. 24. — οὕτω δεινὸς λέγειν, so eloquent a speaker. Cf. S. § 219. 1. — ἀπημείφθη, 1 αοι. of ἀπαμείβεσθαι, a Homeric word for ἀποκρίνεσθαι.

16. $A\lambda\lambda'$ $\eta \delta_{0\mu\alpha\iota} \mu \lambda \nu - \dot{\alpha} \star_{0} \dot{\nu} \omega \nu$, well, I am pleased to hear. See N. on $\dot{\alpha}\lambda\lambda\dot{\alpha}$, II. 1. § 20. For the construction of $\dot{\alpha} \star_{0} \dot{\nu} \omega \nu$, cf. S. § 222. 3. $- \dot{\Omega}_{\varsigma} \delta$, but in order that.

17. *ir* ^π/_η, by means of which. *ir* with its case is here used instead of the simple dative of means. Cf. Mt. § 396. Obs. 2. — άτειπάσχειν δι οὐδεὶς xίνδυνος, and there would be no danger of suffering in turn. For the construction of ἀτειπάσχειν, cf. S. § 221. N. 4.

18. 'Allà is here used in proposing an objection in an interrogative form, which the speaker himself answers. For the construction of xwolwr - anopeir, cf. S. § 181. 1; of introdelwr - intloendat, S. 6 219. 1. - où rogañra utr nedla - dianogevieg de, are you not passing through so many plains. --- πορευτέα is constructed with iniv, Cf. S. § 200, 2. — ά ήμιν έξεστι προκαταλαβούσιν άπορα ύμιν παρέrear, which by preoccupying we can make impassable to you. For π_{00} xaralaBouger in the dat. with huir, instead of the accus with the omitted subject of magizeer, cf. N. on II. 1. § 2. --- rameveo das (from raulas, a steward), to lay by for use, and hence, to use moderately, is applied to soldiers, who do not expend their whole strength in the first attack, but so reserve it as to be able to fight repeatedly; or, instead of attacking the enemy in a body, select no more than they can encounter with success. The latter is the sense here. By means of the rivers, the Persians could divide the Greek forces, and by letting a part pass over before the attack was made, encounter just the number they pleased. Cf. Cyr. III. 3. § 47; Thucyd. VI. 18. § 3. ---Eloi δ' αὐτῶν, sc. τῶν ποταμῶν. Cf. N. on I. 5. § 7. --- παντάπασι, at all.

19. Άλλά — γέ τοι, yet you well know. — ör ήμεις δυναίμε θ' är κατακαύσαντες λιμόν ίμιν άντιτάξαι, by burning which we could array famine against you. — πάνυ άγαθολ, ever so brave. 20. $dr o dr - \tau o \tilde{v} \tau o r dr$. For the repetition of dr, cf. N. on I. 3. § 6. — $\pi \delta \rho o v \varsigma$, ways, means. — $\tau o \tilde{v} \tau o r dr \tau o r \tau \rho \delta \pi o r$, that very mode. — $\pi \rho \delta \varsigma \ \theta c \tilde{w} r$. Cf. N. on I. 6. § 6.

21. $d\pi \delta \rho \omega r$ iori, it is the part of those without resources. For the construction, cf. S. § 175. — xai τούτων πονηφῶν, and those too (who are) wicked. Cf. N. on xai ταῖτα, I. 4. § 12. In this sentence there are two modes of construction combined, $d\pi \delta \rho \omega r$ iori — τὸ i θέλειν, which is the natural order, being changed to $d\pi \delta \rho \omega r$ iori — oirres i θέλουσι. Cf. Mt. § 632. 6. — $d\pi \iota ortacs$, perfidy. — $d\lambda \delta \gamma \iota oros,$ void of reason, inconsiderate.

22. 'Allà τt d'n bµãç itòr à noléau, but why, when it was in our pover to destroy you. For itòr, cf. S. § 168. N. 2. — inì τοῦτο ἤ λθοµir, "hoc conati sumus." Krūg. — τούτου (i. e. τοῦ µὴ inì τοῦτο ἰλθεἰr) depends upon aἴτιος, with which τοῦ .... γενίσθαι is in apposition. Dind. and Born., after the Eton MS., read τὸ — γενίσθαι. Although this is admissible (Cf. Mt. § 543. Obs. 3), yet the common reading is to be preferred. See Mt. § 542. Obs. 1. b. β; S. § 221. N. 1. — § has τούτφ in the next clause for its antecedent. S. § 150. 4. — ξε νικῷ is placed after the relative by attraction. S. § 151. R. 6. — μια θρδοσίας is opposed to εὐεργεσίας.

23. "Ora, in how many ways. Cf. S. § 167. — $\tau \delta \delta \delta \mu i \gamma i \sigma \tau \sigma \tau$. This refers to the idea hinted at in the next clause, which, if carried into execution, would place the Greeks on the same footing with Tissaphernes, as that on which they had stood with Cyrus. — $\tau i \delta \varphi \partial \eta \tau$, — $\delta \varphi \partial \eta \tau$, an upright tiara, those of the king's subjects, being soft and flexible, and therefore falling on one side. Concerning this royal prerogative, cf. Cyr. VIII. 3. § 13; Joseph. Antiq. Jud. XX. 3; Dion. Chrysost. XIV. — $\tau \eta \tau \delta \delta i \tau i \tau \eta \pi \alpha \varphi \delta (\alpha - i \chi \alpha \iota)$. Repeat $\delta \varphi \partial \eta \tau$ and render may have (= wear) an upright one upon (i. e. in) his heart. Tissaphernes intimated to Clearchus, that he intended to revolt from the king, and should therefore need the assistance of the Greeks.

24. $\epsilon i \pi \epsilon r - i \varphi \eta$. Krüger remarks that when $\epsilon i \pi \epsilon$ is not accompanied by $\tau a \delta \epsilon$ or $\delta \delta \epsilon$, $i \varphi \eta$ is added pleonastically. — $o i \tau \iota r \epsilon \varsigma$ represents $i \kappa \epsilon i r \circ \iota$ (S. § 150. 5), the omitted subject of $\epsilon i \sigma \iota$. — $\epsilon i \varsigma \ \varphi \iota / l \alpha r =$ to promote friendship. — $\delta \iota \alpha \beta \alpha \lambda \lambda \circ r \epsilon \varsigma$, by slandering. Clearchus suspected Menon to have been the author of the misunderstanding, yet he uses the plural, as a softer way of giving utterance to his suspicions.

25. ἐν τῷ ἐμφανεῖ = φανεοῶς. " palam, i. e. sine insidiis." Sturz.
27. Ἐκ τούτων δὴ τῶν λόγων, when the conference was ended, literally, after these words. The reason that Tissaphernes did no violence

NOTES.

to Clearchus at this time, was his hope to decoy more of the generals and cohort leaders into the snare he so artfully had laid, than were then present. — $\pi \acute{a} rv \ \varphi\iota \lambda\iota x \widetilde{\omega}\varsigma$ olóµενος διακεῖσθαι τῷ Tισσαφέρνει, that he thought his relations to Tissaphernes were very friendly—that Tissaphernes was very well disposed towards him. διακεῖσθαι is here used subjectively. — $i\lambda_{e} rer$. Cf. N. on $\frac{3}{2}$ σαν, I. 1. § 6. τῶν Ελλήνων depends on of. S. § 177. 1. — αὐτοὺς is put for τούτους (Mt. § 469. S), and and is the antecedeut of of.

28. είraı tòr διαβάλλοντα Mérwra, that Menon was the calumniator. Ctesias apud Phot. Biblioth. p. 130. says: $K\lambda \epsilon aq \chi o q = xa \lambda$ Mérwr àtì διάφοψοι ἀλλήλοις ἐτίγχανον · διότι τῷ μὲν Κλεάψχῷ ἅπαντα δ Κῦψος συνεβούλευε τοῦ δὲ Mérwrog λόγος οὐδεἰς ἦr. — στασιάζοντα αἰτῷ, was creating a party against him (i. e. Clearchus). $q \ell \lambda o q ἢ$ Tessampigres, i. e. commend himself to the friendly consideration of the Persian, which he could the more easily do, if he had the whole army under his command.

29. $\pi_{\psi}\delta_{\zeta}$ iaurdor izer the reway, should be inclined to him, should follow him as leader, literally, should have their mind to him. Cf. Thucyd. III. 25. § 2. On the use of the article in the reway, cf. N. on $\pi_{\psi}o_{\zeta}(z)$ or to row, I. 5. § 9. — $drt \ell_{\ell} r \phi r - \mu \eta \ell \ell r a.$ Cf. S. § 225. 3.

30. The infatuation of Clearchus can only be accounted for, in his excessive desire to expose the base intrigues of Menon, which rendered him blind to all prudential considerations. — fore, until. — δg els arogàr, as though going to market. They were consequently unarmed.

32. $\dot{a}\pi\dot{o}$ τοῦ αὐτοῦ σημείου, at the same signal. Diodorus says, that a purple flag was run up from the tent of Tissaphernes. — $\dot{b}$ τενι — πάντας. See S. § 150. N. 5.

33. $i\pi\pi\alpha\sigma(\alpha r, riding about.$ A verbal noun from $i\pi\pi\alpha\zeta_{0\mu\alpha\iota}$. S. § 129. 3. — $\ddot{o}$ τ_{ι} inclove $\dot{\eta}\mu\varphi_{\ell}\gamma roover$, they were in doubt as to what the Persians were doing. — $\pi_{\ell}\dot{r}_{r}$, until.

34. $E_x \tau_{0i}\tau_{0v} \delta_{ij}$ immediately. — routCorres abtra $\eta_{\xiev}$ abrois init to organized or, thinking that they (i. e. the Persians) would forthwith come to (i. e. attack) the camp. So any one would have supposed. For if the Greeks, in the first moments of their surprise and consternation, had been attacked by the Persian cavalry, they most likely would have all shared the fate of their unfortunate generals. But their foes contented themselves with cutting off a few stragglers, and then reacted the vain farce (cf. II. 1. §§ 7-23) of demanding the arms of those, whom they had not the courage to attack, even when deprived of their principal leaders. But as Rennell truly observes, "villany seldom sees its way clear enough to accomplish its utmost designs." 36. είτις. Cf. N. on I. 4. § 9. — είη. Cf. S. § 216. 4. — For the construction of στφατηγός and λοχαγός, see S. § 151 3. — έτα άπαγγείλωσε. Cf. N. on I. 9. § 27.

37. $O_{(\chi o \mu \ell \nu \iota o c}, an Orchomenian.$ Orchomenus was a name common to several cities in Greece. The one to which Cleanor belonged was in Arcadia. — $\chi_{\epsilon \iota \rho \ell \sigma \sigma \rho \sigma \varsigma} \delta' x. \tau. \lambda$. The absence of Chirisophus is given as a reason why he was not of the number, who went out to meet the Persian deputies.

38. $\epsilon l_{\zeta} \epsilon \pi \eta_{\chi o 0 \tau}$, within hearing distance. --- xal $\tau \epsilon \partial \tau \eta_{\chi \tau}$ is epexegetical of $\tau \eta_{\tau}$, $\delta l_{\chi \eta \tau}$ and may be rendered, namely death. -- $\dot{\alpha} \pi \alpha \iota \tau \epsilon \tilde{\iota}$. This verb signifies to demand from any one what is one's own, or is justly due to him. Cf. V. 8. §4. For its construction with $i \eta \alpha \tilde{\varsigma}$ and $\ddot{o} \pi \lambda \alpha$, cf. S.§ 165. 1.

39. of allow, sc. busic. ---- huir tong abtoby allong rai by Apping roputer, to consider the same persons friends and enemies which we did. For the construction of $\eta \mu ir$, cf. Buit. § 133. N 1; S. § 195. N. 3. routeir. Cf. N. on zadteir, II. 1. § 4. - we in this place has furnished much trouble to critics and commentators. Some conjecture that it should be omitted, others, that it stands for $\delta_{\mu\nu\nu\gamma}$, and others, that it should be written üç. But the MS. testimony is too unanimous to admit of its erasure ; and byws, which Dind. calls " frigidam Stephani conjecturam," is equally as troublesome to dispose of; while ws is never found except in the formulas, xai us, oid us, etc. (Cf. Mt. § 628 end). But the difficulty disappears, if we suppose that the speaker, in the vehemence of his feelings having overlooked his previous use of our res = or (Cf. Mt. § 480. c; Buit. § 143. 1), repeated $\dot{\omega}_{s} = \ddot{o}r$ (Cf. Mt. § 628; 5. Butt. § 149; Passow, No. 4). That the construction is somewhat disturbed appears from $\pi yo \delta \delta \sigma \tau \epsilon \varsigma - \pi y o \delta \epsilon \delta \omega x \delta \sigma$ τες. οία αλαχύτεσθε - οίτιτες δμόσαντες - ώς απολωλέκατε, may then be rendered, are you not ashamed - that when you had suorn -that you (I say) have destroyed. - zai robs allows - ig' imas Krug, conjectures that the order is, rai ini rois allows much (Cf. Mt. § 595. 3) give rois noleplois igzer de, thus omitting the participle agodeduxáres. But if it be borne in mind, that the natural expression of high mental excitement, is a multiplied and disordered use of epithets, we shall cease to wonder at the confused structure of the sentence, or the needless repetition of any of its words.

40. Κλέαgχος γάψ. The ellipsis implied by γαψ (Cf. N. on I. l. §6) may thus be supplied: (we have done no wrong) for Clearchus.

41. $K\lambda \epsilon \alpha_{02} \sigma_{02} \mu \lambda \tau \sigma (rur x. \tau. \lambda.$ Xenophon in his really does not intimate that Clearchus was guilty, but on the assumption that he was so, acknowledges the justice of his punishment. He employed the argumentum ad hominem, i. c. he granted that Clearchus, if guilty,

had suffered justly, but argued that Proxenus and Menon being, as Ariæus and his party said, in high honor, should be restored to their troops. This was a brief but unanswerable argument, and clearly exposed the duplicity of the Persians.

CHAPTER VI.

1. $\dot{\omega}_{\varsigma} \beta \alpha \sigma \iota \lambda \epsilon \alpha$. Cf. N. on I. 2. § 4. $d\pi \sigma \tau \mu \eta \vartheta \epsilon r \epsilon_{\varsigma} \tau \dot{\alpha}_{\varsigma} x \epsilon \varphi \alpha \lambda \dot{\alpha}_{\varsigma}$, having been beheaded. Cf. S. § 167. Prof. Woolsey remarks (N. on Æschyl. Prometh. 362), that "all such cases may be resolved into $t_{\chi\omega}$ with the participle of the verb used, and the accusative." $\dots \epsilon_{i\varsigma} \mu \dot{\epsilon} r$. For $\epsilon_{i\varsigma}$ in apposition with $\sigma \tau \varphi \alpha \tau \eta \gamma \sigma \ell$, cf. N. on II. 4. § 1. $\mu \partial r$ corresponds with $\partial \dot{\epsilon}$ in $\Pi \psi \dot{\sigma} \dot{\epsilon} r \sigma \varsigma \partial \ell$, § 16. $\dots \dot{\sigma} \mu \sigma \lambda \sigma \gamma \sigma \nu \mu \epsilon r \omega \varsigma$ $\ell \pi \pi \kappa \tau \omega r \tau \tilde{\omega} r \ell \mu \pi \epsilon \ell \varphi \omega \varsigma \alpha \dot{\ell} \tau \sigma \tilde{\upsilon} \ell \chi \dot{\sigma} \tau \omega r$. Cf. N. on I. 1. § 5. $\dots$ $\ell \sigma \chi \dot{\sigma} \tau \omega \varsigma$, to the last degree.

2. Kai yay di, for now. yay illustrantis. Cf. N. on I. 6. § 6. iws, as long as, refers here to an event which is certain and therefore takes the indicative. Cf. Butt. § 146.3; Mt. § 522. 1. — $\pi \delta l \epsilon \mu o \varsigma$, i. e. the Peloponnesian war. — $\pi a \varphi \epsilon \mu \epsilon \epsilon \epsilon \epsilon \epsilon$, remained, sc. in the service of the state. Opposed to this is odvici $\pi \epsilon \ell \partial \epsilon \epsilon \alpha \delta$, i. e. the Greeks who inhabited the Thracian Chersonesus. Cf. I. 3. § 4. — $\delta \iota a \pi \varphi a \delta \epsilon \mu \epsilon \sigma \delta$, $\delta \delta \epsilon \delta \delta \epsilon \epsilon \delta \delta$, having obtained from the Ephori (as large supplies) as he was able. $\delta \epsilon \ell \delta \ell \epsilon \sigma \delta \epsilon \delta \epsilon \delta \delta \epsilon \delta \epsilon$. The 'Eqogot, from time to time, had assumed much greater powers, than were originally given them by Lycurgus. They had all the outward symbols of supreme authority, were the arbiters of peace and war, had-the control of the public money, and could even fine or imprison their kings. — $\delta \epsilon \pi \sigma \delta \epsilon \mu \eta \sigma \omega \epsilon$. Cf. N. on I. 1. § 3. — $\tau \sigma \delta \varsigma - \Theta \eta \sigma \delta \ell \epsilon$.

3. $\mu\epsilon\tau\alpha\gamma\tau\acute{o}\tau\epsilon\varsigma$ $\pi\omega\varsigma$, having somehow changed their mind. hõn išu örtos airtoü, when he had now departed. — `Io $\partial\mu$ oü, i. e. the isthmus of Corinth. — $\check{\omega}\chi\epsilon\tau\sigma\pi\lambda\acute{\omega}r$, he sailed away. Cf. S. § 223. N. 2.

4. $i\partial \alpha_F \alpha_T \omega \partial \eta$, he was condemned to death. — $\tau_i \lambda \tilde{\omega} r$, magistrutes = Ephori. — $\delta \pi o \ell o \varsigma \ldots \cdot \gamma \epsilon \gamma \epsilon \rho \alpha \pi \tau \alpha \iota$. A difficult clause, since, by referring to I. 1. § 9, we find only $K \tilde{v} \rho \varsigma \eta \gamma \dot{\alpha} \partial \eta \alpha \dot{v} \tau \dot{o} \iota$. Krüg. thinks that Xenophon, memoriæ vitio, thought he narrated more in I. 1. § 9, than he really did. It is evident that nothing can be stud of the passage, which is not mere conjecture.

5. ono roiron, sc. roi zooron. ---- Equepe xal hyer, agebat et fer-

ebat, he ravaged, plundered. — $\pi \circ le \mu \tilde{w} \sigma$ despires, he continued to wage war. S. § 222. 4. — $\mu \epsilon \chi \varrho \varsigma \circ \delta = \mu \epsilon \chi \varrho \varsigma \circ \tau \circ \tau \circ \tilde{v} \chi \varrho \circ \sigma \circ \sigma \sigma \epsilon$, until the time when, until that. Cf. Mt. § 480. b.

6. $t\xi \delta r$. Cf. N. on II. 5. § 22. — $\delta q \vartheta r \mu \epsilon \tilde{r} r$, (from $\delta \delta \delta \delta \delta \delta c$, easy, and $\vartheta r \mu \delta \delta c$, temper,) to be easy-tempered, free from care. In this place as opposed to *noreir*, it signifies to be at ease, to be without labor. — $\beta \delta v \delta \epsilon r a s ense which Butt. (Lexil. No. 35) says$ this verb seldom has in prose, but which is here discoverable by its $antithesis with <math>t\xi \delta r \delta \delta r \mu \epsilon \tilde{r} r$. — *wore nolemetr, in order that he* might carry on war. Cf. S. § 220. 1. — $\mu \epsilon \delta r \sigma \tau a \pi \delta \epsilon \epsilon \tilde{r} r$, to diminish it, i. e. his wealth. — *nacdirà*. See N. on § 28, infra. — $\delta \tilde{r} \tau w$ (S. § 15. 3), thus = to such a degree.

7. TE corresponds with xai in xai in xai is tois detrois. Cf. S. § 228. N. 4. — is tois detrois, in the dangers (of war) = in battles. — of $\pi agorres$, i. e. those who had personal knowledge of his courage and conduct in the hour of danger.

8. ἀζχικὸς, qualified to govern. — ὡς δυνατὸν, as far as was possible. — ἐκ τοῦ τοιοὐτου τζόπου οἶον καὶ ἐκεῖνος εἶχεν, from such a disposition as he also had. τζόπου answers here to what we call turn of mind. — ὅπως ἕξει. Cf. N. on l. 3. § 11. — ἐμποιῆσαι, to impress upon. — πειστέον εἶη Κλεάζχω = δεῖ πείθεσθαι Κλεάζχω. Cf. S. § 162. N. l.

9. i_X τοῦ χαλεπὸς εἶraι, by being austere. i_X here denotes the means. Cf. Mt. § 574. For the construction of χαλεπὸς, cf. S. § 161. N.; of εἶraι, S. § 221. — δυậr στυγrὸς, harsh to look upon. S. § 219. N. 3. — αἰτῷ μεταμέλειν. Cf. N. on I. 6. § 7 (end). — iσ σ° öτε for iστιr στε, sometimes, literally, there is when. — xαì, also. <math>γrώμη, purposely, designedly, is opposed to δοργη. Both these datives are used adverbially.

10. μ ehhou, EC. izeirog referring to tèr στρατιώτη. — For the construction of φ rhazảg φ vháteir, cf. Butt. § 131. 3; S. § 164. — φ thur à φ etes dan, to abstain from bringing injury upon friends. — $a\pi \psi \circ \varphi$ andorws, promptly. The most important qualifications of a soldier are here enumerated, viz., fidelity in keeping guard, abstinence from injuring friends or allies, and readiness to attack the enemy.

11. $\tilde{\eta} \partial \epsilon \lambda or$ airov axover (= $\pi \epsilon \epsilon \partial a_{02} \epsilon \tilde{\epsilon} r$) opódya, they willingly paid him prompt obedience. For the construction of $\tilde{\eta} \partial \epsilon \lambda or$, cf. Buit § 150. p. 440. ählor, sc. organyór. — qaidyor, pleasaniness. — ir rois προςώποις, upon his countenance. A rare use of this plural de vultu unius. — igówwiror, perf. pass. part. of ówrrynt. S. § 118. P.

12. Ιξω τοῦ δεινοῦ, out of danger. Cí. S. § 188. 2. — πψης άλλους, sc. στρατηγούς. — ἀρχομένους, to be commanded (S. § 222. N. CHAP. VI!]

3), referring to στρατιώτας the omitted subject of ἀπιέται. — τὸ γὰρ ἐπίχαφι οὐκ εἶχεν, for he had no suavity of manners. ἐπίχαφι is opposed to χαλεπὸς and ὡμός in the next member. — διέκειντο πφὸς αἰκὸν. were disposed, had the same feelings towards him.

13. $i\pi \delta \tau \sigma \tilde{v}$ $\delta \epsilon \tilde{\iota} \sigma \partial a \iota$ is to be constructed with $\star \alpha \tau \epsilon \chi \delta (\iota \epsilon \tau \sigma \iota)$. The meaning of the passage is, that no soldiers followed him, except such as were commanded to do so by their state, or compelled by their own wants and necessities, and these were to the highest degree obedient.

14. τό τε γὰς ποὺς τοὺς πολεμίους Θαιζαλέως ἔχειν παςῆν, literally, for both to feel bold against the enemy was with them == they were not afraid of the enemy. The clause τό.... ἔχειν is the subject of παeῆν. Cf. S. § 159. 2. For the construction of Θαιζαλέως ἔχειν, cf. N. on I. 1. § 5. — φοβεῖαθωι, literally, to frighten one's self, i. e. to fear, in which new sense it may be regarded as transitive. Cf. Butt. § 135. 4. Sophocles (§ 207. N. 1), regards the accusative after φοβέομαι as properly speaking synecdochical.

15. of $\mu \alpha \lambda \alpha \notin \partial f \lambda \epsilon v = to$ have been greatly averse. Cf. N. on ofder by by the total of the second secon

16. $ev \partial v_{\mathcal{G}} \mu^{3} r \mu evolution w, as soon as he was a youth, = while yet$ in extreme youth. For the construction, cf. S. § 222. N. 4. — Foqyla, Gorgias of Leontini in Sicily. — degriquor, i. e. tuition money.Diod. says that Gorgias received from each pupil 100 minæ, which,according to the value given the Attic drachm by Hussey (Cf. N. onI. 4. § 13), would be \$1805.50. It was probably during his residencein Thessaly, that Gorgias taught Proxenus.

17. ixaròs. Cf. S. § 161. 1. — ăvrer and $\eta \tau \tau \tilde{a} \sigma \sigma a \iota$ depend upon ixaròs. — $\mu \eta$ $\eta \tau \tau \tilde{a} \sigma \sigma a \iota$ every er $\tilde{w}r$, not to be surpassed in doing good, i. e. to be able to repay all obligations under which he might lie to his friends. $\epsilon v \epsilon v \epsilon r \tilde{w}$, a participle from $\epsilon v \epsilon v \epsilon r \epsilon w$.

18. σφόδρα ἕνδηλον αὖ καὶ τοῦτο εἶχεν, on the other hand, he very plainly showed this. — τούτων refers to ἐπιθυμῶν. See N. on ἁμάξας — ταύτας, I. 10. § 18. — μετὰ ἀδικίας = ἀδίκως. In like manner σὺν τῷ δικαίω καὶ καλῷ = δικαίως καὶ καλῶς. — τούτων τυγχάτειν. See S. § 178. 2. — ἄνευ δὲ τούτων, i. e. contrary to the principles of justice and honor. — μή is highly emphatic from its position at the close of the sentence.

20. ^{*}Ωιετο .... δοχεῖν, literally, he thought it sufficient for the being or seeming to be qualified to command, i. e. for the real exercise or outward show of command. — *ξπαινεῖν* is the subject of άρχεῖν. λαμβάτοι - κεψδαίτοι. The verb λαμβάτειτ signifies to take,
 as by force, to receive, as wages ; κεψδαίτοι, to receive, as presents.
 μι διδοίη δίκητ, he might escape punishment.

22. $E\pii \ldots \tilde{\phi} \in \tau_0$, he thought that the shortest way to accomplish what he designed. For the construction of δr , cf. S. §§ 150. 5 : 182. $d\lambda_{\eta} \partial \lambda_{\varsigma} = a$ desire to speak the truth. --- $\tau \delta \alpha \tilde{v} \tau \delta \tau \tilde{\phi} \tilde{\eta} \lambda_{\ell} \partial t \phi$, the same thing with folly. S. § 195. N. 3.

23. $\delta\tau\omega - \tau o(\tau\omega)$. Cf. S. § 150. 4. — $\tau\omega\tau \dots \pi \alpha \pi \tau\omega\tau$ depends upon xararelwr (Cf. S. § 182), which here signifies laughing at, i.e. turning into ridicule.

24. $\tau \dot{\alpha} \dots \lambda \alpha \mu \beta \dot{\alpha} \tau_{eir}$, he thought himself the only one, who knew that it was most easy to take the unguarded possessions of friends. $\dot{q} \ddot{q} \sigma ror$ superlative of $\dot{q} \dot{q} \delta \iota_{05}$. S. § 59. For the construction of $\dot{e} \dot{d} \delta \dot{r} \sigma u$ — $\ddot{o}r$, cf. N. on I. 10. § 16.

26. $dy d\lambda \lambda \epsilon \tau a \iota$, prides himself on, exults in, followed by the dative either with or without the preposition. — $\tau \bar{\varphi} \ \ell \epsilon \pi a \tau \bar{\alpha} \bar{\varphi} \ \delta \iota \tau a \sigma \delta a \iota$, in his ability to deceive. Cf. S. § 198. — $d\pi a \iota \delta \epsilon \iota \tau a \tau$, sc. \$ra. S. § 175. N. 3. — Kai $\pi a \varphi'$ ois $\mu \epsilon r$ intreleve $\pi \varphi \omega \tau \epsilon \iota' \epsilon \iota \tau \phi \iota \lambda t a, \delta \iota a \beta a \lambda \lambda \omega r$ $\tau o \iota \varsigma \pi \varphi \omega \tau o \iota \varsigma \sigma \delta \iota \tau r r \pi \sigma a \sigma a \iota a u when he desired to be$ come the first friend of any persons, he thought that (in order to effect this) it was necessary to gain their friendship by calumniating $their friends (i. e. his rivals). <math>\pi a \varphi' \circ \iota \varsigma$, in whose estimation. $\varphi \omega \ell \varsigma$, in respect to friendship. $\pi \varphi \omega \tau o \iota \varsigma$, former with reference to Menon. $\tau \circ \iota \tau o \iota \varsigma$ refers to the persons, whose friendship Menon wished to cultivate, and is the antecedent of $\circ \iota \varsigma$ in the first member.

27. Το .... παρίχεσθαι depends on iμηχατάτο. S. § 162. 3. —
 in τοῦ συναδικεῖν αὐτοῖς, "by becoming an accomplice in their crimes."
 Spel. — ἡξίου, he wished. — ὅτι πλεῖστα δύrαιτο καὶ ἐθέλοι ἀν ἀδικεῖν, that he was very able and willing to be a villain.

28. Καὶ τὰ μὲν δη ἀφανῆ Ἐξεστι πεφὶ αὐτοῦ ψεὐδεσ θαι, now one may lie concerning him with respect to things unseen, i. e. there is room for falsehood, in detailing those points in Menon's character more removed from public observation. For the construction of τὰ ἀφανῆ, cf. S. § 167. — ᾿Αφιαίω δὲ βαφβάφω ὅντι κ. τ. λ. Reference is here had to the foul and unnatural crime of pæderasty. — ἀγίνειος ων νενειώντα. This shows the extreme youth of the parties, the one

CHAP. VI.]

being yet without a beard, and the other just having one. The position of these words is strongly emphatic.

29. $\delta \tau \iota$, because. Cf. N. on I. 2. § 21. — alxis $\partial \iota \iota \varsigma$. Some think that Menon was mutilated by the command of the king (Cf. I. 9. § 13), and after a year of ignominy and suffering came to his end. Others suppose, that reference is had in alxis $\partial \iota \iota \varsigma$ to the disgrace in which he lived in consequence of his vile deeds.

30. xal toitw, these also. Cf. N. on I. 10. § 18. —— is quillar, i. e. with respect to their treatment of friends.

BOOK III.

CHAPTER I.

1. ir ταῖς σποrδαῖς, during the time of the league, 1. e. while the league was unbroken. These words are to be taken with i yéreto.

3. $d\partial \psi \mu \omega \varsigma$ $\bar{\ell}_{\chi or \tau \epsilon \varsigma}$, Cf. N. on I. 1. § 5. — $\epsilon i \varsigma \tau n r i \sigma \pi i \rho \alpha r$, in the evening of that day. — For the construction of $\sigma(\tau ov)$, cf. S. § 179. 1. — $i \pi i \partial t \tau \dot{\alpha} \delta \pi \lambda \alpha$, —to their quarters. The despondency, into which the army sank after the treacherous seizure of the generals, is here given with great pathos and force.

4. ör abros ξφη xquirto i auto roulicur τῆς πατυίδος, whom he (Proxenus) said he considered of more use to himself than his country, i.e. Proxenus expected greater advantages from Cyrus than from his country.

5. ὑποπτείσας μή τι πρὸς τῆς πόλεώς οἱ ὑπαίτιον εἶη Κύρψ φίλον yerés θαι, fearing lest perhaps he should be blamed by his city (i.e. Athens), on account of his being a friend to Cyrus. τι, in something or other. Butt. § 150. p. 435. For the construction of oἱ ὑπαίτιον εἶη, cf. S. § 200. 2. Dind. reads ἐπαίτιον. — Κῦρος .... συμπολεμήσαι. The Peloponnesian war is here referred to. — τῷ θεῷ, i. e. Apollo.

6. τίνι är θεών, to which of the gods. A different inquiry from the one which Socrates directed him to make. —— κάλλιστα και άριστα. See N. on II. 1. § 9. —— Πλθοι την όδον, he might perform the jourCHAP. I.]

ney. Cf. S. § 164. — θ eoic ok, by attraction of the antecedent to the relative, for θ eoic ok. Cf. N. on $\delta \lambda \lambda o v$ over $v \in S$.

7. $\mu\alpha r \tau \epsilon lar$, response of the oracle. $\dots$ $\kappa \varrho lrac, having determined <math>\dots$ lréor $= \pi o \varrho \epsilon v \tau \epsilon o r$. For the construction, cf. N. on I. 3. § 11. $\dots$ rouro refers to the clause beginning with $\delta \pi \omega \varsigma \ \ddot{a}r$. $\dots$ $\check{\eta} \varrho o v$. 2 aor. mid. of $\ell \varrho o \mu \alpha i$.

8. xaralaµβáru, finds, meets with. — µέλλοττας ἤδη ὁρµặν τὴν ărw ἱδόν, being ready to march into the interior. For the construction of µέλλοττας — ἱρµặν, cf. S. §219. N. 1. Hutch. supplies εἰς or iπì before ἱδόν, but it is better to refer it to S. § 163. 2. — συνεστά- $∂\eta$, was introduced.

9. ἐπειδὰν τάχιστα ή στρατεία λήξη, as soon as the expedition was ended. — εἰς Πεισίδας. Cf. I. 1. § 11.

10. our $i \in a\pi a \pi \eta \Im \epsilon i \leq having been thus deceived in respect to$ $the object of the expedition. — <math>\sigma a \varphi \epsilon \leq \epsilon \tilde{v} \delta \eta \lambda \sigma r$. — of $\pi \sigma \lambda \lambda \delta i$. the greater part. Cf. Mt. § 266. — δi alogively not allighter not Kiqov. through fear of being objects of shame to one another and to Cyrus. alogively is here used subjectively, in the sense of feeling of shame, dread of disgrace. When taken objectively, it signifies the cause of shame to. Had any of the generals deserted the expedition, they would have been stigmatized as cowards and traitors by their fellow commanders (Of. I. 4. § 7), and as men incapable of gratitude by Cyrus (Cf. II. 3. § 22).

11. Ensi &. The narrative is here resumed from $§3. - \mu \iota x_0 \delta v \delta t$ $\forall \pi v ov \lambda \alpha \chi \omega v (= \tau v \chi \omega v)$, having obtained a little sleep. $\forall \pi v ov$. Cf. S. § 178. 2. - $\sigma x \eta \pi \tau \delta g - \pi \tilde{a} \sigma \alpha x$. The construction unchanged would have been $\sigma x \eta \pi \tau \delta g - \pi \tilde{a} \sigma \alpha$. = t x in t x $\tau o v \tau ov$ denotes the cause. So Krüger. - $\pi \tilde{a} \sigma \alpha r$, sc. $o t x (\alpha r)$.

12. $\Pi \epsilon_{\ell} \ell \rho \rho \rho_{0\varsigma}$, exceedingly terrified. $\pi \epsilon_{\ell} \ell$ in composition is often intensive. — $\dot{\alpha} \pi \eta \epsilon_{\ell} \partial \eta = \dot{\alpha} \pi \eta \gamma \epsilon_{\ell} \sigma_{0}$. Cf. Butt. § 136. 2; S. § 206. N. 2. — $\pi \eta \mu i \nu - \pi \eta \delta i$, in one respect — in another. — $i \pi$ $\Lambda \iota \dot{\rho}_{\varsigma}$, coming from Zeus. $\beta \alpha \sigma_{\ell} \lambda \epsilon_{\theta\varsigma}$, "regum tutoris et regize gentis apud Persas auctoris." Poppo. — $\mu \eta \circ \dot{\nu} \delta \dot{\nu} \sigma_{\ell} \tau_{0}$, lest he should not be able. Cf. N. on I. 7. § 7.

13. Όποϊόν τι μέντοι ἐστὶ τὸ τοιοῦτον ὄναφ ἰδεῖν, what kind of thing, however, such a dream signifies, i. e. whether such a dream forbodes good or evil. The dream itself left Xenophon in doubt as to what it meant, but the events which followed furnished an interpretation. Όποϊόν τι is the predicate (S. § 160. N. 1), and τὸ τοιοῦτον ὅναφ ἰδεῖν, the subject of ἐστὶ. — ἔννοια αὐτῷ ἐμπίπτει, the thought occurs to him. — προβαίνει, advances is passing away. εἰκος, sc. ἐστὶ, it is probable. — τί ἐμποδών μη οὐχὶ x. τ. λ., what will hinder our dying ignominiously, after having witnessed all the most cruel sights, and suffered the most dreadful torments. $i\mu\pi\sigma\delta\omega\eta$, before the feet, in the way. $\mu\dot{\eta}$ oùzi. S. § 225. 2. $i\beta\rho_0\zeta_0\mu\ell\eta_0$, being insulted = amidst insults.

14. $\ddot{\omega}\sigma\pi\epsilon\varrho$ ifor, sc. $\dot{\eta}\mu\tilde{\iota}r$, as though it were in our power. Cf. N. on II. 5. § 22. — 'Erw over the states states or paraprior spectros a constraint of the set things. "Even on the set is the set of the set of

15. ὑμεῖς. Supply καθει'δειν δύνασθε from the preceding clause. ---- ἐν οίοις, sc. πράγμασιν. Cf. II. 1. § 16; VII. 6. § 24.

16. xalώς τὰ ίαυτῶν παφεσχευάσθαι, that they had well arranged their affairs.

17. öç refers to $\beta a \sigma i \lambda \tilde{\epsilon} \tilde{\epsilon} \dots \kappa a \tilde{\epsilon} \tilde{\epsilon} \eta \kappa \tilde{\epsilon} \sigma \eta$, even when he was already dead. — $\eta \mu \tilde{\alpha}_{\zeta} \delta \tilde{\epsilon} \kappa \tau \lambda$. Xenophon employs the argumentum a fortiori. He argues that if the king's revengeful spirit led him to dishonor the lifeless body of his own brother, much more vindictive would he be towards the Greeks, who had conspired with Cyrus to dethrone and kill him. — $\kappa \eta \delta \epsilon \mu \tilde{\omega} r$, protector, intercessor. Allusion is here made to the powerful influence, which Parysatis exerted in behalt of Cyrus. — $\tilde{\omega}_{\zeta} - \pi o \ell \eta \sigma \sigma \tau \epsilon \varsigma$, in order to make. Cf. N. on I. 1. § 3. — $\delta o \tilde{\nu} \lambda \sigma r$. S. § 166. $a \tilde{\nu} \tau \tilde{\sigma} v$ the first accusative is omitted. — $\pi a \vartheta \epsilon \tilde{\iota} v$ has $\eta \mu \tilde{\alpha} \varsigma$ for its subject. So Poppo. But Krūg. regards the construction as a kind of anacoluthon, the writer commencing with $\eta \mu \tilde{\omega} \varsigma$, as though he would have subjoined τt är $\pi o i \eta \sigma a \varepsilon o i \delta \sigma \omega \epsilon \vartheta$. Schneid. thinks $\eta \mu \tilde{\alpha} \varsigma$ should have been $\eta \mu \epsilon \tilde{\iota} \varsigma$. But there seems to be no difficulty in the usual method of explaining the construction. S. § 158. N. 1.

18. ³Λǫ οἰκ ἂν ἐπὶ πᾶν ἔλθοι, would he not resort to every measure, literally, come to every thing. — ὡς ἡμᾶς τὰ ἰσχατα αἰκισάμενος, in order that by having inflicted upon us the severest torture. — φόβον — τοῦ στǫατεῦσal ποτε, fear of ever making war. Cf. S. § 221. — 'Λλλ ὅπως τοι, but yet in order that. — ἐπ' ἐκείνω, in his power.

19. οῦποτε ἐπανόμην — οἰκτείζων, I never ceased pitying. — aἰτῶν has usually been construed with χώζαν as though written αἰτῶν χώζαν ὅσην μὲν καὶ κ. τ. λ. But Mt. (§ 317) says, "the genitive is used particularly with demonstrative pronouns, which are explained, in

NOTES.

order to show in whom a certain quality is found." Before air $\tilde{\omega}$ then, we may supply raïra or ráde, referring to $\chi \omega_{\varrho} ar$, intrifdeta, $\partial e_{\varrho} \dot{\alpha} \pi \sigma rac$, etc., in the following clauses. Cf. Butt. § 132. N. 7; S-§ 178.

20. τὰ ở aỷ τῶν στρατιωτῶν is opposed to (τάδε) αὐτῶν in § 19. — ἀγαθῶν hễre = ἐπιτηδείων. So in the following section. — For the construction of οὐδενὸς — μετείη, cf. S. § 178. N. 2. — ὅτου — ἔχοντας. The order is, ἤδειν ὀλίγο νς ἔτι ἔχοντας (cf. N. on I. 10. § 16) ὅτου ἀνησόμεθα. ὅτου denotes the price (S. § 190. 1), and refers to τὶ the suppressed object of ἔχοντας. ἀνησόμεθα is put in the first person, because ὀλίγους, to which its subject refers, is included in the preceding ἡμῶν. For its construction in the future, cf. S. § 209. N. 10.— ἄλλως δέ πως, in any other way.— ἢ ἀνουμένους, than by purchase. — ὅυχους .... ἡμῶς is to be construed with ἤδειν. ταῦτ οὖν λογιζόμενος is a repetition of τὰ .... ἐνθυμοίμην, which is separated by intermediate clauses from the proposition, ἐνίοτε .... πολεμον, upon which it depends.

21. $\ell\lambda\nu\sigma\sigma\nu - \lambda\epsilon\lambda\nu\sigma\sigma\sigma .$ There is a play here on these words, the former being taken in the sense of to break, to violate, the latter, to cease, to come to an end. — 'Er $\mu\epsilon\sigma\varphi$, in the midst = open to any, who may wish to contend for the prize. — $\tilde{d}\partial\lambda\alpha$. This allusion to the games of their country, was eminently adapted to arouse the disheartened Greeks. The lands, houses, treasures, &c., of the faithless Persians, are represented as the prizes for which the army is now to contend, while the gods, the avengers of violated oaths, sit as the $d\gamma\omega\nu\sigma\partial\epsilon\tau\alpha\omega$, to regulate the contest and award the prizes. — $\tilde{d}\partial\lambda\alpha$ is limited by $\tau\sigma\prime\tau\omega\nu$, the omitted antecedent of $\delta\pi\delta\tau\epsilon\varrho\rho\omega$. — For the construction of $\eta\mu\omega\nu$, cf. S. § 177. 1.

22. Obrow refers to the Persians. — αὐτοὺς, i. e. the gods. Cf. N. on II. 4. § 7. — ἐξεῶναί. Cf. N. on I. 5. § 2. — Construe πολὺ with μείζον. — φοονήματι, confidence.

23. σὺν τοῖς Θεοῖς, with the assistance of the gods. — ἄνδρες, reterring to the Persians, is here used in its common signification men, homines. — τρωτοί, vulnerable. S. § 132. 1.

24. The order is, Allà $\pi \rho \delta_{5} \tau \tilde{\omega} \tau \vartheta \epsilon \tilde{\omega} \tau \mu \eta \dot{\alpha} \tau a \mu \epsilon \tau \omega \mu \epsilon \tau \delta l \lambda over x. \tau. \lambda.,$ the clause, lows y à q xal à l l a t a d NOTES.

25. οὐδὶν προφασίζομαι τὴν ἡλιχίαν, I do not plead my age as an excuse. — ἀχμάζειν ἡγοῦμαι ἐρύκειν, I think I am at the acme of age (i.e. the very best age) to repel. ἐρύκειν, a poetic word. It is found in the aor. in V. 8. § 25.

26. Πλην, but. — βοιωτιάζων τη φωνή, "Bæotorum dialecto et vocis sono utens." Krüg. — ή βασιλέα πείσας, than by persuading the king, i. e. obtaining his consent. — εί δύναιτο, sc. πείσαι. — καὶ ἅμα, and at the same time.

27. $\mu\epsilon\tau a\xi v$, sc. $\lambda\epsilon'\gamma or\tau a$, while he was speaking. Cf. Mt. § 565. Obs. 2; S. § 222. N. 4. ³ Ω θαυμασιώτατε άνθρωπε, O most admirable man. A sarcastic address = O wonderfully stupid person. — 'Εν ταὐτῷ — τοὐτοις (for iν ταυτῷ — χωρίφ τούτων. Cf. S. § 195. N. 3), in the same place with these, i. e. present with the other captains. — $\mu\epsilon'\gamma a φρονήσας$, highly elated. — $\epsilon \pi i \tau oύτφ$, i. e. the death of Cyrus.

29. $iis \lambda \delta y over a \delta \tau o \tilde{i}_s - \tilde{\eta} \lambda \theta or.$ Cf. N. on II. 5. § 4. — zerroźµeros, literally, pricked or goaded, as beasts of burden are excited to greater efforts by the application of the goad. Some think that a particular kind of Persian torture is here designated. Cf. Herod. III. 16. — of $\tau \lambda \eta \mu ores$, miserable men! is in apposition with izeros. — xai $\mu \alpha \lambda$, although greatly. — $\tau o \delta \tau o \tau o \eta$, i. e. death. For the construction, cf. S. § 182. — $\dot{\alpha} \mu \delta \tau e \partial \alpha u$, to defend ourselves. — $\pi e i \partial \epsilon \iota r,$ sc. $\beta a \sigma \iota \lambda \epsilon \alpha$. — $i \delta \tau \tau a \varsigma$, by going to him, i. e. the king. Mt. (§ 558) says, "the participle frequently expresses the means by which the principal action is effected."

30. $\eta \mu \bar{\imath} \nu \alpha \dot{\imath} \tau \sigma \bar{\imath} \varsigma$ (i. e. $\tau \sigma \bar{\imath} \varsigma \lambda \sigma \chi \sigma \gamma \sigma \bar{\varsigma}$) is opposed to $\tau \sigma \bar{\imath} \varsigma \sigma \kappa \epsilon \nu \delta \sigma \rho \sigma \rho \sigma \varsigma$ implied in $\sigma \kappa \epsilon \dot{\upsilon} \eta \ \dot{a} \tau \alpha \theta \epsilon \epsilon \tau \tau \sigma \varsigma$ = having made him a $\sigma \kappa \epsilon \nu \delta \sigma \rho \rho \sigma \rho \sigma$. For the construction, cf. N. on $\tau \sigma \dot{\upsilon} \tau \sigma \varsigma$, $\varsigma 27$. supra. — $\dot{\omega} \varsigma \tau \sigma \epsilon \sigma \dot{\upsilon} \sigma \tau \varphi = \dot{\omega} \varsigma$ $\sigma \kappa \epsilon \nu \sigma \rho \phi \varphi$. — Ovro, here denotes contempt, like the Latin iste. — $\tau \sigma \epsilon \sigma \bar{\imath} \tau \sigma \varsigma$, i. e. such a dastard. " tam ignavus est." Krüg.

31. $\tau \circ v \tau \upsilon \ldots \circ v \delta v$, nothing of Bæotia pertains to this fellow he has no connection with Bæotia. — $i\pi \epsilon i$, since, inasmuch as. — $\omega \varsigma \pi \epsilon \varrho$ Avdòr àµφότε ε a ta sta τετ εν τ εν τ εν τ v πημένον, having both his ears bored through like a Lydian. It was the custom among the Oriental nations, to hore the ears of slaves, as a badge or mark of their servile condition. Cf. Ex. 21: 6; Ps. 40: 6. Some think that Agasias means to charge him only, with belonging to the servile and imbecile race of the Lydians (cf. N. on I. 5. § 6), and not with having been in a state of personal servitude. Others suppose that his ears were perforated to receive ornaments, such as the Lydian and Phrygian youth wore, and thus he was detected by Agasias.

32. Kai $i\chi_{ev}$ — $o\nu\tau\omega_c$. It was found upon examination; that the charge of Agasias was true. — $o\lambda_c \nu\tau_o$, was gone — had been slain. "An established usage," says Butt. (Irreg. Verbs, p. 185), "has existed in the common language from Homer's time, by which $o\lambda_c \nu\mu\alpha_v$ never means *I am going*, but always *I am gone.*" This usage is continued in the imperfect, which time $o\lambda_c \nu\nu\sigma_v$ here takes from the context. Cf. S. § 209. 1.

33. $\epsilon i_{\varsigma} \dots \delta \pi \lambda \omega r$. Cf. N. on II. 4. § 15. "Græcorum duces pro castris sedent et de summa belli deliberant." Zeune.

34. τὰ παφόντα = the present posture of our affairs. — et τ. δυralμεθα ἀγαθόν. Cf. N. on II. 1. § 8. — xaì πρὸς ἡμᾶς, sc. theξας from the preceding clause.

35. $\frac{i}{\eta\mu\omega\nu}$ depends upon $\tau o \dot{\nu} \tau o \nu \varsigma$ understood, the antecedent of $v \dot{\nu} \varsigma$ in the preceding member. — $\delta \ell \gamma \epsilon o \bar{\ell} \mu \alpha \iota$. Porson conjectures $\delta \ell \gamma \bar{\ell} \eta \bar{\ell} \mu \alpha \iota$ (S. § 24. N. 1), of which crasis Krüg. says, "vereor ut sit Xenophontea."

37. ⁷Iowç is used here per modestiam for, certainly, truly. Cf. Butt. § 1. N. 1. — $\delta\iotaa\phi\ell\phi\epsilon\iota r$ ti τούτων, to somewhat surpass these. For the construction of τούτων, cf. S. § 184. 1. — $r\dot{\alpha}\phi$ in 'Yµεις rào $\ell n\tau$ ' introduces the reason, why the officers should excel the common soldiers. — $\chi\phi\eta\mu\alpha\sigma\iota$ and τιμαζ are datives, answering to the question, 'wherein?' Cf. Mt. § 400. 7. — τούτων depends upon $\pi\lambda\ell\sigma\nu$ in $\ell\pi\ell\sigma\nu\epsilon\pi\tau\epsilon$ Cf. S. § 184. N. 1. — $r\ddot{\nu}r$ τοίνυν, now then. — $\ell\pi\epsilon\ell$ $\pi\delta\ell\epsilon\mu\phi\varsigma$ $\ell\sigma\tau\nu$. The opposition of this clause to $\sigma\tau\epsilon$ $\epsilon\ell\phi\eta\eta\eta$ η , is too obvious to be overlooked. — $\tau\circ\tilde{\nu}\pi\lambda\eta\theta\circ\nu\varsigma$, i. e. the common soldiers.

38. ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων, in the place of those who have perished.
 Cf. S. §§ 205. N. 2: 140. 3.— ὡς μὲν συνελόντι εἰπεῖν, sc. λόγω, to speak briefly.
 Cf. S. § 220. N. 1. Note the force of συνελόντι, 2 aor. part. 25*

of surveyin, to draw together, to contract. ——— Repeat with narranages the preceding obder .... yérosto. The sentiment is, that in times of peril, it is preëminently true, that nothing can be done to advantage without leaders. —— doxei does not here mark uncertainty, but rather what is so apparent as to admit of no doubt. —— $\eta \delta \eta \, d\pi o$ - $\lambda \omega \lambda exer$, has already destroyed. Cf. S. § 205. N. 2.

39. Soove dei, as many as are necessary to supply the places of those who are gone. $---- \tilde{\eta} \cdots \pi o \iota \tilde{\eta} \sigma o \iota$. This sentence contains a prolasis ($\tilde{\eta} \cdots \pi a \varrho a \partial a \varrho \varrho \dot{v} v \eta \tau \iota$), and an apodosis ($o \tilde{\iota} \mu \alpha \iota \cdots \pi o \iota \tilde{\eta} \sigma \sigma \iota$). For the moods, cf. S. §§ 220. 3: 217. N. 5. $----\pi \dot{\alpha} v \dot{\epsilon} v x \alpha \iota \varrho \tilde{\psi}$, very timely.

40. $\gamma \alpha \varphi$ illustrates what is said in the preceding section of the necessity of encouraging the soldiers. —— $\delta \tilde{\nu} \tau \omega \gamma \epsilon i \chi \acute{\sigma} \tau \omega r$, while they are thus, i. e. in this state of dejection. —— The $\tau \epsilon$ after déos is synec-dochical. S. § 167.

41. $\gamma r \omega \mu \alpha \varsigma$, thoughts, — $\tau \sigma \tilde{v} \tau \sigma$ refers to $\tau \ell \pi \ell \sigma \sigma r \alpha a$. — dilà rai, but also. The philosopher as well as the general is seen in this advice.

42. $r \partial \varphi \delta \eta \pi ov$, for surely. — $\eta \dots \dot{r} \partial x r x \alpha \zeta \pi \sigma i o \bar{\sigma} \sigma \alpha$, that which gives the victory. $\eta \pi \sigma i \sigma \bar{\sigma} \sigma a = i x \epsilon i r \eta \eta \pi \sigma i \epsilon \bar{\tau}$ (Cf. S. § 140. 3), of which, $i x \epsilon i r \eta$ is the predicate nominative of $i \sigma \tau$. The gender of η , i. e. $i x \epsilon i r \eta \eta$, is drawn from $i \sigma \chi \dot{v}_{\varsigma}$. With this noble sentiment, cf. Ps. 33: 16; 44: 3, 6. — $\dot{\sigma} \sigma \dot{\sigma} \tau \epsilon \varphi \sigma i$ refers to $r \sigma \dot{v} r \sigma v \sigma s$ for its antecedent. S. § 150. 4. — $\eta v \chi \alpha \bar{v}_{\varsigma}$. S. § 197. 2. — $\dot{\epsilon} i \dot{\ell} \phi \omega \mu \epsilon r \epsilon \sigma c \sigma \sigma$. S. § 57. N. 2. — $\dot{\omega}_{\varsigma} \dot{\epsilon} \pi \dot{\epsilon} \dot{\sigma} \sigma \partial \dot{v}$, for the most part, as a common thing.

44. αἰτούς τε ἀνδρας ἀγαθοὺς εἶναι, to be ourselves brave men. τοὺς ἀλλους παφακαλεῖr. Supply ἀrδρας ἀγαθοὺς εἶναι from the preceding clause.

45. τοσούτον μόνον τε έγίγνωσκον όσον ήκουον Αθηναϊον είναι, all l knew of you was from hearsay, that you was an Athenian, literally, l knew as much only of you as that I heard you was an Athenian. For the construction of ήκουον — είναι, cf N. on I. 3. § 20. It seems from this, that Xenophon had hitherto strictly maintained the character CHAP. II.]

NOTES.

befitting one, who went merely as the friend of Proxenus, and had taken little or no part in the public matters pertaining to the expedition. $---\pi\lambda\epsilon lorove$, $\epsilon ivas$, $\tau osourove$. Chirisophus wishes that the prudence and activity of Xenophon, might be found in all the leaders.

46. $\mu \eta \ \mu \epsilon \lambda \lambda \omega \mu \epsilon \nu$, let us not delay. Cf. S. § 215. 1. — $\mu \epsilon \lambda \lambda \omega$ here and in the following section $= \beta \rho \alpha \delta \dot{\nu} r \omega$. Cf. Thucyd. V. 3. § 2. of $\delta \epsilon \dot{\nu} \mu \epsilon r \omega$ is in apposition with $\dot{\nu} \mu \epsilon \bar{\nu}_{\varsigma}$, the omitted subject of $\alpha \delta \rho \epsilon \bar{\nu} \sigma \delta \epsilon$. Cf. S. § 157. R. 2. — $\sigma \nu \gamma \kappa \alpha \lambda \delta \bar{\nu} \mu \epsilon r$ "futurum est, non præsens pro futuro, quod somniat Hutchinsonus." Porson. Cf. N. on § 24, supra.

CHAPTER II.

1. els rò µésor, sc. roĩ στρατοπέδου. Cf. III. 1. § 46. — Édofer aὐτοῖς. Cf. N. on I. 2. § 1. — προφύλακας. Cf. N. on II. 3. § 2. A precautionary measure to guard against surprize. — καταστήσαrτας. Cf. N. on λαβόντα, I. 2. § 1.

2. $\tau olovirwr$, i. e. so eminent. —— $\sigma \tau \epsilon \varrho \delta \mu \epsilon \partial \alpha$ (from $\sigma \tau \ell \varrho \omega$, the simple present of $\sigma \tau s \varrho \epsilon \omega$, Mt. § 193. Obs. 5), we are deprived of — we are in the state of persons deprived of, we are without. This form, which according to Passow is used by prose writers only in the present and imperfect, must not be confounded with $\sigma \tau \epsilon \varrho o \tilde{\nu} \mu \omega \omega$. Cf. Butt. § 114. p. 301, and his more extended history of the word, Irreg. Verbs, p. 230. — $\pi \varrho o_{5} \delta' t \tau_{1}$, and besides. — of $\dot{\alpha} \mu \varphi \ell' A \varrho \iota \alpha \delta \sigma v$. Cf. N. on of $\pi \epsilon \varrho \ell$ $\tau o r' A \varrho \iota \alpha \delta \sigma$, II. 4. § 2.

3. i_x two magiorum ardgas arabois te ilosir, to come forth as brave men from our present difficulties. Weiske interprets: pro præsenti rerum statu viros fortes venire (= esse). But in that case, as Krüg. remarks, $i_{0,xe0}$ dat would have been employed instead of ildeir. — alla — ye, at least. Cf. Vig. p. 176. — anodrýgswyter and yerwyteda follow önws, to be supplied from the preceding clause. — τοιαῦτα .... ποιήσειαν, should undergo such sufferings, as may the gods inflict upon them. For the construction of ποιήσειαν, cf. S. § 217. 1.

4. Ἐπὶ τούτῷ = μετὰ τοῦτον, after him. Cf. Mt. § 586. γ.

of advis is highly emphatic. — *Zérior*. This epithet was given to Jupiter, because he presided over the laws of hospitality. Cf. Æn. I. 735, "— hospitibus nam te dare jura loquuntur." — *Kleáqxw.* S. § 195. 1. — $\delta\mu\sigma\tau\rho\delta\pi\epsilon\zeta\sigma\varsigma = \sigma\nu\sigma\delta\epsilon\epsilon\pi\tau\sigma\varsigma$. It greatly enhanced the perfidy of Tissaphernes, that he thus violated the laws of hospitality. — $a\nu\tau\sigma\varsigma\varsigma$ ro $\nu\tau\sigma\iota\varsigma$, i. e. the oaths, pledges, and friendly professions, just before mentioned.

5. δ_{P} .... xadiotárai. Cf. II. 1. § 4. — xai obros, even this man. Cf. N. on II. 2. § 20. — idúxaµier. The aor. idwaa is used by Attic authors principally in the sing. and 3 plur., the 2 aor. being generally referred in the 1st and 2d pers. plur. Cf. Butt. Irreg. Verbs. p. 68; Carmichael Gr. Verbs, p. 78. — $\tau \delta \sigma \tau e \partial \sigma \eta z \delta \sigma a = \tau \delta \sigma \tau e z \phi \delta \sigma$. *izelvov iz diorovs.* "Adjectives signifying 'useful,' 'inimical,' &c., are usually construed with the dative, but sometimes with the genitive." Mt. § 391. Obs. 2. The ingratitude of Ariæus in joining with Tissaphernes to destroy those, who would have made him king of Persia, and who were the friends of his former benefactor and prince, is finely and forcibly set forth in this speech of Cleanor.

6. ἀποτίσαιντο. Cf. N. on ποιήσειαν, § 3, supra. — μήποτε ετι, never again.

7. ἐσταλμένος, being arrayed; perf. mid. of στέλλω, to place in order, to fit out, and hence to array, to deck one's person. So Phav. defines στέλλεσθαι· ×οσμεϊσθαι. — τῷ νικῷν, victory. — ὀφθῶς ἔχειν, " par esse." Sturz. For the construction of τῶν ×αλλίστων ἑαυτὸν ἀξιώσαντα, cf. S. § 190. N. 4. — τῆς τελευτῆς τυγχάνειν (= ἀποθνήσχειν). S. § 178. 2. — τοῦ λόγου δὲ ἤρχετο. Cf. N. on I. 6. § 5.

8. $\beta ov \lambda ev \delta \mu e \partial a = \delta i a voo ú \mu e \partial a in the next sentence. — airoig$ $<math>\delta i \dot{\alpha} \phi i \lambda l \alpha_s i \ell r \alpha_i = \phi (\lambda ov_s e \ell r \alpha_i)$ airoig. For this periphrastic use of $\delta i \dot{\alpha}$, cf. Mt. § 500. c. — rois or $\rho a \tau \eta r o i \dot{\alpha} - \delta i \dot{\alpha} \pi e \pi \delta r \partial \sigma a \sigma i r$ (2 perf. of $\pi a \sigma_X \omega$). Cf. N. on I. 6. § 6. — $\delta i \dot{\alpha} \pi l \sigma r \epsilon \omega_s$, confidingly. — $a \dot{\epsilon} - r \sigma \sigma_s$ depends upon $\ell r e \chi \epsilon \ell \mu \sigma \sigma a$ and refers to the Persians. $\delta r = r \sigma i - \tau \omega r \ddot{\alpha}$, of which, $\tau o \dot{\nu} \tau \omega r$ depends upon $\delta l \alpha \eta r$. See N. on I. 3. § 10. — $\tau \delta \lambda c \pi \delta r$. Cf. N. on II. 2. § 5. — $\delta i \dot{\alpha} \pi a r \tau \delta s \pi o \lambda \ell \mu o v$, "omni genere belli." Sturz. " $\delta i \dot{\alpha} \pi a r \tau \delta s$ est perpetuo." Krüg.

πτάρνυταί τις. Divinutions were drawn from sneezings (πταρμοί), especially when occurring at some critical moment. — τον θεόν, i. e. τον Δία τον Σωτήρα. The omen taking place just as the word σωτηρίας was spoken, Xenophon regarded it as coming from Zευς Σωτήρ. — ήμῶν λεγόντων, while we were (i. e. I was) speaking.
 § 192. — σωτήρια, sc. θύματα, sacrifices for our preservation.— συνεπεύτασθαι, " simul vovere." Pop. — κατά δύναμιν, according to our ability. — όνφ .... χείγα. "Græcorum exercitus multis nomin-

CHAP. II.]

ibus rerum publicarum imaginem referebant; et hunc præsertim exercitum civitatem peregrinantem dixeris. Ut domi, ita hic quoque de maximis quibusque rebus decernebat concio; prætores quodammodo oratorum vice fungebantur." Krüg. — $i\pi accivicar$. The pæan was not only a battle and triumphal song, but also a hymn of thanksgiving, and, as it appears from this place, was sung to the honor of other gods besides Apollo. Cf. Hell. IV. 7. § 4. — xa- $\lambda \tilde{w}_{S}$ $i \tilde{\chi}_{S} r$, were duly performed.

10. Οὕτω δ ἐχόττων, sc. τῶν πραγμάτων. Cf. S. § 157. N. 8. (1). — τοὺς μεγάλους = the powerful. A similar tropical sense must be given to the antithetic μεκροὺς literally, small, i. e. weak.

11. For the construction of avanting yag imag - tong zerdiroug cf. S. § 182. N. 2 (last clause). — dyatois - eira. Cf. S. § 161. 2. -----γào Περσῶν x. τ. λ. Instead of continuing the construction from *ξπειτα δ*}, the speaker apparently turns aside to explain τους *κινδύνους*, and thus carries on the construction from the parenthesis. Cf. Mt. §§ 631. 2: 615 (end). See also N. on II. 5. § 12. Reference is had in this place, to the invasion of Greece by Darius Hystaspis, whose generals, Datis and Artaphernes, were defeated in the celebrated battle at Marathon. — $\pi \alpha \mu \pi \lambda \eta \vartheta \tilde{\epsilon} \tilde{\epsilon}$ or $\delta \lambda \varphi$. The most commonly received estimate of the numbers of the Persian army, is the one given by Corn. Nep. (Vit. Miltiad.), viz., 100,000 foot, and 10,000 horse. ____ agariovriur, fut. for agarigoriur. - avois. Sturz after Hesych. defines this word by $\dot{\psi} \partial \dot{\psi} \varsigma$. Unless it is employed in this sense here, or to designate the return of Athens, to the state in which it was before it was built (Cf. Theoc. I. p. 33, cited by Born.), it had better be rejected as a vicious reading. --- 'Admaio. The Athenians sent to Lacedæmon to obtain aid against the common enemy, but although the Spartans promptly responded to the summons, yet being forbidden by an ancient custom to march before the full of the moon, they did not set out with their forces until several days after the reception of the message. The Athenians were left therefore to fight the battle alone, being assisted only by the Platæans, who sent 1000 men to their aid.

12. $i v i \xi \dot{\alpha} \mu i roi \tau \tilde{\eta} \dot{A} \rho \tau i \mu i \delta i$. The Schol. on Aristoph. Eq. 657, says that Callimachus the polemarch, vowed to Diana an ox for every enemy who should fall in the approaching battle, but when so many Persians perished that oxen could not be found to sacrifice, an equal number of goats was substituted. Some say that Miltiades was the general who made this vow. $-\tau \tilde{\eta} \partial \epsilon \tilde{\psi}$. A noun of common gender, although $\dot{\eta} \partial \epsilon \dot{\alpha}$, exists as a special feminine form, which, however, the Attics less frequently used. Cf. Butt. § 32. N. 2. --- oir $\epsilon i \rho \epsilon \tilde{\nu}$, they could not find. See N. on II. 2. § 11. --- ratio

It is and view of the state they are sacrificing, i. e. so great a number of Persians were slain, that in order to fulfil the vow, they were up to the time of Xenophon, sacrificing 500 goats each year. The Athenians killed about 6000 Persians in the battle, and having pursued them to their ships, took seven vessels and set many others on fire. Many of the invaders lost their lives in their haste to get on board the ships, so that the whole number who perished in battle, in the burning ships, and in the sea, must have been very great.

13. vorregor. Xerxes made his expedition into Greece, A. C. 480. about ten years after the battle of Marathon. ---- araglountor. According to Herodotus, the land forces of Xerxes amounted to 2,000, 000 men, his sea forces 641,610, making in all 2,641,610. The servants, eunuchs, women, sutlers, and other people of this sort, are reckoned at as many more, thus making the whole number 5,283,226. The term arage our may well be applied to such an army .---- touτων, i. e. Tissaphernes and his army. ---- κατά γῆν. He refers here to the battle at Platzea. ---- xarà dalarrar. The sea-fights, in which the Athenians and their allies were victorious, were fought at Artemisium, Salamis, and Mycale, the latter of which victory was gained on the same day with that of Platza. --- ra reónaua, the trophies. The word is derived from $\tau \varrho i \pi \omega$, to turn about. These trophies were frequently erected where the enemy first gave way and turned to flight. ---- µagrigior = rexµήgior. ---- àllà = àllà µóror. A contemptuous allusion is made to the Persian custom of doing homage to their kings by prostration. ---- τοιούτων μέν έστε προγόνων, from such ancestors you are descended. Cf. S. § 175. N. 2.

14. Or μèr δη τοῦτό γε ἐρῶ, I certainly do not say this, = I would by no means be understood as saying this. — ἀφ' οἶ, sc. χρόrου.
 — ἐμείνων, i. e. the Persians who invaded Greece. — ὑμῶν αὐτῶν.
 For the construction, cf. S. § 186. 2.

15. Καὶ τότε μὲν δη, and then indeed. — περὶ τῆς Κύρου βασιλείας. Krüg. supplies μαχόμενοι. — δήπρυ ὑμᾶς προςῆκει, certainly you ought to be.

16. Allà un. Cf. N. on I. 9. § 18. — ăneiçoi örreç airār, being unacquainted with them, i. e. having made no trial of their strength. For the construction of airār, cf. S. § 185. — $\pi arei \omega \varphi ori \mu arei,$ i. e. with a spirit becoming your high descent. — $\pi ei \varrho ar - \xi zere$ is opposed to $\pi \pi ei \rho o \delta \sigma rec - \delta \tau c \dots \delta \mu a \varsigma$. Cf. I. 8. § 19; 10. § 11.

17. $M\eta d t$ .... $\delta \delta t \eta \tau t$. "In prohibitions with $\mu \eta$, the imperative of the present is commonly used, but the subjunctive of the aorists." Mt. § 511. 3. Cf. S. § 215. 5. For the construction of $\tau o \tilde{\tau} \tau o$, cf. S. § 167. — $\mu t \tilde{t} o \tau - \tilde{t} \chi t v$, are weaker. — $t \tilde{t} = \tilde{o} \tau t$, a softened form of expression for that which was absolutely certain, viz., the defection from the Greeks of of Kupeio, i. e. the Persians who had followed Cyrus. Cf. Mt. § 617. 2; Butt. § 149. p. 423. — xaxlorés, more cowardly.

18. $\mu \nu \varrho_{ioi}$. Krüg. accents $\mu \nu \varrho_{ioi}$ making it the plur. of $\mu \nu \varrho_{ioi}$, innumerable. Cf. Butt. § 70. p. 114. — of $\pi o_{io} \bar{v} \bar{r} \bar{r} \epsilon_{i}$ ..., $r/r \bar{r} \pi \bar{r} a_{i}$, i. e. who wound and kill in battle.

19. ἐπ' — ὀχήμωτος is explained by ἐπὶ τῆς τῆς, infra. — ἐφ' ἐππων κρέμανται, hang upon their horses, opposed to ἐπὶ τῆς τῆς βεβηκότες, standing firmly upon the ground. Hesych. defines βεβηκότες βεβαίως ἐνεστηκότες. — πολὺ δ' ἐτι μᾶλλον ὅτου ἂν βουλώμεθα τευξόμεθα, and we shall also reach with far surer aim, whomsoever we may wish to strike. — Ἐκὶ μόνφ, in one respect only. — προέχουσιν – ἡμᾶς. Cf. S. § 184. N. 2.

20. $\mu \dot{\alpha}_{\chi} \alpha_{\zeta}$. S. § 167. — $\tau \sigma \tilde{\nu} \tau \sigma \ \check{\alpha}_{\chi} \partial_{\varepsilon \sigma} \partial_{\varepsilon}$, (yet) feel troubled at this. The position of $\tau \sigma \tilde{\nu} \tau \sigma$ is more emphatic, than though it preceded the clauses, commencing with $\tilde{\sigma} \tau i \ \check{\sigma} \ o \dot{\imath} \star \dot{\epsilon} \tau i$, and $o \dot{\imath} \delta \dot{\imath} \ \beta \alpha \sigma i \lambda \dot{\epsilon} \dot{\imath}_{\varsigma}$, to which it refers. — $\ddot{\eta} \dots \star \epsilon \lambda \epsilon \dot{\nu} \omega \mu \epsilon \tau$, than to have those men as guides, whom being our captives we may command to guide us. For $\sigma \ddot{\upsilon}_{\zeta} \check{\alpha} \star \partial \varrho \alpha_{\zeta}$, cf. N. on I. 2. § 1. — $\pi \epsilon \varrho i \tau \dot{\alpha}_{\zeta} \dot{\epsilon} \alpha \nu \tau \tilde{\omega} \tau \psi \nu \chi \dot{\alpha}_{\zeta} - \dot{\alpha} \dot{\mu} \alpha \varrho \tau \dot{\alpha}$, rove = shall suffer death. — $\tau \dot{\alpha} \sigma \dot{\omega} \mu \alpha \tau \alpha$ refers to punishment by stripes or mutilation.

21. μηδὲ τοῦτο ἔτι ἔχοντας, and no longer having this (i. e. money), where with to purchase supplies. —— αὐτοὺς = ὑμῶς αὐτοὺς. Cf. S. § 144. N. 2. —— μέτοψ χοωμένους ὅπόσψ ἀν ἕκαστος βούληται, making use of as large a measure as each one pleases.

22. απορον, sc. χρημα. The reader will bear in mind that Xenophon is disposing of such objections as would naturally arise in the minds of the soldiers, in view of the untoward circumstances in which they were placed. In answering these objections, he contrives to substitute for each one a bright and glowing hope. This will be seen in his remarks respecting the defection of Ariæus, the want of cavalry, market, guides, etc. He now proceeds to dispose of a formidable objection, presented by the great rivers, which lay between them and their country. — καὶ μεγάλως ἡγεῖο θε έξαπατηθηναι δια-Sarres, and think you have been greatly overreached in having crossed them. - oxivas de el aga x. r. l. The argument is, that if the Persians had induced the Greeks to cross the Tigris, with the hope of cutting off their return to Asia Minor by an impassable river, it was a most stupid device, since the army could go up to the head waters and there cross over. --- πηγῶν. Cf. S. § 188. 2. --- προϊοῦσι --διaβaroì. Cf. S. § 200. 2.

23. El de $\mu \eta \theta'$ ol ποταμοί διοίσουσιν, but if the rivers do not differ in respect to width at their sources and mouths. Some translate, but if the rivers will not permit us to cross over. Pop. and Krüg. read διήσουσιν, 3 pers. plur. fut. of διίημι. — οὐδ ὡς, not even thus. φαίημεν = ὑπολαμβάνοιμεν. — Schneider, following the Eton MS., vdits oἱ ἐν βασιλέως χώρα ἄκοντος, by which the repetition of βασιλέως (Cf N. on I. 3. § 14) is avoided. The argument is, that if the Mysians, Pisidians, and Lycaonians, held a footing in the Persian vominions against the will of the king, the Greeks had nothing to fear, even if they could not cross the rivers or were without a guide. — *Πεισίδας*. Cf. I. 1. § 11; II. 4. § 13. — ὡςαύτως = ὡμοίως. αἰτοὶ = ἡμεῖς αὐτοὶ. Cf. S. § 144. 2. N. 2. — εἰδομεν. The forms of the 2 aor. of είδω in the sense of to see, are used to complete the verb ὑχάω, which has no aorist. Cf. Mt. § 231, είδω. Concerning the Lycaonians, cf. I. 2. § 19.

24. är $\varphi at \eta r$, I would advise. S. § 217. 2. — $\mu \eta \pi \omega$, in no manner, by no means. — $\dot{\omega}_{\varsigma} a \dot{v} r o \tilde{v}$ do $i \pi \sigma v o i x \eta \sigma \sigma r \alpha_{\varsigma}$, as if we were going to settle somewhere here. — $r o \tilde{v} d \delta \delta \lambda \omega_{\varsigma} i x \pi \ell \mu \psi \epsilon v$ is an adnominal genitive limiting $\delta \mu \eta_{0} \sigma v \varsigma$. — $x \alpha i$, even if. — Kal $\eta \mu \tilde{v} \dots \pi \alpha \rho a$ $\eta x \epsilon v \alpha \zeta \rho \mu \ell v \sigma v \varsigma$. Cf. S. § 213. 5. The sentiment is, that rather than have so formidable a body of men as the Greeks settle in his dominions, the king would furnish them every facility for a safe and easy march to their own country.

25. $A\lambda\lambda\dot{\alpha} \gamma\dot{\alpha}\varrho$. The ellipsis may thus be supplied: but (I do not 1. ink it best to stay here), for, I am afraid, &c. $\mu\dot{\eta} - \mu\dot{\eta}$ $\ddot{\omega}\varsigma\pi \epsilon \varrho$. (f. V. 6. § 19. A similar repetition on account of intervening clauses is seen in $\epsilon l - \epsilon l$, § 35, infra. $\mu\dot{\alpha}\partial\omega\mu\epsilon r - \zeta \eta r$. In the sense of *lo perceive*, $\mu\alpha\partial\epsilon \tilde{\iota}r$ takes the participle, in the sense of *to learn*, the infinitive. Cf. Mt. § 530. 2. $\mu\epsilon r\dot{\alpha}\lambda\alpha\iota\varsigma = stately$. of $\lambda\omega\tau\sigma$ - $\varphi\dot{\alpha}\gamma\sigma\iota$. Cf. Odyss. IX. 83. Xenophon here indulges in a little pleasantry, to cheer up the despondent minds of the soldiers.

26. $\delta \tau i$ is the formation of the theory are willingly poor. Cf. N. on II. 5. § 22. $\tau \delta v s = \tau \delta v s = \delta v s =$

27. $\mu \alpha \chi o(\mu \epsilon \Theta \alpha$. Repeat $\vec{\alpha} r$ from the preceding member. — ira $n\eta \tau \dot{\alpha} \xi \epsilon \dot{\nu} r\eta \dot{\eta} \mu \tilde{\omega} r$ or $\rho \alpha \tau \eta r \eta$, i. e. that the movements of the army may not of necessity be conformed to the transportation of the baggage. — $\alpha \dot{\nu} \delta \chi \lambda \sigma r \mu \lambda r \pi \alpha \rho \epsilon \chi \sigma \nu \sigma r r r equally troublesome to carry.$ $<math>\alpha \dot{v}$, "pariter ut $\tau \dot{\alpha} \xi \epsilon \dot{\nu} r \eta$." Schneid. $\delta \chi \lambda \sigma r$, trouble. $\delta \gamma \epsilon \sigma r \pi \alpha \rho \epsilon \chi \sigma \nu \sigma \epsilon r$. So the synecdochical accusative, limiting $\delta \chi \lambda \sigma r \pi \alpha \rho \epsilon \chi \sigma \nu \sigma \epsilon r$. So $\chi \delta \chi \sigma r r \sigma \sigma r \sigma \sigma \rho \tau \sigma \rho \epsilon \chi \sigma \nu \sigma \sigma r$. So $\chi \delta \chi \delta \tau r \sigma \sigma \rho \tau \sigma \rho \tau \sigma \rho \tau \sigma \rho \epsilon \chi \sigma \nu \sigma \sigma r$.

28. tà $\pi_{i\rho_i\tau\tau\dot{a}}$, the things which are superfluous. Cf. N. on II. 2 54. — Koatovµéror .... àllórqua, for you know that if we are conquered, every thing belonging to us becomes another's. I have translated this clause in the first person, in order to make it

CHAP. II.]

∫**b**a

22

Ŀ

2

2 . . -

:=

Ę

K C

ž

ġ

;

ţ

F

correspond with $\vec{\eta} \neq \delta \hat{\epsilon}$ xeat $\vec{\omega} \mu \epsilon r$, to which it is opposed. — to $\vec{\tau} \circ \delta \epsilon \pi \sigma - \lambda \epsilon \mu lov \varsigma \ldots$, $\nu \circ \mu l \zeta \epsilon r r$. S. § 166.

29. Asino's positive, it remains for me to say. — 'Oçãre ràq xai roi ς noleptous ore. For the construction, see N. on I. 8. §21 (end).

30. $\tau \tilde{\omega} r \pi \varrho \, \delta \sigma \delta \epsilon r$, i. e. Clearchus, Proxenus, Menon, &c. For the construction, cf. S. §§ 141. 1: 186. 1. — $\tau \sigma i \varsigma \, d \varrho \chi \sigma \mu \epsilon r \sigma v \varsigma$, i. e. the soldiers. — $\tau \sigma i \varsigma \, d \varrho \chi \sigma \nu \epsilon r v r$, to the present commanders, limiting $\pi \epsilon \iota \delta \sigma \mu \epsilon r v \varsigma$. S. § 196. 2.

31. "Hr dé tic. Cf. N. on I. 4. § 9. — $\eta r \dots xold \zeta \epsilon ir, if you$ will decree, that whoever of you, for the time being, is present, shall assist the commander in punishing. Prof. Woolsey (N. on Eurip. Alcest. p. 92) remarks that, "det like our ever has two senses, always and at any time. In the latter sense it is joined with the article and usually follows it immediately." Cf. V. 4. § 15; VII. 5. § 15; Thucyd. III. 77. § 1. — our our ever has used discipline. — toby oùt ivi introje vortag xax $\tilde{\psi}$ eiras, who will suffer no one to be neglectful of duty.

32. Άλλὰ γὰς, But (I will say no more), for, &c. — πεςαίνειν — ὥçα. Cf. S. § 221. N. 4. — "Post ἢ ταύτη repete δοχεῖ χαλῶς ἔχειν." Krūg. — τολμάτω χαὶ ὁ ἰδιώτης διδάσχειν, let him though a private soldier boldly propose it. A remark like this must have been very grateful to the soldiers.

33. $\pi \varrho \delta \varsigma$ τούτοις, in addition to those things. —— of stands for ä after $\epsilon I \pi \epsilon$: S. § 151. 1. —— adrixa, is opposed to $\delta \varsigma$ τάχιστα and may be rendered, presently, by and by.

34. $\omega r \pi \rho \circ \delta \epsilon i r \delta \circ \kappa \epsilon i \mu \circ \iota$, what it seems to me we yet need. On the conjecture of Wyttenbach, $\pi \rho \circ \delta \epsilon i r$ is substituted in the best editions for $\pi \rho \circ \delta \sigma \delta \kappa i r$. $\delta \pi \circ \nu = \epsilon \kappa \epsilon \delta \sigma \delta \nu$. Cf. N. on II. 1. § 6.

35. el xal obros, if these also = in like manner. For $\pi o \lambda \epsilon \mu \omega \omega$ - obros, cf. N. on I. 10. § 18.

36. $\pi \lambda alsor.$ Cf. N. on I. 8. § 9. — $\pi o \lambda v_{\sigma} \check{\sigma} \chi \lambda o_{\sigma}$. i. e. the servants, women, boys, sick persons, etc., attached to the baggage. — τtra $\chi vin interval in the servant in the servant in the square. — <math>\tau \dot{\alpha} \pi \chi \dot{\sigma} \sigma \delta \epsilon v$, the front of the square. — $i\pi i \tau \tilde{\omega} v \pi \lambda \epsilon v v \tilde{\omega} v$ is satisfy the servant in the servant in the servant in the servant in the servant is the servant in the servant is the servant in the servant in the servant is the servant is the servant in the servant is the

37. $\eta\gamma\sigma\tau\sigma$ and $i\pi\iota\mu\epsilon\lambda\sigma\sigma\sigma\eta\tau$ are softer and politer forms than the imperatives, $\eta\gamma\epsilon\sigma\sigma\sigma$, and $i\pi\iota\mu\epsilon\lambda\epsilon\sigma\sigma\sigma\tau$. Cf. Mt. §515. d. γ ; S. §217. 4. — $i\pi\epsilon\sigma\eta$ xai x. τ . λ . Cf. VI. 1. §26. — $\tau\sigma$ $\tau\sigma\tau$ $\epsilon\tau\sigma\tau$, for the present. Cf. S. §221. N. 3.

38. Tò đề $\lambda_{0i\pi}$ òr, afterward. Cf. S. § 167. — $\tau \tilde{\eta}_5 \tau \alpha \tilde{t} \epsilon \omega \varsigma$, the order in which the army were to march. For the construction, cf. S.

26

NOTES.

•

§ 179. 1. Rost refers $\pi i i q \tilde{a} \sigma \delta a_i$, to try (i. e. to become experienced), to the rule in his grammar (§ 108. 4. c), that the expressions experienced, skilled, acquainted, &c., take the gen of that in which one is experienced, &c.

39. $\delta\epsilon\delta\sigma\gamma\mu\epsilon'\nu a = \psi\eta\eta\delta\mu\sigma\tau a$. — $o\dot{v} - \check{a}\lambda\omega\varsigma$, in no other thay. — $\tau o\dot{\tau}\sigma v$, i. e. the sight again of his family. Construe $\tau\bar{or} - re$ zorrow with $\epsilon\sigma\tau\ell$. Cf. S. § 175. See N. on II. 1. § 4. Xenophon appeals to their love of home, life, and riches, than which, no chords of feeling could be more easily and effectually touched.

CHAPTER III.

1. xaréxauor, began to burn. — $\mu\epsilon\tau\epsilon\delta loogar \lambda \lambda l \eta lous.$ Cf. S. § 196. N. 3. — $i\dot{q}\dot{q}lartour$. This verb expresses the alacrity with which they destroyed their superfluities. — $\dot{\eta}\epsilon\mu\sigma\tau\sigma\sigma\iota\sigma\bar{\iota}r\tau\sigma =$ $\dot{\eta}\epsilonlartour$. Cf. IV. 3. § 9. — $\epsilon\dot{l}s\dot{\epsilon}\pi\dot{\eta}xoor$. Cf. N. on II. 5. § 38.

2. $\epsilon \check{v} rov \varsigma$ (S. § 49. 3). Supply $\epsilon \iota \mu \iota$ from $\frac{3}{4}\nu$ in the foregoing clause. — $\pi o \lambda \lambda \tilde{\varphi} \ \varphi \delta \beta \varphi$. The design of Mithridates was to draw out from the Greeks, under pretence of being their friend and in similar peril, the plans, which they had formed for their preservation. — $\kappa a \iota \tau o \iota \varsigma$ $\vartheta \epsilon \varrho \dot{\alpha} \pi \sigma \tau \alpha \varsigma \pi \dot{\alpha} \tau \tau \alpha \varsigma \ \tilde{\ell}_{\chi} \omega r$, with (See N. on $\tilde{\ell}_{\chi} \omega r$, I. 2. § 3) all my followers. — $\tau \ell \ell \tau r \tilde{\varphi} \ \tilde{\ell}_{\chi} \epsilon \tau \epsilon$, what is your purpose, literally, what you have in your mind.

3. rai Flere Xeeploopos. Cf. N. on H. 3. § 21.

4. Ex rovrov. Cf. N. on I. 2. § 17. — Erda $\delta\eta$, then indeed. — $\delta\tau\iota$ .... $\epsilon\ell\eta$, that he was sent as a spy. For $i\pi\delta\pi\epsilon\mu\pi\tau\alpha\varsigma$, cf. S. § 132. 1. — xat rag. Krüg. would supply, accedebat etiam alived argumentum. By carefully noting the train of thought, the student will have no difficulty in supplying the ellipsis implied by rag. — $\pi\ell\sigma\tau\epsilon\omega\varsigma$ frexa, i. e. to see whether Mithridates faithfully discharged the duty assigned him, and brought back to Tissaphernes a true report.

5. $ix \tau \sigma v \tau \sigma v$. Krüg. makes it $= \mu \epsilon \tau \dot{\alpha} \tau \sigma v \tau \sigma$, after this. But Sturz, Born., and Pop., render it hac de causa, for this reason. — $\beta \epsilon \lambda \tau \iota \sigma v$. An ellipsis is implied in this comparison: better (than not to make the decree). Cf. Mt. § 457. — $\tau \dot{\sigma} \tau \pi \sigma \lambda \epsilon \mu \sigma \sigma \dot{\sigma} \pi \eta \rho v \pi \sigma \sigma$, literally, a war in which no heralds are employed, i. e. in which no terms of peace are given or received. — $x\alpha \lambda - \gamma \epsilon$, and even. — Nt $x\alpha \rho \chi \sigma \sigma$. The same officer, who was wounded in the belly, when the generals were seized. It is so strange, that he should desert, after such experience of Persian faith and magnanimity, and even before his wounds could have been healed, that Beck. thinks reference is

Снар. Ш.]

had in this place to some other individual $---- \phi_{\chi e \tau o} \dot{\alpha} \pi i \dot{\omega} r = \dot{\alpha} \pi \dot{\eta} - \epsilon t$. Cf. S. § 222. N. 2.

6. $\delta_{i\alpha\beta\dot{\alpha}rrec}$ ròr Zá $\beta\alpha\tau\sigma r$. We cannot help wondering with Rennell, that Xenophon should be silent respecting the mode of passing the Zabatus, especially, as it was performed in full day-light, and under the very eye of the enemy. — $i\lambda\alpha\varphi\varphi\sigma v_c$, kight, agile. — $i\lambda\omega\varphi\varphi\sigma v_c$, kight, agile.

7. $\beta \varrho \alpha \chi \dot{\upsilon} \tau \varrho \alpha \tau \tilde{\omega} \tau \Pi_{\epsilon \varrho \sigma} \tilde{\omega} \tau$, a shorter distance than the Persians. The skill in archery, for which the Cretans were celebrated, has been alluded to in N. on I. 2. § 9. "Persas quoque sagittandi arte exceluisse constat." Krüg. Cf. N. on I. 9. § 5. — xal äµa ψιλοι ὄντες. and being at the same time light armed. $\tau \tilde{\omega} \tau \tilde{\omega} \tau \delta \pi \lambda \omega \tau = \tau \tilde{\omega} \tau \delta \pi \lambda \iota \tau \tilde{\omega} \tau \dots$ $\beta \varrho \alpha \chi \dot{\upsilon} \tau \epsilon \rho \alpha \dots \eta \tilde{\omega} \epsilon \xi \epsilon x \tau \epsilon \tau \delta \sigma \alpha \iota$, too short a distance to reach, literally, a shorter distance than so as to reach. "When it is an entire proposition, with which the subject is compared, and the comparative expresses, that a quality exists in too high a degree to allow something mentioned to follow, η has after it the infin. with $\tilde{\omega} \sigma \tau \epsilon$." Mt. § 448. b.

8. Ἐκ τούτου. Cf. N. on § 5. — εδίωχον, sc. ἐκείνοι, the omitted antecedent of oî. — τῶν ὑπλιτῶν. See S. § 177. 1.

9. of $\pi \epsilon \zeta \circ i \times \tau$. λ . The idea of the passage is, that the Greeks in a short space (ir $\delta \lambda (\gamma \psi \chi \omega \rho (\psi))$ could not overtake their enemies, who had much the start (ix $\pi \circ \lambda \lambda \circ \tilde{\nu} \phi \epsilon \dot{\nu} \gamma \circ \tau \tau \alpha \varsigma$. Cf. N. on ix $\pi \lambda \dot{\epsilon} \circ \tau \circ \varsigma$, I. 10. § 11). The reason why the pursuit could not be continued far, is given in the next clause.

10. καὶ φεύγοντες ἅμα, even while retreating. ἅμα is often placed after the participle with which it is constructed. — τοῦπισθεν for τὸ ὅπισθεν (sc. μέρος. Sturz), behind them.

11. $\delta\epsilon(\lambda\eta)$. Cf. N. on I. 8. § 8. —— $\epsilon i\varsigma \tau \alpha\varsigma x \omega \mu \alpha\varsigma$. Probably the villages spoken of, III. 2. § 34. —— $\tau \eta\varsigma \varphi \alpha \lambda \alpha \gamma \gamma \sigma\varsigma$, i. e. the main body.

xai .... μαρτυροίη, and the affair itself was a witness for
 them, i. e. it justified their charge against him. —— ir τῷ μέτειν, while standing still in order to repel the attack of the enemy.

14. Tois .... $\chi \dot{\alpha} \rho_{is}$, sc. $\dot{\epsilon} \sigma \tau w$, let thanks be to the gods. — $\dot{\delta} \lambda \ell \gamma \sigma_{is}$, sc. $\sigma \tau \rho \sigma \tau \dot{\omega} \sigma \tau s$ $\dot{\omega} \sigma \tau s$ $\beta \lambda \dot{\omega} \psi a \iota \mu \dot{\epsilon} \gamma \mu \dot{\eta} \mu s \gamma \dot{\omega} \alpha$, so as not to do us great injury. S. § 220. 1.

15. övor otre of Keñreç årritokein dúrartai, further than the Cretans can shoot their arrows in return. — of ix $\chi eigos \beta$ állorteç (sc. $dxórtia) = dxortistal. — \pi oli — <math>\chi w glor, a$ great distance. où χ olor, i. e. it was not consistent with safety. — ix tokov $\delta \psi \mu a \tau o \varsigma$, having a bow-shot the start. Cf. N. on I. 10. § 11. "si e jactu sagitta, sive e spatio quo sagitta scopum ferire potest peditem persequi incepit." Weiske cited by Krüg.

16. Hμεις is put for ήμιν and is to be construed with dei. --- την

ταχίστην = τάχιστα. Cf. Mt. § 282. 2; S. § 124. 2. --- 'Podίους, Rhodians. --- τὸ βέλος, i. e. σφενδόνην.

17. Excitat, i. e. the Persian slings. $-----\delta_{i}\dot{\alpha}$ .... $\sigma\varphi\epsilon r\delta\sigma r\tilde{\omega}r$, in consequence of throwing large stones, literally, stones that fill the hand, i. e. as large as the hand can grasp. $---\tau \alpha \tilde{\iota} \varsigma \mu o \lambda v \beta \delta to r$, leaden balls. These being much smaller than stones of the same weight, would meet with less resistance from the air, and thus fly much further before their force was spent.

18. $\tau \ell r \epsilon \varsigma$. "In connection with some verbs implying search, or investigation, $\tau \ell \varsigma$, $\tau \ell$ stands instead of $\delta \sigma \tau \iota \varsigma$, $\delta \tau \iota$." Butt. § 127. N. 6.— $\tau \circ \dot{\tau} \tau \omega r$. The thing bought is sometimes put in the genitive, in which case, the verb of the proposition does not signify, to buy or sell." S. § 190. N. 1. — $\tau \tilde{\varphi} \sigma \varphi \epsilon r \delta \sigma \tilde{\varphi} r \epsilon r \tau \epsilon \tau \sigma \gamma \mu \epsilon r \varphi \epsilon \delta \epsilon \lambda \sigma r \iota$, to him who volunteers to be enrolled as a slinger. $\epsilon \partial \epsilon \epsilon \lambda \sigma r \iota$, voluntarily, of one's own accord. — $\dot{\sigma} \tau \ell \lambda \epsilon \iota \sigma r$. "honestus in militia locus, nam $\sigma \varphi \epsilon r \delta \sigma r \eta$ erat $\delta \sigma \nu \lambda \sigma r$." Sturz.

19. $\tau \phi K \lambda \epsilon \dot{\alpha} \phi \chi \phi \chi \alpha \tau \alpha \lambda \epsilon \lambda \epsilon \iota \mu \mu \epsilon \prime rov \phi$. So we say of one who is dead, he left such and such things. —— $\tau \phi \dot{\tau} \sigma \psi \tau \sigma \chi \epsilon \chi \lambda \epsilon \xi \alpha \tau \tau \epsilon \zeta$, having selected the best from all these. S. § 165. 1. —— $\tau \iota$ — $\dot{\alpha} \tau \iota \dot{\alpha} \sigma \sigma \sigma \sigma \epsilon \tau$, will furnish some trouble.

CHAPTER IV.

1. χαφάδφαr, a ravine, bed of a torrent. —— iφ' f, at which. — διαβαίνουσιν, while crossing over.

2. $\Delta\iota q \beta \epsilon \beta \eta \star \delta \sigma \iota$, just as they had passed over. The perfect here refers to that, which has just taken place. Cf. Thiersch § 85. 3. τοσούτους γαφ ήτησε Γισσαφέφνην. Cf. S. § 165. 1. — ἐν τῆ πρόσθεν προςβολῆ, in the former attack. Following Schneid. and Dind., I have substituted πρόσθεν for the common reading $\epsilon \mu \pi \rho o \sigma \theta \epsilon v$. For the construction, cf. S. § 141. 1.

3. 500r, as many as. $\delta\iota$ began to cross. Π appipyedto .... $\delta\pi\lambda\iota\tau\bar{w}r$, orders had been given to such of the targeteers and heavy-armed as were to pursue. $\delta\bar{v}_{S} = i\kappa\epsilon\ell roosc$ of which intervous limits $\pi\alpha\varrho\eta\gamma\gamma\epsilon\lambda\tau_0$, and is followed by $\tau\bar{w}r$ $\pi\epsilon\lambda\tau\alpha\sigma\tau\bar{w}r$ (S. § 177. 1). --- $\delta\varsigma$ ipsupopting intervous intervous, inasmuch as a force sufficient to support them should follow. Cf. S. § 192. N. 2.

4. κατειλήγει, had overtaken the Greeks. — εσήμηνε. Cf. N. on I. 2. § 17. — δμόσε. Schol. ad Thucyd. IV. 29. § 4, Ομόσε λέναι άκτι τοῦ εἰς χεῖρας, καὶ πλησίον, ἤτοι συστάδην μάχης. — oi dì, i. e. the Persians.

5. τοις βαυβάυοις limits πεζών. S. § 197. 2. and N. 4. --- αίτο

CHAP. IV.]

**i*Asvoros is explained by Suidas, oix is $\pi \alpha \rho \alpha \gamma \gamma i \lambda \mu \alpha \tau \alpha \varsigma$, uncommanded, of their own accord. The reason why the Greeks mangled the bodies of the slain, is given in the next clause.

6. οίτω πράξαττες, i. e. having suffered this defeat. — το λοιπον τῆς ἡμέψας, the rest of the day. Cf. S. § 177. 2.

7. τὸ παλαιὸν, anciently. — ὕψος, height. — τοῦ δὲ κύκλου ἡ περίοδος, "universus ambitus." Sturz. — πλίνθοις κεραμίαις, bricks made of potter's clay.

8. $\frac{\pi}{14}$ Lor $\frac{\pi}{12}$ repéhy π poxalúyasa. This reading is adopted by Brod., Muret., Hutch., Weiske, Dind., Pop., and Krüg. The MSS. reading, $\frac{\pi}{12}$ tos $\frac{\pi}{12}$ repéhy π poxalúyas, is however retained by Bornemann. This obscuration of the sun was probably an eclipse, the cause of which being unknown to the inhabitants, was attributed to a cloud. An illustration of the terror anciently inspired by eclipses, is furnished in the consternation of Nicias and his troops, at an eclipse of the moon, when they were just ready to leave Syracuse. Zonaras relates, that Hannibal was terrified by an eclipse of the sun before the battle of Zama. For the manner in which Columbus wrought upon the fears of the Indians, by predicting an eclipse of the moon, cf. Irving's Columb. Vol. II. p. 144. $\frac{1}{12}$ $\frac{1}{$

9. Παçà ταίτην τὴν πόλιν, near this city. — πυçaμις, pyramid. "Quæ figura apud geometras ideo sic appellatur, quod ad ignis speciem, τοῦ πυςὸς, ut nos dicimus, extenuatur in conum." Amm. Marcell. XXII. 15. — Ἐπι ταύτης, upon this, i. e. the pyramid. It served for a kind of fortress.

10. $\tau \epsilon \tilde{\iota}_{ZOC}$, castle. Cf. N. on I. 4. § 4. — $\pi \varrho \delta_{\zeta} \tau \tilde{\eta} \pi \delta \lambda \epsilon_{\ell}$, near the city. A fortress like this being usually built for the defence of some city, when spoken of, suggests the idea of the city or place defended. Hence when the city is mentioned, it takes the article, as though it had been previously spoken of. Schæf., however, edits $\pi \varrho \delta_{\zeta} \tau \epsilon \pi \delta \lambda \epsilon_{\ell}$. — $\lambda \ell \delta ov \xi \epsilon \sigma \tau o \tilde{\nu} x \circ \chi \nu \lambda \epsilon \delta \tau ov$, heun stone containing shapes of shells. These shells were petrified.

11. End de rairq, upon this, i. e. the foundation of variegated stone just spoken of. — $d\pi \delta \lambda \epsilon \sigma ar$, adopted, on the authority of Steph., by the best critics, for the common reading $d\pi \omega \lambda \lambda v \sigma ar$, is here used transitively in the sense of *amittere*, to lose.

12. ό Περσῶν βασιλεὺς, i. e. Cyrus the elder. — οἶντε χρόνω οὕτε βία, neither by siege nor by storm, literally, neither by time nor by force. — ἐμβροττήτους. The Schol. explains this, καρδιοπλήκτους, μαινομένους, ἕκφροτας. "missis fulguribus eos sire in stuporem sive in furorem conjicit, ita ut non resisterent." Sturz.

14. $\tau \dot{\alpha}_{\varsigma} \dots x \alpha \tau \alpha \sigma \tau \dot{\eta} \sigma \alpha_{\varsigma}$, a part of his troops he opposed to the rear of the Greeks. $\epsilon \dot{\chi}_{\ell} e_{\tau} \dots x \alpha \tau \alpha \sigma \tau \dot{\eta} \sigma \alpha_{\varsigma} \longrightarrow x \alpha \tau \dot{\sigma} \sigma \tau \eta \sigma \epsilon$. Cf. S. § 222. N. 2. Repeat $\epsilon \dot{\chi}_{\ell} e_{\tau}$ with $\pi \alpha_{\ell} \alpha_{\ell} \alpha_{\gamma} \alpha_{\tau} \dot{\omega}_{\tau}$ in the next clause. — $\mu \dot{e}_{\tau} \sigma \dot{\sigma}_{x}$ $\dot{\epsilon} \tau \dot{\sigma} \lambda_{\mu} \eta \sigma \epsilon \tau$ corresponds to $\partial \dot{\epsilon} \pi \alpha_{\ell} \dot{\eta}_{\gamma \tau} \epsilon i \lambda \epsilon$ in the following member. $\pi \alpha_{\ell} \dot{\eta}_{\gamma \tau} \epsilon i \lambda \epsilon$. The common reading is $\pi \alpha_{\ell} \dot{\eta}_{\gamma \tau} \epsilon i \lambda \epsilon$, which Buttmann propounces to be contrary to the usage of Xenophon.

15. οὐδεἰς ἡμάρτανεν ἀνδρὸς. Every stone and arrow took effect in the dense masses of the enemy. — προθυμοῖτο, sc. ἁμαρτάνειν ἀνδρὸς. — ἔξω βελῶν, i. e. beyond the reach of the missiles.

16. of $\mu i \tau$, i. e. the Greeks. —— $dx \varphi o \beta o \lambda to \epsilon t$. This word designates a skirmish, in which missiles are thrown from a distance. —— The $\tau \epsilon$ in $\gamma d\varphi$ of $\tau \epsilon$ belongs to $\tau \tilde{w} \tau$ Hega $\tilde{w} \tau$. See Bornemann's note. Long thinks that this particle is hardly admissible here.

17. διετ έλουν χρώμνοι, they continued to use. Cl. S. § 222. 4. ξμελέτων τοξεύειν άνω lérres μαχράν, they shot up vertically for practice, sending their arrows far up, i. e. as high as they could shoot them. Krüger conjectures without sufficient ground, that äμα lórres is the true reading.

18. μεῖον ἔχοντες. See N. on I. 10. § 8. — ἀχοβολιζόμενος, skirmishing. Cf. N. on § 16, supra.

19. ὅτι .... ἱπομένων, that an equilateral square (Cf. N. on I. 8. § 9) was a bad order of march, when the enemy were pursuing. — Ανάγκη γάς ἰστιν — ἰκθλίβισθαι τοὺς ὑπλίτας, of necessity the heavyarmed troops must be forced out of their ranks. For the construction, cf. S. § 221. N. 4. Notice the construction of ἀνάγκη with the infinitives εἶναι, διασπᾶσθαι, etc., below. — τὰ κέρατα = αί πλευραὶ, § 22. — ἅμα μὲν — ἅμα δὲ καὶ, both — and also.

20. διάβασι» (literally, a passing over) here signifies the place crossed, as a ravinc, morass, defile, &c. — βουλόμενος φθάσαι πρ~~στ~~ος, wishing to be first to cross over. — εὐεπίθετον, εc. τὸ πλαίσιον. — For τοῖς πολεμίοις after εὐεπίθετον, see S. § 200. 2.

21. ἀrὰ ἐκατὸν ἄνδρας, of one hundred men each. - — ἐπέστησαν .... ἐνωμοτάοχας. For the construction, cf. S. § 166. ἄλλους — ἄλλους, some — others, are in apposition with λοχαγούς. The order of rank in the Spartan army was, 1. βασιλεύς. 2. πολέμαρχος. 3. λοχαγός. 4. πεντηκοντής. 5. ἐνωμοτάρχης. Cf. Schol. ad Thucyd. V. 66. § 3. — ὑπέμενον ὕστεφοι, stayed behind. — ὥστε = ἕνα. — τότε δὲ, i. e. after the wings were drawn together.

NOTES.

22. $\tau \delta \mu \epsilon \sigma r \delta r \epsilon \epsilon \pi \ell \mu \pi \lambda \eta \sigma a r$, they again filled up the centre. It appears that the 600, who marched in the centre, halted, when it was necessary to draw in the wings. This brought them in the rear, after which they filed off and marched outside of the wings. When the wings separated again, by an inverted process they (i. e. the 600) resumed their station in the centre. — $\tau \delta \delta \iota \epsilon \sigma r$, the opening, vacancy. — xata $\lambda \delta \sigma \sigma r$, by companies of 100 men each, which would be more compact than 12 bodies of 50 each, or 24, of 25 each, as was the method of filling up the centre, when the space was more extended.

23. ἐν τῷ μέζει, vicissim, in turn, in due order. —— οἱ λοχαγοὶ, sc. τῶν ἕξ λόχων. —— εἰ που δέοι τι τῆς φάλαγγος, supply ἐπιπαφεῖναι from ἐπιπαφῆσαν. φάλαγγος depends upon που. Mt. § 324. 8.

24. of xa $\partial \eta$ xor $\partial x \partial v$ rol $\delta \varphi \circ v \varphi$, which extended from the mountain, i. e. ran out as spurs from it. — $\dot{v} \varphi^* \varphi$, under which = at the foot of which. — $\dot{w} \varphi$ elvo, as was natural, with reason.

25. xaréβauror, they began to descend. — ἀπὸ τοῦ ἰψηλοῦ, from the eminence. — εἰς τὸ πρανὲς, downwards. Hutch. supplies χωρίον. — ὑπὸ μαστίγων, under the lash. Concerning this habit of the Persians, cf. Herod. VII. 22, 56, 103, 223. No wonder that such slaves made worthless soldiers.

26. As the Greek slingers and archers could not cast their missiles, or shoot their arrows, up the mountain, it showed no want of bravery in them, to retire from so unequal a contest to the ranks of the heavyarmed.

28. $\pi q \circ \varsigma \tau \circ \delta q \circ \varsigma$, i. e. the mountain spoken of, § 24.

29. of $\pi ol \ell \mu \omega oi$, i. e. the Persians. of $\pi ol \ell \mu \omega \omega$ in the next clause refers to the Greeks. — $\partial \epsilon \partial \omega \kappa \delta \tau \epsilon \varsigma$. Cf. S. § 209. N. 4.

30. of $\mu \ge r$, i. e. the main army. $----\tau \widetilde{\eta}$ od $\widetilde{\psi} \ge r \alpha z \widetilde{\phi} + r \eta \lambda \delta \phi$ or $\eta \lambda \delta \phi$ or η or $\eta \lambda \delta \phi$ or

32. οδ πρώτον, where first. — Κι, any longer. — ἀπόμαχοι, unable to fight.

πρὸς τὴν xώμην, i. e. the one in which the Greeks were encamped. — πολύ περιῆσαν, were far superior.

34. δείλη. Cf. N. on I. 8. § 8.

35. $\Pi orngor, a$ useless thing. Cf. S. § 160. N. 2. — $\delta_{S} \dots \tilde{s}re$ xa, as a common thing are shackled, to prevent them from running away. — $\delta \tilde{\epsilon} - \Pi \tilde{\epsilon} \rho \sigma_{I} \ avd \delta \tilde{\epsilon} - \delta \tilde{\epsilon} - \delta \omega \rho a x \iota \sigma \delta \tilde{\epsilon} r \sigma a$. The impersonal $\delta \tilde{\epsilon}$ is constructed with the dative (S. § 196. 2), or with the accus. (S. § 159. N. 1). Here both constructions are combined. Cf. Mt. § 411. 5. Obs. 2. — $a\pi \epsilon \sigma r \rho \alpha \tau \sigma \sigma \epsilon \delta \epsilon \dot{\nu} \sigma r \sigma$, as they had burnt their tents (III. 3. § 1).

36. diaggellouévous. "Opinor esse: cum inter se hoc denuntia-

ent, alter alteri (fortasse duces militibus) proficiscendum esse acclamaret." Weiske, quoted by Krüg. and Born.—— $i \times i \varphi v \xi_{\epsilon}$, sc. $\delta \times i \varphi v \xi_{\epsilon}$. Cf. S. § 157. N. 8. (2). — $\sigma v \sigma x \epsilon v \alpha \zeta_{\epsilon \sigma} \sigma a \epsilon$, to put themselves in readiness to march. —— $\dot{\alpha} \times \sigma v \delta \tau x w \tau \sigma \delta \epsilon \mu \ell \omega r$, in the hearing of the enemy, is to be taken with $i \times i \varphi v \xi_{\epsilon}$. —— $i \pi \epsilon \sigma \chi \sigma v$, sc. $i \alpha \tau \sigma v \delta \chi$. $\int u^{\epsilon} \epsilon v \tau \delta \chi = \lambda v - \sigma v \tau \epsilon \lambda \epsilon \epsilon v \tau \delta \chi$ form the subject of $i \delta \delta x \epsilon \iota$.

37. $\dot{\alpha}r\alpha\zeta\epsilon\dot{\upsilon}\xi\alpha\tau\epsilon\varsigma$, having broke up their encampment. The Greeks were enabled by this stratagem; to proceed three whole days and a part of the fourth, unmolested by the enemy. — $\dot{\alpha}x\rho\omega\tau\upsilon\chi\ell\alpha\tau$ $\delta\rho\upsilon\upsilon\varsigma$, the summit of a hill. This is in apposition with $\chi\omega\rho\ell\sigma\tau$ $\dot{\upsilon}\pi\epsilon\rho\delta\epsilon\xi\iota\sigma\tau$, and the same eminence, which is called $\lambda \delta \phi \sigma \sigma$ in §§ 41, 44. — $\dot{\upsilon}\phi$ $\ddot{\eta}r$, under which.

38. πφοκατειλημμένην, taken possession of beforehand, preoccupied. 39. ἐπιφαινόμενον, coming in sight. The Greeks were now in extremities. The hills, at the foot of which lay their route, were preoccupied by a detachment of the enemy. On the right hand were the mountains, on the left, the Tigris, while Tissaphernes with the main army of the Persians was hanging on the rear, so that no troops could be spared from that division, to assist the van led by Chirisophus. It will soon however appear, with what address and gallantry, they were extricated from these difficulties. —— εἰ μὴ τούτους ἀποκόψομεν, unless we dislodge them.

40. (0 δi , i. e. Xenophon, who is also the speaker in the sentence commencing with 'Allà $\mu \eta \nu$ $\omega \rho a$. $\pi \iota \varsigma = \eta \mu \epsilon i \varsigma$, like our use of one for we.

41. $\tau o \tilde{v} \, \delta \rho o v \varsigma \, \tau \eta r \, z \, o \rho v \phi \eta r$. This was a higher elevation, than the one a little in advance occupied by the Persians. Hence if the Greeks could get possession of this commanding eminence, they could easily drive the enemy from the heights, upon which they had posted themselves. — $\tilde{t}e\sigma \sigma \alpha \iota$. Cf. N. on I. 5. §8. — $\tau o \, \check{\alpha} x \rho \sigma r$, i. e. $\tau o \tilde{v} \, \check{\delta} \rho o v \varsigma \, \tau \eta r \, x o \rho v \phi \eta r$. — $\epsilon l \, \beta o \dot{v} \lambda \epsilon \iota$, if you are willing. — $\epsilon l \, \delta \delta \, \chi \rho \eta \check{\zeta} \epsilon \iota \varsigma v$ but if you desire to go.

42. $i\lambda i\sigma \partial \alpha i$ is the object of $\delta l\delta \omega \mu i$. — $\mu \alpha x_0 \dot{\alpha} r$ ... $\lambda \alpha \beta \epsilon \tilde{i} r = \tau \dot{\alpha}$ $\dot{\alpha} \pi \dot{\alpha} \tau \eta \dot{\gamma}$, $\dot{\alpha} \partial_{\beta} \epsilon \tilde{i} r \dot{\eta}^{\mu} \mu \alpha x_0 \dot{\alpha} r$. As it respects the construction of $\lambda \alpha \beta \epsilon \tilde{i} r$ with $\mu \alpha x_0 \dot{\alpha} r$, it is usual to give the positive in such cases the force of the comparative, and supply $\dot{\eta}$ $\ddot{\omega} \sigma \tau \epsilon$ before the infinitive. But Mt. (§ 448. p. 746) says "properly speaking, the positive is not here used for the comparative, but the infinitive expresses either the respect in which the adjective is to be taken (Mt. § 534), or the effect of the obstacle included in the adjective, so that it is to be taken in a negative sense, far, so as to prevent bringing, i. e. too far te bring."

CHAP. V.]

NOTES.

43. rois recausedors, i. e. half of the \$\$ logoe spoken of, §21, supra.

44. $\tau o \tilde{v} \lambda \delta \phi o v$, i. e. the $\chi w \rho (o r i \pi \epsilon \rho \delta \xi i \circ v o f \S 37$.—... $\tau o \check{\alpha} \chi \rho o r$ refers to the higher elevation spoken of, $\S 41$. —... $\dot{\alpha} \mu \iota \lambda \lambda \tilde{a} \sigma \partial a \iota i \pi \iota \tau o \check{a} \chi \rho o r$, to contend for the height, i. e. to reach it before the Greeks. "In Xenophonte $\dot{\alpha} \mu \iota \lambda \lambda \tilde{a} \sigma \partial a \iota$ semper de summo studio perveniendi aliquo reperitur." Sturz.

45. στρατεύματος διακελευομένων. Cf. N. on χόπτοντες, II. 1. § 6. — πολλή μὲν χραυγή—πολλή δὲ χραυγή. The consciousness that they were striving in the sight of both armies, the shouts of cncouragement with which they were cheered on, and the great interests at stake, must have exerted a powerful influence upon these rival bands, as they strove for the summit of the mountain. Krüg. thinks that the repetition of χραυγή is needless.

46. $Ardose, v\bar{v}r$ els $x. \tau. \lambda$. No appeal could be more powerful than this. The repetition of $v\bar{v}r$ is exceedingly spirited and emphatic.

47. if ioov — iσμέν, "æquali conditione sumus." Krūg. χαλεπῶς xάμνω τὴν ἀσπίδα φέζων, I am greatly fatigued with carrying my shield. S. § 222. 3. Krūg. joins χαλεπῶς to φέζων, carrying with difficulty.

48. Kai $\delta \varsigma = xai$ obros. — $i\pi dyser$, to go forward, before the one, who $\pi a \varrho excletion$, i. e. Xenophon. — $\pi a \varrho e e e a s b y$ Xenophon whose progress was retarded, by the weight of the soldier's shield in addition to his own cumbrous armor.

49. drafàc, sc. $i\pi i \tau \delta r i \pi \pi \sigma r \longrightarrow i \omega \varsigma \beta a \sigma \mu a \frac{3}{2} r$, as far as he could proceed on horseback, literally, as far as it was accessible to a horse. $\beta a \sigma \mu a$. Verbals in the predicate, not referring to a proper subject, are often put in the plural. Cf. Mt. § 443. 1.

CHAPTER V.

1. άλλην όδον ψχοντο. For the construction, cf. S. § 164.

2. καθ' ἁφπαγήν, for plunder. — καὶ .... κατελήφθησαν, for many herds of cattle were taken, while they were transported across the river, i. e. while the owners were attempting to pass them over to secure them from the Greeks.

3. Errooúµeros µn. Cf. S. § 224. 5. ---- el xaloser, sc. ràs xúµas.

4. $\tau \tilde{\eta}$; $\beta o \eta \partial \epsilon t a$; the relief of the foragers, who had been suddenly - attacked by the Persians. See § 2, supra.

5. 'Opäre .... idra, you see that they (i. e. the Persians) are acknowledging the country now to be ours. — $\dot{a}$, for ixira $\ddot{a}$, refers to $\mu\dot{\eta}$ .... $\chi\dot{\omega}$ par. — airoi xalover is put for adroi $\pi olover$ is alorter, of

which, π_{000000} governs ixers, the suppressed antecedent of $\vec{a}$. --iar $\pi_{00} = wherever$.

6. $\delta\varsigma \ldots \eta \mu \epsilon \tau \epsilon \rho \alpha \varsigma$, sc. $\chi \delta \rho \alpha \varsigma$, as if in defence of our country. A playful remark of Xenophon, not intended as sober advice. His object was to arouse the drooping spirits of the men, and therefore he indulged in a vein of pleasantry.

7. $i\pi i \tau \alpha_{\varsigma} \sigma_{\varkappa} \eta_{\imath} \dot{\alpha}_{\varsigma}$. As the tents had been burned (III. 3. § 1), this means nothing more than that they retired to their respective stations in the camp. Rennell thinks, that they adopted the plan of bivouacing, after their tents were burned. — of $\mu i \tau \delta \lambda los$, i. e. the common soldiers. — $i \tau \tau \alpha \tilde{\upsilon} \partial \alpha$, i. e. in the council of officers. — $E \tau \partial \epsilon \tau \mu i \tau$ — $i \tau \partial \epsilon \tau \delta \tilde{\upsilon}$. See N. on II. 4. § 22. — $\delta c \eta$ — $i \pi \epsilon c \tilde{\upsilon} \psi \eta \lambda a$. These were the Carduchian mountains (IV. 1. § 2). — $\pi \sigma \tau \alpha \mu \delta \varsigma$, i. e. the Tigris. — $\tau \delta \beta d \partial \sigma_{\varsigma}$ is an accus. synecdochical. — $i \pi \epsilon c \tilde{\iota} \epsilon \tau \delta \epsilon \tau$, sc. $\tau \sigma \tilde{\upsilon} \delta \sigma \sigma \varsigma$. S. § 184. 1. — $\pi \epsilon \epsilon c \omega \mu \epsilon \tau \sigma \tilde{\upsilon} \delta \sigma \sigma \sigma \varsigma$, trying the depth. $\pi \epsilon \epsilon c \omega \mu \epsilon \tau \sigma \varsigma \epsilon \sigma \delta \sigma \sigma \varsigma$. S. § 197. N. 4. For the construction of $\beta d \partial \sigma \sigma \varsigma$, cf. N. on III. 2. § 38.

8. xarà τετραχιδχολους, by 4000 at a time. Cf. Mt. § 581. p. 1017. 9. 'Λοχῶν, bottles made of skins. — ταῖτα = ἐνταῦθα. Cf. Butt. § 127. 1; S. § 149. N. 1. "οἶτος and öδε are often used instead of the adverbs 'here,' there,' the speaker pointing as it were with the finger." Mt. § 471. 12. — φυσηθέντα. "Brevitatis studio ductus ad bestias refert quod de bestiarum pellibus dicendum erat." Krūg. Concerning this mode of crossing rivers, cf. I. 5. § 10.

τοίτοις .... ἀλλήλονς, with these (i. e. of δεσμοί) having fastened the leather bottles together. — λίθους ἀρτήσας, sc. ἐχ τῶν ἀσχῶν.
 — ἀμφοτέφωθεν, " ex utraque parte." Sturz.

11. airt xa µála, forthwith, immediately. µála gives emphasis to airt xa. — $\pi \tilde{\alpha}_s$, every. S. § 140. N. 6. — $\xi_{\xi\epsilon\iota} \tau o \tilde{\nu} \mu \eta$ xarad $\tilde{\nu}$ ras, will prevent from sinking. S. § 180. 2. " $\xi_{\chi\epsilon\iota}$, to prevent, is followed by the infinitive alone, or with the article in the genitive. Cf. Mt. § 542. γ .

12. of .... ποιείν. The order is, of εύθυς αν ἐπέτρεπον τοῖς πρώτους ποιείν οὐδἰν τούτων, sc. εἰ ἐπεχείρουν. Tissaphernes had probably stationed this body of cavalry on the opposite shore of the Tigris, in order to prevent the Greeks from crossing, if they should attempt it.

13. $\epsilon i_{\varsigma} \dots Ba\beta \nu \lambda \tilde{v} a$. The best solution of this passage, is the one given by Born., "Postridie via Babylonica (i. e. ea, que e provinciis Babylonem ducebat) relicta aliam viam ingressi sunt illi contrariam. Dind. would reject $\ddot{\eta}$ before $\pi \rho \delta_{\varsigma} Ba\beta \nu \lambda \tilde{u} ra$. In that case, the sense would be, that the Greeks turned back again towards Babylon.

t it can hardly be conceived that they would again expose them-

selves by a retrograde movement, to the attacks of the Persians, from whom they had suffered so much in their recent march over the hills. — xaraxavoarres, sc. rax xwuax. Cf. § 3. — 5µ000 hour hour dauµa'terr is the reading adopted by Dind. But Born., Pop., and Krüg., make 5µ000 hour hour e tweed by Dind. But Born., Pop., and Krüg., make 5µ000 hour hour e tweed by Dind. But Born., Pop., and Krüg., That this construction is admissible, cf. Mt. § 555. Obs. 2. "Equidem persuasum habeo legendum, xai olor hour dauráter, et mirari videbantur." Porson. — 5π00 ποτè τρέψονται ol Ellyres, whither the Greeks could possibly be going. 5π00 ποτè corresponds to our familiar expression, where in the world. — τρέψονται — tyouer. The indicative and optative are here interchanged. Cf. Mt. § 529. 5 (end).

14. ήλεγχον .... εξη = ήλεγχον (τοὺς αἰχμαλώτους) τίς εξη ήχώρα ξκάστη κ. τ. λ. Cf. N. on II.3. §11 (beginning). ήλεγχον takes two accusatives. S. § 165. 1.

15. $\tau \tilde{\eta} \in i\pi i$ Ba $\beta v \lambda \tilde{w} ra$, sc. $\delta \delta \delta \tilde{v}$. S. § 140. N. 5. — $ir \partial a \dots \beta a$ sileive. Cf. N. on II. 4. § 25. — $i \in Ka \circ \delta \delta v$ See N. on I. 3. § 5 (end). "The Carduchians are the ancestors of the modern Kourds, who have extended themselves along the ridges and valleys of Mt. Taurus, from Asia Minor to the neighborhood of Ispahan, and who occupy the country named from themselves Kourdistan." Rennell.

16. $\tau \eta \nu \delta \nu \sigma \chi \omega \rho(\alpha \nu = \tau \dot{\alpha} \delta \rho \eta$. In the narrow defiles of these rugged mountains, a large army would be embarrassed in its movements and easily cut to pieces. $\sigma \phi \tilde{\omega} \nu = \tau \iota \nu \dot{\alpha} \varsigma \sigma \phi \tilde{\omega} \nu$ (Mt. § 323. b), $\tau \iota \tau \dot{\alpha} \varsigma$ being the subject of $i \pi \iota \mu \iota \gamma \nu \dot{\nu} \tau \alpha \iota$, which takes in this place the middle signification, to mingle with. $\cdots$ $i \kappa \iota \ell \tau \omega \nu$ refers to the Carduchians. The sense of this passage is, that there was a friendly intercourse between the mountaineers and the inhabitants of the plain.

17. τούτους, i. e. the Carduchians. — διελθόντας refers to auτούς (i. e. the Greeks), the omitted subject of ήξειν.

18. $E\pi i$ τούτοις, i. e. in reference to their contemplated route through the Carduchian country. —— $\delta\pi\eta r/\kappa a$ και δοκοίη της ώρας, when it seemed the proper time. $\omega \rho a_{S}$ limits $\delta\pi\eta r/\kappa a$. S. § 188. 2-— συτεσκευασμένους is middle in signification.

BOOK IV.

CHAPTER I.

2. Γνθα = εκείσε ενθα. — παντάπασιν ἄποξος, totally impassable. — άλλά .... εκξέματο, but the Carduchian mountains hung precipitous over the very river. εκξέματο, imperf. mid. of κξεμάννυμι, as from a theme κζέμημι.

3. τῶν ἁλιοχομέτων. S. § 172. N. 2. — διέλθοιεν — διαβήσονται. Cf. S. § 217. N. 4 (second paragraph). — περιίωσι has a fut. signification. — "οὕτω στενόν," says Dind., "non emendarunt qui οἶ τὸ στενόν vel οὕτως ἔχον conjecerunt."

 άμα μεν λαθείν .... τὰ ἄχρα, endeavoring both to conceal their movements and anticipate the enemy in taking possession of the mountains.

6. arw $\pi opievopierow$, sc. airor, while they were ascending the mountains.

7. τὸ ὑπεǫβάλλον τοῦ στρατεύματος, "ut quæque exercitus pars jugum superabat." Zeun. τὸ ὑπεǫβάλλον. Cf. Mt. § 270. 2; S. § 140. 3. τοῦ στρατεύματος. Mt. § 442. 2; S. § 177. 2. The sense is, that the divisions of the army, as they successively passed over the summit, followed on after Chirisophus, who commanded the vanguard, and was on his way to the villages. — ărxeol τε καὶ μυχοῖς, valleys and recesses.

8. $i\pi \circ \varphi \approx \delta \circ \varphi \approx \ldots$. Kagdo $v_X \circ i$, sparing them to see whether the Carduchians by some means would be willing. Of a future event which is yet doubtful, ϵi is often used elliptically with the omission of $\pi \epsilon i \varphi \omega \mu \epsilon \circ \varsigma$, $\sigma \times \sigma \pi \tilde{\omega} r$. When the doubtfulness of the result is to be

CHAP. L]

NOTES.

strongly marked, the optative is used of present actions." Cf Mt. ξ 526.

9. over anlowrew infavour, paid no regard to the Greeks when they called to them (i. e. the Carduchians).

10. σκοταΐοι. See N. on II. 2. § 17. — ὅλην την ἡμέζαν — ἐγένετο = consumed the whole day. ἡμέζαν. S. § 168. 1. — τότε responds to Έπει, at the commencement of the section. — ὀλίγοι τινὶς ὅντες, being very few. — ἰξ ἀπροςδοκήτου = ἀπροςδοκήτους, unexpectedly. — τὸ Ἑλληνικόν = οἱ Ελληνες. Mt. § 269. 1.

11. $\ell \star \iota r \delta \iota r \epsilon v \sigma \epsilon r$, "periculum erat." Sturz. — $\pi \sigma \lambda \lambda \dot{\alpha}$, sc. $\mu \ell \rho \eta$. — $\sigma \upsilon r \epsilon \delta \rho \sigma r \dot{\alpha} \lambda \dot{\eta} \lambda \sigma \upsilon \varsigma$, i. e. the Carduchians communicated with one another, by means of fires and other signals. In this way the alarm could be rapidly given to great numbers. Some erroneously translate the passage, as though of Kacdoūxos xal of Ellyres were the subject of $\sigma \upsilon r \epsilon \delta \rho \sigma r$.

12. τῶν τε....δυνατώτατα, the beasts of burden which were necessary and most able. ὑποζυγίων depends upon τὰ ἀναγκαῖα and δυνατώτατα. S. § 177. 1. — νεωστὶ αἰχμάλωτα = νεωστὶ ἑαλωκότα. Krūg.

13. Σ_{χ} oladar .... $\pi_{0\xi}$ (as, rendered the march slow, retarded the march. $\longrightarrow i\pi$ to $i\pi_{0}$ in charge of these. "With the dat. $i\pi_{\ell}$ is put to express occupations or employments." Mt. § 586. ζ_{ℓ} $\longrightarrow \Delta_{\ell}$ far δ_{ℓ} raves, these things having been determined upon. For the construction, cf. S. § 168. N. 2. The part. sing. is here joined to the neut. plur., on the same principle, that the verb is oftentimes so connected. Cf. Mt. § 437. Obs. 3.

15. χειμών πολύς, a great storm.

16. ἀrazaίζοντες (= ἀrazaçoῦντες. Suid.) is found in prose, only in the writings of Xenophon. The deponent is the usual form. Cf. IV. 7. § 10; Cyr. VII. 1. § 24.

17. $\check{\alpha}\lambda\lambda\sigma\tau\epsilon \ \mu\dot{\epsilon}r$ $\check{\sigma}\tau\epsilon$, at other times when. — $\tau\dot{\sigma}\tau\epsilon \ d\dot{\epsilon}$, but then, i. e. on the occasion here spoken of. — $\check{\sigma}\tau\epsilon \ \pi a \varrho\epsilon\gamma\gamma v \tilde{\varphi}\tau o$, i. e. when the word was passed by Xenophon for him (i. e. Chirisophus) to halt. — $\check{\sigma}\tau\iota \ \pi \varrho \tilde{\alpha}\gamma \mu \dot{\alpha} \ \tau\epsilon \ \epsilon \tilde{\eta}$, that there was some trouble. We are told what this $\pi \varrho \tilde{\alpha}\gamma \mu \alpha$ was in § 20, infra. — $\pi a \varrho\epsilon \lambda \mathscr{O} \acute{\sigma}\tau \tau \tau$ to the front of the army. — $\check{\delta}\mu o \ell \alpha \ \varphi v \gamma \tilde{\eta} \varsigma$, similar to a flight. S. § 195. N. 1. — $\check{\delta}\pi \iota \sigma \mathscr{O} \varphi v \dot{\lambda} \dot{\alpha} \dot{\epsilon}\iota$ limits $\pi o \varrho\epsilon \ell \alpha$. Cf. S. § 197. N. 4.

18, diapreets, through and through. A Homeric word,

27

19. $\omega_{\zeta \pi \epsilon \varrho} \epsilon i_{Z \epsilon \nu}$, just as he was, immediately. So the Schol. on Thucyd. III. 30 defines $\omega_{\zeta \pi \epsilon \varrho} i_{Z \circ \mu \epsilon \nu}$, $\omega_{\zeta \pi \epsilon \varrho} v \bar{\nu} v i_{\vartheta \mu \epsilon \nu}$. $\dots \dot{\alpha} \lambda \lambda^2$ .... $\mu \dot{\alpha}_{Z \epsilon \vartheta} \partial \alpha_{\epsilon}$, but so led them that they were obliged to flee and fight at the same time, literally, to fight while fleeing. $\dots$ $\tau \epsilon \vartheta \nu \sigma \nu \sigma \nu$. The perf. and pluperf. of $\vartheta \nu \eta' \sigma \kappa \omega$ are syncopated in the dual and plural. Cf. Butt. Irreg. Verbs, p. 126; Carmichael Gr. Verbs, sub voce. The army in these trying circumstances could ill afford to lose two brave men, and hence no wonder that Xenophon, before he had learnt the cause, was disposed to censure Chirisophus for not halting, when the word was passed to him, that the rear was attacked.

20. Blévor .... tôt, cast your eyes upon the mountains and see. β lévor has reference to the mere act of seeing, ide, to the actual perception of the object. .... M(a.... $\delta \varphi \partial a$, i. e. aver (here) μa $\delta \delta \delta \zeta \delta \sigma \epsilon \sigma \tau v$, $\delta \varphi \partial a$ (obva). Krüg. .... Krüg. translates $\delta \sigma \beta \sigma \sigma v$, $\epsilon r tum$ in reference to the valleys and recesses, in which it is said (§7, supra) the Greeks were inclosed. But Hutch., Sturz, Born., and Pop., interpret it, aditum ad montis jugum.

21. Taīra, i. e. dià raĩra. Cf. Mt. 470. 7. — $\epsilon i \pi \omega \varsigma \delta v r a / \mu \eta r$, trying if in some way I might be able. For the ellipsis of some such word as $\pi \epsilon \iota \varrho \omega' \mu \epsilon r o \varsigma$ with ϵl , see N. on § 8. supra.

22. $\eta \mu \bar{\nu} \pi \rho \alpha' \gamma \mu \alpha \tau \alpha \pi \alpha \rho \epsilon \bar{\nu} \rho \sigma r$. See N. on I. 1. § 11. — $\delta \pi \epsilon \rho \ldots$ $i \pi o (\eta \sigma \epsilon, which also enabled us to take breath. — <math>\tau \sigma \dot{\nu} \tau \sigma \nu$ refers to $\delta \pi \omega_{\varsigma} \ldots \chi \rho \eta \sigma \alpha (\mu \epsilon \vartheta \alpha$. Dind., Born., Pop., and Krüg., after Schneid., adopt the reading $\chi \rho \eta \sigma \alpha (\mu \epsilon \vartheta \alpha$. But that the common reading $\chi \rho \eta - \sigma \dot{\omega} \mu \epsilon \vartheta \alpha$ is defensible, cf. Butt. § 139. 4; Mt. § 519; Rost § 122. II. N. 4; S. § 214. N. 1.

23. oùx k $q\eta$, denied that he knew of any other road. Cf. N. on oùx kqasar, I. 3. § 1. — xal µála. See N. on I. 5. § 8. — durar ηr wal inoluylois nogenessed at oddr, in a road that was passable for even the beasts of burden. inoluylois limits durar ηr . S. § 200. nogenessed subject. depends on durar ηr and has inoluylois for its expressed subject. oddr is an accus. synecdochical. S. § 167.

25. δυςπάφιτον, difficult to pass. —— ö depends upon παφελθεϊν.
 S. § 163. 2. —— τις. Cf. N. on II. 3. § 23.

26. πελταστάς is here used as an adjective in agreement with λοχαγούς. — τῶν ὅπλιτῶν, some of the heavy-armed. Cf. S. § 178. 1. — τὰ παφόντα, the present state of affairs.

27. xai ούτος. Cf. I. 10. § 18; II. 6. § 30. — 'Εγώ γὰς, ἔφη, οἶδα x. τ. λ. Notice the change to the oratio recta. Cf. I. 3. § 14.

28. $\tau \tilde{\omega} r \gamma \nu \mu r \dot{\eta} \tau \omega r$ would have been joined in the same construction with $\tau \tilde{\omega} r \mu \lambda r \delta \pi \lambda \iota \tau \tilde{\omega} r$ in § 27, but the writer having paused to notice the noble strife between the captains of the heavy-armed, resumes the narration with a somewhat different construction.

.

CHAPTER II.

1. of δ , i. e. Chirisophus and Xenophon. — $\sigma vrrt \theta \epsilon rrat, they$ (i. e. the generals) arranged with them (i. e. Aristonymus and his associates). This verb, from the idea of command contained in it, is followed by the infinitives $\varphi v \lambda \acute{a} \tau \epsilon \iota r, \sigma \eta \mu \alpha t \epsilon \iota r,$ and $t \acute{e} v \alpha \iota$. — $\tau \circ \dot{v} \iota$ $\mu \acute{e} r, \iota$. e. Aristonymus, Agasias, etc. — $\check{a} r w \check{o} r \tau \alpha \varsigma, i.$ e. having reached the eminence, spoken of, § 25 of the preceding chapter. — $\tau \dot{\eta} r$ $\varphi a r \epsilon \rho \dot{a} r \iota r, \delta \epsilon$ refers to the generals. S. § 158. N. 2.

2. $\pi\lambda\eta\partial\sigma_{0\varsigma}$, in number. S. § 167.—— $\forall\delta\omega\varrho$ — ξ $\sigma\partial\varrho\alpha * \sigma\tilde{\sigma}$, rain, literally, water from heaven (i. e. the clouds). Cf. the Lat. cælestis aqua. —— $\delta\pi\omega\varsigma\ldots$ * $\sigma\bar{\nu}\nu$, in order that the enemy might turn their attention that way.

4. ϵ^{i} .... $\delta^{i}rair\tau_{0}$ (sc. $\pi\epsilon\lambda\dot{a}\sigma\alpha$) when they were unable to proceed this way. "When ϵ^{i} accompanies an action often repeated in past time, it takes an optative, like the proper particles of time followed by the imperf. or aor. indic." Mt § 524. 5. Cf. N. on I. 5. § 2. — $i\pi\sigma t$ ovr. Cf. S. § 210. N. 2. — $g\sigma\beta\sigma\dot{v}\mu$ eroi $\delta\eta\lambda\sigma$ r $\sigma\tau$. These words have been added from the Paris and Eton MSS. by Schneid., and after him by Dind. and Born., but are regarded as suspicious by Zeune, Krüg., Pop., and some other respectable critics. — $i\pi\alpha\dot{v}\sigma\alpha r$ - $\tau \sigma \dots \lambda t \partial\sigma v\varsigma$. Krüg. reads $\dot{a}re\pi\alpha\dot{v}\sigma\alpha r \tau_{0}$, followed by a comma, and gives as the sense: ne somnum quidem ceperunt, per totam noctem lapides devolventes. But this erroneously makes the deprivation of sleep in the Carduchian army the main object of attention to the reader, whereas, the simple idea intended to be conveyed is the uninter-

rupted descent of stones during the whole night. For the construction of $i\pi a \dot{v} \sigma a r \tau o - x v \lambda r d \tilde{\sigma} \tilde{r} r r \epsilon_{\varsigma}$, see S. § 222. 3. $drs \pi a \dot{v} \sigma a r \tau o$ is never found in construction with the participle.

5. Oi δ , i. e. the party under Aristonymus, &c. — $\delta \varsigma \tau \delta \tilde{\sigma} \epsilon \rho \sigma \pi \pi \tau \epsilon \chi \sigma \sigma \tau \epsilon \varsigma$, supposing that they had possession of the height, i. e. the eminence spoken of, IV. 1. § 25. For the use of $\delta \varsigma$, de re sperata, cf. N. I. 1. § 10.

6. $\pi a \phi^2$ or, near which. —— $i \phi^2 \frac{\pi}{2}$, where. $\frac{\pi}{2}$ refers to boos going before. —— $i x a \partial \eta \pi a$, were sitting. Cf. S. § 118. K. —— $a \partial \tau a \partial \theta e r$, from that place, i. e. where the Greek detachment was passing the night.

10. Kal.... $\check{a}\lambda\lambda o.$, but these (i. e. the part of the army led by Xenophon) might have marched the same way which the others had taken. "The use of $\check{a}r$ in past actions to express ability, is founded on a suppressed condition." Mt. § 599. 2. b. Cf. also S. § 213. N. 3. $\check{a}\lambda\lambda\eta$ $\ddot{\eta}$ rawry, any other way than this, viz. the way under the hill possessed by the barbarians. For the construction, cf. S. § 186. N. 5.

11. $\delta_0 \not= lorg$ toix $\delta_0 zoix$, "rectis ordinibus." Krüg. "ita ut lochi singuli procederent, non latam frontem facerent." Weiske. The expression answers to our military term, in columns, i. e. a body of troops drawn up, with the divisions so arranged behind one another, as to present a narrow front to the enemy. Accordingly as the intervals between the divisions are compressed or extended, the column is

CFAP. II.]

NOTES.

said to be in close or open order. ---- où xúxle i. e. not entirely surrounding the hill, as that would have rentlered the enemy desperate.

12. TEWS, as long as. --- idivarto inagros. Cf. S. § 157. 4. ---erries of ou reosterro = but they did not wait for the Greeks to approach very near them. ----- xarex óuevor by the Carduchians. ---avers, forthwith.

13. Έννοήσας - μη. Cf. N. on III. 5. § 3. - τον ήλωχότα λόφον, the hill which had been taken. Cf. S. § 205. N. 2. ---- ini nolv . .... π ogevousera, for the beasts of burden formed a long line, inasmuch as they were passing along a narrow way. $i\pi i \pi o \lambda i$, "in longum explicata." Sturz. ατε (i. e. a, τε) - πορευόμετα. Cf. Mt. § 568; S. § 222. 1.

14. πολύ δοθιώτατος, by far the steepest. Steph. conjectures $\delta \rho \partial \omega \tau \epsilon \rho o c$, on the ground that the eminence, at the foot of which the Carduchians were surprised (Cf. §§ 6, 7), was already taken by the Greeks. But a reference to those sections will show, that the barbarians were only said to be driven from the open road, and not from the eminence.

15. Evérorto of "Ellyres. The common reading is yor (sc. thr στρατιάν) of "Ελληνες, which Mt. (§ 496. 1) approves. ---- ύπώπτευεν, sc. πάντες elicited from the preceding πασι. The order is ὑπώπτευεν αὐτοὺς ἀπολιπεϊν δείσαντες μη χυχλωθέντες. ---- ἄρα, now. ---- τὰ όπισθεν γιγνόμενα refers to what is detailed in § 17, infra.

16. ὑπάγειν. See N. on III. 4. § 48. --- ἐν τῷ ὑμαλῷ, sc. χωρίψ, in a level place, where they could be drawn up. ---- θίσθαι τὰ ὅπλα, " consistere in armis et instructos." Schneid.

17. τεθτάσι. Cf. N. on IV. 1. § 19. - κατά τῆς πέτρας, down from the rocks.

18. In artinogor Logor. This seems to have been the second hill spoken of, § 12 (end). — τῷ μαστῷ, i. e. the elevation, which Xenophon ascended our rois rewrárous (§ 16). µasto limits art/nopor. S. § 196. 1.

19. $i\varphi^{2} \phi (= i\pi i \ rovre \ \phi_{5}$. Butt. § 150. p. 435), on condition that. ---- xaleir. S. § 220. 1. ---- Er S. Cf. N. on I. 10. § 10. ---- allo orgárenµa refers to the division of the heavy-armed, who marched in the rear to protect the baggage. See § 9, supra. — of ∂t refers to Xenophon and his company who were parleying with the enemy. ---- $\pi \acute{a} \pi i reg \dots \pi o \lambda \acute{\mu} i o i$. The text follows the reading adopted by Dind. and Born. But Pop., Krüg., and Long edit marree of the reading of the MSS., and place a full stop after ourspoinger, which perhaps gives a better solution of the passage. Born. places a comma after both narres and ouredoungar.

20. trai hotorro, i. e. the Greeks with Xenophon. - allow, ...

27*

Exerto refers to those who were drawn up it $\tau \tilde{\psi} \delta \mu a \lambda \tilde{\psi}, \S 16$. The same band is referred to in $\tau \delta i \varsigma$ surrerar $\mu \ell \tau \delta v \varsigma$, $\S 21$, infra. — xaréafer, aor. act. of xaráy $\tau \mu \mu$. On the augment, see S. § 80. N. 3. — $d\pi \ell \lambda \pi \epsilon r$. Perhaps from apprehension of no attack, he had gone to some other part of the army, but it is, however, more natural to refer his absence to fear, inspired by the sudden assault of the enemy.

πρὸ ἀμφοῖν προβεβλημένος, "objecto clypeo ambos protegens."
 Sturz. Cf. I. 2. § 17.

22. $\pi \tilde{a} \cdots \tilde{E} \lambda \lambda \eta \nu_{i} \lambda \nu_{i}$, i. e. Chirisophus, and Xenophon reunited their forces. —— is constructed with interfollows, is to be taken in the sense of furnished with. —— $\lambda \dot{a} \times \lambda \nu_{i} \times \lambda \nu_{i}$, plastered cisterns. This shows the great abundance of the wine.

 πάντα ἐποίησαν τοῖς ἀποθανοῦσιν, i. e. they buried them with all the military honors. —— ἐκ τῶν δυνατῶν, according to their ability. —— ὥςπες νομίζεται (sc. ποιεῖν from the preceding member), as is customarily done.

24. For the construction of $\delta \pi \eta$ et η , cf. Mt. § 527. 2; S. § 216. 2.

25. $\delta\pi\delta\tau\epsilon - x\omega\lambda\dot{v}$ over. Cf. N. on $i\pi\epsilon t$ τις διώχοι, I. 5. § 2. .... τοὺς πρώτους, the van of the army. — $i\lambda v\epsilon τ \eta v a \pi \delta \phi \rho a \xi v \tau \eta \varsigma \pi a \rho \delta \delta o v$, removed the obstruction of the way, i. e. drove the barbarians from the passes, where they had posted themselves in order to obstruct the march. — τοῦς πρώτοις. S. § 196. 4. — πειρώμενος arwτέψω γίγνεσθαι, endeavoring to be above, i. e. to ascend some eminence, which commanded the pass occupied by the enemy. In the next verse, we find that Chirisophus in like maner assisted the rear, when they were pressed by the enemy. — τῶν χωλυόντων. S. § 186. 1.

26. log νοῶς .... iπεμiλοντο, were very attentive in rendering assistance to one another. Cf. S. § 182.

27. ${}^{3}H\nu - \delta \pi \delta \tau \varepsilon$, sometimes. Cf. N. on II. 6. § 9. — $i\gamma v \vartheta \varepsilon v$, i. e. $i\xi \delta \lambda i\gamma ov$, "cui oppositum est $ix \pi \sigma \lambda \lambda \sigma \tilde{v}$." Krūg. Cf. $ix \pi \lambda \epsilon \sigma \sigma c_{5}$, I. 10. § 11. The idea is, that the Carduchians were so agile, that they could approach very near to the Greeks for the purpose of annoying them, and yet easily escape, although having very little the start of their pursuers.

28. $i\gamma\gamma\dot{\nu}\varsigma \tau_{\ell\ell}\pi\dot{\gamma}\gamma,$ well nigh three cubits long. Cf. VII. 8. § 18. Krüg. also cites Agis. VII. 5, $i\gamma\gamma\dot{\nu}\varsigma \mu\dot{\nu}\varsigma_{\ell\ell}\sigma$. Hell. II. 4. § 32, $\dot{\alpha}\pi\dot{\epsilon}\pi\dot{\epsilon}\tau\epsilon\epsilon\nu\alpha\nu$ $i\gamma\gamma\dot{\nu}\varsigma \tau_{\ell\ell}\dot{\alpha}\sigma\tau\alpha$. — $\pi_{\ell\dot{\nu}\varsigma}\varsigma\dot{\sigma}\epsilon\dot{\alpha}\tau\omega$ ×. τ . λ . This passage has puzzled critics not a little. Hutch reads $\pi_{\ell\rho}\sigma_{\ell}\sigma\sigma\tau\epsilon\varsigma$ and interprets, "nervos cum sagittas missuri essent, ad imam arcûs partem adducebant, sinistrum pedem promoventes." But this position is so usual for archers, when about to discharge their arrows, that we can hardly suppose Xenophon would gravely tell his countrymen, that such was the posCHAP. III.]

NOTES.

ture of the Carduchians. Besides, if ngos .... rófov is connected with any thing in the sentence, it must be with $\pi \rho o_{\beta} \beta a / \nu o_{\tau} rec.$ and not, as Hutch. aud Belfour suppose, with Elizor rac reupac, which seems to make no conceiveable sense. The various solutions given to the passage, by Leun., Amas., Brod., Weiske, &c., are all unsatisfactory. Schneider's interpretation seems to be the best of any yet given, and is cited approvingly by Born., Pop., and Krüg. "Difficultatem omnem facile explicabit si mecum et cum interprete germanico, Halbkart, statuas arcum affixum fuisse fusti canaliculato, qualem medium evum arcubalistam vocabat, unde Gallicum arbalete originem duxit, quod telum Armbrust appellare solemus. Retinaculum retinet nervum summa cum vi tensum; impulsum vero manu ejaculatur telum canali impositum. Ita apparet quomodo nervus summa cum vi. pede sinistro arcui imo imposito, adductus retineri potuerit in arcu sublato." A very convenient way of fitting the arrow to the arbalist or crossbow, would be to place the left foot upon the bow, where it was joined to the stock, and with both hands to draw the string home to the notch, at the head of the groove in which lay the arrow. --- Izewrto abtois ---- anortous, used them (i. e. the arrows) for darts. xoáopai is here followed by two datives. Cf. Mt. § 396. 1. --- trayzulürres, fixing the dyxuln upon them. Yates (Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 50) shows conclusively, that the dyruln must have been different from the amentum or leather thong fastened to the lance. It was probably, as its name imports, something crooked or curved, which was fixed to the middle of the shaft as a rest for the hand when with the aid of the amentum, it was about to launch the spear.

CHAPTER III.

1. ὑπὲς τοῦ πεδίου, over the plain. — Κεντρίτην. This river separates the country of the Carduchians from Armenia. It is now called Bitlis-Soo. — ὀςίων. Cf. N. on I. 2. § 21. — τῶν Καςδούχων is to be taken with τῶν ὀςίων, from which it is separated, either to avoid the termination ων in so many successive words, or for the sake of a rhythmical ending of the sentence.

2. πολλά .... μνημονεύοντες. Cf. Cic. de Fin. Lib. II. 32. "Jucundi acti labores." —— "Sua vis laborum est præteritorum memoria." A similar sentiment is found in Virg. Æn. I. 202-3:

> "----- revocate animos, moestumque timorem Mittite; forsan et hæc olim meminisse juvabit."

Errà ràq $\eta\mu\ellqaq$. If we make the first of these days embrace the events detailed, IV. 1. §§ 4-11; the second, IV. 1. §§ 12-14; the third IV. 1. § 15. — 2. § 7; the fourth, IV. 2. §§ 8-23; the fifth, IV. 2. §§ 24 -28, there will be wanting two days, which Rennell supplies from the time given to rest, IV. 2. §§ 22-3. But Krüg. more correctly supposes three days to have been consumed in what is narrated IV. 2. §§ 24-27, the writer having omitted to mention the particular events of each day. — 50a .... Tissaapéqrovç, more than all the evils put together, which they had suffered from the king and Tissaphernes, literally, as many evils, as were not all (i. e. as all did not equal), which they had suffered from the king, &c. — $\dot{\eta}\delta\epsilon\omega\varsigma$ $ixoi\mu\dot{\eta}\partial\eta\sigmaar$. They little knew what dreadful sufferings awaited them in the snows of Armenia.

3. $\delta_X \partial a_i \varsigma_i$ literally, banks of a river. Here it designates the eminences pertaining to the Centrites, yet some distance from the stream. Cf. § 5.

5. ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπεῖχον. Cf. S. § 226. N. 9. — χειροποίητος, artificial, literally, made with the hand.

6. $\tau_{0}\alpha_{\chi}$ is .... is less the river (i. e. its bed) was rough with large and slippery stones. —— it di μ , otherwise, i. e. if they attempted to hold their shields in the water. Cf. Mt. § 617. b; Butt. § 148. N. 10.

7. Erba .... $\frac{3}{7}$ saw, but where they had been the preceding night. Cf. N. on $\frac{3}{7}$ saw, I. 1. § 6. — Notice the anaphora in because $\mu \partial \nu$ — because $\partial \partial \nu$.

8. $iv \pi i \delta a \varsigma \delta i \delta i \sigma \delta a \iota$, to have been bound in fetters. — a vaib δt . Supply $i \delta o \xi a v$ from the preceding clause. — $a \delta r i \sigma i \mu a \tau o \iota$, $\pi \epsilon \rho \iota \delta \rho i \tilde{r} \sigma a \iota$, to fall from him of their own accord. The 2 aor. pass. of $\delta i \sigma$ is used by the Attics in an active signification. Cf. Butt. § 114. P; Carmichael Gr. Verbs, p. 252. The word is here tropically applied to the parting asunder and falling off of fetters, to express the ease and suddenness of the act, as it appeared in the dream. — $\delta \iota \alpha \beta a \ell v e \iota v$, "divaricatis pedibus stare." Born. The word happily expresses the long and irregular strides, with which a prisoner, in the first moments of his freedom, assures himself that he is really free from the chains, which had so long restrained his movements. — $x \alpha \lambda \delta \varsigma$ fore σa . Adverbe sometimes follow $\epsilon \ell \mu \ell$ and other such verbs in the predicate. Cf. Mt. § 309. c.

9. ώς τάχιστα ἕως ὑπέφαινεν, "quam primum aurora illucere cæpisset." Porson. ώς τάχιστα in the sense of as soon as, is usually disjoined by one or more words. ——iπι τοῦ πρῶτου, sc. legelou, which is added, VI. 3. § 2.

10. ifein airų, any one might go to him. —— elπεįν .... πόλεμον,

CHAP. III.]

to communicate whatever intelligence he had, respecting matters pertaining to the war.

11. ὅτι .... πῦς, that they happened to be gathering brushwood for the fire. — ἐν τῷ πίçαν, on the other side. — καθηκούσας .... ποταμόν, extending down to the very river. Cf. S. § 144. 2.

12. oidi .... toũto, for this place could not be approached by the enemy's horse, on account of the rocks xaθηxούσαις in autor to ποταμόν. <u>Exdúrtes</u>, putting off, sc. their clothes. <u>Source</u> is revouμενοι, supposing that they would have to swim across. Cf. N: on $\delta\varsigma$, I. 1. § 10. revou is the Dor. fut. mid. of rés, a form, which in some verbs is employed by the Attics. Cf. Mt. § 183. Obs. 3; S. § 114. N. 1. <u>πο</u>φευόμενοι to cross over. <u>β</u>εξαι. aor. infin. of $β_{\xi' z \omega}$. <u>π</u>αλιν ήχειν, had come back. Cf. S. § 209. N. 2.

13. čaπerde, sc. obror. — For the construction of είχεαθαι — Θεοῖς, cf. Mt. § 401.

14. τούς τε ξμπφοσθεν, i. e. the army of Orontas and Artuchus. Cf. § 4. — των όπισθεν refers to the Carduchians.

15. $\delta_{i\alpha\beta\alpha}$ The pres. infin. is here used, because the passage of the army is regarded in the aspect of a continual crossing over of its parts, while the aorist infin. $\delta_{i\alpha\beta}\tilde{\eta}_{r\alpha\iota}$, (§ 12), is employed, because the mere act of passing the river is conceived, without reference to its continuance or repetition. Cf. Mt. § 501; Butt. § 137. 5; S. § 212. R.

16. 'Enci.....iler, when these things (i. e. the disposition of the troops and the baggage) were well arranged.

17. ἀντιπαφήεσαν, marched along on the opposite shore in order to intercept the passage of the Greeks, if they should attempt it higher up. — παφήγγελλε. Supply from the preceding clause ἀποδύντας λαμβάνειν τὰ ὅπλα. — ὀ θιους. Cf. N. on IV. 2. § 11.

18. $i\sigma\rho\alpha\gamma_i\alpha\zeta_orro\ \epsilon_i\varsigma\ ror\ \pi or\ \alpha\mu or\ s$. Sacrifices were frequently offered to the divinities supposed to inhabit rivers. Sometimes the animals were slain during the passage of the stream. Alexander is said to have sacrificed in the middle of the Hellespont, a bull to Neptune and the Nereids. The Trojans offered bulls and horses to the Scamander. Cf. Hom. II. XXI. 130. See also Herod. VII. 113, with Stocker's note. For the use of $\epsilon_{i\varsigma}$. cf. N. on $\epsilon_{i\varsigma}$ $d\sigma\pi i d\sigma$, II. 2. § 9.

20. $i\pi i \dots \delta \varrho \eta$, to the ford opposite the way leading to the Armenian mountains. Cf. § 5, supra. — $\tau \sigma i \varsigma \dots i \pi \pi \epsilon \alpha \varsigma$. These horsemen had gone up the river to oppose the passage of the Greeks (§ 17), but when they saw Xenophon hastening back to the principal ford of the river, supposing it was done with the intention of crossing over and cutting them off from the main army, which was stationed upon the eminences (§ 3), they returned with all speed, and thus enabled Chirisophus and his men to pass over without molestation.

22. Λίκιος. Cf. III. 3. § 30. - μή ἀπολείπεσθαι, that they (i. e.

Lycius and his party) must not be left behind = must not give up the pursuit. These encouraging shouts were not lost upon Lycius and his company, as may be seen, § 25.

24. The raylotne. "Sine odor est celerrime." Krug.

25. τὰ ἄνω = τὰ ἄχça, § 23. — ἐπιχειρήσας ἐπιδιῶξαι, continuing the pursuit.

26. $dx\mu\eta\eta$ $\delta\iota\xi\beta\alpha\mu\eta\epsilon$, were still crossing. $dx\mu\eta\eta = d\eta\epsilon$, $i\epsilon$, ϵ , ϵ tiam nunc. — xat $i\nu\omega\mu\sigma\tau\alpha\varsigma$. Cf. III. 4. § 22. — πag $d\sigma\pi\tau\delta\alpha\varsigma$ .... $\varphi d\lambda\alpha\gamma\gamma\varsigma\varsigma$, having extended each company to the left in the form of **a** phalanx, i. e. in a line fronting the enemy without any space between the ranks. $\pi\alpha q$ $d\sigma\pi\tau\delta\alpha\varsigma$, to the left, the shield being on the left arm. So $i\pi i \ \delta_{i} \delta_{i} v$ (§ 29 infra), to the right, the spear being in the right hand. xarastrisas σ_{i} to stand, to station themselves. This intransitive use of the aor. mid. of $i\sigma\tau\eta\mu$ is rare, its sense being almost invariably transitive. Cf. Butt. Irreg. Verbs. p. 135; Carmichael Gr. Verbs, p. 149. — $\pi q \delta_{i} \tau \sigma \tilde{v} \pi \sigma \tau \alpha \rho \delta_{i}$. Cf. N. on II. 2. § 4.

28. $\delta_{i\alpha\beta\alpha\ell\nu\sigma\nu\tau\alpha\varsigma}$, i. e. on the point of crossing over. — $ai\tau oi$, i. e. Xenophon and the rear guard. — $i\nu\alpha\nu\tau\ell\sigma\upsilon\varsigma$, ... $\delta_{i\alpha\beta\eta\sigma\sigma\mu\ell\nu\sigma\upsilon\varsigma}$, they should descend into the river on each side opposite to them (i. e. Xenophon and his men), as if designing to cross over. $i\nu\alpha\nu\tau\ell\sigma\upsilon\varsigma$, $\sigma\rho\bar{\nu}\nu$. Cf. Mt. § 366. Obs. 2; S. § 186. N. 2. — $\delta_{i\eta\gamma\nu\nu\ell\kappa\sigma\mu\ell\nu\sigma\upsilon\varsigma}$, perf. mid. Cf. Mt. § 493. d; Butt. § 136. 3. Sturz after Hesych. defines $\delta_{i\eta\gamma\nu\nu\ell\kappa\sigma\sigma\iota\varsigma}$, amentum hasta prehendere. — $i\pi\iota\beta\epsilon\beta\ell\eta\mu\ell\nu\sigma\upsilon\varsigma$ (perf. mid.), having their arrows on the string, i. e. being prepared for action.

29. $d\sigma\pi$; $\psi\sigma\phi\tilde{\eta}$, the shield should ring, with the stones, darts, etc., thrown against it by the enemy = should be within reach of their missiles. Hutch. renders $d\sigma\pi$; $\psi\sigma\phi\tilde{\eta}$, "cum scuta pulsata (by the Greeks as a signal for the charge) sonarent." So Weiske, Zeune, and Sturz. But this interpretation does not so well accord with $\sigma\rhoerdor\eta i \delta interpretation, Pop., and Krug.$

30. τοὺς λοιποὺς. Schneid. supplies τοὺς ὀπισθοφύλαχας from § 27. —— ψχοντο .... ὑποζυγίων, had gone away, some to take care of their beasts of burden. ψχοντο has here the force of the pluperfect. Cf. N. on I. 4. § 8. —— ἐνταῦθα δὴ is used, as though ἐπεὶ ἑώçων, instead of ὑςῶντες, had preceded. So Krūg.

33. xai $\ldots$ φ_{ϵ} $\dot{\gamma}_{\gamma}$ $\sigma_{\tau\epsilon}$, even when the Greeks were on the other side of the river, were seen still to flee.

34. Οι δι ύπαντήσαντις, i. e. the troops sent by Chirisophus. Cf. § 27, supra. — προςωτίζω τοῦ χαιφοῦ, farther than was proper.

CHAPTER IV.

1. Lelov;, gently rising, i. e. not steep or uneven. Krüg. following Morus interprets, non asperos virgultis aut lapidibus.

2. Els $\delta t \ldots \tilde{\eta} r$, but the village into which they came was both large. $x \omega \mu \eta r$ here stands for $x \omega \mu \eta$, and is attracted by, and put after, its relative. Cf. N. on I. 2. § 1. — $\tau \tilde{\varphi} \sigma \alpha \tau \varrho \dot{\alpha} \pi \eta$ (i. e. Orontas) depends on $\epsilon \xi_{\chi} \epsilon$. S. § 196. N. 4. —— $\tau \dot{\psi} \sigma \epsilon \iota_{\varsigma}$. Probably the houses were turreted as a defence against the Carduchians.

3. $\tau o \tilde{v} T \ell \gamma \varrho \eta \tau o \varsigma \pi o \tau \alpha \mu o \tilde{v}$. Not the Tigris Proper, but the eastern branch called Arzen. — $T \eta \lambda \epsilon \beta \delta \alpha v$. Rennell makes this stream the Arsanias, an arm of the Euphrates.

4. $\tau \circ \pi \circ \sigma_{\gamma}$, region. — 'Aquerla .... $\delta \sigma \pi \delta q \sigma r$. This was the western section of Armenia Major, separated from Armenia Minor by the Euphrates. — $dr \delta \sigma \delta \sigma r$ = $dr \delta \sigma \delta \sigma r$. Cf. Cyr. VII. 1. § 38.

6. ἐφ' ῷ. Cf. N. on IV. 2. § 19. — αὐτὸς — ἀδικεῖν. See S. § 158. N. 2. — μήτε — τε. Cf. N. on II. 2. § 8.

9. leqeia. The Greeks called any animal they slaughtered for food leqeior, because a part was always burnt on the altar. Cf. Hutch. ad Cyr. I. 4. § 17. — $T\bar{\omega}r \delta i \, a\pi ooxe \delta arroup irve;$, some of those who had straggled away.

10. In the common editions, a full stop is put after $\sigma\tau_0 \dot{\alpha}\tau_{\ell\nu\mu\alpha}$, and thus $\pi \dot{\alpha} \lambda_{\ell\nu}$ is made to commence the subsequent sentence. But after Holz., the best editors place the period after $\pi \dot{\alpha} \lambda_{\ell\nu}$. Adverbs are often found at the close of a sentence, especially when emphatic. — diaudgia zero, to clear up. Some interpret it, to encamp in the open air, sub dio agere.

11. $\delta x v o_{\zeta}$ — $d x l \sigma \tau a \sigma \sigma \sigma a \iota$. Cf. S. § 221. N. 4. — $d \lambda \varepsilon \epsilon \iota r \delta r$ (sc. $z \varrho \tilde{\eta} \mu a$) .... $\pi a \varrho a \varrho \tilde{\varrho} \upsilon \epsilon l \eta$. The idea is, that the snow served as a warm covering to those, upon whom it lay undisturbed as it fell.

12. Exelvou aqelouevos, sc. Thy alloyn. Cf. S. § 165. R.

13. ἐχρίοντο, "ut artus frigore torpentes redderentur agıles." Zeun. —— ἐχ τῶν πιχρῶν, εc. ἀμυγδάλων. —— Ἐχ δὲ τῶν αὐτῶν, εc. τερεβίνθων.

14. ὅτε τὸ πρότερον ἀπήεσαν refers to what is said, § 10 supra. iπὸ τῆς al θρίας, in the open air. The Paris and Eton MSS. read iπὸ ἀτασθαλίας, ob stultam petulantiam.

15. Έντεῦ Θεν = ἐx τούτου, then, after this. ---- ἄνδρας δόντες, having given him men as attendants or followers.---- τὰ ὄντα x. τ. λ., literally, things being as being, and things not being as not being the truth exactly as it was. On the use of $\mu \eta$ and our in this passage, see Butt. § 148. p. 418. Cf. Demosth. Olynth. II. 28.

17. ποδαπός εlη, of what country he was. Cf. S. § 73. 1. επὶ τίνι συνειλεγμίνον, for what purpose it had been collected.

18. $X \alpha i \lambda \nu \beta \alpha \varsigma$. If as Strabo asserts, the Chalybes of his time had changed their name to that of Chaldzei, these mercenaries of Teribazus are probably the same people, who are called $X \alpha \lambda \delta \alpha i \omega$, IV. 3. § 4. Cf. IV. 5. § 34, 7. § 15. Rennell says that the name Chalybians here appears to be a mistake, the Chaldzeans being certainly intended. However this may be, these people are not to be confounded with those of the same name, mentioned, V. 5. § 1, who are represented as few in number and subject to the Mosynæci. — Taóyovs. Cf. IV. 7. § 1; V. 5. § 17. — $\frac{\pi}{2}\pi \epsilon \rho \mu \sigma \alpha \chi \tilde{\eta} \epsilon \tilde{\eta} \pi \sigma \rho \epsilon \ell \alpha$, the only direction in which the road lay. — $\omega \varsigma$ is to be constructed with $\epsilon \pi \epsilon \partial \eta \sigma \delta \mu e ror. Cf. N. on <math>\omega \varsigma \dot{\alpha} \pi \sigma \alpha \tau \epsilon r \tilde{\omega} r$, I. 1. § 3. — $\epsilon r \epsilon \tilde{\omega} \partial \alpha$ is added for the sake of perspicuity.

19. Sophænetus was left in charge of the camp, probably, on account of his age. Cf. V. 3. § 1.

21. $\eta\lambda\omega\sigma\alpha\nu$, were taken. Cf. N. on III. 4. §8. For the lengthening of the radical vowel, cf. S. § 117. 12. Xenophon writes $\eta\lambda\omega\nu$ and $i\alpha\lambda\omega\nu$. The latter is the Attic form. Cf. Butt. § 114. p. 266. — $\dot{\eta}$ $\sigma\kappa\eta\nu\dot{\eta}$. The tents of eastern princes and commanders were often filled with articles of luxury. Cf. Herod. IX. 80.

CHAPTER V.

1. τά στενά. Cf. § 18 of the preceding chapter. το άκφον below refers to the same pass.

2. $Eige a i \eta v$. This was the eastern branch called Arsanias, the modern name of which is Murad Chai. Rennell, however, makes the Teleboas (Cf. N. on IV. 4. § 3) answer to the Arsanias. —— $\beta \varrho e_{\chi} \delta \mu e v o i \pi \rho \delta c$ to $v \delta \mu \varphi a \lambda \delta v$, being under water up to their middle. Butt. (Lexil. p. 208) says that, $\beta \varrho e_{\chi e \sigma} \delta a_{i}$ is used of objects which are completely under water.

3. $\pi a \varphi a \sigma a \gamma a \varsigma$, $\pi e r \tau e r a d \delta e r a$. A distance in the estimation of Rennell, too great for a march through deep snow, and hence he suspects an error in the text. The numeral may have crept in from the preceding section. —— irartlos inves, was blowing against them, i. e. in their face. —— irartlos inves, was blowing against them, i. e. in their face. —— irartlos, irares, was blowing against them, i. e. in their face. —— irartlos, irares, was blowing against them, i. e. in their face. —— irartlos, irares, was blowing against them, i. e. in their face. —— irartlos, irares, was blowing against them, i. e. in their face. —— irartlos, irares, was blowing against them, i. e. in their face. —— irartlos, irares, was blowing against them, i. e. in their face. —— irartlos, irares, was blowing against them, i. e. in their face. —— irartlos, irares, was blowing against them, i. e. in their face. —— irartlos, irares, was blowing against them, i. e. in their face. —— irartlos, irares, was blowing against them, i. e. in their face. —— irartlos, irares, was blowing against them, i. e. in their face. —— irartlos, irares, was blowing against them, i. e. in their face. —— irartlos, irares, was blowing against them, i. e. in their face. —— irartlos, irares, was blowing against them, i. e. in their face. —— irartlos, irares, was blowing against them, i. e. in the irartlos, irares, was blowing against them irares, ira 4. πασι δη .... πreύματος, to all now the fury of the winds seemed evidently to abate.

5. où .... òψίζοντας, would not permit those coming late to approach the fire. Cf. S. § 213. 5. N. 2. — μεταδιδοῖεν — πυξοὺς. Cf. Mt. § 326. Obs. This verb is more commonly followed by the gen. of the thing imparted. Cf. S. § 196. N. 3. See also μετεδίδοσαν άλλήλοις ων (i. e. ἐκείνων ä), § 6 infra.

6. Evoa di, wherever. — iose, as far as. — of di $\pi aq\bar{\eta}\nu \mu \epsilon$ squiv, where indeed they could measure. of refers to the place, where the snow had been melted by the fire.

7. ipouluplasar, fainted through excessive hunger. Fisch. remarks of the β oulupla, that, "it afflicts the patient with an insatiable appetite, so that he is debilitated, loses his color, faints, and experiences a coldness at the extremities."

8. διέπεμπε διδόντας. Cf. S. § 222. N. 3.

 αμφί χνέφας, about dusk. — ἐχ τῆς χώμης — γυναϊχας, women belonging to the village. — πρὸς τῆ χρήνη, at the fountain.

Περσιστὶ, like a Persian = in the Persian tongue. S. § 119.
 ---- ὅσον παιρασάγγην, as much as a parasang.

12. of re displaquéroi — roix dopdaluoix = izeïroi oix (i. e. s S. § 197. N. 4) of dopdaluoi dispdaquéroi fran. Cf. Mt. § 424. 3 roix dopdaluoix is a synecdochial accusative. S. § 167. — roix ... anoseonnóres, whose toes were rotted off. roix dantúloux. S. § 167. The 2 perf. of anosúnw is used intransitively as a present. Cf. S. § 205. N. 2.

13. ἐπικούǫημα τῆς χιόνος, protection against the snow. Cf. Mt. § 354. γ. — τῶν δὲ ποδῶν, sc. ἐπικούǫημα. Notice the change of construction, in τοῖς ὀφθαλμοῖς — τῶν ποδῶν. — εἰ τὴν νύπτα ὑπολύοιτο, if he took off (literally unloosed) his shoes at night. Cf. ὑποδεδεμένοι (infra), with their shoes on, literally bound on.

14. of $i\mu\alpha rres, the thongs$ by which the shoes were fastened to the feet.

15. dráynaç, difficulties, troubles. — εἴκαζον τετηκέναι, they conjectured that it had melted away. The 2 perf. of τήκω has the intransitive sense, I melt away, I have melted; 2 pluperf. I had melted. S. § 205. N. 2. — τετήκει. So Dind. and Pop. read for the vulgar ετετήκει. Cf. Mt. § 165. Obs. 2; S. § 77. N. 1. — ξν ἀτμίζουσα, = ήτμιζεν, was exhaling vapors.

16. πάση τέχνη καὶ μηχανῆ, by every art and contrivance == in every way. — τελευτῶν, at last. Cf. Mt. § 557. p. 969.— δύνασθαε, sc. έφασαν, suggested by the preceding context.

17. τοῦς κάμνουσι, those who were tired out. They are called of rho θενοῦντες in § 19, their excessive labor and privations rendering them as helpless, as though they were sick. —— $d\mu q \lambda \delta w$ (i. e. ixe(rwr)ä) $\delta \iota a q e q \delta \mu e r o \iota$, quarrelling about the booty (Cf. § 12, supra) in their possession.

18. are invaluences, inasmuch as they were well, i. e. not exhausted by the sufferings, which they had undergone from cold and fatigue. —— boor idivario μ (riotor, as loud as possible. —— inval $\eta_{\mu\mu}$) tauroir, threw themselves, is finely descriptive of their precipitate flight over the banks of snow into the valley.

19. *Ιγχεχαλυμμέτοις, wrapped up* in their garments. Some incorrectly translate, covered up with snow. — άνίστασαν αὐτούς, they endeavored to make them rise up. Cf. N. on I. 3. § 1.

21. προς ήμέραν, towards day. Mt. § 491. ε.

22. πέμπει — σκεψομένους. S. § 222. 5. For the construction of πέμπει των, cf. S. § 178. 1. — κομίζειν. S. § 219. 2.

23. of de allos, sc. organnyol. --- dealax orres, having divided by lot. "More pervagato." Krüg.

24. Πολυχφάτης. This Athenian captain seems to have been a zealous and active friend of Xenophon. $--\epsilon i \lambda i \chi \epsilon_{1}$, 3 pers. sing. plup. of $\lambda a \gamma \chi \acute{a} \tau \omega$. $--\epsilon \pi \tau a \pi a (\delta \epsilon \pi a$. This number is evidently too small, since we are told, § 35, that Xenophon gave a young horse to each of the generals and captains. $---\epsilon r r \acute{a} \tau \eta r \acute{\eta} \mu \acute{e} \varphi a r r r r \mu \mu \mu \acute{e} \tau \eta r, having been married nine days. Cf. S. § 168. N. 1. r a \mu e is said of the man contracting marriage, r a \mu e is of a contracting marriage. The woman. <math>-- \acute{e} \chi \epsilon \tau o$ $\partial \eta \varphi \acute{a} \sigma w$. Cf. S. § 222. N. 2.

25. xarayetot, subterranean. $\longrightarrow \sigma r \delta \mu a, sc. <math>f_X ov \sigma a$. Cf. Mt. § 427. b. $\longrightarrow i \pi i \times \lambda \ell \mu a x o \varsigma, by a ladder.$ Perkins (Residence in Persia, p. 117) says that, "the villages now in this region are just like those described by Xenophon. They are constructed mostly under ground, i. e. the houses are partially sunk below the surface, and the earth is also raised around them, so as to completely imbed three sides, the fourth remaining open to afford a place for the door." A fine testimony to the fidelity of Xenophon's narrative.

26. $ir\bar{\eta}\sigma ar$ ... $l\sigma\sigma\chi \epsilon_i le\bar{\iota}\varsigma$, and the barley itself was also in the vases even to the brim. Hence the contrivance for drinking by means of reeds, the wine being sucked up from the bottom part of the jar, from which the barley had risen to the surface. — $\gamma \sigma \sigma r a \sigma$. These joints would have closed up the tube, and rendered the reed useless for the purpose here designated.

27. $\tilde{a}_{x} \varphi \alpha \tau \circ \tilde{A}^{x}$, sc. δ olves. — $\sigma \upsilon \mu \mu \alpha \vartheta \delta \sigma \tau \iota$, to one accustomed to its use.

28. ἀντεμπλήσαντες, having in return filled. For the construction of των ἐπιτηδείων, cf. S. § 181. 2.

29. gelogeoroi µeros, = as an instance of his good will. --- ofror.

1

1

L

ţ

NOTES.

"haud dubio $x \rho \ell \vartheta v \rho r$." Krüg. Others think with good reason, that wine of the grape is meant. — olvor ... xato $\rho w \rho v \gamma \mu \ell v \rho s$. Cf. N. on I. 8. § 21 (end). — $\ell r \rho v \lambda a x \tilde{\eta}$, under guard. So in the next clause ℓr $\delta \varphi \vartheta a \lambda \mu \rho \tilde{s}$, under their eye = having an eye upon them.

30. rois refers to the Greeks, who were quartered in the villages. $--\alpha \dot{v}\tau \sigma \dot{v}\varsigma$, i. e. Xenophon and his companions.

31. oùx .... $\tau \rho d\pi s \zeta a v$, there was no place, where they did not put upon the same table. The two negatives in this sentence constitute an emphatic affirmative. Cf. S. § 225. N.

32. $\varphi\iota\lambda\alpha\varphi\varphi\circ\nu\circ\iota\mu\iota\nu\circ\varsigma$, in token of friendship.— $\iotai\lambda\iota\iotar$, he drew him, i. e. he used a kind of friendly compulsion, such as is employed with those, who, when solicited to drink, manifest a reluctance to do so. —— $\dot{\varrho}\circ\varphi\circ\bar{\varrho}\iota\tau\tau\alpha$ — $\ddot{\omega}\sigma\pi\iota\varphi$ $\beta\circ\bar{\iota}\nu$, sucking it in like an ox. This was done by means of the reed (Cf. § 27), although some think that when they pledged one another, they applied their mouth to the liquor, as the ox does to water, instead of sucking it up through the tubes of cane.

33. τοῦ ξηροῦ χιλοῦ. They were unable to procure flowers and green plants, at this season of the year, and therefore used hay as a substitute. —— ἐreoĩs, deaf-mutes.

34. $\pi_{\epsilon \varrho \sigma}(\zeta_{orros}, speaking the Persian language.$

CHAPTER VI.

τὸν μὲν ἡγεμόνα, the guide. — ἄρτι ἡβάσχοντος, now approaching the age of puberty. — ἡγήσοιτο, ΒC. ὁ Χωμάρχης.

2. αὐτῷ ἐχαλεπάνθη (aor. pass. S. § 206. N. 2), became angry with him.

3. Ex de rourou, on account of this. The common reading is $d\pi b$ de rourou. $d\pi b$ de court of this. The common reading is $d\pi b$ de rourou. $d\pi b$ de court of the ran away. Cf. S. § 222. N. 2. Touro refers to η rourou. $d\mu the a$. See Mt. § 472. 2. c. $d\mu d\sigma \theta \eta$ re rour audos, fell in love with the boy. The verb equat takes its tenses solely from the passive form. Cf. Butt. § 114. p. 280. For the construction of rour audos, cf. S. § 182.

4. ἀνὰ πέντε παρασάγγας τῆς ἡμέρας, at the rate of five parasange a day. S. § 172. — τὸν Φῶσιν. Cf. N. on I. 4. § 19. This river is now called Arras, and from the rapidity of its current, well deserves the epithet "pontem indignatus," applied to it, Virg. Æn. VIII. 728.

ξπαύσατο πορευόμενος. Cf. § 222. 3. — κατὰ κέρας = ξπὶ κέρας, in a line, longo agmine. — ξπὶ φάλαγγος. Cf. N. on IV. 3. § 26.
 10. σώματα ἀνδρῶν, a circumlocution for ἄνδρας, or στρατιώτας.

14. Aràq.... $\sigma v \mu \beta \alpha \lambda \rho \mu a$, but why do I discourse about the fi? — $\delta \mu \rho \rho \sigma$, equals, peers. The $\delta \mu \rho \rho \sigma$ constituted the first class of citizens in Sparta, and were opposed to the $\delta \pi \rho \mu \rho \sigma \sigma$, inferiors, who from birth, degeneracy of manners, or other causes, had undergone some kind of civil degradation. Cf. Smith's Gr. and Rom. Antiq. p. 237.

15. xai $\pi \epsilon_{\ell} \varphi \bar{\alpha} \sigma \Theta \epsilon$ lar $\Theta \dot{\alpha} \pi \epsilon_{\ell} r$, and practise concealment. $---- \tau \sigma \bar{\nu}$ $\delta \varphi \sigma \nu s$. Cf. S. § 178. 1. $----- \pi \sigma \lambda \lambda \dot{\alpha} \varsigma \pi \lambda \eta \gamma \dot{\alpha} \varsigma$. As the Spartan youth were whipped if caught in the act of stealing, so Xenophon pleasantly warns Chirisophus of the consequences, of being detected by the enemy in seizing upor the mountain.

CHAP. VII.]

phon for the boot tort two buolus of § 14. — For the construction of $i\mu i\nu$, cf. S. § 200. 1.

17. $\varkappa \lambda \omega \pi \omega r$. This epithet was given to them by Xenophon, because they followed the Greeks for the sake of plunder (IV. 5. § 12).

18. $ir \tau \tilde{\psi} \delta \mu o l \psi$, i. e. in a place as elevated as the one they occupy. — $i\xi \tau \delta l \sigma or$, i. e. into the plain, where they will contend with us on equal footing.

19. Allà, rather. _____ i & elovoioi, voluntarily. Butt. § 123. N. 3.

22. εχόμενον το όφος, that the mountain (i. e. the part of the mountain to which the detachment was sent) was taken possession of. εγοηγόφεσαν, were watching (S. § 209. N. 4). On the authority of Porson, this reading has been substituted by all the more recent editors, for εγοηγόφησαν, found in the MSS. Cf. Butt. Irreg. Verbs, p. 75.

23. of δ_t, i. e. Aristonymus and his party. —— Construct καταλαβόντες with τὸ ὄçος, and ἐπήεσαν with κατὰ τὰ ἄκρα, referring to the heights occupied by the enemy.

24. $\delta\mu\sigma\tilde{v} = i\gamma\gamma\dot{v}\varsigma$. — xarà rà ăxça here refers to the eminence occupied by Aristonymus and his associates, and which they were leaving (§ 23) to attack the barbarians upon the eminence, which overlooked the main road. Probably these parties met in conflict about midway between the two eminences. — roivs πολλούς, i. e. the main bodies of the Greeks and Barbarians.

25. of ix τοῦ πεδίου, those in the plain. Cf. N. on I. 2. § 18. — βάδην ταχὺ, with quick step, gradu pleno.

26. of $i\pi i \tau \tilde{\eta}$ $\delta \delta \tilde{\psi}$, i. e. the main body. — $\tau \delta \check{\alpha} v \omega$ (sc. $\mu \ell \varrho o_{\varsigma}$) refers to $\mu \ell \varrho o_{\varsigma} \delta \check{\alpha} \dot{v} \tilde{\omega} v$, § 24. — $o \dot{v} \pi o \lambda \lambda o \dot{\iota}$. The MSS. read, with two or three exceptions, of $\pi o \lambda \lambda o \dot{\iota}$. But aside from the nature of the contest, which renders it improbable that many were slain, the emendation $o \dot{v} \pi o \lambda \lambda o \dot{\iota}$ is justified by the adversative clause, $\gamma \ell \dot{\varrho} \dot{\varrho} \alpha \delta \dot{v} \pi \dot{\alpha} \mu \pi o \lambda \lambda a \, i \lambda \eta \phi \, \eta \eta$, which follows.

CHAPTER VII.

1. Exer draxexomometre = draxexomometre Hear with the middle signification. Mt. § 493.

2. $\pi \varrho \delta \varsigma \dots \tilde{\eta} \varkappa \omega r$, as soon as he came, attacked it. $\int \tilde{\eta} \pi \varrho \omega \tau \eta$ that were led to the attack. $\tilde{d} \lambda \lambda \tilde{\sigma} \sigma \tau \alpha \mu \delta \varsigma$. The common reading is $d\pi \sigma \tau \alpha \mu \delta \varsigma$, which on the authority of Leun, has been changed by Zeune and some others to $d\pi \delta \tau \sigma \mu \sigma r$, referring to $\chi \omega \varrho \ell \sigma r$. But why should it be said of such a place, où $\gamma \dot{\alpha} \varrho \tilde{\eta} r \dot{\alpha} \partial \varrho \delta \delta \varsigma \pi \epsilon \varrho \epsilon \sigma \tau \tilde{\eta} \tau \alpha \epsilon$?

3. Bis xalor, opportunely. ---- xwelov alertior. S. § 162. N. 1.

28*

4. over diariberal, is thus served. — "Apa d' idente, and at the same time he showed.

5. $\ddot{\alpha}\lambda \cdots \pi \alpha \rho_i \epsilon_{r\alpha_i}$; is there any thing which can hinder our approach? $\ddot{\alpha}\lambda\lambda \circ \tau_i$, literally, what else is there than = is it not true. Cf. N. on II. 5. § 10.

6. $\beta \alpha \lambda \lambda \alpha \mu i rov \varsigma$, exposed to danger from the stones. — $dr \partial^2 dr$, behind which.

7. Λύτὸ α̈ν — τὸ δέον εἶη, this would be the very thing we want. — 'Λλλά, now then. — ἔνθεν. See N. on II. 3. § 6 (end). — μικρόr τι, i. e. τὸ λοιπὸν ἡμιπλεθρον, § 6.

8. καθ' ἕra, one by one. — Εκαστος φυλαττόμενος. Cf. N. on I. 8. § 27.

10. $\mu_{\Pi X}$ arātal ti, made use of a kind of stratagem. — iog i, under which = behind which. — $\epsilon i \pi \epsilon \tau \tilde{\omega} \varsigma$, easily.

11. τὸν Καλλίμαχον ἅ ἐποίει = ταῦτα ἅ ὁ Καλλίμαχος ἐποίει. ---παφαδφάμοι refers to Agasias. ---- χωφεῖ has ὁ ᾿Αγασίας for its subject to which αὐτὸς refers. Cf. S. § 144. N. 1.

13. ώς *ǫ́ίψοντα ἑαυτὸr*, in order to cast himself down, sc. the precipice.

14. '() δ , i. e. the barbarian. — $\pi \dot{\alpha} rv \dot{o} \lambda / \gamma o v, very few.$

15. Obroi hoar z. t. l. The order and construction is obroi hoar alxii waroi or (i. e. rovrwr oig) dihldor. — els zeigas, to close quar ters. — dwgaxas lirois. The linen cuirass was commonly used by the Asiatics (Cf. Cyr. VI. 4. §2; Plut. Alex.), a defence, much inferior to the cuirass of metal worn by the Greeks and Romans. — $\pi \tau \epsilon \varrho v \mu r$. "Sunt loricæ partes extremæ." Krüg. — isrgaµµira, twisted.

16. $\ddot{\alpha}\nu - i\pi o \varrho \epsilon' \circ \sigma \tau o$, would march about. Cf. N. on $\ddot{\alpha}r$, I. 3. § 19. $--- \delta \pi \delta \tau \epsilon \dots \epsilon' \mu \epsilon \lambda \delta \sigma \gamma \pi \eta \nu$. The Grecian spear often had at the lower end a pointed cap of bronze, which being forced into the ground, the weapon was made to stand erect. Cf. Virg. XII. 130.

18. "Aqnagov. The northern branch of the Arras, now called Ar-pa Chai.

19. $\Gamma v \mu \nu lac$ is considered by Rennell to be the same with the Comasour or Coumbas, a large village situated on the northern bank of the Arras, about 35 miles below its source.

22. ψήθησαν, 1 aor. pass. of ολομαι. - γέζοα - δασέιων βοων.

CHAP. VIII.]

NOTES.

Cf. γέψξα λευκών βοών δασέα, V. 4. § 12; and more fully, χαρβάτιται πεποιημέναι έχ τών τεοδάρτων βοών, IV. 5. § 14.

23. of $\dot{\alpha}\epsilon\dot{\epsilon}$ intores, those for the time being coming up = as fast as they came up. $---- init coils \dot{\alpha}\epsilon\dot{\epsilon}$ four ϵ_s , to those who continued shouting. $----\epsilon_s$ as $\pi o \lambda \lambda \tilde{\psi} \dots i \gamma \ell \gamma rores,$ and the shouting was greater as the numbers increased. $------\mu \epsilon \tilde{\epsilon} \zeta \dot{\delta} r \tau_s$, something greater than of ordinary occurrence.

24. Kal, and so. — $\Theta \dot{\alpha} \lambda \alpha \tau \tau \alpha$. This was the Pontus Euxinus, now called the Black Sea. Perkins (Resid. in Persia, p. 100) says that he was unable to obtain a view of the Euxine, on any summit he crossed within ten or twelve miles from the village of Tekeh, near which it is supposed the Greeks crossed the Teches. — $\pi \alpha \rho \epsilon \gamma \gamma \nu \tilde{\omega} \tau \tau \omega r$ to those in the rear, that they should hasten on.

 περιέβαλλον άλλήλους, they embraced one another. — στου δη παρεγγυήσαντος, some one or other suggesting it. Cf. Butt. § 149.
 p. 432.

26. xατέτεμνε τὰ γέψξα, in order to prevent their being afterwards of service to the enemy.

27. ἀπό κοινοῦ, from the common stock.

CHAPTER VIII.

2. $\delta \delta \phi f(\omega r)$, sc. $\pi \sigma r \alpha \mu \delta c$. See the preceding section. — $\delta t' \delta \bar{b}$ refers to $\check{\alpha} \lambda \lambda \sigma r \sigma \sigma \tau \alpha \mu \delta r$. — $\mu \delta r \sigma \bar{v} - \delta \epsilon$. Mt. (§ 608. p. 1078) says, that $\mu \delta r \sigma \bar{v}$ is often found at the end of a proposition followed by another with $\delta \epsilon$. — $\check{\epsilon} \kappa \sigma \pi \tau \sigma r$. They cut down these trees in order to make temporary bridges. See § 8, infra.

3. $\tau_{012}(\mu_{00}v_{5})$, made of hair. — $\lambda \ell \sigma_{01}v_{5} \dots \ell \phi \ell \pi \tau_{01}v_{7}$. By standing on these stones thrown into the stream, they hoped to be able to reach the Greeks with their missiles.

5. doruterázarae. An Ionic ending for the 3 pers. plur. perf., sometimes adopted by Attic writers. Cf. Butt. § 103. IV. 3; Mt. § 204. Obs. 1; S. § 91. N. 2.

6. "Ort and imagine x. τ . λ . The and after $\sigma\tau\tau$ gives this turn to the sentence: because you also wish to be our enemies by coming thus against our country.

9. xatà qálayya. Cf. N. on IV. 6. § 6.

10. λόχους όφθίους. See N. on IV. 2. § 11. — τη μλν — τη δλ, in one place — in another.

11. ἐπὶ πολλοὺς, with many in file, i. e. with depth of column. So ἐπὶ ὀλίγων signifies, with few in file, i. e. with an extended line having

12. $\delta \varphi \partial lov \varsigma \dots x \epsilon \varrho \dot{\alpha} \tau w$, that having drawn up our columns in separate companies, we should occupy with these columns so much space, that the extreme companies may be beyond the wings of the enemy. $\delta \iota \alpha \lambda \iota \pi \dot{\sigma} \tau \tau \alpha \varsigma$ belongs to $\delta \varrho \partial lov \varsigma \tau \sigma \dot{\nu} \varsigma \lambda \dot{\sigma} \sigma v \varsigma$. Construe $\tau \sigma \delta \varsigma \lambda \dot{\sigma} \sigma \sigma$ zois with x a $\tau \alpha \sigma \chi \epsilon \delta \tau$. S. § 198. $\delta \sigma \sigma v - \gamma \epsilon r \epsilon \sigma \partial \alpha \epsilon$. See N. on IV. 1. § 5 — of $\delta \sigma \chi \alpha \tau \sigma \iota \lambda \dot{\sigma} \chi \sigma \iota$ is in apposition with $\dot{\eta} \mu \epsilon \delta \varsigma$, the omitted subject of $\delta \sigma \dot{\sigma} \mu \epsilon \partial \alpha$. Cf. N. on III. 1. § 46.

13. To dialeinor, the interval between the companies.

14. oùrol, here. S. § 149. N. 1. — rò $\mu\eta$ $\eta\delta\eta$ είναι. The common reading is roĩ $\mu\eta$ $\eta\delta\eta$ είναι. Both readings are admissible. Cf. Mt. § 543. Obs. 3. — ένθα, i. e. Greece. — ώμοὺς δεῖ καταφαγεῖν = we ought wholly to destroy. Cf. Hom. II. IV. 35, ώμὸν βεβρώθοις Πρίαμον Πριάμοιό τε παιδες.

18. xarà to 'Aquadux'or, in the Arcadian division. It appears by this, that the Arcadians occupied the centre, while Chirisophus and Xenophon with their respective divisions, were upon the right and left wing.

19. ήφξαντο θεϊν, sc. οί πελτασταί. — άλλος άλλη. See N. on άλλοι άλλοθεν, Ι. 9. § 13.

21. $\delta \zeta \pi \epsilon \varrho \tau \varrho \circ \pi \tilde{\eta} \zeta \gamma \epsilon \gamma \epsilon \nu \eta \mu \epsilon \nu \eta \zeta$, as if there had been a defeat. Cf. S. § 192. N. 2. — $\dot{\alpha} \mu \varphi i \dots \dot{\alpha} r \epsilon \varphi \varrho \dot{\rho} \sigma \nu \nu$, almost the same hour, in which they had been seized the previous day, they recovered their senses. $\dot{\alpha} \mu \varphi i - \pi \rho \nu$, somewhere about = nearly.

22. Toanstoursa, Trapezus, now called Trebizond, situated about

CHAP. VIII.]

NOTES.

600 miles from Constantinople, on the great highway between Eu-

rope and Central Asia. — ταϊς τῶν Κόλχων χώμαις is epexceptical of Ενταῦθα.

24. Συνδιαπφάττοντο .... Κόλχων, they negotiated with the Greeks in behalf also of the neighboring Colchians.

25. iκανοì, sufficient in number. — παῖς ἔτι ῶν, while a boy. ăκων, unintentionally. — ἐπιμεληθηναι depends upon είλοντο.

26. ὅπου .... εἰη, to the place where he had prepared the course. — ἐν σκληρῷ καὶ δασεῖ οῦτω. The wrestlers usually contended on ground, that was soft or covered with sand.

27. στάδιον. The foot-race course at Olympia was just a stadium. Hence the word is used to designate not only a measure of length, but a race-ground, foot-race, &c. — δόλιχον. The δόλιχος is differently stated at 6, 7, 8, 12, 20, and 24 stadia. C. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 894. — Έτεςοι, sc. ηγωνίζοντο. — κατέβησαν = entered the lists.

BOOK V.

CHAPTER I.

1. σωτήρια, thanksgiving sacrifices.

2. $\dot{\alpha}\pi\epsilon\ell\rho\eta\kappa\alpha\,\dot{\eta}\delta\eta$, *I* have already become tired. The causes of his fatigue are denoted in the participles which follow. The $\kappa\alpha\lambda$, which accompanies each of these participles, gives emphasis to the enumeration. $---\pi\alpha\nu\sigma\dot{\alpha}\mu\epsilon\nu\sigma\varsigma - \pi\dot{\alpha}\nu\sigma\nu$. Cf. S. §§ 180. 2: 207. 1. $---\dot{\epsilon}\kappa\tau\alpha-\partial\epsilon\lambda\varsigma$ (1 aor. pass. part. of $\dot{\epsilon}\kappa\tau\epsilon\ell\nu\omega$), stretched out = lying at ease. $---\dot{\omega}\varsigma\pi\epsilon\varrho'\,O\partial\nu\sigma\sigma\epsilon\dot{\nu}\varsigma$. Cf. Odyss. XIII. 116.

4. $\pi \ell \mu \psi \eta \pi \ell \mu \epsilon$ to Anaxibius. He was then at Byzantium. See VII. 1. § 3.

5. ἐπὶ πλοῖα, for ships. Mt. § 586. c. — καιρὸς — ποιεῖν. S. § 221. N. 4. — ἐν τῆ μονῆ, during our stay = while we remain here. — ὅτου ἀνησόμεθα. Cf. N. on III. 1. § 20.

7. $\pi \varphi_0 ropais, "regular foraging parties." Belf. — <math>\delta \lambda \omega_s$, heedlessly. So Hesych. defines $\delta \lambda \omega_s \cdot \mu \alpha \tau \alpha \ell \omega_s$, $\omega_s \in \tau \tau \chi_{er}$. — $\eta \mu \tilde{\alpha}_s$, i. e. the generals.

8. Et tolvov, now still further. Having gained their assent to his first proposition, he goes on to offer an additional item of advice. yào, doubtless. — $\eta\mu\bar{\imath}\nu$ .... $\xi\iota_\ell\nu\alpha\iota = i\pi\epsilon\bar{\imath}\nu\sigma\nu$ $\delta_{\zeta} \mu\epsilon\lambda\ell\iota\sigma$ $\xi\iota_\ell\nu\alpha\iota$ $\epsilon i\pi\epsilon\bar{\imath}\nu$ $\eta\mu\bar{\imath}\nu$. — $\delta\epsilon$ and $\delta\pi\sigma\iota$, and also whither he is about to go. — $i\varphi$ $\delta\bar{\imath}_{\zeta} = \tau oi\tau\omega\nu i\varphi'$ oùs. — The plural form of $i\omega\sigma\iota\nu$ is referable to the collective idea of $\tau\ell_{\zeta}$.

9. Errosite di xai tod, consider this also. — tà ixelvar, their effects. ixelvar refers to the Colchians whose forces had been routed on the mountains, and whose well-stocked villages the Greeks had plundered. Cf. IV. 8. § 19, et. seq. — xatà μ iqoç, by turns. — $\partial \eta q \bar{q} r$, literally, to hunt, to capture, as a hunter his game. But as game is often taken by snares, toils, &c., this verb often signifies to take, or overcome by stratagem.

10. δv , i. e. ixelvar à -- airó $\theta ev =$ from the people in this region. -- is àpporteques, sc. π lolos, in a greater number of ships.

11. μακρά πλοΐα, ships of war, literally, long ships, in distinction

1

from the round merchant ships $(\sigma\tau\rho\sigma\gamma\gamma'\lambda\alpha \pi\lambda\sigma\bar{\alpha})$, which were better adapted to carrying freight than to quick sailing. — xaráyouµer, we should bring into port. — $\tau \dot{\alpha} \pi\eta \delta \dot{\alpha} \lambda \alpha \pi \alpha \rho \alpha \lambda \nu \dot{\alpha} \mu eroi, taking away$ $the rudders. The <math>\pi\eta \delta \dot{\alpha} \lambda \sigma \sigma$ was like an oar with a broad blade, and instead of being attached directly to the stern, was placed on one side of it. Each ship had commonly two rudders, which, if the vessel was small, were held by the same steersman.

12. ravior ourdisday, to agree with them for the freight. In this proposal, we see the same regard for the demands of justice, which characterized the whole conduct of Xenophon.

13. tàc bôoi c - bôonoitr, to repair the roads. — irrethao bai is the subject of doxet. — dià ... ànallay $\tilde{\eta}$ rai, through a desire to be rid of us. S. §§ 180. 2: 206. 3.

14. ἀrέπφαγον, they cried out. — ἐποίσας, voluntarily. — ἀπαλλάξονται = future passive. S. § 207. N. 6.

15. $\pi\epsilon \varrho low r$. For a full and satisfactory account of the position in the Spartan state, occupied by the $\pi\epsilon \varrho low r$, *Periæci*, see Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 739. — Obros ... $\phi \chi \epsilon \tau \sigma$, so far from collecting (literally, neglecting to collect) ships, he went away. — $\pi \sigma$ - $\lambda \nu \pi \rho \alpha \gamma \mu \sigma \sigma \tilde{\nu} \tau \epsilon$ = intermeddling with a certain affair in which he had no concern.

16. $\tau o \tilde{c}_{s} \delta \ldots \pi a \rho a \gamma w \gamma \eta r$, they used (i. e. had in readiness for using) the ships for transporting the army homeward.

CHAPTER II.

1. $5\sigma\tau\epsilon$ draw $\theta\eta\mu\epsilon_0 f_{\epsilon\nu}$, so as to return the same day. — Aplace Danville says that this region is now called Keldir. — $\delta\tau\epsilon$ in the interval of the same draw of the formula of the same draw of the same

2. airois refers to the people occupying the region suggested to the mind of the reader by $\delta \pi \delta \vartheta \epsilon r$.

3. $\delta \pi \sigma \bar{\iota} \alpha \ldots i \mu \pi \iota \pi \rho \dot{\alpha} \tau \tau \epsilon_{\varsigma}$, the Drilians setting fire to such places as they thought pregnable. $i \mu \pi \iota \pi \rho \dot{\alpha} \tau \tau \epsilon_{\varsigma}$, pres. act. part. of $i \mu \pi \ell \cdot \pi \rho \eta \mu$. For the omission of μ in $\pi \ell \mu \pi \rho \eta \mu \iota$, when in composition another μ stands before the first syllable of the verb, see S. § 118, sub voce $\pi \ell \mu \pi \lambda \eta \mu \iota$.

5. $d\alpha\alpha\beta\epsilon\beta\lambda\eta\mu\epsilon\eta$. The verb $d\alpha\alpha\beta\delta\lambda\lambda\omega$ signifies to throw up, as earth from a ditch. Hence the phrase to throw up a ditch = to dig a ditch or trench. Cf. Thucyd. IV. 90. § 2. — $d\alpha\alpha\beta\alpha\lambda\eta\epsilon$, mound, literally, a throwing up, as earth, stones, &c. Upon this bank or mound, formed from the earth thrown out of the ditch, sharp stakes were driven and other defences erected. — of $d\epsilon$, i. e. the enemy. 6. ig iroc. The place of descent to the ravine was so narrow that the soldiers were obliged to pass along one by one. --- $\ddot{o}_{\varsigma} =$ ira, in order that, that. S. § 154.

8. $\delta \varsigma \dots \chi \omega \varsigma (ov, with the hope of taking the place. On <math>\delta \varsigma$, cf. N. I. 1. § 10.

9. ἀπάγει». Repeat τοὺς διαβεβηχότας. — ἀποδεδειγμένοι ἦσαν = perf. mid. Mt. § 493. — καλὸν, fortunate, successful.

11. $\delta c \ldots \delta \gamma \omega r \epsilon \bar{\epsilon} \sigma \sigma a \epsilon$. Opportunity was thus given for the daring deeds, which the rivalry of these captains (Cf. IV. 1. § 27 : 7. § 9) would prompt them to perform, on such an occasion as this.

12. $\delta_i\eta\gamma x v \lambda \omega \mu \acute{\epsilon} rows$. Cf. N. on IV. 3. § 28. — $\dot{\omega}_s$ — $\dot{\alpha}_s \sigma r r f \xi_{eir}$ $\delta_{e} \ddot{\eta} \sigma \sigma r$, since it will be necessary to throw the javelins. — $\tau \sigma \dot{\nu} \tau \omega r$ $\epsilon \pi_{i\mu e\lambda} \eta \partial \ddot{\eta} r \omega_i$, = to see that these orders were obeyed. — of $\alpha \xi_{i} \sigma \ddot{\nu} r$ $\epsilon \varsigma \dots$ eival, those who thought themselves not inferior to these (i. e. their leaders). — $\mu \eta r \sigma_{ei} \partial \eta \varsigma$, curved like the moon, crescent-shaped, so that the wings faced each other.

14. Agar de oi, there were some who. S. § 150. 5.

15. άλλος άλλον είλχε, one drew up another. — ἀναβεβήχει without assistance. — ἡλώχει. S. § 205. N. 2. — ὡς ἐδόχει, as they thought.

17. Où.... yeroµérov, not a long time intervening = in a short time. — of µèr.... τετζωµéroς, some having the booty which they took, and some (not many) being even wounded perhaps (τάχα). τις here = τιreç.

18. $rix \tilde{\omega}\sigma i \dots \tilde{\omega} \partial \sigma i \mu \epsilon rot,$ those within (i. e. of $\pi \epsilon \lambda \tau a \sigma ra \lambda rad of \psi \epsilon \lambda oi, § 16)$, being pushed by those rushing in from without, drove back ($rix \tilde{\omega}\sigma i$) the enemy who were sallying forth. Dind. reads of $\epsilon l \varsigma \omega \partial \sigma i' \mu \epsilon rot.$ This would make rovs $\epsilon x \pi i \pi r \sigma r \sigma \varsigma$ refer to the Greeks who were retreating from the fort.

19. έξεκομίσαντο, 8c. αὐτά. Mt. § 428. 2; Butt. § 131. 5. — έπε την άκραν φέρουσαν, leading (a tropical use of φέρω) to the citadel.

20. olór $\tau' \epsilon l\eta$. Cf. N. on I. 3. § 17. — ouron (i. e. if they took the citadel) is opposed to $\lambda \lambda \omega \varsigma$. — $\pi a \pi \tau \alpha \pi a \sigma \iota \tau \lambda \omega \tau \sigma r$, in all respects impregnable.

21. apostor, retreat. — rois wir orangois, x. r. λ . They took away the stakes, each in front of himself (xat airois), in order to facilitate the egress of the army. — rois dypelous, the disabled for fighting. These with the greater part of the $\delta \pi \lambda i rai$ were sent forward, while a few of the bravest remained behind to cover the retreat.

22. ini ray olrias. The flat roofs of eastern houses furnished great facilities for doing injury to an enemy in the streets below.

CHAP. III.]

23. $\varphi \circ \beta \cdot \rho \circ \alpha$. An epithet, which might well be applied to a night spent by the Greeks in such a place.

24. ότου δή. Cf. N. on IV. 7. § 25. — is defice = ini defice. Cf. VI. 4. § 1. See also Butt. Lexil. No. 49.

25. $\tau \tilde{\eta}_5 \tau v_{\chi} \eta_5$, casu quodam, is here opposed to $\pi \varrho \delta rought$, previous calculation.

26. $\sigma \tau \circ \mu a$, the front. $\xi = -\tau \tilde{\omega} r \beta \epsilon \lambda \tilde{\omega} r$, out of reach of the enemy's weapons. $\dot{\mu} q \tilde{\nu}$ $\tau a \tilde{\nu} \tau a \tilde{\ell}_{\lambda} o \epsilon \epsilon r$, might be employed about these things, i. e. the fires which were consuming their dwellings.

28. πρατής γαρ η και στετή. A hill overhangs Trebizond called Bas Tepeh, i. e. Azure Hill. — ψευδενέδραν, a false ambuscade.

29. προςεποιείτο.... λανθάνειν, pretended to be trying to escape the notice of the enemy. τοὺς πολεμίους depends on λανθάνειν. S. § 163. 2.

30. ώς ἐνέδραν οἶσαν, as though it were a real ambuscade. Cf. N. on I. 1. § 2. — ὑπεληλυθέναι, 80. τοὺς Ελληνας. ●

31. $\delta\lambda/\sigmax\varepsilon\sigma\varthetaas$ yàq éqasar $\tau\tilde{\varphi}$ δρόμ φ . Portus with the approbation of Schneid. and Poppo, gives to éqasar the sense of är $\tilde{\varphi}\sigma\sigma\tau\sigma$. But the context shows, that the idea of *speaking*, *rclating*, is to be retained in the verb. Krüg. explains it: éqasar (on their return to the camp): $\tilde{\eta}\lambda\sigma\kappa\delta\mu\varepsilon\varthetaa$ ($\tilde{\alpha}r$) $\tau\tilde{\varphi}$ $\delta\rho\delta\mu\varphi$, the protasis $\epsilon\ell \ \mu\eta$ $\ell\xi\epsilon\pi\epsilon\sigma\sigma\mu\epsilon r$ $\epsilon\pi$ $\tau\tilde{\eta}\varsigma$ $\delta\delta\sigma\tilde{v}$ being omitted. Cf. S. § 213. N. 3.

32. ini nóda, backwards. A military expression.

CHAPTER III.

1. εἰς μὲν τὰ πλοĩa is opposed to of δὲ άλλοι ἐπορεύοντο, sc. πεζῆ. The arrangement is slightly confused.

2. Κερασοῦντα. Kerason, as the ancient Cerasus is now called, lies S. W. of Trebizond. — Σινωπέων ἄποικον, a Sinopian colony.

3. i_{T} τοῖς ὅπλοις, sc. πάντων (fully written, Cyr. II. 4. § 1), of all in arms. — i_{T} τις "is used," says Mt. (§ 617. 1. f), "elliptically without a verb for the simple τὶς &c., only with an expression of doubt."

4. διαλαμβάνουσι .... γενόμενον, they divided the money raised from the sale of captives. — διέλαβον .... θεοις, and the generals took each a part, to keep for the gods (i. e. Apollo and Diana). φυλάττειν depends upon διέλαβον. S. § 219. 2.

5. $dr d \partial \eta \mu \alpha$, a votive offering. Persons frequently testified their gratitude to the gods for some deliverance, by anathemata, consisting of shields, chaplets, golden chains, candlesticks, &c. — $\partial \eta \sigma a v \rho \sigma$.

337

depository. The Insurance at the temple Delphi, contained the presents or dedications of the nation or tribe, expressed by the adnominal genitive. See Herod. passim.

6. εἰ δί τι πάθοι = if he should die. By a similar euphemism we say, 'if any thing should befall me ;' 'if I should never return.'

7. *iquyer.* Laërtius says that Xenophon was banished $i\pi \lambda$ Aanurioµ $\tilde{\psi}$, i. e. on account of his alleged adherence to the Lacedæmonian interests. — $\Sigma_{xi\lambda\lambda\delta}\tilde{v}rrs$, Scillus in Elis, where Xenophon composed most of his literary productions. — $\partial reweiger$, in order to see the games. — dreiler, sc. $dreig \partial a_i$ from the preceding clause. — $\delta \partial e_i \delta_i$, i. e. Apollo.

8. πάντων όπόσα έστεν άγρευόμενα Οηρία — πάντων των Οηρίων δπόσα άγρεύονται (are usually hunted).

9. δεκατείων, consecrating a tenth part.—— ώραϊα— ἐκεϊνα ä ai ώρα. φύουσιν.

11. $\frac{1}{2}$ .... $\pi operior rate, where they go from Lacedamon to Olympia$ $= on the road that leads from, &c. .... <math>E_{NI} = E_{NI} rest.$ S. § 226. N. 2. .... $\mu eora$. The Greeks cultivated their sacred groves with much care, although ornamental horticulture seems not to have received much attention from them, probably owing to the small number of flowers, with which they were acquainted. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 489.

12. ημέρων, cultivated, bearing fruit. — δένδρων depends upon έφυτεύθη. S. § 181. 2. — σσα έστι τρωκτά ώραϊα, such as when ripe may be eaten raw, viz. apples, nuts, &c.

13. TON AE EXONTA - KATAOYEIN. S. § 219. N. 7.

CHAPTER IV.

2. Mossouroteur, of the Mossynæciant, literally, dwellers in wooden towers (µóssur, a wooden tower, oixíw, to dwell).——eic airoix. See N. on I. 3. § 5. — $\pi \varphi \delta \xi$ eror. The proxenus was a person, who officially watched over the interests of all persons coming from the state connected by hospitality. The office was very similar to that of a modern consul or minister-resident. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 491. — $\delta \tau \omega \delta u \delta \sigma \delta \omega core (3 pers. plur. fut. opt. of \delta u \eta u), that$ they would not permit the Greeks to pass through.

3. airois refers to the Mossyncecians who were hostile to the Greeks. — of in to int functions (i. e. in' interva, S. § 124. N.), they who dwelt beyond these. — intervoys, i. e. the more remote Mossyncecians. — of fourto. Cf. N. on IV. 1. § 8.

CHAP. IV.]

5. διασωθήναι ποὺς τὸν Ἑλλάδα, to reach Greece in safety. ούτοι refers to the hostile Mossynæcians.

7. El δè ήμῶς ἀφήσετε, but if you send us away, i. e. reject our proposal.

9. χρήσασθαι, sc. ήμιν elicited from the preceding ήμων. --- τ.

10. öτι here introduces a direct quotation. S. § 228. — in του · ini θάτερα (i. c. τὰ iτερα), on the other side.

11. Έπι τούτοις, upon these conditions. — μοτόξυλα, canoes.

12. $\tilde{u}_{5\pi\epsilon\varrho}$ of $\chi_{0\varrho0i}$, as bands of dancers. — $\dot{a}_{\pi\tau\iota\sigma\tauo\iota\chio\tilde{v}_{7}\tau\epsilon\varsigma} \dot{a}\lambda l\eta$ loss, drawn up in rows facing one another. — $\gamma_{\ell\dot{\ell}\dot{\ell}\dot{q}\dot{q}}$ — $\lambda\epsilon vx\tilde{w}^{\gamma}\beta o\tilde{w}^{\gamma}$ dasia, shields made of the hides of white oxen with the hair on. Cf. N. on I. 8. § 9; IV. 7. § 22.

13. $\pi \alpha'_{x} \circ \zeta \dots \sigma \tau \varphi \omega \mu \alpha \tau \circ \delta (\sigma \mu o v)$, about the thickness of a linen sack, in which bed-clothes are packed. These sacks were often made of leather. — $x \varphi \omega \beta v \lambda \circ x$, a tuft of hair drawn up from all sides of the head, and fastened in a bow at the top. — $\sigma \alpha \gamma \omega \varphi v \zeta$, double-edged battle-axes.

14. εν ένθμδ, in time. επιμαχώτατον, very easy to be taken.

15. $\tau \circ dx q \circ \tau a \tau or$, "castellum in celsissimo loco situm." Krüg. — $\delta \pi \delta \lambda \epsilon \mu o \circ \delta \tau a mong the Mossynæcians. — of <math>\gamma \delta q \delta d \tau \sigma \tilde{v} \tau \ell \chi o \tau$ $\tau \epsilon \varsigma$, for those who, for the time being, were in possession of this. Cf. N. on III. 2. § 31. — $\chi \circ \iota \tau \circ \tau \cdots \pi \lambda \epsilon \circ \iota \varepsilon \tau \tau \tau \tilde{\iota} \tau$, by seizing on what belonged to them in common, they (i. e. the Mossynæcians hostile to the Greeks) had obtained the ascendency.

18. τ_{ius} , as yet, i. e. up to the time designated by $i\pi i$ in the next clause. $\cdots$ ixdoamores $\tau_0 i \pi \sigma \tau_0 i$, sallying forth put them to flight. The issue of this engagement was what might have been expected from so ill-concerted an attack.

17. τόμψ τινί, a certain measure.

18. μάλ όττες συχτοί. The flight of so many Greeks rendered the defeat still more disgraceful.

19. τοῦ xaxoῦ. S. § 186. 1. --- γεγένηται. S. § 209. N. 4.

20. τῷ ὅντι, in reality. — xaì ἡμῶς ἀνάγκη, sc. πολεμίους εἶναι from the preceding clause. — ταὐτὰ, the same things. S. § 144. 3. — ὅπες after ταὐτὰ may be rendered as. — ὅττον .... ἀπολείψονται, they will be less disposed to leave our lines. τάξεως here refers to the army drawn up in a regular order of battle.

21. xal ore, as when. S. § 228. N. 3.

22. Insi inalluspioners, when they had offered a sacrifice attended with favorable omens. — ward raird, in the same order, i. c. in columns. — inolunousrous x. r. l., but a little behind the front.

23. drevellor, attempted to drive back. Cf. N. on I. 3. § 1.

24. Toys $\mu i \nu$ of $\nu x. \tau$. J. Buttmann (§ 137. 4) cites this passage to exemplify the use of the imperfect alternately with the aorist, whenever the fact narrated is to be represented as having had some duration.

26. $\varphi v \lambda \dot{\alpha} \tau \tau o v \sigma v$ is Brunck's emendation, of which Krüger says, "justo and actor est." It is however approved by Porson, Dindorf, and Bornemann. The common reading is $\varphi v \lambda \dot{\alpha} \tau \tau \sigma \tau \alpha$, with which it is usual to supply $\tau \delta \chi w \varrho l \sigma r$. The reading suggested by Brunck refers to what Pomp. Mela I. 19. says, that the Mossynæcians elect their king, and having closely confined him in a wooden tower, punush him for any misconduct by withholding his daily food. — oide of. Krüg. reads oide & referring to some inferior ruler, who was in the place first taken.

27. Θησαυφούς, store-rooms, cells. — rerημένων, perf. pass. part. of νίω, to heap up. Cf. Butt. Irreg. Verbs, p. 180. — σùν τῆ καλάμη. So we say, 'grain in the sheaf.'

29. Kávva — τὰ πλατία οὐκ ἔχοττα διαφυήν οἰδεμίαν, i. e. chesnuts. — Τούτψ refers to κάψνα, and is put in the singular by a kind of attraction with σίτψ. — καὶ πλείστψ σίτψ = as the most usual article of food. — κεψασθεὶς, being mixed, i. e. diluted with water.

30. εἰς τὸ πρόσω. See N. on I. 3. § 1.

31. αναβοώντων .... πόλεως. Credat Judæus Apella.

32. $\tau \tilde{w}r \epsilon \tilde{v} \delta a \iota \mu \delta r w r = \tau \tilde{w}r \pi \lambda ov \sigma \iota w \tau \delta \tau w r.$. almost equal in thickness and length = nearly as broad as they were long. — $\delta \sigma \iota r \mu \ell r ov \varsigma$ $\dot{a} r \partial \ell \mu \iota or$, marked (i. e. tattooed) with flowers. Such is the usual method of interpreting this passage. "Mihi vera videtur vulgaris interpretatio." Krüg. For the construction of $\dot{a} r \partial \ell - \mu \iota or$, see S. §§ 165. 1: 206. 3.

33. *tracques als* by attraction for *tracques as.* What a revolting picture is here furnished of a savage state of society.

34. aneq ar. Supply from the context noinseiar aroquino.

CHAPTER V.

2. $\pi o \lambda \dot{v} \dot{\eta} \tau \pi \epsilon \delta \epsilon r \omega \tau \epsilon \dot{v} \alpha$ than the country through which the Greeks had previously passed. $\cdots$ $\dot{v} \tau \eta \vartheta \dot{\eta} \tau \alpha t \tau$, might derive some advantage = might obtain some booty. $\check{v} \tau \alpha \sigma \vartheta \alpha s$ is the more usual form. Cf. Butt. Irreg. Verbs, p. 189.

3. $575 \dots \pi \delta \lambda \epsilon \mu or$, that the gods by no means permitted the war. — $d\pi_0(xov)$ refers to $\pi_0 \lambda \ell r a_0$ implied in $\pi \delta \lambda \iota r$. Cf. N. on II 1. 6 6.

4. Μέχοις ἐνταῦθα, thus far. —— ἐπέζευσεν, travelled on foot...... ἐν Βαθυλῶν, i. e. in Babylonia. —— μάχης. Cf. N. on II. 2. § 6. ..... CHAP. V.]

άχρι είς. So we have έστε έπι, IV. 5. §6 ; μέχρις είς, VI. 4. §26. ----χρόνου πλήθος, space of time.

5. dywras yvµruzovs. The persons who engaged in these gymnic games, were either entirely naked, or covered only with the short zition.

7. τε before πόλεως corresponds with και in και περί τῆς χώρας. — Γφερον. Notice the change of subject from ή πόλις to of πολιται. — δεινός — λέγειν. See N. on H. 5. § 15.

8. TE after inaurécorraç is in correspondence with intera di in the next member. —— ourge dyouxiroux, to congratulate you. —— dià nol- $\lambda \tilde{o} v$ — seawaµéros, having been preserved through (=from) many, &c. For the use of dia, cf. Tittmann on the Greek Prep., Bib. Repos. Vol. III. p. 50.

10. điò, for đi ö, wherefore. Butt. § 115. N. 5.

11. $i\mu\tilde{a}\varsigma - irlov\varsigma = i\mu\tilde{\omega}r$ irlovς. Mt. § 319.

12. $T \alpha \tilde{v} r' \circ \delta r \circ \delta x \dot{a} \xi_i \circ \tilde{v}_{\mu \epsilon r}$, now we think that these things are unbecoming. $\delta v \dot{a} \xi_i \delta w = \dot{a} r \dot{a} \xi_i \delta r \tau_i \epsilon_i r a (\varphi \eta \mu_i. Mt. § 608. 1. ---- <math>\varphi \epsilon_i$ for $\pi \circ \epsilon_i \epsilon_i \sigma \sigma \sigma \circ \epsilon_i$ est sibi alicujus amicitiam conciliare, at $\varphi (\lambda \circ r \sigma \circ \epsilon_i r)$ est alteri alicujus amicitiam conciliare." Zeune.

13. υπέρ, for, in behalf of. ---- ayaπωrres, contented.

14. aro br. Cf. N. on I. 3. § 4. --- τις - τούτων. See N. .

15. $\delta \pi o low \tau ir \tilde{w} \eta u \tilde{w} r trugor, what kind of men they found us to be. Cf. Mt. § 328. 5.$

16. Construct a before il θόντες with ix where. — av τε — av τε, whether — or. — oil υβρει, not from wantonness.

17. posegois, fearful to be encountered.

18. των incluor, of those things which were theirs. incluor depends upon των. Cf. Mt. § 380. Obs. 2.

19. Korveq(rag. It is usual to explain this accusative by quod attinet ad, as it respects the Cotyorians. But Matthize (§ 427. Obs. 3) regards such accusatives, as resulting from the interruption of the proposition by a parenthesis, after which it is resumed with a different construction. With this explanation, Born. in his note on this passage substantially concurs. Cf. Mt. § 631. 1. The best and most simple solution, however, is to regard Korveq(rag as put in the accusative by attraction with its relative $o\ddot{v}_S$.

20. ⁶O δè λίγεις, as to what you say. Cf. Mt. 478. <u>driwyor</u>. S. § 80. N. 3. <u>r</u>à iaut ũr šaπar ũrteς, being at their own charges.

21. Of di állos is in apposition with $\eta_{\mu\epsilon\bar{\epsilon}\varsigma}$, the omitted subject of $\sigma_{\pi\eta\nu\epsilon\bar{\nu}\mu\epsilon\nu}$. $---- i\pi a(\partial \varrho_{\epsilon}\omega_{\epsilon})$ in the open air.

 (See N. on § 12, supra), may be avoided by constructing $\eta\mu\mu\nu$ with this clause. So Born. and Poppo. — $\tau \circ \nu \Pi a \varphi \lambda a \varphi \circ \sigma \sigma$, i. e. Corylas, who at that time governed Paphlagonia. Cf. VI. 1. § 2.

24. τοις εἰρημένοις, sc. ὑπ' αὐτοῦ. --- τοις ἰνθάδε, i. e. the Cotyorians.

25. ἐπιτήδεια, things of mutual interest, of advantage to both parties. — τά τε άλλα xal, especially, literally, among other things. Butt. § 150. p. 436.

CHAPTER VI.

1. πεζη, by land, opposed to κατὰ θάλατταν. ---- Κμπειροι, acquainted with. ----- ίκατοι --- παρασχεϊν, able to furnish.

2. "Ελληνας όντας "Ελλησι. Cf. S. § 232. "Ελλησι depends upon eirous. — τούτω refers to τφ.... συμβουλείειν, by being friendly to the Greeks and giving them the best advice.

3. $5\tau_1$ or r_2 ... $\epsilon t \pi_{01}$, that he did not say, that they would make war (S. § 192. N. 2) upon the Greeks. —— ϵt or, while it was in their power. S. § 168. N. 2.

4. πολλά μοι κάγαθὰ γίνοιτο, may many good things be to me = may I be prospered. — αἶτη γὰς .... παςεἶναι, " i. e. tanti momenti res agitur ut nunc potissimum illud δεςον ή συμβολη cogitandum esse videatur." Krūg.

5. $\eta\mu\bar{\alpha}_{\varsigma}$ .... $\pi o_{\ell}(\zeta_{\epsilon}v, for we shall be under the necessity of furnish$ $ing you with ships. <math>\cdots$ $\eta^{r} - \sigma\tau_{\ell}\lambda\eta\sigma\theta_{\epsilon}$, if you set out. For citations in proof of this sense of the passive $\sigma\tau_{\ell}\lambda_{\ell}\lambda_{\ell}\mu\alpha_{\ell}$, see Carmichael Gr. Verbs, p. 264.

6. λεκτέα ά γιγνώσκω - δεί με λέγειν έκειτα ά γιγνώσκω.

7. $\eta = \frac{1}{2}$, than where. $----- \tau \dot{\alpha} \times i \psi \alpha \tau \alpha$, the horns, i. e. the points or projections of the mountain. $------ x \dot{\alpha} \pi \tau i \tau \tau c$ $\delta \tau \partial \psi \omega \pi \alpha \tau$, all the men everywhere, or as we say, all the men in the world. On the force of the article before $\pi \dot{\alpha} \tau \tau c_{5}$, cf. Mt. § 266.

10. ού χαλεπήν, not difficult merely. So Cicero Arch. Poet. 4. 8, "qui se non opinari, sed scire," &c.

11. Of de our. Cf. N. on I. 3. §5.

12. ούτω δ' izer, but it is thus, i. e. on this condition. —— el di ... καταλείψεσ θαι (= καταλειφθήσεσ θαι. S. § 207. N. 6), but if some of us are to be left behind.

13. $ir \, dr \delta q a \pi \, \delta d w r \chi \, \omega q q$, in the situation of slaves = we shall be reduced to servitude.

15. ixarovs, skilful, well-disciplined. ---- ovx är är öllywr genuá- $<math>\tau wr$, not at small expense = nol without great expense. ---- $\tau \cos a \sin \tau$ $\delta ira \mu \iota_s$, so great a force as the one now there, viz., the Greek army. ----- $a ir \overline{w}$ refers to $\Xi erop \widetilde{w} \tau \iota_s$, which is separated by intervening clauses from $i\delta \delta \pi \iota_s$ upon which it depends. ----- $\pi \delta \iota r$, $\pi \pi \sigma \iota_s \ell \sigma \pi \tau \alpha_s$, having founded a city. From the expression $\lambda \alpha \beta \delta \sigma \tau \alpha_s \sigma \delta \iota r$, § 30, infra, it would seem that Xenophon had in mind the occupation and enlargement of some city then existing, perhaps Cotyora.

16. αὐτῶν refers to the Greek army, τοὺς περιοιποῦντας, to the Greeks living in Pontus.

17. tarre is annexed to $\pi ternoif cas \theta as$ for the sake of emphasis. S. § 207. N. 3. The perfidy of Silanus arose, not from love of country or friends, but from a mean desire to display his wealth in Greece, in which he would have been disappointed, had the army remained on the shores of the Euxine.

18. Ououeros Kugo, i. e. offering sacrifice in the name of Cyrus.

19. $\tau \sigma i \in \delta \pi \sigma \partial \lambda \sigma i \in t$ the greater part. — $\delta \tau i = \delta \tau i$. This repetition results from the intervening clause. — xardurevous µeiras, would be in danger of remaining = it was to be feared that $\tau \sigma \sigma a' \tau \eta$ diraµis would remain. — $\beta \sigma \nu \lambda e' \varepsilon \tau a \cdot \tau \lambda$. Notice the change to the oratio recta.

20. ἀπόφους ὅντας — ἔχειν, being at loss how to obtain. — źώφας
 to which οἰχουμιτης belongs, depends on ἐχλεξάμενοι. S. § 178. 2.
 — πλοῖα δὲ commences the apodosis.

21. αἰτὰ ταῦτα, i. e. the things reported by of ἐμποροι. — ὅπως ἐμπλείσει. The future more commonly follows ὅπως. See Mt. § 519. p. 885.

22. $\pi \varrho_{0,0,\ell\chi \in U}$ (sc. $\tau \circ r \circ \tilde{v} r)$ $\mu \circ r \tilde{\eta}$, to think of staying. — $\tau \iota r \alpha_{0,0}$ $\partial \dot{u}_{eg} \partial \alpha_{e}$. The plural is used in order to give indirectness to the charge against Xenophon.

23. rowunrlas, the new moon, literally, new month (vios, $\mu\eta v$). The

Greeks began the month with the day, on the evening of which the new moon first appeared. Hence $rou \mu \eta r t a$ was the name given to the first day of the month. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 175 $----- K v \zeta \iota \pi \eta r o r$. The Cyzicene stater was a gold coin = 28 Attic drachmæ (= \$4.926. See N. on I. 4. § 13) or 180 grains, although none of the existing coins of that name come up to this weight. Cf Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 896. ---- $i \pi d q \xi \epsilon \iota i \mu \tilde{\iota} r$. Cf. N on I. 1. § 4.

24. Sià tò initer elvai, because I am from those parts.

25. τῶ βουλομέτω is in apposition with αύτοῖς.

26.
 ⁶
 ⁶
 ⁵
 ⁷
 ⁶
 ⁷
 ⁶
 ⁷
 ⁷
 ⁶
 ⁷
 ⁷

27. $i\delta lq$, privately. $\mu \eta$ κοινούμενον $\tau \tilde{\eta}$ στρατι $\tilde{q}$. This asset tion by the negative of what is affirmed in $i\delta lq$, makes Krüg. dou. t the genuineness of these words. But the repetition of a sentiment an an affirmative and negative form, is often done for the sake of elemphasis or perspicuity. Cf. Mt. § 636 (end).

28. $\hat{\eta}$ .... $\pi_0 \dot{\alpha}_{\mu \alpha \tau \circ \circ}$, or in no respect whatever to touch the affair, as we say, to have nothing to do with the thing.

29. το μεν μέγιστον. Cf. N. on I. 3. § 10. — άπειρον όντα, ε. των ίερων.

30. $d\phi'$ of $dr \gamma$ ivers, whence it might be how it might be brought to pass. $\psi d\tilde{\alpha} = \tau \partial r \mu \partial r \beta \partial \nu \lambda \delta \mu eror = \delta \mu \tilde{\omega} r \tau \partial r \mu \partial r \beta \partial \nu \lambda \delta \mu eror. Cf. N. on V. 5. § 11.$

31. ardgas, i. e. Timasion and Thorax. --- Iroa, i. e. Greece.

32. zarà µıxçà, in small bands. — zalçorreç. "Where zalçeer signifies to escape with impunity, its participle is generally used." Vig. p. 110.

33. *twa* is bracketed by Dind. in his lesser edition. "Ineptum *twa* non dubitare ejicere." Krūg.

35. τὰ δὲ χρήματα limits ἐψευσμένοι ἦσαν. S. § 167. — τῆς μισ θοφορῶς is put by Hutch. and Weiske, in dependence upon τὰ χρήματα, but Krüg. suspects, that it has crept into the text by way of explanation.

CHAPTER VII.

dreπύθοντο, received intelligence, as we familiarly say, gos wind of upat was going on (πραττόμετα).

2. σύλλογοι iy/yrorro, were collected in groups. σύλλογοι 15 used of seditious gatherings in which plans of action are discussed and 3. ayopar = ixxlyolar.

4. $\delta \tau i \frac{1}{2} \lambda \partial \sigma r \pi \chi \partial \sigma x$ as $r \partial r = that they were the authors of the project complained of by the soldiers.$

5. μέλλω, have it in mind. Cf. Cyr. I. 4. § 16. — ούτως ..... άξιον = punish them as they deserve.

6. τουτο limits ¿ξαπατήσαι (S. § 167), and refers to ws hlos x. τ. l.

7. ώς .... Έλλάδα, how favorable is the navigation (i. e. the wind for sailing) into Greece.

8. Άλλα γαο .... ἐμβιβῶ. The ellipsis may thus be supplied: But it may be objected, that I can still deceive you, for, waiting a while, I shall cause you to embark when there is a calm — Οὐκοῦr, therefore. Herm. ad Vig. p. 794 remarks: οὐκοῦν est ergo sine interrogatione; οὖκουν, 1. non ergo, 2. non sane, 3. nonne ergo? 4. nonne?

9. Ποιῶ ở ὑμᾶς — ἤ×ειτ, but I will suppose you to have come (S.
§ 209. N. 2). — ×αὶ ởη ×αὶ, grant that even. "×αὶ ởη is employed in stating something for the sake of argument." Vig. p. 198. XI. But Matthiæ (§ 510. 7) has cited examples, which show that this hypothetical power resides in the indicative. — ἢ οὕτω — βουλόμενος, than by thus forming plans.

10. Παρίημι, I resign. —— ἀρχίτω. He seems to have Thorax in view.

11. Άλλά γάρ. Cf. N. on III. 2. § 26. — ταῦτα refers to the charge against Xenophon spoken of, § 5, supra.

12. [•]Orar .... Igητε, i. e. when you are satisfied in respect to these things. — ofor iποδείπναι, such as it foreshows itself. S. §205. N. 1.

13. $\dot{\alpha}\pi\epsilon\lambda\vartheta\epsilon\bar{\imath}r$. Dundorf reads $\dot{\alpha}\pi\bar{\eta}\lambda\vartheta\sigma r$. But the construction, $\dot{\delta}\sigma$ xovos $\dot{\delta}\ell\mu\sigma\sigma$ — $\dot{\alpha}\pi\bar{\eta}\lambda\vartheta\sigma r$ is so harsh, that it seems best, with Poppo and Krüger, to adopt $\dot{\alpha}\pi\epsilon\lambda\vartheta\epsilon\bar{\imath}r$ as the true reading.

14. τομίζειτ, sc. τούς ενοιχούντας.

16. $\eta \mu i q \alpha$ yevo $\mu i \nu \eta$, the day coming on. —— log $v q \tilde{w} \nu$ $\tau \delta \pi w \nu$, 1. e. the mountains. See § 13, supra.

17. $\frac{\pi}{2}$. Supply if from it $\tau \tilde{\eta} \dot{\eta} \mu i q q$. The relative is found without the proposition, when it refers to a noun or pronoun, with which the proposition is joined. Cf. Mt. § 595. 4. — of $\pi \omega dr \eta \gamma \mu i r \omega$, not yet having got under weigh.

19. Irugor .... Kegagovirt, happened to be still in Kerasus.

21. $\Sigma_{VTXA} \Theta \eta \mu eros$, while we were sitting together in consultation. Cf. Thucyd. V. 55. § 1.

22. $\delta \varsigma \ \ddot{a} r \dots \pi \rho \tilde{a} \gamma \mu \alpha$, inasmuch as they had seen what took place among them, i. e. the death of their countrymen spoken of § 19, supra. The idea is that they were frightened, because they had just witnessed a similar scene.

25. ἐπνίγετο, "was near drowning." Belfour.

26. rotavra is in the predicate.

27. Xenophon now shows the sad effects, which would result from such insubordination. $--- \tau \tilde{\omega}r \pi \rho \partial s$ in $i \delta r \tau \omega r$ as ambassadors.

28. i_{r} oùde μ i $\tilde{q}$ $\chi \omega q q = without$ authority. — $\tilde{\eta}_{r}$ ... i_{r} if there be those, who will render him the obedience, which just now (i. e. when the mob collected) was given.

29. ύμϊν. S. § 197. Notes 1, 4. — διαπεπφάχασικ. S. § 205. N. 3. — αὐθαίφετοι (αἰτός, αἰφέομαι), self-chosen.

30. $d\varphi_{12} \times e^{i\sigma} \partial \alpha_{1}$ is the subject of $e^{i\sigma} \alpha_{1}$. — $\tau o \dot{\tau} \sigma v \sigma_{2}$ refers to $\tau e^{i\sigma} \sigma_{1}$ or σ_{1} or σ_{2} of σ_{1} or σ_{2} of σ

31. $\Delta \lambda \dot{\alpha} \dot{n} \mu \epsilon \bar{i}_{\varsigma} \approx \tau \lambda$, but we (thinking that no one would willingly undertake the embassy) have requested, &c. — $\tau \dot{\alpha} \dots \sigma x \eta r \sigma \bar{i} r$, and endeavor to pitch his tent on strongly fortified and advantageous places, i. e. take every precaution to defend himself against the violence of a mob.

ήδέως, with gladness such as results from a hope of acceptance.
 τὰ μέγιο ra, things of the greatest moment, i. e. good faith to-

1

7

NOTES.

wards heralds, a just regard for the rights of others, &c. — Of de dy. Dind., Born., and Pop., translate of ubi, referring to Greece. Cf. VI. 6.-§ 16. But Krüg. makes of a pronoun referring to inalvow, and after Lion adopts the order : $\tau l_s dr \eta \mu a_s - i \pi u r i \sigma i \pi a i row$ of $\pi a \tau row$ oloµe da revised da. This is forced and unnatural. Render the passage : being such (i. e. so lawless), who would bestow praise upon us, where (i. e. in Greece) we hope to be praised by all?

CHAPTER VIII.

1. $\delta t_{n\eta\nu}$ introgreir, should be tried. — $\chi \varrho \delta rov.$ S. § 187. 1. — $\delta \varphi \lambda \epsilon$ (2 aor. of $\delta \varphi \lambda \iota \sigma n \alpha rw \omega$) .... $\mu r \tilde{\alpha}_{\varsigma}$, was fined for negligently guarding the cargoes of the transport-ships (V. 1. § 16) the deficit, 20 minae. For the construction of $\tau \eta_{\varsigma} \varphi \nu \lambda \alpha \times \eta_{\varsigma}$, which Krüg. rightly translates secons custodia, see S. § 187. 1. $\chi \varrho \eta \mu \dot{\alpha} \tau \omega r$ depends on $\varphi \nu \lambda \alpha \times \eta_{\varsigma}$. $\tau \delta \mu \epsilon \ell \omega \mu \alpha$, with which $\mu r \tilde{\alpha}_{\varsigma}$ is in apposition, follows $\delta \varphi \lambda \epsilon$, and refers to the deficiency in the cargoes, resulting from the negligence of those, who kept guard over them. — $\delta \varrho \tau \omega r$ of the ships (V. 3. § 1). — $\pi \alpha \tau \eta \mu \epsilon \lambda \epsilon \epsilon$. Sturz supplies $\tau \eta_{\varsigma} \alpha \varrho \chi \eta_{\varsigma}$, in the sense of munus, duty. — $\varphi \dot{\alpha} \sigma \kappa \sigma \tau \epsilon_{\varsigma}$, asserting. On the use of $\varphi \dot{\alpha} \sigma \kappa \omega$, cf. Butt. § 109. I. 2; Mt. § 215. 2.

λέξαντα has ποῦ xαὶ ἐπλήγη for its object. — τῷ ἰ/γει. Cf. IV.
 § 11.

3. $\delta \phi \varphi a trea \theta a s.$ This expression shows the extreme scarcity of the article. — ois ... $\delta \gamma t \gamma t \gamma r a \theta a s.$ who are said to be insensible to fatigue, on account of their viciousness. Xenophon means to say, that if unmoved by the dreadful sufferings of the soldiers, he was abusive and insolent, he must have evinced a viciousness unsurpassed by that of the ass, which no amount of labor could subdue. — $\mu \epsilon \theta \dot{\nu} \sigma \pi a \varphi \delta \dot{\gamma} \eta \sigma a$; did I abuse you when I was intoxicated? This does not imply that Xenophon was ever guilty of drunkenness, any more than the previous interrogatory proves him to have been addicted to pæderasty.

5. εί όπλιτεύοι == εί είη όπλίτης.

6. ³H.... ἀπάγων; are you the man, who was carrying a sick person?

7. nai rag attor, for now it is worth while.

κατελείπετο, was on the point of being left behind. S. § 210.
 N. 1. — τοσούτον = τοσούτον μόνον.

9. Surfay, assented to. — προύπεμψα by crasis for προέπεμψα. 10. Όπόσα γε βούλεται is a phrase of indifference = just as he pleases. — Breaudon ... Mereic = it is true, as you say, that then I struck you. — eldor ionxirau, to appear like one who knew.

11. frior τι ἀπίθανιν, literally, did he any the less die, i. e. nothing was gained by this trouble, since after all the man died.

12. dlyas, sc. nlyrás, few blows, i. e. less than he deserved.

13. $\delta \sigma \sigma \iota \varsigma \ldots \delta \eta \sigma \iota \iota \varsigma$, as many as were content to be saved. — ior two xai $\mu \alpha \chi \sigma \mu \delta \tau \omega \varsigma$. Matthiæ (§ 556. Obs. 3) refers these participles to $i \mu \tilde{\alpha} \varsigma$, the change of case resulting from a kind of anacoluthon. Perhaps it is better to regard them as gen. absolutes, thrown in for the sake of giving emphasis to the thought. Cf. Mt. § 561. — incoir $\mu \varepsilon r$. S. § 210. N. 2. — $\dot{\alpha} \pi \omega \lambda \delta \mu \varepsilon \delta \alpha$. The aorist here confines the result to a single case = (each time that we did thus) we should have all been destroyed. See Mt. § 508. b (end).

15. υγούτητα, suppleness, flexibility of the limbs. — το δε κασήσ θαι ....δακτύλους, but I saw, that sitting down and remaining still, produced congealment of the blood and rotting off of the toes.

17. Kai yào oir. Cf. N. on I. 9. § 8. — $\pi a \rho a$ τo $\delta t \times a \circ or, contra$ $ry to what is just, unjustly. — <math>\tau t \mu i \gamma a \dots \lambda a \mu \beta a \pi \circ v$, what injury so great could they have suffered, as that they could hope to obtain satisfaction for it? — $\dot{a} \pi \lambda \circ \tilde{v}_{\varsigma}$, simple, ingenuous, when used of an oration is opposed $\delta \pi \lambda \circ \tilde{v}_{\varsigma}$, double, artificial, ambiguous.

19. is eidia (ei, $\Delta \cdot \delta \varsigma$), in fine weather = free from perils and hardships.

21. Exercise $\xi log \eta$ où $\psi \eta \phi o v \phi$, i. e. not being restricted to the mere declaration of opinion, but having ample means to punish Xenophon for ill-timed or excessive severity.

:

22. Hovolar, license. upplier twree aveous, by permitting them

CHAP. VIIL]

NOTES.

to be insolent. —— τους αυτούς .... is βριστοτάτους, you will find that the same persons, who were then most remiss, are now the most insolent.

 23. διεμάχετο .... φέφειν, refused to carry his shield under pretence of sickness. For the construction of διεμάχετο — μη φέφειν, cf. N. on I. 3. § 2 (beginning). — ἀποδέδυχεν, he has stripped, i. e. plundered.

24. $\tau \circ \tilde{\tau} \tau \circ \tau \cdots \pi \circ \circ \tilde{\tau} \circ \tau$, you will treat him contrary ($\tau \circ \tilde{\tau} \circ \tau \circ \tau \circ \tau$. S. § 186. N. 2) to the manner, in which they treat dogs. — $\delta \iota \delta \circ \delta \circ \tau$. pres. 3 pers. plur. of $\delta t \circ \eta \mu \iota$ (a poetic form of $\delta t \circ \eta \iota$), as $\tau \iota \circ \delta \circ \sigma \iota$ is formed from $\tau t \circ \eta \eta \mu \iota$ (S. § 117. N. 2). Carmichael sub hac voce quotes Porson's remark: "the Attic bee (i. e. Xenophon) does not dislike words and phrases both poetic and Doric, of which no trace is found in other Attic writers, when they give elegance and vigor to his style."

25. $d\pi\eta\chi \partial \phi\mu\eta\tau$. The aorist is here used for the perfect tense. Cf. S. § 212. N. 1. $\mu \epsilon \mu \tau \eta \sigma \theta\epsilon$. S. § 209. N. 4. $\mu \epsilon l \delta \epsilon$ .... $\epsilon n \epsilon r \delta \epsilon$ ....

26. *πiqueyivero*, he was superior to his accusers, i. e. he was honorably acquitted.

BOOK VI.

CHAPTER I.

-4. κατακείμετοι after the Oriental manner. ---- στιβάσιν, couches made of grass, straw, or leaves. ---- έκ κεφατίνων ποτηφίων, out of cups of horn.

5. $\sigma\pi\sigma\sigma\delta\alpha$, libations. The Greeks at feasts, before drinking made a libation to the good spirit ($d\gamma\alpha\partial\sigma\bar{v}$ $\delta\alpha\ell\mu\sigma\sigma\sigma\varsigma$) of unmixed wine, of which each guest drank a little. This ceremony was accompanied with the singing of the pæan and the music of flutes. Afterwards mixed (i. e. diluted) wine was brought in, and with the first cup the guests drank to $\Delta\iota\delta\varsigma \Sigma \omega\tau\bar{\eta}\rho\sigma\varsigma$. After the $\sigma\pi\sigma\sigma\delta\alpha$ were made, the $\delta\epsilon\bar{\epsilon}-\pi\tau\sigma\sigma$, dinner, closed, and at the introduction of the dessert ($\partial\epsilon\dot{v}\tau\epsilon\rho\alphas$ $\tau_{\varphi}\dot{\alpha}\pi\xi\alpha_s$) the $\sigma\nu\mu\pi\delta\sigma\sigma\sigma\sigma$ commenced. At the symposia, music and dancing with various other amusements were introduced, and sprightly conversation, sallies of wit, and the discussion of the subjects of the day enlivened and gave interest to the entertainment. Cf. Smith's Dict. pp. 321, 832, 926. $\pi\rho\delta\sigma$ $\alpha\dot{\nu}\lambda\sigma =$ to the music of the flute. $\pi\epsilon\pi\lambda\eta\gamma\epsilon$ 'au, to have been killed. $-\tau\epsilon\chi\nu\kappa\bar{\omega}\varsigma\pi\omega\varsigma$, by some kind of trick.

6. ἀrέπραγοr. They thought the man was really slain. — Σιτάλπαν, i. e. a song in which were sung the praises of Sitalcas, one of their kings, celebrated for his goodness. — εξέφερον ώς τε θνηπότα, bore him forth for burial, as if he were dead.

7. xagnalar, karpaia, a mimetic dance. S. § 164.

8. $\sigma\pi\epsilon l ves xoù \zeta\epsilon vy \eta larei.$ This was done in pantomime. — $\lambda \eta$ $\sigma\tau\eta\varsigma$, i. e. a pretended robber. — ir $\delta v \partial \mu \tilde{v}$ $\pi v \delta\varsigma$ ror $av l \delta r$, thy thmically to the flute, i. e. in time with the music of the flute. — $\tau \dot{v} \chi\epsilon \tilde{\iota} \rho\epsilon$. S. § 137. N. 1.

9. xal rort — rort di, at one time — at another. — is dio arrerarroutrur, as if two were opposed to him. — itensflora, threw himself head foremost, i. e. he performed a kind of somerset.

10. The poixor, so. bernua, a Persian dance, which, from the genu-

350

CHAP. I.]

.

NOTES.

flexions with which it was performed, was called $\delta_{x\lambda\alpha\sigma\mu\alpha}$. Cf. Cyr VIII. 4. § 12.

11. $\pi \varrho \circ \varsigma \circ \delta \circ \circ \varsigma$, solemn thanksgivings, when peans were sum to Apollo and the other gods.

12. In $\theta_{ij}\delta_{ij}$ wr. The movements of this war-dance were very light and rapid. Hence the name of the Pyrrhic foot ($\upsilon \upsilon$). In the Doric states, where its origin is to be traced, it served as a preparation for war, but at Athens and other of the non-Doric cities, it was merely mimetic to entertain company. It was introduced to the public games at Rome by Julius Cæsar.

ai τρεψάμεναι. A sportive exaggeration of what is narrated, 1.
 § 3.

15. $A \rho \mu \eta r \eta r$, now called Ak-Liman, 1. e. the White Harbor. — $\mu \epsilon \delta t \mu r ovs$. The medimnus was the principal dry-measure of the Greeks, and contained 11 galls. 7.1456 pints. — $x \epsilon \rho \epsilon \mu \alpha$. This was a liquid-measure containing 5 galls. 7.577 pints. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 616.

18. rexώσης, sc. γroung, the prevailing opinion, i. e. the will of the majority.

20. $\pi \tilde{\eta} \mu \delta \tau$ corresponds with $\delta \pi \delta \tau \epsilon \delta^{2} a \delta$, §21, infra. Cf. N. on III. 1. § 12. — routzwr, when he reflected. — $\tau v \chi \delta r$, perchance, possibly. S. § 168. N. 2.

21. αὐτοκράτορα γενέσθαι ἄρχοντα, to be commander-in-chief. —— την προειργασμένην δόξαν, the glory which he had previously obtained, in conducting the retreat of the army.

22. δ_{vo} is price. Zeune remarks, that two or more victims were brought to the altar, so that if auspicious omens did not attend the sacrifice of the first, another might be slain.

23. $\delta_i \xi_i \delta_i \sigma$. "When the Greeks were seeking omens from the flight of birds, they stood with the face to the north. Hence the favorable quarter of the heavens was on their right. The Romans on the contrary, when taking auguries of this sort, looked towards the south, and therefore the propitious region of the heavens was on their left. This will account for the apparent disagreement in the writings of the two people, the Roman omen on the left being fortunate, which to the Greek would have been unlucky, and vice versa. As it respects the kind of omens, sometimes the mere appearance of a bird was deemed sufficient (especially if it appeared to a traveller on his road); thus the Athenians always considered the appearance of an owl as a lucky sign; hence the proverb, $\gamma \lambda a \partial x \xi$ integrate, the owl is out = we shall have good luck." Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 348. —— $\delta \tau_{i} \mu \delta \gamma \alpha \zeta_{i} \mu \delta \gamma \delta \zeta_{i}$ is conformed to Negar, the construction suited to $\ddot{w}_{\xi}\pi_{i\varrho}$ being $\mu i \gamma a \nu \mu i \gamma$ obwror. — $\mu i \gamma a_{\xi}$, i. e. portending great things. — oùx idiwrixoc. The omen was to a person of official dignity, inasmuch as the eagle was the bird of Zeus. — $i\pi i \pi \sigma roc_{\xi}$, portentous of great toil. — $\chi_{\varrho\eta\mu} \alpha \tau_{i\sigma} \tau_{i\chi} \delta r$, relating to an increase of wealth. — $\mu \tilde{a} \lambda \lambda \sigma r$, sc. $\ddot{\eta} \times \alpha \vartheta \dot{\eta} \mu \epsilon r \sigma r$, rather than while in a sitting posture.

25. προεβάllorro aurór, they proposed him (i. e. Xenophon).

26. $\epsilon I \pi \epsilon \varrho \, \check{a}_r \partial \varrho \omega \pi \circ \varsigma \, \epsilon i \mu \iota =$ since I have all the feelings of a man, in respect to an appointment so honorable. $---- \epsilon \mu \circ \iota \dots \tau \circ \check{\iota} \tau \circ,$ nor furthermore do I think it at all safe for me.

28. $\pi i \varphi \alpha$, beyond is here taken absolutely (Butt. Lexil. No. 91), somewhat in the sense of $i \pi i \varphi$ $\tau i \mu i \tau \varphi \sigma r$. --- $\check{\alpha} x v \varphi \sigma r$, without authori v y = null and void.

29. et riva. He seems to refer to Chirisophus, and therefore, in order to give no offence, employs az dómeror instead of oraciácorra.

31. $\pi\lambda\epsilon(oros \epsilon r\delta\epsilon or, there was need of a more cogent reason, viz.,$ $that drawn from the will of the gods. — <math>\partial\mu\nu\nu\omega\dots\pi\dot{a}\sigma as$. The same formula of swearing is found, VII. 6. § 18; Cyr. VI. 4. § 6. So Demosth. de Cor., $\tau o\bar{s} \in \partial \epsilon o\bar{s} \epsilon i \chi o \mu a i \pi \bar{a}\sigma a i \pi \dot{a}\sigma a s$. — $\bar{\eta} \mu \eta \eta$ confirms the oath. — $\epsilon \mu o i$ before $i \pi o \sigma \tau \bar{\eta} v a i$ miss $\beta \epsilon \lambda \tau i o \sigma \cdot \dots \delta \bar{s} \tau \tau s$ $\dots \gamma r \bar{w} \pi a t = \delta i a \sigma a \pi \bar{w} \bar{s}$, § 24. — $i \delta i \omega \tau \eta \tau$ signifies in this place, one who is unskilled in the science of divination.

32. oið är *iywyt istasla*(or. A similar protestation to the one made by Xenophon, § 29. — *Etroquirta* .... *ilóµiroi*, yet, said he, you have done a favor to Xenophon by not choosing him. What is here said shows, that the worst fears of Xenophon would have been realized, had he accepted the command offered to him. — xai µála.... siyá(ortos, and that too in spite of my efforts to silence him. — 'O di, i. e. Dexippus. — avror refers to Xenophon.

CHAPTER II.

c. ἐπὶ τὸν Κέφβεζον — καταβῆναι. "Male vertit Hutchinsonus cá Cerberum descendisse, quod esset, πρὸς Κέφβεζον. Verte ad Cerberum petendum descendisse." Porson.

4. $\Theta \alpha \nu \mu \alpha \zeta \omega \longrightarrow \tau \tilde{\omega}^{\nu} \sigma \tau \rho \alpha \tau \eta \tau \tilde{\omega}^{\nu}$. The genitive in this case, shows in whom a certain quality is found, which quality is contained in the proposition beginning with $\tilde{\omega}\tau\iota \ o \tilde{\upsilon}$. I wonder at the generals = I wonder at this (i. e. $\tilde{\omega}\tau\iota \ldots \sigma \iota \tau \eta \varrho \epsilon \sigma \iota \sigma \tau$) in the generals. Cf. Mt. § 317. Obs.; S. § 182.

5. "Allos .... µuglous, another said, 'not less than ten thousand."

The ellipsis of of $i \times i \lambda e v \sigma e v i \tau i \nu$ gives life to the passage. $--- \dot{\eta} \mu \tilde{\omega} \nu$ xa $\theta \eta \mu i \nu w$, while we are sitting here in consultation.

8. the drogar, the market, i. e. provisions sold in the market.

9. διαφθείζειν την πράξιν follows ήτιῶντο, as the genitive denoting the crime. S. § 183. 1.

10. Fra Admyrator. They considered Xenophon as the real leader, although Chirisophus had been chosen to the office. --- $\tau \delta \delta \cdots$ eiras, but that the rest of the army was nothing comparatively. --xai $\frac{1}{2}r \delta \delta x$. τ . λ . An explanatory clause thrown in by the historian.

14. avrol refers to Chirisophus and Neon. — $\delta i \dot{\alpha} \tau \alpha \tilde{\nu} \tau \alpha$, i. e. for the reasons just mentioned. — $\tau \sigma \tilde{i} \varsigma \gamma \epsilon \gamma \epsilon \gamma \tau \mu \epsilon \nu \sigma \iota \varsigma$, i. e. his loss of the chief command, and the desertion of his soldiers.

15. $t_{\tau_1} \mu_{t_2}$, for some time. $\pi a_{q} a_{\mu t} t_{\sigma \sigma \tau \alpha_{q}}$ refers to the third division of the army, spoken of in the following section.

17. κατά μέσον πως τῆς Θρψκης, about the middle of Thrace.

CHAPTER III.

1. "Or $\mu \partial r$ ov r x. τ . λ . Schneid., Krüg., and some others, make this exordium to commence the sixth book. It is omitted in the Eton MSS., and bracketed by Dind., Born., and Poppo.

2. Of μir Aquádeç, i. e. the division which followed Lycon and Callimachus, and were now led by ten generals. — το αύτοῦ λάχος, his own division (literally, lot, portion), consisting of 450 men.

3. Συνεβάλοντο δε xai λόφον, they agreed upon a hill.

4. to ovyxelueror, sc. xwolor, the place of rendezvous.

5. τίως, i. e. until they came to the ravine. — τρέπονται, sc. of Θράπες. — αποκτιννύασι, 3 pers. plur. pres. of αποκτίννυμι. S. § 117. N. 2. — λόχου limits στρατιώτας understood, with which όκτω μόνους agrees.

6. dei π leloves ourégéeor, the numbers were continually increasing.

7. of de refers to the Thracians. ---- inform, sc. of "Ellyres.

8. τῶν μὲν refers to the Greeks, τῶν δὲ, to the Thracians. _____

9. τὰ μὲν ἄλλα, i. e. the other conditions of the treaty. — oùx idldooar, were unwilling to give, "usu in hoc verbo frequentissimo." Krüg. — ἐν τούτψ ίσχετο, in this thing the treaty hung, i. e. the dimagreement respecting the giving of hostages put a stop to the treaty. 10. Σενοφώντι – πορευομένο, while Xenophon was marching. Cf Butt. § 145. 5; Mt. § 562. 2.

12. el exervo. The common reading is el xal exervo anolorrae, also if they perish, a sense not unsuited to the context.

14. $\sigma\tau\rho\alpha\tau\sigma\pi\epsilon\delta\epsilon\nu\omega\mu\epsilon\partial\alpha$. S. § 215. 1. — xarpos refers to time, i. e. time for supper. Some refer it to a place suitable for pitching a camp, and at a convenient distance from the enemy. Weiske thinks that reference is had to a due amount of exercise, so that the army might partake of their repast before becoming greatly fatigued.

15. This section is parenthetic. — $\epsilon l_{\varsigma} \tau \dot{\alpha} \pi \lambda \dot{\alpha} \gamma \epsilon \alpha$, i. e. the parts lateral to their march. — $\star \alpha \ell \epsilon \cdot \gamma$ in order that these numerous fires might strike the Thracians with terror. Cf. § 19, infra.

16. Xquso $\pi o\lambda r$, Chrysopolis, now Scutari, the Asiatic suburb of Constantinople, on the eastern shore of the mouth of the Bosphorus.

17. xáxióv tori diaxirðursiósir, it is more hazardous to encounter danger. — ils radrov thoborras, having come into the same place = having united our forces. — xoir $\tilde{\eta}$ .... txes dai, to make common cause in effecting our safety. txes dai with the genitive signifies, to cleave to, to keep hold of. Cf. Mt. § 330. 6; S. § 179. 1. — naçaoxevasaµírovs rir yrúµn, having come to the determination. — ús vīr — torir, that now is the time.

18. τοὺς μεγαληγοςήσαττας ὡς πλέον φρονοῦντας, those who boasted of having wisdom superior to us. — ταπεινῶσαι, to humble. This beautiful sentiment reminds us of a letter of the Sultan Barsebai, quoted by Stocker (N. on Herod. VII. 10. § 5) from De Sacy's Chrestom. Arab. "These are the words of the Most High: 'How many times has it not happened by divine permission, that a small troop has vanquished a numerous army !" — ἀπὸ τῶν δεῶν ἀςομένους — beginning every enterprise by asking counsel of the gods

19. iq' boor xalūç eizer, as far as it was proper. —— iππαquórreç, going up. Cf. Thucyd. V. 10. § 8, with Bloomfield's note. $i \sigma \tau \rho \alpha \tau \iota \dot{\alpha} = oi \delta \pi \lambda \tilde{\iota} \tau \alpha \iota$, by its opposition to the preceding oi πείταorai.

22. ελάνθαιον .... γενόμενοι, found themselves unawares upon the hill. — επολιοχιούντο has the force of the pluperfect.

23. two xataleleipérwo, i. e. the old men and women, spoken of m the preceding section.

24. χατά .... όδον, in the way leading to Calpe. — άφιχοντο els τὸ αἰτὸ, i. e. συνέμιξαν ἀλλήλοις. Krūg.

25. rouro, i. e. an attack upon them by night.

26. rà nag' nuir, our situation.

t

CHAPTER IV.

1. $\tau_{II} t_{T} \tau_{II} A \sigma t_{a}$. The Thracians had long before this crossed over on the Asiatic side of the Bosphorus, and spread themselves in the fertile plains of Mysia and Phrygia.

2. Kal $\tau \varrho_i \eta_{\varrho e_i} \dots \pi \lambda o \tilde{v}_s$. The idea is, that the distance from Byzantium to Heraclea, could only be rowed by a galley in one of the longest days. $\eta_{\mu} \ell \varrho_{\alpha \varsigma} \pi \lambda o \tilde{v}_{\varsigma}$ is like our expression, 'a day's sail.'

3. $ir \tau \tilde{\eta}$ Salarty $\pi \varphi oxel \mu e ror,$ extended into the sea = a promontory. — $\tau \delta \mu ir - x \alpha \delta \tilde{\eta} x \sigma r$, $\delta \delta \delta \alpha \delta \chi \eta r$, and $\tau \delta \delta \delta r r \delta \varsigma - \chi \omega \varphi l \sigma r$ are in apposition with $\pi \varphi oxel \mu e r \sigma r \chi \omega \varphi l \sigma r$, as parts subjoined to a whole. Mt. § 432. 3. $i \sigma r l$, however, may be supplied after these nominatives. — $\alpha \delta \chi \eta r$, neck of land. The foundation of this metaphor is obvious. — $i r \tau \delta \varsigma \tau \sigma \tilde{v} \alpha \delta \chi \ell r \sigma \varsigma = \text{comprised within the limits of}$ the promontory.

7. εἰς δὲ .... γενόμενον. The usual interpretation, and one which is adopted by Weiske, Zeune, Born., Pop., and Krüg., is "in loco qui facile futurus fuisset oppidum."

8. ini taitny thy usodopogàr for the sake of hire merely. The demonstrative pronoun here expresses emphasis. Cf. Mt. § 472. b. — of µiv xal ärdçaç äyorteç, of di xal προςarηlæxóteç χρήµata. The text is so obscure, and the efforts of distinguished critics have proved so fruitless, in restoring what may be deemed the true reading, that I shall only adduce Bornemann's solution, which on the whole seems preferable, viz., to reject ărdçaç from the text and read, of µir xal ăyorteç, of di xal προςarηlæxóteς χρήµata, some bringing their fortunes with them, and others having already spent theirs. — τοίτων ëreços, others of these. Krüger regards ëreços as here implying comparison, others than these. Cf. Mt. § 366. d; S. § 186. 2. — πολlà xai àya dà πρόττειν = had amassed great fortunes.

9. συνόδου depends upon υστέρα. S. § 186. 1. — τοὺς νεκροὺς
 i. e. those who had been slain by the Thracians. — καὶ οὐχ οἶον κ.
 τ. λ. Decomposition had so far progressed, that the bodies could not be removed from the place. — ἔδαψαν .... κάλλιστα, they buried with all the honors their circumstances would permit. ἐκ τῶν ὑπαρχόντων, according to their means. Cf. ἐκ τῶν ἀυνατῶν, IV. 2. § 23.

11. ×ατὰ χώραν.... στράτευμα, that the army should resume the same order, which it had before the defection of the Arcadians.

12. "Hoy, immediately. — 'Husic, i. e. the generals. — if nore illows, if ever at any other time you were prepared to fight.

13. μισθωσάμετος, having hired. "μισθόω, I let out, μισθοῦμαί τι, I cause to let out to myself, i. e. I hire." Butt. § 135. 8.

16. εἰς τρὶς, as many as three times. Cf. Vig. p. 226. XIV. ä ἔχοντες ἦλθον, which they had when they cume.

18. δ_{ς} .... $\delta_{\tau\iota}$. Matthiæ (§ 539. 2) cites this passage as illustrative of his remark, that "sometimes the construction of a proposition, which properly is independent, is connected with a parenthesis," $\delta_{\tau\iota}$ here depending upon $\tilde{\eta}_{\kappa o \nu \sigma \alpha}$. Poppo and Krüger, however, find here two modes of construction combined in one proposition, the writer proceeding with $\delta_{\tau\iota}$, as though he had not commenced with ω_{ς} . Cf. Mt. § 632.

19. $\mu \dot{\eta} \dots i \epsilon_{\varrho} \tilde{\omega} r$, since the sacrifices were not propitious.

20. $\sigma_{\chi \epsilon} \delta \delta \delta \ldots \delta \sigma_{\chi \epsilon} almost all the army.$

21. t_{avs} , ..., $\eta u \tilde{t}r$, perhaps the victims may be favorable to us. Cf. Thucyd. V. 54. § 2.

22. προθυμεῖσθαι εἰ τι ἐν τούτφ εἰη. Of the various solutions given to this troublesome passage, that seems most satisfactory, which supplies σχοπεῖν before εἰ (Mt. § 526), and refers τούτφ to τῷ θύματι understood from ἐθύοντο: to pay close attention to the circumstances attending this sacrifice.

24. où $\mu\epsilon\bar{\iota}$ or $\pi\epsilon r \pi a r \sigma s o s o r c m m n,$ following the common reading, inserts $\tilde{\eta}$ after $\mu\epsilon\bar{\iota}$ or. For its omission, cf. Mt. § 455. Obs. 4.

25. $\tau \rho \iota \dot{\alpha} x \sigma \tau \tau \alpha$. Krüger edits $\pi \epsilon \tau \tau \dot{\eta} x \sigma \tau \tau \alpha$, on the ground that $\tau \rho \iota \cdot \dot{\alpha} x \sigma \tau \tau \alpha$ would make the number too small. But it should be remembered that prompt assistance was needed, and hence the young and active were selected for the relief-party.

CHAPTER V.

2. $i\pi\epsilon\xi\delta\deltai\alpha$, sc. $i\epsilon\rho\dot{\alpha}$. This sacrifice was offered by generals before setting out on an expedition, in order to ascertain from the accompanying signs, whether the enterprise would be successful or not.

4. Ἐπεὶ ở .... aὐτοὺς, when the captains and soldiers of Neon had left (Weiske, vellent relinquere, but Born. more correctly, reliquissent) them, i. e. Neon and τὸν δὲ ὅχλον καὶ τὰ ἀτδῦάποδα.

7. Κω τῶν κωμῶν, outside of the villages so as not to be molested by the enemy. —— irròg τῆς φάλαγγος, within the phalanx. No parties were permitted to leave the lines for the sake of plunder.

9. λόχους φύλαχας, companies of reserve. —ol πολίμιο... ἀχεφαίους, the enemy, when thrown into disorder by the main body of the Greeks, may meet these bodies of reserve being in good order and vigorous.

•

CHAP. V.]

assequences, literally, not having mixed with the combatants; hence fresh, vigorous for action.

10. $\dot{\omega}_{\varsigma} \mu \eta \delta \sigma \tau \eta \varkappa \omega \mu \varepsilon r$, so that we may not be standing still, which would appear to the enemy the result of fear.

13. 5 τ_1 .... π_{opelax} , what it was which stopped the march. S. § 140. 3.

14. oùdéra .... ideidoúdior, have never led you into unnecessary (literally, voluntary) danger. $\pi \varphi o \xi i r \phi \omega$, to be the $\pi \varphi \delta \xi i r o \varsigma$ of one, to introduce one to another, as a $\pi \varphi \delta \xi i r o \varsigma$ would, the citizen of a state connected by hospitality; hence tropically, to lead one into a place or situation. As parallel to $\kappa (r \delta v r o r) \delta \ell \delta c \delta v \sigma \sigma , c f. \delta \kappa o v \sigma (\omega r \kappa r \delta v r \sigma r, r \delta v r \sigma r), c f. \delta \kappa o v \sigma (\omega r \kappa r \delta v r \sigma r), c f. \delta \kappa o v \sigma (\omega r \kappa r), c f. \delta \kappa o v \sigma (\omega r), c f.$

16. μεταβαλλομένους, sc. τὰ ὅπλα, with weapons turned away (literally changed) = with the back to the enemy.

18. To δt .... $\delta \xi_{i,or}$; since we must fight, is it not an advantage worth seizing upon, to cross over and place a valley in our rear? The subject of this sentence is $\tau \delta - \pi o_i \eta \sigma \sigma \sigma \delta \sigma a_i$. $---- \epsilon \delta \pi o_i \sigma \sigma$. Some of the greatest masters in the science of war, have laid it down as a rule, to leave open to the enemy a way of retreat, in order that they may not fight with the bravery of despair.

19. των άλλων ών διαπεπορεύμεθα χωρίων by attraction for των άλλων χωρίων & διαπεπορεύμεθα.

20. Agewóne Da, fut. mid. shall support ourselves.

21. οίωνοι αίσιοι refers to the eagle spoken of, § 2, supra. ——— *Ίωμεν ἐπὶ τοὺς ἄνδρας.* The asyndeton gives life and force to the exhortation.

22. $\frac{5}{2}$ .... δr , in whatever part of the valley each one happened to be. $---- \tau \eta r \gamma \epsilon \eta v \rho v \rho a r$. This shows that the $r \delta \pi \sigma \sigma$ was a marshy valley, or that in certain seasons of the year, water flowed through it, as in a *zaçádça*. Some think that $\gamma \epsilon \rho v \rho a r$ in this passage means nothing more than a narrow way. $---- \epsilon \epsilon \mu \eta \rho v \sigma r \sigma$, they defiled.

25. doout divert, to go running. The transitive sense of divice is the more usual one. Cf. Butt. Lexil. No. 40. p. 232.

29. anidaror & ollyos refers to the enemy.

CHAPTER VI.

2. iláµβaror of iξιόντες, i. e. the plunder belonged to those who took it. Schneider added the article, which is retained in the best editions.

3. xariyor, sc. ras rais, brought their ships into port.

5. τ_{irr} ; $olz \phi_{\mu eros}$ $\ddot{a}\lambda los \dot{a}\lambda ly$. The readings of the MSS. are various. The text is Dindorf's, which Poppo approves, and which differs only from Schneider's reading in the substitution of $\ddot{a}\lambda los$ for $\ddot{a}\lambda$. loc. Born. proposes τ_{irr} ; $olz \phi_{\mu eros}$ $\ddot{a}\lambda los \sigma_s$, which gives no suitable sense to the passage. The conjecture of Krüg. is worthy of consideration, that xai should be placed after $olz \phi_{\mu eros}$, making $\ddot{a}\lambda los elegro$ $\ddot{o}goor$ refer to a party, who had gone to the mountain (VI. 4. § 5) for wood, there being no villages whence plunder could be taken. $el\lambda \eta \phi_{eoar}$ refers to $i\pi \lambda \lambda elar \tau_{ir} colz \phi_{\mu eros}$, who it seems had straggled away from the main body, and fallen in with large flocks of sheep pastured upon the mountains.

7. $\pi \epsilon_{\ell} \tau \tau_{\ell} \omega_r$, falling in with. ——— drawalourtes tor $\pi \epsilon_{\ell}$ of $\pi \epsilon_{\ell}$, crying, the traitor ! The article implies that Dexippus was the one, to whom of all others the epithet $\pi \epsilon_{\ell}$ of ϵ_{ℓ} , belonged. Cf. Mt. § 268, p. 470; S. § 139. N. 2.

8. raira yericoas is an adnominal genitive after alreer. For the omission of the article, cf. Mt. § 542. b.

9. ax deaders being chagrined.

10. τον άφξαντα βάλλειν, i. e. the ringleader of those, who attempt ed to strike Dexippus.

 διὰ τέλους = διὰ παντὸς, continually, during the whole time of the expedition. — ἐξ οἶ, i. e. on account of his friendship for Xenophon. — παφ ὀλίγον, of little account. — φαῦλον, small, trifting. 13. οἶτος, Cleander, who was then harmostes of Byzantium. Cf. VI. 4. § 18. — ἀνόμους, lawless, i. e. not subject to law, as bandits, robbers, &c. — οὖτος ὁ λόγος, this report concerning our lawlessness.

15. ἐγώ μὲν οἶν is repeated in this sentence, in consequence of the parenthesis commencing with xai γàφ ἀκούω. — ὑμᾶς τῆς αἰνίας.
 § 180. 2. — καναδικάζω ἐμαυτοῦ. S. § 183. R. 2. — τῆς ἐσχάτης δίκης, i. e. death.

13. $\mu \eta \, i \star \delta \tilde{w} \tau \ell - \pi o \lambda \epsilon \mu v \bar{v} \tau \epsilon$. In prohibitions or entreaties, the aorist subjunctive or present imperative follows $\mu \eta$, according as the action is to be expressed as momentary or continued. Cf. Butt. § 148. ⁹; Mt. § 511. 3; S. §§ 215. 5: 218. 2. 22. $\delta \phi^2 = \delta \tau e$, for the purpose of. — $\Delta \epsilon E_{i\pi\pi\sigma\sigma}$. The repetition of his name gives emphasis to the treachery charged upon him in $\dot{\alpha}\pi\sigma$. $\delta e_{i}\dot{\alpha}\tau\sigma$ and $\pi e_{i}\partial \delta \dot{\sigma}\tau\sigma$.

23. τὸ ἐπὶ τούτω, as far as it depended upon him. — ἀπολώλαμετ "aliquanto vividius est quam si dixisse ἀπωλόμεθα ἄr." Krūg. — "Ηπουε γὰς, ὡςπες ἡμεῖς π. τ. λ. It appears that the first definite information respecting these impassable rivers, was received by the Greeks at Cotyora (V. 6. § 9), after Dexippus had deserted. Reference in this place is therefore doubtless had, to some general report of the difficulties attending a journey by land, made to the Greeks while they lay at Trebizond.

24. Τοῦτον .... ἀφειλόμην, from a fellow of such a character I rescued the man. Cf. N. on III. 1. § 30.

27. el xal may be rendered although, when as here the apodosis is negative.

28. Fra ... $\mu\eta\delta i\varsigma$, that no one might noise it abroad. —— $\tau oi\varsigma \lambda\eta$ srais refers to the party who had taken the $\pi \rho \delta \beta a \tau a$ (§ 5, supra), and wished through the aid of Dexippus to keep them as private booty.

30. Aquatortor. The same who presided over the games, IV. 8. § 25. The reader cannot but sympathize with the army in the interest which they felt for Agasias, than whom, to no captain were they more indebted for the retreat, which they had so successfully and gloriously made.

34. τω Σιώ, i. e. Castor and Pollux. — article — η, other than, different from.

36. alle, well then. ---- inelse, i. e. at Byzantium.

BOOK VII.

CHAPTER I.

8. el di $\mu\eta$, otherwise. Cf. N. on IV. 3. § 6. — où $\tau\alpha\chi\dot{\nu}$ el $\epsilon\eta\eta\epsilon\mu$, is slowly creeping out. This shows the reluctance with which the army left the town.

11. ὅτι .... alτιάσεται, that he should blame himself for the consequences. The threat is designedly ambiguous.

13. Kurlanoc. "Haud dubie Laco qui in Chersoneso bellum cum Thracibus gessit." Zeune.

17. $\tau \eta \nu \chi \eta \lambda \eta \nu$ (literally, the claw) here signifies the projecting stone work, which protected the walls next to the sea from the force of the waves. By clambering up this mole, the soldiers were enabled to scale the walls and enter the city.

19. Irdor, i. e. within their houses. So Weiske.

20. Καλκηδόνος, now Cadiqua (Καδίκιοῦον) opposite Constantinople, on the northern shore of the Marmora.

22. $\Delta\lambda\lambda^2 \epsilon_0^2 \tau \epsilon \lambda\epsilon_{f} \epsilon_{ee}$. By apparently acceding to the wishes of the army, Xenophon succeeded in restoring order, and prevented the soldiers from committing those excesses, which in the end would have proved fatal to their best interests.

25. η
^{*}.... χαριζώμεθα, but if we should indulge our wrath, i. e. give scope to our desires for vengeance. — την οιder altar, in no respect to blame. — ά forai εντεῦθεν=what will be the consequences.

27. $i \neq \tau \tilde{\eta} \pi \delta \lambda \epsilon_i$, i. e. $i \neq \tau \tilde{\eta} \, d \pi \varrho \sigma \pi \delta \lambda \epsilon_i$. Cf. Thucyd. II. 24. — Exortes, having charge of, i. e. the cities here spoken of, committed themselves to the patronage and guardianship of the Athenians.

33. ×αθημένων, "remaining in quiet expectation." Belf. — στζα-«ηγιῶν, desiring the office of a general. — εἰς ἀφθονίαν — ἀφθόνως. 39. Mála µólıç, "non sine magna difficultate." Sturz.

41. 'Enci.... air $\bar{\varphi}$, literally, but when there was wanting much to him, i. e. when he fell far short of having enough provisions, so that each soldier might have one day's allowance. —— $d\pi \epsilon_i \pi \omega r$, resigning.

CHAPTER II.

3. τα δπλα αποδιδόμενοι, selling their weapons.

5. Soor of $\pi aqsin,$ literally, he was only not present = he was almost present. The phrase is elliptical: he was only so much wanting as was necessary to make him not present. Cf. Butt. § 150. p. 434.

7. κατὰ τὰ συγχείμετα, according to agreement. Cf. VII. 1. § 2. — 'Araξιβίου μὲν ἡμέλησε. A merited recompense for the treachery and cupidity of the Spartan admiral.

8. Iléque dor, Perinthus, a city of Thrace, W. of Byzantium, now called Erekli.

9. is diagnobuerow, hoping to cross over. Cf. N. on I. 1. § 7.

10. αὐτῷ.... πείσειν, saying what he thought (i. e. making such promises as he thought) would induce him. --- οὐδιν.... γετέσθαι, none of these things, or nothing of this sort was possible. Cf. N. on I. 3. § 17.

12. Ingarts negi nlolwr, negotiated for vessels.

18. πυgois ερήμοις, i. e. fires having no guards around them.

20. ἀraπηδήσαντες έδίωχον, leaping upon their horses, they gallopped away to inform Seuthes.

23. * έξατα οίνου προύπινον, they drank to one another in a horn of wine.

26. ²I ϑ : $v\bar{v}v$, come nov. —— $d\phi\eta\gamma\eta\sigma\alpha$. Xenophon here calls upon Medosades, to report to Seuthes the reply made to his proposals, which Medosades does in the next section.

29. Nur tolvur, now then.

30. où iloùr elni, do you go and say to them.

33. εἰς .... ἀποβλέπων, looking for sustenance to the table of another. —— ἐνδίφοιος, as Krūg. remarks, is equivalent to ὑμοτράπεζος. Cf. § 38, infra.

CHAPTER III.

2. boor tasas, not to go, literally, to let alone the way.

3. obros $\delta \delta$ is a viries. Some MSS. and editions omit the article, which would give the signification, hic ipse, instead of hic idem, a sense which the passage evidently demands.

4. τοῦτο βουλεύσεο θε, i. e. "utrum Aristarcho parendum an eundum sit ad Seuthen." Weiske.

5. of ηττους, those who are weaker than you. — τις = ξχαστος (i. e. Seuthes and Aristarchus), S. § 148. N. 4.

 πλείστων ἀχουόντων, in the hearing of as many as possible. — αὐτῷ, i. e. Xenophon.

 ύπό .... iξενίσ θαι, we shall think ourselves hospitably entertained by you.

10. τὰ roμιζόμετα, that which is customary. Cf. VII. 2. § 36. _____ ξω, in addition to. _____ ἀξιώσω αὐτὸς. S. § 144. N. 2. _____ Γτα ταῦτα διατιθέμετος, in order that by the sale of it.

11. Siwxeir xai µaoreveir, to pursue and search out.

13. χειμών γὰς εἴη. For the omission of ὅτι before this optative, cf. Mt. § 529. 3; S. § 216. N. 4. — εὕςημα. Cf. N. on II. 3. § 18.

16. Fourto, sc. 571 from the preceding context. Cf. S. §216. N. 4 (second paragraph).

18. τάπιδας, carpets. — Τοιαῦτα προὐμνᾶτο, "talibus verbis hortatus dona captabat." Weiske.

19. άλλοι των ύμετέχων. Zeune thinks that Alcibiades is here alluded to. Cf. Corn. Nep. Alcib. VII. 4. See also Hell. II. 1, 625.

21. $x \alpha \partial \eta \mu i \gamma o i \varsigma$. The Thracians sat at their meals, instead of reclining as did the Greeks.

22. Goor µόνον γεύσασθαι, sufficient only for a laste.

23. φαγείν δεινός, a very great eater. — εία χαίφειν, paid no regard to. — τριχοίνικον. A χοίνις was one day's allowance.

29. ἤδη .... ἐτύγχανεν, for he had by chance now drank rather too freely.

30. τούτους = here. S. § 149. N. 1.

32. $\mu \alpha \gamma \alpha \delta i$. The magadis was a stringed instrument of great compass, introduced originally into Greece from Asia Minor. The one used by Anacreon is said to have had twenty strings.

CHAP. IV.]

NOTES.

45. $\delta \tau_1 \dots \delta \epsilon_n$, that you will not need me alone, i. e. that I alone without the troops can render you no essential aid. — $\delta \varrho \alpha \mu o \tilde{\nu} \tau \alpha a$, fut. middle derived from the supposed theme $\Delta PEM\Omega$. Cf. Butt. Irreg. Verbs, p. 247.

46. $i\tau \rho \delta \chi \alpha \zeta \epsilon$. Carmichael (Gr. Verbs, p. 287) derives $\tau \rho \rho \chi \alpha \zeta \omega$ from $\tau \rho \rho \chi \alpha \omega$, an Epic form of $\tau \rho \chi \omega$.

47. τάδε δη, sc. εστίν, those things have happened. — ξηημοι, i. e. without leaders, and apart from the main army. — συστάντες αθοόοι που, collecting somewhere.

CHAPTER IV.

4. ἀλωπεκίδας, caps made of foxes' skins. — ζειφάς. These seem to have been outside trowsers drawn loosely over the inner garment, as an additional protection against the cold.

5. $\tau \tilde{\omega} r \alpha l_{\mu} \alpha \lambda \omega \tau \omega r$, sc. $\tau \iota r \dot{\alpha} c$. — xai (before $\tau o \dot{\nu} \tau \omega r$), also "sicut illorum vicos de quibus dictum est § 1, supra." Weiske. — $\tau \tilde{\psi} \lambda \mu \tilde{\psi}$, which would follow the burning of their villages and provisions.

7. $E_{\pi\iota\sigma} \vartheta \epsilon_{\eta\eta\varsigma}$. This person must not be confounded with the Amphipolitan Episthenes, who commanded the targeteers at Cunaxa (I. 10. § 6), and to whose care the Armenian youth was committed (IV. 6. § 1.)

10. μηδέτερον, neither. — περιλαβών, embracing.

11. i_{r} .... $\Theta_{\varrho q \xi_{r}}$, among those called the mountain Thracians.

12. is rois orignois, in the covered places = in the houses.

13. *hyrvato*, pledged himself to them, became security.

 15. ἐφασαν refers to the Thynians who were captured. — ώς ἀποκόψοντες, in order to break off.

16. ἐτῶν ἤδη ὡς ὀκτωκαίδεκα. Schneider thinks that Xenophon remarked on the age of this youth, because the strength of a full grown man was requisite for blowing the trumpet.

19. τοις πρώτοις, in relation to others of Seuthes's men, who came up afterwards,

21. τριπλασίαν δύναμιν, i. e. three times the number of troops he had, when the Greeks first became his allies.

CHAPTER V.

 5. ώς δει κήδεσ θαι Σεύθου, to care for the interests of Seuthes as you ought. —— εἰ μὴ άλλως ἰδύνω, if you could have effected it in no other way. —— καὶ ἀποδόμενος κ. τ. λ. A proverbial phrase, as Bloomfield (N. on Luke 22: 36) says, by which a thing is counselled to be done at any rate. Cf. Thucyd. VIII. 81.

8. avro, i. e. Xenophon. --- iµiµryro refers to Seuthes.

9. In arw, further up from the sea-coast into the interior.

13. ornhag .... hytorran, the sense is, having defined their respective limits with pillars, each plunders the wrecks which fall within his section. The following extract from Perkins's Residence in Persia, will illustrate the dangerous navigation of this part of the Euxine. "We left the Bosphorus and entered the Black Sea about noon. A thick, damp fog still filled the atmosphere, and vividly impressed us with the appropriateness of the appellation - Black, or dark, Sea. From the head of the Bosphorus, the shores, on both sides, recede at right angles, and, as a bend occurs in the Straits a few miles below. it is almost impossible for vessels coming down to find the entrance. especially when the fog prevails. Terrible wrecks occur there, in almost every storm. Beclouded in mist and fog, the doubtful mariner creeps along, and uncertain, yet hoping, that he has gained the entrance is decoyed into some treacherous nook and dashed in a moment upon the foaming rocks. There are few points in any sea navigated by Europeans, which are so perilous." p. 83.

CHAPTER VI.

3. παφάγειν, sc. the Lacedæmonian ambassadors. —— iπi ξενία, sc. τραπέζη.

5. $\frac{3}{4}$ obr.... $\frac{3}{4}\pi\alpha\gamma\omega\gamma\eta\varsigma$, will he not then be opposed to our leading away the army? In his note on $\frac{3}{4}\alpha\mu\eta$, Soph. Electr. 446, Prof. Woolsey cites Buttmann's acute observation (Index to Plato's Four Dialogues, 4th ed. Berlin, 1822) under $\frac{3}{4}\rho\alpha$, " $\frac{3}{4}\rho\alpha\mu\eta$, sicut $\mu\eta$ solum, interrogat in re incredibili, ita tamen ut $\frac{3}{4}\rho\alpha$ addat fere aliquam sollicitudinem, sive veram sive fictam, ne forte ab altero affirmetur." Cf. Mt. § 608. Obs. 3.

15. $\pi\epsilon\varrho i$ with $= i \kappa \epsilon \ell r \omega r \pi \epsilon \varrho i$ with of which equivalent, include limits althar. Sturz makes $\pi\epsilon \varrho i$ with $= \pi\epsilon \varrho i$ includes $\pi \epsilon \varrho i$ with $\omega r = \pi \epsilon \varrho i$ includes $\pi \epsilon \varrho i$ with $\omega r = \pi \epsilon \varrho i$ in the second se

16. τὰ ..... τεχνάζειν, that I having received your pay from Seuthes, am managing to deceive you. — ων = insirw ä, of which instvwr depends on στεροίτο. S. § 181. 2.

17. tar .... χρήματα, if you exact from him the money.

19. µn .... Irioi, no, not even as much as some of the captains.

20. την γνώμην. Xenophon uses a mild expression because Seuthes was present.

21. alogúry. Cf. N. on II. 3. § 22.

٩

22. el ye .... qulany, "si qua est ab amicis cautio." Krūg.

23. τούτου trartlor, in the presence of this man.

24. προςίοιτε. The common reading is προςίητε, which Mt. (§ 525.
d) disapproves, because a repeated action is spoken of. —— στων. The Attics seldom use this form of the compound relative. Cf. Butt. § 77-N. 4.

36. χατακεκανότες. The common reading is χατακανόντες. Cf. Butt. Irreg. Gr. Verbs, p, 157; Carmichael Gr. Verbs, Obs. sub voce κτείνω; Mt. § 498. p. 836. — ἐν τῷ μέρει καὶ παρὰ τὸ μέρος, "cum officio suo functus tum præter officii necessitatem." Zeune. These words correspond to our phrase, 'in turn and out of turn.'

41. Etópe Oa avrov, we shall lay hold of him.

43. ir ἀποφφήτψ ποιησάμενος, having enjoined secrecy.

CHAPTER VII.

3. Пооленове, we forewarn. - el de un, otherwise.

6. $\eta \partial \lambda \zeta_{0} v$, remained, literally, encamped in the open air. Cf. II. 2. § 17.

7. κατὰ κράτος. Krüg. concurs in Weiske's conjecture, that these words should be placed before χώρας. But if ἐχόττων be substituted for ἐκόντων, the difficulty, resulting from the present collocation, disappears.

8. oby $\delta\pi\omega\varsigma$, not only not. On this phrase, cf. Butt. § 150. p. 433; Mt. § 623.

14. rà ôlxaia, their wages, literally, what is just, or due.

15. $\lambda \ell \gamma \epsilon \iota r$, Supply $\lambda \ell \gamma \epsilon \delta \eta$. The first of two contrary conditional propositions, is sometimes found without the apodosis. Cf. Butt. § 151. IV. 4; Mt. § 617. α .

22. Now row .... xaraornoarras, for in the first place, I know that next to the gods, these have made you distinguished, literally, have set you in a conspicuous place.

24. $\pi\lambda arw\mu irovs$, wandering about. "Significanter pro orras." Weiske. — $\tau o i \tau w \cdots \beta(a, the words of these are not less effectual to accomplish what they desire, than the force of others.$

29. dráyzy, by necessity, is opposed to qullq.

33. *tyxaloïour, they demand in payment.* This verb is used of a creditor summoning the debtor into court, in order to obtain judgment in his favor.

40. Aloχǫdər ràq ηr, for it would have been disgraceful. For the omission of ar, cf. Mt. § 508. Obs. 2; S. § 213. N. 2.

MARCHES DISTANCES, AND HALT-DAYS IN THE RETREAT.

NAMES OF PLACES.	NO. OF MARCHES.	PABASANGS.	RALT-DAYS.
With Ariseus, II. 2. 6 13; 3. 66 10, 17; 4. 61 Wall of Media, II. 4. 612 Sitace on the river Physcus, II. 4. 623 Through Media, II. 4. 627 River Zabatus, II. 4. 627 Nilages where the vence of the first state state of the first state st	2 3 2 4 6 5 1 1 1 1 5 1 1 4 1 7 1	8 20 30 20 4 , 6 4 2 5	24
Sources of the Tigris, IV. 4. § 3 River Teleboas, IV. 4. § 3 Through the Plain to Villages, IV. 4. § 7 To the Pass, IV. 5. § 7 Eastern Branch of the Euphrates, IV. 5. § 2 Through the snow, IV. 5. § 3 Refreshment Villages, IV. 5. § 7	233133137	10 15 15 15 15 	
Mountains occupied by the Taochians, &c., IV. 6. § 5-27. Through the country of the Taochi, IV. 7. § 1 Through the Chalybian country, IV. 7. § 15. Through the Scythinian country, IV. 7. § 18. Gymnias, IV. 7. § 19. Mount Theches, IV. 7. § 19, 20. Through the Macronian country, IV. 8. §§ 1-8. Sickness caused by the honey, IV. 8. §§ 20-22. Trapezus, IV. 8. § 22.	5 2 7 4 4 5 3 2 3	30 10 50 20 20 10 7	
To the country of the Mossyncecians, V. 4. §2. Through the Mossyncecian country, V. 5. §1. Chalybians, V. 5. §1 Through the Tibarenian country to Cotyora, V. 5. §3. By sea to Sinope, VI. 1. §514-17 By sea to Heraclea, VI. 2. §1 Port of Calpe, VI. 3. §24. Chrysopolis, VI. 6. 38	3 1 8 1 2 2 2 5 6		45 5 7

3 2044 102 851 417 Inthenes Jucker urben intrasil the view might City Ber

